

שלושים שנה למלחמת יום הכיפורים

הצלחה הייתה הבקעה אסטרטגית, תודעתית ומדינית

ליקויים במערכת הבלימה ברמת הגולן

היום הארון ביותר בחיה

110	סואץ אינה סטילינגרד ■ תא"ל (מייל') נחום זקן
115	פוטחים מדריך - סקירת ספורות צבאיות ■ דברי בורגר
116	ליל הפריצה - 24 שעות במלחת יום הכיפורים ■ עפר דרורי
120	דבך במשימה בכל ליבו, בכל נשנו ובכל מאודו ■ ערך אל"ם (מייל') שאול נגר
124	לשבור את הקונספציה ■ אל"ם (מייל') דר' דני אשר
126	חיל החימוש כ"מ' מכפיל כוח ■ אל"ם עופר גולנסקי
131	גדוד 79 - גודוד המגנים הראשוני בצה"ל ■ אלוף (מייל') יעקב (ג'קי) אבן
136	צלילהה שצלהנו וניצחנו ■ אל"ם (מייל') שאול נגר
141	הטנים שנולדו במלחמה ■ אל"ם (מייל') נחמן ורד
143	היה שם ניצחון גדול ■ שלוי ספר-נבו
144	לגעת בכאב ובתהיילה ■ שלוי ספר-נבו
147	מרכז מידע לטרון ■ דברי בורגר
149	לכלת עד הסוף... ■ סמל דורון בר-gil
153	עומדר - צוער בה"ד 1 ובבת אחת שריוינר לנצח ■ שלוי ספר-נבו
154	הצעזה ראשונה לתוך טנק מרכבה סימן 4 ■ פליקס פריש
156	הילדים של חורף 73' כבר בגורו והיו להורים ■ סמל דורון בר-gil
158	האישה שבטנק ■ סמל דורון בר-gil
160	יעצאים לקורסים ■ פליה קטנו
162	האם אתה באמות שריוינר? ■ סמל דורון בר-gil ורב"ט שי ארזוואן

טנקים וראשונים חולדים את התעללה.
ציילום (פרט) - באדיבות מיכה בר-נע

הפקה:
בחסות "אלבוס" - עיתון העסקים של ישראל
 כתובות המערכת:
עמותת "יד לשריון", לטрон ד"נ שמשון 99762,
טל' 9255268 פקס: 08-9255186
דו"ר אלקטrowni: ilatrun@interpage.co.il
כתובתנו באינטרנט: www.arcm-latrun.org.il

המערכת
העורך הראשי:
אל"ם (מייל') שאול נגר
חברי המערכת:
תא"ל (מייל') יצחק ר宾
אל"ם (מייל') בני מיכלסון
אל"ם (מייל') מנשה גולדבלט
סא"ל (מייל') מיכאל מס
רס"ן טלי מלכה
orz: מזכיר המערכת:
סמל דורון בר-gil
כתביהם:
שלוי ספר-נבו
דורון בר-gil
פליה קטנו
שי ארזוואן
עיצוב ועריכה גրפית:
סטודיו אירה קרן
צלם המערכת:
סמל תום סופר

תובן

- 3 דבר י"ר העמומה ■ אלוף (מייל') חיים ארו
- 4 ברכת נשיא המדינה לחטיבות 188 ו-7 ■ הנשיא משה קצב
- 5 הצלחה הייתה הבקעה אסטרטגי, תודעתית ומדינית ■ רווה"מ מר איאל שרון
- 6 מלחמת יוה"כ - המלחמה הכל-שריונית ■ אל"ם (מייל') בני מיכלסון
- 10 שרין האויב סיין את מדינת ישראל והשרין של צה"ל הצליל אותה ■ ראיון עם אלף (מייל') ישראל תל
- 16 האירועים העיקריים במלחמת יום הכיפורים
- 18 חיל השריון במלחמת יוה"כ - מבט לאחרו ■ אלוף (מייל') אברהם אדן
- 21 מפקדי האוגדות במלחמה ■ ראיון עם הרמטכ"ל
- 22 השרין כבש והשמיד את הטילים ואז בא חיל-האוויר ■ ראיון עם אלף (מייל') אליזעירה
- 26 השרין עשה, עשה ועשה היסטוריה ■ ראיון עם הרמטכ"ל
- 32 מקשנ"ר בחירות במלחמת יום-הכיפורים ■ תא"ל מייל' מררכי ציפור
- 36 השרין האמריקאי ומלחמת יום הכיפורים ■ אל"ם (מייל') בני מיכלסון
- 38 טנק ה-T Mול ה-M במלחמת יום הכיפורים ■ סא"ל (מייל') מיכאל מס
- 43 דבר קשנ"ר ■ תא"ל אביגדור קלין
- 44 ליקויים במערכות הבלתי בדמת הגולן ■ אל"ם (מייל') יהושע נבו
- 48 היום הארוך ביהיר בחיה ■ אל"ם (מייל') עוזי מורה
- 52 מי יתן וטנק החריבה יישארו באחסה ■ אלוף (מייל') אורן אויר
- 53 אתורי שרין באינטראקט ■ דברי בורגר
- 54 הקרב שלא נגמר ■ אל"ם (מייל') אמנון שרון
- 62 ריבונו של עולם ■ בארי חזק
- 62 תמיד אוקטובר ■ נתן יונתן
- 63 אגוז הפלדה ■ עזרה מורד
- 63 אין כבר ניסים גודלים ■ שלוי ספר-נבו
- 64 שמולייק אסקדרוב - סייפוו של פצעה ■ ליקט וערך אל"ם (מייל') ש. נגר
- 68 שעוטיה הקשות של חטיבה 205 ■ סא"ל מייל' דוד כספי
- 74 סיפור אישי מן המלחמה ההייא ■ סרן (מייל') פזית סלע
- 76 שרין ברמה"ג - סיפורו של קצין שרין יישראי ■ בדיגידר-גנרט מרשל
- 80 סיפורו לוחמים ■ckett מספרי לוחמים
- 90 השרין המצרי ל夸וטה מלחמת יום-הכיפורים ■ אל"ם (מייל') דר' דני אשר
- 94 זו ויסי ספר ז"ל - האחים שנפלו ב-8 באוקטובר 1973 ■ חיים עדני
- 96 התפנית שהוחמץ - התקפת הנגד שלא הייתה ■ אל"ם (מייל') חיים עדני
- 99 האם אוגדה 162 השמידה לבדה את חטיבת 25 המצרית? ■ דני קרייף
- 100 עליתת תעלת סואץ במלחמת יום-הכיפורים, 1973 ■ יוסי רגב
- 105 אלף אלברט מנדלי, נפל בקרב ■ ליקט וערך אל"ם (מייל') שאול נגר
- 109 פלוגת הטנקים "חרף" חובשת כומתה אדומה ■ אליהו עומי

מחיר הניצחון היה נורא: 2,656 חיילים נהרגו, 7,251 נפצעו ו-301 נפלו בשבי, במהלך המלחמה הכוחות הכוחות. לפחות נחמה פורטא יש לנו, עקב השלים עם מצרים, והשלום עם ירדן שבאה אחריו.

הקדשו גליון כפול זה להביא את סיפוריום של חיילים ומפקדים, מהם שלא התפרסמו עד כה, ואשר יש בהם לשופך אור על חיימות הנോזת והאמיצה ועל הקורות אוטם. מתוך כך עולה שוב דמותו של החייל הישראלי שלא הוכיח גם הפעם, עזב בנסיבות את הכל מאחריו והוא נתון כל יכול למלחמה ולחבירו הקרובים לידו; החיל שגילה אהירותה רבה ועם גבו מלחמה קשה זו. חיילים ומפקדים לא מעטים תיארו את חוויתיהם בספרים שהתרסמו מזמן המלחמה ועד היום. מצאנו לנכון להביא קטעים מספריים שיש בהם כדי לגרום הרבהו להיות אסרי מבחן יש על מי לסתור. תודתי המוחדר לחבר המערכת אל'ס (AMIL) בני מילסן, היסטוריון עמותת "יד-לשرون" ולשעבר רמן"ח היסטוריה של צה"ל, על הסיווע הרב בעריכת גליון זה שהוקדש למלאת 30 שנה למלחמת יום הכיפורים.

שלכם,
אלוף רענן גולן

143 אוגדה בפיקודו של אריאל שרון.
אוגדות אלה בלמו את התקדמות הדיוויזיות

המצריות תוך השמדת כוחות גדולים מאד. הן צלחו את תעלת סואץ בקרב קטרה קשה ואכזרי וב廣告ות כבדות, השמידו בסיסי טילים נ"מ רבים וכן המשימו כוחות שריון וחיר"מ ממערב לתעלת, כיתרו את הארמיה הששית, כבשו את העיר סואץ ועמדו בק"מ ה-101 מקהיר.

במלחמת יום הכיפורים לחמו כולם, מפקדי האוגדות ועד אחרון החילים, באומץ, בנחישות ובקרבה, ובזכותם ניצחון.

חשיבות זכור את חלקים ותרומות המהותית לניצחון של אנשי הרפואה, החימוש, האספקה והתחזקה בכל הרמות. הם עשו נפלאות, הצלחו לפנות נגעים ולהציל חיים תחת אש תוך גילוי גורה. הם החיזרו לשדה הקרב טנקים רבים שנפגעו ממש האויב וסייעו תחזוקת ודרק מודמסק.

לכוחות הלחמים בכל מקום וככל תנאי אין ספק שמצוירים וסוריה זכוותם גם הן את תוצאות המלחמה. לצבאות האויב נהרגו מעל 15,000 לוחמים והיו להם עשרות אלף פצועים. כ-2500 לוחמי האויב הושמדו או נלקחו כשלל.

הכיפורים. גבורתם של הלוחמים, תעוזתם ונחישותם – הן שהביאו לניצחון צבאי מבריק במהלך המלחמה הקשה והצילהו את מדינת ישראל לאחר מתקפת הפתע בצדון ובדרום, בעיצומו של יום ה-10.

הניצחון הצבאי הושג בזכות ליחותם של החיילים והמפקדים, בכל הרמות, אשר דאו את האויב בעין ולחמו בו בגופם ממש. גבורתם, תושייתם, מסירותם, חריזותם והותמדותם – הם אשר הפכו את הפתעה המרה בפתחת המלחמה לניצחון. הניצחון הושג גם הודות למפקדים בכל הרמות שהיו מלאי תושייה והשכלתו לנוט את מהלכי הלחימה עד לניצחון. הניצחון הושג גם בזכותם של אלפי החילים, שהווים נקראים "תומכי ליחימה", אנשי החימוש וההספקה, הקשר והרפואה, השלישות, המשטרה הצבאית ואף הרבנות הצבאית ועוד אחים, בין אם פעלו בצדדים ללוחמים בחזית ובין אם בערףם, שפלו בנהישות ובמאץ רב לתקן את כל המלחמה שנפלו ולהחיירם במஹאות ללחימה, ודאגו לתות לוחמים את כל צורכי המלחמה.

בodium שהיו גם כישלונות וshawaysות קשות של מפקדים ברמות הבכירות לפני המלחמה ואולי גם במהלך הלחימה, אך לא לנו לחושך דין ההיסטורי בעניינים.

"שלושים שנה חלפו ממלחמת יום הכיפורים, והוא עודנה קרובה, מעוררת עניין ומחלוקת, מטרידה ומאנת להתרחק ולקווע בתחום הנשכח. מאז ועד היום, כל שנה בראשית הסתיו, נפתחים מחדש פצעי המלחמה, והויכוח צף ווללה שוב ושוב במסיגים שהתקבעו בתודעה: העיוורון, 'המחל' – הנקנפציה המודיענית, CISLON ההנאה המדינית ו'מלחמות הגנרטים'. רק על דבר אחד אין וכיום, כי הוא האמת היהודית והעובדת שקבעה את תוצאות המלחמה: גבורת הלוחמים בשדה הקרב. המפקדים והחילים בחזית התעלה, סין ו'ארץ גושן' ובছזיות הגולן הם שהציגו את מדינת ישראל. שם שהפכו לדreams ובקרבם של פתיחה מלחמה אל הניצחון המזהיר בסיוםה. חיל מלחמת יום הכיפורים הם שם גיבורייה הגדולים".

כך פתח שר הביטחון ר'אל' (AMIL) שאל מופז את דבריו בעבר לזכרו של אלוף אלברט מנדר ז'ל, שנפל בקרב במהלך מלחמת יום הכיפורים ביום 13 באוקטובר 1973, בהיותו מפקד אוגדת סייני. העבר התקיים ב'יד-לשرون' בטלרין ביום 8 באוקטובר 2003.

בראש מorum צריך להסתכל על מלחמת יום

אלוף (AMIL) חיים ארץ

גליון זה מוקדש למלחמת יום הכיפורים, לזכרם של 2689 חיילים שנפלו במערכות, מהם 1492 חיילי השירות, וככבודם של כל הלוחמים שהשתתפו במלחמה.

שלושים שנה חלפו ממלחמת יום הכיפורים. עם ישראל זכר או המלחמה כרעדת אדמה שהרסה את האמון במוניות האזרחות ובמידה רבה פגעה גם בביטחון של הציבור ביכולתו של צה"ל ובביטחונו של מפקדי. אנו זוכרים בעיר את הימים הראשונים של המלחמה, את ההלם כאשר הותקפו בפתעה על-ידי צבאות מצרים וסוריה; אנו זוכרים את ההצלחות של צבאות האויב בימים הראשונים; אנו זוכרים את פניהם של חיילינו השבויים וזוכרים את המחריו הנורא של המלחמה. גם המלצות ועדת אגרנט, שקרה את מהלכי המלחמה עד שנמונה באוקטובר בלב, התיחסו לכך, רק בהתאם להערכות כיצד פעל צה"ל ומפקדי עד השמונה בחודש, ולא התייחסה להישג צה"ל ומפקדי ולניצחון בסוף המלחמה. המלצות הוועדה גרמו לכך שדעת הציבור התמקדה בכישלון המודיעין, בא גיוס המילואים ובתוצאות הקשות שנבעו מכך, בימים הראשונים של המלחמה.

חשוב שזכורו של מלחמת יום הכיפורים הסימה בנייצחון הגדול ביותר של צה"ל מאז הקמתו. אין דוגמה נספחת בהיסטוריה הצבאית, שמדינה אשר הותקפה בפתעה על ידי שטי מילואים ובמקביל, בשתי חיזיות ובעדיפות מסווגת גדולה ביותר,

דבר יז"ר עמותת יד-לשرون

עצרות חטיבתיות במלאת 30 שנה למלחמת יום הכיפורים

nesia bmedina hozman leutzrot shel chativot 188 7-1. Ciou shla haatapshor lo lhopush - shlh lahem at brotchi

ברכת נסיא המדינה לחטיבה 45 - עוצבת ברק - חטיבה 188

כ' בתשרי תשס"ד
16 באוקטובר 2003

nesia bmedina mr masha katzv

נפח, כאשר רב רודף קרב והחטיבה המשיכה בשארית כוחותיה את הלחימה ורשמה לזכותה הישגים והצלחות.

לחוחמים יקרים, רוח הגבורה פומה בכם בבואכם להgan על הבית. תחת אש אויב שיקחם את שרידיו העוזבנה, את הטנקים הפגועים, אספהם כוחות וייצתם להמשך הקרב, וכן בזכוכם גברנו על האויב, ועברכנו מנקודות של הdifת האויב עד להצבת בירת סוריה בטוחה תותחיה זה".

גם בימים הקשיים שמזינית ישראל עזברת כתעת, בהם אטם – חיל החטיבה "ברק" – לוחמים חיל בבטיחון השוטף, הנכם וראויים להערכה והוקרה בהיותכם חטיבת הטנקים המובילה בשירון – "מרכבה סימן 3".

משפחות שוכנות, לבנו אתכם. לכלנו ברור – דבר

לא ישלים את האובדן הנורא... דבר לא מלא את החלל שנוצר... גם לאחר אלף ימים של כאב ואלפי

לילות של דמעות.

לחוחמים ימשיכו להיות מופת לעם היהודי, לאנושות, מופת של עוז רוח ואמונה.

יהי זכרם של הנופלים ברוך.

בברכה,
משה קצב

למפקדי חטיבת ברק וחיליו, המשפחות השוכנות, מפקדים ולוחמים, שלום רב!

אני מודה לכם על הזמנתכם לכינוס הלוחמים, אלכם נוצר מני מלהשתתף בו. אני מבקש בדרך זו להביע הערכה והוקרה להחימתכם העזה במלחמת "יום הכיפורים", ועל פועלכם להנצחת

זכרם של חברי נשך אשר נפלו בקרבות. מאז קמה מדינת ישראל ידענו מלחמות רבות ובכלן השתתפה חטיבה 45, חטיבה "ברק", אך חלקכם במלחמת יום הכיפורים כחטיבת סדרה ברמת הגולן, הייתה העזה מכולן כאשר עמדתם בלבד מול כוחות עדיפים כמוות ערך הצליפות

חטיבה 7.

בימים הראשונים במלחמה, בשלב הבלימה, עמדה החטיבה בחזית, במשימת ההגנה על רמת הגולן והמדינה. במהלך הקרבנות המרים הפגנתם אומץ לב, דבקות במטרת ורוח לחימה, מהחר דמים גדול ונורא. רבים מלוחמיה ומפקדייה נהרגו ונפצעו. החטיבה נטלה חלק בקרבות מול הצבא הסורי בקרב "עמק הבכא" – אזור חונשניה-סינדיינה-

ברכת נסיא המדינה לחטיבה 7

ט' בתשרי תשס"ד
15 באוקטובר 2003

מלחמת יום הכיפורים ובוואדי לא יניחו שהשבר שפרק אותנו אז, יפרק אותנו שוב. מורשתם של הנופלים לא נשכח. סימני הדרכם שהותירו, בדם ואש, הם ששללו לנו את הנתיב שבו אנו הולכים ונמשיך ללכת לעיד.

לבנו אתכם, בני המשפחות. ככלנו ברור – דבר לא ישלים את האובדן הנורא... דבר לא מלא את החלל שנוצר... גם במבט לאחר, על אף ימים של כאב ואלפי לילות של דמעות; אבל הלחוחמים הם מופת לעם היהודי, לאנושות, מופת של עוז רוח ואמונה.

יהי זכרם של הנופלים ברוך.

בברכה,
משה קצב

ה��יבת, תוך כדי לחימה קשה, גדלה והפכה לחטיבה מובילה. קרבותיה הם דוגמה ללימוד של קרבנות חטיבה מושריינית. חיל החטיבה נלחמו תוך הכרה כי בהם תלוי גורל המדינה, החל בשלב הבלימה, והביאו לידי ביטוי עליון את יכולת

הלחימה שלהם. אנו יודעים שזכוכותם גברנו על אויב שהפתיענו, והאויב נהדף עד כדי הצבת בירת סוריה בטוחה תותחיה זה".

אך שנואים לא פעם בתוכנו סדים בקונצנזוס הלאומי – אנו עם אחד ומאחד מול כל הסכנות. אנו עם נחש ומאמין. זה היום הוא צבא מתקדם יותר מאשר ובבעל יכולות גבירותיות יתרה. החילאים של היום נולדו יותר מעשר אחראי מלחמת יום הכיפורים, ובבעורם היא פרק בהיסטוריה ורוחה – אבל הם מתעצבים ומתחננים לאור לחקיה של

למפקדי וחילו, חטיבה 7 ולוחמיה, משפחות שכנות, שלום וברכה.

ماז קמה מדינת ישראל ידענו מלחמות רבות ובכלן נטלה חלק חטיבה 7. מלחמת יום הכיפורים הייתה הקשה ביותר במלחמות ישראל מאז קום המדינה אליהם ניצחונו במלחמת יום הכיפורים הייתה הגדולה בנצחונות זה".

מראשית המלחמה, חטיבה 7 לחמה בשרשראת של קרבות קשים, ולא נפלה ברוח הלחימה, רבים מלוחמיה ומפקדייה נהרגו ונפצעו בקרבות מול הצבא הסורי העדיף כמותית ותוך כדי קרבות מרים הפגינה עוז רוח, אומץ לב, דבקות במטרת ותרמה לניצחון האדיר במערכה.

ה策略性的爆破：軍事與政治

以色列總理奧拉夫·沙龍，關於策略性的爆破 - 在國會開幕式上，以色列在戰爭日的演說
(在2003年10月21日星期三)

以色列總理奧拉夫·沙龍

目前的情況顯示了我們的敵人對我們的威脅。他們試圖削弱我們的國家，並在國際社會中謀取自己的利益。我們必須採取行動，以保護我們的人民和國家。我個人認為，我們應該採取軍事行動，以擊敗這些敵人。這將是一個艱巨的任務，但我們必須堅持到底。我們的人民和國家需要我們的領導，我們必須為他們奮鬥。

“我們必須採取行動，以擊敗這些敵人。這將是一個艱巨的任務，但我們必須堅持到底。我們的人民和國家需要我們的領導，我們必須為他們奮鬥。”

在這次演說中，沙龍總理強調了以色列在戰爭日的決心和勇氣。他呼籲以色列人民團結一致，共同抗敵。他還表示，以色列將繼續為和平而奮鬥，但同時也要為自衛而作準備。他的演說引起了廣泛的迴響，並得到了以色列人民的大力支持。

以色列總理沙龍在國會開幕式上的演說，強調了以色列在戰爭日的決心和勇氣。他呼籲以色列人民團結一致，共同抗敵。他還表示，以色列將繼續為和平而奮鬥，但同時也要為自衛而作準備。他的演說引起了廣泛的迴響，並得到了以色列人民的大力支持。

以色列總理沙龍在國會開幕式上的演說，強調了以色列在戰爭日的決心和勇氣。他呼籲以色列人民團結一致，共同抗敵。他還表示，以色列將繼續為和平而奮鬥，但同時也要為自衛而作準備。他的演說引起了廣泛的迴響，並得到了以色列人民的大力支持。

以色列總理沙龍在國會開幕式上的演說，強調了以色列在戰爭日的決心和勇氣。他呼籲以色列人民團結一致，共同抗敵。他還表示，以色列將繼續為和平而奮鬥，但同時也要為自衛而作準備。他的演說引起了廣泛的迴響，並得到了以色列人民的大力支持。

以色列總理沙龍在國會開幕式上的演說，強調了以色列在戰爭日的決心和勇氣。他呼籲以色列人民團結一致，共同抗敵。他還表示，以色列將繼續為和平而奮鬥，但同時也要為自衛而作準備。他的演說引起了廣泛的迴響，並得到了以色列人民的大力支持。

以色列總理沙龍在國會開幕式上的演說，強調了以色列在戰爭日的決心和勇氣。他呼籲以色列人民團結一致，共同抗敵。他還表示，以色列將繼續為和平而奮鬥，但同時也要為自衛而作準備。他的演說引起了廣泛的迴響，並得到了以色列人民的大力支持。

הלהקה יוס-הניפורים

לאחר הניצחון הישראלי המבריק במלחמת ששת-הימים, שנשען על שלושת עמודי התווך של החודיעין, חיל האוויר והשריון, לא נראה היה כי צבא عربي כלשהו או קוואליציה של צבאות תהוו אתגר נשכחות לצה"ל בלחמה קונונציונלית. המקרים והסתורים דזוקא מצאו זרים להתחזק עם שלושת עמודי תווך אלה ובחلحמת יום הכיפורים היכנו את צה"ל בתקופה. ערבי מלחמת יום הכיפורים צה"ל ביבשה נשען בעיקר על כוחות השריון. עם פרוץ המלחמה, החלב בגלילית ועד סיום הלחימה, נשאו הטנקים בעיקם הנעל בקרבות. כיצד הגיע צה"ל להציב זה?

אל"ם (מייל') בני מיכלסון

צוגי מלח בחזית חיוי רחובות לגור

יום-הכיפורים מפקדי השריון עבר הרכס
לקברניטים ומকבלי ההחלפות המרכזיות
בתחומי הביטחון. בנוסף, גם תפקידי
המפתח במטכ"ל, בתקופת הדגונה, אישו
במפקדי שריון כלහן: מפקד זרוע היבשה
(בנוסף על תפקידי כרמטכ"ל) – ח'י בר-
לב ואחריו דוד אליעזר. סגן הרמטכ"ל – דוד
אליעזר ואחריו ישראל טל. ראש אגף האפסנות
– עמוס חורב (קצין ייחום גיסות השריון). ראש אגף כוח
ישראל טל כמפקד כוחות
אדם – שלמה להט (בעבר מפקד כוחות
המשוריינים בסיני). ראש מחלקת ההדרכה היה
שמואל גונן (גורודיש) שלאחר מכן התמנה לאלו"
פיקוד-הדרום. אישׂ זה העמיד בעמדות מכירות
בתחומי תורה הלחימה, האימונים, הארגון, עבודה
המתה והחצדיות, מפקדי שריון אשר בלא ספק
התביעו וחوتם על השריון של צה"ל לקראת
מלחמת יום-הכיפורים.

לען

מיד לאחר מלחמת ששת-הימים החל צה"ל בתפקיד צמיחה וארגון מחדש נבע מהניסיונות החדשנות ובן טווחים גדולים ורחביים שכבש ויש לשלוט בהם, מלחמת התחטה אליה קולע בסמכיות רבה לסיום המלחמה, לקח המלחמה שיש לישם ומעל הכל ניצול האוטוריטה שזכה בה הומטכ"ל וצمرת צה"ל, בעקבות הניצחון חסר התקדים, לגיוס משבבים ובין להעתיקות והתוכננות. המשעה הראשון היה שילוש חטיבות השירות הדרומיות. בנוסף לחטיבת 7 הסדרה הוסבה לחטיבת הסדריות. בוגרhc לחטיבת סדרה 14 אשר הייתה סדרה בחלוקת לחטיבה לחטיבה סדרה עם טנקים פטו"ן ("מגח") וחטיבת 401 מלחטיבת מילואים (עם טנקים "מגח") לחטיבה סדרה. ביולי 1968 הוחלט על הוספת דרגה חדשה של תחת-אלוף שנקבעה מהגידול הרוב בהיקף צה"ל ומשימותיו. סוכמו התוכניות הרב-שנתיות "גושן" א' ו-ב' אשר התו את התפתחות צה"ל, ארגונו וסדר הרכחות הארץ עד 1976. בוגרhc מרץ 1968

חפקי השרוון - חפקי צה"ל

הzellחת השירות במלחתת ששת-הימים הפכה לבאופן מיידי את מפקדי גיסות השירות בעבר למלומדים טבעיים לתפקידו הרומטכ'ל תוך העדפתם על פני מצביאים מצטיינים אחרים כמו הששעיהו (שייקה) גביש אלוף פיקוד הדרום במלחתת ששת-הימים ואלוף אריאל שרון, מפקד אוגדה מצטיין ואלוף פיקוד הדרום בתפקידו מלוחמת ההשתה. כך הפכו האלופים בר-לב, דוד אלעזר – ישראלי טל, מפקדי גיסות השירות בשנים 1957–1961, 1961–1964 ו-1964–1969 כבראשי מטה הכללי המזעדים לאחר מלחמת ששת-הימים. ואכן ראל' חיים בר-לב התמנה כירשו של צ'ק רבנן ב-1968, ראל' דוד אלעזר החלהיפו ב-1972 ואלמלא מלחמת ים-הכיפורים כנראה שאלוף ישראל טל (שכיהן כסגן רמטכ'ל במלחמתו) היה מחליףו ב-1976. הנה כי אין בתפקידו עוריון אה"ל, בין מלחמות שווית-הימית למלחמות

אדי חלחות ששות-היהם

לאחר הניצחון הישראלי במלחמת ששת-הימים לא נראה היה כי צבא עברי כלשהו או קואליציה של צבאות תהוו אתגר ממשמעותו לצה"ל במלחמה קונונציולית. הניצחון בששת-הימים ה证实 על שלושת עמודי התווך של המודיעין, חיל האוור והשריון, שלושת מרכיבים אלה ייחודיים אפשרו את הניצחון הדרמטי מלחמת ששת-הימים. הערכה הייתה כי אף צבא ערבי לא יוכל לקרוא תיגר במהלך מלחמת תנופה כנגד צה"ל, הנהנה מעליונותם במרכיבי שדה-הקרב הנ"ל. אולם המצרים, ביחיד עם הסורים, מצאו דרכים להתחזותם עם כל אחד מהמרכיבים שצינו לעלי. התוצאה המצתברת של ניצול נקודות התורפה על ידם הינה בתדעה את צה"ל עד כדי כך שללאו מלחמת יום-הכיפורים נוצרו סדקים במיתוס ששת-הימים שנבנה בחברה הישראלית סבירו.

הטפישה השרירונית

תפישה זו הייתה מהוות אמור אחד משלשות מרכיבי היסוד של צה"ל ערב יום-הכיפורים. העובדה כי במהלך מלחמת ששת-הימים, לאחר השגת ההבקעה בקדמת טנקיים, עם מעט מאד ח"ר או בלעדיו, הובילו חייבות טנקים, רפיח-אבו-עגילה, הובילו את ההתקדמות והורידיפה אחר הצבא המצרי בלוחמת-בזק לוחבו של חצי האי סיני, גורמה להפקת לקחים אשר השפיעו על המטה"ל להשקייע בשירין באופן מסיבי עוד יותר בתקציבים, בتو"ל, באימונים ובארוגן. ייחיות התותחנים, ההנדסה והחל-הגולמים הוכפפו במידה רבה לשינוי. חייבות הח"ר פורקו ברובן, מחציתן עברו הסבה לחטיבות מוכנות ומחציתן לחטמ"רים. חייבות שריוון כבדות, הנדרות ח"ר מיום, הפכו לעמוד השדרה של צה"ל ביבשה. תורת הלחימה והתפיסה שנלוויתה אך ראתה בחטיבות השריון מכוריעות את הלחימה בעוד אלו המוכנות עוסקות בתפקידי סיור אחריהן. כדי לפצות על העדר מספק ארנו-ילגין מדריכים קרב המורו"ל גול חיל-האנזיגי

המלחמה הכל שריוןאית

של עוצמת המתקפה הסורית-מצריםית. המטכ"ל – בהיותו סבור כי די בעוצמה זו, משלבת בעוצמת חיל-האוויר, לבلوم כל מתקפת אויב – פרס את כל חמש החטיבות ביזירות הלחימה ברגע שנתרבו הסיינמים למתקפת האויב המשמשת ובהא, דהיינו בשבועיים שקדמו לפרוץ המלחמה. אולם לא גויסו מילואים. יחידות חיל-הרגלים הסדירות – חייבות הצנחנים וגולני – לא היוו חלק מהיערכות זו. באפונ זה מצאו עצמן יחידות השריון כוכב העיקרי של צה"ל ב- 6 באוקטובר 1973 בעת מתקפת האויב. למעשה גם לאחר גיוס המילואים לא הופעלו חטיבות הח"ר אלא רק בשבועו לאחר פרוץ הקרבות והן לא נטלו כל חלק בקרבות ההגנה, לא בסיני ולא ברמת-הגולן. יתרה מכך, כל מי שלא היה בטנקים נחשב כמסתכן יתר על המידה ועל כן לא שולב בשדה הקרב. מזיאות זו תפסה את הטנקיסטים בחטיבות הסדירות כלוחמים הקמעט בלבדים בימים הראשונים של מלחמת יום-הכיפורים. מדובר על כ-3,000 חיל עם 500 טנקים אשר נעמדו במהלך התקפה של 5 דיוויזיות מצריות ו-3 سورיות, כ- 120,000 חייל אשר בנוסף ל-1,300 טנקים היו מצדדים בכ-3,000 מרגשי נ"ט מסוגים שונים. ובעוד כ-3,000 קני חת'ם (אל מול כ-150 בצה"ל). חיל האויר אשר אמרו היה להשתתף בקרב היבשה, בהיותו חיל-סדיר אשר תוקצב במלעלת מהמחזית תקציב הביטחון מאז מלחמת ששת-הימים ובמהלך מלחמת התחשה, מצא עצמו נלחם על חיו וحصر יכולת להוות אותו גורם משמעותי המפיצה על העדר חת'ם בקרב היבשה. מצב זה הקביר עד יותר על הטנקיסטים באזרות הבלימה. חיל הנדסה אשר עסוק היה מובית התקופה מאז מלוחמת ששת-הימים בהקמת הצילה, וגדודי סער מושוריינים, הקדיש מעבר אם בכלל, לפועלות הגנתית מעבר לנדרש בפט"ש ובמלחמות התחשה. כתוצאה לכך לא היה קיים מackson רצוף ואפלו מיקוש במסובית הבקעה ברכס הגולן. גם הביצורים בקו התעללה מתאימים היו

על הארטילריה והנדסה. מערכת החת"ם עבר התחדשות ובמיוחד שילש את כמות גודדי הארטילריה המתנייעת 155 מ"מ שברשותו והכנים לשימוש 3 גודדי מרגמות כבדות מתנייעות (מכמ"ת) 160 מ"מ לצורך בניית אגד ארטילריה של האוגדות הקבועות. הוקמו גם שני גודדי תומ"תים כבדים M-107/203 מ"מ וכן נוסף של האוגדות הקבועות. הוקמו גם 222 מ"מ ומטולי רקטות (מטל"רים) סובייטים 240 מ"מ משלש שת-הימים. כל האוגדות קיבלו גודדי הנדסה משוריינים כחלק אינטגרלי מהעוצבה הקבועה והוקמו 2 גודדי גישור 605 ו-630 לטרוך התגברות על משלולי האויב ביזירות השונות. כמו כן הוקמו גודדי סיור מושוריינים (בני 21 טנקים "א") בכל אוגדה לצורכי איסוף קרבוי ופעולות חיסכון בכוח.

השריון בפרק המלחמה

הסדר"כ כלל 2,047 טנקים (אל מול 4,520 טנקים של האויב). רביע מכך זו היו בחטיבות הסדירות אשר שתיים מונ', 14 ו-401, היינו ערבות בסיני, אחת (מוקטנת) 188, ברמת-הגולן, אחת חטיבת 7 כעוטודה מטכ"לית וביה"ס לשرين אשר הייתה מוגדרת להקמת חטיבת 460. חמיש חטיבות אלו ספגו, בפרוץ המלחמה, את עיקר המלחמה-icutונת ומשוריינות (40 גודדי טנקים ו-20 גודדי חרמ"ש). אולם לשינויים אלה ולמתן הבכורה לשرين היו השפעות גם על הצלחות האחרים ובעיקר

坦兌車在戈蘭高地戰場上行駛

טנקיים סורים פגועים בקרב נמוך הبقاء ביום 8 באוקטובר 1973

התואצת מתקופת הגנד בזירות השונות לא היו דומות. בעוד ברמה "ג' הצליל פיקוד-הצפן עד ה- 10 באוקטובר עבר לשבב את המוצב לקדומו ולחשמד את מרבית הכוחות הסוריים המוקפים אשר עבר את הקו הסגול מערבו, הרי בדורם החלicho הכוחות בקושי להכיל את המתקפה המצרית אשר התבessa ברצועה בעומק של מספר ק"מ מזרחה לתעללה. למעשה בשתי הגרות הגיעו להקפת יכולת הפעולה בשל האבדות והעיפויות מהחלימה הקשה ביום הראשון, קשיי חיל-האויר והכישלון בדורם.

חמשת ימי לחימת השירון הראשונים הbihor מספר אמונות אשר לא היו בדרך כלל במהלך קבלת החלטות במטכ"ל. כבר עמדנו על כך כי השריוון, וליתר דיוק הטנקים, נשאו בעיקר נטל הלוחמה, אלומן כמות הטנקים כפי שהיו בפועל בשיטה לא תאמו בהכרח את התמונה המצב במטכ"ל ואין כמו מוצאי ה-10 באוקטובר להמחיש

בכדי שטחן יתאפשרו לארון הכתובת, נקבעו מילים וביטויים מסוימים כפולה. בדוגמה הבאה, מילים מסוימות כפלו את צורהם, בעודם מופיעות בפונט אחד בלבד. בדוגמה אחרת, מילים מסוימות כפלו את צורהם, בעודם מופיעות בפונט אחד בלבד. בדוגמה נוספת, מילים מסוימות כפלו את צורהם, בעודם מופיעות בפונט אחד בלבד. בדוגמה נוספת, מילים מסוימות כפלו את צורהם, בעודם מופיעות בפונט אחד בלבד.

השערון במחקפת הנגד

ב-ב' ו-ב' – באוקטובר, 48 שעות לאחר מתקפת הפתע הסורית-מצריםית, פתח צה"ל במקותפות נגד להחזרת המצב לקדמותו בשתי היזירות. בכל זירה הופעלו 3 אוגדות ישראליות, בדרום עם כ-650 טנקים ובצפון עם כ-350. בשלב זה הובא כל סדר"כ הטנקים של צה"ל לשדה הקרב. יש לציין שעאל ההש侃עות המורבות בשירון בין המלחמות, עדין כ-30% מהטנקים היו מדגמים מיושנים, כמו: טנקי שרים נ-75 ו-N-105, טנקי פטוטון עם תותח 90 מ"מ וסנטוריונים עם מנוע בנזין. תורה מכך, ההחטויות רבות לא הציגו במחסני החירום לפחות ימי אחד לאלה הקרב חסרים טנקים ופריטי ציוד עלייקריים כמו מקלעים, משקפות ועוד. חלק מהטנקים הגיעו לשדה הקרב לאחר נסעה רציפה של מעלת מ-500 ק"מ ולאחר תלולות

מזהותנו של לך אזרחיות ותיאום כוונותך. היכניש לאחד ההתייה במקרים וביבים מימיידית וברצץ והטבעה באחת את חותמה על האובי. גם בשעה זו מצאו עצם הטנקיסטים, נושאים בעיקר הנשל של הלחימה בשל הדקירות שניתנה בקידום טנקים לתולעה על פני תותחים או ח"ב.

למלחמת ההשתה ואלא למלחמה סודורה הנפתחת במתקפה כוללת של האויב אל מול הצבא הסדייר בלבד. בהקשר זה מאלף ניתוח פרוייקט "אור קורות" – הבuous התעללה באש – אשר לאחר שני המתקנים הראשונים הוזע בהדרגה עד אשר עספתיתחת המלחמה לא הייתה כלל שמייש. אין לכך כי עיקר התפישה ותורת הלחימה אשר פותחה בחיה^ז ערב המלחמה הייתה התקפית, כמו כל הדוקטרינה ה策^חלית, ועסקה מעט מאי בהגנה. בהיעדר ח"ר, חיל אויר, מכשולים וביצורים מתאימים ובסיוע חת"ם מזורי נאלצו הטנקיסטים למלא את החסר ונילזוטו על חסניתם אל בשדֶה הקבר

האם יכול היה הטנק, והוא בועל עצמאית אש חזקה
כasher היה, להיות גם ווגלים, גם חיל-אוויר, גם
חיל-תותחנים וגם תחליף להנדסה?
בשירין מקובלת הסיממה (חולצת מלחת ים -
הכיפורים) "האדם שבטנק ניצח". מי היו החילאים
והקצינים הוציאים בטנקים של ה-6 באוקטובר
1973 אשר נדרש מהם להפגין את הביצועים הרבה -

תchromים ביחסו העומצם הנ' ?
טנקייטים אלה היו ברובם המכריע, מטורי ועד
סגן, בני מיחוזרים שהתגיסו לצה"ל לאחר מלחתה
ששת-הימים ובמהלך מלחתת ההתשה. הם קיבלו
איינדוקטורינציה, פרי המלחמה הקצרה החיה, בדבר
היות הטנק לאגורם המכريع בשדה הקרב ועלינוות
הטנק הישראלי על כל מה שהאויב יכול להעמיד
מולנו. יתר על כן, לוחמים חשופים בצריח באופן
התקפי, תוך העברה מהירה של ההתקפה לשטח
האויב. עדיפויות מוחלטות של ההתקפה על ההגנה
ושל המתרון על האש. הישענות טוטלית על
סגולות הטנק ועל בן מיצין, תוך בקיאות גבוהה
בבכפלה הטנק ברמה הטכנו-טקטית. כמו כן,
פעילות הביטחון השוטף בגדות הלחימה השונות
במלחתת התשה הרגילה את השינויים לך
שהטנק מוהה מרכז מרכז בכל צורות הקרב,
לברות פשינויו ובירושו יעדית וברית הוגיוניות

הארמיה המצרית השלישית בתוך שבועיים. מבצע "אבירו-לב" לצלחת התעללה הימה מהמערכות הקשות ביותר במהלך המלחמה וביעיר הקורבות להבטחת המסדרון המוביל אל ראש הנهر. בקרבות אלו החלחו כוחות הנ"ט של הארמיה השניה המצרית (בעיקר מדיוויזיות 16 ו-21) לכסות באש, במילומנות רבה, שתחים רבים לאורך המסדרון ולהcottת התקיפות טנקים רבים, שפגמתן הייתה הרחבה המסדרון, שהסתמכו באמצעות כבאות. במבצע צלחת התעללה נטלו חלק 3 אוגדות: 143 בפיקודו של אריאל שרון, 162 בפיקודו של אברהם אדן (מפקד גיוסות השריון) ו-252 בפיקודו של קלמן מגן. על המערכת כוללת פיקד רב-אלוף חיים בר לב, רמטכ"ל מלחתה-התשתה והמקד גיוסות השריון בעבר. מוערכה זו הייתה כבר מבצע משולב בו נטלו חלק מרכיבים שונים של חילופוט צה"ל, כמו חטיבת הצנחנים בפיקודו של דני מט אשר תפסה את ראש הגשר, כוחות הנדסה גדולים אשר עשו בגישור התעללה, ריכוזי ארטילריה אשר חיפו על המבצע וחיל-האויר בשיתוף גד' נ"מ לשמרות שמיים נקיים ומתן סיוע לכוחות. אולם גם כאן, בקרבות הקודמים, עיקר המעמסה נפל על השריון וביעיר על חטיבתו של אוגדה 143, חט' 421, הייתה ההיאטה הראשונה שצלהה על ה"תמסחים", חט' 14 אשר עסקה בהרחבת ראש הגשר בגדה המזרחית ובאטחתו ואשר איבדה כשי שלישים מועצמתה במערכה זו, על אוגדה 162 בהרכב חט' 460 – 217 שהצליחה להשמיד את חט' השריון 25 המצרי אשר ניסתה לנתק את ראש הגשר מדרום. אוגדה 162 צלה אף היא מערבה – 17 לחודש בעוצמה של 140 טנקים.

בצוחות השירון יירדי והעיראקי אישר הגיעו לשדה המعرקה ברמת-הגולן החל מ-12 באוקטובר בסיני 1-375 טנקים ברמת-הגולן, המצב בפועל היה 473 טנקים בסיני ו-243 ברמת-הגולן עם עשר חטיבות שריון בדרום ו-7 בצפון. על-אף שבכל צה"ל ובמרבית העוצבות הlohochot כמות הטנקים הייתה פחותה מאשר כמספר זהה טנקים, סבלו מעיפות לחימה לאחר קרבות המגננה והבקעה. לבסוף המערכת בגולן עצרה כ-40 ק"מ מדן שロン ולא כ-20 כפי שהיא הכוונה האסטרטגית. די היה במרקם זה כדי לירות עם תותחי 175 מ"מ על שדה התעופה אל-זזה ועל פרוביה המערביים של הבירה הסורית. עם ניסית הפסקת האש לתוקפה בזירה הסורית עמד צה"ל עם 390 טנקים אל מול 750 טנק אויב, מרביתם מהגייס העיראקי (330) אשר הגיע במלוא עוצמתו לרמת-הגולן. בחזית הדרום הצליח חיל-הרגלים המצריים באמצעות מרג"ט מסוג א-רי-גי-7, טלי נ"ט "סאגר" וסיע ארטילרי מסיבי לבולום את מאות הטנקים סורים במערכת המגננה, להבקיע את מערך רמת-הגולן ולהתකם במנגנון של הבירה דמשק ובכך להציג להכרעה בcpuן תוך כפיפות רצוננו על האויב. במתקפה זו נטלו חלק שתיים של משלוח שלחם ופתחו במתקפה לכל אורך החיזית בעוצמה של כ-1000 טנקים. מתקפה זו נועדה להקל את הלחץ על הסורים בחזית רמת-הגולן. הטנקים הללו, שהתכוינו למתקפה זו, המתינו בעמדות והמתקפה המצרית נבלמה תוך אובדן כ-200 טנקים בעודם מתקבבים את כמות הטנקים שבושותם ולראשה, מאי תחילת המלחמה, נוצרו התנאים לפעול למתקפה אשר יצאה לפועל בשולות הימים הבאים בצלחת התעללה וכיitor

זאת. בלילה זה נדרש המטכ"ל להחליטה אסטרטגית בדבר ה策דים הבאים במהלך המלחמה. לפי דווח אג"ם/מצבאים היו באוטו ערב 570 טנקים בסיני ו-375 טנקים בסיני ו-243 ברמת-הגולן, המצב בפועל היה 473 טנקים בדרום ו-7 בצפון. על-אף שבכל צה"ל ובמרבית העוצבות הlohochot כמות הטנקים הייתה פחותה מאשר כמספר זהה טנקים, סבלו מעיפות לחימה התחולתי שבו נפתחה המלחמה, הר' איכות הלחומים והיכולת החימושים להמשחת טנקים פגועים, אשר תגברו את האבדות הכבdot בימי הלחימה הראשונים, אפשרו את לכידות ייחודיים השרון ועוצבותיו כך שגם במצב זה המשיכו לתפקיד ולבצע את משימותיהם נדרש.

המעבר למתקפה

הchalotha שנטקבה במטכ"ל בסופו של דבר הייתה כי יש לייצב את המצב בדרום ולבור למתקפה בcpuן. ב-11 באוקטובר פתח צה"ל במתקפה אל תוך סוריה, שנועדה לנצל את אובדן של מאות טנקים סורים במערכת המגננה, להבקיע את מערך רמת-הגולן ולהתתקם במנגנון של הבירה איטון ו-210 בפיקוד הcpuן: 36 בפיקודו של רפאל אוגדה 146 – 170 בפיקודו של דן לנ. אוגדה 146 בפיקודו של מוסה פל-יעודה להגנה על כל זירת הcpuה שאינה בגורות הבקעה. שתי האוגדות תקפו עם 3 חטיבות טנקים וראשוונה נעזרו בחטיבת "גולני" אשר כבשה את תל-אל-אחמד. במתקפה השתתפו 170 טנקים מהחטיבות 7 (100 טנקים), 179 ו-679 אשר הצלחו להבקיע את מערך ההגנה הסורים שמפני המלחמה בתוך 24 שעות והחלה

2 טנקים מ-7 צולחים את תעלה סואן על גב דוברות "תמסחים"

שריון האיב סיכון את וירושיון

"עוצבות ויחידות השוריינות של האיב סיכנו את חזינת ישראל בעבר, והעוצבות הנידות והמשוריינות שלנו הן שעמדו בפרק והצילו את ישראל, כך בלחמת ששת-הימים וכן במלחמת יום-הכיפורים". כך צין בשעתו אלוף ישראל טל. בהזדהה בספר "סיפור מלחמה" של דון זוהר על מלחמת יום-הכיפורים הוא כותב: "...אנחנו למדים מה גודלים כוח העמידה וכושר הלחימה העילי של לוחמי חיל-השריון של ישראל. אנחנו חביבים כיצד הם עמדו הטעים חול רבים, ואיזה חוב חייבות ישראל ללוחמים האלה, אנשי השריון, המתים והחיים, הנכים והבראים".

אלוף (מיל') חיים ארוז אל"ם (מיל') שאול נגר

הסובייקטיבית, על כוונתו. המודיעין מלא את ייעודו אם הוא מתריע על איום צבאי. האחריות להערכת גודל האיים הצבאי ולהערכת הכוונות והתוכניות הצבאיות של האיב מוטלת על המודיעין הצבאי.

האחריות לקידום פני האיים הצבאי ולנקיטת האמצעים הדרושים בעקבותיו חלה על המטכ"ל ועל המשילה. עברום מהו איום צבאי, כפי שמצויג אותו המודיעין, נתון. ואילו הערכת המודיעין על הכוונות המדיניות-המלחמותיות ועל יוזמות של ממשלה זוות אינה אלא בבחינת חווות-דעת, ולא נתן או עובדה, הפוטרים את הדרג המדיני לאחריות הבלעדית והמוחלטת להערכת האיים הכללי. אחריות זו מוטלת על המהיגות הלאומית ולא על משותה וועזריה. מה גם שהכוונות התקופניות הבסיסיות של העربים כלפי ישראל ידועות, שרויות וקיימות מאז ומתמיד.

ההשתלשלות לדורות ת'להה

בספרו "ביחוץ לאומי" מציין אלוף טל כי: "לאחר מותו של נשיא מצרים, גamel עבד-אל נאצר, בספטמבר 1970, היה אנוור סאדאת לנשיא. הוא הרבה לאיים במהלך, כדי לדרבן את התהילים המדיניים שנעודו למצוא פתרון לסכסוך. אולם הוא לא גילה נוכנות להסתפק בפתרונות מנסיגה מלאה של ישראל. הוא הכריז בשנת 1971 היא 'שנת ה Helvetica' בין שלום ובין מלחמה". --- "בקיץ 1972 הערך המתה הכללי כי לאחר לשנת 1971 - נשיא מצרים הכריז עליה שתהיה 'שנת ה Helvetica' בין שלום ובין מלחמה - עברה ללא הכרעות מדיניות או צבאיות, ומאהר שלא השתנו עדותיהם המוצהרות של הצדדים המעורבים בסכסוך, גוברת הכרתם של העربים בשיפור כוחה הצבאי ומעמדה המדיני של ישראל וסביר כי הסטטוס-quo יימשך גם במרוצת השנה הבאה".

אלוף (מיל') ישריאל טל

שהיא נובעת מיזומה שנועדה להרתיע את ישראל, לאיים עליה ולהפעיל עליה לחץ צבאי ומדיני. בתורת הביטחון של ישראל מושג התהערעה לא נتفس מעולם כ"התרעות כוונות" בעירק, אלא מכוב אובייקטיבי של התהווות איים בפועל. שכן מסוכן להשתתית את הביטחון המדינה שאין לה עומק אסטרטגי, וכך בא היבשה שלא ברובו אין מוגיס - על הערכה סובייקטיבית של "כוונות". גישה כזו את מלחמה היא מסוכנת מאוד.

על ניבי איננה בחזוקת "סיכון מוחש", אלא הימור. ההתרעה נגדות מסוימים המעידים על התפתחות איום. במצב מעין זה, גורסת תורה הביטחון, יש לקדם את פני האיים ולהיערכ בהתאם. הכל הוא, שכאשר נוצר איים צבאי, על צה"ל להיערך מולו בהתאם למידת החומרה שלו במושגי זמן, מרחב ויחס כוחות - הכל לפי המצב. זה, איפוא, ייעודו של המודיעין: להתריע מצב איומים, כדי שצה"ל יספיק לעורק את כוחותיו בעודם כהה היא "התרעות אים". ההתרעה על היוזרת מצב צבאיות והערכות צבאיות כallo מעמידות שקיים אולוי כוונה לתוקף את ישראל, אבל הן יכולות להיעיד גם על כוונות אחירות מצד האיב, כגון היערכות הגנתית, פרי חשש שישRAL זוממת מהלך צבאי, ואפשר גם

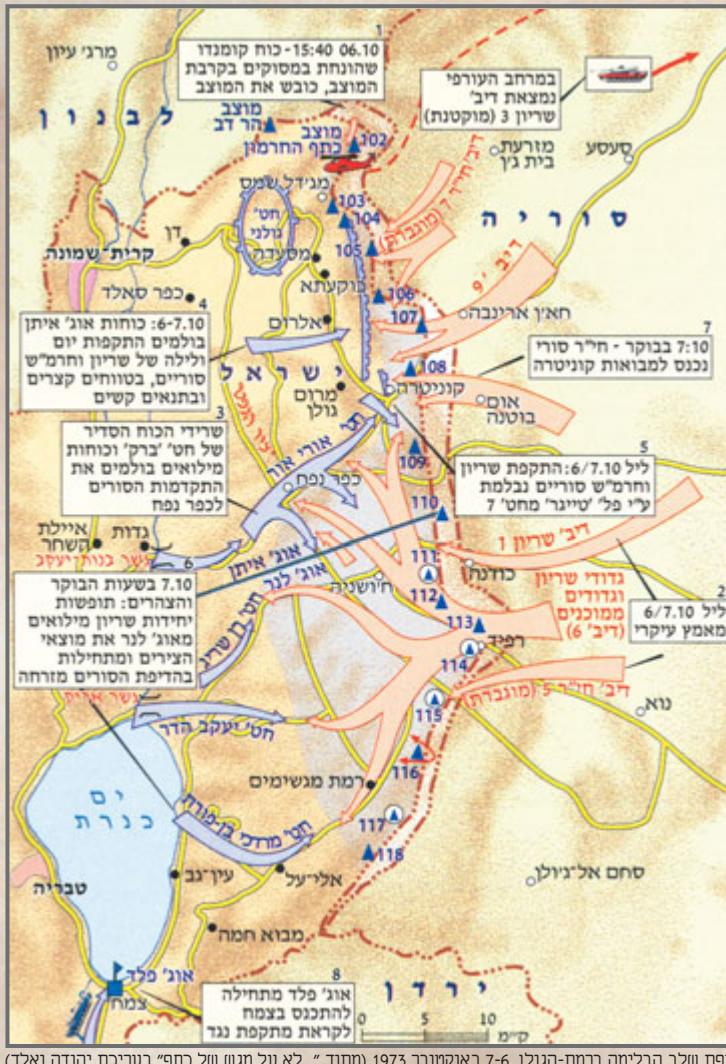
שלושים השנים שחלפו מאז שימוש אלוף ישראל טל (טליק) סגן הרמטכ"ל בעת מלחמת יום-הכיפורים (1973) לא הקה את הזיכרון הפונמני שלו ולא את עוצמתו קולו וכושרו לתאר, בבהירות ובטף, את שאריע לקראת המלחמה ובמהלכה. הכננו לשומו את דעתו על הנושא העט운 כל-כך בהקשר למלחמות יום-הכיפורים - ההתרעה, על השתלשלות שהובילה למלחמה, על המלחמה עצמה וכמוון על השריון, בבת-עיניו זה עשרות שנים. תוך כדי השיחה הוא מפנה אותנו גם בספרו "ביחוץ לאומי" - מעתים מול רבים (הוציאת דבר, 1996) שבו פירט את משנתו בהרחה.

זה התרעה

כושר ההתרעה הוא מרכיב יסודי בתורת הביטחון של ישראל. בהדר התרעה לא יהיה אפשר לנתק עצדי כוונות מתאימים בעוד ולגייס את צבא המילואים כדי לקדם פני סכנות צבאיות. המשמעות של ההפתעה והמעבר הפתאומי ממצב רגיעה למצב מלחמה היא חמורה, שכן ניהול המלחמה אז נושא אופי מאולתר וקינמת סכנה שהמלחמה תהפר למלחמות שחיקה הגנתית, תוך אובדן שיווי המשקל האסטרטגי והOPERATIVI. התפתחות כזו של המלחמה היא מסוכנת מאוד.

אים על המדינה קיים כאשר ידיות והערכות מודיעין מצביעות על התקפה צפוייה על מדינת ישראל. התרעה על קיומם של أيامים כוונות האיב, בגדוד "התרעות כוונות" שזמירה מרפי כוונות האיב, ואילו היערכות והכוונות צבאיות של האיב, המסוכנות את ישראל בפועל ומאפשרות תקיפה - מהוות איים צבאי. ההתרעה על היוזרת מצב כהה היא "התרעות אים". ההתרעה והערכות צבאיות כאלו מעמידות שקיים אולוי כוונה לתוקף את ישראל, אבל הן יכולות להיעיד גם על כוונות אחירות מצד הצד, כגון היערכות הגנתית, פרי חשש שישRAL זוממת מהלך צבאי, ואפשר גם

מדינת ישראל של צה"ל אותה

מהשתחים שכבהה במהלך מלחמת ששת-הימים. המטרות הצבאיות הראשיות של העربים, כנראה מטרת המלחמה, היו:

בצד המצרי:
1. לצלוח את התעללה, להתבסס בגדר המזרחה
שייח' ואת מערב סיני בעומק שביעים קילומטר

תוכנית "כהול-לבן" נכנס למלחמות יום-הכיפורים צבא בעל עוצמה רבה יותר מזו שתוכננה לקרים אוקטובר 1973.

מטרת המלחמה של האויב הייתה לשבור את הקיפאון המדייני על-ידי עצם היציאה למלחמה ולשים קע לסטטוס-quo בסיני וברמת-הגולן ולאלץ את המעצמות לחוץ על ישראל לסגת

אמ"ז העrik כי עד אפריל 1973 לא יוצעו התנאים הדרושים להפעלת אופציה צבאית מצרים. אם בכל זאת יעריכו המצרים כי לרשומם אופציה צבאית וייצאו למלחמה, הניח אמ"ז שהם ינסו לצלוח את התעללה במוגמה לתקדם עד למעבר המיתלה והגדי הנמצאים כארבעים קילומטר מזרחה לתעלת סואץ. הערכה הייתה כי בעקבות תמרות בעולם הערבי, שהבולטת ביותר ביניהם הייתה סילוק היועצים הסובייטיים מצרים, סביר שלא תהיה מלחמה בשנה הקרובה, אך לאחר מכון תינוק בחולט מלחמה.

בתחילת 1973 העrik המטה הכללי של צה"ל שהמאבק בין המעצמות על השגת יתרונות בזירה התיכון והרחבת השפעתן בו ימשך, אולם כתוצאה מהתרעה הידידית בינהן ימנעו מעימות צבאי ושתדלו להימנע מעורבות פעילה במקרא שתפרק מלחמה בזירה התיכון.

המטען של העrik כי בשנות השבעים ידרשו מצה"ל:

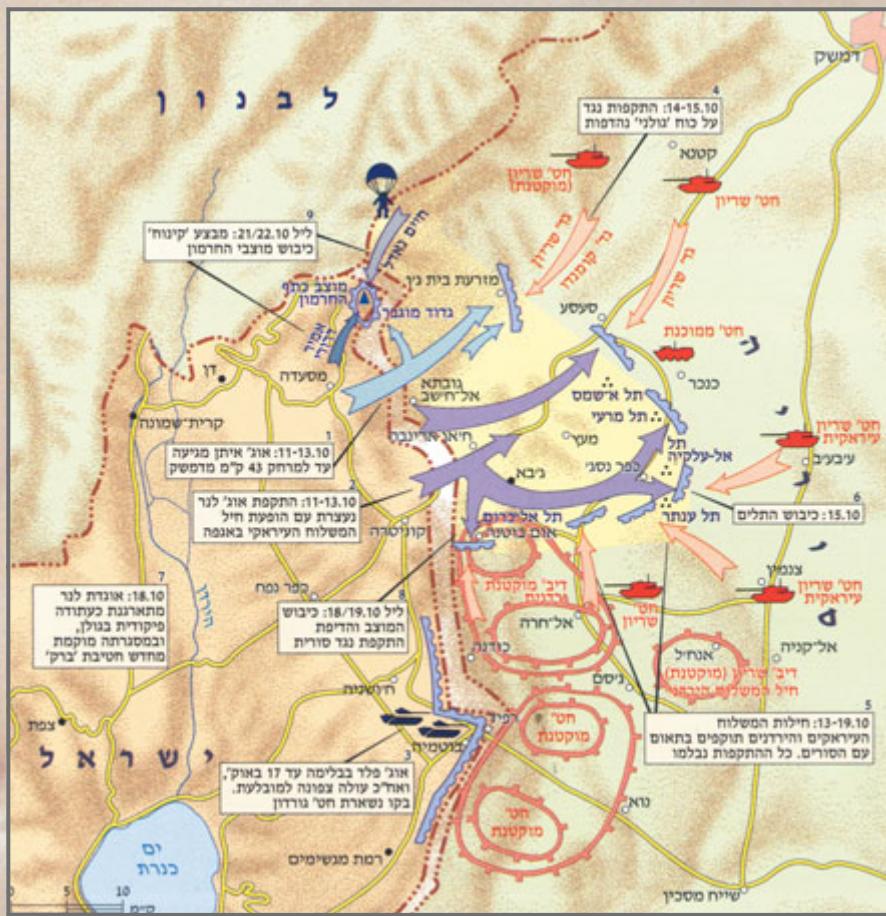
1. כושר הרתעה מלא נגד מדינות העימות ובעלות-בritten הקבועות וכושר הרתעה חלקי – לפיזור, התנים והיכולת – נגד בעלות-ברית "מוזדות".
2. כושר להכרעת כל מדינות העימות, על-ידי ניהול שתי מתקפות ראשיות, בו-זמןית, בחזית המצרים ובחזית המזרחה.

3. כושר להנחתת מכות מוגעות ומכות גמול על בעלות-ברית הקבועות, כדי לקיים את כושר ההרתעה כלפיהן.

4. כושר לנחל מגנה בכל החזיות, נגד כל מדינות העימות ובעלות-בריתן הקבועות, על-ידי צבא היבשה גם לא עליונות אוירית.

5. יכולת לבצע תפקדים לאומיים כללים, וקיים עליונות וגישות צבאי שיאפשרו לממשלה חופש פעולה מלא בקדום המטרות הלאומיות.

בمارس 1973 החלו להגע ידיעות על הכנות מצרים וסוריה למלחמה. הידיעות המודיעיניות התריעו על מגמה כללית ולא נקבע בעיתוי לפריצת המלחמה. בצה"ל הוחלט על תוכנית חירות שנקראה "כהול-לבן" שמטוסה לזרז את תהליך ההתעצומות. ממרץ 1973 ועד פרוץ המלחמה באוקטובר עמדו פועלות צה"ל בסיכון זו, שבמסגרתה בוצעו פעולות רבות ומגוונות. בזוכות

ההבקעה היראלאית לשטח סוריה, 24-11 באוקטובר 1973 (מזהן) "...לא עלי מגש של כסך" בעריכת יהודה ואלן]

הימים, עם אפקט אסטרטגי, לראשונה בהיסטוריה של מדינת ישראל. אחרי שחתה-הימים, כאשר מוחבי סיינס ורמת-הגולן בידינו, היה במטה הכללי ביטחון גדול מאוד שאנו לנו בעייתי עזם אסטרטגי יותר. המטכ"ל הציב למשלה את התוכניות האפרטהייד של ציון כי יש לה חשש פעליה מדיני כל החלטה שהיא, מבלי להתחשב בשיקול הצבאי, כיון שהוא "מלך מטבח למטבח". ואחד רעל צפופה למטבח. בקבוק נסחאות חט' גור דין.

לשנותה גם עומק אסטרטגי וגם עצמת האש האוירית האדירה. וכך היא דחתה את גיסוס המילאים עד שכונת הערים תסתבר יותר. גם סמור מאד לשיאה של הדרמה, כאשר האדמה כבר רעדה תחתיה והאים על ביטחונה גבר והלך, כאשר הרשותה היערכות הצבאית נגנה וצבאות מצרים וסוריה ניצבו דרכיהם בעמדות הזינוק והיעצחים והומוחים הרוסים החלו לצאת מצרים וஸוריה ולפנות את הבמה למערכה הבאה – גם אז לא רצתה עדיין ישראל לגייס את צבא המילאים. היא המשיכה להחות לדיונות נוספת והסתפקה בינותים בהכרזות מצב כוננות ל' – כוננות עלילונה של כל הכוחות הסדריים של מדינת ישראל. ביום הכיפורים, ברגע האחרון ממש, החל תהליך ההתקפות.

האמנו, מצין טליק, שהצבא הסדיר יוכל לבולום והוא באמת בלם. לא דבר על מנוע חוריה. דבר על לספוג את התקפה. זה נקרא באנגלית To contain the offensive, להכיל את המתקפה. היה ברור שהצבא הסדיר וחיל האוויר ייכלו את ההתקפה אך לא בגל זה לא גייסו את המילאים. בדו"ח ועדת אגרנט צוין כי הרמטכ"ל דדו אמר לממשלה כי אין מוציא עעת לגייס מילאים, וכי יפנה לממשלה ויבקש אישור אם ייעץ למסקנה כי צריכים לגייס מילאים.

בספרו "ביטחון לאומי" מסביר טליק מודיעין-DDO לא גיסו את המילאים. להערכתו הם הרגישו ביטחון עצום משום שהוא לנו, מזמן מלחמת ששת-

לערך, עד לקו רפדים, המיתלה וביר-תמאה.

2. להסביר אבדות בבדות לצה"ל ולהתיש את ישראל. בכך הסורי:

1. לכבות את כל רמת-הגולן ולהתפס ראש גשר ממערב לירדן.

2. להשמיד את כוחות צה"ל ברמת-הגולן.

3. לנצל הצלחה לכבות שטחים ממערב לירדן בעומק ישראל אף להגיע עד נצרת.

האפשרויות שתיתכן מלחמה יוזמה על-ידי העربים, נגזרה גם הנחה שהמלחמה תתחיל במתקפה ערבית, בעוד צה"ל נמצא במגנה ומסתدل להקל את המתקפה נגד. מטרת המלחמה של ישראל הייתה "למנוע מהאויב כל השג צבאי ולהניח לו מפלת צבאית", המבוססת על השמדת כוחות ותשתיות צבאיות, כדי להקנות לישראל יתרונות צבאיים משמעותיים הן ביחס כוחות והן בקיום הפסק אש".

הנתנה לדגש האחרון

בليل שבין יום חמישי ליום ששי (5-6 באוקטובר 73') הגיעו ידיות, מספר טליק, שהמוסלמים צעירים אמר כי כאשר המוסלמים הסובייטיים והמשפחות שלהם עוזבים ארץ כזו וועודים את הנמלים לחוץ הארץ, האוניות הרוסיות יוצאות מהنمלה, זה סימן שהוא לא יודע הוא לא יכול להעיר. יציאת המוסלמים הרוסים גרמה כאן לאזעקה כללית. הייתה רעדת אדמה מהידיעה הזאת. באותו ליל, כפי שכבר פרוסם, הגעה גם ידיעת מסוכן כי למחות תפוץ מלחמה בשתי חזיתות המצרים והסורים.

חרף רום הידענות וההכנות הצבאיות של מצרים וسورיה, הסתמכה ישראל במשקימים רבים, עד לבוקר ה-6 באוקטובר 1973, על סיכון חשוב (כביבול), פרי תחשות ביטחון, שהרי עמדו

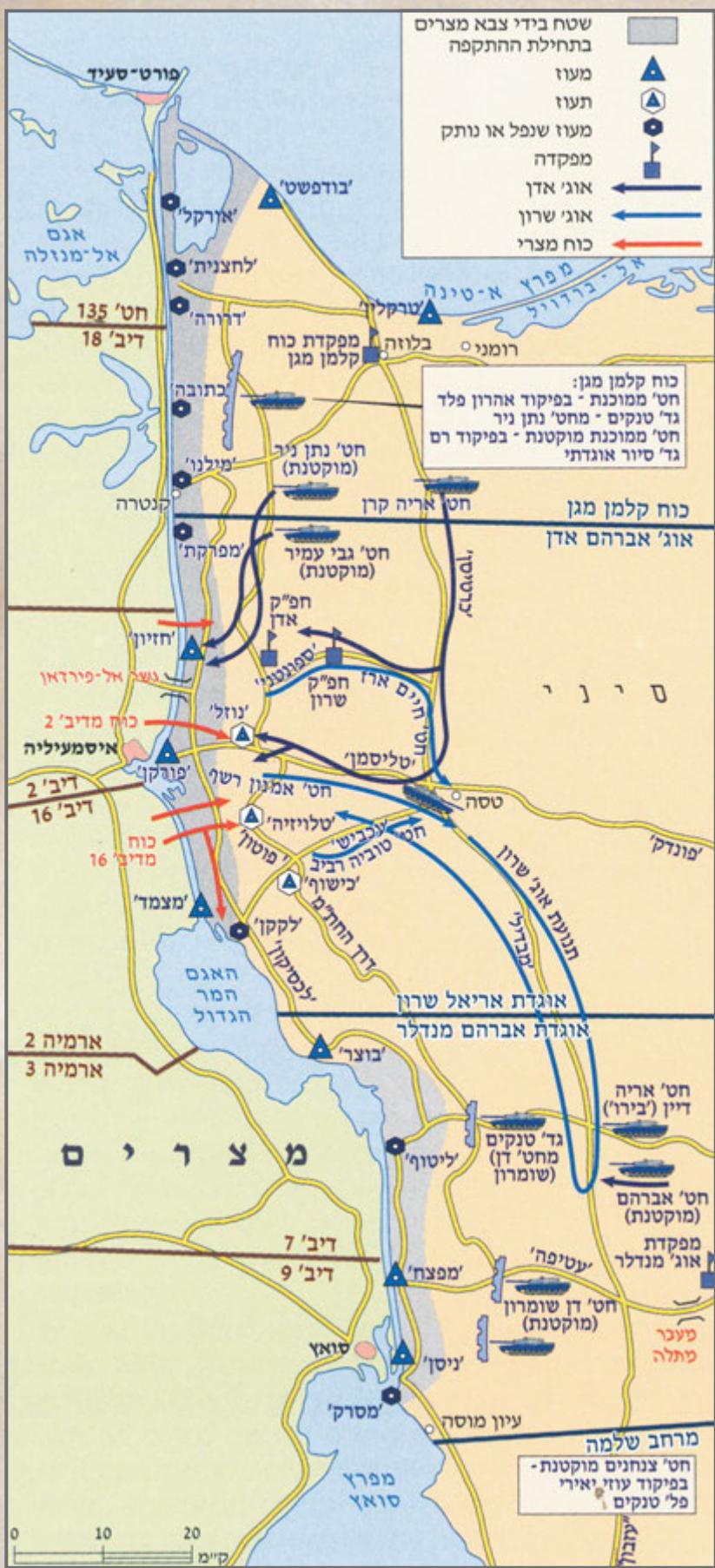

אלוף (מעיל) ישראל טлик בנתן הרין איטו, כתוב הקדשה על תמנת מרכבה סימן 4 (ויל' 2003)

צה"ל במהלך שתי חזיתות

המלחמה התחלתה ביום הциפורים, 6 באוקטובר 1973 בשעה שתיים בצהרים. המצרים והסורים התקפו בו-זמנית ברמת-הגולן ובסיני. המתקפה נפתחה בהתקפות מן האוויר ובהפגזה ארטילירית כבדה לכל רוחב החזית בסיני וברמת-הגולן. כ-50 מטוסים מצרים חצו בטיסה נמוכה את עטלת סואן בסיני וכ-60 מטוסים סורים חזו את קו החזית ברמת-הגולן, בדרך לתקוף את כוחות צה"ל. מייד לאחר החזית המטוסים, פתחו הארטיליריה המצרית והסורית באש כבדה לכל אורך החזיתות בסיני וברמת-הגולן.

בשני תקופות כוחות הדרוג המבצעי הראשון של שתי ארמיות מצריות וברמת-הגולן, הארמייה השנייה והארמייה

השלישית, למלאו או רך 150 הקילומטרים של חזית
תעלת סואץ. מהים התיכון ועד מפרץ סואץ
הסתערו 5 דיוויזיות חי"ר, 4 חטיבות עצמאיות,
כ-12 גדודים קומנדו וכ-1200 טנקים. בסיוע היו
1500 תותחים ומשחתי טנקים לפיצוץ ביצורים וסיווג
בכינון ישיר – סך הכל כ-2000 קנים ארטילריים.
הכוחות המצריים במרחב התעלה מננו ב-
אוקטובר 1973 יותר מ-200,000 איש, מתוכם
130,000 נמנעו עם הדרג המבצעי הראשון. כ-
40,000 לוחמים של דוג'זה צלחו את התעלה בין
המעוזים ונאחזו בגדר המזרחתית שלה עד שעות
הערב באותו יום.

בגלל שכוחות המילואים לא גויסו, היו בסיני בצד הישראלי עם פתיחת המלחמה, להוחב חווית של 150 קילומטר, רכ 10 פלוגות של חיל רגלים, חרמ"ש וסיו"ר, 12 סוללות ארטיליריה (52 נקנים), 290 טנקים, 2 סוללות קרקע-אוויר (הוק) – 6–7 סוללות תותחים נגד מטוסים. על כל החווית כולה בKO המגע הגנו 450 חיילים ישראליים, שאיישו 16 מעוזים פעילים ו-4 מעוזי הצפה. המרחק בין מעוז לمعוז היה 5–15 קילומטרים. בעמוזים הפעילים היו בין 20 ל-60 חיילים בכל מעוז ובمعنى ההפצית – בין 5 ל-10 חיילים במעטה. 7 תצפיות פעלו בין המעוזים. בכך מסתכמת כל ה"עוצמה" הצבאית שניבאה בKO המגע מול כוחות המצריים שצלחו את התעללה. בנסיבות אלה וביחסיו הכוחות האלה, נאלצו כוחות השריון המעטים של צה"ל להתרוץ ולהילחם לכל רוחב החווית, תוך ניסיונות נואשים למונע את השיטפון, אשר מושג אבדות גאותה ומלחמות גלומות.

באמצעות טנים יהודים, מוחוקות ופוגמות. על 450 הלוויים בעוזים ניכחה אש כל קו חזית התעלה. המעווזים לא עיברו את הצלילה. תוכנית הצלילה המצרית הייתה מבוססת מראש על עקיפת המעווזים. בשלב הראשון של המלחמה לחמו בכוחות המצריים רק המעווזים, הטנים וסוללות הארטילריה שהיו מוצבים בסיני. חיל האויר תקף ללא הרף במנגמה לבולם את שיטפון הדיוויזיות הצולחות. הטנים הישראלים חשו לעקו התעלה, הגיעו למעוזים, הקלו את הלחץ עליהם ולחמו איתם לחיים ולמוות. סוללות הארטילריה המצוות סייעו ככל יכולתן, אך האש שלחמו היעבה דלה בזיטום.

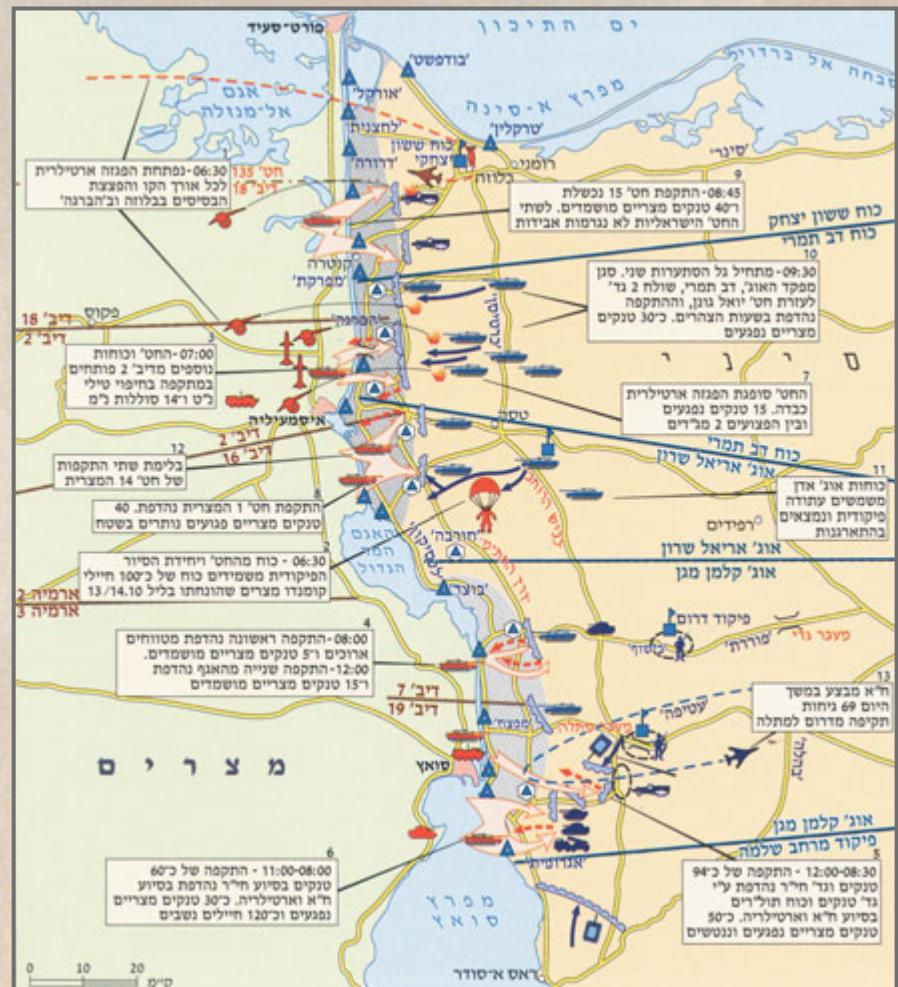
אף מעוז לא נפל ב-24 השעות הראשונות של המלחמה. ואולם, במקרים שהמעוזים היו בסיסים מוצקים, המסייעים לוחמה הנויות במרחבים ואשר עליהם נשענים הכוחות המשוריינים המתמרנים - כפי שהסבירו בזמןו חסידי שיטת המעוזים - הם היו לנצל. הישרונות היהיטה ליעד שהاكتיב את המהולכים בשעות הקשות של הימים הראשונים, והצורך לאבטחו אותם, לסייע להם ולחלץ את לחומיהם המוריש ודרבן את הטנקיסטים, שניהלו קרבות התאבדות לעונם.

בגלל העליונות האיכותית של צה"ל, לא היה
למצרים סיכוי בהתקומות איתו בקרבות שריון
ואוויה. משום כך נמנעו מجابעת יעדים
ופוטטיביים יומריים בגון כיבוש חצי-האי סיני.
מהלך כזה היה מהייב את המצריים לנחל מלחמת

המחלמה. 3. דיוויזיות חיל רגלים, מוגברות בחטיבות טנקים שמננו כ-600 טנקים, פרצו בגל הראשון לצפון ולדרום - הגולן בשני מאמצים ואופרטיביים, שהשתדרעו על מילוא רוחב החזית. הטנקים הישראליים נאלצו להילחם מופיצלים, כמו בסיני, נגד כוחות גדולים של טנקים אויב. הם לחמו בקבוצות קטנות והיו גם טנקים שלחמו יחידים. כוחות קומנדו מונחתים ממסוקים כבשו עם החילם במחלמה את מיצר החרמון.

כמו בסיני ספגו קומץ הלחומים ברמת-הגולן את תנופת המתקפה של האויב. הם ספגו אבדות רבות בנפש ובטנקים. המוצבים החזקיו מעמד, פרט לשולשה שפונו והסורים עקפו אותם תוך כדי התקדמותם. הם הצליחו להבקע פנימה והייתה סכנה שייצליחו לבוש את רמת-הגולן כולה כתוצאה מהעלינוות המכובדת שלהם.

ב- 8 באוקטובר פתח צה"ל גם בדרומ, בחזית התעללה, בהתקפת נגד, במגמה להדוף את הכוחות המצריים ששלחו את התעללה. התקפה זו נסילה וחיל-השוריין ספג אבדות כבדות. ב- 14 באוקטובר צלחו כוחות השריון המצריים את התעללה ופתחו במתקפה משוריינית, שנועדה לכבוש את מעברי רפדים, הגדי והמיתלה, ולהקל על סוריה את לחץ המתקפה הישראלית שהחלла ב- 11 באוקטובר. חיל-השוריין של ישראל הינה אותם והם הובסו כליל. הטנקים של צה"ל השמידו 200 טנקים מצריים ואילו אבדות צה"ל היו מעטות בקרבת הניזן והמושוריין הזה. מיציא השריון המצרי לנחל קרב ניזן ומשוריין, לא היה לו שם סיכוי.

בלימת מותגpot השוריין המצריית, 14 באוקטובר 1973 של-zAhoria התחלת הצלילה (מתוך "...לא על מגש של כספ" בעריכת יהודה ואלץ)

דרוג המבצעי הראשון של הכוחות הסוריים כל דיויזיות מתוגברות (סך הכל 14 חטיבות חיל גלים ושריון) ועוד 7 גדודים קומנדו וצנחנים. בשלב ראשון הסתערו 45,000 לוחמים ו- 930 טנקים. סיעו להשתערות היו 157 סוללות ארטילריה - 942 נקודות הכל.

ול הכווות הסוריות ניצבו ברמת-הגולן, ואורך החזית, 230 Chiliims ישודלים שאירועו 10 מוצבים אורך קו הנגע. המרחק בין המוצבים היה 6-3 ל-10 Kilometres הם המשיכו בתצפית, אך לא באש, על מוקדים המוקשים הפגניטיים של צה"ל ועל תעלת ט' שהשתרעה לאורוך קו החזית. בכל מוצב היו 20-25 חיילים. בكونיטרה הייתה פלוגה מסייעת לאורוך הקו 5 תצפויות. בתול זוחר הייתה חילקלת ח"ר. במוצב החרמון היו 60 חיילים, אשר קם 14 מתוכם היו לוחמים; כל האחרים היו אנשי קצוץ ושירותים של חיל המודיעין וחיל האויר. מוצב החרמון היה 3 עדמות שמיירה, עם דתת תצפית גילה אלה ועמדת תצפית ארטילריה אחת. מערכם מוצבים היה מוגבר ב-2 גודדי טנקים (72 טנקיוןנים) שהיו עוכבים בקו המוצבים לאורוך כביש אל-על-רפיד. ברמת-הגולן כולה היו בסך הכל 11 טנקיוןנים, 15 טנקים, 15 טנקי צמ"ה ועוד.

ברטילריה עם 44 תותחים. פתרון סדרה ל- n טנקים ו- n סוללות פלוגות ח"ר וחומ"ש.

תנווה ובמלחמה כזו היו הדיוויזיות המשורייניות שליהם מוכחות שוק על ירך על-ידי העוצבות המשורייניות של צה"ל. זאת ועוד: לא היה ביכולתם לבצע מהלך כזה גם מכיוון שהם היו חייבים לצאת לשם כך אל מחוץ לטוחה החיפוי של מערכות ההגנה

נגד מוטסים שהיה פרוס לאורך חווית התעללה. כשם שהמצרים היכרו בכך שגם הם לא מסוגלים להתמודד עם צה"ל ביבשה, בקרוב שירון נגד שירון, ולכן ויתרו מראש על מלחמה ניידת ומשורינית ואת כל יבם השליכו על קרב נייח, אשר עמד השדרה שלו הוא כוח הנ"ט – כך גם באוויר. לא היה בכוחו של חיל האויר המצרי להגן על צבא היבשה של מצרים בפני חיל האויר הישראלי, ולכן הם הסתמכו על מערכ מסיבי של סוללות טילי קרקע-אוויר. בתנאים של מלחמה ניידת, היה זה תחילה יעיל לכוח האוורי. מכיוון שכוחות המילואים לא גויסו بعد מועד, לא יכולו כוחות הקרקע הדלילים של צה"ל בסיני לבלום את ההסתערות המסייעת המצרית. חיל האויר נאלץ להיחלץ לעזרתם. הסיום האוורי היה דל יחסית בנסיבות אלה. א-על-פי-כן, תרומת חיל האויר לחיפוי על כוחות הקרקע ולהשמדת כוחות קומנדנו

ברמת-הגולן תקפו הסורים לאורך חזית של 80 קילומטר מהחרמון באפנון ועד אפיק הירמוך בדרום.

יחסים כוחות טנקים בין ישראל והציגות ערבי במלחמות השונות

מתוך הספר "מרכבות הפלדה" של אלף משה בר-כוכבא (בריל), הוצאה מערכות, 1989
יחסים הכוחות ב-15 במאי 1948 (ערב הפלישה)

מדינות ערבי	ישראל	טנקים
40	1	טנקים
200	2	שרינויוות עם תותח
300	120	משוריינים וטנקים

יחסים הכוחות בערכת קדש (אוקטובר 1956)

מצרים	ישראל	טנקים
174	174	טנקים

יחסים הכוחות ערבי מלחמת ששת הימים
(5 ביוני 1967)

מדינות ערבי וחילופי שליטה	ישראל	טנקים	מהם טנקים*	איכוטיים
1309	1114	טנקים		
480	כ-410	טנקים	טנקים	

טנקים איכוטיים באוטה תקופה:

ישראל: סנטוריון ופטון M48A2/3

מדינות ערבי: טי-55/54, סנטוריון, סטליין

יחסים הכוחות ערבי מלחמת יום הכנפורים
(1 באוקטובר 1973)

מדינת ערבי וחילופי שליטה	ישראל	טנקים	מהם טנקים*	איכוטיים
5609	2032	טנקים		
800	כ-1650	טנקים	טנקים	

טנקים איכוטיים באוטה תקופה:

ישראל: סנטוריון, פטון M60, טי-54

מדינות ערבי: טי-62, פטון M60, סנטוריון

יחסים הכוחות בשנת 1983
(אחרי מלחמת שלום הגליל)

מדינת ערבי	ישראל	טנקים	מהם טנקים איכוטיים*
*10375	3600	טנקים	
4450	כ-2750	טנקים	

* כולל 1600 נגמ"שים BMP-1 שם שווי-ערך
לטנקים בעוצמתם

טנקים איכוטיים באוטה תקופה:

ישראל: מרכבה, פטון M60A3/1, טי-62, סנטוריון

מדינות ערבי: טי-72, טי-62, פטון M60A3

צ'יפטין

מקורות לעיון:

1. "ביחוחן לאומי - מעתים מול רבים" מאי ישראל טל, הוצאה דברי, 1996

2. "סיפור מלחמה" מאי רון זוהר, הוצאה מהב"ט, 1988

(יצא לראשונה בהוצאה עם עוזב 1975)

ישראל בהזמנויות שונות בעבר ואילו העוצבות הנידות והמשורייניות שלנו הן שעמדו בפרק והציגו את ישראל, גם בששת-הימים וגם ביום-הכיפורים. הטנק הוא נשמה חייהם של היחידות והעוצבות הנידות והמשורייניות. ביטוי חד וברור לדעה זו הביע אלף טל בהקדמה לספרו 'סיפור מלחמה' של הטנקיסט הצעיר רון זוהר, וכך הוא כותב:

"בזכותו של המחבר, הטנקיסט רון זוהר, אנחנו מכירים את הלוחמים ואת מפקדי המחלקות והטנקים הנפלאים של פלוגתו, ובואשם את מפקד הפלוגה מוטי פז - גיבור שרין ומפקד קרבי מצוין, ואנחנו למדים מה גדולים כוכו העמידה וכשור הלחימה העילאי של לוחמי חיל-השרון של ישראל. אנחנו מונים מבנים כיצד הם עמדו מעתים מול רבים, ואיזה חוב חייבות מדינית ישראלי ללוחמים האלה, אנשי השירותון, המתים והחיים, הנכים והבראים. הם היו מעטים וסבירים, בטעות מפקדים לא ירדו במקומם, וכך הם שטיקם ובעוצמת אש, אך הם היו רבים באיכות - באוןם לב, בדקותם במשימה, במקצועיות, בתבונה ובмотיבציה. הם היו רבים ממש שכל יחיד היה בחזקת 'מכפיל כוכ' - כאשר נפגע הטנק שלו קפץ על טנק אחר והמשיך להילחם, כאשר נפגע וכרע תחתיו בא חברו במקומו, וכך הילכו והידלו שורות הטנקים, ושורות הלוחמים הילכו והתכווצו, אך לא תמו והמשיכו לבлом את נחשול המתקפה תוך שהם ננדפים על-מנת לחזור ולצוחק ולהבקיע ולהעביר את המלחמה לעומק שטחו של האויב ולהביסו שם".

בשיהה עם טליק ציין אלף (מייל) חיים ארוז (שהיה מפקד חטיבת השרון) 421, אשר צלחחה את התעללה כי לפחות בשטח, במקומות שהוא, שדר ביחידות השרון ביחסון מלא בניצחון שיבוא, ולא חשוב מתי. היה ביחסון מלא שאנו נדפק את הערים שייצא עשו". היה זה ביחסון מלא ומוחלט, גם בימים הגורועים ביותר, שבסופה נראה להם מי זה השריונאים. דברים דומים אישר גם טליק: "חייב השרון עמדנו איתן, והוא בטוחים בנצחונם.

בתאריך ה-12 באוקטובר, בדיון בקבינטו המלחמה אצל גולדה, מספר טליק, אמරתי לרئيس הממשלה גולדה, כאשר נדון הנושא של הדיוויזיות המשורייניות המצרניות שעוד לא עברו את התעללה, שיש ידיעה ששתי דיוויזיות משורייניות מצריות עמודות לחוץ את התעללה כדי להקל את הלחץ שנלו על סוריה. וכך אמרתי: 'בימים שהධוויזיות המצרניות יעברו את התעללה יהיו בסיני מאות מדורות של טנקים מצריים בערים, ובזה תגעו האופנסיבה המצרנית בסיני לסופה, כי לרשונו עומדים הטנקיסטים הימיים טוביים בעולם'. והוא מוסיף: פה צריך שלא יהיה כלבול, לא מדובר בלילה על הצבא, מדובר על מקרה פרטני במלחמה כশמחכים לעתודה המצרית שעומדת לעבר את התעללה.

הশמים לחיל האוויר, כאשר הטנקים של צה"ל החלו את התעללה והשמידו בהתקדמותם סוללות של טילים נגד מטוסים. חיל-האוויר נצל פרצה זו בחומה הנגד-מטסית שהתעורררה וערך התקפות מרכזיות על סוללות הטילים, השמיד רבות מהן והציגו שליטה באוויר. ב-23 באוקטובר כיתרו האגדות המשורייניות של צה"ל את הארמיה השלישית בדרךות התעללה וכוחותיו התייצבו בקילומטר ה-101 על החיר לחרה.

אבדות

אבדות מסווגות של האויב: 15,600 חללים, 35,000 פצועים ו-8,700 שבויים שהוחזקו במהלך הלחימה בישראל. אבדות צה"ל במלחמות השבויים בישראל. ובמלחמות התחשה שבה עמד הפרדת הכוחות: 2,656 חללים, 7,251 פצועים ו-301 שבויים.

הושמדו 440 מטוסי קרב של האויב, לעומת 102 מטוסים שאבדו לישראל. הושמדו ונלקחו שלל 2,250 טנקים של האויב, לעומת 400 טנקים ישראליים שאבדו, ועוד 600 שנפצעו, נזקנו וחווו לשירות מבצעי. לאויב אבדו 677 תותחים, לישראל - 25.

לוחמים וזרגי הפיקוד של צה"ל

האויב הצליח להסב לצה"ל אבדות כואבאות ולהתיש את ישראל, אולם בסיום המלחמה היה מצבן הצבאי של מצרים וסוריה בכ"ד רע. התוכנית העירפית למלחמת יום הכנפורים, סבור אלף טל, רזואה להיכלל בקלאסיקה של אמנות המלחמה, אולם רמת ניהול המלחמה על-ידיין לא הייתה מושימה. כמו במהלך המלחמות הקודמות, גם במהלך המלחמה זאת עלתה יכולתו של הפיקוד הישראלי בכל הדרגים על יכלתו של הפיקוד הערבי ואיכותם של לוחמי צה"ל עלתה על כל אויביהם ביבשה, באוויר ובים. הם חמו, כמו תמייך, מעתים מול ריבים וגילו אומץ לב, מוטיבציה גבוהה, דבקות בשיממה, מקצועיות, התבונה ותשישיה. הם היו מעטים בכמות ובבירם. הם חמו, כמו תמייך, מעתים מול ריבים וגילו אומץ לב, מוטיבציה גבוהה, דבקות בשיממה, מקצועיות, התבונה ותשישיה. הם היו מוצאים מכתות וביבים ניצחוניים, וכל יחיד היה בחזקת "מכפיל כוכ", כאשר נפגע ונפצע, המשיך להילחם וכאשר נפגע וכרע תחתיו, בא חברו במקומו. ישראלים רבים דביכם שהתגוררו בחו"ל לארץ נחרו לשראל והשתתפו במלחמה. גם פצעים שהחלימו ייצאו מבתי-החולמים חזרו למלא את השורור. העליונות האיכוותית הצבאית של ישראל ביבשה, באוויר ובים בולטות על קעקע הנסיבות של פתיחת מלחמת יום-הכנפורים, כאשר הצבא הסדיר הקטן של ישראל עמד בשתי החזיתות מול מלוא עצמתן הצבאית של מצרים וסוריה.

הכל לטנקיסט הישראלי

ובאשר החלקו של השריון, כפי שכבר כתוב בעבר טליק, צריך ליזכיר כי עוצבות ויחידות נידות ומשורייניות, המצדידות בטנקים, הן שיכנו את

האירועים העיקריים במהלך יום ה-24 באוקטובר 1973

(חתוך הספר: "...לא על חgas של כספ" בעריכת יהודה ואלאך)

היום	בზירת הסורית	בחזית המצרית
6 באוקטובר	14.05 – תחילת המתקפה של הצבא הסורי. 3 דיוויזיות חי"ר ממוקן תוקפות לכל אורך הגבול. 16.00 – המוצב הישראלי בכתף החרמון נלכד בידי כוח קומנדו סורי.	14.05 – תחילת המתקפה של הצבא הסורי. 3 דיוויזיות חי"ר ממוקן תוקפות לכל אורך הגבול. 16.00 – המוצב הישראלי בכתף החרמון נלכד בידי כוח קומנדו סורי.
7 באוקטובר	02.00 – 3 חטיבות שריון سورיות מבקיעות בדרך רמת הגולן. 05.00 – צה"ל משלים את פינוי מוצבי דרום הגולן. השריון הסורי פורץ צפונה לעבר נפח, ומערבה ודרומה אל הירדן. 06.00 – אוגדת מוסה פלד מופנית לבימה בצפון, והמאם העיררי של חיל האויר מונפה צפונה.	06.00 – נפגעו כ-3/2 מכוחות השריון הסורים של צה"ל בחזית זו. 12.00 – חטיבות מילואים הראשונות מגיעות למערב סיני. 15.00 – הצבא המצרי משלים את שלב הצלחה ועובד לשלב העצירה האופרטיבית. בידי המצריים לאורך התעלה רצעה שרוחבה 4-3 ק"מ. חיל האויר תוקף את הגשרים המצריים והצליחה נפסקת ל-24 שעות.
8 באוקטובר	תחילת תנועת חיל המשלוח העיודי לעבר סוריה. 05.00 – תחילת מתקפת הנגד של פיקוד הצפון. 17.00 – אוגדת פלד מגיעה אל סמוך לציר הנפט.	16.00-14.00 – התקפת אוגדת און נחוצה בבדות. 17.00 – נחוצה התקפות גורתיות של שריון מצרי.
9 באוקטובר	11.00-5.00 – אוגדת איתן (רפ"ל) בולמת מתקפת שריון סורית גדולה. 18.00-07.00 – המשך מתקפת הנגד של פיקוד הצפון בדרך ובסביבה רמת-הגולן. חיל-האוויר תוקף יעדים אסטרטגיים בעומק סוריה.	05.00 – מעבר למגננה בדרך החת"ם. ניסיון פריצה לעבר מפרץ סואץ נבלם על-ידי חיל האויר בעיון מוסה.
10 באוקטובר	10.00 – כל שטח הגולן (למעט החרמון) נכבש מחדש בידי צה"ל. צבא סוריה הותיר אחריו כ-900 טנקים.	המשך המגננה לאורך דרך החת"ם. רא"ל (מייל) בר-לב מתמנה למפקד חזית התעלה.
11 באוקטובר	12.00-17.00 – הבקעה לתוך שטח סוריה על-ידי שתי אוגדות בDIRGOT.	
12 באוקטובר	16.00 – חיל המשלוח העיודי מופיע באגף הדромני של כוחות פיקוד הצפון. קרבות שב"ש עם העראים. מאורב,	אוגדות פיקוד הצפון מריחות את המובלעת.
13 באוקטובר	12.00-05.00 – אוגדת לנר מכבה את הכוח העראי מאורב, וחזרה לערמות שנטה ביום הקודם.	אוגדת תקפת מידי חיל המשלוח העיודי את תיל ענתר ועליקה.
14 באוקטובר	02.00 – תל שאמס נכבש על-ידי הכנענים. 04.00 – תותחים ארכויים טוחח מפגינים את שדה התעופה אל-מאזה שבפרברי דמשק. חיל המשלוח הירדי מתרוכז בדרך סוריה.	תחילת צלחת התעלה על-ידי כוחות השריון המצריים מדיוויזיות 14-21. קרובות שב"ש לאורך כל החזית. המצריים נוחלים תבוסה וממבדים כ-250 טנקים.
15 באוקטובר	אוגדת לנר כובשת מידי חיל המשלוח העיודי את תיל ענתר ועליקה.	תחילת מבצע הצליחה 'אביריו לב' – אוגדת שרון נערכת לצליחה.
16 באוקטובר	נחוצה התקפת נגד מושלבת של צבאות סוריה, עיראק וירדן.	01.00 – תפיסת ראש הגשר בגדר המערבית של התעלה. בוקר – זוררות 'תמסחר' מעברות גוד טנקים, המגיה מערבה ופושט על סוללות טילי נ"מ.
17 באוקטובר		01.00 – ייחיד צנחים תוקפת את 'החווה הסינית' ונחוצה באבדות כבדות.
18 באוקטובר	כיבוש אום-בטינה.	מאיץ מצרי לחסל את ראש הגשר נכשל.
19 באוקטובר	נחוצה מתקפת נגד מושלבת של הצבאות הערביים על המובלעת שבידי צה"ל.	18.00-15.00 – בקרוב האגמים המרים מושמדת חטיבת שריון מצרים. אח"ח' צ'מושלמת הקמת גשר הדוברות.
20 באוקטובר	כוחות קטנים של פיקוד הצפון ופיקוד המרכז מושלבים כתף החרמון לחזית המצרים.	בלילה – צלחת אוגדת און. עם שחור היא פורצת מערכה. גשר הגלילים נפרש.
21 באוקטובר	תחילת מבצע 'קיןוך' לכיבוש מוצב כתף החרמון ומוצבי החרמון הסורי.	אוגדת און מונפה לדרום האגם כדי לחזק את הטריז'.
22 באוקטובר	השלמת כיבוש כתף החרמון על-ידי חטיבת גולני.	אוגדת שרון מגיעה עד סמוך לתעלת איסמעיליה. אוגדת מגן מגעה לכביש סואץ-קהיר וחסימת אותו בק"מ 101 (מקהיר).
23 באוקטובר	בוטלה מתקפה של חילות המשלוח הערביים בגולן.	הצבא המצרי מפרק את הפסקת האש.
24 באוקטובר		אוגדת און מסתובבת בקרוב עז במרכו העיר סואץ ונהלצת עםليل. חטיבת מאוגדת מגן מהס את כיס 'ע'ירוד'. 18.00 – הפסקת האש נכנסת לתוקפה.

סקור גיאוגרפיה עברו "המבחן של המדינה" קובע:

מאוחדת

1

מספר

בסקי שבייעות רצון

טאלם אדריכלים

פעמים ברציפות!

מאוחדת זוכה שוב במקומ הראשון בשני סקרים שבייעות רצון שנערךו בין מボוטחי כל קופות החולים בחודש יולי 2003 ע"י מכון גיאוגרפיה עברו "המבחן של המדינה":
* שבייעות הרצון הגבוהה ביותר מממציאות הרופאים - **במאוחדת**
* שבייעות הרצון הגבוהה ביותר ממahirות הטיפול - **במאוחדת**
קולם רצים לעבר למאוחדת, עכשי זו ההזדמנות!

השריון במלחמת יום הכיפורים

- אבט לאחור

בניגוד לדעות מסוימות שהופצו בzeitigור לאחר מלחמת יום הכיפורים, כאלו נח צהל על זרי הדפנה לאחר הניצחון המוחץ במלחמת ששת-הימים, התחזינה התקופה בין שתי המלחמות בעשיה אינטנסיבית ביותר בתחום ההתקונות למלחמה הבאה. התוצאות מרשימה במיוחד הטענים (מכ-5500 ערבי ששה הימים לנכ-5500 ערבי ים הכיפורים), יחד עם שימוש דגש על קרבי חנעה ופיתוח תפיסת הסער בפריצת מכשולים ובונסא הצלחה, היינו בין היסודות אשר העניקו לשריון הישראלי את יכולת ההתקפות במלחמות ים הכיפורים. אך פטור מהפתעה אי-אפשר. אלוף אברהם אדו (ברן), שעמד בראש מפקדת גיסות השריון ערבי המלחמה ושימש מפקד אוגדה 260 במהלך המלחמה, סוקר בפניינו את ההשתלשות

אלוף (מיל') אברהם (ברן) אדו

לשריון ובסיסים צalars – כתבי טנקים ארגנוגיות, המבוססות על טנקים הדריכה ועל המדריכים. שלא כמו שיפור צי הטנקים, התאחדו בשיפור רק"ם החורש. האחל"מים לא היו מושאלים לעמוד בקצב וביכולת העבריות של הטנקים. צה"ל נגע באחוריו וביכולת העבריות של הטנקים. צה"ל נגע באחוריו רב לתביעת מפקדת גי"ש לרוכש נגמ"שי M-113. נגמ"שים מעטים בלבד הגיעו לפני המלחמה ונשלחו לחוויות בטוטם מותקנו לייצור אש לפי הדגם שפתחנו.

רָה-אַרְגּוֹן

לנוח התעצומות האויב בטנקים וההתעצומות שלנונו, נדרשה התקוננות לקרבות שרין במסגרות גדולות. הדבר חייב מבנה שיאפשר ריבוי גוף תמרון, פישוט ושיפור השליטה ביחידות השריון, ושיפור ההתקפות בקרבות תנעה. במסגרת הרה-argon הוקטו הנקודות המחלקה, הפלוגה והגדוד. חטיבות משוריינות הפקו לחטיבות טנקים וככלו שלושה גדודים כשבכל גדור פלוגות חרום"ש. המבנה של החטיבת המוכנת נשאר כמקודם, למעט השינוי שנעשה ברמת המחלקה והפלוגה בגין הטנקים של החטיבה. האוגדות המשימות אוגדו כאגודות שרין קבועות, בהרכב של שתי חטיבות טנקים וחטיבת משוריינות אחת.

הктנת המחלקה, הפלוגה והגדוד אפשרו לארכן יותר מחלקות, פלוגות וגדודים. היה צורך דוחף להקשר יותר מ"מ"ים, מ"פ"ים מג"דים וקצינים לתפקידים מיטה. הכפלת צי הטנקים הצריכה הקשרות צוותים, מט"קים וקצינים לכל הרמות והתפקידים, על-פי התקנים החדשים. התאפשר גם לבנות יותר חטיבות ואוגדות משוריינות. מרבע אוגדות משימות היו היו דילות בטנקים, התעצמנו לשא אוגדות משוריינות קבועות; מ-6 חטיבות שרין, התעצמנו ל-14-15 חטיבות טנקים; מ-3-חטיבות ממוכנות התקעמו ל-6-חטיבות ממוכנות. בסך-

אלוף אברהם אדו (ברן)

התקונות למלחמת יום הכיפורים

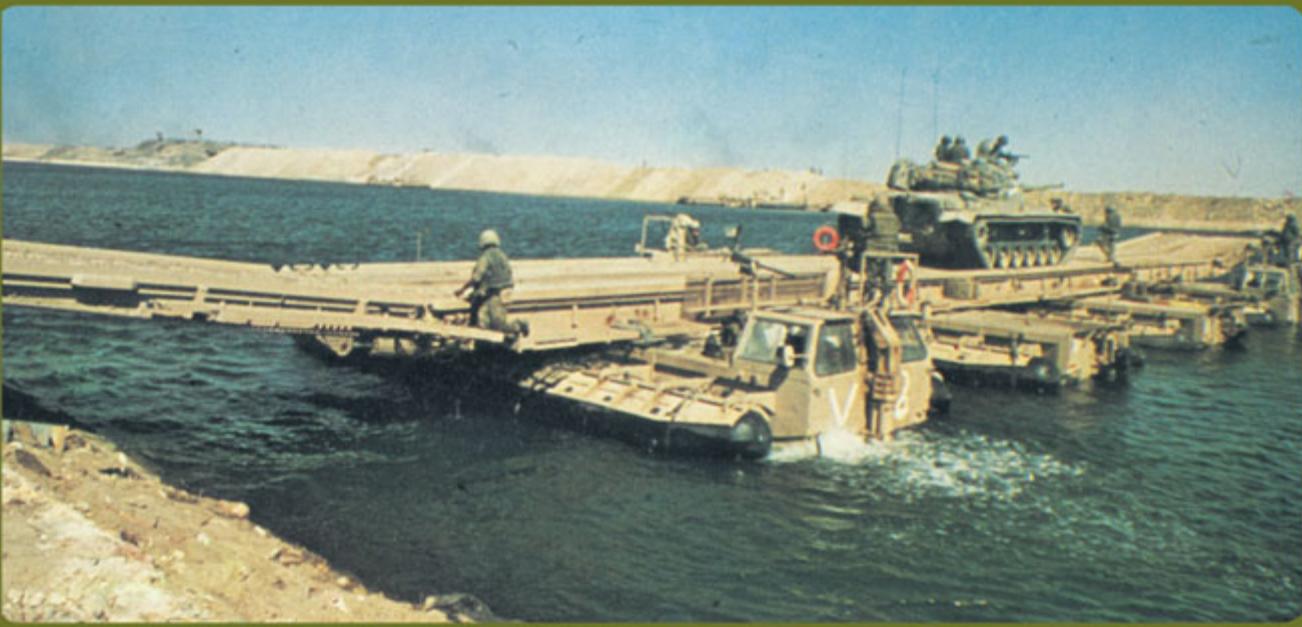
בניגוד לדעות מסוימות שהופצו בzeitigור לאחר מלחמת ים הכיפורים, כאלו נח צהל על זרי הדפנה לאחר הניצחון המוחץ במלחמת ששת-הימים, התחזינה התקופה בין שתי המלחמות בעשיה אינטנסיבית ביותר בתחום ההתקונות למלחמה הבאה.

מאז ומתמיד קיבלה התעסוקה המבצעית עדיפות שהתבטאה בקריאת מילאים לשירות, ובഫראות להשרות הסדי ללחמה, על-ידי קיצור והפסקות בתקופות האימון והערכה לתעסוקה מבצעית. התקופה שבין שתי המלחמות עמדה בסיכון ההשתה לאורך כל גבולותינו. וא-על-פי-כן לא מנעה תעסוקה מבצעית זו את התקונות השריון למלחמות ארבעה תחומים: התקפות; רה-argon; הכשרה; ופיתוח של אמצעים, תורה ושיטות אימון.

בתקופה זו גדל הכוח המשוריין הסדיר מוחטיבת שרין אחד לאربع חטיבות משוריינות, שנפרשו לאורך כל גבולותינו. מפקדת גיסות השריון (גי"ש) הקימה את מפקדת הכוחות המשוריינים בסיני אשר פקדה על אוגדה משורינית, והייתה אחראית לביצוע ולהכננת מרחיב סייני לקרהת מללחמה. שתי האימונים העוטקו לעורף קווי המגע ואפשרו המשך הctsירה נרחב של העוצבות ושל קורסי המפקדים ובעה אוחזתם כעתודה קרבוה למבצעים. בנוסף להשתלבות הכוחות במערכות ההגנה הפעילה בגבולות, הופעלו כוחות השריון לפעולות התקפות, פשיטות משוריינות על ריכוזי פעילות חבלנית ויענית לבנון, פשיטות על הצבא הסורי ברמת הגולן ופשיטת שרין מונחתת מעבר למפרץ סואץ.

התעצמות

התעצמות הכתומית הכתומית הקפילה את מספר הטנקים. אבל נוספת גם התעצמות מבחינה איזוטה הטנקים.

טנק מוגן צולח את התעלה על גבי דוברת מסחרים

מלא באש של אוגדה 162 שככל צליחה על דברות שחוברו לאשר באגס שנוצר ליד סכר הרואיפה, והמשך התקדמותו ולחימה לעומק שטח האויב.

לקחים ממלחתת ים הכנפרורים

על לקחים ספרטיפיים מבצע "קדש" וממלחתת ששת יומיים כמעט שלא נודע, למעט לחק' צה"ל' החשוב - ביסוס עצמת צבא היבשה על כוח שרין גדול ככל שיתאפשר. במהלך יום הכנפרורים הינו אנו שהופעתנו. מטיבם הדברים היה לך השפעה על מהלכה של המלחמה כולה. מטיבם הדברים שבמלחמות הקשה מאוד, אנשים מתודעים למשגים ואניtin להפיק לךים ורים. בכוכנותי להציגם ללקחים הנגורים מהלחימה במלחמות זו מול התוכנונות למלחמות.

■ לחימת טנקים ללא הסתייעות במורכבים משולימים

עד מלמאת ים הכנפרורים נבנו דוידי הטנקים בסדיר על פלוגות טנקים בלבד. החטיבה כללה טנקים ומעט חרמ"ש. בסד"כ הסדיר של גי"ש שככל 4 חטיבות שרין, היה גודר חרמ"ש אחד בלבד. סמוך מאד לפרוץ המלחמה עמדו להורייד, מסייעות תקציביות, את הגודר הבודד זהה מהсад"כ הסדיר. האמין ברמת צמ"פ נעשה ככל על טוהרתו הטנקים. תרגלים דוידיים או חטיבותיהם היו נדרים וברובם לא שותפו ארטילריה, הנדסה, חי"ר/חרם"ש ואוור. כתוצאה לכך, למרות שבקורסיסים הודגש שיטוף פעולה עם טנקים המורכבים, בפועל התרגול פועל עם כל בלבד. ההצלחות יוצאות הדופן "בקdash" ובשות הימים יצרו אצל מפקדי שרין רבים תחושה, שנגד צבאות ערבי אפשר גם כן.

מבנה הצבא הסדיר לא מרכיבים משלימים, גבוה את מחירו מהטנקים בלבד הלחימה הראשון וגם בשלב הראשון להגעת המילואים. העדיפות להחשת

אומצה גישת הסער הינו, התגברות על מכשולים מותך תנוצה. לצילת מכתשולים, ובעיקר שדות מוקשים, הותאמו מתקנים לכל סוג הטנקים לרתימת ערכות הפרצה שתנתפסו שלל ("הנוכרי"). לאדרמות חוליות פותחה המחרשה. נרכשו טנקים ישירות ותורגה לאםצעות התגברות על מכשולים מסווגים שונים. לצילת תעלת סואץ פותחו ושוכלו ללא הרף אמצעי צליחה - הנעת דברות יוניפלוט, שבתיחילה נגררו על גחון, בהמשך על שרשות ולבסוף על גללים. פותחו מחברים בין דברות, ובהמשך מחברים מהירים, דוברה עם רמפה אחת ובהמשך עם שתי רמפות וכיו"ב. פותח סוג נוסף של גשר - גשר גלילים, ובעקבותיו פותח

הכל התעצמנו מעבר למה שתוכנן בתוכניות העבודה הצה"לית.

הכשרה ואימונים

כדי שלא תתארך התקופה בה יהיה צורך לאמן חלק מהמערך לפני המבנה הישן וחלק לפי המבנה החדש, הושם דגש בהתקשרות המבנה ספרות הדרכה והפעלה, הימ"חים אורגנו מחדש, ונערכה פעולה הדרכה והכשרה של צוותים, מט"קים וקצינים לרמות ולהתקדים השינויים. הושם דגש על שיפור שיטות הדרכה. הצורך לייצר יותר צוותים, מתוך תగורתה שלא הוגדלן, חייב להקטין את ממדיו הנפל שהוא מוקבלים מזה שניים. התיימרנו להקנות בקורסי המפקדים לא רק ידע בסיסי אלא גם תרגול מרבי. הדבר הושג באמצעות הכנסת תרגילים שלדים עם רכב-سطح שמותקן במכשורי קשר, כחלופה להפעלת טנקים. להחשת התהיליכים הסבנו חטיבות ממוננות לחטיבות טנקים וחטיבות חי"ר לחטיבות ממוננות. קציני חי"ר בדרגות הגבהתה עברו הסבה מקצועית בבה"ס לשריון. כל החטיבות והאגודות שנבנו מחדש. כל דודו תרגילים עצובתיים מסכמים. בהקשר לאוגדות השריון מילאה מפקדת גי"ש פונקציה על-חילילית בכל הקשרו לבניה ואמון היחידות החיליליות ששילבו גודדים אל האוגדות המשוריניות.

התוכנות ספרטיפיות למלחמה

העתידית

לחימה בשטח הרוי ולחימה בשטח בניו, שלא טופלו בעבר, הוכנסו בהשתלמות ותורגלו במסגרת הסדיר. אבל לרכישת יכולת צלחת מכשולים בכל ומכשול מים בפרט, והקשו מאמצעים אינטנסיביים. ביוזמת מפקדת גי"ש

אלונף אדן (במרכז מימין) בחברת שר הביטחון דין לפני המלחמה. משמאל סאל' מנשה גור (גיאורגי') ע' קאנץ' ע' ענייני הצלחה

גשר "צנע". כל הנהגים אומנו בנחל הקישון בעיליה ובירידה מודבורות. נקבעה ותורגה תורת צליחה. בצללים הוקם מתקן קרקיי לסיומוליציה של התעללה. העוצבות, כולל עוצבות המילואים, התאמנו בגרירת אמצעי הצליחה מרוחק ובביצוע הצליחה. השיא היה בתרגיל "עו"ז" – תרגיל גיוסות

טנק מגח גורר דוברה של מצופי יוניפלט

"הشمלים" בתנאי הלחצים הדינמיים בשדה הקרב. לפיכך הנחנו שתנועות שריון, המולוה בשאר מרכבי הכוח, מהוות מענה סביר. מה שקרה במהלך מלחמת ים הכנופרים, הוא תוצאה של ההפתעה, שבעקבותיה פעלו בלילה הראשונים טנקים בתפזרת ללא מרכיבים משלימים. וכך גם באשר למתќפת ה-8 באוקטובר. בשאר שלבים, למרות הטוראה של אימת הסאגרים, הבינו את הצבא המצרי גם גם הסאגרים לא השיעו אותו.

למרות האמור, חיבטים להודות שלא צפינו את מהלך הצליחה המצרי שהتابס על ח'יר שבקדימותיו הוקמה על-ידי קומנדו מצרי מעין חומת נ"ט, באמצעות כל קל ה"ט שרכזו מכל יחידות הח'יר.

סיכום

בגיגוד למבצע "קדש" ולמלחמה שששת הימים, בהן ניצבו הצבאות במילוא כוחם זה מול זה, כאשר אנו היינו היוזמים והמפתיים – במהלך יום הכנופרים האויב הפתיע אותנו בהפתעה אסטרטגית. משגמים שנעו בשולש היממות הראשונות החמירו את מצבנו. כמוחץ מסד"כ הטנקים נשחק. בהמשך, תוך כדי לחימה, המשכנו להישחק ולאבד טנקים וטנקיסטים, ומצד שני הזורמו אלינו טנקים שתוקנו ונגבורות נוכח אדם, מחו"ל. מצבת הטנקים עלתה במקצת לכ-60 אחזו מהס"כ המלא. עם כוח מצומצם זה, הפכו את הקורה על פיה לאחר ימים מעטים ובתוך 19 ימי לחימה, מתחילה המלחמה, כיתרנו את הארכמיה השלישית ואילצנו את צבאות מצרים וסוריה לבקש הפסקת אש כשאנו קרוביים לבירות סוריה ומצרים. עיקר נטל הלחימה נפל על עוצבות השריון, הסדר והמלחאים, שהעמדו ב מבחן קשה והן עמדו בו בכבוד. דומה שלמרות ההפתעה והשלכותיה, למרות המשגים שנעו בשלהי הלחימה, למרות משגיים שנעו בהתקנות – התוצאה מלמדת שככל זאת התקוננו כראוי. אף-על-פי-כן מחר השגיאות מתבלט בשיעור האבידות הכבdotות שסבירו. אני תקווה שהקלחים נלמדו.

נחותה ומסוכנת מאד מול אויב מצוד וnochos. באימונים ובתרגולים בפועל, היא מבוצעת בחיפוי חלק מהכח המסתער וכן גם הטעינה בחלק מההסתערויות במהלך המלחמה. כאשר ההסתערות נסלה – המחר באבידות היה כבד מאד והוא התרחש בדרך כלל על פי זמן קצר. חילוץ נפגעים הולא את מחיר הדמים. ההסתערות במסורת הלחימה בהצה"ל היא מצוות לוחמים מломדה וואוי שכ"ה יהיה. אבל חינוי ליעור להסתערות וкусות מותאים, הינו, יצירת מצב שייעורר את רוח המתוגן עוד בטרם הטעינה.

השרון במהלך יום הכנופרים לחם במרקם רבים נגד ח'יר מציג שצד בסארים ובא-פי-גי'. כאשר הינו בעמדות ואלפי ח'יר, בסיעודי טנקים ולסאגרים, בעיקר בגל העבודה שהעמדו לנו מצוינות בתא השטח של הסאגרים ואילו הסאגרים מפוזרים במקומות שונים של הח'יר התפרק במורה רחבה וקשה לאטרם. הוא הדין כתנטקים שלנו הטעינה. הח'יר והסאגרים וגם הא-פי-גי' מהווים מטרות קטנות ונטרות בקרוב מערך ח'יר מוחoper. הח'יר שללו לא מאטור את הנזקנות המשכנית ביתר. המענה הנכון לייצור תנאים להסתערות ולילויו ההסתערות, הוא ימי הארץ ארטילרי. הארטילריה נמצאת מאחור, לא מוטרדת על-ידי סאגרים, היא מכסה שטחים נרחבים ויעילה נגד ח'יר וסאגרים בעמדות. זכרו לי שבמשך שנים, במאבק לרכש מערכות נשך, טענו אנשי שרין שעדייף לרוכש טנקים שהרי גם להם תותח ייעיל ועוד למטרות נקודה. מלחמת יום הכנופרים לימדה אותנו שגם טנקים זוקקים לבוח אש מגורמים שישיעו לכוח המסתער.

הפתעת הסאגרים

את הסאגרים היכרנו מלחמת התהשה. גם את קודמיהם "הشمלים" היכרנו מששת הימים. הם היו איזום שהמענה שלנו – שפotta במלחמת התהשה – תאם היחסיפות מינימלית בירי מעמדות, ויגורם לו לסתג או להיכנע. אבל ההסתערות מתרחשת מול אויב המציג בדרך כלל בעמדות. היא מביאה הישגים מול אויב לא נחוש, אבל היא

הכוchar לחיזת ניתנה לטנקים שייצאו למתקפה בטרם הגיעו כוחות ארטילרי, הנדסה וחומר"ש.

■ ח'יר, חומר"ש וטנקים במלחמות ישודאל לראשונה ב"קדש", ובשנת הימים לאחר מכן, התברר אופייה של מלחמה המתבססת על שריון חדוד החנית במערכה. התברר שה'יר מבעוד לרוב לחיימה אחת בתחילת המלחמה בעוד שכוchar השריון פורצים לעומק ומנהלים סדרת קרבות עד להכרעת האויב. ברוב המלחמות שלנו הח'יר המובהר מובלט ומתחנן למשימות. במרקם רבים הורידו חומר"ש מהחול"מים והעלו עליהם חילילי ח'יר מובהר שלילו את חיימת הטנקים. איש לא מטיל ספק ביטרונו הקרבי של הח'יר המובהה. אבל ברור שכאשר זה נעשה, הח'יר המובהר לא יודע לפעול כחרם"ש בחימה רכובה. תמיד טענתי שאם זו המזיאות בשדה הקרב ראוי לתת לשריון הח'יר מובהר חלק ארגני של הכוח המשוריין, ולצער לי לא ענייני.

בתקופה שקדמה למלחמת יום הכנופרים ניתנה עדיפות לשריון. הוא התעצם, מערכות הנשק שלו שוכלו וושופר. הח'יר לעומת זאת התמעט ולא התפתח, לפחות מבחינת נישקו וציוו. הח'יר גם לא שולב במסגרת האוגדות. במהלך יום הכנופרים קרב הח'יר לאותות המשוריינים כשהוא חסר נזוד, חסר מפות, חסר קציני שירות ארטילרי (ק"א) ולא מוגל באופיו של הקרב הנוי. מצב זה לא פגע בח'יר בלבד, הוא פגע גם בלחימה של עוצבות השירותן. לדוגמה: אין להאים ח'יר שפועל בסואץ בשיתוף פעולה עם שריון, ונפרד ממנו כאשר נכנס תחת אש כהואה רכבך דק. פועל יוצר מכך – שהשרון המשיך ללא לוי של ח'יר עם כל המשטמע מכך.

הסתערויות וכוח אש

ההסתערות היא המיצוי העליון של תוכנות המלחמה, המסלב התקדמות, המפיגן נחישות תוך יצור אש, להשגת אפקט הלם שיישבו את האויב ויגורם לו לסתג או להיכנע. אבל ההסתערות מתרחשת מול אויב המציג בדרך כלל בעמדות. היא מביאה הישגים מול אויב לא נחוש, אבל היא

מפקדי האוגדות בלחימה

אלוף דן לerner ז"ל,
מפקד אוגדה 210

אלוף משה פלאד ז"ל, מפקד
אוגדה 146 (תא"ל במלחמותה)

רא"ל רפאל איתן, מפקד
אוגדה 36 (תא"ל במלחמותה)

בפיקוד הצפון לחמו האוגדות 36, 210, 146. אוגדות אלה בלטו בקרבות גבורה את הפריצה של כוחות סוריים עדיפים ביומיים הראשונים של המלחמה. בהמשך, הדפו את הסורים מרמת הגולן, פרצו לשטח סוריה כשהם פוגעים ומשמידים את כוחות המשלו העיראקיים והירדנים, כבשו את המובלעת ונעצרו 40 ק"מ מדןשך.

אלוף אברהם (ברן) אדרן,
מפקד אוגדה 162

אלוף קלמן מנכ' ז"ל, מפקד
אוגדה 252 אורי אלברט ז"ל

אלוף אבשלום (אליברט)
מנדל ז"ל, מפקד אוגדה 252 אורי אלברט ז"ל

אלוף אריאל שרון,
מפקד אוגדה 143

בפיקוד הדרום לחמו האוגדות 252, 162, 143. אוגדות אלה בלטו את התקדמות הדיוויזיות המצריות תוך השמדת כוחות גדולים מאד. הן צלחו את תעלת סואץ בקרב קשה ואכזרי ובאבלות כבדות, השמידו בסיסים טילים נ"מ רבים וכן השמידו כוחות שרירין וח'יר'ר ממערב לתעלה, כיתרו את הארמייה השלישית, כבשו את העיר סואץ ועצרו בק"מ ה-101 מהירה.

ያאיס לתרום חייליתנו לחיל השידון

אנשי התעשייה האוירית שולחים
ברכת שלום ובטחון
למשפחה חיל השידון ליום החיל

זובל 2003 - 1953
ל תעשייה האוירית
לישראל בע"מ

השריון כבש והשמיד את הטילים ואז בא חיל-האוויר

"אני צריך 48 שעות כדי להשמיד את הטילים ורק אחריו זה אוכל לחת סיום לכוחות היבשה", אמר מפקד חיל-האוויר חזק שטרם לא העטם לפני הלחמת יום-הכיפורים. אמירה זו, שעבורה כאוישה דקה ולא עשתה אלים, מוטעה, להעsha, את תורת הביטחון אך לא מוטעה הספיק את המחשבות של המתה הכללי ושל שר הביטחון - דברי האלוף זעירא. השריון הישראלי הוא שבלם בагוף ובקרבות קשים את הפולשים הצפוניים ומדרום ו עבר חמגננה להתקפה. בנייגוד לתורת הביטחון - השריון הוא שכבש והשמיד את הטילים נגד הטושים ואז בא חיל-האוויר

שיחה עם אלוף (מיל') אליו זעירא – אל"ם (מיל') שאל נגר

את המילואים, עד שהAMILאים יגיעו, חיל-האוויר. יינתן את הסיום האויריו ויסיע לסדרים להגן. לדעתו ראש אמ"ן דאו יתכן שלא היה סיכוי לחיל-האוויר לעשות זאת אז, לנוכח מערכתי הטילים ואצטני הנ"מ האחרים. לדעתו, ברגע שחיל-האוויר צין את הצורך ב-48 השעות – כלומר את חוסר יכולת לסייע ללחימת הקרקע בשתי הימומות הראשונות של מתקפת פטע – התמוטטה תורה הביטחון בקול דמה דקה. חיל-האוויר היה אמרו להגע לעליונות אוירית, ללכט לפני השריון, ואז השריון פורץ. למעשה קרה במלחמת יום-הכיפורים בדיק להיפך. השריון, בוגרת הדروم לאחר הצליחה, כבש והשמיד את הטילים ואז בא חיל-האוויר.

לדעתו של אלוף זעירא לחיל-האוויר במלחמה זו לא היה תפקיד מכריע. לחיל-האוויר המצרי והסורי לא היה כמעט כלום מה להגיד. בכך שפה ושם הפטינו משחו, זה היה שלו. בחיל-האוויר של לנו בלטה הגבורה של הטיסים שאין להם ממנה. התנאים שבהם עבדו טייסים אלה היו קשים ביותר והוא יתכן שבתנאים קשים ככל חיל-אויר אחר לא היה מען לפעול כלל. אך זה לא היה מה שזכה ל"ציפה. צה"ל ציפה שתהיה להם עליונות ו הם יעצרו את השריון המצרי והסורי, בעוזות הכוחות הסדרויים, עד שיבואו כוחות המילואים. על הרקע של הcessions האסטרטגיים הראשונים, בעיקר בנושא של תורת-הביטחון, בעיקר בנושא חיל-האוויר, היה הניצחון ב-73' נি�זחון גדול מאוד.

ההשתלשלות שהביאה להלחמה

מיד לאחר מלחמת ששת הימים הכריזו מצרים וסוריה שהן מתחייבות להחזיר את מה שנכבש ב-67', במלחמתה או במאה ומונן, אבל הן יחוירו לעצמן את השטחים. המזרחה התקנון היה חלק מהזירה העולמית ושתי מעוצמות-העל של אז,

הומה שלশים השנים שחלופו מאז המלחמה השיטה, מלחמת יום-הכיפורים, לא רק שלא השיבו ועמעמו את היזכרונות, אלא הביאו את מי שעמדו אז בראש המערכת הצבאית לציר את האירועים השונים בקרים חדים הרבה יותר, המבטים הטעעה מנומקת יותר של הממצאים והקלחים, כל אחד כפי הבנתו והשקפותו. אלף במלחמות אלי זעירא, ששימש ראש אמ"ן בעת המלחמה והחל מאוקטובר 1972, שלגביו קבעה ועדת אגרנט, בדו"ח החלקי שלו, כי אין הוא יכול להמשיך בתפקידו כראש אמ"ן, פרט בסנת 1993, עשרים שנה לאחר המלחמה, ספר בשם "מלחמת יום-הכיפורים – מיתוס מול המציאות". לקרأت גילוון זה ניגשנו עם האלוף (מיל') זעירא וכן נברנו בספר וחיפשנו את השריון מנוקדות ראות של מי שעמד בראש אחת המערכות החשובות ביותר בתחום הצבאי.

ניצחון גדול ובולט של השריון הישראלי

כשנה או יותר לפני המלחמה אמר מפקד חיל-האוויר כי ידרשו לו 48 שעות לפחות את הטילים ורק אחר כך יוכל להתפנות לסייע ללחימת היבשה. לחיל-האוויר ייעדו שתי משימות עיקריות: להגן על שמי המדינה ולחת סיום, במקורה של התקפת פטע, עד לגיוס המילואים. תורה הביטחון הייתה בנזיה על כך שיש צבא סדיר קטן; וכדי לגייס

בטיס טילים שהושמד על-ידי השריון של צה"ל ממערב לתענה

73'. המטה הכללי והממשלה קיבלו זאת הרבה יותר ברצינות וגייסו מילואים. לאחר שוב לא פרצה מלחמה נוצר רפין. בימי 73' היה אפיקו דיון על קיצור שירות החובה. בשבוע הראשון של אוקטובר 73' התקיים תרגיל שני גודל של הצבא המצרי. תרגיל שגורתי לכוארה אך גדול מאוד בהיקפו. בדיעד נודע, שתרגיל זה לא היה תרגיל תמיים אלא כיסוי להכנות למלחמה. מערכת ההטעה של המצריים הייתה חכמה מאוד. מתנויה האזונה התבגר כי לחילים המצריים מסרו ידיותיהם בענייני שגרה, כמו: מי שרוצה גמר התרגילليل עלול לרגל למכה, כלומר להאג', יירשם, וכן נמסר באיזה תאריך יפתחו מחדש בתיהם של חיל-הרגלים. מצד שני ההיערכות על הקרב נמשכה ברורה לנו לגמרי, גם מצילומי אויר וגם מהازנה. נספרו כל הטנקים עד האחוריון שבhem ועד התותח האחרון.

בלילה שבין יום חמישי ליום שישי, 4-5 באוקטובר 73', התקבל מידע כי הסובייטים מוציאים את משפחות היועצים בבהילות ואפיקו שלוחים מטושים לפנות אותם. אפיקו נמסר להם כי לכל אחד מותר לקחת חביתה של עד 50 ק"ג וכי נשלחים אוטובוסים שייחקו אותם לשדה התעופה. התגלו מטושים הובלה המגיינים מרטר-המוועצות לנפות אותם. לא היה כל הסבר לעזיה בחוליה זו. ביום שישי, 5 באוקטובר 73', סביבה השעה 9 בבוקר (שלושים שעות לפני שפרצה המלחמה), בשיבת אצל שור הביטחון משה דין הוא מסר שלפני הערכתו המצריים והסורים עומדים לפתוח בהתקפת הפתעה. עוד מסר כי הוא עומד מיד לשולח מברק לקיסינגר עם המסר הבא: תודיעו למצרים ולסורים שאם הם חושבים שהם יתפינו אותנו, אני מודיע לכם שהם לא יתפינו אותנו. ר' אמר'ן מעלה שלושה הסובייטים אפשרים לפניו הבול של היועצים הסובייטיים ובמהשך מצין כי יש מצלמים שאין להם הסבר. בהמשך מתנהל

עם הרבה פצצות עד שדות התעופה הישראלית (הוא טען כי 'כמו שהישראלים עושים אני רוצה לעשות להם'). המרכיב השני הוא טילי קרקע-קרקע, כדי לאיים על הישראלים, כי לאחר מכן יפיציצו אותו עם הפנטומים שלהם שמוגעים עד קהיר וכו'. דבר שלישי - הוא אמר לרוסים כי אם לא יוכל את שני המרכיבים האלה הוא לא יוכל לצאת למלחמה. גם אל עבר-אל-אנצ'ר מטה ולשלוט על אנואר א-סאדאת. אנואר א-סאדאת בא לרוסים, ושוב על בסיס מסמכים חסויים שהגיאו לישראל, הוא אמר להם את אותו הדבר: אני רוצה לבוש את סיני, אני לא יכול בלי המטושים שמוסוגלים להגיאו בגובה נמוך עם פצצות לשדות התעופה של הישראלים ובלי טילים קרקע-קרקע, בלי זה אני לא יוציא.

לאור נתוניהם אלה, הערכו במידען של חיל-האוויר הישראלי כי צירק להתרכז מבחן מהודיעיניות בשאלת מותי מגיעים המטושים והטילים ומתי הם נעשיםশמיישים. למודיען לא נודע כי בשלב מסוים קרו שני דברים: האחד שasadאת יתר על עניין המטושים והטילים, על אף שהתחיל לקבל טילים, אבל זה לא היה אצלו תנאי. דבר שני' הוא גם וייתר על התוכנית לכבוש את כל סיני והתוכנית שללו בכל השטנותה. תוכניתו השתנתה מכיבוש כל סיני, למה שהוא קרא 'פעולה צבאית מוגבלת כדי להגיאו תהליך מדיני'.

asadat נשייא מצרים הכריז פומבי על 1971 שתהיה "שנת הכרעה" ובמהשך על כוונתו לפתוח במלחמה נגד ישראל בדצמבר 1972. בדצמבר-דצמבר 72' הגיעו לישראל ידיעות מסווגן ברמה מאד גבוהה, שהאמינו שהו סוכן נאמן (אחרי המלחמה הגיעו שהו היה סוכן כפול), שasadat עללה בפניהם שלושה דברים: אחד - אני רוצה לבבוש נשייא מצרים בשעתו, גמאל עבד-אל-אנצ'ר, עם השלטונות הסובייטיים הוא העלה בפניהם שלושה דברים: אחד - אני רוצה לבבוש סיני זהה יהיה בדצמבר 1972. היו דיונים בממשלה ובסיום של דבר לא קרה כלום מצד המצרים. הגע אפריל 1973, ושוב אותו סוכן הודיע על תאריך באפריל-מאי

ארה"ב ובריה"מ, ניצלו בשיטות שונות כל-كونפליקט מקומי גם במאבק ביניהן. בירת-הмуופצות חימה בחימוש מאד מתקדם גם את سوريا וגם את מצרים והשתמשה בזרחה-התיכון גם כshade ניסויים לנשך של מול נשק אמריקאי. גם האמריקאים ניצלו את אותו הדבר בכך שישיפקו לנו סוגים שונים של מערכות מתקדמות. הניסוי העיקרי בזמן מלחתת התחשה, שקדמה למלחמת ים-הכיפורים, היה בנושא ההגנה האוורית מול מטוסים. לא היו קרובות יישותיים. נכון, הארטילריה המצרית, המבוססת על תותחנות ווסית, הפיצה כהוגן את התעללה, אבל מבחוץ של ממש היה רק בנושא האוורית. הרוסים סייפקו, בעיקר למצרים, אך גם לסוריה, את מערכות הנ"מ המשוכוללות ביותר שלהם, בעיקר טילים וטוחנים נ"מ. האמריקאים סייפקו לנו את המטושים המתקדמים ביותר בהם היו בקרבות בין הנ"מ הסובייטי לבין מטושים ובין המטושים שלנו, בדרך כלל המערכות הסובייטיות ניצחו.

לאורך כל ההיסטוריה הצבאית יש מעלות ומורדות של מערכות שונות. ב-1914 עוד ניסו הפרשים בתקילה להכריע את הקרב, אך שני מרכיבים הם שיחסלו אותו לחילו: גדרות-תיל והמקלעים. רקדרת 73' מעדות הנ"מ הסובייטי שבדי מצרים היו הרבה יותר חזות מאשר המטושים שלנו. בשלב מסוים הסובייטים אפיקו סייפקו לנצח טיסות קרב עם טיסים סובייטים אשר שמרו מעשה עלשמי מצרים. על בסיס מסמכים שהגיאו בחשאותידי ישראל נודע כי בפיגישת של נשייא מצרים בשעתו, גמאל עבד-אל-אנצ'ר, עם השלטונות הסובייטיים הוא העלה בפניהם שלושה דברים: אחד - אני רוצה לבבוש סיני זהה יהיה בדצמבר 1972. הם כן קיימו דבר אחד - אני רוצה לבבוש סיני, לשם כן צירק שני מרכיבים, האחד מטוסי קרב-ההפצחה, לא כמו המיג 21, אלא ככל שיכולים להגיאו בגובה נמוך

תעופה. הדוקטרינה הסובייטית שבה השתמשו מצרים וסוריה בנויה על כך שהגנת כוחות היבשה היא לא באמצעות הגנה האוירית של מטוסים אלא על-ידי מערכות נ"מ. במיללים אחרות המצרים לאוֹתְם היגרים בלי מטוס אחד! האם חשבו קברניטי צה"ל או שהמלחמה המסתמנת תהיה מהודרת ונספת של שתת-הימים? בהיסטוריה הצבאיות במלחמות נורמלית' נמצא כי מי שתוקף ראשון ובורח את המקום, את הזמן ואת השיטה, בליחימת היבשה – בשלב הראשון יש לו יתרון. זה קורה גם בצה"ל. שברגע שצה"ל היה היום והופתח לראשונה, כן הפעעה או לא הפעעה זה לא משנה, אני מדבר על כוחות היבשה. במלחמות ששת-הימים היו קרבות קשים מאוד, אבל צה"ל היה הראשון שפתח, החליט איפוא ומתי, במקום שרצה ריכז עדיפות גודלה מאוד וניצח. התוצאות של צה"ל במלחמות יום-הכיפורים הייתה יוצאת מגדר הרגיל, לפחות אצל הכוחות הלוחמים בשיטה.

השעות והשרון הישראלי על תוצאות המלחמה בשלב הביניים ועד לטיזונה

מה שהכריע את המלחמה מבחינתי כל נשק הוא הטנק. כוחות الشرון הם שהכריעו. נכון היו שני חסרון, אחד שלא היה מספיק ח"ר"ר מוגן צמוד, והשני, חיסרון יותר גדול – המחסור בארטילריה. האם גם כאן יש עקבות של מלחמות קודומות? במקרה קdash ב-56' השרון שטח קידימה במרחב קדח לא הגיעה בכלל והוחלט על הארטילריה מוגונת. ואכן במלחמות ששת הימים ארטילריה מוגונת. וכך היה במלחמת היבשה הניהה לנו ארטילריה מצוינת אבל קטנה. הדוקטרינה שהתקבלה בצה"ל הייתה בנזיה על כך שהחצבא ביבשה הוא ברובו צבא מילואים אבל חיל-האוויר הוא בעיקרו סדי. לכן, אם תהיה התקפה עליינו – הסדר ייחד עם חיל-האוויר יגנו עד שייגיעו המילואים. חיל-האוויר אף כונה בשם הארtilleria המעלופת. האם משומך רק לא ניתן משלקל ראי לארטילריה מסורתית מתנייעת?

במלחמות זו נתקל השרון הישראלי לדרונותה ובאופן מסוibi בטילי הנט"ט מסוג אג"ר ובמטוליו האר-פי-גי" שוחח י"ר המצרי והסורי היו משועפים בהם. אין ספק שאילו היו לנו ח"ר צמוד וארטילריה בהיקף ראיוי הם מילויים על הבעה. מספר הטנקים שהעמדו המצריים והסורים מולנו עמד על כ-5,600, כוללillion משלוחה, לעומת כ-2000 לצה"ל. אכן, השרון מצא עצמו בתנאי פתיחה קשים מאד. חילק ניכר מהשרון הסדר סבל משחיקקה רבה בימי הבלימה הראשוניים, הן בחזית רמת-הגולן והן בקו התעלה בסיני, הסיוע האויריו המיעוד לא התmesh, הארטילריה והח"ר היו מועטים, אך הלחום השרוני, כמו בשאר כוחות היבשה, היה נחוש מאד. המקצועיות, רוח הלחימה הנדרת והתחווה של אין מי שייעזר את האויב הביאו למ מהפן ולנצחון צבאי ביבשה שאין עליו כל עוזרין. השדרוניים בסדר ובAMILואים עשו את המלחמה.

הערה: הכתבה מבוססת בחלקה על הספר "מלחמות יום כיפור – מיתוס מול מציאות", מאת אליז'י עירא, הוצאה "ידיעות אחרונות", 1993

טנקים ישראלים בתקיפה בטיס טילים ממערב לחעלת

למלחמה וتبיא לி הצעות לתאריכים, אבל זה חייב להיות מותאם עם הסורים. ההצעות שהביאו לנו נדונו ב-23 באוגוסט '73.

ஹוטות הלחימה של חצרם וسورיה

היה הבדל מהותי בין מטרות המלחמה של מצרים וسورיה. מטרת המלחמה של סוריה הייתה ממש לכבות את רמת הגולן כולו ולהישאר שם. המטרה המצרית הייתה לכבות את תעלת סואץ ולהתניע תחילה מדיני. על רקע זה מסקרנות השała מודיען בעבר כמה ימים מצרים הניעו את השרון שלא לעומק. מסתבר כי זה היה בעיקר בגלל לחץ וקריאות נואשות של הסורים לעזרה להם. גם תנועת השרון המצרי לעומק נעשתה בחזי לב. אגב, היו שם שתי אדריות מצריות, ארמייה אחת קיבלה את הפוקודה ובכעה אותה, וז הארמייה השנייה, והתקדמה עם השרון והשרון המצרי שם עד שיגיעו המילואים. חיל-האוויר אף כונה בשם הארtilleria המעלופת. האם משומך רק לא ניתן לחשוף מעתה?

האם יש סבר לא-גיאום חילואים

המלחמה, כמובן, פרצה לפני שגיגטו המילואים ובתנאים הקשים מאד לישראל. ימים אחדים לאחר מכן נושא שר הביטחון חושש לגורל הבית השלישי. עם זאת, המלחמה הסתיימה בניצחון לדיין, לגולדה ולדין יי'פי כוח להתחלט בפועלות מלוחמות אס המלחמה תחילת ביום שבת, שזה יום כיפור.

לאחר המלחמה התבגר, מתוך ספר שפרסם הגנאל המצרי שאול, שהיה הרמטכ"ל במלחמה (וסולק מתפקידו עוד במהלך המלחמה), כי כל הסיפורים על מללחמה בדצמבר 72' ובאפריל 73' לא היו ולא נבראו. בפעם הראשונה המצריים והסורים סיכמו על תאrik בפגישה ביןיהם באלאסנדורה, ב-23 באוגוסט '73. שם סיכמו על שני תאיים, אחד מהם 6 באוקטובר והשני כמה ימים לפני זה. כאמור, עד 23 באוגוסט לא נקבע כלל תאrik פתיחה המלחמה. הגנאל המצרי גמאטי התמנה לראש אג"ם באפריל '73. וסדרת קורא לו ואומר לו תוכון

דין בין שר הביטחון דין ובין הרמטכ"ל דוד, מה יהיה אם תהיה מלחמה ביום שבת, איך מוגיסים, הרי הכל טהור. ואז דדו מעלה אפשרות של צה"ל ישדר פרקי תהילים כל שעתיים. אולי נשאיר את תחנות הרדיו פתוחות, לפחות את גלי-צה"ל. אז דין שואל אותו: אז מה תעשה עם התהינות. אז הוא אומר: אני אשדר פרקי תהילים. דין אומר לו: אז תשמע, זה יוצר פאניקה או משחה כזה. בדיון בchlalt נסקלה השאלה כיצד לגייס מילואים ביום הכיפורים, אם יהיה צורך בכך. חישו הרציני ביותר של משה דין לא היה צבאי, כמובן, האם יהיה ביכולת של הכוח הסדרי וחיל-האוור לבלום התקפה סורית-מצרים. בראש התרכזו שני שיקולים, שניהם מדיניים. המרכז – של מדיניות חזק: מה תהיה תגובת העולם, בפרט ארה"ב, אם צה"ל יעורק גיסוס מילואים פומבי. השני – שיקול פוליטי פנימי – החשש מיצירת פאניקה בישראל. שעתים לאחר מכן מתקיימת ישיבת הממשלה. הארמייה השלישית מזemo את העסוק, עשה כאלו, ולא יצא החוצה מתוך המתחם שלו ולכן הוא לא קיבל את המכבה. ארמייה זו הייתה שכותרה בסיום המלחמה.

גלאי שהיה רמטכ"ל (ראש המטה הארץ-הירוק) של ה"גנה"). ישראל גלייל אומר: אנחנו יודעים שבזמן-התקיכון דברים יכולים להתרחש בצוורה בלתי צפואה, ולכן אני מציע, שעכשיו, יומם שיישי לפניו הザרים, הממשלה תחוליט כי היא נונתנת לדין, לגולדה ולדין יי'פי כוח להתחלט בפועלות מלוחמות אס המלחמה תחילת ביום שבת, שזה יום כיפור.

לאחר המלחמה התבגר, מתוך ספר שפרסם הגנאל המצרי שאול, שהיה הרמטכ"ל במלחמה (וסולק מתפקידו עוד במהלך המלחמה), כי כל הסיפורים על מללחמה בדצמבר 72' ובאפריל 73' לא היו ולא נבראו. בפעם הראשונה המצריים והסורים סיכמו על תאrik בפגישה ביןיהם באלאסנדורה, ב-23 באוגוסט '73. שם סיכמו על שני תאיים, אחד מהם 6 באוקטובר והשני כמה ימים לפני זה. כאמור, עד 23 באוגוסט לא נקבע כלל תאrik פתיחה המלחמה. הגנאל המצרי גמאטי התמנה לראש אג"ם באפריל '73. וסדרת קורא לו ואומר לו תוכון

ברכת קינטיקס לאל השריון ולצה"ל

קינטיקס מפתחת ומיצרת מגוון מערכות לטנקים מרכבה סימן 3, 4, לרק"ם בצה"ל, ולើצוא - מערכות מיזוג אוור ומיוגן אב"כ, מטען עוזר, מערכות הידראוליות, מסעף סובב ציריה, רכיבי מזקו"ם, תות מערכות למנוע ומסורת.

מערכת אב"כ
HIMARS

מערכת הידראולית
HIMARS

PIRANAH III, IV

מערכת מיזוג ואב"כ

מכבה 4

מערכת מיזוג וחימום

קינטיקס בע"מ

חליפת מיוגן
מד"א ואב"כ

קריית שדה התעופה, ת.ד. 50, נמל התעופה בן-גוריון, מיקוד: 79100
טל: 03-9720200, פקס: 03-9720300

השריון עשה ויעשה היסטוריה

כבר שלושים שנה אין רחט"ל חיל השריון. הטנקים בעיותה הנוסחי לא חטיריהם טוב בתקשות, אך נאלצו להפסיק. מתחשים לטנקים תחליף אך עדין אין בנהצ'א. המלחמה בטעית תהיה לא רק בין-חיליות אלא גם בין-זרועית. אבל, השורה האחורונה כפי שמסתבר מהראין עם הרחט"ל היא שבזכות חיל השריון והטנקים יש גורתעה אמיתית מלחמה קונבנציונלית. הוא איתנו זהה שום סוג של מלחמה בלי יכולת על הקרקע, ולזעתו: "הأمירה: 'השריון עשה היסטוריה' איננה שייכת רק לעבר - היא שייכת גם להווה ואנחנו נזדקק לאמירה הזאת גם בעתיד, ושיזכרו שהאדם שבטנק ינצח."

תא"ל (AMIL) יצחק רבין ואל"ם (AMIL) בני מיכלסון

ביבשה, רק לכוחות היבשה. מהבחן החזאת אנחנו נמצאים בשלבים הרבה יותר מתקדמים.

שאלת ניוד המכוחות, הנדסה, הארטילריה, הרגלים והיבשה בכלל, היא שאלה טובה. אין ספק שביום היפורים השריון השיג את כלום ביכולת הניוד בטוקנים. כיום הארטילריה היא בעיקרה ממוכנת, או עוד היו הרבה יותר טובים והיא יודעת לקבל מהן לפחות כלים הרבה יותר טובים ומדובר בבדיקה את הקצב. בחיל הרגלים עוד לא הגיעו לרמה משכנית ורצן לפחות הרכבת הקרב המשוררת. יש לנו ייחדות עם כלים יותר טובים כמו "אכזריות", ויש לנו ייחדות עם כלים פחות טובים, כמו ה-113-M. זה בעצם, ככל אני יודע שווילר לוועם מגון חלקי כדי שנספק הגנה כנגד רסיטי ארטילריה. הניתנות שלנו אומנם גבוהה, אבל המיגון שלו לא מספק ובוודאי לא כוח האש שלו. את הדילמה הזאת מתאמאים בעיקר תקציבים. אנחנו כל פעם מקבלים החלטות שימושיות אותן נגמ"ש זה.

התפתחות מעניינת של השנים האחרונות הינה היכולת לפתח תצורות ניוד קלות, שלא דומות לכלי שנouse עם הטנקים הפעולות במרקם אחרים של עומק טקטטי ואופרטיבי, שלא על בסיס של מגון גובה, אלא על בסיס של שרידות שנוגעת לניניות. מדובר על תנועה בשטחים שאינם מחיהיים סיכון בוה של אובי. מדובר באטען מבצעים בעלי יכולות נ"ט, יכולת לקבל סיוע אורי מסיבי, הפעלת אטען אחרים של כוחות קרע שיוודעים להסייע על העקבות האלה. לכן, תמהיל המכוחות היום הינו שונה מבער ובני באיזו אחר. זה נוגע גם ביבשה מבחינות המקומות של כוח הטנקים, כוח

החי"ר ואיזה ח"ר, הארטילריה והנדסה.

רחט"ל עם כוחת השורף

מיכלסון: לגבי השריון ורק עוד שאלת אחת: לאחר מלחמת ששת הימים שדרת הפיקוד של צה"ל הייתה משוריינית, התחלתה עם בר-לב ודדו וזה היה אמרור להיות אחראי, טליק, והוא נקבעה ביום

ההכרזה של קציני המודיעין בגין המודיעין, כי שנלמד ממלחמתה זו, השתנה? במלחמות יום היפורים לקו מאר האיזון חיליל והבין-זרועי, מה השתנה אז, ועד כמה, לדוגמה, הארטילריה והחיה"ר התפתחו אז? התייחס מבקש שתתייחס לשט"פ הבון-חיליל והבין-זרועי וכן לקיים החיליות האחרים (שאינם שרין).

הרומט"ל: בטנקים אנחנו ממשיכים להתקדם ובשיתוף הפעולה בין מוסקי הקרב. הטנק הינו עדין הכליל אשר מחייבינו צרך לבסוף לנوع או לתפוס שטח, הוא בעל יכולת תמרון וניניות גבוהה. מה שהתפתח והשתנה מזמן מלחמת יום היפורים אלו היכלות גם בניניות. צה"ל קיבל את הנגמ"שים רק אחרי מלחמת יום כיפור, אשר יתחיל הםணטו להרמ"ש ועד אז התאמנו בזחל"מים.

מיכלסון: אתה מorrectה היום מהנגמ"ש הזה. הרומט"ל: תיכף נדבר על הנגמ"ש. ראשית התקדמותנו מאר מאז בנושא הקרב המשולב. רק לדוגמה: אני חייבי בשנת 57' בקורס מ"פ. היה אז קורס מ"פ נפרד לח"ר וקורס מ"פ נפרד לשריון. היום כל מי שעובר קורס מ"פ, בין אם הוא קצין שרין, ח"ר, הנדסה, ארטילריה או מוסקי קרב, מוכשר באותו קורס.

מיכלסון: קורס מ"פ הוא רב-חיליל? הרומט"ל: בודאי. כיום הקורסים הם רב-חיליליים. כולם כבר איננו מדברים על קרב משולב בשפה בלבד, אלא על שלילוב בין-זרועי. לעומת זאת, שילוב בשתי בלבד אינו מספיק ודורש שלילוב בין-זרועי, של יבשה, אויר וים ואיסוף לזה גם מודיעין ולוגיסטיקה. שלילוב הזרועותណoud להביא לפקטיביות מבעודם. אנחנו מדברים על שלילוב בין-זרועי. מוצאים בשלבים מאר מתקדים לגבי השילוב כדי לשכל, לדוגמה, מטוסי קרב בתוך הקרב היבשתי, ובמקומות מסוימים שלילוב של חיל הים בתוך הקרב היבשתי. השמדת מטרות מהօיר בחיל מקרוב היבשה, ולא השארת השמדת המטרות המתאימים מידות ותוך כדי לחימה.

במלחמה ועם הקרים הכריע השריון השרוائي את המלחמה והביא את המצרים והסורים לבקש הספקת אש טרם תוחם התבוסה הצבאיות הברורה שספגו. הלכנו לרמט"ל וא"ל משה (בוגי) יעלון לשמע מה לדעתו השתנה בשלשים השנים האחרונות.

רבין: לרוגל הגילון המורחב של הביטאון "שרון", המתקדם במשך 30 שנה למלחמת יום היפורים, ביקשנו שתתייחס ל��וי ההפעה מעוז ועד היום ולכל הקשור לנושא השריון. איתי נמצאו בני מיכלסון, רמ"ח היסטוריה לשעבר, אשר יתחל בהציג השאלה.

הקרב הבון-חיליל כליך מלחה

מיכלסון: כיצד השפיעה עליך מלחמת יום היפורים באופן אישי וביחס להפקת لكمיה מלחמה זו?

הרומט"ל: היתי חלק מהאזורים באוטה תקופה ולדעתי אין מקום להלכה עצמית כללת, אך התקדמותנו מאר מאז בתחום קריbst המשולב. היה עדיין יש צורך בזיהירות כדי להגן על קיומה של מדינת ישראל. עד אז נגע חונכתי במונחים שעדיין לא יכולתי להבין על כל. אני חשב שיש פה איזשהו מתח ניגודי בין הגופים האזרחיים, לא רק צבאי – גם כלכלי.

שאלת קיומה של המדינה היהודית עדיין מונחת על שולחן של מנהיגי מדינות ערב וישראל כללה שלא הסכינו עם קיומה וחושבים ופועלים כדי לבטל את קיומה של מדינת ישראל כמדינה ריבונית. עברתי על נושאים ועל קבלת החלטות שנטקלתי בהם עד אותה מלחמה ועד היום, חלק מזה על בסיס של ארועים מבצעיים פחות טובים, שנכון היה ללמידה מודפס, ולכן המערך של תחקור, הפקת לימודי מהם, ולכן המערך של תחקור, הפקת לקרים והפצחים – פועלת כיום ברכזות כל הזמן. אינו מחייב אותו באופן שוטף כדי ליליש את החקקים בוותנס או באופן מוגן, וכך גם ליליש את החקקים המתאימים מידות ותוך כדי לחימה. מיכלסון: לימוד ההיסטוריה של מלחמת יום היפורים נועד כדי ללמד ולהפיק לחקים, האם

הרמטכ"ל בunit סיור בעזה, מאי 2003 (צילום: יואב גוטרמן מודבר צה"ל)

בשנים האחרונות – נראה היה כי מקום של ייחדות השURIון לא בחזית; קודם כל, אני חושב שזה השתנה בשנים האחרונות, בעיקר בשלוש השנים האחרונות, שבמה ייחדות השURIון שותפות להלימה בזרה הפלשנית, כולל מפקדי השURIון ברמת מ"פ, מ"ג"ט שמקבלים אחירות גורתיות, שלמדו לפעול גם בסביבה הזאת, גם עם כלים משוריינים, אבל לא רק. גם בהפעלת חיל השURIון בחלק מהמשימות כמשימות חיל רגלים, אבל גם בהפעלת כוחות חיל רגלים תחת פיקודם, כולל ייחדות מיוחדות תחת פיקודם. מהבחןיה הזאת, ההתמודדות עם האלים בזירה פלשתינית גידלה דור של מפקדים שרוינאים שבער ניסין בתחום שבählט שם אוטם היום במקומות אחר בהסתכלות על הקצונה הבכירה של צה"ל. יש לנו היום למשל, מפקד החטיבה מרחבית שהוא שרוייני וזה מובילו. היו לנו כמה מקרים כאשר בודדים פה ושם, כמה חודשים בתקופת שיא האינתיפאדה בין 87' ל-91' לכמה חודשים. היום זה בזורה מסודרת. היום גם לאוגדה משוריינת – עוצבת הפלדה – יש אחירות גורתית ומבצעים מיוחדים. מפקד חטיבת שרוייני, מונה כמפקד חטיבת מרחבית. הואעשה כבר מבצעים מיוחדים בתחום תפוקידו ולדעתו, המצב הזה בהחלט, מפתח את הקצונה בראייה רחבה יותר.

מיכלסון: דיבرت על התהילה הרוב-חייביות והרב-זרועי, האם זה יהיה הכוביי כבר כל כך קובלע?

הרמות, כולל אלה שאני מייחס אליהם כשל תפיסתי. הרוח הייתה זו שהhaftשה מיד בכל הרמות, גם במקרים שבהם ברור לו שהיה אי-סדר כונצאה מההפתעה. כשאתה מופתע אתה לא שולט ברכבתה במצב; ובמצב שנוץח החיים והמפקדים – מפקדים זה מהמט"ק והמ"כ והמ"מ, והמ"פ והמ"ד – מבינים שהם נלחמים על הגנת מדינת ישראל, וגם אם המצב איננו ברור, וגם אם הפקודות לעתים לא ברורות – הם יודעים מה לעשות, והם עושים זאת בהקרבה ובחירוף נש ומביאים בסוף לבימה ולמונת האפשרות לעבו ר למתקפה, גם בצוון וגם בדורם ולסיטים המלחמה כשאנו חווים מאיימים על دمشق והדרך לקהיר מהקלומטר ה-101 פתוחה. האירוע הזה, המctrיך לחווית האחרות שצד השני עבר, מלחתת ששת הימים ומלחמת סיני, מביא אותו להכרה שבתחום של לחימה קוגניציונאלית יש לו קושי להתמודד עם צה"ל. הוא גם מבן כי בשלושים השנים האחרונות נעור עימות, של צבא מול צבא, של קרבות שרויין. **מיכלסון:** מלחמה קוגניציונית.

הרמטכ"ל: לא במקרה, ככל עת שלמים למה אתם צרים טנים וכו', אני סבור שบทוחם הזה הצלחנו להשיג הרתעה, שהיא פועל יוצא של הישגי המלחמות עד מלחמת יום היכפורים, כולל מלחמות יום היכפורים. משום שהצד השני למד ממלחמות יום היכפורים שלמרות שהוא פתח את המלחמה ביוםתו, בתנאים הטובים ביותר שיכול היה להציג, בהפתעה כמעט מוחלטת, צה"ל הצליח להפוך את הקערה על פיה, על אף כל הקשיים שציינתי. כאשר אני צריך לשים את האצבע בזכות מה, הרי זה הזכות יכולות והרוח של הלוחמים והמפקדים בכל

הרמטכ"ל (משמאז) - רא"ל משה יעלון, אל"ם (מי"ץ) בני מיכלסון ותא"ל (מי"ץ) יצחק רבין

הפטוחים, הם ניסו לבנות איזושי מגננה בשיטה הבוני, אך גם היא קרסה. וכך כל אלה מהיבטים שינוי באיזונים, שינוי גם במענה האופרטיבי. עכשו, אתה שואל אותי מה אני רוצה – אני רוצה שהוא כמו הטנק שהיא קטן יותר, קל יותר, מהיר יותר, אבל עם אותה יכולת מיגון, עם אותה יכולת אש, אך הפיזיקה לא מאפשרת את זה. אם היה צריך לבנות את טנק המעורבה לזרה הפלשינית הוא לא היה נראה כמו טנק המרכבה סימן 3 או סימן 4 – הוא היה הרבה יותר צף כדי לנסוע בסמיטאות. הוא היה עם גלגים כדי לא להרוו את הכביש וכדי שותהיה לו יוכל נזיד יותר בגבורה. המראה שלו – הייתה רוזה שהיא פחותה בעיטה בטולזיה מול קבלני תקשורת, מול הצד השני.

רבין: שוף כזה?

הרמטכ"ל: שוף, כן. אבל הפיזיקה לא מאפשרת. מיכלסון: האמריקאים ניסו עם טנק השדרין ונכשלו כיישלו חוץ.

הרמטכ"ל: וכמובן, צריך להוכיח את אותן ייחודות, שכוונו מופעولات בזירה הפלשינית, שתהיהינה רוסטיליות ותוכילה לפועל ולהתמודד – אם יהיה צורך בכך – גם בעימות שהוא קובננציאלי. וכך אתה צריך לטפל באיזונים. חלק מזה נוגע למבנה היחודית, אתה בונה בחילק המהירויות יותר קלות שהן יותר אפקטיביות בלחימה – מסוג הלחימה בזירה הפלשינית – אבל הן הרבה יותר פגיעות בלחימה קובננציאלית. הדימויות האלה הן דילמות שמתיחסות מהשינויים האסטרטגיים, מניצול ההבדלים הטכנולוגיים ובוסף זה מגיע לאילוצים התקציביים. זו הפיזיקה.

חוקרים ומחקרים על הלחימה

מיכלסון: בעניין תחליק הפקת הלקחים: לאחר מלחמת יום היפנים החל תחליק הפקת לתקחים בקול תרעה רמה אשר נגדע כאשר רב-אלוף מוטה גור התמנה לרמטכ"ל. הוא אמר: "לא נחתט יותר בפצעי העבר". כתוצאה מזה המחקר על מלחמת יום היפנים נמשך שנים ובות מאי בצבא ורק בתחילת שנות ה-90' סיימנו את המחקר הבסיסי הראשון והכולל על מלחמות יום היפנים, כ-15 עד 17 שנים אחרי המלחמה. כיצד אתה רואה את תחליק הפקת הלקחים כיום והאם השתנו דברים בתחום זה?

הרמטכ"ל: למורת מה שאינו קורא ביום האחרונים על הפקה או אי-הפקת לתקחים ממלחמות יום

מלחמות מהאורויר? אם יש יכולת השמדת מטרות, כמו שהאמריקאים הפגינו במתתקפה בעיראק, אז מדובר צורך בכלל כוחות קרקע. אני לא רואה שום סוג של מלחמה בלי יכולת על הקרקע, גם במונגה וגם במתקפה. בסוף אתה צריך נוכחות על הקרקע. בכל סוג של מלחמה כיו"ם אתה צריך בסוף נוכחות על הקרקע. אני מדבר על תקיפה באיזשהו מוקם לצורך השמדת מטרות – אני מדבר על כך שאסור לך רק על הקרקע – ואנו מנסה את הטענה את זה על הקרקע – אני עדין לא רואה את התפקידו קיטן מבחינה זאת בנוכחות על הקרקע. האיזונים משתנים וכיום אפשר להציג להישג השמדת מטרות הרבה יותר גבויים מהאורויר, להקטין שחיקה – אבל בסוף אתה זקוק לתמرون על הקרקע, גם במונגה וגם בתתקפה.

COPYRIGHT © 2011 - הטנק בגבול הפסיכו

ובין: נשמעים לא מעט דיבורים על נושא עוצבות קלות, על התפיסה האמריקאית שיש בה כל הכלים היבילים הקלים, עם התותחים ובלי התותחים, המותאמים לפרישה מזרחה ברוחבי העולם. זה נשמע לא מעט גם אצלנו כאלו שצריכים לשנות את האיזון. האם לדעתך, לנוכח מעגלי הלימה השונים שזכה ביכולת תפיסת דרישתו בלחימה של הסד"כ הארגוני או המבנה של עציבותו השירותון והאם הכלים שלהם צריכים להשתנות לאור המצב הזה באיזור שלנו.

הרמטכ"ל: קודם כל ניגשנו לשינויים מעוצם העובדה שעוד מלחמות יום היפנים צה"ל נדרש להחזיק את מרחבי סיני ולהיות מסוגל לפועל במרחביהם שהם 250 ק"מ מהגבול הבינלאומי שלנו. עצם העובדה שנחתם הסכם שלום עם מצרים בזמנו, הפק להיות איזשהו שינוי של מה שנטפס לנורא לפני הסקם ולא נזקנו לו לאחר הסכם. בסופו של דבר כל צבאי איסטרטגי באיזור מחייב בחינת בניין הכוח של צה"ל – כלומר לבחון את האיזונים, בודאי גם את סוג האיים. בשנים האחרונות אונרכו בשתיים בניו"ם, גם בלבנון, גם בזירה הבלשינית. אני מעריך שגם במלחמה מלחמה במלחים הנלחמים בלבנון, גם בזירה, מטה לא רק של אמריקאים.

הרמטכ"ל: כמובן, מדובר גם בראשיה הרוב-חילית וגם ברוב-זרועית, וגם ביכולת שמקדים כללה מגלים כאשר יש להם אתגר וניתנת להם החזדנות לעמדת ארגונים אלה. לכן, מהבחןיה הזאת, אני לא מיחס את העובדה שלא ראיינו קציני שרין ורמטכ"לים בשלושים הימים האחרונים, הטראות, לטראות טבע המלחמה באופן כזה לא להפתחות טבע המלחמה באופן כזה שדגש היה יותר ח"ר מארש שרינו. עם זאת אני חשב שאין זה מצביע על העתיד.

אין מלחמה בעלי יכולת על הקרקע

רבין: בעשרות השנים האחרונות צה"ל התקדם מאוד מבחינה טכנולוגית ב諾שים מוחשיים, לרבות במידען, בחימוש מדויק וביכולת תקיפה מוגדת. לאור זאת ועוד לחייב מלחמות יום היפנים כיצד אתה רואה את השורין של צה"ל ויכולתו לשנות את שדה הקרב ולהשתלב עבידן המודרני?

מיכלסון: כולל מערכות השו"ב.

הרמטכ"ל: הטכנולוגיה משפיעה גם על הعلاאת יכולות הטנק. היום גם הנידות גובה יותר, וגם המיגון חזק יותר, וביעיר יכולת האש הרבה יותר ומבוטאת ביכולת השמדת מטרות בטוחה רוחקים, בדיקת רב יותר ובקצב גבוה יותר. אבל, כשמדובר על אפקטיביות מבצעית, ניתן יכולות שוי"ב (שליטה ובקרה), שהיא רק בתוך הטנקים, בתחום יחידות הטנקים, בהחלפת מעלה את האפקטיביות המבצעית. כי אם אתה יודע ראשון ומבין ראשון את המצב ואת התמונה – אתה יכול הרשות לקובל החלטה וזה לך יתרון עצום. זה נכון גם למתק"ם ולמג"מ, ולמ"פ ולמ"ט, ולמה"ט, למפקד האוגדה וכן הלאה. וכך השילוב של טכנולוגיות בכל התחומיים פותח הרבה מעתה מופתנות נוספת לעומת האפקטיביות המבצעית המוכחת בתחום ראיית הלילה. במלחמות יום היפנים הילילה היה 'חווה להאה' – חניון לילה, או שהיו תנעויות ומגעים בטוחים הקרובים. התיאורים בקרבות היו של טנק הנלחם קנה מול קנה. ביכולות של היום – הלילה הפך ליום.

מיכלסון: כן, אבל לחימת הלילה זה עניין של עבודה מטה לא רק של אמריקאים.

הרמטכ"ל: זה נכון בהחלט ויתר מכך. הטכנולוגיה גם הביאה יכולות אחרות שאפילו מביאות להרהורם – ויש ככל שמעוררים – האם בכלל יש צורך בכוחות קרקע, האם לא אפשרי להכريع

פועל למרחוק ויש לו גם היכולת לאתגר ניסיונות חדרה דרך הגדר וגם לפגוע מרוחק כמעט שמנסה. רבין: האם יש כל משוריין כלשהו שהוא מادر

אפקטיבי בשטח בניו?

הרמטכ"ל: הדחפור ד-9 הוא כל אפקטיבי במקרים שבו אנחנו נדרשים לחושף מנהרות או להרווים מבנים. במקרה לפוצץ היום מבנה, כמו האירוע האחרון בשכם, שבו אנחנו עולמים על בית שיש בו גם מחבלים וגם מעבדת חבלה. במקרה לפוצץ עם חשש לנזק סבבי – הדחפור הממוגן הוא הכל המשודר.

רבין: בקשר טנק המרכבה סימן 4: השIRON מגיע להשמדה כאשר יש מסה מספקת של טנקים ולא בודדים. ואכן, לאחר מלחמת יום היכפרורים הוכמו עיבוזות נוספת. כו"ם, גם בדעת מובלות התקציג, קצב הייצור של המרכבה סימן 4 נראה קטן, כאשר במקביל לטנקים טנקים מיושנים. במצב שבו תהליך צבירת המסחראה של טנק סימן 4 ימשך שנים רבות מדי, האם לא יהיה המשיך וליצור את טנק המרכבה סימן 3 ולא לעבור עכשו ליצור סימן 4?

הרמטכ"ל: גם הכלים שאותה קורא להם מיושנים, עולים על כל טנק שנמצא בצד השני. כי גם המרכבה סימן 2, שלא לדבר על סימן 3, וגם המגנים המשופרים, מבחינה כל היכולות שלהם, עולים על הטנקים מהצד השני, לכן אני רוגע, נכון החדש הוא עוד יותר טוב. במהלך מלחמת יום היכפרורים לא היו לח"ר אמצעיראייה לילה בכל. שקיבלו את ה-SLS (מגרבי אור וכוכבים) הינו מושפעים. כשהגעים SLS דור ב', אז אולי דור א' לא היה שווה שום דבר. וכשהגעה היכולת התורמת אז פתאום כל ה-SLS לא שווים. אז צריך לדאות את הדברים בפרטוריזציה.

רבין: לגבי האימונים של המילואים, הייתה קצר עצירה. לגבי השנה הבאה האם יש סיכוי לחזרה לרמה הרוילה?

הרמטכ"ל: אנחנו מתכוונים להתחנן, בודאי. העזירה המוחוללת נבעה מהעובדת שההחלטה על הקיצוץ בתקציב התקבלה במחלה השנה ואז היה צורך לפחות שקלים מידיית. אם התקציב יגדל, תינון לנו השותה להח吉利 על זה, ריאנו בזה גם איזושהי הזדמנות להקל על מערך המילואים שהופעל בצורה מאד אינטנסיבית במהלך העימות.

השIRON עשו, עשו ועשה היסטורי!

רבין: מה תאחל לחיל חיל השIRON?

הרמטכ"ל: קודם כל, שימושו לשומר גם על הרוח, רוח הלחימה שהיא בסיס לכל יחידה לחומת טוביה וגם על הערכיהם המקצועיים הגבוהים של חיל השIRON והצטיין בהם לאורך שנים. ההקפה על הפרטיטים הקטנים בתחום המקצועי, שבוסף מאמצים מהכלי לכל היחידה, ושימושו בעצם קיוומו של חיל השIRON להרטיע את הסביבה מפני הפיתוי להיכנס איתנו למלחמה בתחום הקונבנציונלי. שימושו להשתלב כפוי שהשתלב בלחימה מסווג אחר, בזירה הפלתיתנית כל עוד זה נדרש. האמרה: 'השIRON עשה היסטוריה' איננה שיטתית רק לעבר – היא שיטתית גם להווה ונחנו נזדקק לאמירה הזאת גם בעתיד, ושיזכרו שהאדם שבטנק ינצח.

השכנים בעימות הנוכח

מיילסן: מדוע בעצם הפעלת טנקים מול האינתיפאדה או בשתיים?

הרמטכ"ל: עכשווי זו לא אינטיפאדה.

מיילסן: בעימות המוגבל, הלחימה מול הפלתינים זה טרו, גרייה, חתרנות וכו'. בעניין זהה יש האמורים שאין זה ייעודו של הטנק. האם לאור הלחדים שהיו עד כה, ואם במקורה יפתח עימות נוסף – האם יש לקחים שמשנים את התפיסה של הפעלת הטנקים בהם, או שהם ימשיכו לקחת חלק מהמענה, כי הם מופיעים בתפקידם רע מאד ויעילותם מוטלת בספק. עוד בעניין הזה, ברצוני רק להזכיר לך שהחלה הרטמכ"ל דן שומרון באינטיפאדה היהת: לא להכנס טנקים. ובאמת, עד סוף האינטיפאדה לא הוכנסו טנקים באוטה תקופה, אותה יודע את זה מניסיון האיש.

הרמטכ"ל: ברור שהעימות בינו לבין הפלתינים,

זה שפרץ בספטמבר 2002, איננו דומה לאינטיפאדה של 87' עד 91'. יש בו מרכיבים הרבה יותר אלימים ויש בו הרבה שיק מסוגים שונים. בעימות הזה נאלכנו להפעיל טנקים, אף כי הייתה מעדיף לא

הרמטכ"ל ד"ל משה (בוגי) שוהם. הרמטכ"ל רראשית טנק בעימות מהסוג הזה לא מצליח טוב והרי חלק מהעימות הוא על התודעה בתקשורת. הדבר השני, הוא כדי עם כוח עודף הרבה מעבר למה שצריך. בtown עיר אין צורך בתותח 120 מ"מ שיורה מעל 3 ק"מ, גם אין צורך במיגון הגבו הזה, אפשר להסתפק בפחות, וכי לא ברוחב כזה, שלעתים בתמונה הטנק דורך. גם לא נחוצות השרשאות שהורשות את האספלט, את הכבישים, גם את שלנו. נאלכנו בחינת מגן, הטנקים, כי במצבים מסוימים בעיקר בחינת מגן, אבל לא רק, נדרשו להפעיל כוחות שככל אופן היו כפופים למיגון כי ירו עליהם. והשרנו את כל מה שיש לנו מוגן, גי"ים מוגנים, משאיות ממוגנות, נגמ"שים וכו'. גם הנגמ"שים אינם הכלים האולטימטיבי, עדיף כלים רכים יותר, גלגליים. ומאחר שאנו חנו צבא לא עשיר ואנו חנו לא יכולם להסתכל אחוריה על החשיבות האסטרטגית האופרטיבית ותהליך קבלת החלטות שלנו בתוך העימותים האלה, בtown האירועים האלה, כדי להפיק ללחים. לגבי המתקפה האמריקאית בעיראק הממצאים כבר הובאו לפני. כאמור, הסתכלות על התהליך. ולגבי העימות מול הפלתינים – זה יבוא לפני תום זמן קצר. لكن, ההסתכלות והתחוקור בכל הרים, מהרמה האסטרטגית ועד הרמה הטקטית הוא תהליך מתמשך בלתי פסק שמתתקיים.

הכיפורים והם פורסמו או לא פורסמו – על סמך הסיפור האישי של אתה יכול להבין מהז忿 הגנבי שלו. מלחמת יום היכפרורים הם חיל קציני הצבא, באשר למלחמות יום היכפרורים הם חיל קציני הצבא, חילקים ביודעין וחילקים שלא ביודעין, דנים בלוחמי אוטה מלחמה בהכשרה, בחשיבה, בסיעוע, ומעבר לכך שבחם דנים בפרקם מסוימים של לוחמי העימות שבינינו לבין הפלתינים – יש לנו מנגנון של תחקיר מורתה האירוע, שmobutz גם בנסיבות הים. לדומה, אם פיקודים וגם בנסיבות מקרים. וזה מוכיח את היבשה אז המפקדים מתחקים ואחר כך יש מנגנון שלם במז"י שהופך את התחקיר הזה ללקח, מטעין את מה שנדרש להטמעה בתורה, אבל דואג להפחית ללחים של אותו אירוע לכל הגורמים הרלבנטיים.

מיילסן: מנגנון תחקיר מבצעי ומקצועי. הרמטכ"ל: מנגנון תחקיר מבצעי, מקצועי ומערכות הפעזה שמצויצה את הלחים. מעבר לזה הוחיק היעימות הזה עצרנו כמה פעמים לצורך סיכון בינויים והפקת ללחים לראייה יותר חזקה. כשאתה מזוהה למשל מאפיינים מסוימים של איום ומתחפה בשיטה מענה שנייתן ללמידה ממנה – אז נכון להפיץ אותו; למשל, התחמודדות עם השיטה הבנויה. תוך כדי הלחימה הרוי פותחה תורה שלמה, ממש תורה כדי לפעול תרגולות, טכניקות קרביות, ממש תורה של תורה שלם, בסוג עימות שזכה בשיטה בניו, בין אם הוא רגיל, בין אם הוא כפרי, בין אם הוא צוף, בין אם הוא מלחנה פליטים, בין אם הוא קסבה; מרתת הטקטיקה והתרגולות עד לרמה של תורה שלם, כולל פיתוחו אמצעים. כי בשיטות הטעויות הzapatos ויזחו בעיה, הראשונים בתוך השיטות הzapatos ובסמאות – הם למשל, של מלכודים ברוחות ובסמאות – הם באו מיד עם רעיונות לפתרון.

מיילסן: זה תהליך של הפקת ללחים מיידי, אבל לא לחינם מוצבת מחלקת היסטוריה במא"ד, או מה שהיום נקרא תורה"ד, כדי שתהיה סוכה למחלקות תוו"ל, כדי שמחקרים יותר عمוקים ולאורך יותר זמן, גם הם ימשכו כחلك מהתהילה ואחר-כך מחלקת תוו"ל תפיך אותם. האם ATA סבור שהטהילה הזה נכון ומה שיתהילה שציניות עכשווי, שהוא תהליך מיידי ותוך כדי,

שתמיד היה קיים, הוא הטהילה הדומיננטית? הרמטכ"ל: הפקת הלחים היא קודם לתהליך קיים והוא ממש. הנחיתי, לדוגמה, את מחלקה היסטוריה בתורה"ד, ולא במקורה היא בחטיבת תורה והדרכה, להביא בפניו כבר את תהליך קבלת החלטות שליל ושל אלה שкопים לי בrama, הכירה בסוגיית המתקפה האמריקאית בעיראק, אותן דבר בסוגיות העימות מול הפלתינים, כדי להסתכל אחוריה על החשיבות האסטרטגית האופרטיבית ותהליך קבלת החלטות שלנו בתוך העימותים האלה, בtown האירועים האלה, כדי להפיק ללחים. לגבי המתקפה האמריקאית בעיראק הממצאים כבר הובאו לפני. כאמור, הסתכלות על התהליך. ולגבי העימות מול הפלתינים – זה יבוא לפני תום זמן קצר. لكن, ההסתכלות והתחוקור בכל הרים, מהרמה האסטרטגית ועד הרמה הטקטית הוא תהליך מתמשך בלתי פסק שמתתקיים.

תנו ידכם ל"יד לשריון"- לזכור ולהמשיר

240 ש"ח לשנה יקנו לר מעמד של חבר העמותה ועוד:

- 4. ביטאוני שריון בשנה**

הזמןות לפעילות חברותית

זכות לבחור ולהיבחר למוסדות העמותה

הנחות בחנות המודיאון ובמסעדיות "נון לטראן"

כרטיס חבר העמותה

כניסה חינם לאירוע

תשלום דמי חבר באמצעות התchia'בות למתק"ש

לכבוד עמותת "יד לשריון" – לידיו הנהלת חשבונות ד"ן שמשון, מיקוד: 299762

תרומות □ איש קבוע □ גמלאי □ קצבת שארים

◻ מבקש/ת לתרום משכרי, לפיתוח עמותת "יד השרון", לפי האפשרות הבאה:

שם המתרגם ש"ח לחודש, החל משכר / קצבת חדש וchnה וכלה בשכר/קצבת חדש וchnה (כולל)

בתשלום אחד לשנה בסך של _____ ש"ח בחודש _____ בלבד מדי שנה

תאריך: _____ חתימה: _____
טלפון בבית: _____ טלפון בעבודה: _____ טלפון נייד: _____
כתובת ומיקוד: _____

גוזר מליא ושליח

תשלום דמי חבר באמצעות כרטיס אשראי

לכבוד עמותת "יד לשריון"- ליד הנהלת חשבונות

דנ' שמשון מיקוד: 299762

אני חיבור את קרטיס האשראי שבדי בסך: ש"ח ש"ח ש"ח ש"ח אחר _____ ש"ח

מידי חודש למשך תקופה של: □ 12 חודשים □ 24 חודשים □ 36 חודשים □ 60 חודשים

סוג כרטיס אשראי: ויזה ישראכרט דינרס

מג', קרטיס אשראי:

רכישות כוח ועוצמה:

• **W2D DW** • **3DWD DW**

CHAPTER 10 • THE ECONOMICS OF GROWTH

Digitized by srujanika@gmail.com

ג'וז, מלא ושלח

תשלום דק' חבר באזעות שיק

לכבוד עמותת "יד לשריון"- לצד הנהלת חשבונות

דנ' שמשון מיקוד: 99762

ב' ב' ב'

ש"נ

שם משפחה: _____ שם פרטי: _____טלפון: _____/_____

כתובת: רחוב: _____ היישוב: _____ מיקוד: _____

קבלת תשליך עם קבלת ההמחאה ■ פטור ממס הכנסה - 935111526

ברכותינו להצטרופותר
טילולי חוגה זו חישוב לן צאוד ווחזק את המוסך הירושרי שלון לבקש מරוקם טאחים

עם השריון לאור כל הק

קבוצת אלביט מערכות המתמחה בתכנון והשבחת רכב קרבי משוריין, מביאה את חזית הטכנולוגיה לשדה קרב היבשה המודרני. אנו מציידים את טנקי השריון במערכות בקרת אש ובקרת צירח ובמערכות "תומכות חיים" וניהול קרב מתוחכמתות תוך מחויבות מתמדת להבטחת יתרומו הטכנולוגי של החיל. ליום החיל, קבוצת אלביט מערכות מברכת את חיל השריון, מפקדי וחיילי המשך שיתוך הפעולה הפורה למען ביטחון ישראל.

הקשה נ"ד בחירות בחלוקת יום-הכיפורים

כשפרצה חלחלה יום-הכיפורים הפכה הפקדת אוגדה 260 בפיקוד האלוף אברם (ברן) און. הפקדה זו הייתה אחראית להשתדר אחידת "רגל על הקרכע" בזחות הפקדת קצין השריון הראשי (הקשה נ"ד) בחירותם, ולא היא. הרמטכ"ל דוד (דוז) אלעזר זיהן אותו (היהți און הפקד פ"ס ובמיוחד אחר בחירותם) ואמר לי: מושקה, הבלגן גדול, הכוחות יורדים ולא יודעים מה נשאר ומה יורד, אני רוצה שתהיה קצין שריון ראשי. גיסתי צוות קטן, בחלקו אנשי מילואים ותיקם, וטיפלנו בתగבורות של צוותים וענקים על בסיס חוזרי ח"ל ואחרים ועל בסיס ענקיים ששוקחו בחש"א. הפקדת קשנה נ"ד בחירום הייתה אחת הנកודות האור של דוז בחלחלה.

תא"ל מיל' מוטקה ציפורן

במחנה "חסה" הקמתי מעין בסיס קליטה וארגנו שני טפקידים: אחד – קללוות את האנשים שנגיס או חווים מחול' שהחלו לזרום ולאחרם אותם בהתאם לנסיבות שלהם, והאחר לטפל בטנקים ורוק"ם אחר ובציודם. המצב בתחילת היה קרוב לאנרכיה גמורה. כאשר הגיעו הכוחות הראשוניים, שהתגייסו במהלך המלחמה, ממחסני החירום, אם מצאו מקלט אחד טוב לקחו גם מקלט אחד זרבה, אם מצאו משקפת אחת טוביה – לקחו שתתיים. כשחיה יותר מארחות באו, היה מחסור עצום בפריטי ציוד רבים כדי לזרוד את הטנקים. ביום השני של המלחמה, הלכנו, בסיוע אלף נחימה קיין שמשר וראש אג"א (כיום אט"ל), לכל החניות האופטיות, ביקשו לפתח אותן ולחקת את המשקפות.

תא"ל מרדכי (מושקה) ציפורן

ביצוע פעולה הפקודת קשנה נ"ד
מפקדת קשנה נ"ד פוצלה לשני גופים. הגוף הראשון – נציגות במפק"ע (מוחב הפיקוד העליון) – שבין תפקידייו היו: השתתפות בקבוצות דין מטה (קד"ם) של הרמטכ"ל וראש אג"ם, עבודה משולבת עם אגמי המטכ"ל בכל הנושאים הקשורים לחש"ן, מפקב אחריו ס"כ השריון בפיקודיו השוניים, קביעת סדר עדיפויות בתגבורות טנקים, צוותים, ציוד לחימה ועוד. הגוף השני, מפקדה עיקרית שהוקמה במחנה מפקדת ג"ש ומתקפה היה להוציא לפועל את הטלות קשנה נ"ד בנושאי ארגון הכוחות, איסוף מידע, הקמת מערכת הדרכה בחירות ושליטה על כוח האדם וציוד הלחימה. השילוב בין שני גופים אלה נעשה בדיונים יומיים ובתקשורת הרגילה.

- בי"ס לשrown שיעודו היה לחזור את הדרך הטנקיסטים, נהגי הוחל"מים והגמ"שים, מחלקות הקשר, הקשרים והחוובים.

זרועה עם טנקים תקועים וגמ"שים. ישתי ב"boro", הפיקוד, מתקבות ידיעות שונות וביניהן סותרות, כל אחד רוצה מספרים ואני מי שודיע בדיקוב ובודאות מה יש בצפון, מה יש בדרום, מה בחטיבה זו או מה בחטיבה אחרת או מה באוגדות. החזרתי מהAMILיאים את בצלאל אמר, נתני לו ג'פ עם קשר ומכשיר – קשר ונוהג ואמרתי לו: אתה נושא לפיקוד צפון וככל יום בערב אתה נותן לי דיווח מה ברת שם בעניין פגימות ברכוב, מטבח הרק"ם והרכב. כמו כן הבאתי את תא"ל (מל) יהודה גביש, שעשה אצלי בעבר הסבה לשדרון, ומינויו אותו למפקד בית ספר לשדרון, והזמנתי את יעקב וייטרוב (כרמי), שהיה בחופש שחרור, ומינויו אותו לנושא זה בפיקוד הדורות את אהרון (דוק) סלע, שכבר יצא לגלגולות, אותו היכרתי כשהיה פעם בחיל חימוש מפקד המש"א. כשהיוו מתחילה לבטים במיטה הכללי, הימי מרים י"ד ואומר לדוז: זה מצב הכוחות. מפקדת קשנה נ"ד התחלת לטפל בקדימות ראשונה בගו"ש אונשים, באיסוף אנשים שייצאו לפנסיה או שהיו על גבול הפנסיה וכן הללו. מיד התחלת גם הבעייה של הכספיים ושל תגבורות כוח אדם. למזלנו, עבדנו בשיטות פעליה מזוין עם אלף הרצל ספר שהיה ראש אג"א, ועם אלף נחימה קין שהיה רח' אג"א (כיום אט"ל).

מפקדת גיסות השריון של און הייתה אמורה, בעת חירום, להתפצל למפקדת אוגדה 162 במלחמות, בפיקוד מפקד ג"ש ולמפקדת קשנה נ"ד בחירותם, בפיקוד סגן מפקד ג"ש, שייעודה לסייע למטה הכללי בכל הנוגע להפעלת השריון וארגון. בפועל, עם פרוץ המלחמה ה策רף סגן מפקד ג"ש דואז, תא"ל דוב תמרי, לאוגדה כסגן מפקד האוגדה, ומאחר נשרה ריקנות. מאוחר נשאר רק מעין קצין אג"ם, תא"ל אברם אלמוג (שבהמשך המלחמה הפך למג"ד וזכה לעיטור העוז על לחימתו). מיד עם קבלת המשימה מהרמטכ"ל החלתי לבנות מפקדה קטנה ומקשנה נ"ד החלה לפעול במושאי ים הכנורים, 6 באוקטובר 1973. לא יכולתי להתבסס על קצינים סדירים של אחד מהם רץ למלחמה. למפקדה זו גיסתי את אל"ם משה נתיב (בעבר קמ"ץ חטיבה 7 כאשר הייתה קצין האג"ם בחטיבה ולימים אלוף, ראש אכ"א), שהוא בחופש מלחלה לפני שחרורו ואחריו ניתנה השהה בחופש מלחלה לפני שחרורו ואחריו לנו שא כוח – לב, ומינויו אותו לسانגי ולאחריו לנו שא כוח – אדם. כמו כן הבאתי את תא"ל (מל) יהודה גביש, שעשה אצלי בעבר הסבה לשדרון, ומינויו אותו למפקד בית ספר לשדרון, והזמנתי את יעקב וייטרוב (כרמי), שהיו בחופש שחרור, ומינויו אותו לנושא זה בפיקוד הדורות את אהרון (דוק) סלע אלמוג למג"ד, במקומו תא"ל שאול שלו שנחרג בלחימה. ביום 11 באוקטובר התמנה הוא סא"ל אלמוג למג"ד, ביום 12, ביום השני ללחימה הגיע מוח"ל חבר ותיק, רס"ן גدعון שטינען, ומינויו אותו לתפקיד קצין האג"ם. כך הייתה לי מפקדה מלאה וטובה. המפקדה בראשותי פעלה עד 14 בנובמבר ולאחר מכן נכנס לתקיף אל"ם עמי רידאן.

עדים ראשוניים

התחליו לזרום ידיעות. האלוף במילואים אברם יפה, לדוגמה, התקשר ואמר לי: מוטקה, כל הדרך

טנקים של צה"ל שומטים במרחבי הגדרה המערבית של תעלת סואץ

- תגבורות יחידות.
- במהלך הקרבנות הותקנו בסיסים למקלע מפקד לטנק מגה בחטיבה 600.
- מפקדת קש"ר פעלה עד 14 בנובמבר, כשלושה שבועות לאחר הפסקת האש. בתוקפה זו, וביעיר בתיקות הלימה, הורימה מפקדה זו לפיקודים תגבורתיים מרשימה שכלה:
- 394 טנקים מסוימים.
- 95 נגמ"שים.
- 75 חולמ"ים.
- 298 קציני טנקים.
- 283 צוותי טנקים.
- 218 קצינים אחרים.
- 2374 חוגרים אחרים (כולל המיעדים לטנקיסטים).

עם שוק הקרבנות החלה מפקש"ר בארגון יחידות שרין חדשות, הן בהקמה והן בנושאי הדרכה, ובמקביל בבדיקה מצב כוח-אדם וرك"ם ביחידות חש"ן כדי להזכיר ככל האפשר לתקן ולמושר.

חויניות העורף והאגאים על הלחימה

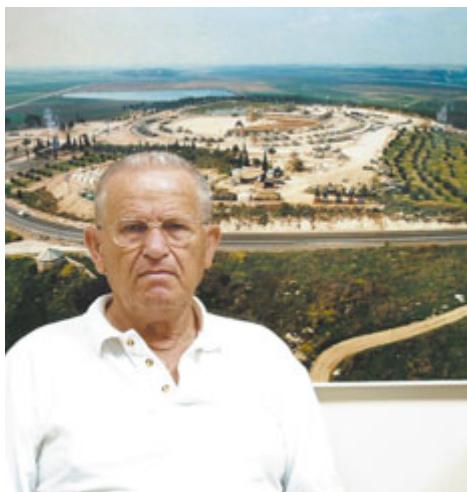
אחד הדברים החשובים במהלך הלחימה הוא איך עורף יש לחזית כדי להשלים, לענות ולתגובה. ביל עורף חזק כדי שאנו בינו, מפקדת קש"ר, אני חשב שעשוות היה להיות תוצאות יותר גראות מהמלחמה, ואני אומר זאת באחריות מלאה. מפקדת קצין השרין הראשי, שלא נבנתה כראוי לפני המלחמה, מילאה תפקיד קריטי במהלך המלחמה, זה

- לבדוק אם נשארו אנשי צוות בעורף. אנשי צוות אלה נאספו ואישו טנקים שנשלחו לתגבורות לפיקודים.
- הוקמו כאמור צוותי ביקורת שבדקו את מצב השרין בפיקודים ולפי מידע זה הזרמו תגבורות בכוח-אדם ובצל"ם.
- מפקש"ר בשיתוף אכ"א יזמה החזרת צוותי טנקים מחו"ל. הפעולה הוכתרה בהצלחה רובה וועשרות טנקים מאוישים על-ידי חזרי חוו"ל נשלחו לחזיה.
- בשיתוף עם אכ"א אוטרו אנשי צוות אשר מסיבות שונות ירדו ממצבת חש"ן. חיילים אלה אוටרו, נגיסו ואישו טנקם.
- נעשתה פעילות לגיס עולמים חדשים אשר שירתו כשירונאים בצבאות מזרח אירופה, בעיקר ברוסיה, לצורך הקמת יחידות טנק טירן חדשות.
- מפקדת קש"ר טיפלה בנסיבות של כל מערך השרין באמצעות מדור נפגעים שהיה בפיקודת גי"ש. נערכו ביקורים אצל משפחות שכליות, טיפול וביקור הפצועים ועזרה באיתור נעדרים ושבויים.
- הייתה השתתפות בעבודת המטכ"ל בתכנון כוח-אדם הנפגעים. אדם לאור חזית ההתקומות בטנקים ולפי פער האותן מערך הדרכה בתורות שכלל את בית"ס לשירות וביס הטירונים.
- השתתפות בעבודת המטכ"ל הקשורה ברכש עם גורמי חוו"ל.
- הוכשרו עשרות צוותי נגמ"ש מרגמה אשר צורפו במסגרת הפעלה של מפקדת קש"ר נעשו-
- הסדנה הגייסית 650 איש שירתה את היחידות בעורף והתרצה בעיקר בקליטה והסבה של טנקים טין ומגנה.
- בסיס הטירונים (בט"ר) אשר המשיך לאמן טירונים וקטל טירונים חדשים.
- מארג של טנקיסטים בבה"ס לשrown שהוא מוקן תגבורות לפיקודים השונים.
- מארג כוח-אדם שאינו טנקיסטי אשר מוקם במחנה "חסה" ושימש מקור תגבורות.
- מפקדת קש"ר אספה מידע על מצב השרין וצריכיו. המידע הזורם למטכ"ל ובהתאם לכך נקבעו העדיפויות בשיגור תגבורות לפיקודים. מקורות המידע של מפקש"ר היו שניים ובהם:
- דוחות שהוגשו על-ידי הפיקודים לאג"ם מבצעים.
- קציני הקישור שצורפו לאוגדות ובפיקוד הצפון.
- צוותים מיוחדים שהוקמו ונשלחו לאוגדות לאסוף את מרבית הנזונים.
- המידע שורם מהפיקודים והאוגדות (ולעתים מתחטיבות) כדי לסייע לתגבורות בכוח-אדם וחיזוק לחימה.
- הפעולות הבאות:
- הוקמו צוותים לאיסוף מידע על צל"ם ואפסניה שהושאו מהחנות הקבע. כתוצאה לכך היה אפשר לחמש ולזוז טנקים נוספים ללא צורך בהקצת מטכ"ליות.
- הוכשרו בקורסים בימי"חים וביחידות חש"ן אחרות

בין השאר כ-250 טון תחמושת, מאות כלי נשק וציפור אופטי, כ-80 כלי רכב מוקולקים וביניהם צחל"מים אשר תקנו ושימשו להציגות ביחידות.

פעילות קשנ"ד בתחום הקשר

בתקופה שבין 20 באוקטובר ל-14 בנובמבר 1973 נעשו בין השאר הפעולות הבאות: ארגון הקשר במקסן"ר, הוקם מאגר כוח אדם ח"ק בביבס"ש והוקמו מתקנות קשר בכוח בן-ארי, כוח אחד, כוח נתि, בשני גודדי טנקים ובמספר פלוגות תחזקה וקשר. בבה"ס לשrown נרככו אימונים לכ- 120 קש"רים ח"ז, 3 השתלמיות של טכניים קשר. כמו כן בדיקה וחיזוד קשר בכ- 530 טנקים וטנקים ייעודיים.

ציפורני כ"י, על רקע צילום אחר י"ד לשrown

פעילות קשנ"ד בתחום השלישי

בתקופה שבין 20 באוקטובר ל-14 בנובמבר 1973 נעשו בין השאר הפעולות הבאות: הקמת יחידות חדשות על בסיס כוח אדם שגועס וחזרי ח"ל. בתוך כך:

- כוח בן-ארי - 27 צוותי שוט, פלוגת חרמ"ש ותקרורה.
 - כוח יוסוף - פלוגת שוט.
 - כוח נתי - 30 צוותי שוט, פלוגת נגמ"שים ותקרורה.
 - כוח אחד (ברק) - 26 צוותי מגה, פלוגת נגמ"שים ותקרורה.
 - 3 גודדי טנקים על בסיס קליטת חייל מילואים וקליטת הנח"ל.
 - 5 פלוגות טנקים עצמאיות ו-5 פלוגות חרמ"ש.
 - הקמת מערך הדררכה בביבס"ש.
 - טיפול בנגעים: איתור והעברת מידע לשילוש הריאתית, ביקורי פציעים ונציגות בתבי חולים והחלמה, טיפול במושפחות החללים, סיוע באיתור נעדרים.
- סה"כ תగבורות כוח אדם בתקופת הלחימה: 1456 טנקים (בهم 298 קצינים), 2592 חיילים אחרים (ובهم 218 קצינים).

פעילות קשנ"ד בתחום תקנים שופפים

התקיימה פעילות עניפה גם בתחום הבאימים: מיחנה המערב ב"חסה": נקלטו בו כ-2000 חיילים מהם הוצבו כ-1500 בתגבורות ליחידות שונות.

- מיחנה המערב ב"חסה": נקלטו בו כ-2000 חיילים מהם הוצבו כ-1500 בתגבורות ליחידות שונות.
- מיחנה רפיח: כלל את בסיס הטירונים, שמנה בתחילת המלחמה 840 טירונים וכ-150 אנשי מפקדה. אלה הועסקו תחילה ביחידות שכנות בעומסת תחמושת, דלק וכ"ד ולקראת 10 באוקטובר הודיעו החדשינו הטירונות הסדרה. עוד 6 מיחנים מילוי דלק, זיוד וחימוש הטנקים. עוד במחנה רפיח חטיבת מילואים 204 שוכב ביום 6 באוקטובר בלילה התהילו חייליה לצאת לכיוון התעללה. תופעה מדאגה שהתגלתה בתקופת הלוחימה היא חזרת פציעים כל מהירות המורל לחילים שסייעו להם להציגות. בהמשך העברו הפצועים שטרם יצאו לחזית. בהמשך הגיעו מילואים ישירות למתקני החלמה.
- מא"ח 500 (מתקן אימונים הטיבתי שבצאלים, בהמשך נקרא באלי"ש וכ"י): קיבל

הסיכום של העניין. מלחמת יום הכיפורים לא נמשכה ישירה ימים אלא 19 ימים. הימים הראשונים היו ימי שחיקה אדרה של כוחות וציפור אימוניון, מפקדת גייסות השירות, הצה"ר והאמוניות, ברמה בכל נושא התורה, הצד והאמוניות, חילה באחوت לתפקיד כמפקדה חילית, עם פרוץ המלחמה, ונדרש ממש גדול מאוד לנצל ולהנציל את כל כוח האדם שנותר (ביניהם וחורי ח"ל) ואת המשאים שנשארו בעורף, מסיבות שונות, לצורך בניית התגבורות ושליחתן לחזית. כל זאת תוך הפעלת חירום של בסיסי הדרכה ואימוניון.

השחצנות של השירות לפני המלחמה פגעה בנו. לפני המלחמה טענו, לדוגמה, שלא ציריך מרגמות וחומר"ש. מייד כשנטקו בימים השני בצהרה הזאת ראתה את היכלה המוגבלת של הטנקים שלנו מול האגורים שלא היה מי שהתרפרס סבבם ועשה משהו - התחללו עזקות למרגמות ולחומר"ש. עם היה בכל גודוד טנקים פלוגת חרמ"ש ומרגמות 81. בגדוד חרמ"ש הייתה מחלקת מרוגמות 120 מ"מ, ואני לא מדבר על הנ"ט שיריד לפני. מייד שבנו עם ראש אכ"א אלוף שפיר ומשה נהג נגמ"ש, פעם הוציאו מלחמתם האלה, ליקטו נתייב ואיתרנו מי היו פעם הוצאותם האלה, ליקטו אותם מכל הארץ ובנו מחלקות של מרוגמות 120 מ"מ ו-81 מ"כ, ואותו הדבר גם ייחידות חרמ"ש והורדנו אותם מיד לחזית.

היו לנו ימים קשים שבהם מצבת הטנקים ירדה עד קרוב ל-1100 טנקים בלבד. בשיא הלחץ של הקרובות נלקחו כל הטנקים מפיקוד המרכז, תמורה הבטחה לשלהו לשם, אם יהיה צורך בכך, את העתודה המטכ"לית שעמדו או על כ-70 טנקים בלבד!

אנשי השירות

מפקדת קשנ"ר/ אפסנאות התארגנה תוך קבלת קצינים מחיל החימוש ומהיל היחספה ועוד 9 קצינים לא ורק אפסנא לייצעה בתקופה שבין 20 באוקטובר 14- בנובמבר 1973:

- הקמת יחידות ותגבור המערך. בתוך כך: הוקמו 6 גודדי טנקים, 5 פלוגות טנקים בודדות, 5 פלוגות חרמ"ש בודדות, ס"ה 223 טנקים שונים, 49 נגמ"שים ו-35 צחל"מים. התגבורות השוגרו כללו: 129 טנקים, 24 טנקים דחרופ, 11 טנקים גישור, 3 טנקים חילוץ, 4 טנקים פינוי, 46 נגמ"שים ו-50 צחל"מים.

פעילות כמפקדה מקצועית ח"ז. ● קליטת 76 טנקים טירן שלל בסיוו הסדרנה הגייסית, לרבות זיוד וחימוש הטנקים. ● קליטת 84 טנקים מרכש בסיוו הסדרנה הגייסית, לרבות מילוי דלק, זיוד וחימוש וטיפול בחובלה ליחידות.

● טיפול שוטף ביחידות שבאחריות קשנ"ר והקצתם/amcuim לאמוני ייחידות ח"ז. אימוני ייחידות ח"ז. בתקופה שבין 20 באוקטובר 14- בנובמבר 1973 התקיימו הפעולות הראשונות שימושם כל הרק"ם, להציגות היחידות והציגות היחידות שבסביבה הנשק, התהומות והציגות שהושארו במחסני היחידות השונות. ריכוז האמצעים לבה"ס לשrown נעשה על-ידי חוליות מתקן א"ר/ אפסנאות שאספו כולל למערך החת"ם.

פעילות קשנ"ד בתחום ההדרנה

בתקופה שבין 20 באוקטובר 14- בנובמבר 1973 התקיימו הפעולות הראשונות, לא כולל אימוניון שבסביבה באופן עצמאי באוגדות:

- קורס נהיגות צחל"מים - הוכשרו 230 טנקים,

מצבת טנקים של צה"ל בתקופת המלחמה

סה"כ	ס"ה	עטודה	בריש"ל	בפיקוד המרכז	בפיקוד הצפון	בפיקוד הדרומ	תאריך
1994				346	559	1088	לפני פתיחת המלחמה
					222	290	בפתחת המלחמה
1100	29	51	62	390	568		ביום סיום המלחמה 24.10.1973
1693	156	17	29	399	1096		21.11.1973

מצבת הנפגעים של צה"ן במלחמת יום כיפור, נכוון ליום 23.10.1973

סה"כ	פצוע קל	פצוע בינוני	פצוע קשה	פצוע אנוש	חללים	פירוט
1298	754	235	59	15	235	אנשי צוות: תותחן, טען, נהג בטנק שוט, מאג', שמן, טירן חיילים ארגונים: נהי חול"ם ונגמ"ש, לוחמי נגמ"ש, מש"ק סיור, חובשים, מנהלה קציני טנקים: מג"ד ומעליה, סמג"ד/קצין אג"מ, מ"פ, סמ"פ קמ"ב' חט', מ"מ
919	578	129	34	5	173	קצינים אחרים
488		364			124	
150		115			35	
2855		2288			567	סה"כ

התערעה על יוס החירום ועד 9 בנובמבר 1973 היו 3 שלבי התארגנותו: שלב קליטה והצידיות של כל אימוני ח"ן מזרזים וארגון מחסני היחידה לניפוק ציד וקליטת יחידות מתאימות וייחידות החרות. שלב התארגנות שבו העבר המתќן תחת פיקוד המפקדה ברפיה. בשלב זה ארגנו את האפסניה שהייתה במחנה. לפי ספירה שנערכה נמצא כי כמויות גדולות מאוד של ציד ונשק היו מפוזרות במחסנים והזרמת רוכזו כדי להקל על קליטת יחידות מתאימות והזרמת ציד לחטיבה בקורס. בשלב השלישי נכנס המתќן לשוגרת כוח האדם - 780 חיילים וביניהם מותנדבים ואנשי אימונים. לאחר יציאת הלוחמים לחזית הגיעו שיא כוח האדם ב-23.10.1973. פלוגות הסדנה הגיסית.

סיכום

מלחמות יום הכיפורים הציבה אתגר ענק לעורף הצבאי של ח"ן שנדרש למצאות פתרונות מיידיים לתגובהם כוח אדם לחום ואחריהם וכן לרק"ם וציוויל. להערכתי עשתה מפקדת קשנ"ר בחירום את העבודה בהצלחה. אין לי ספק כי יש לתת הדעת למצבים של גיוס כולל, בהתאם לבנה והארגון של צה"ל כו"ם, כדי למצות את כל המשאים שהמדינה יכולה לספק להעמיד בעת חירום, בדיקות כפי שנדרש במצב כזה גם מהגורמים האזרחיים בתחום הייצור וקיים השגירה של החיים בארץ.

אישוש מפקדת קשנ"ר

במצפה: תא"ל מוטקה ציפורி – קשנ"ר, סא"ל אברהם אלמוגו/רס"ן גدعון שטינאט – אג"ס, סא"ל יוסף איילנד – אפסנאות, סרן מוני קונפורטי – שילישות והדרכה).

בקסטינה: אל"ם משה נתיב, סא"ל יעקב כרמי וינטרוב) – אפסנאות, רס"ן אילון – חימוש, רס"ן

ankezotna

סא"ל אהוד ברק (לימים רמטכ"ל) ובמהמשך גם ראש הממשלה) שהיה בתחילת המלחמה לא ייחידה, קיבל בהמשך גודל שמנה 26 טנקים מותגבורות מקשנ"ר, ירד עם גדור זה לסיני והשתתף בחלק נכבד מלחמתה.

טנקים של צה"ל ברמת הגולן במהלך יום הכיפורים

הORIZון האמריקאי

ומלחמת יום הכיפורים

מלחמת יום הכיפורים התרחשה בשנה בה עזב צבא אורה"ב באופן סופי את וייטנאם לאחר השורבות של להעלה השלושים שנה. מהלכה של מלחמת וייטנאם מנוקדת וראותו של צבא אורה"ב חזק-אייסא והתקפות האוישיות לאבי צה"ל, אשר התפתחו בעקבות מלחמת ששת הימים, מאידך-אייסא, שודרו את הצבא האמריקאי להיכנס לתהיליך הפukt ל乾坤 אינטנסיבי מלחמת יום הכיפורים (במקביל לתהיליך דומה לאבי מלחמת וייטנאם)

אל"מ (מייל) בני מיכלסון

שליטה מלאה בכוחות הלוחמים, ולודא שהגדוד ייעז מיד בהישמע הפקודה.

■ כדי להצליח במשימות אלה יש צורך באמצעים לניהול הלחימה, כולל: נשק, דלק ואחזקה הציוו.

הערות:

1. "...מלחמת יום הכיפורים הצינה בצורה חריפה ביותר את מידת קטלניותם של כל הנשך הנ"ט המודרניים, לרבות תותח הטנק בעל מויריות הלווע הגובהה והטיל המונחה נ"ט בעל הטווח הארוך. להוציא מקרה אחד (מערכת קורסק ב-1943) מעולם לא היה שייעור דומה של אבדות בטנקים בפרק זמן זה קצר..."

2. אם נעתק את שייעור האבדות של מלחמת יום הכיפורים, שנמשכה 18–20 יום, לזרת קרבות באירופה שימישו 60–90 יום, יהיו האבדות בממדים כה גדולים, שצבא אורה"ב לא יהיה מסוגל לפסוג.

3. "הטנקים, ומרכיבי העוצמה הקובייתיים האחרים, החושפים עצם זמני התקפה, יסבלו אבדות כבדות מנסהו; כדי להקטין את מידת פגיעותם, יש לנוקוט טקטיקות משוכללות וטכניות של תנועה, אשר ייצלו טוב יותר את הקרבן; כמו כן יש להנחת אש-שיתוק על נשך הנ"ט של האויב. זהו לדעתו הלקח החשוב ביותר מלחמת יום הכיפורים".

- גנול דה-פיי, מתוך *לקחי מלחמת יה"כ*

גבואה, המורכב משריון, ח"ר, ארטילריה ויחידות נ"מ. צוות זה צריך להסתיע בכל האמצעים הדרושים לניהול מבצעים ממושכים.

■ רמת אימון–הפרט והצotta הצלל–חילי היא אשר תקבע את תוצאות העימות בשדה הקרב, את ההצלחה או את היכשלון⁽²⁾. צוותי טנקים יישרלאים מאמנים היבר הוכיחו זאת במהלך המלחמה.

תמצית הלקחים היא כללה

■ ביצועי הטענים בקרב מסיעיים לנו להבין מהם צורכי הקרב, ומה צריכה להיות תפיסת-הלחימה. ■ גם בהגנה ובמתקפה – יש לנوع בשדה הקרב⁽³⁾.

אסור להיוות טטיים, דהיינו להיכנס לקו מ"ז'נו או לקו יונגפיד ולסתות לצחה.

■ כדי לאפשר תנועה בשדה הקרב המוכחה כל-נשק

קטלניים, יש לשתק את נשך האויב, ממנה שתובצע על-ידי צוות–קרב כל-חילי.

■ ביצוע נכון של שיטות האויב יאפשר תנועה, אולם יש לוודא כי בידי הכוחות המגייעים ליעד היינו אמצעי הלחימה אשר יאפשרו השמדת האויב שם.

■ כדי לנצל אויב הנהנה מעדיות כמותית, הכרח לרכז את העוצמה בשדה הקרב בנקודה קריטית וביעתיו הקריטי, או במלים אחרות: כדי לנוע אל המקום הנכון, יש לקרוא את שדה הקרב טוב יותר מש庫רא אותו האויב, באופן שהוא יתעורר לדעת את הכוון והעתיות.

■ כדי לנוע במיריות לנקודה קריטית זו, יש לשולט

מייד לאחר המלחמה התחללו מגיעים לארץ צוותי הפקת לקחים מגופים שונים במערכות הביטחון האמריקאית ובסה"כ הגיעו לארץ 12 צוותים אשר עסקו בהיבטים שונים של המלחמה. תהליך איסוף העובדות וניתוחם ארך כשנתים ימים של עבודה הרבה ומואמת. בסוף תקופה זו פנה משרד הצבא

לפיוקד התורה והדרכה (TRADOC) לרכז את הלחקים מכל צוותי הצבא. מפקד TRADOC באותה התקופה היה גנול דה-פיי (W. DePuy) אשר עמד בראש המהפקה בתורת הלחימה של

ארה"ב בשנים לאחר מכן, אשר בתורה הוליכה למפקה הצלל–עלומית בעניינים הצבאיים. לדברי גנול דה-פיי היו *לקחי מלחמת יום הכיפורים* השפעה מכרעת על תהליכיים אלה ועל צבא אורה"ב

כפי שראינו בו במלחמת המפרץ (1991) ובמלחמת לשחרור עיראק (2003) במיזוג כל הנוגע לתורת הלחימה ומערכות הנשך של צבא זה. פיקוד התורה והדררכה האמריקאי זיקק 162 לקלחים מעובדים צוותי ים הימיים. בכתביה זו נעמוד רק על העקריים שבhem תוק הדgestה אלה הנוגעים לשוריין.

שלשות הלקחים העיקריים שהפיק צבא אורה"ב

■ אמצעי הלחימה המודרניים, כפי שהופיעו במהלך מלחמת ים הימיים ובמיוחד כל-הנשך הנגד-טנקים, הימים קטלניים בהרבה מכל מה שנעשה בו שימוש בעבר.⁽⁴⁾

■ ההתחומות עם אמצעי לחימה אלה מהייבת קיוס צוות-קרב כל-חילי ברמת אימון ומומיונות

הקדמה

טנק מגח גורר דוברה בדוק לתחנה

שלושת עשרים של פיתוח אמצעים ותורת לחימה מודרניים

In Tribute to
General William E. DePuy

William DePuy

הגנוול ויליאם דה-פוי
על-ידי גנרל דה-פוי, ונמשך מאז ביתר
עשורים על-ידי הברים אחוריו, ישנה את פני המערה
שעת על-ידי הברים אחוריו, ישנה את פני המערה
הצבאית המודרנית יישנה עדיפות בהקצתה
משאבים של צבאות. הנושא כל-כך מרכז שווה
טיפול מיוחד במאמר נפרד. מעודד לחשוב שלקחים
שנலמדו אצלנו תרמו תרומה מכובעת ליכולות בשדה
הקרב העתידי.

אלוף (מייל') מנכ"ם (מנדי) מרון

יום היפופרים.
באופן פשוטני, השיטה הסובייטית למלחמה
באירופה הייתה מבוססת על שיטת "המכבש" –
הדרוג הראשון נלחם מול הכוחות העומדים מולו,
בעוד שבუף, 40–60 ק"מ מאחור, מתארגן הדרוג
השני שמיועד להחליף את הדרוג הראשון, אם
וכאשר יש לו צורך להתרגן מחדש כتوزאה
מאבדות או שחיקה אחרת, וחוזר חיללה.

האמריקנים חיזבו לדרג האופרטיבי מטרה ללחימה
מול הדרוג הראשון בעודו שעוד שדרוג האסטרטגי ציריך
"לטפל" בדרוג השני, להשמידיו או להתיישו, כך שלא
יוכל מלא את תפקידו כמחליף לדרג הראשון.
לצורך זה דרושות באופן בסיסי שתי יכולות:
■ איתור ויזיה הכוחות השיעיכים לדרג השני.
■ יכולת פגעה והשמדה של כוחות אלו.

אומנם בריה"ם התפרקה ביןתיים והצרכים של
NATO השתנו גם הם, אבל מבחינה היסטורית כך
התבלה ההchalטה לפתח במקביל שתי יכולות אלה
שהובילו לאמצעי איין כמיו – JSTARS והחימוש
המדויק, אמצעים אלה חיכבו את אופן פעולת
הכוחות האמריקאים במהלך המלחמה המפרץ הראשהונה
"סופה המדבר", בפועל ביוגוסלביה, באפגניסטן
ולאחרונה בעיראק בצרפת מזוהירה.

בעשור האחרון מככבר נושא נוסף לשניים הנ"ל –
נושא האינטגרציה ה-^{C4} המפורסם המאפשר
תיאום ואיחוד כל היכולות בידי המחליט, במஹוט
ובדיוק שלא ידועו כמותם בשדה הקרב.
אין ספק, שהתהליך שהחל לפני מעלה משלשה

לימוד לקחי מלחמות ישראל על-ידי הצבא
האמריקני החל בצורה מסוימת מיד אחרי תום
הקרבות במהלך מלחמת ששת הימים.

לימוד תכנונות הרכב הקרב המשוריין (הרכ"ם)
מתוצרת בריה"ם ובנות בריתה בזורה אירופת, היה
בועל חשיבות רבה, כי זו הייתה הפעם הראונה,
שהשיק המערבי שברשותנו נלחם מול הנשקי
הסובייטי שבידי מדינות ערב, מצרים וסוריה.
הקרבות התנהלו בהיקף ממשמעות, שאפשרו הסקט
מסקנות אמינוות, גם מבחינה סטטיסטית וגם
מבחן דיקור הירושם במעקב על התוצאות. פן
נוסף של מלחמת ששת הימים, וזה שמן הצד
הנפגע של האויב וגם החיזוד שלנו נשאר בידינו, כך
שאפשר היה לחקור ולהוציא מסקנות.

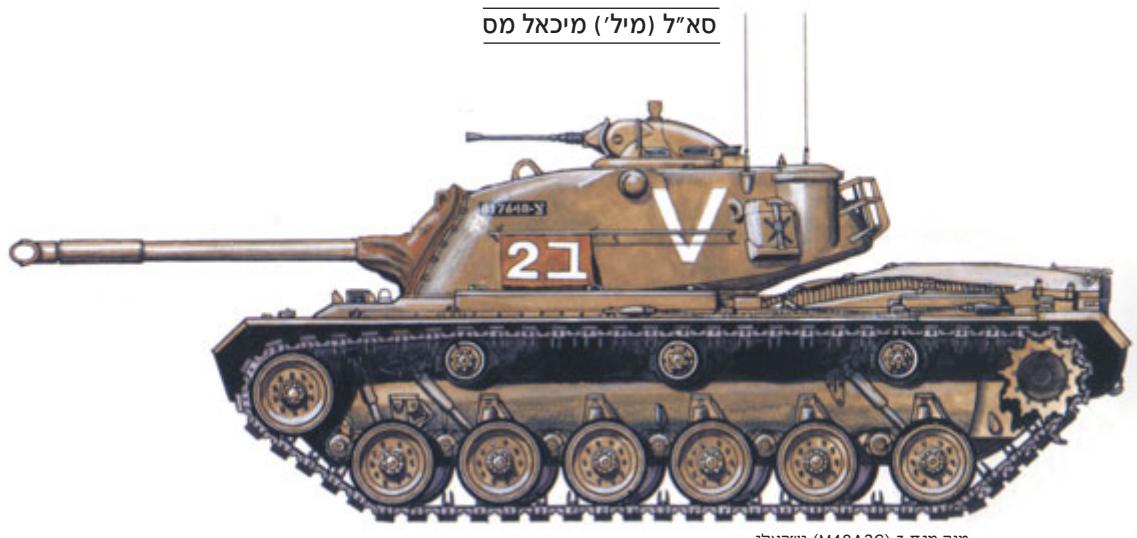
ענין אחר של האמריקנים בלחצי המלחמות שלנו
עם מדינות ערב, היה קשור לעובדה שבנוסף לציריך
הסובייטי שבידי מדינות ערב, הרי שسورיה ומצרים
היי נתונות להשפעה סובייטית גם מבחינת תורת
לחימה. מדריכים סובייטים ובעלי בתים שבו
והדריכו את הצבאות, באלפיים.

בתקופה שלאחר מלחמת יום היפופרים, הייתה
גם השנה בה האמריקנים עזבו את ייטנאם, התפנו
האמריקנים לדיוון וייצבו תורת לחימה כנגד
הסובייטים באירופה. גנרל דה-פוי שהה מפקד
ה-TRADOC (וגף בעל תפקידים של מה"ד אצלו)
באותה תקופה תרם תרומה מכובעת לגיבוש תשובה
לחזרת הלחימה הסובייטית, שחקלים נבדים ממנה
למדו מלכחי מלחמות ישראל ובעיר מלחמת

טנק ה-ד מול' ה- בחלחות ים-הכיפורים

הפתעת מלחמת ים-הכיפורים ותקפת השריון של צבאים מצרים וסוריה, ב-6 באוקטובר 1973, זימנה לשריון הישראלי וזכה לבלם, עימות חסר-סיכויים, לפחות בהיבט הכספי, מעבר להפתעה עצומה. גלי שריון סורי ומצרים מתוצרת סובייטית, ברובו חדש וחידי, כפו קרבנות קשים ועקבות מדם על מספר מועט של טנקים ישראלים, מסווג פטון וסנטוריון, אשר ניהלו קרבי הגנה והשהייה עד להגעת כוחות המילואים. שוב נפגשו הטנקים מתוצרת סובייטית עם טנקים ערביים, אמריקאים ובריטיים, בקרבות שריון בשירין, בסגנון הסכסוך המתמשך במזרח-התיכון

סאל' (מייל') מיכאל מס

טנק מגח 3 (M48A2C) ישראלי

ווחלפו מנועי הבזוזן במונויע דיזל וווחלפו התותחים המיוושנים שבקוטר 90 מ"מ בתותח חדש בקוטר 105 מ"מ. צה"ל השכיל להכניס לשורוטויו גם חטיבת טנקים מדגמי T54/55, שנפלו שלל במהלך מלחמת ששת-הימים, ואשר הוסבו והושבחו לדגמי טירון-4 וטירון-5 (בהתקאה).

צבאות סוריה ומצרים לא שקטו לאחר התבוסה במהלך מלחמת ששת-הימים, שבמהלכה איבדו מאות טנקים, וביצעו הצלידות מתקפת בשירין חדש ומתקדם, מארנסל הנשק בריטי (במצרים) התבוסות היסטוריות על שריון בריטי (במצרים) וצרפתי (בסוריה) במהלך מלחת העצמות, החלו צבאות אלו בהישענות גדולה והולכת על נשך מתוצרת סובייטית. כבר לקראת העימות באוקטובר 1956 הזרימה למציגים כמות עצומה של נשך ובכללת טנקים מסווג T34 המצוידים בתותח 85 מ"מ, ולאחר מכן גם לשוריה, במסגרת עסקת נשך נרחבת שכונתה "העסקה הצ'כית". בחילוף עשר שנים המשיכו צבאות סוריה ומצרים

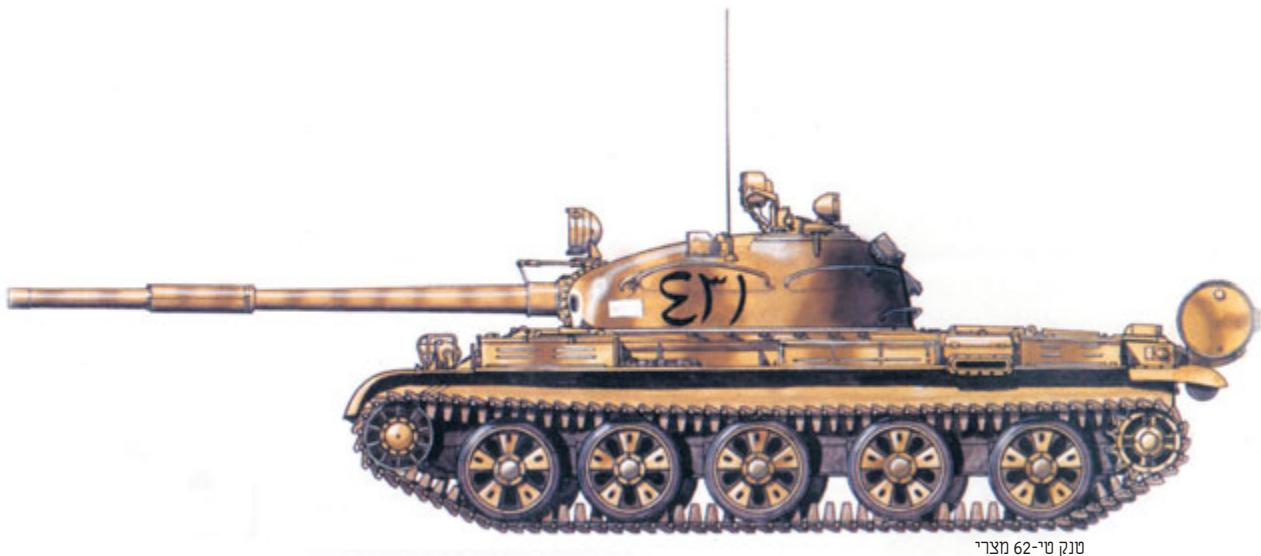
השריון הישראלי עבר מלחמת ים-הכיפורים בתכליית, של השריון הישראלי במאורת, בבחןין "ישן" בפני חדש תוציאו". חיל-השריון החזק עדין בשורותיו גם טנקים מיושנים מסווג שרמן, אשר אמן שופרו לתוצרת M50 ו-M51 ויעודו להיפלט מהשירות תמורת הצעדיות בטנקים חדשים, ומצד שני, טנקים מערכה עירקיים מסווג סנטוריון בריטי (שוט) ופטון אמריקאי מסווג M48 משופר (מגח 3 (M60) (מגח 6), וכן M60A1 (מגח 6'A) שהגיעו לאחר מלחמת התחשה. בערב המלחמה הייתה תוכנית החשבות שbowza על-IDI חיל-היחסוש, לפי דרישת מפקדת גייסות השריון, בשלבי סיום. מרכז ההשיבות היה טנק ה-ד מול' ה-ה-טנקה מרבית טנקים הסנטוריון הבריטיים על ידי התקנתה של חטיבת כוח, הכוללת מנוע דיזל אמריקאי ומפרט הילוכים אוטומטיות, וכן הותקן בהם תותח בריטי בקוטר 105 מ"מ. גם תוכנית החשבה של טנק הפטון, ששופקן לפני ואחריו מלחמת ששת-הימים, הייתה בסיוםה, וגם במקרה זה

השוואה המתקבשת בין סוג הצבא השונים בתכליית, של השריון הישראלי לעומת זה שבצבאות סוריה ומצרים, אפשרית במספר פרמטרים, מעבר להשוואה הכמותית (כ-1700 טנקים ישראליים מול כ-5000 בצבאות סוריה ומצרים) והטכנית (ראה טבלה). פרמטרים אלה הם:

- מקורות הרכס.
- ותק היצור בשירות ומצוון.
- יכולת לחימה ממושכת של הכוחות.
- ביצועים ואמינות.
- יכולת ההישרדות בשדה הקרב.
- "עומק" לוגיסטי.
- יכולת להחזיר להכוחות לכשירות לאחר הלחימה.

נסקרו להלן נושאים אלה בשריון צה"ל ובשריון האביב.

מקורות הרכס
לאחר שנים וחצי עשורים, מאז עצמאלה, ושתי מלחמות מזהירות בתחום לוחמת השריון (מבצע קדש ב-56' ומלחמת ששת-הימים ב-67'), נמצא

טנק ט-62 מצרי

יכולת לחימה ממושכת של הוצאות

קיים הבדל מהותי בין התפיסה המסתורטיבית והסובייטית בתכנון הטנק לבין התפיסה האמריקאית או המערבית. הדבר בולט בתכנון הטנק ובבוגשו החל משנות 50-50' (אחר מל"ע 2-ה) ועד היום. התקנון הסובייטי הושתת על צליות טנק נמוכה לקבלת מידות קטנות וזרויות חדות בחזיתה, שלلوحות השריון, המקשות על היצולות להדרו אותן. מידותיו הקטנות של הטנק ומסקלתו הנמוך (כ-36 טון), מיקמו אותו בקטגוריה הטנק הבינוני על-אף היותו טנק מערכת עיקרי בצעאות המשתמשים בו. אפשר לראות את ההחיזמות לעירון זה בגבעונים מתקדמים יותר מתקדמים T-80, T-72, T-64 ועוד.

מודגמים 1-64, 72-1, ו-80. הגוש המערבי בכלל ואלה"ב בפרט, ד孤ו בטנק מערכה כבד במשקל הגובה - 50% לפחות, אשר ה策יך, כמובן, מערכות כוח חזות יתור לצורך שטחיה על ניידות הדומה לטנקים הסובייטיים הקיימים יותר. השינוי בטנקים המערביים היה, כאמור, מטרת התכנון הראשית יותר אשר נזורה במערכות המקרים, בעל זוויות קלות יותר מאשר במערכות המודרניות.

בכתבו סוחה רוג'ר מיטס. אין כל מקום להשואה בין קלות הנחיה של נהג טנק שוט-קל או פטון, המפעיל הגה והילוכים אוטומטיים (נמוך, גבוה ומאוחר) ללא דושת מצמוד, לבין הקושי העזום העומד בפניו הג טנק.

המנעו קונטיננטל האmericאי), עוד לפני מלחמת תונקי שוט מקוויים.

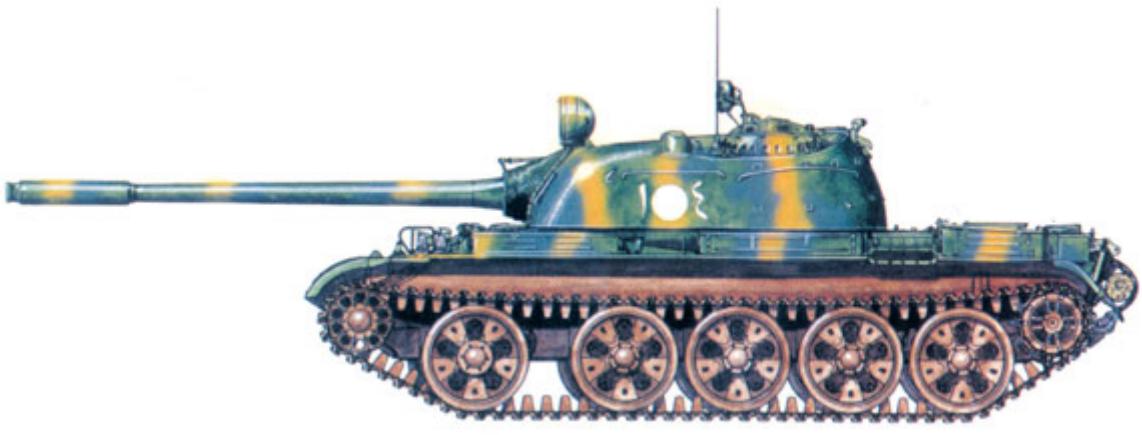
טנקיק הפטון לשוגהם הי' צעירים' יותר בהשוואה לטנקים השוט והשוט-קל לפ' שנות היצור ומשך שירותם בצה'ל. הטנקים מסווג M48A1 ו-M48A2C שהגיעו לפני מלחמת ששת-הימים והוא M48A2C מצוידים במנועי בנזין ובתותחים בקוטר 90 מ"מ, המשוחבו לאחר המלחמה על-ידי התקנת חטיבת כוכח עם מנוע דיזל, כמו בטנקים פטון מדגמים מתקדמים יותר, וכן בתותחים בקוטר 105 מ"מ, מתקדמים מתקדמים שנקראת על ידי האמריקאי M48A4 (מג'ה 3). (בפתחית מלחמת ששת הימים הייתה פלוגת פטונים ראשוןה מזויה בתותח 105 מ"מ). כך נוצר מצב שבמקביל לליין השבחה של טנקים השוט-קל, התנהל במש"א ליין הסבה כבד נוסף של השבחה טנק הפטון. חיל-השריון רכש טנקים פטון נוספים מדגמי M48A3 ולآخر מכן גם פטונים מתקדמים יותר מדגם M60 (מג'ה 6) המצויד בתותבה מרווחת יותר ובעקבותיהם גם טנקים M60A1 (מג'ה 6') המצויד גם בצריח מוארך ומזרות. האחדת סוני המנעדים, בין טנקים השוט קל והמאג (על אף הבדלים קטנים ביניהם) וכן ההתוחים ותחמושתם, הצערה את צי הטנקים של צה'ל ושיפרה את ביצועיו. גם בטנקים ההסובייטים מדגמי T54/55 (טירן 4 ו-5), אשר הוכנסו לשירות בצה'ל לאחר מלחמת ששת-

טנקי ה-T בצבא סורי ומצרים היו גם מוגדים מילויו של ת-55, אך עיקר הzi התבסס על המצויד במערכת ראיית לילה ת-7 אדוּם למפק ולוחוח. חלק ניכר של הטנקים סופק ממש בתוקפה שלפני מלחמת יום-הכיפורים, יחד עם הדגש החידי יותר מוגדים T-62, אשר עד לשלהי המלחמה היה לצועות האשראי. מצב הכלים, ברוב המקרים, היה נורא ועורר לקרים, במיוחד בלבב חניתות "חדר וערוך לקרב", במיוחד טנקי T-55

בקשר הדוק עם המשל הסובייטי אשר המשיך
לצד אותיהם מטיב הנשך מהאסנול ובכללו
טנקים מסוג T54 ולאחר מכן גם T55, אשר היו
את עמוד השדרה של צבאות אלו במלחמת ששת-
הימים. לשורות השריון המצרי והஸורי שהתדרדרו
בעקבות התבוסה ב-1967, המשיכו להגיע דגמים
מתקדמים יותר של טנק T55 (וגם מותוצרת
צ'סלבוקיה) וכן טנק T62 בעלי תותח בקוטר
115 מ"מ ונגמ"ש מסוג BMP1 הנושאים תותח
מהיר-ירי בקוטר 73 מ"מ, משגר לטיל נ"ט וכן
כיתת חיל"ם.

ותיק הצדוק בשירות ומצבו

טנקי המערה העיקריים של צה"ל במלחתם יומם היכיפורים היו הסנטוריון הבירתי הותוק והמוסב וסוגי הפטון השונים. טנקי הסנטוריון הבריטיים שנדרשו בסוף שנות ה-50', היו פריצת דרך בשירותן של צה"ל מעצם היויתם טנק המערה העיקרי של (MBT) הכבד הראשון שנכנס לשירות ברכש מסודר. (טנקי השerman סועגו כטנק בגיןוני ונרכשו מעודפי מהה"ע, ואילו-ה AMX13 הצרפתים מבצע קדש). טנקי הסנטוריון (שוו) המוקוריים, كانوا במקור עיברת הוכחו שה坦בשה על מונען מטען מתוצרת רולס-רויס ומסורת הילוכים ינית בעלת מטען באיכות יודזה. חלק מה坦נקים היו מצוידים בתותח מיושן בקוטר 84 מ"מ (20 ליטראות). חוסר האמיןויות של מערכת הכוור, דלקות גבואה של הבניין והעובדת שוחיל-השרין החל לקלוט טנקי פטון אמריקאים, המצודים במנוע דיזל ומסורת הילוכים אוטומטית ובתווך בקוטר 105 מ"מ, הביאו את צה"ל להחלטה לפתחה בתוכניות השבחה גם לצו טנקי השוט ולהביאם לרמתו כשירות ואמינות טכנית המקבילה לטנק הפטון. במאות דרכות של טנקי שוט בוצעה השבחה לתוצרה שנקראה "שוט-קל" ("קל' מקיצור שם

טנק טי-55 סורי

או חוסר יכולת לתפעול התמרון. מידותיהם הגדלות, צורתם, ו"ונוחותם" של הטנקים הישראלים, המגה והשוט-קל (לעומת מידותיהם הקטנות של טנק ה-T ושריון המשופע מאוד), השפיעו על מידת הישרדותם של טנק הפטון והסנטורין בעלי הצריחים הגדולים והקימורים הקלים, הקלו על צוותי ה"ט" המכרים והסורים, המצדדים בטילי סיager או בטילים מס' א-פ-ג-י, וכן על צוותי הטנקים הסורים והמצרים, לרכוש מטרות ולפגוע בהן. לעומת זאת, מידותיהם הקטנות של טנק ה-T והזויות המוגבלות של הצריחים שלהם, הקשו על תותחני הטנקים הישראלים לפגוע בטנקים אלה. קושי זה מוכיח את המוגבלות הגובהה של אנשי הצוות שהצלicho לפגוע במטרות כל-כך קשות לפגעה.

”עומק“ לוגיסטי

השריון של צה"ל שנלחם בזירות סיני ורומת-הגולן ניצל שני יתרונות Bölטים אשר סייעו בהשגתם של כלים ובמים שנפגו ו/או התקלקלו תוך כדי לחימה:

- לחימה בזירה רווית תשתית לוגיסטית.
- לחימה בצדם לתומכי הלחימה.

פייזר חילils תומכי לחימה בזירה לוגיסטית, תוך מבנה המסתורות הlohומות בכל הדרגים, אפשר את תיקונם של הטנקים תחת אש והחזרתם ל上岗ל הלחימה בתוך זמן קצר. החוליות הטכניות הפלוגיות (חט"פ), מחלקות החימוש הגדודיות (חט"ג) ופלוגות הסדנה הקדריות (פלק"ד) עבדו ללא ליאות והתקדמו עם היחידות הlohומות בשדה הקרב ובקו האש. הכנסתם של הטנקים הפוגעים מחדש ל上岗ל הלחימה הקטינה את מספר הטנקים שייצאו מכל לחימה. יוזעים מקרים של טנקים שהושמדו ותווך מסויל פעים תוך כדי הלחימה ועל צוותי טנקים שנאנפו לייד ייחידות החימוש והמתינו להשתנות של טנק לצורץ חזותם לשדה הקרב. היוות וצבאות סוריה ומצריים יזמו את העימות בפלישה אל תוך שטחים גובלניים על ידי צה"ל, הרי שמערך הלוגיסטי שבעורף איזור הלחימה (היחש"מ) – ייחידות חמוץ מרוחביות, והתק"ם – ריכויו תחזקה קידמיים, היה מוקם כבר בסמוך לאיזור הקרבות והצלחה בשל כך להקים

בטנקים הישראלים הוכיחו אמינות טובה ביותר. העדר מערכת ראיית לילה בטנקים הישראלים הייתה בעורכיהם בקרבות שריון בשירין שנערכו בחשכה, לעומת זאת ראייה בתת-אדם שביהם היו מצידים מרבית טנק ה-T. חסרון בולט בטנק ה-T היא זווית ההנאה המוגבלת של תותח הטנק (עד מינוס 4 מעלות בלבד), לעומת זאת מינוס 10 בטנקים הישראלים, דבר המקשה על שימוש בתותח הטנק (שסטוק נמצא בעמדת גובה עדיפה). הטבלה המוצגת בהמשך, מושווה בין הטנקים השונים, כאשר נתון משותף לכלם הוא היותם מאושימים על ידי 4 אנשי צוות.

יכולת השירות בדשה הקרב

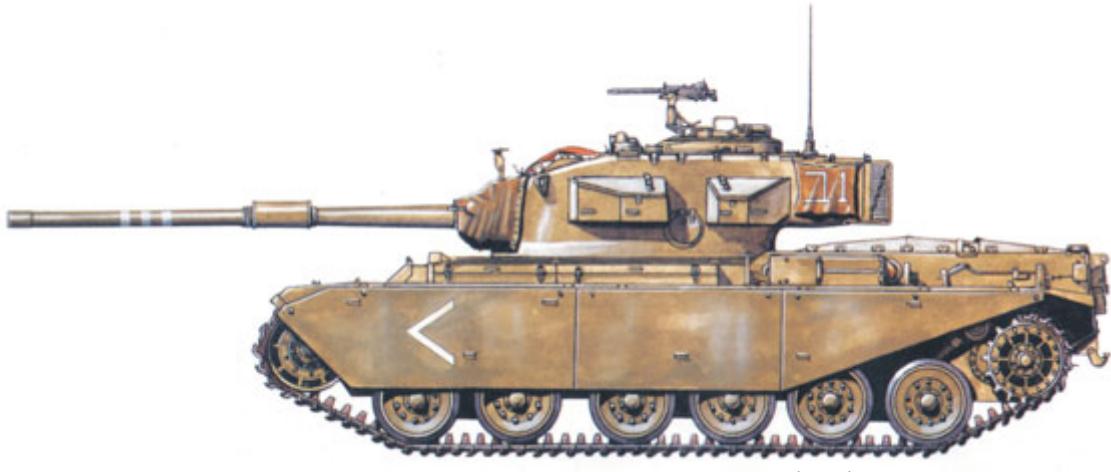
טנק ה-T נבדלים מהטנקים האמריקאים בסוג מערכת הכוח המשמשת לצידוד הצריח והגבהת התותח, דבר המשפיע באופן ישיר על הישרדות הטנק בדשה הקרב, במיוחד לאחר פגיעה החודרת לציריה. בטנק ה-T מותקנת בצריח מערכת כוח חשמלית הדומה לו זו המורכבת בטנק השוט והשוט-קל (לפניהם שהסבירו בהם את מעובת בקרת הצריח). צידוד הצריח למשל, נעשה באמצעות מנוע חשמלי הניזון ממצברים התבאה רבי-הכוה.

על עלהם בהיותם מצידים במסורת הילוכים מכנית המביטה את נעלית העברת הכוח, לעומת זאת תיבת ההילוכים הידראולית של טנק השוט-קל והמנג' גם מערכת הריסון של המזקי"ם, המבוססת בטנק ה-T על מוטות פיתול אמנים ביזור, הוסיפה נדרך חשוב באמנותו ביצועי הניזודות של הטנקים. אמינותם של צוותי האחזקה של טנק ה-T הייתה יودה למורות היהות הרבה הכלים חדשים לחולטיין, בעיקר בגוף ירע או באיתור תקלות ויכולת השימוש הכליל בשדה הקרב. תותח הנ"ט בקוטר 100 מ"מ ו-115 מ"מ התקלט כאמנים ובעלי תחמושת ח"ש שחרה בקלות את שריון של טנק הפטון והסנטורין.

גם טנק השוט-קל המשופרים וטנק הפטון המוסבים או החדשים, הוכיחו רמת אמינות גבוהה, הן בגלל המערכת האוטומוטיבית המבוססת על מנוע דיזל ו-ב-עוצמה מדור אוור עם 2 מגדשים (טורבו), ותיבת הילוכים אוטומטית ואמינה. גם המערכות האחوات בצריח ובתובה של T54/55 המפעיל 2 מוטות ניהוג קשים להזזה (מלבד טנקים מייצור צ'כי, 5 הילוכים קדמיים ו-1 אחוי המופעלים על-ידי בורר הילוכים תוך הפעלת דושת מצמד "קשה" בתא הילוכים נגה ונום. גובהו של הנג בטנק T הוגבל לגובה ו-160 ס"מ, כי אחרת לא אפשרי לסגור את מדף הנגה ולבצע צידוד חשמלי. גם התותחון וגם מפקד הטנק (המקוםוקים בטנק הסובייטי בצד שמאל של הציר, בהשוואה לטנקים מערביים שם הם ממוקמים בצד ימין), לא רוו נחת מהידוסותם לתא צר ביזור אשר רוב מכשיריו מתופעלים ביד שמאל. הטען בטנק ה-T מוקם בצד ימין של הציריך ונדרש ממנו לטעון את הcador הכבד של התותח ביד שמאל, כאשר בטנק ה-T-54 אף נדרש הטعن "להלך" על רצפת התובה בזמן צידוד הצריח, מהוסר רצפת ציריך סובבת. יכולת הלחימה הממושכת של צוותי השריון הירושלמי בטנקים המרוחים באה לדי בטיו בקטיעי הלחימה הממושכים והרוצפים, כמויה מול הקושי של צוותי הטנקים בטנק ה-T הצעופים.

ביטחונים ואמינות

ביצועי העברות של טנק ה-T לא נפלו מלאה של הטנקים הישראלים, ובמקרים מסוימים אף על עלהם בהיותם מצידים במסורת הילוכים מכנית המביטה את נעלית העברת הכוח, לעומת זאת תיבת ההילוכים הידראולית של טנק השוט-קל והמנג' גם מערכת הריסון של המזקי"ם, המבוססת בטנק ה-T על מוטות פיתול אמנים ביזור, הוסיפה נדרך חשוב באמנותו ביצועי הניזודות של הטנקים. אמינותם של צוותי האחזקה של טנק ה-T הייתה יודה למורות היהות הרבה הכלים חדשים לחולטיין, בעיקר בגוף ירע או באיתור תקלות ויכולת השימוש הכליל בשדה הקרב. תותח הנ"ט בקוטר 100 מ"מ ו-115 מ"מ התקלט כאמנים ובעלי תחמושת ח"ש שחרה בקלות את שריון המוגבלת שלו ואמינה. גם המערכות האחوات בצריח ובתובה

טנק שוט קל ישראלי

סיכום

התמודדות השריון הישראלי מול המתקפה המפתיעה של צבאות סוריה ומצרים עם סד"כ עדיף, המלווה בגלים של ח"ר מציד בונש נ'יט, ראייה לציוויל קנה מידה אפשרי. הפרטורים שנבחנו לעיל איפשרו לשריון הישראלי, הנחות כמותית, תכנון, ניסויים, ריתוך שריון, מנועים ומכללי תמסורות, תותחים, הידראוליקה, בקרת אש עליו הפקת אש. בהשוואה של טנקים מערכה משני צדי מתרס, יש לבחנן גם את מקורות הרכש, מצב הרק"ם, יכולתו של צוות הטנק להתמודד ברציפות פרקי זמן ארכומים, ביצועי הרק"ם ואמינותו, יכולתו לשרוד בשדה הקרב, ואת המשענת הלוגיסטיבית בשדה הקרב במהלכו. במקורה זה ובשוואה לפי הפרטורים שצינו – אין כל ספק כי השימוש בין יתרונות משניים, כביכול, ובין וחו של הלוחם הישראלי, השפיע על התוצאה הסופית של המלחמה באוקטובר 73' שבה עצר השריון בגופו, על לחמיו ושריוני, את האויב הפלש והדפו אותו אחריו. מצבור היתרונות באיכות טנק ה-M-הישראלים בשילוב וחו של לוחם השריון הישראלי, יכול לו לטנק ה-T החדש והדפו אותו.

שהכניסה את מדינת ישראל למועדון המצוומצם של מדינות המשביחות רק"ם, ובשלב מאוחר יותר, המייצרות טנק מערכה עיקרי פרי תכנון מקורי. הקמת תעשייה כזו התבissa על שקידה ופיתוח ידע בכל מקצועות האחזקה הקשורים לענף, כמו: תכנון, ניסויים, ריתוך שריון, מנועים ומכללי תמסורות, תותחים, הידראוליקה, בקרת אש ואופטיקה. תשתיות זו של ידע ואמצעים איפשרה את החזרתם לכשירות מלאה של מרבית הטנקים, תוך היישנות על תוכנית עבודה מסודרת, אשר שלבה גם את היחס'מים הפיקודים כבר בשלבים המאוחרים של המלחמה. התוכנית כללה גם את קליטתם והכנסתם לשירות של מאות טנקים חדשים מסוג פטון, וכן מאות טנקים טלא T55 ו-T62. בשלב מאוחר יותר, בסוף שנות ה-70', החל "יוזם" לקח חלקו יום-הכיפורים בדגימות של הטנקים החדשניים, תוכנית אשר כללה פיתוח והתקנת מיגון נוסף, הוספה מקלע טען-קשר, הוספה מרגמה נוספת לפעול מציריה הטנק, הוספה מערכת בקרת ציריה ויצוב הידראולית, הוספה משגרי עשן מיידי והחלפת השמן ההידראולי.

צוווי אחזקה ולملא את הבטנים (מים, מזון, דלק ותחמושת, קרטר, רפואה ועוד). ההשענות על אחזקה צמודה בדרגים השונים (דרגי א' וב' ותשתיות הסדרניות ומרכזי האספקה) מאפשרת את הכנסתם המוחודשת של טנקים ונג'שים רבים למספר מוגבל ללחימה, תוך שימושם ומילוי הבטן מחדש. כך ה证实, בסופו של דבר, הידראולין המכוטה של שריון האויב וצמצמה ירידת הסד"כ עקב פגימות, קלקלים וההרכוקות "בעט" היצור. מול תגבור סד"כ זה, לא סיעה, למעשה, ההספקה ברכבת האוירית והימית מראה"ב וממחסנה באירופה. הרכבת האוירית, שהגיעה תוך כדי הלחימה, הייתה בהחלוף וזיקת עידוד ומילוי בטן רק בשלביו הסיום של הלחימה. שרשות האספקה במולך החודשים שלلاح'ר המלחמה, נחשבה לנבדך חשוב להחזרה עצמאית של השריון הישראלי ואף להגברתה, כשמורבית האספקות היו טנקים מסווג M60 ו-M60A1. יוזם, איפוא, שהחזרה לשירות שבוצעה על-ידי הדרגים הלוגיסטיים, הייתה מוקם עיקרי ואף היחיד למילוי מחדש של שורות הסד"כ.

יכולת להחזרה לשירות

התשתיות והידע המצבר שייזמו המטה הכללי והיל-החינוך, במרכז השיקום והחזקה לטנקים בתל השומר, ואשר עבר בתל השומר, והוא שבר (לפני המלחמה), ביצע את טנקים השרמן לדגמי M50 ו-M51 וכן תומ"תים מסווג "רועם" והמרגמה הכבודה המתנייעת (מכמ"ת) 160 מ"מ על בסיס השרמן, היו בסיס ומצוות ביוטר להקמתה של תעשיית השבחה ושיקום לטנקים העמරכה יום-הכיפורים עד ללחמהות יום-הכיפורים. פתיחתם של שני הקרים מלחמות ים-הכיפורים. ה кудם בסוף שנות ה-60' (מגח וטוט-קל), היות הרכבים הכבושים בטון, הרכבים פירצת דרך תעשייתית, וככונונית ממשוערתית,

טבלה השוואתית בין הטנקים במהלך מלחמת יום-הכיפורים

מצרים וسورיה			ישראל				טנק-קל
T-62	T-55	T-54	M60A1	M60	M48A3		
38	33.7	34	44	42.2	44.5	52	משקל גטו (טון)
40	36	36	49	46.3	47.2	54	משקל ערך לקרב (טון)
115	100	100	105	105	105	105	קוטר תותח (מ"מ)
-4+17	-4+17	-4+17	-10+20	-9+20	-9+19	-10+20	תחום הଘבה תותח (מעלות)
50	50	48	48	48	48	46	מהירות מרבית (קמ"ש)
450	500	400	500	500	500	480	טווח פגולה (ק"מ)
960	960	812	1420	1457	1425	1240	קיבולת דלק (ליטרים)
580	580	520	750	750	750	750	הספק מעו (כ"ס)
9.33	9	9	9.44	9.3	9.14	9.82	אוריך מרבי (מטר)
3.30	3.27	3.27	3.63	3.63	3.64	3.37	רוחב (מטר)
2.39	2.40	2.40	3.27	3.21	3.09	3.46	גובה (מטר)
0.83	0.81	0.81	0.79	0.78	0.83	0.92	לחץ קרע (ק"ג/סמ"ר)
40	43	34	63	60	59	72	כמות פגיים בטון
יש	יש	אין	אין	אין	יש	יש	מערכת יצוב לתותח
אין	אין	אין	אין	אין	יש	יש	אמצעי ראיית לילה בצריח
יש	יש	אין	אין	אין	אין	אין	פריצת דרך תעשייתית, ותכנונית ממשוערתית,

רعي הש锐ונאים שלום!

ומובאים בחלקים בגלילון זה של "שריון", המשובים החביבים והעוזרו לחם וכתי, אחרי שהסתימה הערצת, מגיעות בדיון לקצינים במפקדת קשנ"ר, ובעיקר בשלושת המובאים בעשה:

קצין האג"ם סא"ל עמית טסלר, רע"ז סגל סא"ל דלית צנלאסון ורע"ז נגעים סא"ל אורלי כהן-גפן. עם כוח מושך ואחראי שכוונה ואכשינה וגישה ותומכת כמו עמותת "ד' לשון", אפשר להמריא לשאים והוכיחו זאת. תודה גם למפקד ביסל"ש שארגן את התשתיות המבצעית והשיטורית, שפעלתו תרמה רבota לתוצאות המרשימות. לפני סיום אצינו את המינויים החשובים לאזרונה של שלושה שריוונאים לפיקד על שלוש אוגדות משוריינות. תוכאה זו מדגישה אתמצוינות קציני חיל-השרון שמונו ומעידה שהתרומה הפטונציאלית של חיל-השרון למטה הכללי ולפיקודים גם נדרשת וגם מוערכת. בחיל חלו מספר שינויים והינויים שבעצמו מפורטים בגליון זה. אס"ים בברכת שנה טוביה לכל המשרתים בחיל ובஅיחולים, בשם חיל-השרון, להחלה מהירה ושלם של פצועים צה"ל ונפגעים פעולת האיבה ואצפה, יחד עם הקוראים, לשובם של הנעדרים.

ברשות שריוונאים

אבידור קלין, תא"ל
קצין השריון הראשי

לעבודות מאוד אינטנסיביות שבן בחנו את מרכיבי התמונה, לאור ההשתנות וההכנסה של טכנולוגיות חדשות ומוכחות. יצאתי לסמן לעממי שיש צורך לשינוי את התמהיל במרכבי כוח בבשה, וב讹ה

געו דברי לכמה ייחוסיות בין המרכיבים החליליים ובאופן הפעלה השונה במערכות השונות (בעימ"ג – עימות מוגבל, ובעג"ע – עימות גבה-עכימות).-

לכתב עד כי יש להוסיף את השנות המזה"ת

לאור איזום אסטרטגי ביבשה, בחזית המזה"ת לתאר איזום מלחמת המפרץ, אשר ירצה מציאות שבكة

מדינת ישראל, כפי שהיא קיימת עד למלחמה זו.

בהתאם לשלשות הפרמטרים המתוירים (צבא כללי קשה, טכנולוגיות שהבשילו ושיעור אחר של איזומים), צפוי שצעדים, שמקצתם אටם חשים בחודשים האחרונים, akan יקרו ובאוון שמובל ומעוצב על דיינו. כנגזרת פרקטית מחלק מהדברים שסקרתי, אנו עומסים בעת האחורה בבחינה ועיצוב אופן לחימה שונה ומעודכן של המערכת הטקטית המשוררי. באמצעות חט' 401 נבחנות שיטות לחימה חדשות שהסבירות להן ואופן ביצוען לא יפורטו כאן. אטם מפקדים נדרשים לשאל ולחזור, ובכך לתרום ברענוןיות יצירתיים, אחרי שתתוויצו לנעשה בתחום זה.

ב-10 בספטמבר האחרון ציינו באופן לאוון מוכבד ומהדור, לטעמי, את יום הזיכרון והגבורה השנהית. השנה עצמנו את תוכן העצרת בסימן 30 שנה למלחמת יום-הכיפורים. התוכן הרווני למסכת שהועלתה אשר מפורט בדברים שנשאתי בטקס

נהוג לומר ולכתוב שאנו ניצבים בעת מיוחדת ובשעת מבחן. אני למדתי שהמצב הקבוע באזוריינו וביחס אליו בצבא, הינו אי-היציבות והבלתי קבוע. בימי ביניים בICKI ביחסות לאחרונה אני נהג להסביר את "שבירות" המצב בReLUון שהARIOUIS החרים והיזאים – מן-הכלל הינם למשחה הכלל. בהבינכם כלל זה, ה策רכו להינתק מודיעונות פושטים של עיתות הכרעה ולכullen את היוגו פועלכם ובניין היוזמותם על דרך של הבחתת אווך נשימה, השקעה מודוה של משאבים במבצעים, באמונים ובביטחונות שתחת אהיזותכם.

מכאן אני רוצה לשתק אתכם באמונה ובכוח הקבוע שלא לפגוע בהכשרות ולמלא את אמייתתנו – ההצלחות כעוגן" – תוכן ממשי, תוך מעורבות אישית של כל מי שאחריו ווגעת בדבר. התוויות את הכוון וקבעו יחד שנסנה את אופן ביצוע אימון והכשרת הצמ"פ, ובימים אלו אני מצפה ליבוי ואישור תוכניות על ידי מפקד זרוע היבשה ואלופי הפיקודים.

המצב הכללי במדינה קשה מאוד. באופן שאנו מנוטק מהמצב, דזוקא עתה אנו נדרשים לבצע מצומצם בסד"כ ובאמצעים. העיתוי נקבע עלייך מושם הרעם והלחצים הכלכליים, אך הצורך והתוכן נקבעו לפני כן. הייתי שותף בשנתיים האחרונות

חברת VIDCO, יצרנית שרול תרמי לטנקי המערך של צה"ל

শোভাই বিবেশ

התעשייה הצבאית לישראל בע"מ (תעש)

www.imi-israel.com

תעש - שותף מרכזי בטנק המרכבה

תחמושת טנקים

פג' טנקים 105 ח"ח רב חכלי

משרוכת גישור מכית תעש

תעש - בית הייצור להשכחות רקס

ליקויים בהערכת הבלימה ברמת הגולן

אל"ם (חיל') יהושע נבו, אשר היה חפץ בצדנחים, עמד בשעתו יחד עם עוזרו סא"ל יעקב חסדי, בראש אחת הוועדות הוחשנה של ועדת אגרנט לAhead הלחמת יום הכיפורים. הוועדה בראשותו חקרה את כל הקשור להערכת הבלימה בחזית רמת הגולן בפיקוד הצפון. אל"ם נבו ניאות לכתוב עבורה פרטימ בلتוי הסוגים שיש בהם לשופון או רעל שלב הבלימה במהלך לחימת הצפון. הטרוף אליו אל"ם (חיל') בני מיכלסון ששפוך או רעל חיקות אירופי הבלימה בצפון

חברי ועדת אגרנט בשירותם הראשון. מימין: ראי' חיים לסקוב, מבקר המדינה יצחק נבנצל, השופט שמונן אגרנט, השופט משה לנדו, ראי' גיאל ידין

כיצד חווים מלחמה

מלחמות יום היכירם גרמה עצוע קשה בישראל, בغال הפתעה, שנרגמה מעצם פרוץ המלחמה, ונשל הליקויים החמורים שנותנו בצה"ל, ב-18 בנובמבר 1973 הוחלט על הקמת ועדת אגרנט - ועדת חקירה משפטית לעניין מלחמת יום היכירם. בראש הוועדה עמד נשיא בית המשפט העליון אז, דר' שמעון אגרנט וחבריה היו: משה לנדו, שופט בית המשפט העליון; דר' יצחק נבנצל, מבקר המדינה אז; רב-אלוף (מי'ל) גאלידין; ורב-אלוף (מי') חיים לסקוב.

ב-29 בנובמבר החלה הוועדה בעבודתה בירושלים תחת מעטה סודיות וביטחון כבד וקפדי. הוועדה שמעה 90 עדים, שהופיעו בפניה, וביניהם: ראש הממשלה, שרם, אלף צה"ל, פקידים זוגשי צבא בדרגות שונות. כמו כן מנתה הוועדה שישה קצינים מיילאים בכירים כ"אוספי חומר". קצינים אלה, שפעלו מתוקף סמכותה של הוועדה והיו מעין ועדות משנה, גבו עדויות מאנשי צבא רבים ואספו מאות מסמכים ומפות.

החל ב-1 באפריל 1974, הגיעו ועדת אגרנט את דיווחיה לממשלה, והודיע"ח המשכם, השלישי, הוגש ב-30 בינואר 1975.

עדת נבו תמקדה, כאמור, במערכות הבלימה שניהלו כוחות פיקוד הצפון ביממה הראשונה של המלחמה בחזית רמת הגולן. היא לא עסקה בನפילת מוצב החרמון וכן לא דנה במוקפה האורית בחזית זו. היא דנה באריכות וביסודות בכל הקשור לתפקיד ההגנה של פיקוד הצפון, לכוננות הפיקוד לתוכניות ההגנה השונות, הועידה בשעתו ניתה גם את הקרבות עצמן, מ-6 באוקטובר בשעה 1345 ועוד 7 באוקטובר בשעות הבוקר המוקדמות.

יש יתרונות וחסרונות לסמיניות של חקירה של אירועים במהלך המלחמה. התרון החשוב ביותר הוא בכך שזיכרונים של העדים עדין "טר" ומעט ניסיונות "שיפוצים". אין דומה עדות של מפקד שנסמקרה חודש לאחר המלחמה, לו שנסמקרה שנתיים או עשר שנים לאחר המלחמה. חסרונה של חקירה הנערכת בסミニות זמן לאירוע היא דוקא בסミニות זו ובמשך הזמן הקצר, יחסית, שמעוד לדרישות מחברי הדו"ח לצורכי חקירה ואייסוף החומר. באופן פרטני ברורו כי בשל 'ערפל הקרבי' והמשך המלחמה עם הсолדים, לא ידוע ובין מהמפקדים על אירועים ועובדות חשובות, ולעתים שמעו על כך לראשונה רק לאחר המלחמה.

מחיר הדמים ששלמו בקרבות ההגנה ובלימת

מעוצמת השריון של הצבא הסורי ואך כבש חל ניכר מהשיטה הסורי בצפון לרמת הגולן. עם תום הקרבות, נראה היה שני הצדדים לא השיגו את מטרותיהם. צה"ל אمن מגע מהسورים את השגתו מטרותיהם, אך את המטרות שהגדיר הרמטכ"ל לא השיג:

ראשית - הכנוש של חלק מרמת הגולן, ولو גם לפיקד זמן קצר, היה בו משומש היגש צבאי ומדיני לסורים. שנית - אף כי הוכו הسورים מכיה קשה, הרי לא הושמדו כוחותיהם.

שלישית - אבדותינו לא היו מינימליות. האלוף חיפוי, אלף פיקוד הצפון סבר, שהסיבת העיקרית להישגי הسورים היא, שלא היו לנו מלחמה הכוחות שנעודו לבליהמה, וכי לו הייתה לנו חטיבת נספהת היינו יכולים לבולם את האויב. גם האלוף ישראל טל, שהיה סגן הרמטכ"ל, העיד בשעתו ברוח דומה. יש שטחנו שלו הופעלו הכוחות באורה שונה, כי אז היה אפשר להשאות את האויב עד לבוא המילואים.

את תוצאות המלחמה ואת הדעות על הסיבות לכישלון בקרב הבלימה ראיו לבחון לאור התורות והתפישות להגנת רמת הגולן, ונימן להציג על האפשרויות כדלקמן:

1. **ליקוי בתורות ובתפישות** – התורות והתפישות היו מוטעות בחלקן, משומם שהתבססו על נתונים לא נכונים והערכות מוטעות.

2. **איחור בגין** – המבחן של התורות והתפישות אמרו היה להיערך בס"כ מסויים. חלק ניכר של ס"כ זה לא גויס.

3. **ליקויים בהערכת הכוחות למלחמה** – לא נעשו הcalcinations הדורשות בתחום המבצעי, המנהלי והארגוני.

4. **ליקויים בניהול המלחמה** – בניהול המערכת והקרבות היו סטיות מהתורות והתפישות, ומתקינות המלחמה.

"תורות ותפישות יכולות לקבוע את מהלך של מלחמות ואת גורלן של אומות. מהופעת הטנק והטוס וניסיונו בקרבות במהלך המלחמה העולם הראשונה, הסיקו האנגלים החרופטים מסקות שונות, לעיתים הופכות мало של הארגנונים. לומר, שמהלך מלחמת העולם השני והורלה של צרפת נקבע ונחתך בידיונים התורתיים, שהתקיימו במטכ"ל הגומני והחרופני שניים ובוטה לפני שפרצה המלחמה".

האם גם תוכנותיה של מלחמת יום היכירם נקבעו על ידי תורות ותפישות, שעצבו בתקופה שקדמה למלחמה?

אלון יצחק (" יצחק") חומין, אלוף פיקוד הצפון

הרמטכ"ל, שניתנה חח'י שנה קודם לכן, וזה הייתה לשונה:

"מטרת המלחמה, כפי שאני מגדיר אותה, היא: ראשית – למנוע כהיגש צבאי או מדיני האויב. שניית – לגורום לאויב מפללה צבאיית מCKERIM מלחמת מלחמת כוחות האויב, אשר צריכה להתבטא בהשמדת כוחות האויב, בהריסת התשתיות הצבאיות שלו ובמניעום אבדות לנו... הריסת התשתיות הצבאיות צריכה להיעשות לתקופה ממושכת".

בשלב ראשון של המלחמה, הצליח הצבא הסורי להציג חלק מטרוטויו. קו החזית של צה"ל בגזרה הדרומית אכן נפרק, כוחות סוריים השוטטו על חיל ניכר משטחה של רמת הגולן והגיעו עד אזור נפח, מעלה גמלא אל-על.

בלייל 6-7 באוקטובר נראתה היה שנאנב אדרת רמת הגולן ואני יתנו הוראות להתקoon לפינויה. אולם, לאחר מכן עבר צה"ל לתקופה, כבש מחדש את שטח רמת הגולן עד لكن הסגול, השמיד חיל ניכר

הערות על הלחימה

הتورה

התורה של צה"ל נכתבה לפני שנים רבות, ויש בה קטעים שאינם מעדכנים. עם זאת, יש בה קטעים אשר דומה שעומדים הם בפניהם שינוי הזמן. שכן התורה מושתת על "יסודות ועקרונות שאינם משתנים, ולא השתנו במשך אלף שנים, שהקו המאחד אותם הוא ההיגיון הפשט והשלב הישר".

התפישות

התפישות, שנתחדשו בשנת 1973 על "הגנה קשוחה ונידת", שלרמת הגולן אין עומק, על ייעילות הח"ר – לא עמדו במבחן. קשה לאחד נזקה של אייזו מהן היה קשה יותר. גם לאחר המלחמה היו מפקדים שטענו שניסיון המלחמה הוכיח את נכונותם תפישותיהם בעניין ח"ר לא "משוכף" וכדומה. אך קשה לרדת לסתום העומק, עיקרון המקובל על הכל מזה אלפי שנים.

אך לויתור על העומק היה ממד נוסף: שכן, בעורף קו מוצבי הבט"ש נמצאים ה תלמים הגבוהים, שהם השטחים החינויים להגנת רמת הגולן. לו פועלו הסורים נגד השדרין הישראלי בשיטה שפעלו המצריים, והוא תופסים תלים אלה על-ידי כוחות מוטסים מצויים בטילי נ"ט, מיד בפ逻' המלחמה, יתכן והקרב על נאפה היה נערך כבר ביום הכיפורים, ב-6 באוקטובר.

הערכות המצב

הכנות של הערכות מצב שיטות בכתוב, עדין אינה מבטיחה שהשיקולים בה יהיו נכונים. אך השיטה לפיה הגיעו לשיקול, כי די בחמישה גודוי טנקים ביום הכיפורים, שעה שבאפריל 1973, בעת הכוונות הגודלה שקדמה למלחמה, הוקצו שישה גודרים – לא הוכחxC�ה בשיטת הערכה טוביה יותר.

סיווע אווון

יש הטוענים שככל דיוון בהערכת יחס הכוחות, צריך להיעשות תוך התחשבות במסקל שנותנו בשעתו לסיווע האוורי. למרות שמקובל על הכל של פעולות

הכנות

העדויות מצבעות על תקלות שנובעות מחוסר עירנות שלעים מגיעה לכדי רשלנות. ראוי שתוטרד מנוחתם של רשותות זה"ל מהעדות על הליקויים החמורים בנוהל הקרב ובעבודת המטה.

ניהול הקרב

קריאתו של האלוף חופי למטו"ל, פעמיים במשן יום הכיפורים והעדרו מהחפ"ק בשעתים וחצי הראשונות למלחמה, יתכן שתרמו לא במעט תקלות. אם נושא ונמנה את הבולטות שבתקלות אלה הרו הנק:

■ לא ניתנה התראה על המלחמה לכוחות.

■ לא נתקימו קבוצות פקודות.

■ רמת הגולן לא חולקה לשתי גזרות חיתיות.

■ העתודות הזרותיות הופלו בمضצ'ל מייד

בהתחלת המלחמה.

■ חטיבת 7 הופעלה בטרם עת, שלא למקומות הדורשים.

משוחרר האלוף, הוא חילק אמנים את רמת הגולן לשתי גזרות, אך בכך שנטן את הגזרה הצפונית לחטיבה 7, לא רק שירתק לאורה את העתודה הפיקודית, שראוי היה להשאיר הופשית, אלא שגרם לסייע בשילוח הפיקוד בין חטמ"ר 820 ו-820 והמוסבים, לבין כוחות השריון.

נראה שחקלו הראISON של התואר "הגנה קשוחה ונידת", אכן הלם את תוכניות ההגנה, אך לא רק התוכנית היהינה קשוחה וחסרת גמישות, אלא שנייהול הקרב גם הוא סבל מאותם ליקויים, שהרוי, יש לו מרשם לתוקף יותר דרכי פעולה אפשריות ואלטרנטיביות מאשר למוגן: "תוכניות הגנה טובות באות להגדיל חופש הפעולה של המגן ולהקטין את זו של התוקף".

אל"ם (מיל') יהושע נבו

חיל האויר השפעה רבה, לא צורך היה להמתין למליחמת יום הכיפורים כדי להיווכח, שבנסיבות מסוימות, השפעת חיל האויר על קרב הקרב היא שולית. השמי כבר היו בעבר מקרים בהם נמנע חיל האויר לפועל בשל עוני. איזה סיוע היה ניתן חיל האויר, לוفتحו הסורים במתפקידם

בלילה כפי שיעירנו שייעשה?

האלוף חופי טعن, שאם היה היה לו חטיבת שריוון נספפת, לא היו הסורים פורצים. יש טענים שדי היה בגדר אחד או בשני גודוי טנקים נוספים בגירה הדרומית, כדי לבלום את הסורים. דומה שכוחו נוסף זה יכול היה להיליך זמנה מהזרה הצפונית. את ניסיונות ההבקעה הסוריים, שהיו סכטמים, מפוצלים ומודרגים, דומה שניתן היה לבלום אף ב-177 טנקים, שהיו ברמת הגולן בפרקיה המלחמה, אילו הופעלו נוכן. אך לו הנחתו הסורים את 930 הטנקים שבדיוויזיות הח"ר, בשלושה-ארבעה מאמצים מתואמים, ספק רב אם ניתן היה לבלום בכוח השהיה. המותר לסמוק על משגי האיבר, כשלعال הכוח מוטלים תוכאותיה של מערכת וגורלו של עם?

ח"ר

גם אם היה היה רתיעה מגויס כוחות נוספים, קשה להבין מדוע לא העולתה חטיבת "גולני" לרמת הגולן, בבורק יום הכיפורים, משוחחת על הגויס. שכן, כל הטוענים נגד ייעילות הח"ר צריכים להיות מונעים מלטוען טענה זו, שעה שהחליטו להציג ח"ר "לא יעיל" זה בצוות מסעדה(!?).

אם אס היהינה רתיעה מגויס כוחות נוספים, קשה את עניין הח"ר יש להזכיר מבחינה נוספת: ההיסמכות על טנקים, הופעלים ללא ח"ר ומוגמות, נתגלתה כהרת-שוואה בסיני. נתמוץ מולנו שהסורים הסתמכו אף הם בעיקר על טנקים ולא אימצו לעצם את שיטת הפעולה המצרית. בתנאי השטח של רמת הגולן יכול כוחות ח"ר המסתערים במוגמות ופועלים בשיתוף פעולה עם הטנקים שלנו למנוע את הסורים מלהציג היגאים, לו פועלו בשיטה המצרית.

טנק סורי שנבקם על גדר אוזד המוצבים ברמת הגולן

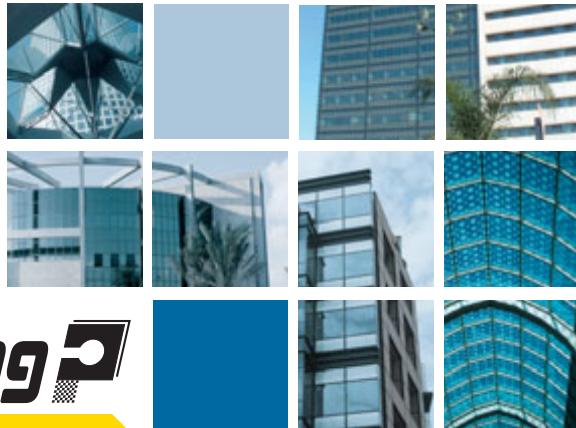
יחד איתכם בחזיות הטכנולוגיה

פניציה, יצרנית הזכוכית המובילה בישראל

פניציה אמריקה-ישראל (זכוכית שטוחה) בע"מ נמנית עם המפעלים המתקדמים בעולם בתחום תעשיית הזכוכית והינה הייצן הישראלי המוביל של מוצריו הזכוכית המיוצרים בשיטות טכנולוגיות מהחדשניות והמתוחכבות ביותר בתעשיית הזכוכית השטוחה.

למפעל פניציה מוצרים איכותיים בעלי שם עלמי המשמשים לתעשיות רבות ומגוונות בארץ ו בחו"ל: תעשיית ביטחון, תעשיית הבניין, תעשיית הריחוף, תעשיית הרכב, תעשיית מוצרי חשמל ועוד.

מרכז הזמנות טל: 04-6410270, 04-6410279

פניציה

אמריקה ישראל (זכוכית שטוחה) בע"מ

א.ת. צפוריית ת.ד. 703 נצרת עילית 17053 טל: 04-6410361 פקס: 04-6519237 יוזץ, הדרכה ושירות: 252 04-6410278/252

פניציה • אשקלן • נס

הודעות

מדלית טנק טירן הופעה

לאחרונה הופעה המדליה של הטנק טירן 5. זו המדליה השביבית שהופיעה בסדרה המתוכננת של 11 מדליות השירותן. כל המדליות הונפקו בכסף ובארד. בהזמנה מיוחדת אפשר לרכוש **את מדלית הטנק "מרכבה" מזהב**.

רבים כבר רכשו מדליות אלה, מי לזכורתם שירתו באחד מסוגי הטנקים, מי כמננה לבן או לנכד או כמתנה לשירוני הפורש או משתחרר מצה"ל. הננו קוראים לכל השירותנים בסדייר ובמילואים וכן למפקדים כיום: קנו מדליות אלה לעצמכם וכן העניקו אותה למזקירת ולציוון מורשת השירותן. וראוים אתם ודור המשך למוד, להתבשם ולהתגאות במורשת השירותן.

מדליות השירותן האלה אפשר לקבל בבחנות ב**"יד לשוריון" בלטרון** (פרטם בטלפון: 08-9255268 או בfax: 08-9255186). אפשר לרכוש את המדליות גם בחברה המשלבת למדליות ומטבעות: רחוב אחד העם 5, ירושלים, טל': 02-5634496, פקס: 02-5600110, [e-mail: medalot@coins.co.il](mailto:medalot@coins.co.il) <http://www.isragift.co.il>

ואלה המדליות שהונפקו עד כה:

מדלית **"יד לשוריון"**

מדלית הטנק **"מרכבה"**

מדלית הטנק **"שרמן AM-51"**

מדלית הטנק **"אי-אם-אקס-13"**

מדלית הטנק **"שוט-קל"** (סנטורין)

מדלית הטנק **"מגח 3"** (פטון AM-48)

מדלית הטנק **"טירן 5"** (טירן 55) שהוסב לשימוש צה"ל

עד סוף שנה זו יונפקו עוד מדליות מתווך 4

הנותרות שahn:

1. מכוניות משורייניות בתש"ח (מדליה מס' 3).

2. טנק הקרומול.

3. טנק מגח 7.

4. טנק מרכבה סימן 4.

חניות החברה:

חיפה, קניון לב המפרץ, טל': 04-8401292
bara-Shabu, רחוב הרצל 91, טל': 08-6286270

ירושלים, רחוב אחד העם 5, טל': 02-5600139
תל-אביב, רחוב בן יהודה 42, טל': 03-6202485

היום האור ביחס

"אחר תיהה אלחמהו" השבחה נבזרך אגב בשיחת חברים בקיבוץ בערב ים הכנפורים 3.1973. לאחרות לקרה חצות עליית עליית על ציר הנפט" שברמת-הגולן עם צוותים לא ארגנים, כשבבן כל טנק רק 50-52 פגוזים מסוג אחד, ללא "תיאום-כוונות" ולא כל אמצעי ואית-לילה. פשוט לא הייתה ברירה. בקרוב שהתחולל נפצעתי קשה. ידי השמאלית נקטעה, בעין אחת התעוורת לחלוטן ובשנייה שרדו רק עשרה אחוזים מכוסה הראייה, ונפצעה גם שמיעת בשתי אוזני ורטיסים גדולים חדרו בחלק החתחון של הבطن. באפריל 1980 נפל בני יפתח, שהיה נבר טים 15-F, בתאונת אימונים. אחיו יצא צבאי, בוגר השיטות שצלל שנים רבות גם בנמל הקישון, חלה בסרטן ונפטר לפני שלוש שנים בسورים קשיים. באلمנתו צאלה פגע השclock עוד קודם לכן נשאבה, גدعון צימבל טmach"ט החטיבה וחבר קרוב שלו, נהרג בראת הגולן ים אחד אחרי שנפצעתי. עם זאת, על-אף שהובשת בקרוב בצד הנפט, ניצחתי בקרוב על החיים

באו מבתי-הילדים בערך בשמונת וככל שבת שיחקנו במשחקים האהובים עליהם. הבוקר היה רגוע לחוטיין. בערך בשעה עשר שוב קראה לי שולמית טלפון והפעם אמר לי רון בקצחה: "תעליה על מדין ותגע מהר ככל האפשר לביסיס!". צלצלי למד"פ המפקדה, שלמה שרוני, שגר בחדרה, וביקשתי שיוסיף אותו מהר ככל האפשר מהבית. הוא הגיע בעבר חצי שעה. בשעה שנפרדת ממנה והילדים הביקה לפתע מוחשנה במוחו שאלוי לא אראה אותם יותר. ביקשתי משלמה לעזoor יודתי לנשך אותם פעמי' נספה. בכביש הפנימי של הקיבוץ נפנו ליהחים לשולם ואחד מהם אף קרא לעברי "תനכiso להם חזק ותחזרו מהר". דרנו למחרה פילון שליד ראש פינה. בדרך עברנו במרכו עפולה וחיכינו לקלות ממתפללים אוחדים שעמדו בשםוק בית הכנסת. בზהרים הגענו לפילון.

בלשכתו של רון התכנסנו המג"דים – ישראל לוי, יוסי עمير ואני – והסמה"ט גדעון צימבל, לקבוצת פקדות. הדיעות שהיו בפיקוד הצפון הציבו על כך שהסורים עומדים לתקוף בשעות הקרובות. ממזבי הגבול הגיעו דיווחים על הסרת רשותות ותנועת טנקים ותותחים בקרבת הגבול. אף ש庆幸ת התקיפה של הטורקים לא הייתה ברורה עדין, היה ברור שההתרוגנות של החטיבה חייבה להיות חופזה. ויתרה מכך, לוחות הזמן להתרוגנות שביהם הרגלנו באימונים ובתוכנו המלחמה היו ארכויים פי כמה מהזמן שעמד עתה לרשותנו. ואם לא די בכך – יומיים לפניו נלקחו כ-70 טנקים של החטיבה לטובת חטיבת 7 שעלה לרמת-הגולן. ביום"חmis היו בסך הכל 30 טנקים! רון החליט שהגדוד שלי קיבל את כל הטנקים ועדיפות באיש הצוותים. התפזרנו כל אחד למשימותיו וכשהגעתי

נעדי מורי לפני יציאתו

אוירות ערביים והכיפורים בקיבוצי עין-שמיר איננה דומה לאווירת החג הקדוש זהה ברחובות ירושלים. בקיבוץ לא היה בית-כנסת ורוב החברים שהו עם משפחות או במשפחות חברתיים על מדשאות הקיבוץ. ביום הכנפורים של 1973 היה משה שונה באוויר וشيخות החברים נסבו בעיקר על סירתי עם גבולי הסורי והמצרים. יומיים לפני כן סיירתי עם מפקדי החטיבה ברמת-הגולן. לאחר סקירת מודיעין מקופה של Km'ן פיקוד צפון, עליינו לכמה תשפויות וויאנו במו עיניינו את רשותות ההסואה בשיטה הסורית שמשמעותם ריכוז צבא גדולים בקרבת הגבול. ניכר בעיל שמשחו רע עומד להתרחש מזוזר.

גם ארבעת ילדינו – יפתח, הדס, שיר ואוחד – קלטו חלק מחיותם המבוגרים וחשו גם הם במתה הרוחש באויר, ואני לא תרמתי להרעותם בכך שהכנתי את המדים והנעילים "לכל צרה". באותו זמן לא תיארתי לעצמי שהוים הבא יהיה האורך ביותר ומהמשמעותו ביותר בחוי.

בערך בשעה 21:00 ליוויתי עם דינה אשתי את הילדים לתתי-הילדים ונפרדנו ב"ליל טוב". התאספנו מספר חברים בדשא הסמוך לחדרנו. שירות מחברות שבבעל היה סמג'ד בשירון שאלה אותי "בר-סמכא" מה יהיה? תשובי היה: "מחר תהיה מלחמה!". בעוד אנחנו מושוחחים ניגש אלי שלומית, אשתו של גدعון מנון, ומסרה לי שיש לי טלפון מה指挥部. בקצתeko יייחמי מיד את קו של רון שריג, מפקד החטיבה של, הוא אמר בקצרה "אל תעזוב את הבית ותהי מוכן לקרה מיידית". התהוושה הכבדה הלאה וגורה בתוכי, ובאותו הלילה התמקדו מחשבותיי בענייני הגדור וرك בשעה מאוחרת מאוד הצלחתני להירדם

לשעות אחותות. לאחר שהתגייסתי ב-1953 שרתתי בסדיר כקצין בגולני ולאחר שחזרו עברתי הסבה לשרוון. שירות המילואים צרך חיל נicer מזמני. הוטלו עלי תפקידים שחיבבו אותי להתמסר ימים ולילות רבים לצבאי. לפני שמנוני למג"ד טנקי "שוט" בחטיבת המילואים 179 בינוואר 1973, הייתה מג"ד חרמ"ש בחטיבת 670 במס' שלוש וחצי שנים. תפקידיו לא אפשר "לסגור את המשרד" ביום האחרון למילואים והטייפול בעביעות הגדור נמשך גם במהלך חי האזרחים בקיבוץ. ביום שבת 6 באוקטובר השכמתי קום. הילדים

למחסני החירום, נפגשתי עם המפ"ם שלי שהגיעו זה עתה.

בימים ההם עמדו הטנקים במחסני החירום "עורומים" וرك מתודקים. החיווד היה במוסנים נפרדים והתחמושת בבורקרים מחוץ לבסיס. בתרגולים שלפני המלחמה נדרשו לפחות 12 שעות להכין טנקים לקרב, בתנאי שכל אנשי הצוות מגויסים. הפעם היה המצב חמור לאין שיעור. רוב הצוותים עדין לא הגיעו. חיילים של מחלקת נח"ל דתי שהיו בתעסוקה במחנה העמדו לרשותי כסבלים. בשעות אחר הצהרים ניגש אלי סמל המחלקה ואמר לי: "החברה לא שתו ולא אכלו מأتמול והם כבר נופלים מהרגלים, אם תיתן פקודה נסכים לשבור את הצוות". מצאו להם למי לפנות בענייני הלכה... נתתי מיד אישור.

ב-14:00, בודנו מנסים "לעשות יש מאין" שמענו נפילות לא רוחק מהבסיס ומעלינו החלו קרבות אויר. געון צימבל, חבר בלב ונפש, הגיע אלינו ומסר שפרצה מלחמה. הוא בקש לזרז ככל שאפשר את הצלידות. שיבוץ הצוותים לטנקים היה על פי הגעת הלוחמים מבלי להתחשב בצוותים האוגניים או שיוכותם לגודדים אחרים. תחשות בהילות של מרוץ נגד הזמן מלאה את כלנו.

במהלך שעות אחר הצהרים והערב, תוך כדי שימוש דיווחים מהודיו ומלהקת המח"ט, זיידנו וחימשנו את הטנקים. בשלב זה עדיין לא הצלירה בפיקוד ואצלונו תמונה הקרב החמורה. בגבול, נידמה היה שכוחות הסדר עומדים בפרק. אך בשעות הערב המאוחרות החל להתברר שהקרבות קשים וכל תגבורת נחוצה כאויר נשימה. בערך בשעה תשע בערב נתבקשתי על ידי רן שריג, ליצאת עם פלוגה ג' בפיקודו של אמן שנרדו ולנו לכיוון נפה. בפלוגה היו 9 טנקים מוכנים חלקית לקרב. הצלפתית אליהם עם טנק המג"ד. מצב הטנקים היה כדלקמן: צוותים לא ארגנים; 15-20 פגעים מסווג אחד בכל טנק; לא היה "טיואם-כוונות" (אייפוס התותח עם הפריטסקופ); לא היו לנו אמצעי ראיית-לילה. לא שירתי אי-פעם שכך יצא לקרב. אבל לא הייתה ברירה, הננו את הטנקים. ביציאה מפילון גיליתי לפטעה שאין לי מפת קווים. עצרתי ובקשתי מהסמ"ט לדאגו למפה. הוא חזר לאחר דקות אחדות עם מפה שתולש מחד הלוחות בחדר המבצעים. עליינו על כביש ראש-פינה מחנים לכיוון רמת הגולן. כשהגענו לגשר בנות יעקב התברר לנו שהגשר מטווח ומוגן ללא הרף. חצינו אותו וטיפסנו לכיוון נפה. כבר לפני חציית הגשר איבדנו שני טנקים כתוצאה מתקלות טכניות.

במהלך הנסעה הייתה היתי בקשר עם האוגדה של רפול. מהධוקים הבנתי שהסורים לוחצים לכל אורך הגבול וייש לנו נגעים רבים. מולי הגיעו אוטובוסים שפינו את היישובים האזרחיים, וברגעים אלה חדרה אצל המודיעות שאחננו בעיצומה של מלחמה כוללת ולא יומם קרב" או "מחטף" כפי שסבירו בפיקוד שעות איחודת לפני כן. בהכרה זו שחללה למוחי שאנחנו במלחמה

עוודי מор ובני הטיס, יפתח ז"ל

דינה וילדיה חלפו במוחי והתחחלתי להיפרד מהם. תוך כדי כך אוני שומע לפטע קרייה חולה: "אשר, בוא הנה, המפקד פה". עבורו שניות אחדות גחנו מעלי שני אנשי צוות הטנק שהצליחו להיחלץ לאפגע. הלוחמים האלה לא נטוו את המוקם והמשיכו, לモזלי, לחפש אותה. הם שאלו למצבי והאם אני מסוגל לאלכת. עניתי להם: "תתמכנו بي ואני אשתקדל", ואז הם שאלו לאן צריך לאלכת. לא ראייתי שום דבר ההכל מסביבי היה חזון. עידיון לא הייתה מודעת לפגיעה בעיני. הסברתי ללוחמים שעליינו עלולות על הקביש ולחזור על עקבותינו לכיוון נפאתה. חלפנו רק על פני כמה עשרות מטרים, והנה נתקלנו באחד מטלונקים של אמןון שהיה במצב נסיעה. עליינו על הטנק שעלה סיפונו הצעופפו נפצעים נספסים. מפקד הטנק שאל אותי אם אפשר לנסוע, אך הרוחתי לו להמתין ולנסות לאחר ניצולים נוספים. לאחר זמן מה התחלנו לנסוע לכיוון נפאתה. כשהגענו לנפקח נתקלנו למרפאה. הרופא שחלל לטפל בי שאל תוך כדי רק לשמי ודרכית, עניתי לו: "עווזי מור ואת דרגתית תוכל לזהות על הכותפות...".

למרות הדם הרוב שאיבדתי בשעתים האחרונות, נותרו בי שרידי ההומר והאופטימיות, דבר שהיעיד שמאבחן של חוסר תיקווה אני נמצא עכשוו בידים טובות והסתכו להיות גדל. כנראה שמסוק פניו לא היה וגם האמבולנסים כבר אוזלו, וזה הציב לנו שנסחתי על גבי קומנדקר, מלוהה בחובש יחיד, לכיוון בית-החולמים "זיו" בצפפת. על האלונקה היה לי זמן לחשב על מה שהתרחש בשעות האחרוןות. באותו הדרך שבה עליינו שעות אחותות ב庆幸ה. קודם לנו עם הטנקים, אני מפנהו עכשו פצוע. בשעות הבוקר המוקדמות הגעתו לבית-החולמים ב庆幸ה.

ביום השני למלחמה מצאתי את עצמי שוכב במחלקה לטיפול נמרץ. מחשבה אחת לא הרפהה מני לשניהם: איך להגיע לטפלון ולהתקשר לדינה ולהטיבה. כמוון טלפון לא הביאו לי, וחושתי שאם אבקש מהחת האחים הצעירות לטלפון לביתי, היא עלולה לגורום בהלה מוגמתה. רק לאחר מספר שעותasco אשר לימיית הגעה מתנדבת בוגרת יותר, והבטיחה לי שתodium ותרגיע את דינה, הסכמתי. ואכן לדינה נאמר שפציעת היא בינוונית בחומרתה וכן אני אמושפז ב庆幸ה. אחר הצהרים, בvisor רופאים נוספים, התברר שהפצעה בעיניים כוחותי. התישבתי ונשענתי על סלע. בחוץ שדר החולמים רם"ם שבchipה. בערב הועברתי במסוק. הרופא הראשון שראה אותי בימיון ברם"ם הוא ד"ר מתי, בן-דוד של גدعון מגן, שכני בעין-שרם. בקשתי ממנו שיצלצל לדינה והוא יודיעו שהועברתי לברם"ם. ההודעה מבשתת הרע הגעה לבוקר לדינה שהבינה שפציעתי קשה לאין ערוך ממה שמספרו לה קודם לנו. בדרך לבית התוڑצ'ו במווי. שארית כוחותי מחשבות בנות התוڑצ'ו במווי. שארית כוחותי אולה במוחו וחוות שאמ מזלי לא יתרחק מידי – לא יצא כי מהמקום הזה. תמנונות פניהם של

עווזי מור בטיזול סקי

שם הטנק של צביקה עולה באש. הקרב הפולגוי הפך לקרב הירידות של טנקים בודדים. ברוגעים אלה הפקתי מג"ד למטי'. הבוני שברוב זהה כבר לא ננחת, וזה רק עניין של זמן שם הטנק של ייגען. האינטינקט הטבעי במצב כזה הוא לנתק מגע ולסגת לאחור. אולם, המחשבה שמהלון טנקים שנפצעו לנו, הצלicho מספר לוחמים, כולל המ"פ אמןון, להיחלץ וייתכן שהם שוכבים ומסתתרים בשיטה, לא הותירה לי ביריה אלא להמשיך ולהילחם במקום ולהמתין לתגברות. קיוויתי ששתי הפלוגות הנורוות של הדוד, יהיו בשלב התארגנותם כשבוצתי את פילון, תגעה בפיקודו של ברוך לנצנור הסמג"ד, אך התקווה לא התממשה.

בעודו נלחם ובראשי מתרוצצות מחשבות איך להחלץ את הכוח של מי מהמלכודת, המשיכה האש הסורית הייעלה להתקרב אליו. זיהוית חבטות בדופן הטנק והבוני שלזלונו פגעו בטנק פג'ים שלאחר מכן מבעד לשוריון. לפתח הרשותי חבטה עזה העלה באפי. הבוני שהטנק שלוי עלה באש. ניסיתי להתרחק ממנה אך לא הצליחתי לקום על רגלי. בשארית כוחותי זחלתי כדי להתרחק מה האש, אך לא הצליחתי לחול אל מטרים אחדים עד שאזלנו כוחותי. התישבתי ונשענתי על סלע. בחוץ שדר החוץ צלמות. המולת הקרב כאילו התרקה ממנה. לא הייתה הימית מצד אמצעי וראיית-לילה לאלה לא הייתה מתואמת ניסיתי ליראות אש עיליה לכיוון רשמי הפג'ים הסורים. הנחתתי שם הטנקים האחרים פועלם בדרך דומה. עבורו זמן קצר כבר עברו לנו 4 טנקים ומידי אחר כך נפגע טנק חמישי. הינו במלכודות מות!

ניסיתי לדוח על מצבונו העגום לבן-שם והסתבר שהקשר בינוינו נותק. במהלך הקרב נפגעו אנטנות הטנק והקשר היחיד שנותר לי הוא קשר פנים עם הכוחות שבטנק שלו. הסתכלתי ימינה ומעבר לגדר שפרידה בין הכביש לצינור הנפט וראיתי

של ממש, מצאתי את עצמי עם שמונה טנקים בלבד כשאני יודע מה קורה מאחור ומתי גינויו שאר הטנקים, שלא לדבר מה קורה עם הגודדים האחרים של החטיבה. בKİצ'ור – למצב קשה שכזה לא ציפינו.

בסביבות השעה 23:00 הגיעו לרוחבה של מול הכניסה לנפה. נשל אלי קצין מהתפ"ק בפאה ותירך אותו שולי לעלות על "ציר הנפט" ולנווע דרומה לחבירה עם מכ"ט ("ברק") איצ'ק בן-שם שנמצא בכניסה לנחל-גשור. על ציר הנפט עלי לפוש את הטנק של צביקה, סמ"פ מהתיבת ברק. כמו כן דוחה לי שזהה תנועה חשודה באיזור צומת חושניה, כנראה של כוח סור. מכל זה הבנתי שלא צפויים קשיים מיוחדים שלב התנועה עד לחבירה עם בן-שם. ללא שהיות נתתי פקודת "היכון ליר", קבעתי את סדר התנועה, כאשר אמןון המ"פ מוביל עם מחלקה, אני אחרים ואחרי יתרת הטנקים.

התחלנו לנעו. עליית עיל רשות הקשר של חטיבת "ברק" כדי להיות בקשר עם בן-שם וצביקה. מאמנון בקשתי לתאם את המפגש עם צביקה תוך פנס-יד. לאחר שנסענו העזרות באיתות של פנס-יד. לאחר שנסענו כארובה קילומטרים בחושך צלמות חרטנו. לצביקה והמשכנו בתנועה לכיוון צומת חושניה. לא הספקנו לנעו יותר מכמה מאות מטרים, כאשר נפתחה עליינו אש טנקים חזקה מכל הכוונים. מקום מושבי, כאשר פלג גופי העליון מהווים לצריך, זיהוית עשרות הבזקי יציאות פג'ים וצלליות טנקים. פה ושם אף הצלחתי להזות את המבנה הכספי האופייני לטנק טי-55. נתתי פקודה לתפוס עמדות ולהшибב אש.

תוך זמן קצר לבן-שם שאני בהתקלות עם כוח סורי גדול ולא בטוח שאצליח להגעה אליו. טנק נסוף עלה באש במרחך של מטרים בודדים ממוני. ברגעים אלה התרחקתי בהשחת אש מטנק שלו. למורת שלא הייתה הימית מצד אמצעי וראיית-לילה לאלה לא הייתה מתואמת ניסיתי ליראות אש עיליה לכיוון רשמי הפג'ים הסורים. הנחתתי שם הטנקים האחרים פועלם בדרך דומה. עבורו זמן קצר כבר עברו לנו 4 טנקים ומידי אחר כך נפגע טנק חמישי. הינו במלכודות מות!

הקשר בינוינו נותק. במהלך הקרב נפגעו אנטנות הטנק והקשר היחיד שנותר לי הוא קשר פנים עם הכוחות שבטנק שלו. הסתכלתי ימינה ומעבר לגדר שפרידה בין הכביש לצינור הנפט וראיתי

המחשבות בראש סבבה שביב צורן שהרגשתו לעודד את דינה כמו שאפsher. לבסוף כשלעה בידי לצלצל אליה מצאתי את עצמי מעודד על ידה יותר מעודד. הדרך הביתה עברה נצח. nisiyi להבן מה קרה. בראש חלפו תמנונות מעשרים ושמונה שנים שחלופו מאז נולד בכוון. חסנו לא הצטמצמו רק ליחסים אב ובנה. הינו לא חברי של ממש. כבר בגיל צעיר יפתח היה מודע עצמאי ואוחב אותרים. שיתפהו אותו כמעט בכל, לפחות ממדת אוטו לירות באקדח, לרכוב על טוסים, לנוהג בטרכטור ובמכונית, לשחק כדורי-על. בהירה הוא עלה עלי ועשה את הדברים האלה טוב ממוני. הוא גם חפש תחומי אתגר נוספים כמו שיט, צלילה, סקי,

אופני שטח וגולת הכותרת - טיס קרב. ממנו לא שמענו הרבה על עשר שניםיו בחיל האוויר, אבל חבריו לקורס ולטייסת סיירו לנו גם לפני מותו על נפלאותיו כתיסיס. מאוד הינו גאים בו. מותו של יפתח השאיר חלל עמוק במשפחה. נשארנו עם האב העזום והזיכרונות. מה שעבר על יפתח בשלוש השניות שבהן החליט לנוטש את המטווס ועד לתרטסקוות, היא המכשבה הקשה ביותר שלא עוזבת אוטו מאי. נפילתו של יפתח הביאה את דינה ואותי להחלטה לעזוב את הקיבוץ ולנסות חיים חדשים. את זכרו של יפתח אנחנו לוקחים לכל מקום ובכל שעיה. הקמנו חוות סוסים חינוכית-לימודית בבית הספר החקלאי בפרדס-חנה על שם ("חוות החשוף"). בעשרות הרצאות בפני בני נוער וחילילאים אני מספר את סיפורו האישי ביום היכירויות ואת סיפורו של יפתח. זאת הדריך שלי להתמודד עם הכאב והשכל.

השכל פקד את משפטנו פעמיים נספה, לפני שלוש שנים, כאשר אחיו הצער צבי, בוגר השיטות שצלל בייסורים קשים. גם באלמנתו צאהה פגע השכל פעמים. אביה הוא גדורן צימבל מטל עדשים, סמוך'ת החטיבה וחבר קרוב שלו, נהרג ברמת הגולן ביום אחד אחריו שנפצעתי. האובדן והכאב הינו במפשחתி מכקה.

מעט בלתי אפשרי במצב זה לך, לאסוף את השברים ולהמשיך לחיות, אבל עשינו זאת. בנו הצעיר אורח התהנתן עם חלי ווביאו לנו את

שלשות נכדינו - שחר, נועם ומאה. שמחות החיים והצחוק של הנכדים מהchingים את משמעות המשכיות ונותניהם לנו טעם לחיים. ואני ממשיך כל שנה לעלות להרי האלפים, ושם על משטחי השלג סגור מגלים. בשנים האחרונות אני עושה זאת עם בני והננד הגודל. הובשתי בקרב בצר הנפט, אך ניצחתי בקרב על החיה ואני ממשיך אהוב את הארץ הזאת ולתרום כמיטב יכולתי לחברה.

אל"ס (מל') עוזי דורו ונכדו בברון

במפעל לموظרי גומי של הקיבוץ ובמקביל נכנשתי פעילות חברתית וספורטיבית במסגרת ארגון נכי צה"ל. לא יכולתי לחזור לאחת נעורי משחיק הבדועף, אך מצאת תחומים חדשים: רכיבה על אופני-תנדן, סקי, כדור-שער, רכיבה על סוסים ועוד.

בגמישה מקרית עם רפול, שהיה אז רמטכ"ל, הוצע לי לחזור לצבא לפוריקט "עירי רפול". קבלתי את ההצעה בשמחה. חזרו לי לאחר הפ齊עה המדמים והAMILאים. במשך שלוש שנים בתמסורת לטיפול בנער מנוקה. הרבה סיפוק הפתקתי מאותן שנים. לאחר מכן הוצע לי תפקיד של אל"ס כעוזר קצין חינוך ראשי. וכשהשתחררתי חזרתי הביתה וקבעתי את תפקיד מרכז המשק לשולש שנים. הייתה מעורב בעילות התנדבותית בארגון נכי צה"ל. עזرتם להקים את נציגות העיורים שדאגה לפעלויות ספורטיביות וחברתיות מגוונות. כמו כן לקחתי חלק בהקמת ועדת נכים בין קיבוצית שטיפלה בכל בעיות הנכים בתנועות הקיבוציות. כיים אני מלא תפקיד בעיריית הרצליה שמשמעותיו טיפול במג'יסטים, מהכנות לצבא, דרך שורות ומגוון בשחרורים והשתלבותם בחיים האזרחיים. התהום הזה קרוב מאוד ללב ולㄣן אני מקדים לו את מירב זמני.

במרץ 1987 נסעתי לחופשת סקי בקורמייר שבאלטיליה.بني יפתח, שהיה כבר טיס וסגן מפקד טיסת F-15, אמר היה לנו שעתה איתי אך נוצר ממנה בגל סיבות מבעזיות. נסעתי עם זוג חברים וברוך לאטר הסקי, ערכנו בビתם של משפחחת רסטלי, יידים איטלקים שגרים לא רחוק מלילנו. שם הגיעו אליו בשורת האיבו. יפתח נהרג בתאונת אימונינו. מטוסו נכנס לסחרור והוא ניסה להציל אותו עד לשנייה האחרון. כאשר אפסה התקווה להצליל את המטוס, הפעיל יפתח את מערכת ההפלה. הנוטע עופר נפלט בשלהם ולאסוןנו, במערכת ההפלה של יפתח אירעה תקלת והוא התרסק עם מטוסו במדברי יהודה. הדיעת האיומה היכתה בי בלא רחם. תחשותי הייתה קשה שבעתה יתעורר מלחמה את המראה "הלא מלבד" של עיניים חשובות, ורק כאשר הוסף התחששות הבאה אותנו דינה בלב. בדרך חרזה אמר ושאל אותה יפתח, בן האربع עשרה, "אבא נואה טוב אבל למה הוא לא מסתכל לי בעיניים שהוא מדבר איתך?...". מואתו וגע שדינה סיפה לי על כך, החלטתי שלמרות עיוורוני כאשר אני אדבר אל אנשים אני אסתכל אליהם בעיניים.

מבלי שידעה היכן אני, ישירות למחלקה העניות. דינה והורי פגשו אותי בעת שהאבלתי מחדד הניתוחים בדרך למחלקה עצניים. חשתי את הדאגה העצומה שאפפה אותם וברצוני לעמודם אמרתי: "שם פג זורי לא ישב לי את החיים". שכבתה כשלושה חודשים חודשים בראם-ב-ס. פצעית הייתה מרכיבת ובונוס לטעמי ואביד יד שמאל, נפגעה גם שמייעתי בשתי אוזני ורסיסים גדולים בחלק התחתון של הבطن. עיקר DAGOTI היו בקשר לפגיעה בעיני. הפגעה בעין שמאל הייתה לא תקנה ובעין ימין נותרה עם שריד ראייה. באחד הימים פנו אליו הרופאים והסבירו את הצורך בניתוח נוספת ורגיש בעין ה"טובה". היה הכרה להוציאו וesis מתוך הרשות. לא היה ברור אם הרופיס הוא ממכתת ויגיב לאלקטרו-מגנט. הם אמרו לי שיש אפשרות שלוחות אוטטי לכל מקום בעולם, אל הרופאים הטובים ביותר בתחום. השבתי מידי: "אני סומך עליהם. תעשו את הניתוח פה. אני לא עוזב עכשו את הארץ". הניתוח הצליח ודינה ראתה את הרופאים זורקים בשמה את הכוונים באוויר. לאחר השיקום הארוך נותרה עם שריד ראייה של בערך 10% מכושר הראייה, אך הוא אפשרי לעשות הרבה דברים, כולל סקי!

בימים הארכיים, ובליות היוטר ארכויים בבית-החולים, העסיקו אותי יותר וייתר המחשבות על המלחמה ותוכחותה, וביעיר על מה שקרה לאזרע שלי שתוון שתי יממות חל מלהתקאים. חברים שבאו לבקר וסיפרו את סיפורם בunosף מה ששמעתי בברדי, יצרו אצל פסיפס די מהימן על מה שהתרחש במהלך האורה הזאת. עצב ושלול היו בכל פינה ורבבים ממארני נפאו. אם במלחך הקרב הגורלי הפכתי מג"ד למט"ק, הרי שדוקא עכשו, בשוכבי בין הטדיינים הצחורים של בית-החולים, חזרה אליו משמעות הפיקוד והאחריות לגורלם של הלוויים. מצאת עצמי עוסק באינטנסיביות גוברת בסיווע ויעידוד לפגעי הגוף ומשוחותיהם. תחשות אלה הדירו לא מעט שינה מעיני ומשקלן בכל מה שעשיתי לאחר היציאה מבית-החולים ועד היום היה רב יותר.

באשר לפצעה ולגורלי האיש - טרדו את מוחי בעicker שתי מחשבות: האחת - האם הפ齊עה הפגיעה בעצמאו ואמצא את עצמי כורך בסיווע של אחרים. והשנייה - הקושי לעצום עיניים לשינה שמא אתעורר ולא ראה דבר. את הילדים פגשתי רק לאחר שלושה שבועות. בעיצה אחת עם דינה וציננו למנוע מהם את המראת "הלא מלבד" של עיניים חשובות, ורק כאשר הוסף התחששות הבאה אותנו דינה בלב. בדרך חרזה אמר ושאל אותה יפתח, בן האربع עשרה, "אבא נואה טוב אבל למה הוא לא מסתכל לי בעיניים שהוא מדבר איתך?...". מואתו וגע שדינה סיפה לי על כך, החלטתי שלמרות עיוורוני כאשר אני

כשיצאת מבית החולים היה לי חשוב לחזור למסלול החיים במהירות האפשרית. חזרתי לעבודה

חי ייתן וענקי החטיבה יישארו באחסנה

(דבירם שנשא אלוף (מייל') אורי אור, שהיה מפקד החטיבה במהלך מלחמת יום הכיפורים, בכנס חתימה פל ששתקיים ב"יד לשריון" בלטרון ביום ט' ביוני 2003)

- חלקות, פלוגות וגודדים, גם אם קטנים יותר. מכシリים כל טנק שאפשר, מצוותים את האנשים, מדברים ומעודדים את רוחם. בבוקר יום 'ב' התחלת החטיבה את הלחימה כבר חד, מתגבשת תוך כדי הקרב. כל ים נפצעו מפקדים, ואחרים תפסו את מקומם. מ"פים וסמג"דים הפקו מג"דים ומפקדי מחלקות הפקו למפקדי פלוגות. אנשי הכוחות הגיעו מהתנקים שנפצעו, פינו את חביריהם וטיפסו על תנקים אחרים והמשיכו להילחם. החטיבה, או אם תרצו המשפחחה הגדולה הזאת, שהתגבשה תוך כדי הלחימה, הפקה לשם דבר, הצליחה לקלטת לתוכה לחמים ומפקדים מיחידות אחרות והדביקה אותם ברוח הגדולה שפעינה בה. זו הייתה הרוח שמלאה את החלל שנוצר, כאשר נפלו הלוחמים לשורות הובקע. רק בזאת רוח זו יכולנו אנו שנשארנו, להילחם עד הניצחון כאשר הינו כל-כך חסרים.

משפחות יקרות, מפקדי החטיבה ולוחמיה, דרך ארוכה עשתה החטיבה

מאז ועד היום, היום בו יצאה החטיבה על שרשותה לרמת הגולן עם תנקי סנטוריון בעלי המנוע והתמסורת המишוניות, ועד למרכבה סימן 3, פסגת הטכנולוגיה והתחום שבתנק. נפשו ורוחו של האדם הם עדין המנעו המורכב והעדין ביתו. הוא היחיד שיכל להוביל אותנו לפוגות חדשות, או להודיע לנו מטה. אניאמין ומקווה שהפיקוד הבכיר בצה"ל, ומפקדיה של החטיבה שלנו, יודיעים, מאמינים, ומנהלים אמת בסיסית זו, דרך הדוגמה האישית וਪתיחות לrhoו של הלוחם. מפקדי וחילוי החטיבה, מי ייתן וטנקי החטיבה יישארו בסככות, באחסנה, מוכנים ליציאה, אך אף פעם יוסיפו לצאת. נקווה שתותחים הטנקים יישארו משומנים בשמנני סיכה ולא ידפו ריח אבק שריפה, ורכבי פינוי-הנפגעים יישארו צחורים, ללא כתמי דם. נאמין, ונקווה לכך כולם.

אורן אור,
מפקד החטיבה
במלחמת יום הכיפורים

הפוגה חדש לכלום. אוישים לבדם, בטנקים בודדים המכילים לרוב עם כוח סורי, עדיף בזמנים, מעודד מהצלהתו הראושונית לדוחק את הכוח הסדרי של צה"ל, הגע בצהרי יום 'ה' באוקטובר לצומת נפח, לכביש היורד לגשר בנות יעקב בדורם, והחל מטפס צפונה, על הכביש העולה לעין זיוון, לעורפה של חטיבה 7. עד הערב הצלicho הבודדים להפוך לקבוצות, עדין לא פלוגות וגודדים, אך עברו את הסורים והדפו אותם לאחר מזמות נפח, מהכביש, ומהמחנה. הקרב הזה הסתיים כאשר למעלה ממחוזת המג"דים והם"פים נפצעו או נהרגו. לא אשכח לעולם כל דקה מאותהليلת והערב לאחר תום הקרב.

הסורים, כשלושת אלפיים מטר מאיתנו, מלחיכים לשחר כדי לתקוף בכל עצמותם, ואני, חבולים ומוכים, מסיימים לפנות את פצעינו ועשיהם מאמץ נשפי ופיי אידיר כדי לבנות מהבודדים ומהקבוצות

משפחות שכולות יקרות, אלף הפיקוד, מפקד החטיבה היל קוברסקי, מפקדים, חיילי החטיבה ומשפחות החיילים, השנה מצינים אנו שלושים שנה למלחמת יום הכיפורים. זו הייתה מלחמתה הקשה ביותר של החטיבה, שהיתה אז בגמר הקמתה. חטיבה חדשה, ואנשיה כל כך צעירים, טנקייטים, אנשי צוות ומפקדים, מושחררים מהצבא הסדרי, שrok החלו צעדים האזרחים בעבודה, או בלימודים באוניברסיטאות, אנשי ישיבות-ההסדר הריאוניות שעשו הסבה לשריון, ואיתם נחלאים שעדיין בתקופת תום השירות הסדרי. כלנו היו מלאי תקווה, תוכניות וחלומות של חיים שנוכל לבנות, והאמנו ביכולתנו להgeschם. אהבה, בית, משפחה, לימודים ועבודה ואולי טיל וראשון לראות עולם. ובאמת, לפני שלושים שנה נראה היה השכל יציב – ואיתן, וכצעירים, חשו שאנו יכולים להמירא – אם רק רצחה בכך. וזה הגיע יום-הכיפורים, אוקטובר 1973.

שעה 10 בבוקר, והכל השתנה וליולם לא חוזר להיות כאשר היה. רבים מהמפקדים והחיילים נdeadו, נפלו ולא קמו. רבים יותר נכוו באש הטנקים שליהם שבערו, נפצעו מרסיסי הפגזיים הנינזיות וחודרים את הפלדה, פונו לאחר תוך כדי הקרבות, המשיכו להילחם על חייהם בבתי החולים ולכאוב את כאבי החלמה. ואף היו בבנייהם שהצטרכו חוזה לחבריםם והמשיכו להילחם. היו בודדים שתעוזם ורוחם נחלשו, ועצרו בשקט בצד הדרק ולא המשיכו, ואנו ידענו ושתקנו. יתרת המפקדים והחיילים שרדו את הקרב עד תומו וניצחו. הם נשאו, עדין נושאים, ותמיד ישאו את המשא הכבד בנפשם פנימה.

משפחות שכולות יקרות, חיילי החטיבה ומפקדיה לדורותיהם ובני המשפחות, החטיבה הגדולה והmag'בשת הוז נכנסת למלחמה, מושם ההתרעה הקצרה, כאנשים בודדים, בלבד, בתוך הטנק, תותחים אינו מכיר את הטعن, שניהם אינם מכירים את הנהג, מפקדים אינו מפקד שאימן אותם. מפקדי הטנקים הוחלו למקד החילקה, ומפקד

אורן אור במלחמת יום הכיפורים

אתרי שריון באינטראקטיב

דבורי בורגר*

http://Wikipedia.org/wiki/1973_Yom_Kippur_War

הזדמנות להציגך לאתגר ברשות. אנטיקולופדייה שיתופית חדשה בשם Wikipedia מציעה אלף ערכים שוחבו על ידי מבקרים באותו האתר כולל חומר כליל על מלחתם יום היכפורים ומה שיכל להיות נחמד, וגם חשוב, זו הזדמנות שלכם להתעורר באופן פעיל בתוכן של האנטיקולופדייה בכל של השערן של "מלחתם יום היכפורים" בפרס.

http://www.knesset.gov.il/lexicon/heb/yom_kipur.htm

בלקסיקון המונחים של אחר הכנסת מופיע העירך "יום - היכפורים, מלחתת" וערכיהם נוספים, המשלימים את הערך הכללי ואזכורים בערך מהוות קישור אליהם (ועדת ארגנטן, גולדה מאיר, אריאל שרון, הסכמי קמפ-דייד ועוד). עכשו יש לכם עוד אנטיקולופדייה בבית (המוא"ל של "לקסיקון המונחים" הם בית ההוצאה הירושלמי וכתר).

עברית.

גס לא לשלוח להם תגבות בדו"ל הביתי שלהם, כאשר אתם מעוניינים להעמיד אותם על האמת (שלכם)

http://www.adl.org/ISRAEL/Record_yomkippur.asp

Anti Defamation (ADL) – אינה מסוללת לשפט בחוק ידים בכפוף הגלובלי, המכיל דברי נאצה תעמולתיים והטיית האמת במסווה של עדות, דין ומחקר. הליגה, הפעלתה מאז 1913 נגד אנטישמיות וגולוי מגענות מכל סוג שהוא, מציגה את נושא מלחתם יום היכפורים בהקשר רחב של מקורות הסכסוך הערבי-ישראל, בדגש על המגעים הבינלאומיים, אשר נקבעו בהם מצרים וסוריה כדי לשנות את העבודות הטיטוריאליות שהציגו תוכניות מלחתם ששת הימים ומלחתם יום היכפורים.

אתר השוב. אנגלית.

<http://www.ort.org.il/year/kipyr/default.htm>

אתר מינימליסטי מבית רשות אורתודוקסית אורתודוקסית.

בשל העניין הרב בארץ ובעולם בנושא מלחמה, יום היכפורים אפשר למצוא קשת רחבה של אתרים העוסקים בהיבטיה השוונים: ההיסטוריה הצבאית, תורות לחימה, כשלים מודיעיניים, סייפורים אישיים, הנצחה ועוד. המלצות למחפשים חומר בנושא מלחמת יום היכפורים בראשת:

- בשל היקפו הרב של הנושא רצוי לבצע חיפושים מושכים ולא להסתפק בחיפוש כללי (הצלבת נושאים).

- בשל הפופולריות והחומר הרב שהתפרסם בנושא בוחרים גורמים שאינם מڪוצעים, כגון תלמידים ובוני אתרים מתחילה, לעיתים בו שימוש. קל לזהות אתרים אלה וכמו כן, בא אתרים אינפורטטיביים בראשת, שאינם מייצגים על-ידי גופים מڪוצעים, יש להתייחס לתוכנם בעברון מוגבל. היתרון באתרים מסווג זה הם הקישורים לאתרים נוספים העוסקים בתחום.

- הריגשות האישית, החברתית והבינלאומית מביאה אלינו גם אתרים מגוונים ועוויינים. כאן המלצה היא רק להיות מודעים לקיומם (וכמובן

Saymar Ltd.

חברת ס"י מרבע"ט

מב erect את צה"ל, חיל השריון ולוחמי^ל
לוגן כניסה טנק המערכת המתקדם
מורכבה סימן 4

Your Defense Is Our Business

SOLTAM GROUP

ס"י מר בע"מ, משה דיין 16, פתח-תקוה 49518, טל. 03-9271211, פקס. 03-9271336

הקרב שלא נגמר

"אחרי שנידה פגוז אחד הסורים יברחו ורק מהרעש של הפגוז..." אמר חיל בפלוגת המילואים של סרן אמנון שרון, בשעה שהכניםו מעת תחמושת לטנקים חסרי הצד, במחנה פילון, במצוות ים הכנפרים תשל"ז. בבורק שלמהרת מצא עצמו אמנון שבוי בידי צוות טנק סורי על ציד הנכפט, לאחר שטנקים רבים מפלוגתו הושמדו, והתחותחן הבוער שלו, שלמה טובי, שאותו חילץ מהטנק המגוע והבוער, נהרג בידיו המחלצות של אמנון על צדיח הטנק מצודו של מקלע סורי. שונגה חדשניים היה אמנון בשבי הסורי הקשה, רוכם בבידוד ובצינוק. הטעאות היה לכל החיסם

אל"ם (AMIL) אמנון שרון

האויר שלנו הפל לسورים בקרוב אוורי 13 מיגנים. אנחנו הינו חוריו ביחסון עצמי גבוה, לנו הצבא הינו חזק באזרע ולא יכול להיות שהسورים ינסו להתחיל במלחמה. אולי זה איזה יומ-קרב גדור שנאנחנו נשמש גיבוי לדידרים... סמוך לשעה 14:00 הגיענו למחנה פילון. כבר בכניות היתה מהומה רבה. רבבי המילואים יוצרים פקק גדול, אוטובוסים פורקים חיללים, יש התרוצחות של קצינים שכונים את התנוחה. אני ייש לסקוטה הטנקים שלי שאנאי מקווה שהטנקים נשארו מוכנים כמו שהשארנו אותם לפני מספר ימים בתום תרגיל הגיס. אבל, הסכנות ריקות, אין בהן אף טנק! אני פוגש את מפקד הגדור ס"ל עוזי מор, וועוי מעדקן אותו במצב: "...עד אتمול, יום שיישי, ברמת הגולן פרוסה רק חטיבת "ברק" - 188 עם שני גדודים סדרים. הגדור השלישי שלה הוא גדור מילואים לא מוגois. בהנחה שכל הטנקים תקנים וכל אנשי הכוח קיימים, עשויים להיות כל היוטר 75 טנקים. מנגד, לסורים 1500 טנקים בפרקיה קרבית. הקו השני שלנו - אוגדות המילואים - עדין לא מגיסות. רקקו הסורי השני, 30-ק"מ צפונה, לכיוון דמשק, יש מעלה מ- 1000 טנקים נוספים, מאושים בנושאים מילואים שלהם. במוצבי הח"ר שלנו לאורך הדורה, נמצא גדור צחנחים סדי שחקל מח"יליו בחופשת יום הכנפרים. מנגד, לسورים דיוויזיית ח"ר מלאה. סוללות ארטילריה בודדות מוצבות בשטחינו בעוד שלסורים עשרות סוללות פרוסות ומוכנות על כוחותינו". עוזי ממשיך וمعدכן, שמערכת הביטחון מבינה שכנראה הולכת להיות מלחמה ונעשה הפעולות הבאות: החל מיום שישי חיל האויר נמצא בכוונות עלילונה, החילילים הסדיים קיבלו-

מיד לימ"ח. ברוך הסמג"ד התקשר אליו ואמר לי שהוא בא לאסוף אותו מהבית. נפרדתי מhabן רביב שהיה בן 3 ומאשתו בה שווייה בחודש השלישי להריון. בלה, בעלת החושים החדשם, אמרה לי, אם קוראים לך ביום כיפור זהה אלא בגלל הבתוחן הרבה לי, אמותי, שטויות, השארנו כמה טנקים שהוא זיהה אמנון. בלה, בעלת החושים החדשם, אמרה לי, כל כך כדי להציג אותה אלא בגלל הבתוחן הרבה מוכנים ומצודים, אנחנו רוק ננייע מנועים והسورים יברחו... זאת הייתה התחושה האמיתית כי הרי המשכננו לטפל בטנקים ככבודו יום נסף הודיעו לנו שאנחנו מתחדרים, אבל משאדים את הטנקים כמו שהם. כשאמורים לлечת הביתה, אנו כאנשי מילואים מנוסים לא שואלים שאלות ומהד טסים... באוטובוס דיברנו בינוינו, מי חיזיר את היודים והתחמושת למתחנים וחשבנו שאנשי הימ"ח הסדיים יעשו זאת.

ברוך הגיע אליו בסביבות 10:30 בבורק. חיבור אחרון לבלה אשתי ולבני רביב ואנחנו יוצאים בדרך. אנחנו נסעים תחילה לחניון האוטובוסים בשיכון דן, ברוך מודה שמספר אוטובוסים של החטיבה יגיעו לנקודת המפגש ברמת גן ומשם אנחנו מושכים צפונה. נסעים בכביש החוף, מכוניות רבות נסועות צפונה ודרומה. משאיות, מובלים עוליה צפונה עם תומ"טים, רכבי קש, מובלים עוליה צפונה עם ראשוןי חיליל מילואים נסועים בכבישים. פתחנו את הרדיו לנסוט לשמע ולהבין מה קורה, אבל ב"קול ישראל" הייתה דמתה שידור. שמענו תחנות ערביות אבל לא הבנו כלום. במקלף קישרא אספנו חיל סדיר, צנחן מגדור 50 מהחיליל לא רוחק מהשכונה, ואני זכר איך אמרנו אחד לשני, איך משנה לשנה יום כיפור מתחליל אבד מערכו, אנשים נסועים ולא איכפת להם מהווים הקדושים. הלכנו לישון באוירה רגעה.

יום פתוח

למחרת, בשבת, ביום כיפור עצמו, בסביבות שעה 10:00 בבורק, אני שומע משאית נסעת ברחוב שלנו, הצטיימי מהחולון וראייתי שזו מהאית צבאית. היה בורר לי שביום כיפור אין שום פעילות צבאית ולכן זה נראה מצב חירום. התקשרתי למיל"ח והפקידה אמרה לי, אל תשאל שאלות ותגיע-

לאחר שחדרו מהשירות הסדר בגדוד 82 של חטיבה 7, והוצבתו כמ"פ שוט (סנטוריון) בגדר 266 בחתיבת מילואים 179. הימ"ח נמצא בפילון ואנחנו בשגרת מילואים של אימונים ותשומות. למחרת ראש השנה, ביום א', 30 בספטמבר 1973, מגייעים אל הביתה עם צו גיסוס לטרוגל מלא עד הימ"ח. בשעות הערב המאוחרות הגיענו לפילון וכל הלילה זיידנו וחימשנו את הטנקים. למחרת המשכננו לטפל בטנקים ככבודו יום נסף הודיעו לנו שאנחנו מתחדרים, אבל משאדים את הטנקים כמו שהם. כשאמורים לлечת הביתה, אנו כאנשי מילואים מנוסים לא שואלים שאלות ומהד טסים... באוטובוס דיברנו בינוינו, מי חיזיר את היודים והתחמושת למתחנים וחשבנו שאנשי הימ"ח הסדיים יעשו זאת.

בערב יום שישי של אותו שבוע, עבר יום הכנפרים, אצלנו בשכונת נחלת יצחק, אוירית קרנבל, הילדים על אופניים סקטים, הרחובות מלאים באנשים, חילקים יצאו מבית הכנסת באוירה רגעה, אבל אנחנו שומעים כל רכב נסועים על כביש ת"א - חיפה העובר לא רוחק מהשכונה, ואני זכר איך אמרנו אחד לשני, איך משנה לשנה יום כיפור מתחליל אבד מערכו, אנשים נסועים ולא איכפת להם מהווים הקדושים. הלכנו לישון באוירה רגעה.

אמנון שרון עם משפחתו בעת שיחורו מהשבי

בעזרת הנקודות המומלצות. סביר שהשעיה 20:00 קורא לי מפקד החטיבה, אל"ם רן שריג, לשלכתו ואומר לי ולעוויי המג"ד, עלו עם הטנקים לנפה. אני אזכיר מה מה ששלמענו מספר סרטי מקלע 0.3 אין לי תחמושת והמה"ט עונה לי: לא חשוב, ברגע תקבל הכל. עוד אנו מותדיינים בינוינו הגיעו קצין ואומר שהגינו משאיות התחמושת. קיבילנו חצי שעיה זמן להתחמש והכננו 12 פגיזים מסווג מעיך לכל טנק. אצלי בטנק היו 12 פגיזים ועוד 4 פגיזי חלול. אני זוכר את אחד החיללים בנוסח'ה 21:00 מכוון את הטנק שלי החוצה אומור שהה מספיק פגיזים, כי אחרי שנירה פג אחד הסורדים ינרכחו ורק מהורען של הפאג'. ככלנו צחקנו והיינו חזרוי ביטחון שהסורים יעלמו ברגע שנגניע. סביר שהשעיה 21:00 אני מכוון את הטנק שלי החוצה מהסככה, בחושך הטנק הופך למפלצת אדירה, ואני חשוב בלבבי, איך מסכנים הסורים, אני ממש מرحם עליהם על מה שאנחנו הולכים לעשות להם על כן שגורמו לנו לחסל את יום הcipiorim הקדוש. עליית עיר הצריה והתחלתי להוביל את שדרות הטנקים. בשער המהנה, אני רואה את איזי ריבנבן מ"פ' ב', הוא בדיקת הגי"ע מהבית עם מזודה ביד לבוש מדים מגוהצים. בהזק הדוד שלו הוא מנוף ולואמר: "ניצנץ אחריו המלחמה". אני מוביל את שדרות הטנקים על הכביש לכיוון רמת הגולן, לפני ונסע ג'פ' של משטרת צבאיות. כבר ביציאה מן

טלתוקן. טנק אחד היה לא בסיסי אנטנותו, רובם ללא פלטוט בזוקה (פלטוט מיגון מטמענים חולמים), כנפיהם חסודות. הטנקים היו עם מעט דלק בבען, ובקלנו הנחיה שכל משך היוזד והחיחום של הטנקים יעשה ללא הפעלה מנועיים כדי לחסוך בדלק, ולכן צידנו בצדד יני. אחד הטנקים היה מונע כל הזמן. קיבילי מס' ג'רקין של סולר ונאמר לי לא לדומם את הטנק אחרת אלא יצילחו להניע אותן.

אரוגניית את אנשי החוץ על הטנקים, תשעה טנקים של הפלוגה והטנק העשורי היה של עוזי המג'ן.

היהודים לא היו מושלים והשתדלנו להרכיב טסים עם כלים ייעודיים, שייהיו לפחות לכל מהלכה, אם לא לכל טנק. סרבלי הטנקיטים שקיבלו היו במידה 'ק' (קטן) בשעה שחילינו, מילאיניקים דשנים, היו בעלי מידות הפלוגה, לבשו את הסרבלים והיוו חיברים לכל כת' – ג'. לבשו את הסרבלים והיוו חיברים לכל כת' כפופים כמו גורילות, מי שהתיישר קיבל צביטה במפשעה. בהתחלה צחקו והתבדרנו, בהמשך זה הפערין, ומצענו את עצמנו מפשלים את החלק העליון של הסרבל וכך עובדים על הטנקים.

להזכיר, באקטובר בערב כבר קר בעפומ... לפתע מגיעות לסככות שת מושאות פתוחות מלאות בחילים מזוקנים, שהגיעו בשירה אדירה, אלה היו חיליל נח"ל מישיבת הסדר שהגיעו אלינו מכוח

פקודה להזור מחופשטים בביתם. ביום שישי הוטס
חילוי חטיבה 7, שהייתה בדורות, לראש פינה,
ובليلת של יומם שישי חטיבה 7 לקחה את הטנקים
שלנו מהימ"ח בפילון, וכל הלילה עד שבת בוקר,
טיפסו עם הטנקים לרמת הגולן, כך שבשבת בוקר
יש ברמה כ-160 טנקים שלנו מול 1500 הטנקים
הסורים. עוזי מושך ואומר שיש ידיות שקרים נדנו
סוריה נחת עם מסוקים על החדרון, ואנחנו שנינו
אמרנו שזו בעיה של גולני והצנחים, ולא שלנו
טנקיסטים, והם יפתחו אותה.

עוזי אמר לי: אמנו, אתה מ"פ', תהיה המ"פ'
הנייד והפלוגה שלו תעלה ראשונה לרמת הגולן,
ואני, עוזי המג'ץ, עולה איתך. אתה לוקח את
החייבים הראשונים שיגיעו, גם אם הם לא ארגנים
שלך. כשנדבכנו בינוינו השעה הייתה סביבה 14:00
בצהרים. בדיינד נודע שבדיקות בשעה זו נפתחה
המלחמות, גם בדורות וגם בצפון וכאמור אנחנו לא
ידועים על כך דבר.

היררכיות חופזה

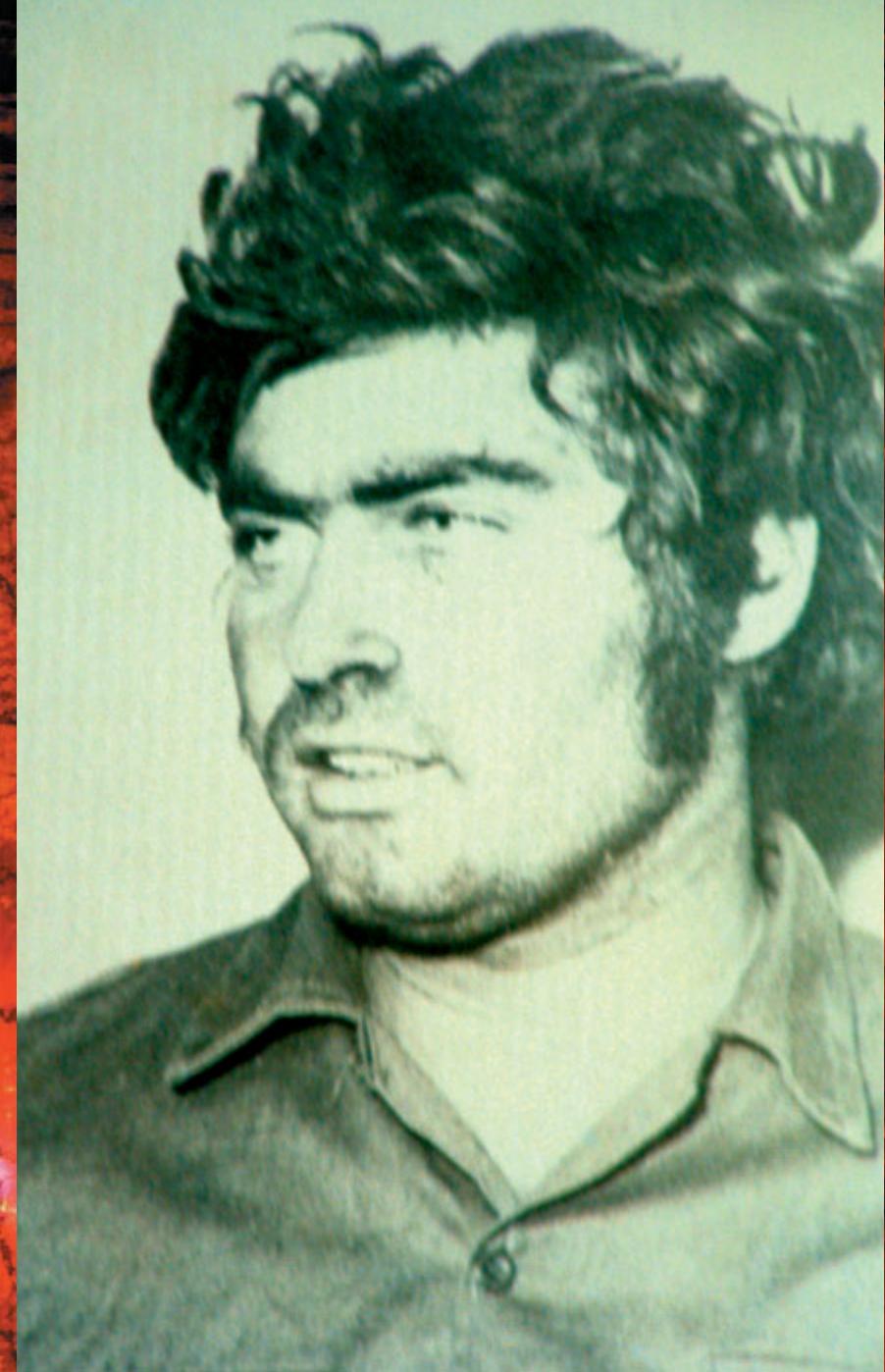
אני שואל את עוזי עם איזה טנקים אני עולה לרמיה", ועוזי עונה לי שכרגע מארגנים את הטנקים ביום"ח. תוך זמן קצר הגיעו לסככה עשרה טנקים סנטוריון שהיו מיועדים לדוחת לשיקום טיפול ד', חילקם היו עם תקלות שהחוליות הטכניות ניסו

עומדים מסביבנו. ואני, צעריר מהיום ב-30 שנה, שיר שchor, עומד גובה בצריה ואת כל "הדאוניים והאוונטוטות" שידעתי – עשייתי. נופתוי בידים, עשייתי סימני 7 עם האצבעות, שלחתי נשיקות לבנות ואז מגע ג'יפ סיור מהיימ"ח וזורך משקפת לכל טנק, גם המשקפות יצאו מארוגי הבלאי. אני מוציא שrox שהיה לי במעיל רוח, קשור את המשקפת ושם על הצוואר. אנחנו ממשיכים לנוע.

עלים לדרך-האולן

השרשראות קורעות את הקביש וחתיכות זפת עופות עלי. רוח קרה ונשבת ואני נכנס פנימה לטנק ורק עיני מציאות החוצה. הנאג נסע באורות מלאים, מכיר את הדרך. לפני הירידות לכיוון גdots, אני רואה בשער של היישוב משמר הירדן תושבים מהמושב מנופפים לנו. אני מתרומם גובה בצריה מנופף להם חזורה ומסמן להם סימן של 'תסמכו עלי, אני שומר عليיכם'. מנגד רמת-הגולן חשוכה. בראשי אני יודע על קומנדו סורי בחרמון, אך אני בטוח בעצמי, ואני ממשיך להוביל את שדרת הטנקים. אנחנו עוברים את גשר בנות-יעקב ומתחלים לטפס בפיתולים העולים לרמה. אחד הטנקים מאבד את ההיגיון ואנחנו ממשיכים לנוע עם שמונה טנקים. באוזר בית-המכס העליון מתקלקל לי הקשור בטנק ואני יורד ומחליף טנק. השארתי את טכני הקשר שוקי, שלחמתי כאיש חמישי בטנק, וללחמתי איתי את קרנסטי הנהג, שהוא הנהג הטנק האורגני שלי. אני זוכר שלפני שעלייתו על הטנק החדש, קרנסטי נתן לי סנדוויך' שאמא שלו הכינה מחלת של שבת. טרפתי אותו ולא ידעתי שייעברו כמה ימים עד שאזכה לאוכל משחו נוסף. המשכנו לנוע במהירות לכיוון נפה. לפני הכניסה לנפה עליינו על ציר המוביל צפונה לכיוון העמדות הקבועות שלנו ואז נכנס לירשת הרדיו מפקד האוגדה רפל (רפל איתן), ואומר לי בקשר: "גיסון" (זה היה שם הקוד שלו), "עוצר בمكان, עברו לרשota תופי, סוף". עצרתי את הטנקים, הוציאתי את הנירית שהיתה לי בכיס הסרבבל והתחלתי לחפש את הוראות הקשר. הטען-קשר מאיר לי עם פנס. לבסוף אני מוצא הטען-קשר קוהינור כתוב בכתב-יד. הוראות קשר פתק מנוקס קוהינור כתוב בכתב-יד. הוראות קשר חטיבה 179, וכל מה שרשות זה מדר הפלוגה, המדור והימ"ח. עוזר אני מחפש, ונכנס רפל לקשר, ובוקלו העצבי צועק עלי מודיע אני מתחזם ולא עובר תדר. ואני, איש מילואים מסודר שהגע מהבית ושומר על ביטחון קשר עונה לו: אין לי את הניר המתאים. והוא צועק חזורה "עבור לתרדר 38.20 רשות תופי סוף".

התותחן אונר, אך מפקד האוגדה מדבר ככה ברדי, אם אני הייתי אמור את המילה 'תדר', היה מוכניס אוטי כלל. ואני עונה לו חזורה, עוזב זה רפל, הבודקיסט שבא מהצנחים, בטח הוא לא מכיר את ההוראות של השרין.

אמנון שרון כPsi שצולם על ידי הוטרים ביום הראשון לשביו. חזון על לחיזיו מסתיר את הדם שעלה פניו

קשר ואת הנהג אם ראו איפה המשקפת והם השיבו בשילילה. המפקדים בכל הטנקים מודיעים לי שאין משקפת. לא משקפת, אנחנו המפקדים כמו יעווורים. הרי אנחנו מוחפשים מטרות בטוחות/arocim. אני מתקשך למ"ח ומודיע שאין לי משקפות ועוניים לי לעצhor היכן שאני נמצא ומיד יבאו לי משקפות. אני עוצר את שדרת הטנקים במרכו ראש פינה. שדרת הטנקים עם הפנים צפונה, משMAIL תחנת משטרה אזרחית, מימיini كنتינה של השקים ותחנת דלק עם מסעדה עגולה. האזור של ידו של התותחן שמחפש את המשקפת, והוא שוקק אזרחים ואזרחיות, חיילים וחיליות, ככלם אומר לי: אמנון אין משקפת. אני שואל את הטען –

המחנה, נתקע אחד הטנקים ואנחנו ממשיכים עם תשעה. באוטה תקופה, כדי למדוד טווח למטרות, נעזרנו במשקפת שדה עם שנותות בשדה הראיה, וידענו עם שנותות אלו לאמוד טווח. אני פוקד בקשר לכל המפקדים: כולם שמם משקפת על הצוואר למטרות החושן. בקשר פנים אני מבקש מההתותחן להגיש לי את המשקפת שנמצאת בדרכ – כלל ליד הרגל של המפקד. עד היום אני מorigש ברגל את התוחשה של ידו של התותחן שמחפש את המשקפת, והוא אמר לי: אמנון אין משקפת. אני שואל את הטען –

ביבה הגדנה לישראל
השליטה הריאית
י' אדר חל' י'
ה' פברואר 1974

מכתבו של...

פישוטה זיהוי,

במחשך לחודענו סיום ד' ה-27 פברואר 1974,
על שיקריכם נסגר בדרישת השגריר הישראלי דוד רותה, חצצ'
שמחים לחודעיכם, שכך האלב האדרום הביצ'-לאופדי בידך את
שדריינו בסדרה דירות ד' ה-1 פברואר 1974 ונסגר עם יקיריכם
בוגב' גוזני ושורלי סוכן.

יקיריכם בידך שכך האלב האדרום הביצ'-לאופדי
לפודר דרישת שלום למסחרתו ובכז' אין את כדריס השבד', כב'
שנקב על דרכ'.

בזדיינכם סייד לשידוריכאו לירידען צדוקים צ'וועיזט.

בדרכ'
השליט הריאית

מכתב המשלויות הריאית המודיעין למשוחתו של אמןנו שרון כי הוא נמצא בשרות השביים וכי נציג
הצלב האדום הביצ'-לאומי ביר אוטו (עם שאר השביים), ביום 1 במרץ 1974 (כ-5 חודשים לאוחר
הנפילה בשב'), וזאת "במצב גוף ומורל טוב".

טנקי סנטוריון, עברתי את מלחמת-ההתשה, את
מלחמות ששת-הימים והרבה ימי-קרב אחרי
מלחמות ששת-הימים, היה אמון מלא בטנק
הסנטוריון. נגעתי 5 פעמים, אבל אף פעם טנק
לא נדלק בחילוץין, לעומת טנק הפטון
האמריקאים, שהטפו פגימות והפכו מיד לפידים
בوعרים. וכך, כשכיבינו את הרשיפה, המשכנו
ליירות לכיוון מזרחה ואז... חטפנו פגעה ישירה
והמיתוס של התנפץ. אש אדירה יצאה מפה
שלימפהת של הטון-קשר. ריח חריף של אבק
שריפה ואש, עצוקות אימים של החותות. אני נתון
פקודה לצווות לנוטש את הטנק. מההתפותחות
כל השמיים היו מוארים כאילו הרימו פצצת תאורה.
הסורים, שהיו במרחק של כ-150 מ' מאיתנו, ראו
אונטו היטוב. הם היו מוציאים גם באמצעות ראיית
לילה של תות-אדום והחלו לפזר צורות מקולעים
על הטנקיסטים שנוטשו את הטנקים.

הטען-קשר שלו, דובל אברהם, קפץ מהטנק.
התותח צעק לי שאוציא אותו כי הוא בוער. אני
מתכוופ פנים וראה רק אש כמו בטボן של
פיתות, אני מושיט את הדידים ותופס את התותח
הboveר ומושך אותו החוצה. שנינו עומדים על
הצריח ובווערים. הסורים צולפים علينا באש
מקולעים. אני סופג בקסדה צרו, וצורות נספחים
פולחים את גוףו של התותחן שלמה טובי שנהרג
בידיים שלו. אני קופץ למטה, פותח את מדפי הנגה
ומוחלץ את משה קרנסטי הנגה, שבער גם הוא.

הציר ושיאותה לי עם נורית הטלפון האחורי.
השיחה עם צביקה מתנהלת תוך כדי כיוון הנגה
אחרי כמה מאות מטרים אני יורדת בתחתית הציר
ומזהה את "כוח צביקה" עמוד מעבר לגדר מעורבת
לציר. כל הכוח הזה טנק אחד בודד. אני מודיע לו
שיצטרוף אליו והוא עונה לי שאין לו תחומות,
אמרתי לו שהוא בסדר, גם לי אין.

אנחנו ממשיכים לנעו, אני מוביל את פלוגת
הטנקים שלי על ציר הנפט, שוכב כולי על הצריח
ומאתוך בחושך את הדרך, מכובן את הנגה. צביקה
נוסע עם הטנק שלו במקביל אליו מעורבת לגדוד.
לפתע אני מבחין בצדור אש שמוגיע מולי לאורך
הציר. עד שאני קולט מה זה, מתפתץ לי לפני
הטנק הפוג. אני ונכנס לתוך הצריח מכובן את
התותח לאורך הציר ופוקד על החותות לירות פג
בטוח קבוי. עד היום מצא לי מצפוני על העיטה
שבועתי בגב התותחן. אני צורח לעליו שכונתי
אותו לאזר המטרה והוא יורה הצדיה, הוא צעק
לי זורה שיש בעיה, המוט שմקשר את כוונת
התותח עם התותח, שבור, והותוח יורה לא
קשר לכוונת.

בשלב זה נפתחת אש תופת מכובן מזרחה וערשות
פגים עפים לעברנו. אני מצדד שמאלה ופוקד על
הפלוגה לפתוח באש מזרחה. הטנק שאחרי
מתפוצץ ונולדק, הטנק של חוטף פג שיזכר שריפה
קטנה שהטען-קשר השתטל עליה וכיבתה אותה.
לי, שמתחלת הטירונות שלו בשIRON שירתי עיל

עברנו תדר. זה היה התדר של חטיבת ברק. ברגע
ששערתי תדר, התקשר אליו סגן מפקד חטיבת ברק
ושאל אותו: "גיסון, כמה טנקים אתה?" ואני
כבר לא מבין מה קורה פה, מה זה כולם התחרופנו
פה, לא שומרם על ביטחון קשר? מה פתואם שאני
אגיד לו כמה טנקים אני. אנחנו בקשר לא מוכרים
את המילה טנקים. אנחנו אומרים: "כבים",
גדולים, שחורים" ובודאי שלא אגיד בראוי כמה
טנקים יש לי. אני עונה לו חזרה וומר שלו אני
עם מסגרת. הוא אומר לך את המסגרת ותגיע
לציר 'מחוזה'. אני מAIR עם פנס, מחפש את ציר
'מחוזה' ומגלה שאין לי קודם על המפה. אמי מעדן
את הסמ"ט והוא אומר לי לא חשוב, תגיע לציר
הנפט...

אני מסובב בזיהירות את הטנקים ומגע איתם ליד
מחנה נפה, אני עומד בכניסה לציר הנפט עם שמונה
טנקים. עוזי מדבר עם המח"ט של 'ברק' וכעbor
כמה דקות אני מקבל ממנה את הפוקה הבאה:
"בע' היכון ליר'ינו ונווע על ציר הנפט לא אורת',
בחווש' מוחלט, חולף ליד ראי' ציר כדורים שנפלט
פקודתי על הפלוגה לבצע 'היכון ליר'. הטען-קשר
מנכיס פג' לבנה וסרט כדורים למכלע המקביל.
אני טוען את מקלע-המפרק בסרט כדורים. בעודי
עסוק במקלע, חולף ליד ראי' ציר כדורים וקורא
מאחד הטנקים שמאחורי. אני מתקופף וקורא
בקשר: רובי המפקדים לאט, עוד לא התחלת
המלחמה... בדיעבד הסתר שבטנק שמאחורי,
המקלע לא היה מתוأم ואיך שהכנסו סרט המקלע
ירה בלבד.

הטנקים נפגים ובוועים בצד' הנפט

בחשיכה מוחלטת נכנסנו לציר הנפט באזור נפה
סינדיינה לכיוון דרום. הציר בנבנה בזמן ככיביש
לצורך טיפול בציינור הנפט של חברת טפילין.
הציינור עצמו קבוע באדמה, מכוון את הנגה. בין
הציינור לבסיס מפרידה גדר רשת. הציר עצמו צר
מאוד, רוחב הטנק בדיקוק, עם עליות ומורדות
שבוקשי אפשר לראות קטעי כביש של כ-100-
מ' קידמה. מצידו המזרחי של הכביש חpora תעלה.
הציר עצמו עובר קילומטרים ספורים מהגבול
הסורי. בין הציר והגבול מושטים היישובים
ישראלים.

נסכתי כולי על הצריח מחפש את הדרך, וכיוונתי
את הנגה, "קדימה", יותר מהר, יותר לאט, תיזהר,
ימינה, שמאלה. כל הזמן פחדתי שהטנק ירד
מהכביש לתעלה, לא חשבתי על הסורים, רק איך
אני מכובן את הטנק. לא פחדתי שנתהפק אלא
שנופרוש זחל, כי בחושך, בלילה, אז מודיעים לוחב
גרוע מאד אם אפרוש זחל. אז מודיעים לוחב
אל'י "כוח צביקה". אני היתי פולגה ג' "כוח גיסון",
חשבתי שכוח צביקה זו פולגה ג' של הסדרים.
צביקה מותקשר אל'י ואני אומר לו שאני בדרך על

אמנון שרון כירט

מבייט בשעה, השעה 3:30 אבל השעון עצר מלכט, הבנתי שהשעיה היא שעת בוקר מוקדמת. השחר התחיל להאיר באור אפור, אני מביט לפנים וראה עשרות טנים סורים עומדים וורדים לכיוון נפה. צבתי את עצמי, חשבתי שאולי אני חולם, חשבתי שככל פישלתי שננסתי בלילה לתוך סוריה במקום יציר הנפה...

נפילה בשב הסור'

אני מביט צפונה ואני רואה את הבתים של נפה, מזרחה אני רואה את המגדל של חונשניה, מהוחר אני רואה את משתתא. אני לא מבין מה קורה, איך יתכן שככל הסורים אצלוני? איפה כל השירין האדרי שלנו? איפה חיל האויר? הכוחות הסורים יורים צפונה, מכיוון נפה כוחותינו משיבים אש. ארטילריה מתחילה ליפול, מטוסים מתפוצצים באוויר וטייסים צונחים מהם, ובתוך כל המהומה, אני עם שיש באוזן מנסה להסתחרר מהחרש הנורא שמטרף לי את המوها. ואז אני מבחן בטורי טנקים סורים נעים מערבה לכיוון הכנרת ואף אחד לא עוצר אותם. הטנק הסורי שלי העיף על התינות-abnayim, בכל ירי. לאחר זמן מסוים, הוא שיפר עמדה קדימה וקצת רוחה לו. ראייתי סביבי את הכוחות הסורים, ניסיתי להסתיר את עצמו בין הסלעים ואת כל החומר הכתוב שקיילתי מהחטיבה, כולל מסמכים אישיים, קברתי באדמה. לפטע טור של טנקים סורים נע על ציר הנפה בין הטנקים השרופים שלי שעדיין היתרמו מהם להבות של אש ועשן שחור. הטנקים הסורים

אל הטנק שלי שבער. לא אוכל לשכוח את התמונה. הטנק עומד עם קנה-התותח שמוט, הלהבות מרצדות ויצירות צורות שונות ומשונות על הרקע החשוך. מותך הטנק עולים קולות נפץ ופיצוצים של כדורי המקלע שהתפוצצו בשירהפה, זה הזכר לי רעש של פופקורן שעושם לבד בבית. עמדתי כמה שניות מטהה ומחפיע מהתמונה הרווחת הזה, ומיד התעתשתי והתחלתי לטפס על הטנק כדי להגיע למקלע המפקד ולהוציאו. ברגע שעמדתי על הסיפון אירעה התפוצצות אדירה, או שהטנק ספג פגיעה פג' נוספת או שמעט התהומות שנותרה בו התפוצצה. מה אני זכר זו "בomba" אדירה, פטריאי אש יצאה מהצריח. גל חום מציף אותי וכשאני פוקח את העיניים, אני מוצא את שרטיטה על המצח. הוציאתי תחבות אישית, חbastiy אתו והוא מרים וארתמי לו לאסוף את החיללים הפוצעים ולכטת לכיוון נפה ולהזיק תגבורת. אמרתי לו שאני חשב שהקומנדו הסורי מהחרמון הגיע אלינו ועשה לנו מארב. אמרתי לו שאני נשאר לאסוף את חילוי הפלוגה ואנתנו נלך לאורך הגדר, וכשהוא מגע עם התגבורת ששים לב שלא ירו בטעות עליינו. כך נפרדנו, לא הרגשתי שום פחד או לחץ, הבנתי שנפגענו ואני צריך לאסוף את שרור החילאים ולהגיעchorה לאזרור נפה.

בדקתי את הנשק האישני שלי, תמי'ק עוזי שהיה תלוי על כתפי וגלילתי שאין לו קנה, זוקתי אותו, ונזכרתי בסרט שראיתי על מלחמת העולם השנייה בו הטנקיסט לוחק מקלע 0.3 עם סרט כדורים על הצוואר, והחלתי שאווי עשה כמו בסרט. רצתי

בחבטה אידריה לקורקע. אני לא יודע אם מהסיטרה או מהנפילה על הקורקע, השתחור לו ונעלם הרחש באוזן! הכל נשמע צלול וברור. אולי חיכית, כי הענק התעכban, תפס אותו בשעריו הסדרבי והניאן.

אותו אל-על ממש הרשותי כמו נוץה. הוא העמיד אותו מולו, הוציא את אקדחו האישית, הכנסיס מהנסנית, דרכ' את האקדח ותקע את הקנה ברקה. הוא דוחף את הקנה בכוחו, מוציא מפיו בליל ברקה. הוא ישב בערבות מתובלים 'אללה אבבר'. עצמות משפטים את העניינים, הבנוי שהוא מספיד אותן וקיווית שהוא אמר עלי רך דברם טובים... נפרדת מבליה אשתי,இיחלמי שהתינוקת שתயולד תקרה על שמי. נפרדת מביב בני, מהורי, מחברים. הרבה תമונות, מגן-הילדים ועד הצבא, עברו בראשי, עיני עצומות ואני מהכח למשמעו את קול הירייה. ואז אני חש מכח קלה על זרועי, אני פותח את העניינים וושומע את האיש הקטן אומר לי בעברית עיגלאת: המפקד אמר שמתפלל, במצבי, בשאקדח התקוע בركתי, לא היה לי'aiIFT מכם, ואמרתי לו: "תגיד לו שזו לא פיר'" ועצמותי חזרה את העניינים מוחכה ליריה, ואז אני שומע לחשושים אני מרגיש את הקנה האקדח מושט מראשי, אני פוקח את העניינים והאיש הדגול

מחיק אל תוך כדי פריקת האקדח שלו.
ואז האיש הקטן, ששים כחoker שבויים או
כמתורגם, שואל כך: "אםור נא ל', מהי הדרגה
אותה נושא על כתפייך?" הכותפות היו
קרועות ושורופות ולא היה אפשר לראות את
הדרגה. אני סרן, ואני מראה עם שלוש אצבעות,
סרן. האש מונענו בראשו ואומר לי: "אםור נא ל'
ומזה השרן אותו אתה נושא על כתפייך?" ואני
אומר לו סרן, סרן, שלשה פסים. ואז נזכרתי
שבאנגלית אומרים קפטן. אני קפטן, קפטן. האיש
הגדול מחיק אליו העיניים שלו מבקרים והוא
מתחיל לפתח את הכתפורותם במעיל הרוח שלו
וממלמל לעבריו: קפטן, קפטן. הוא פותח את כל
הכתפורותם, מורייד את המעל נווטן לאיש הקטן
שלידו ואני לא מבין מדוע הוא מתחפש באמצע
המלחמה!!

האיש הגדול נשאר עם סודר צבאי ומשיר למלמל
קפטען, אה, קפטען, ומתחילה להויר את הסודר.
כשהסודר כיסה את פניו העזיז לפנות אל
המתורגמן ואני שואל אותו בעברית, מה זה? למה
הוא מתפשט? זו מלחמה! והוא מביע לעברי
ומשמע קול אוסס... ואני חושב שאני הולך לעבור
חויה נוראית ועוד עם שמן גדול, ואז כשהוא מוריד
את הסודר הוא נשאר עם חולצת דקרון בהירה
ובכופות שלשה כוכבים קטנים מכל צד ואני
היירחיה יילפיו יונדו אלפו-משווה סיורי

בשבה"כ הוא היה גם סר וזכה להגיד לי שגמזהו
אומור קמן... לא הכרתי את הדרגות הסוריות.
שהוא קצת המודיעין של האזרע כי שמעית אותו
זונא קמן קפטן". אני שיל מאבחן ערבית, חשבתי
האיש המגדל טופח לעצמו בגאות על החזה וצועק:

אתה יכול ללכט. כנראה לא הבנתי אותו טוב
אם אמרת לי שהוא הולך לכיוון נפה ושיגיד לחילאים
שלא ירו בי. הוא צחק ואמר לי לא לדאוג
המצוות של חנק שהביא אותך, "יקח אותן". הוא
תדריך בערבית את אני הצעות, הראה להם כיון
כללי מזורה והם התחלו להוליך אותך. אנחנו
מגינים לקבוצת חילים, הם שואלים אותך לכיוון.
אני מססימים לך לנו הולכים ממוקם למקום. אנחנו
מכמות הכוחות הסורית השוהה במקום,
בhalbם ראה לי זהה לא יכול להיות שכבר יש בשטח
כוחות מנהלה. ואני שואל את אנוואר איזה ים
היום, חשבתי שאולי ישנתי כמה ימים. אנוואר ענה
לי שהיום יום א' שעה 9:30 בוקר. אני נתקל
בסלא וונפל. הצעות הסורי מרים אותך בדאגה
ובבודקים שלא נפגעתו ברגל. אנחנו מגינים לתאגד"
סורי הפורס בשיטה, שלא אלונקות עם פעועים,
עצוקות ונאקות, ולפתע מתוך הפצועים מתורומם
קוקם סורי גבה קומה, קלצינקוב תלויה על כתפו,
דרוגת סמל ראשון מעטרת את זרועותיו. הוא
מתפרק אליו ואני עומד מולו, הצעות הסורי מהוחר
זה הוא מתחילה לדבר אליו בערבית. אני לא מגיב כי
אני לא מבין מה הוא אומר אז הוא מודיע את
הקלצינקוב עם הקת נתן לי מכח בזרוע. אני
מסתווב אל אנוואר ואומר לו שיגיד לו להפסיק
להחכות אותך כי אני קצין, הסמל-ראשון נתן לי
עוד מכח, הפעם הרובה פגע בשרשרא השעון שלו
שהחייתה ממתכת וכמו קפיץ השעון ניתר לרצפה.
הסמן"ר הסורי לך אותו לכיסו, ואני, שכנראה
איבדתי קשר עם המציגות, עקתי לו בערבית,
אני מצער, את השעון תחזיר לי, זו מתנה
מהחרורים לב-מצויה אני לא מוכן שתיקח אותה
השעון. הסורי התרחק שני צעדים אחורה, טען
ודడך את קלצינקוב והתחיל לפזר צדורות לפני
הרגלים שלו. פחד נורא אחוז בפי. אף פעם לא חוויתי
יריות מטוחה כזו קרובה. הדבר המדיחים שקרה הוא
שמרגע שהוא פתח באש, זינק עלי הצעות הסורי,
אפאפ ועטף אותך והריחקו אותך תוך שום
צעוקים משפטים בערבית.

העוק הטעבן עלי

לאחר דקota ארכוט של הליכה והיפושים, העגנו
לאזרח חושניה, לטנק סורי שעד מועד הצפת
לכיוון מערב ועליו כחמשה חיילים עם משקפות
עומדים על קצוות האצבעות ומשקיפים מערכה.
השני שירד היה ממוצע קומה אבל לד האיש הענק
הוא נראה ממש צוקיך. האיש המגולל שלח את
הចחות חזקה, עמד מולו, הסתכל بي בעיניהם
ומפחידות והוריד עלי מה שם קוראים "וואחד
באך", הוא הנחית עלי סטירה אימנתני, זו הייתה
הפעם הראשונה שהבנתי את המושג לראות
ובוכבים. ראיתי מיליון כוכבים קטנים ועטפי

המשיכו לכיוון נפח ולאחד מהם כביה המנווע. שמעתי את "הסתוררים" של ניסיון ההתנעה של הטנק. פלוטות המנווע נפתחו, אני מהדק בחזקה את האוזן הרוחשת ואני שומע קול חדש אגבנים, אני מרים את הראש ורואה חייל סורי לבוש צבאי, דרגת רב-ט', פניו מפוחים בפיים ובקינסיטים ובחרגותו אקח בתוכה נרתיק.

הHIGHLY MASTICATED ALI, ANI ROAHA AT UTINIO DALOT, ANI SHAFOMO MATHIL LERUDOV, HOA MASTICATED ULI, AND REMARIM DIDIIM BUBHOT, NAKNU, ANI SHOCB UM SHICH BAZOON LA YODU' ALIYAHA BEUBVOT, HOOSHAV UL HSORI SHMAROM DIDIIM. UDUMUT HSORIM YKNEISU PEGZ UL SHNINO ANI MANSHE HAZO'IAH AT HADID MAHAZOON LSMSAN LO LSCBV LIYI AND ACHOR NAK, ANI ACHALIT MA LEUSHVOT AITUN. HOA HIBIN SHANI FTSOU' ALA NSHK, HOA HORID AT YDIO SFL AF AT HAKDAD HAHSHTANIT VCIYON MOLOI, KOLU RUDUT MATHATRGOSHOT. ANI LROGU AVBDATI KSHR UM MASHIACHOT TSUCHKI LY BEUBRIT: HSHTAGUTAI? TZU'IA AT HAKDAD, ATAH LA YODU' ASOSR LCOZON, ATAH UDUM TPLLOT CDOR IKRAHA PE ASOSI! HOA LA HIBIN MAH ANI CHOUK HOA SHOZA' ORCH KLTUTAI OT HAMILIM ANOAR VKLZ'NIKOB, THTON SHNIVOT CL HZOT HSORI HKPI AOHTI UM RUVI KLTZ'NIKOB MIDU USHO ULI CHIPOSH. MIZAO AZELI CDOR MPMACHOT SHL HBIBI BT HORNICK PLSTIK VANI ZOCHR LBIYU' OT HABUTTA. ANANOAR, SHAHNA HNG HATNK, DDU' CMA MILIM BANGLGLIT VLMZOLI ALU HIO HAMILIM SHGOM ANI IDUYTI VDK AICSHOVA HTPTCHHA HTKSROWT LBIYUNO. HSOT HSORIM OTTOI MKRKU VGDUR SOSOT LBIYU' HTOM SHMDUT BHCHILAH LIDY.

גנלי לציין שהתנהוגות הצוות הסורי כלפי הייתה
הומופת. הם התקרבו לטנק וסימנו למפקד הטנק
שפתחה מדריך ויצא עם ראשו החוצה. הוא סימן להם
זהולות אותי לטנק, וכמו שק תפוחי אדמה זרקו
אותו על הארץ. הסורי שהיה קצין צעיר (הכופות
של הדרגות היו הפוכות כך שאינני יודע את דרגתו) ¹
הסתכל עלי, לא אמר מילה ונכנס פנימה לצריח
שלו ותוך דקה יצא עם מיל אל לומיניות. הוא פתח
את המכסה של המיל כל ומיליא אותו במים. שיכוך
הממים במכסה החכו לי שאני צמא מאוד, על אוכל
אַחֲבָתִי, והסוו, שאל אותי באנגליות אם אני
וואnts להשות. אמרתי לו כן בברכה, ובשתי ידיים
אחזיתי את הספל ושתיתי. כשסימתי הוא שאל
אם אני רוצה עוד ואמרתי לו כן. הוא מילא שנית
את הספל עד גודתו וננתן לי לשותה. תוך כדי
שתיה מתרוצצות לי בראש המחשבות, ואולי זה
שמע תמים וידותי, אבל אני הטנקיסט הגדול
החזק שנכב כמו שק תפוחי אדמה חסר ניול,
אני לא יכול להילחם בו אבל אני יכול לגמור לו
את המים... וכשסימתי לשות ביקשתיocos
שלישית שבkowski הצלחתו לגמור. תוך כדי שתית
הבנות כלום למעט שאני נושא השיחה. כמובן
מספר קומות הוא אומר לי באנגלית הכל בסדו,

חולצות לבנות, עניבות ובידיהם תיקי עור. האחד ייחשิต מבוגר בן 40 (אני הייתי בן 25), נראה ערבי, והשני בחור צעיר, גבורה, נראה כמו כבו ישראלי תימני עם חירך מקסים, חירך תימני שכשרואים את החירך איי-אפשר שלא להצטרכ... "התימני" פונה אליו בעברית כמו של צבר, שלום, אך קוראים לך. אני עונה לו 'אמנון' והוא אומר לי אמנון אני רואה שאתה פצע, האם לא טיפול בך? ואני עונה לו: לא, לא קיבלתי שום טיפול. האיש פותח את הדלת, משוחח עם מישוחה במסדרון ותוך מספר שניית מביבאים לו קערית מפלטטייך, ושניהם מתקדמים מכיוון הדלת אליל. הערבי המבוגר לא מוציאו הגה מפיו אבל מבטו החד והקר חזיר לאל תוך הומה. הצעיר ניגש עם הקערית אליו, טובל סמרטווטו מטונף בדם בתוך מים

עכורים ומתחיל לנגב לי את הפנים והצורך. הפציעים התחללו לכוא ולשרוף ואני, מסיט את ידו ואומר לו, די זה בסדר אני מרגיש טוב. הוא חייך אליו את חיוכו המקסים והתישיב מולוי. הערבי המבוגר יותר התישיב לצידו. אני מסתכל עליהם בדריכות ואז "התימני" פונה אליו בynamת התנצלות ושולא האם הציגו לי לשותות? אני שכבר תפsti בטיחון שאלה אותו מה יש לו להציג לי לשותות, והוא ענה לי יש לנו קפה, תה, שאלתי אותו האם הקפה יגעה בספלונים קטנטנים כמו על השידה ממול והוא ענה לי בקול מתנצל שככה הם שותים קפה, אז אמרתי, אם כן, אני רוץת תה. בכל אותו דו-שיח הערבי המבוגר שבחן אותו בזרה מיוחדת ומפחידה.

"התימני" קרא משחו בעברית ותוך דקוט הגיע חיל סורי עם כס תה. הocus קטנה כמו כסית של יין, אני לוגם מהתה וכמעט נחנק. התה היה ממש מתוק! הוא שואל אותי מה קרה? ואני אומר לו, השמע בטח הטבח שלכם מאוהב, כל הסוכר בעולם נמצא בתה. הוא עונה לי שככה זה צ'אי, אמרתי לו אני מתקoon לתה ואז הוא אומר לי, תלמד, בעברית תה זה צ'אי. זה היה השיעור הרាលון שלו בעברית מודברת.

עוד אנחנו מתקשים, הערבי המבוגר דוקע עם היד על השולחן, צעק 'ב'ס' ופולט מספר משפטים בערבית, פניו של המתורגמן מוצינוע, הוא מתכווץ לתיק שלו ומוציא תיק קרטון, פותח אותו ואומר לי שהוא צריך למלא מספר פרטיים. מה ש马克? אמנון שרון עוני עונה, מספר אישי מה שמרק?

"תיר או מלחה?", "תיר או מלחה?" ואני לא מבין מה הם חשובים שאני תיר? אבל, חשוב שארלי תיר זה בא מומילה תי'ארה, שבידות קראנו כך לעיפופו. ואם זה טיס איז בטוח כל הכותות הסוריות שראיתו נסעים מרובה הגיעו כבר עד חיפה ונחריה ולקחו את חיליל חיל הים וזה נראה המלח שהם שואלים. לימים כשלמתי עובדי הבنتי שתיר או מלחה זה אכן טיס מלחה וזה נוט. במהלך היום החלפנו מספר kali רכב ולקראת ערב הגיעו למחנה צבאי בدمשך. והרידו לאי את היכסי שחדרו אותו מהכבלים בידיים, הסירו ליל מהחדרה מהחכילה הייתה כל כך טוביה ונעימה. הוליכו אותו בעדינות על מדרכה לאורך גדר עם אפונה וריחנית

קפטן. הייתה בטעות שמיד יתחילו בחקרים, ואכן, שניהם התחששו ואז המטורגן פונה אליו ואומר לי: "אמור לי מהי מסמכתך". אמי אומר לו שלא הבנתי את השאלה והוא חזר, דיר באלאק, תענה לי, מהי מסמכתך. אמרתי לו שאין לי מסמכים. ניסיתי את כל מה שעבור לי בראש, משימתי, סיימת, סמכותי, עמדותי, עד היום אין לא מודיעין לנו הם התבכוו, גם כספרתי על כך למועדין לנו הם לא הבינו מה רצה ומהי מסמכת... לאחר מספר דקות קשרו את ידי מוחר בוחוט טלפון. האיש הגדול סימן למשחו מהתנק לרדרת, תידרך אותו ושלח אותו כפות מהחור היה בחר צנום ורזה, ללא סימני דראות. האנגלית שלו הייתה מועלה והוא נראה היה קצין תעמולה. כל חיל סורי שעבר לפניו עצר מולו והצדיע ואני שהייתי כפות הנחנת עם הראש. המלווה, מוביל אותו לכיוון התאג"ד הסורי ואני מספר לו על החיליל הסורי שירה עלי והוא אמר לי לא לדאוג. הגיעו לנו מושיב אוטו על הרصفה וושאלו אותה מיריה ואני רואה שכולם מצדיעים לו ורק אז הבנתי שבשתה בכלל לא הציעו לי.

פתאום שניות מתקופים אליו, המלווה אמר לי שהסורי שירה עלי מבקש סליחה ואני אמר לו שאני סולח ואנתנו מדברים עוד קצת והסורי מוציאו מכיסו את השעון אליו, ומחזיר לי אותו. המלווה אמר לך את היטהון אבל זו החזר את היטהון ואת התקווה שהנהם הם בכל זאת קצר אנושיים. כעבור מספר שעות הגיעו הנגמ"ש סורי, קשרו את עיני באיזה סמרטווט שמצאו בשיטה, העלו אותו על הנגמ"ש שהחל להדרו לכיוון סוריה. לפני נפתחה אש מקולעים אל הנגמ"ש, שהגביר את מהירותו. אחד החילילים הסורים שהיה על הנגמ"ש נפל, אני חשבתי שיעצדו ויאספו אותו, אבל מפקד הנגמ"ש האץ בנהג וرك אמר "חארם חארם".

החוקק "התימני" בכלל הסורי
uberino את הגבול ואז הורידו אותו מהנגמ"ש, חבורה של סורים התקבצה סביבי, מביט עלי, מקלף חתיכות עור שרופות מהידים. לאורך הקיר הייתה שידת מגירות ארוכה ועליה מונחים ספלוני קפה קטנטנים וצלחות קרטון עם שיריים של לחם. פתאום נפתחה הדלת מולי ובפתח עומדים שני אנשים לבושים בחיליפות אזרחיות – ז'קטים כהים, אוליגangi או אמריקאי. כל הזמן גם שאלו או

אמנון שרון כפי שצולם על ידי טלוויזיה דזה בהיותו בשבי

וכងיסו אותו לאולם צר, מואר כלו עם אורות ניאון חזקים. סגרו את הדלת מאחוריו והובילו אותו לקצה האולם, שם הושיבו אותו על כסא, לפני שלוחן מלבני מכוסה מפה לבנה ומעבר לשולחן 2 כסאות יקיים. בכל פינה של החדר עומד חיליל סורי עם כומתת אדומה ובודק כל אחד מהם רובה קלצ'ניקוב. הם עומדים מתחים כמו אני שוכן המלכה באנגליה. חשבתי, כמה אני חשוב, צחנים שומרים עלי, אך מהר למדתי שבצאב הסורי כומתוות אדומות זה משטרת צבאית. אני יושב ומביט סביב, מביט עלי, מביט סביבי, מביט ברזל בכתף, מישחו משך לי את הדיסקית ושאל אותה: "אינגליז? אמריקאי?". הספרות בערבית שונות משלנו ומשמעותם מה הם חשבו שאנו

uberino את הגבול ואז הורידו אותו מהנגמ"ש, חבורה של סורים התקבצה סביבי, מביט עלי, מקלף חתיכות עור שרופות מהידים. לאורך הקיר הייתה שידת מגירות ארוכה ועליה מונחים ספלוני קפה קטנטנים וצלחות קרتون עם שיריים של לחם. פתאום נפתחה הדלת מולי ובפתח עומדים שני אנשים לבושים בחיליפות אזרחיות – ז'קטים כהים, אוליגangi או אמריקאי. כל הזמן גם שאלו או

יוםית ושבועית. התחלו בקורים של אנשי הצלב האדום שהביאו מכתבים וחבילות מהבית. בכל יום ישיני ערכנו קבלת שבת, הדלקנו נרות שעשינו מפתלים שלחנו מהشمיכות ומשמן שאגרנו מפח האורו. חגים שהגיעו חגנו יחד.

באחד במאי ב ביקור הצלב האדום, מקריא לאיש הצלב האדום מברך: "אמנון שרון, מול טוב, נולך בן!" בסיום של הביקור אספה את כל חברי להא הרמן נוכחות של מים ואמרותיו: "אני מואוד מאשר ונני קורא לתינוק בשם דודו. ביתו חשבו על אותו השם, הרי דודו מסמל חופש וחירות. ודרור שאט שירתו הצבאי עשה ביחידת קרבייה ברמה"ג ובלבנון הספיק להילחם גם מול הסורים לבנון.

מעגל שנסוך

ב-6 בינוי התבכעה החלפת שבויים בין סוריה וישראל והזרכנו ארץם. מס' ספר שבובות עברתי תחקרים ביטחוניים, בדיקות רפואיות ובסופו של דבר החלטתי להישאר שנה בקבוע להחלמה. הציבו אותי בהה"ד אימונים ועליתי לדרגת רב-סרן. לא הצלחתי למצוא עניין בהה"ד האימונים וביקשתי לחזור לשירות. מס' ספר ימים עברו עד שהתקבל אישור ביטחון שדה ומפקד גיסות השריון מוסה פלד, זל", קורא לי אליו לראיון ומציין לי תפקידי סודיו ביותר שאסרו שאף אחד ידע. אתה הולך לבצע ניסוי שדה לטנק ישראלי חדש שנקרו "מרכבה"... המעגל נסגור מאז החלים שחלהתי בסוריה. ערכתי ובייצעת את ניסוי השדה בטנק ה'מרכבה' עד שמסורתו לחיל-השריון גדור טנקי מרכבה עם כל החומר התורתי. את הגדר העברונו בטקס חגיגי שככל תרגיל אש ברמת הגולן.

בזמן שעשינו את הזרות אשתיה בלה הייתה בסוף החודש התשיעי להריוונה ואני בקישתי ממנה שתתאפשר עד גמר הטקס שלא יוצר מצב שגם בילדיה הזו לא אהיה נוכח. ימיים ספורים אחרי הטקס נולדה לי בת, שמה ליהי, את שירורתה הצבעי

עתה בקצינית חינוך בחטמ"ר עזין. נשארת בצד. בגל בעיות גופניות ונפשיות (חוסר שינה) שנבעו מהשבץ הסורי, הורידו לאות הפרופיל ל-31 וקבעו ל-30. יחד עם זאת מילאתי תפקידי פיקוד ומיטה בגיסות-השרון, שירותתי כמג"ד בסיני ובבקעת הירדן. סיימתי את תפקידי בשירות בדרגת אל"ם, שימשתי בהמשך כשנתים כמפקד פ"מ קצ'ו וב-1988 השתחררתי משירות קבע. במילואים אני מושתת במחלקת נפגעים, במרכו'ן קדר למשוכחות השוריות הבינדרוגן.

השבי גרם ליטרואה שמנהנה אני לא משחרור עד היום. הריפוי הוא ריפוי-בעיסוק האינטנסיבי שלי במשך כ-15–16 שבועות בימה בפעול שהקמתי ליעוץ רהיטים. ננדב ווסף בריפוי אני מספר את הסיפור המלא שלי ביחסות אבא ובבת-ספר.

אותו מהכסא. מהרעד ששמעתי אני חשב שהשולחן נפל. הם משכו אותו כשכפות וגלי בקשי וגופות ברצפה. לא שמעתי את הדלת נפתחת, אבל משב רוח קר היה באוויר וריח חזק של אפונה ייחנית, כך שהבנתי שהוציאו אותו מהחדר, ואני מוביל אל הלא נכון.

מכאן מתחילה פרק סוריה. במשך חמישה חודשים אני בציגוק, שלוש פעמים ביום מוציאים אותו לשירותים, שלוש פעמים ביום אני מקבל אරוחות. ואזרחות בפרק 2 "חוויים" (סוג פיטה עבה) וצלהת פלסטינית מלאה בתה. בכל ארוחות בוקר ריבבה, תונספת, פעם של זיתים שחורים, פעם של לבנה ופעם זיתים יוקים ופעם גבינה צחובה, פעם חלבה פעם גבינה לבנה. טעמתי את הגבינה הלבנה והיא הייתה לי מזון חומוצה. החבטי שנונותים לי משחו מוקולקל ולא נגעתי בה. כשהושומר בא להוציא את הצלחת וראה שלא אכלתי, שאל אותו בתנוחות פוטומימה מה לא אכלתי את הגבינה ואני הצבעתי על הבטן. השומר הסתכל החוצה, הסתכל אליו, שיטם לי שאהייה בשקט ואשמור סוד וטרף את הגבינה. החלטתי שאין עוקב אחריו עד הערב ואם הוא נראה לי בראיא אני אתחליל לאכול את הגבינה. היום, אני מה זה אוהב לבנה... בצהרים הביאו אורי או צ'ירובה עם חצי פרי ובערב פעם בטעה מבושלת עם הקליפה ופעם עלי תרד.

אמור אני בציגוק 5 חודשים, החורקים "קורעים" אוטו לוגרים בזמן החקירות ושאני חוזר מروسק מעולף לציגוק. אני מנשה לשמר על שפויות, אני לדתי אבל חיבורתי תפילה לאלהים שבאדיקות החרפלתיות אחת שלוש פעמים ביום. התא אפלולי קקר ואני לא מצליה להירדם. בין נמנום לנמנום השומרים ננסים לתא ומכתחים לי את הצורה. עברו חדש בציגוק, הגיע ספר ווילך לי את הפנים הראש בעזרת מקצת ספרים ידנית. עברו חמישים הובלו אותי למקלחת ושם שטפתי את עצמי תוך דקה.

זאת החקירות שאלו אותנו מה זה "מרקבה" ולא דעתן. הפעילו עלי לחפש פיסי כבד וכשהעלו אותנו מהעליפון שאלו אותו החוקר: אתה לא יודע שיש לנו נוק ישראלי חדש שנקרואו "מרקבה"? נזינו לו שאין זה דבר. בציינוק השבתי שאלוי בכל זאת יש טנק זהה, אני הרי איש מילאים ואולי הסדרים מצודים בטנק מרכבה ואני לא יודע. דמיינתי את עצמי אל"ס ולא סרן, עומד על גבעה בגבג ולפניהם קופסת גפרורים עם סיגריות כמו קנה ח' "מרקבה" – אני עולה צפונה לרמת הגולן עם מהה "מרקבות" ואצאלה וורשי כלות בהשכלה את האצנו

הנושאים הנחוצים בזאת – גזירות, גזירות, גזירות...
בעבור חמישה יהודים קשים בתא הציגוק, מבודד,
חובל, מוכה, והוציאו אותו מהציגוק והעבירו אותו
לתא גודל שמצאתה בו חברים חדשים. עשרים
אחד אנשי צוות אויר – טייסים ונווטים, עוד
קצין שורין, רופא וקצין מודיעין מהחרמון. שלושה
יהודים היו ייחד, יום ולילה. היה לנו ועדת
תגבורת. ועדת ספרות. ועדת מזון. בנינו שיגרה

שוייך? אני עונה לו שעל צבא אני לא מדובר, אני טנקייסט במילואים ואני מסרתי את פרטיו האישיים ושולא ישאל אותו יותר. "התימני" מתרגם לעברית את דברי, הערבי המבויר מדבר אליו בערבית והוא חוזר אליו ואומר שהצבא לא מעוניין אותן את רק צדרכיהם כמה פרטיטים טכניים לתיק האיש. אני ממשיך ומתקעッシュ שאני לא מוסר יותר שם פרטיטים. אני בטנקיסט לא קיבלתי שום הדרכה או אימון לנפילה בשבי. רק מהעתונים והסידטים זכרו שאנו נופלים בשבי ציריך לבքש פגישה עם אנשי הצלב-האודם. מה זה צלב-אודם, איך זה עובד, מהם הם עושים - לא ידעת, אבל אמרתי לחוקרים שבגלל שהם חוקרים אותו על צבא אני מבקש מיידי להיפגש עם הצלב-האודם. המתורגם תרגם כמובן כחסינים את המשפט "סאליב אל אחמר" שניהם פרצו בצחוק רועם ומתגלגל ונשחפה אי אתם ואמרתי לו, תגיד לי דוגרי, אם קצין שלכם נופל אצלנו בשבי הוא אומר פרטיט על הצבא? איך ש"התימני" תרגם את הדברים, שניהם השתתקטו הסתכלו אחד על השני, הערבי המבויר לחש ל"תימני" משחו באוזן ואז "התימני" פונה אליו בערבית שוטפת. היהתי בטוח שהוא ממשיך את השיחה עם חברו אבל הוא עobar לעברית ואומר לי, אני מדבר אלקין, למה אתה לא עונה לי? ואני, עudden מבודד, אומר לו, תשמע אתה טעית ודברת אליל בערבית. החיק הטוב נעלים מפניו והוא נראה פתואם מבצעית עם רוע בעיניים והוא אומר לי, תורן שהוא מצבע עלי עם האצבע, אתה שקרן, ייודע ערבית ודבר עכשווי ערבית! אני מזועזע מהמחשבות שלהם עלי, צעק אליו מודיעין ולא ייודע אפילו מה זה קצין מודיעין, והוא אומר לי, אתה מיליה בערבית ואני טנקייסט במילואים ולא ייודע נפלת בפח, תפסנו אותו במילים, אתה אמרת דוגר... .

מיידי עניתי לו שdogeri זו מילה בעברית ואני לא מדבר שום מילה בערבית. כאן התחליל לחן נוראי של שני החוקרים, הם קמים וצורהיים עלי ואני צורח זהה שאני לא מדובר בעברית. כל הגוף שלי התחיל לרעוז, הרגלים נקשו אחת בשנייה. הם צעוקים, אני עונה בצעקה, ובסוף נשברתי ולא היה יכולתי ליכט לי כבר מכלום, אמרותי להם, טוב אני אגיד לכם את כל מה שאינו יודע בעברית, והחוקר הצעיר אמר לי כן, תגיד תגיד, והוא מתכוון לעבר החוקר הבכיר ולוחש לו משחו בעברית. אני רועד ככלו ויזען ומוציא שמשחו לא טוב חולך ל夸חות. אני אומר לו כל מה שאינו יודע בעברית זה... ואם זה משחו לא טוב זה לא נכון ולא נכון. כן, תגיד, מעודד אותו החוקר ואני אומר לו שכל מה שתגיד, מעודד אותך החוקר ואני אומר לך כוס אומק וכוס אוחתך" ואני לא ידע מה בכל... .

את אשר יגורתי בא לי, החוקר הבכיר קם צrho
משמעותו בערבית, שני חילאים סורים רצו אליו, שמו
שובה שוחרר يول באישו. תפנתו אונתי גזיזוונטי ובהינמו

רְבָנוֹ שֶׁל עַולְם

*בארי חזק

אַמְרִירִי הַבּוֹשִׁים לְעֵת עֲרָב
לְשֹׁא לְאַטִּים שָׁמָה, וּכֹבֶב
הַצְפּוֹן הַבְּנִיד, אֲנָה
יַגְנוּת אֶת צָבָא עַלְוֹתִיה,
לֹאָן הָא יַוְבֵּל בְּחֹן אֶת

אָנָה עַצּוֹת אֶת עַיִינָה, עַכְשִׁיו אָנָה
שׁוּמָע. אֲתָה יַכְלֵל סְפִוִּית
לְמוֹת. אֲבָשְׁפֵל, אָנָה, כָּבֵר לֹא
מְרֻגִּישׁ

דְּמֻעוֹת הַהְרֹרֶךֶלִיךְ יַגְדוּ קְדִישׁ.

* סְרִוִּיֵּל* באָרִי חזק ז"ל, בן קיבוץ
אַפִּיקִים, נפל במלחמת יום הכיפורים
במערב התחילה. שיר זה (אשר ייחד עם
עוד שירים של באָרִי ז"ל, נמסרו לעיתון
"במחנה" על ידי אחיו, המשורר יהיאל
חזק) פורסם לראשונה ביום 19 בדצמבר
1973.

אָנָה, הַגְּבֵר עַצְמַת אַוּתּוֹתָה,
כְּאֵן אָנִי
לֹא שׁוּמָע, לֹא יַדְעַ, הָאָם
שׁוֹב תְּקִיעַת פָּרָח בְּרַזְל בְּדַשׁ
הַאֲגָנָה. אֲתָה עַדְן בְּכָה, לִמְהָ
אֲתָה כְּה רְכֹרֶכֶי, לִמְהָ אֲתָה תְּמִימִיד
אַוְרָהִי. הָאָם אָנִי נִשְׁמַע חִיטָּב, עֲבוּר
עֲבוּר גַּם אֲתָה נִשְׁמַע קְטוּעַ, אֲתָה
נִשְׁמַע פְּצֹועַ, אֲתָה

בְּעַמְקָם מַאוּרָגָן הַקְּפִיטִית. הָרִים
וּכְנֶרֶת אַחֲרֶת, אָנָה
הַזְּעַמְמַת אַוּתּוֹתָה, בְּמַכְ"ם
לֹא רֹאָס אֶת פְּנֵיה, מַדּוּעַ
אַיִּה מַזְחָלָם, מַדּוּעַ אַיִּנה
לִלְחָם, הָאָם לְשָׁלוֹחַ אַלְיכָ סִירַ מִמְּנָעַ
אַנְיָנָה מַלְאָ אַמְנוֹנָה
שְׁלָא יַגְעַע וְלֹא יַחְזֹור. פְּצֹעַ
שְׁחוֹר, אָנָה הַחְלָשׁ
עַצְמַת אַוּתּוֹתָה.

תִּמְדִיד אַוְקְטוּבֶר

קָטוּעַ מַה שִׁיר "עַלְים וְאָוֹרֶר" שֶׁל המושׂרֵר נָתֵן יוֹנָתֵן,
לֹכֶר בְּנוֹ לִיאָוֶר, אֲשֶׁר בְּהִיּוֹתוֹ מִפְּטַנְקִים,
נַפְלָה בְּגָוֹרָה הַצְפּוֹנִית שֶׁל הַעֲלָתָה סְוָאֵץ, בַּמְלָחָמָה יוֹם-
הַכִּיפּוּרִים.

תִּמְדִיד אַוְקְטוּבֶר, שִׁתְקִיתָה קוֹזִים נְאָגְשִׁים
וְאִימָת הַלְּלָה הַשְׁׁשִ׀י
בְּשַׁהַשְׁׁתָּקָה הַשְׁעָוָן וְחַשְׁכּוֹ קְרוֹאֹות
וְהַלְבָדָה וְהַטְלָא אֶת הַבְּרוּזָל
וְהַבְּרוּזָל אֶכְלָא אֶת הַדָּק
וְהַאֲלָחוֹת קְתַמְסָמִים מְלִים אַחֲרוֹנּוֹת בְּקוֹל צְרוֹד
פּוֹתַח בָּאָש
וְאַחֲרֵי הַאָש רָעֵש וְאַחֲרֵי הַרְעֵש קְוֵל דְּמָהָה דְּקָה וְחֹל
וּמְאֹז מְחַכִּים בְּחַגּוֹר מְלָא בְּחַלְוָן-קִיזָּא אַחֲרֵי
וְאַוְקְטוּבֶר שְׁשַׁוְכָה אַוְתָם אַחֲרֵי הַקְּצִיר
וְאַוְקְטוּבֶר שְׁזַוְבֶּר.

ה "אַכְזָרִית" הַנְּגָמָם שֶׁהַכְּבֵד הַטּוֹב בְּעוֹלָם
בְּשִׁירּוֹת פָּעֵיל בָּצָה"ל - ב"חֹמָתָמָגָן וּבְדַרְךָ נְחֹשָׁה"

"אַכְזָרִית" ס' 1א'

חֲטִיכָה אַכְזָרִית ס' 1א'

פְּרִיסָה בְּשָׁטוֹת

● קְבוֹצָת דִיזְל הַנְדָסָה/נִמְדָע הַיִנָה יִצְרָנִית חֲטִיבַת הַכָּח לְאַכְזָרִית ס' 1א'

E-mail: nimavni @ dslnim.co.il Tel: 08-9781111 Fax: 08-9781137

תמשיך לחבק

שולמית ספרר – נבו

המלחמה עומדת בפתח
כך אמרו לי.
אבל אני מטהטה אותה
עשוה בה כיושן
שלא תזה
ולא תקרב
לא רמן.

תמשיך לחבק אותה
סגרתי את השער על בריח
ונתני לזיפי האהבה לשמר
המלאים יודעים –
אייפה שיש אהבה
לא יורם.

אין כבר נשים גדולים

שולמית ספרר – נבו

אין כבר נשים גדולים
ונפלאות
הם נעלמו מהעולם
כמו הפיות.

יש רק נשים קטנים
ועייהם עיפות ומאובקות
ואפשר לראות אותם כמעט בכל מקום
ואפשר לzechוק אותם
וכל-כך לאחוב אותם.
הנשים הקטנים
הם הנערומים שומרים
על נפלאות
הארץ הזאת.

אָגָרוֹן הַפְּלִדָּה

עוֹרָא מוֹרֵד

רַאֲיתִי אֶתְּם
בְּאוֹקְטוֹבֵר חֲמִשִּׁים וְשָׁשׁ
בְּקָרְבֵּן סְכִיר הַרְאָפָּה
בְּאַבְּבָעֵנְגָּלָה.

צָעִירִים הֵיו וְחוּמִים
חַסְטָעָרָוּ פְּבָרָק
טֻעַמּוּ זְוּעַת מְלָחָמָה

צְלָקּוֹת פְּלִדָּה קְמָטוּ מְצָחָם
וַיַּחֲרֹשׁוּ תְּלִימִים בְּלִבְבָּם
פְּלִדָּת אִישׁ בְּרַעָה.

שְׂרִינָר שְׂרִינָר וּמְלָחָמָתוֹ
בָּעָן, בְּתוּשָׁה, בְּאַלְתוֹן
בְּדִבְקוֹת וּבְתִבְונָה
עד כְּבָושׁ הַיּוֹדָעָה.

שְׁלוֹלָה טְשַׁטְּשָׁו יוֹם – קָרְבָּן
אֵךְ מָאָזָן,
הַשְּׁרִינוֹן – אָגָרוֹן – הַפְּלִדָּה
לְצַהָּל תְּשִׁיעָה.

**אורדן תעשיות בע"מ
مبرכת את צה"ל
והשריון
לשנה החדשה**

תמיד אתם!

אלטמן מערכות בע"מ ת.ד.נו.יקטנעם סל 079 04-9992045 marketing@soltam.com

שהוליך אסקרוב - סיפורו של אחד הפעועים קשה מלחמת יום-הכיפורים

בפרק מלחמת יום-הכיפורים יצא עצמו רס"ן שהוליך אסקרוב, סמ"ד 55 בחטיבה 880, בראש כוח עצמאי בכו חונניה, מול מאמץ הפריצה הראשי והעיקרי של הסורים. נverb 5 שניות לחייה, כשהטנק של שהוליך לבדו המשמיד יותר ח-ט טנקים سورים, הוא נפגע בחזה ובצוואר וחפונה לבית-החולים בצתף. בזורך יום שני 8 באוקטובר הוא נוטש את בית-החולים, כשהוא פצוע וחבוש, הקים כוח חדש של צ'ט טנקים והציגו לחייה הקשה חזק ומכרעת בעמק הבכא. בעיצומו של הקרב ב-9 באוקטובר, בשוזן לחם פצע, נפגע פציעה שנייה ואנושה: כדור של רובה או הקלע פילח את ראשו העלגבת עינו השמאלית ויצא בעורף ראשו וזרק נסידתו. דוחה כי שהוליך נהרג. ביום הוא המשיך להילחם בפציעת הקשה חזק ובתוצאתה נפטר רצון ודרך נסידתו. דוחה כי שהוליך נהרג. ביום הוא המשיך להילחם בפציעת הקשה חזק ובתוצאתה נפטר רצון ודרך נסידתו.

ליקט וערוך אל"ם (מיל') שאול נגר

תיאור המעשה: ביום ה-6 באוקטובר 1973, עם פרוץ הקרבות נע רס"ן אסקרוב שמואל בראש כוח של 7 טנקים לחסום את ציר "CONDENA" ברמת-הגולן. בהגיעו למקום נכנס לקרבת עס שונגע ופונה לבית-החולים. ב-8 באוקטובר ברוח מבית-החולים בעודו פצע ווחר ליחידתו. הוא ארגן כוח חדש של 13 טנקים משייר האנשים ביחידתו, יצא שוב לקרב באוצר הר "חרמוני" ושם נפגע קשה. רגעים-משבר ולעומד את חייליו, ואומץ-לבו וכושר מנהיגותו שמשו מקור-כוח לפיקודיו.

על מעשה זה הוענק לו עיטור העוז לפיקוד העיטורים בצבא ההגנה לישראל.

אייר תש"ה, מאי 1975

לאות ולעדות
כי רס"ן אסקרוב-שמואל
מ"א 2038141
גיליה גבורה
ב蜜לו תפקיד קרב
tower חירוף נפש
במלחמת יום-הכיפורים

עיקר שלב הבלימה ביום הפטיחה עם 3 טנקים בלבד, כשמילו מאות כלי שריון סורים. הכוח של שמוליך בולם ומשמיד עשות רבו של כלים משוריינים, כשתנק של שמוליך לבדו, יחד עם התותחן יצחק חמו, משמיד יותר מ-30 טנקים, ברמה"א, ובאותו זמן, בגיל 24, הוא הסמ"ד הצעיר ביותר בצה"ל.

לקיבוץ, עולה על קומביין ומכונות הדישון ועובד לפלהה. באוקטובר 1972, לאחר שנה אזרחית בקיבוץ, שמוליך שב לשריון. עבר מלחמת יום-הכיפורים הוא מתמנה לסמ"ד 53 בחטיבה 188 ברמה"א, ובאותו זמן, בגיל 24, הוא הסמ"ד הצעיר ביותר בצה"ל.

פציעת דשונה

בפרק מלחמת יום-הכיפורים, בשבת 6 באוקטובר 1973, שמוליך נמצא בראש כוח עצמאי בכו חונניה, באוצר מוצב 111, מול מאמץ הפריצה הראשית והעיקרי של הסורים. תחת פיקודו 7 טנקים שלהם 4 נפגעו מייד. מכאן יעשה שמוליך את

شمוליך אסקרוב נולד ביום 27 בספטמבר 1949 בתל-אביב. בגיל 11, בוגל קצורת, פסקו הרופאים כי עליו להחליף אקלים. שמוליך עבר לקבוצת קריית-ענבים שlid ירושלים, שם למד עד גיסו לצבא. בנובמבר 1967, למורת האסטמה, שמוליך מבקש להתגייס לשריון. הוא חניק מצטיין בקורס קציני אג"ם של בה"ד 1, מצטיין בקורס קציני שריון וממצטיין בקורס מ"פים שריון. שמוליך לוחם במלחמות התחשה בשנים 1968 עד 1970 בගזרות תלת סואץ בסיני, בבקעת הירדן ובצפון, עד הר דוב ולנון. הוא מ"פ בגודו 82 בחטיבה 7. לפי דרישת הקיבוץ קריית-ענבים הוא משתמש ושב

רס"ן שמואל יק אסקרוב מighbָּל את עיטור הנז' מידי הרמטכ"ל מוטה גור

יוסי. עברך בשעה 5 או 6 בבוקר הם כבר יוצאים לדרך. במהלך התנועה המג"ד, יוסי בן-חנן, עוקף את הטור ומצואת שמוליק בטנק הראשון. יוסי מצטרע שלא יכול היה לוודא ביצוע הנחיתתו לשמוליק. עכשו כבר אין יכול להתווכח עם שמוליק. יש מלחמה והם בתוכה, היחיד. בפיקודם עולים 11 מתוך 13 הטנקים אל קו החזית בגזרת קונינטרא להחפש את משימותם. הם יוצרים קשר עם מח"ט 7 ינוש בן-גאל, ומגיעים לצמתה ואסט לקלתת תדרין. ינוש, שלא מזהה את שמוליק החשוב והמוסכם בדם, שואל את יוסי מי הפצוע ופוקד לשלווח אותו בבית-החולים: "מה אנחנו צריכים צרות?... שמוליק מגיב: "המפקד אני עם בן-חנן, עולה על הסורים!" בהנחהיתו של ינוש הם חוברים לכוח של סאל' אל איגדור קהני,

מג"ד 77, לרבק הגריטי של הקרב הגורי בעמק הבכא. זה הרוגע בו נוטר הכוח של קהני בעמדתו ברכס החורמונית ללא תחמושת, ובלי יכולת לפגוע בטנקים הסורים הlohצחים להבקיע את הפיתה, ולגלוש במוריד הרמה אל הירדן. כבר 3 יממות הגנו קהני ופוקדו על הרוכס ופיתחת המפתח שמול קונינטרא. לחימתם הגיעו לגובה עילאיות. אבל קהני כבר לא הייתה ברירה. בגין תחמושת, וכידי להציג את חייו לחומיו, הוא נאלץ לבקש את אישורו של ינוש, מפקדו, להסיג את הכוחות לאחרו. "החזק בעמדותיך עד 5 دقotas", השיב ינוש, נוטל אחריות אונושית והיסטורית עצומה. ואכן היסטוריה: בתום 5 הדקות מאייע הכוח בן 11 הטנקים של יוסי בן-חנן ושמוליק אסקרוב, מתעורר בין הנקדים של קהני בחזות הקרב ובאגף הסורים, מלחך שemptiyut את הסורים, מעערר אותם ומוציאם משויום משקל. הקרב נפתח מחדש. הקרב אינו רק קרב שרין בין טנקים לטנקים, אלא גם קרב בין לוחמים מותשים, קרובים לאפסיס כוחו, מי ישבר ראשון. מרכיזו של הקרב במלחמה על הצפון ברורה לשני הצדדים. 5 שעות נמשך השלב הגורי הזה. כמעט שכם אל שכם נלחמים הנקדים של שמוליק וחברו הטוב יוסי בן-חנן. גם מאיר זמיר חברם, "טייגר", ופלגתו בקרבתם. 5 שעות עד שתצפיתו שלן על עורף הכוח הסורי מדווחת: "הסורים נסוגים!" הקרב המכريع הוכרע. הצפון ניצל. על כך כתוב רופל, שהיה מפקד האגדה: "בשניהם זאת דעתינו: במלמה התקפה הסורית הנוראה... לקרהת צהרים דעכה האש. הבריחה הסורית הייתה חיזיון כובש לב... הגזרה שקטה...הסורים ברחו. המברק המפורט של פיקוד צפון בישר לרמטכ"ל: 'רמת הגולן בידינו'. שלוש מיליון, שמאחוריה הסתתרה

شمוליק כולם, ולידו הקסדה המנוחבת בחזרה היציאה של הקילינג. הקסדה נשורה בשערו על-ידי קצין האפנאות של גודוד מרגלי שמוליק רעד מטה ברורה. אחיו הצער של שמוליק, ברק אסקרוב, שירתו שנשא לאחר הלחימה כטנקיסט באותו הגדוד 53. כאשר בא ברק לאופנסאות להזיר ציר ועם "טופס יילט" לזראת היציאה לגורוס קצינים,娥 את הקסדה מרגלי שירע תא טפרה, שאל מעלה. וכשהתברר לו של מי הקסדה, בזק וקובל אותה לאו. מאז היא בבירת של שמוליק אסקרוב.

צווותי קרב חדשים, משרדי צוותים פוגעים שורבים קצינים, מאייר 13 טנקים שנפגעו בקרבות והושבתו, ו"מלביש" את הטנקיסטים על 13 הטנקים הפגועים, לתanks, לשקים, ולחמשם מחדש לקרב המכריע. בעודו פצע וחובש הוא מנחץ על מלאת בניית הכוח, עם עודד ארו"ז' (שהיה מג"ד 53), ועם קצין השלישות של החטיבה, רס"ן שמוליק בן משה שיבדל חיים ארכויים. בזמן שהצחוטים מכינים את הטנקים, יצא שמוליק אסקרוב בגי' פתוח, עם קצין השלישות החטיבתי רס"ן שמוליק בן משה, מסיר על ציר הנפט ותוך כדי סיור הם מגלים את הטנקים הפוגעים ואת גופותיהם של המה"ט אל"ים יצחק בן-שם, של קצין האג"ם החטיבתי רט"ן בני קצין ושל הסמ"ט סא"ל דוד ישראלי, במרחך כ-100 מ' אחד מהמשני. הם מדוחים לאחריו כדי שנאשני הרבעות הצבאית יבואו לטפל בפינוי גופות.

כך נמשכת הבנת הכוח כ-24 שעות על עבודה רצופה, מרמיין נגד השუון עד לפנות בוקר יומם שלילי. במהלך הקמתה הכוח פונה אליו וראש מטה פיקוד הצפון, תא"ל אורן בראן, ופוקד עלייו להזוז בשקט: אני עוזב את בית-החולים. אל תאמר מילה בבית.

шибשוו אותן.

הפציעה השניה והאנושה

יום ג' 9 באוקטובר, 3 לפנות בוקר, מחנה ירדן. אל אלדר מג"ד 75 של חט' 7, וחוזר ועולה לרמה"ג. הכוח המתואר מגיע שמר מנגנון מצליח שמוליק להרכיב את תותח ערפל הקרים מצליח שמוליק בטור מג"ד וקורא לעצמו, 188, לזכר היחידה שלמעשה התקיפה בחשובה לגולן המלחמה: בבחשגה תחיליה, באמוץ, ובଘזון לקרוא את המהלך הצעבי ולהשဖע עליו, הוא פונה להקים, ישマイ, כוח טנקים חדש שיוכל לסייע ולהכירע את המערכת, בעיתוי ובמקומם הקרייטיים. במחנה ירדן שבגולן הוא בונה ומגבש

פתאום הוא נתקל בטעק טי-50 מ' ממנו! הוא פוקד על התותחן יצחק חמו לירוט מייד, אך חמו והטנק הסורי יורם כמעט בו-זמןית. שני הטנקים נפגעים. הטנק הסורי עולה באש, שמוליק מועף מהטנק מעוצמת הפגיעה ונוחת בקרבתו, פצעו מריסים בכל החזה ובצוואר. חמו התותחן מסיע פונותו אותו אל גמ"ש הפינוי. הנסעה אל נפה נמשכה קרובה לשעתיים, כי היה צריך לתרמן כדי לא להיתקל בסורים. בהמשך הוא מפונה לבית-החולים שבעצתה.

על הפצעה הראשונה של שמוליק סייר בספטמבר השנה דר' דני אングלהרד, הרופא הגודי דאו של ג' 53 (כ"ו פרופ' ומשמש ראש מחלקת ילדים בהדסה עין כרם). הוא סייר שהפציעה שהוגדרה בינויו, הפ齊יה אותה מואוד כי חלק מהרסיסים היו גם בצוואו. הוא חש שתוזה לא נcona של הראש או של ריסיס יכול להביא לחיתוך אבי העורקים ולמוות. הרופא ציין, כראיה, שஅחרי פ齊עת שמוליק, נפצע אחד מן החובשים פ齊עה דומה, הובבל במסוק, מתוך הכרה בחומרת הפ齊עה הזאת, ולדאבור הלב מת החובש במסוק. באופן מקרי לחוטין פגשו לאחרונה ברחווב, שמוליק ואחיו הצער ברוך, יעקב גזית (קוקה), שהיה קצין ההספקה של החטיבה, וסיפורו לו על החוויה והפגש עם הרופא הגודי ועל מה שאמר. יעקב גזית נזכר מיד ואמר: היתי במסוק, החובש הפצוע היה מעיל ונטר מעל מעיל ודמות נזל על.

נישות בית-החולים וחוזר אל חותם הקרב

7 באוקטובר, שעתليل. שמוליק, הפצוע בבית-החולים, שומע כי הסורים כבשו את מחנה נפה ומפקדת צה"ל בגולן. מוחשיות הסכנה לצפון המדינה ברורה לו וכן גם מצוקת החברים הנלחמים וכוחם המתמעט והחול. שמוליק מקבל החלטה. הוא פונה לאחיו הצער אורי בראן, ופוקד עלייו להזוז בשקט: אני עוזב את בית-החולים. אל תאמר מילה בבית.

בבוקר יומם שני 8 באוקטובר, בעודו פצעו, בורה שמוליק מבית-החולים, ברכב ה"כרמל" של יוס אלדר מג"ד 75 של חט' 7, וחוזר ועולה לרמה"ג. הכוח המתואר מגיע שמר מנגנון מצליח שמוליק להרכיב את תותח ערפל הקרים מצליח שמוליק בטור מג"ד וקורא לעצמו, 188, לזכר היחידה שלמעשה התקיפה בחשובה לגולן המלחמה: בבחשגה תחיליה, באמוץ, ובଘזון לקרוא את המהלך הצעבי ולהשיפע עליו, הוא פונה להקים, ישマイ, כוח טנקים חדש שיוכל לסייע ולהכירע את המערכת, בעיתוי ובמקומם הקרייטיים. במחנה ירדן שבגולן הוא בונה ומגבש

רבים ומתורבים, לחימתו של שמוליק אסקרוב במלחמת ים-הכיפורים היא שיעור של תבונה ובורה שעליו יש להן את לוחמי ומגנוי המולדת. ואולם מלחמת השניה של שמוליק, מלחמת אלפי הימים, מלחמת השיקום הבלתי נגמרת, היא סיפור נ麝 של אומץ רוח ומוסוף עידוד לא רק ללוחם הצעוע, אלא לכל אדם המתעמת עם משבר, מכיה או גורל. סיפור שכיל יום ויום שעובר מעמיק ומעיכים את מופתינו.

שיר לכבודו של שמוליק, שכותב אביגדור קהלני, מי שהיה מג"ד 77 של חטיבת 7 בקרב עמק הבכא במהלך מלחמת ים-הכיפורים, הקבר שאליו הטרף רס"ן שמוליק אסקרוב בו נפצע קשה מאוד.

שמוליק שמוליק

כתב: אביגדור קהלני
לחין: מכיה מדיין

ראיתי אותך לפניו אור אחרון.
שouter אל האש בטנק הראשוני.
דוחר בראש כוח, הדרך מאיר,
מרכיב איבר אבותות אש מותיר.
עומד מול הפונט, זקור בעמדת,
מניג לא פחד, חזק מפלדה.

פזמון:
שמוליק שמוליק
גפל פעמים
וקם מן השטים
עומד על הרלים
צוחק לעולם.
שמוליק שמוליק
לק את לבנו
נתן באן כלנו
ומי אם לאנו
אתך לעולם.

ראיתי אותך מתמלא בריסים,
מפניו לאחור אל בין הסדינים.
משם חיש בORTH, אוסף חבריו
להרים את הגבל, לא עוד אחריו.
בשלע איתן פאי מתייצב
רווח איתה אף גוף עוד פואב.

פזמון:
שמוליק שמוליק
ראיתי אותך בלב סערה
וכדור שקבע ראשך מטרה.
חסבנו הלבך, עינך חיים,
גפרדו בעצב, חיינו דומעים.
בבקור דחקת הפוט אחורי,
אלינו חזרת ושב גם האור.
פזמון: **שמוליק שמוליק**

עצמאית. לפני ארבע שנים בגיל 50, הקדים את חברי שרצו לחוג לו וערך לכבודם את מסיבת יום הולדתו. 26/50 קרא לאירועו: 50 להולדתו "הריגלה", ו-26 להולדתו במסוק, בידי החובש שהחיה אותו, ובידי ד"ר יצחק שטר, הרופא שהקדיש ניתוח חסר סיכוי, לדבורי א', אותן תודה לה ניפוי עד לאוזני המנתה ברמב"ם. ביום ההולדת תא"ל שבנהחית והפקת חברו הטיס המהולל (mai) רן פקר, זכה שמוליק לברכת הנשיא וייצמן, רווה"מ ברק, שר פרס, ועוד רבים וטובים, אך יותר מכל רגשה אותו הגעתו וברכתו של האלוף (mai), יקרים מוסה פל"ל: חוליה מאד, ומיכסא הגללים, קשר מוסה כתילים של שמוליק על מנוגנותו במהלך המלחמה, אך התייחס גם למלחמות השניה, לשנים של התמודדות עם הפציעה. על תפקיים בקרוב זהה קרא מוסה לשמוליק "רופא החולמים הגדול". היהיה זו הופעתו הפומבית האחרון של מוסה זל". יש עוד שוכרים עד היום את "ח شامل"

על להימתו במהלך מלחמת ים-הכיפורים זכה בעיטור העוז, שאותו קיבל מיד הרמטכ"ל וא"ל מוטה גור. לימים יטען יונש בן-גלאץ שמוליק היה צירק להיות מועט בעיטור הגבורה. אלא ש庆幸ה העיטורים התקשתה לגבות עדות ממשוליק הצעען, המושפע, ועדין נתול כשור דברו. החברים האחרים היו בבה"ה או בחזית, וכן, באין מי שייעיד וביא את מלא גודל סיפורו של שמוליק, החולט על האמצעי שבין העיטורים הגבויים – עיטור העוז.

הلحחה הבלתי פסקת שלאהו החלחה

מבית-החולמים מועבר שמוליק לשיקום בית לוינשטיין. השיקום איטי, ממושך וחלקי. שמוליק השתחרר מכח"ל בכנה 100%. מאז המלחמה הירא ועד היום, 30 שנים, שאחריו, אלה 30 שנים המלחמה האישית הרצופה והמתמדת, 30 שנים של שיקום, מאבק, לימוד הליכה מחדש, לימוד דברו מחדש, לימוד תעסוקה מחדש, ועוד הרבה מלחמות התהוו, ימיום, במוערכה ארכוה ונשכחת. בכל השנים האלה מסיע בידו ידיד-הנפש שלו יוסי בן-חנן (כיום אלף מייל וראש סי"ט המשרד הביטחוני). ידידותם המופלא היא חלק בלתי-נפרד של שיקומו החלקי של שמוליק אסקרוב. יוסי מלואה אותו בכל אשר יפנה. בימים הקשים היה יוסי ישן אצל שמוליק בביתו כמחיצת מי מי השבוע במשך זמן לא מבוטל.

שמוליק אסקרוב (משמאל) ויוסי בן-חנן, אהבת-נפש הדדית.

החברות" שדר וכישף את אותו הערב. חברות היא המוטו בכל שנות חייו של שמוליק. יעדיו/APILO קירות דירותו: עוטרי תמנונות של הרבה חברים, וחברות... שנים סירב שנים סירב לסביבה טיפולית. עכשו שכורה מצב יציאתו כופה עליו סיווע וככסא גלגים, שמוליק מקבל עליו את הדין החדש של מחיר המלחמה. "כן כסא. זה המכב"ז" אמרו שמוליק, זקור אששו ומוחיך, בקבלהאגה. ואולם, החיק אין יכול להעלים מצב חדש: אירוד רפואו לפני חמישה חודשים, כשהוא מתפרק לגיל 54, מנהנית עליו מכיה שנספת של ירידת מדרגה בבריאותו והוא מרותק מזמן. לכיסא גלגים. וכך שמליק שותקו. דיבورو מקטוע. "שמוליקי" אמרו חבריו. שמוליק רוחץ עצמו ביד אחת, מתלבש ביד אחת, כך כל מלאות היום. בלילה, קשה לו להתפרק לא נמיכת יד ורגל שניה. לפניו מספר שנים שבר את ידו השנייה ואז, להודשים אחדים, טעם סטם של העדר כל יכולת פעולה אישית. בכל השנים הללו שמוליק עובד ממשרד רו"מ, מציב מטרות בחיים. אף את דירתו טיפה

שעותיה הקשות של חטיבה 205 במלחמת יום הכיפורים

ב-11 ימ' קרב במלחמת יום הכיפורים לחטיבה השריון 205, כמו עוד יחידות, בגזרה 'מעטימס מול רבים' ובאמצעי לחימה מיושנים תוך שהוא על אויב נחשש ומשופע בצד' בזוכות נחישות אבואה יותר ובזכות רוח הלחימה שפיימה בחילים ובמפקדים כאחד, אך במחיד כבד במפקדים, בחילים ובצד' לחימה. במרבית ימי הלחימה החטיבה תפקודה כמערכת משולבת מתואמת והפיקה עצמה את מרבית העוצמה והיתרונות הפיקודיים והמקצועיים בכל הרמות

סא"ל (מיל') דוד כספי

קרבות היישרות, קשה להניח שהיו מוטלות על החטיבה משימות בהיקף כזה, בהתחשב במצב הטנקים שלו (בעלייה לרמה היו כ-51 טנקים, בתתקפה על תלי כוננה כ-37 טנקים ובקרבות הבלימה מול היראקים במובלעת כ-26 טנקים). המושגים "חטיבה", "גדוד" ו"פלוגה" לא שיקפו, למעשה, סד"כ תקני אלא את השלד הפיקודי-

והחלפות פיקוד, בגלל מפקדים שנפגעו (לדוגמה, בגזרה 125 עליו פיקדי, התחלפו כל המ"פים והמנג"ז, וגם בפלס"ר התחלף הפיקוד), לבין תפקודה כגוף אורגני לוחם, שהגיב ופעל בצורה אפקטיבית ביותר בנסיבות שנוצרו.

להילחם ולשודך או לחודל
לכארהה, בנהול קרב רגיל, שלא בעיצום של

חטיבה 205, עברה במלחמות יום הכיפורים ברמת הגולן, 11 ימי קרב ואש, מתוך 12 ימי לחימה - מימים עלייתה לרמה"ג, ב-8 באוקטובר 73', ועד ליום הזזהה להתרוגנות באזוור תל-מסחרה ותל-שער, ב-20 באוקטובר 73'. קיים פער בולט, בין המשימות שהוטלו על החטיבה, סד"כ הטנקים שהה במלחמה, סד"כ האויב שנתקלה בו

פריגטה בטנקים ניראקיים פפי שצוף מעהדרות שלינו על
תלוי ענתר ועלקה, 18 באוקטובר 1973

האש הראושן מהנהחות אליהם וכן מתקיפה של רבייעית מטוסים סוריים בזונב החטיבה. שלושה אירועים, שנקרו בדרכה של החטיבה באותו יום, לא הושפו הרבה למוראל אנשי החטיבה: * חילוצם של חלק מהחילי המוצב בתל-סאקי; לראותם יוצאים ממשם, היה מחזה מרוגש ונוגע לב. *

* קרבות טנקים במורח היישובים הישראלים, כמו רמת-מגשימים ונוב, המחשו לכולם עד כמה ממשית הייתה סכנת הפריצה הסורית ברמה.

* חיליל צה"ל, שירתו בסוללה ארטיליריה שהתקדמה באזרוח הג'וחדר, הותקפה בפריצת השריון הסורי ונותרו חללים בשטח, עזובים ומוחנחים, בין הכלים השורפים שלהם, ברום פיני. כללו זה היה מחזה מדכא ומוצע, שלא ראיינו מעולם במהלך הלחמות הקודומות. ממשית החטיבה באותו יום הייתה לבולם ולהזוף גבורה מזרחה. אל מעבר לקו הסගול, דהיננו, צפונה ומרזה. החטיבה נעה בשלושה ראיים כאשר גדור גדור הסיור של צביקה במצורע על ציר המערקה, הגדור של גיא במרכזי, על ציר אל-על, והגדוד של טובייה על הגבעות משמאל, לכיוון צפון.

באזור מזרעת קוניטרה – אל-על וקצת צפונה מזה נתקלים במערב נ"ט וטנקים סוריים שנעדכו לקבל את פני הבאים מזרום. הגדור של גיא תוקף חזיתית והגדוד של טובייה ממורב למזרחה – מהלך קלאסוי של תקיפה. ואכן, תוך זמן קצר מושדים 16 טנקים סוריים ואחריהם נסוגים צפונה. החטיבה ממשיכה להליץ לכיוון הג'וחדר, לאחר שכבשה וטירה את רמת-מגשימים ונוב. מטרת המרכזית הייתה להשתלט על תל-פרס, שהינו שטח חיוני ופתח מפתח עיקרי באוז. המידע שהמ"ט מקבל הוא שתל-ג'וחדר "גקי" ו"בידינו". תוך כדי התקරבות לתל-נפתחת אש נ"ט וטנקים אל כוחות החטיבה. זו איננה הפעם הראשונה שיש מודיעין לקוי או חסר במהלך זה. למעשה כל המודיעין המעודכן היה ברמה הטקטית – מה שרוא וצפו בשטח המפקדים בגזרת הלחימה. עובדה זו, הפכה לкриיטית מאוחר יותר, בקרבתות מול תל הcadona הפתעות טקטיות, שהשפיעו על תהליכי קבלת ההחלטות וגיבוש דרכי פעולה אפקטיביים יותר. עם התיתקלות מול הג'וחדר מוחלית הממ"ט יוסי לכובש את התל, שנראים בו ח"ר סורי, עדモות נ"ט וטנקים. טרם גובשה החלטה על דרך פעולה וכבר יש הרוג ושבעה-עשר פצועים, ארטיליריה ומתקפה מטוסים. ממשית הטיהור והכיבוש מושلت על מ"פ הטייר של החטיבה, גירוא. מ. ז"ל,

עלומת זאת, נגרע ממנה גדור 61 שהועבר ת"פ חט' 4. מ"ג"ד 94 היה גיא יעקובובון נ"ל (נפטר מס' שנים לאחר המלחמה), מג"ד 125 היה טובייה תורן נ"ל שנפל בקרב, מג"ד 61 היה משה מלר ומג"ד 288 היה צבי דהב. כתוב מאמר זה שימוש בראשית המלחמה סמג"ד 125 ועם נפילתו של המג"ד טובייה תורן נ"ל, בתחילת הקרבו על התלים במובלעת, קיבל את הפיקוד על הגדור.

עם ניסיון הקרב של ובין אנשי החטיבה במהלך ששת הימים ועם אימונים סדריים והכופים לאחר מכן, הפכה החטיבה לבעלית יכולות מקצועיות ומצוינות ברמה גבוהה מאד. אסקור, איפוא, שלושה מצבים הנගרים מכורתה שבאותן שבועות שהחטיבה נלחמה, נגד העיראקים, על התלים במובלעת הסורית, הייתה לו הרגשה שהחטיבה יוסי מושמדת, שכן הטנקים העיראקיים והישראלים היו מקורבים זה לזה, הקרבות התנהלו מטווחים קרובים מאד, כך שלא יכול היה לדעת מי גובר על מי. לעומת זאת, קדמה לה סיטואציה דומה גם בקרבות החטיבה בפריצה אל מול תיל הcadona, שם החטיבה נאלצה לסתוג אחוריה, תוך נגעים רבים.

האובי 8 באוקטובר 73' על החטיבה נגזר נוראה, במלחמות ישראל, להיכנס למגע אש ראשון עם האויב, לאחר תלאות קשות של נסעה מנהלתית ארוכה ומתישה. כמו במלחמות ששת-הימים, גם עתה ניתן להטיבה הוראה להגעה במחירות על שרשותם של תל-הגולן ממחנה עופר בירושלים, דרך הקעה וגב-ההר אל צומת צמח ואל גב הרמה, מරחק של כ-160 ק"מ (למעט הגדור של מלר, שנגע על מוביילים). הנסעה התישה ושחקה את האנשים והרക"ם ויעוד נספנו בעיות המ策בויות של התארגנות החפה, שאלאן מוסה בפריטי ציז, תקלות טכניות, מהסורה בדלק בשל הצריכה הגבוהה של בנזין בשוט מטאור ומורל האנשים, שהיו בחדרה ואי-ידיעה נוכח הצפיו.

עם שחר יום שני בשבוע, החלה החטיבה לטפס על הרמה עם הגדור הראשון (בסד"כ מצטבר של 50 טנקים), כאשר המשימה שלה לחטוף לכוחות האוגדה האחרים (חט' יעקב הדר 'פפר' וחת' מוטקה בן-פורת) ולהוביל במאץ העיקרי בצד אל-על רמת-מגשימים, תל-אל-סאקי וג'וחדר. "זוהל הקרב" והפקודות באלה היו "עלות על הרמה, לנסוע בצד עד שתתגשו אובי". הিירות המפקדים עם רמת הגולן, שיירתו בגורה את הממ"ט והקמ"ן שלמה אליה, שיירתו בגורה את הממ"ט והקמ"ן שלמה אליה, שיירתו בגורה את פני העולמים על הרמה "קיבלו" כוחות אויב סוריים מדיוויזיה 5 ובهم 2 חט' שריון 74 (עם טנקים טי-54, 55) וחטיבת מומונת 132, בנוסף לחטיבות הח"ר הסדירות, 61 ו-112 שהיו בכו. כן נערךו הסורים במגנני נ"ט, מזרוח לקו הגבול, לרגלי תילי הcadona, ובמתחם הג'וחדר. הিירות בצדמת רפ"ד מוקשו בחקלם במקיש חוץ ובחקלם בקיימים. קציני התצפית הקדמים סוריים שהוחזקו על תל-פרס ועל תל-ג'וחדר, כיוונו והניחו מסות של ארטיליריה על כל שדרות החטיבה באופן רצוף וצפוף. הנפגעים הראשונים של החטיבה היו במגעה

המבנה וביחסו הכוחות מול האויב כאשר בשתי גורות הלחימה העיקריות של החטיבה: צומת רפ"ד ותל-פרס, תל-ענתר ותל-עליקיה, נערכו מיליה בכו רראשון והשני כוחות שריון וח"ר דיוויזיוניים בהיקף של מאות טנקים. יש לציין, כמובן, שמדובר האש, מבניתו היקפו וכמותו בגיןות החטיבה, נגור מכוחות האויב המסייעים, שצינו ונפרסו רוחב גזרת האוגדה.

פעילות החטיבה בתנאים קשים אלה, נמצא לಡעת, ראויות למחקר, שבו אני עוסקת במלחמות היסטוריה בה"ל – ואני מוקוה להאריך ולמלמד היבטים שונים של תפקוד החטיבה. מוסה פלד ז"ל, מפקד האוגדה 146, אמר באחת החודשנות, שבאותן שבועות שהחטיבה נלחמה, נגד העיראקים, על התלים במובלעת הסורית, הייתה לו הרגשה שהחטיבה יוסי מושמדת, שכן הטנקים העיראקיים והישראלים היו מקורבים זה לזה, הקרבות התנהלו מטווחים קרובים מאד, כך שלא יכול היה לדעת מי גובר על מי. לעומת זאת, קדמה לה סיטואציה דומה גם בקרבות החטיבה בפריצה אל מול תיל הcadona, שם החטיבה נאלצה לסתוג אחרת, תוך נגעים רבים.

המשך חטיבה 205 – אוגוד "אגוד"

חטיבה הוקמה בראשית שנות ה-60' בפיקודו של ישכח שדי מחייה לחטיבה המילואים הראושנה עם טנקים סנטוריון (שוט מטאור בזין). תחילת הוקם ד' 125, שקטל לתוכו כמעט את כל יוצאי פלוגת הסנטוריונים הראשונה, המפורסמת בצה"ל, בפיקודו של שמואל גון (גordonish). רמתם המקצועית של אנשים אלה הייתה הרבה הרבה מהממוצע הרגיל בחש"ז (המג"ד, הסמג"ד ומ"ב בגודל 125 במלחמות ים-הכנגורום, היו גורמי פלוגה זו). במלחמות ששת-הימים לחטיבה (בכינוי איז חטיבה 200) בזירת סיני, חצתה את הדיניות הבלתי אפרישוט בוואדי חרדיין, ותוך קרבות שריון בשוריון קשים הגיעה למעברי המיתלה והג'די, עד לחופי האגם המר הגדול והעיר סואץ. כמו כן, השתתפה החטיבה במלחמות של"ג, בצד ההררי המרומי באזק ללבן ברוך.

חטיבה גויסה למלחמות ים-הכנגורום במסגר אוגודה מטכ"ל'ית 146 בפיקודו של מוסה פלד ז"ל, והמ"ט יוסי פלד. החטיבה כללה 3 גדודי טנקים אורגניים וצורף אליה ת"פ גדור נסף גדים"ר 288.

מקשים שהיו בצד הדורך. מולם נורס מעוך נט רציני שהמיטר על הגדור אש מטווחים קרובים. ניסיונות התמרון בשיטה, תחת אש ישירה ובתנאי עבירות קשה, תקעו את האגדוד במקום מבלי שיוכל להמשיך ולפרוץ קדימה. פחות משעה לאחר שהגדוד התקדם בעמדותיו, נאלץ לחוץ עצמו אחרה, כשיימו 3 פצועים קשה ומעל 10 פצועים קל. שישה טנקים פגעים נשאוו בשיטה, מבלי שאפשר היה להגיע אליהם (הם חולצו מאוחר יותר). הסיום הארטילרי החטיבתי עזז מאוד במקורה זה, לחילוצו של הגדור. סייע אויריו בזירה לא היה, אם כי מטוסים שלו תקפו את אזור תל-כדונה. ארטילריה האויב הנטיחה אש צפופה, כולל קטיושות. מאוחר יותר נפגעו 2 טנקים נוספים בכוח האבטחה שנשאר עם המג"ד, על תעלת ה'ט, ומ"מ אחד נהרג. הגדור של טוביה חצה את הקו הסגול לכיוון תל-אל אצבה (327) ולאחר מכן הגיעו לכיוון 328 מזרחה, עם שתי פלוגות קדימה ופלוגה בחיפוי באזורי 337 (מעבר הגובל). הכניסה למרחב זה מול תילן וכדונה ואל-אחמד, הייתה בבחינת כניסה "אוב ארויות" מסוין ביותר. בכל חזית הגדור ובאגפו היי מערבי נ"ט צופים, מושלבים בטנקים, טילים, קטישות והפגזות כבדות. לסורים היה יתרון יחסית עצום, הן בסד"כ והן במיקום טופוגרפי גובה והיערכות מראה בעמדות מוכנות ומוגנות. שטח 328 לדוגמה, שלא דוחה שיש עליו אויב, התברר מכיל מעוך נט לא מבוטל.

הגדור היה צרייך להיאבק, גם בשטח טרשים, השערירות בו הייתה קשה ביתו; טرسות וסלעים שמנעו כמעט כל תמרון. גם כאן, לאחר כssh שעوت לחימה רצופים, נתקע הגדור במקומות, לאחר שהשתתלט על 327 ו-328 והשميد 8 טנקים וכלי נ"ט ריבים ונוטר בשיטה, כמטרות להגחה וצלפה של הסורים. הגדור נותר עם ארבעה טנקים כשירים בלבד, שלושה פצועים ושני רוגרים: מ"מ טנקים שנפצעו מטיל סאגר וגופתו נשארה, עם הטנק, בתוך השטח הסורי, חולץ הגדור לאחר מכן, בעוד מותשים, חולץ הגדור לאחור, בכוחות עצמן, כאשר הוא מנהל תנועה ואש. סיכוו של יומם קרבות זה הוא מנהל תנועה ואש. כישלון בהשגת האירועים בימים זה:

- ברמה האוגדתית והחטיבתי – כישלון בהשגת המשימה של כיבוש תל-כדונה.
- השפעה מוראלית קשה, ברמה החטיבתי, עקב הסוגם של שני גודדים לאחר, עם מ"מ הרוג וטנק, שנשארו בשיטה אויב.
- הערכה מצב לקויה ומטועית, שלא עמדה על הבדיקה מדויקת לגבי מצב אויב וכוחותיו – ההנחה השגויה הייתה בדבר "התמונות האויב", בו בזמן שהיה ההיפך מזה – עיבוי מערכים, התכנסות כוחות בקו, היערכות סורית לבילמת התקפות האוגדה. העובדה גם התעלמות ופער בין מידע המודיעין שהועבר לכוחות, לבני מה שצפו

עצמם, אך בטוחים ונוחשים. האינטנסיביות והgioון של המשימות באותו יום, לאחר הנסיעה הארכוכה, נתנו בהם את אותותיהם. חטיבת השריון הסורית 47 הושמדה כמעט כליל וnicrho סמנים ראשונים של הדיפת הסורים אל מעבר לקו הסגול.

ב. התקפה מרוחב כdone, חייטת הקו הסגול –
"יצול הצלחה" שלא הביא הצלחה,

10 אוקטובר 73'

כמי שלא למדו לקחים, מהיסחפות אופורית לאחר ניצחון צבאי, החולט בפצ'ן (פיקוד הצפון), באישור המטכ"ל, לחוץ את קו הפסקת האש ולתקוף במרוחב כdone, כדי לכבות את התול-ולהשמיד את האויב במרחב זה. המשימה שהוגדרה כ"יצול הצלחה", הוטלה על האוגדה שלו, 146, לביצוע בבוקר יומם ד' 10 באוקטובר. הערכת המצב שהונחתה את פצ'ן הייתה, שהאויב הנסוג נמצא בהתמונות וועל-כן, יש להמשיך את רצף התקפות, כדי למוטטו כליל, לבצע מהחרב בשיטה סוריה על-ידי כיבוש תל-כdone ולמנוע בכך את העיררכותו מחדש מחדל להתקפת נגד.

התמונה המצב הנקטתי, "מודיעין השיטה", שעדמה מול מפקד האוגדה והמח"ט לא הייתה כזאת ולא נראו סימנים מובהקים של נסיגה והתמוטטות. בפועל, הכוחות הסורים שהיו בכו – ח'יר, מערבי נ"ט טנקים מדיוויזיה 5 – לא הושפעו כל-כך מהධיפה והכוחות שפלו אל תוך שטח ישראל, כמו הטעיה 47 ודיוויזיה 1, שכן נפגעו בצורה וצינית. כמו כן, כל שרירות הכוחות הנסוגים חזו ועיבו את המערכים הקיימים. קרבי רדיפה וניצול הצלחה, דורש גם תכנון ומודיעין מדויק. בתכנון של האוגדה החולט לתוקף את הסורים, בחזית רחבה ומוקדם ככל האפשר, כדי למנוע התאגרנות מחדש. המודיעין על מצב העירוכות הכוחות הסורים, היה לקוי והתעלם ממה שנראה בעין, ומכאן, הוחלט באוגדה לפrox חוכות פרישת רחבה לאורבה מאמצים נפרדים, כאשר כל הטעיה פועלת למשנה בפרד, ביל' הערך המוסף של שילוב הדדי, חיוני, סיוע וריכוז מאם – כפי שצפו להיות בקרב אוגדיות מותאות.

זאת ועוד, סד"כ הטנקים שעמדו לרשות האוגדה היה למעשה בהיקף של הטעיה וסד"כ הטעיה היה שמו של גדור וכד'. סד"כ הטנקים של הטעיה 205, ביום זה, עמד על 12 טנקים כשירים בגדור 9, 125 טנקים כשירים בגדור 94, וכ-17 טנקים כשירים בגדור 288. בבוקרו של היום יצא האוגדה כdone, לכבות התלים תל-אל אצבה (327) ולאחר-כך, את תל-כdone, בתוך הטעיה 205, לשימושה, להשמיד כוחות אויב תוך מעבר הקו הסגול, במרוחב כdone, לכבות התלים תל-אל אצבה (327) ולאחר-כך, את תל-כdone, בתוך הטעיה 205, לשימושה. הטעיה 205 יוצאה, איפוא, בדרך שולשה מאיצים עיקריים וכאמור עם סד"כ קטע משמעותית של טנקים: הגדור של טוביה נע מזרום לצפון-מזרח לכיוון 337 ו-327 – (תל-אל אצבה) והגדוד של צביקה נע לכיוון תל-אל-מהיר (351) (צמתה רפידי) לבילה מכיוון מזרח ודרום. גיא התקדם במהירות עד לתעלת הנ"ט, הסמוכה לקו הסגול, ותפס עמדות חיפוי על תל-קליע. תוך כדי תנועה עלו שישה טנקים על

כאשר החיפוי יונתן ע"י סמג"ד גדור הטנקים של גיא. מסתבו, בינוויים, שהסמג"ד עמוס פ. נפצע ברגלו והטנק שלו יצא מכלל פעולה. גירא עולה, בינוויים, על התל – ונכנס להעלות עם אנשיו, לאחר שנתקע בגדירות אבניים עם נגמ"ים, ארבעה זחלמים ומוגמה 81 מ"מ. גמ"ש סמ"פ מגדור הסירור מתהפק, גירא נפצע ברגלו וממשק לפקד על הקרב. ארטילריה כבדה יורת על התל ולחיפוי ממשי מטנקים שלנו אין זכר. באין ברירה, ממשיכים וגלית, הלחוחמים שעלה התל ווירום עבר עמדות הסורים. כעבור זמן לא רב, נראים בשיטה חיילים סורים שידיהם מורמות ואלה שנטרו – נסגו לכון הקו הסגול. במקביל לקרב על התל, ניהלו הגדור של צביקה והגדוד של טוביה קרבנות אש חזקים ממזרח וממערב בשולי התל, דבר שהביא להשמדת עמדות נ"ט וטנקים ושסייעו בעקביפין לנפילת התל. בסופו של דבר נכבש התל, עם הרוג אחד ומספר פצועים קשה.

בעוד החטיבה נעה ונלחמת לכיוון צפון, בשעות אה"ח'צ' המוקדמות, נמצא שורה של זחלמים, מפלוגות החרום שגדוד טוביה, ועוד כלים שונים באזורי רמת-מגשימים, כשבראשם הסמג"ד דוד כספי, שהובילו לקראת שילובים ביחידות הגדור. עם תחילת העלילה לרמת הגולן, נקבע טנק המג"ד של טוביה וכספי נאלץ לוותר על טנק הפיקוד של לטובת טוביה, בגלל מערכות הקשר שבו. לפעת הופיעו כששה טנקים סורים ממזוחה לשיריה במרחיק של כ-800 מ', כנראה מערב שהמתין במקומות או גרווע מזה, ניסין להתקפת-נגד בעורף החטיבה. התדרמה הייתה גדולה כאשר הסמג"ד דיווח לmag"ד וביקש עזרה של טנקים או של ארטילריה. אחד הטנקים הסורים ירה פג' ראשון שהתעוווף מעל החלל'ס המוביל וברור היה שהשני בדרכ' טוביה המג"ד וויסי נשמעו מופתעים לחלוון ובוואדי התעורר חשם שמא מפתחת התקפת-נגד מאוחר. ראשוני הפג'ים 81 מ"מ של הסירור החלו ליפול אל תוך השיריה. הסמג"ד ביש בתוקף "חדר!". במקביל ניתנה פקודה, לרדת מהכלים ולתפס עמדות לכיוון הטנקים ולהסתער רגליים. תגובה אינסטינקטיבית או הדח' לעשות משחו המריצו את האנשים להסתער, כשבראשם סמ"פ החרום ששל הגדור, אביטל, ועוד שני קצינים. צרו אורך מקלע 5.5.0, שהיה על זחלם' הסמג"ד הפלוגה, גרם להלם ולעיצרת הטנקים רס"ר הפלוגה, לאחר שהצורך פגע בחזיותם של שני טנקים מובילים. מדפי הטנקים נפתחו מי, וחילים סורים החלו לкопץ החוצה. בחלקם נסgo אחורנית ובחלקם השיבו אש ונפצעו. ובסתורות זו נפצעו שלושה חיילים משלנו וביניהם סר רפאל ליבוביץ ז"ל, שנפטר במסוק הפינוי אל בית החולים. מי יודע אם לא הייתה מפתחת התקפת-נגד, בזונב החטיבה, אילו הסורים היו מצלחים לפגוע בשיריה זו? יום הקרבות הראשון של הטעיה, שהובילה במאץ העיקרי של האוגדה, הסתים בחניוןليلת באזורי הגיחדר, הלילה הוקדש להחזרת הטנקים לכשירות, להתחמושת ולתדרוק. האנשים, מוכנים בתוך

ביקור האלוף חופף, אלוף פיקוד הצפון בגדר 125. משמאל: המג"ד דוד כספי, מפקד אוגדה 146 תא"ל מוסה פלא (ז"ב)

בסוריה, באוזר אל-צינמיאן ומערבה לכיוון דיר-אל-עדס וכפר שם. בערבו של יום ב', 15 באוקטובר, נציגותה החטיבתית לקבע פיקוד ואחריות על גזרת התלים תל-ענתר ותל-עלקה, לאחר שוכבשו "בלחט הקרב" על-ידי חטיבת מוטקה במקומ חטיבת יוסי שהייתה מתוכננת לכך. עם חטיבת פוקד המח"ט על דוד טוביה עלות על התלים ולהיערך בעמדות כפוף מורה, לכפר שם ודייר-אלעדס. בעוד הגדור מנהלה בקשימים של עלטה ואי הכרת השיטה, דוח על כ-30 טנקים הנעים לכיוון הגדור, ומציגים באמצעות ראיית לילה. זנב הגדור עסק באותה עת בתדלק וחימוש.לילה קודם, הגדור של גיא כמצעט "והל לאיבוד" כאשר הסתבר בתוכו שיראה של טנקים סורים. המג"ד אבד את הקשר והשליטה והטנקים נשלפו"ר החוצה אחד לאחר, מטור הבלגן שנוצר, שבחלקו לווח בירי טנקים אל הסורים מטווחים קרובים מאד.

בעקבות זה, הדריכות עלה מהד'ר ואשוני הטנקים של גדור טוביה החלו בירי, תוך הייזות בתארות מרגמות 81 מ"מ ממוגנות של החטיבת. הכוח התוקף (סורי או עיראקי?) עצר ונסוג אחורה לכיוון כפר שם. היה ברו, שלאחר ניתוק המגע של האויב צפויות להגעה עם שחר התקפות נספות. לשני התלים האמורים הייתה, חшибות טקטית עליהנה בהיותם חולשים בתצפית ובash על כל המרחב שמסביבם. מתרומותם מעלה הקרן בגובה יחסית של 250 מ' וברוחב של 1,800 מ' – שתי גבעות עם אוכף רחב באמצע. אחזקת התלים,

לעbor ת"פ אוגדה 210, בפיקודו של האלוף דן לנדר ז"ל, במובלעת הסורית. שוב נאלצת החטיבת לישותה דרך על שרשאות, מרחוב קרב חטיבתי עד להצטרכותה לכוחות האוגדה. ביום 12-15 ק"מ, באוקטובר השתתפה החטיבת, שהגיעה עם סד"כ של כ-40 טנקים, בשתיים מתוך שלוש המערךות נגד העיראקים: במרחב תל-שער ותל-מסחרה באגפה הדרומי והמערבי של אוגדה ובכיבוש תל-מסחרה, שעשתה זאת לאחר שהனיסון הראשון הראzon לבבשו – לא אחת! במערכה השלישית, נגד התאריכים 16-19 באוקטובר, נשאה החטיבת בעיראקם, שהייתה המערכת העיקרית בין הטענים, שהייתה המאיץ האוגדתי, שכן, ביום אלה יצאו העיראקם לתקיפות נגד עם מאות טנקים, בסיוע העיראקם לשיטות יידנית מס' 40, מכיוון דרום. חטיבת משוריינת יידנית מס' 40, מכיוון דרום.

האגודה מוסה פלא ז"ל, כמו שנתקבלה גם אצל המלח"ט יוסי פלא. יש להזכיר כי זה הוביל להתעלמות מיחסיו הכוחות.

7. אכן, בתקיר שלאחר מלחתה יהה כ"ב, ציין מפקד האוגדה עובדה זו, כאמור, שהיה עליו לדרכו את כל האוגדה מול תל הבודנה ואז היה מצליח במשימות. בדומה לכך התקבטה גם המלח"ט יוסי פלא, בספרון, כאמור, שתחשתו קשה על הכישلون, אך קשה יותר, שלא התריע והציג המגבלות הקימיות לגבי המשימה שהוטלה עליו.

ג. קרבות החטיבת על התלים ענתר ועלקה, נגד כוחות המשלוח העיראקי, 16-19 באוקטובר '73, ביום שישי 12 באוקטובר, קיבל החטיבה פקודה

התקפות הנגד הירקיות 17-19.10

האהרים ניזקו פחות. יחס הכוחות בין החטיבה 1:5 ובין הכוחות שתקפו באותו יום היה כ-30 ל-10, לרענן. החטיבה הצליחה להשמיד כ-30 טנקים עיראקיים.

בלילה שבין 16-17 באוקטובר הותקף הגדור

המצומך של כספי

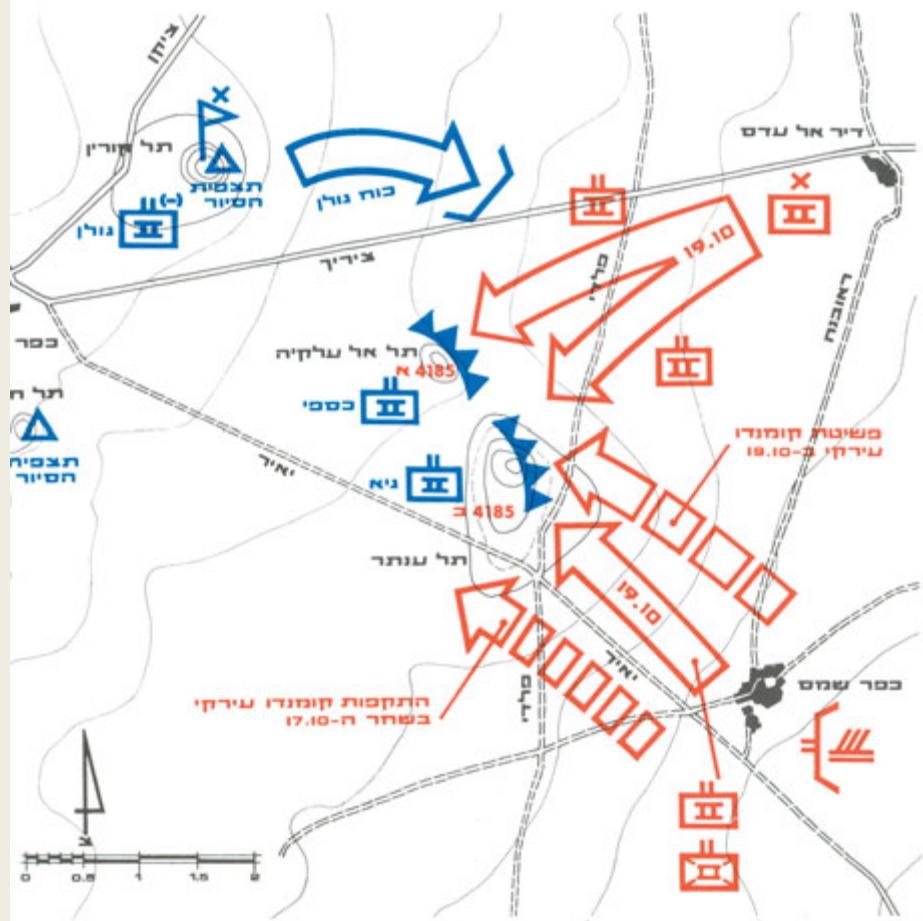
(הסמג'ד) שקיבל עתה פיקוד על הגדור במקומות טוביה ז'(ל), על-ידי כוחות קומנדו עראקיים שהדרו בלילה ופנתחו בירוי בזבוקות על יחידה שהייתה על התל. תגובה מהירה של כוחותינו, והותירה 4 הרוגים שלהם והניסה אוטם חזה. בלילה של 19 באוקטובר הוחלט בבראה מצד העוראק, לסלк את הכוח היושב על התלים, כדי לאפשר המשך התקדמות מערבה, משמשתים שלוטים אלה. אכן, ראשיתה של התקפת הנגד העיראקית הסתמנה בו בלילה, כאשר כוחות חיז'ר עראקיים, כ-150 חיילים מצוידים בטילים תנכין טנקים שנעו בעקבותיהם, על עלו לתל-ענתור ההדרומי וניסו להתקדם למקום תוך שהם תוקפים את הגדור של גיא.

ההפגאה ארטילירית רצופה וכבדה, סיימה גם את העתיד להתרחש, ככלור, ריקוך לפני התקפה מוסרית, לאחר אחיזה של ח"ר עיראק על התלים. במחלקל קרובות אלה, שנמשכו עד ע寥ות השחר, נפגעו מספר תנקים של גיא ושלושה מפקדים. הכוח ההספיק לפגוע בשמונה תנקים של האויב, מתוך לרגלי התל, הטרוף עם הישמעו היריות לדוד של היליה, תוך שהוא נע לכיוון תל-עלקה הצפוני. במקומם התרוצצו חיל ח"ר עיראקיים שניסו להיליאוח בנסוג התל, אך הופעטו של הכוח גורמה שלהם לסתג לכיוון כוחותיהם מזרחה. בין ערפלי הבוקר הריאנסוניים, נראו תנקים רבים אשר נעים לכיוון התלים, מכיוון דרום, מכפר שם. המג"ד פפקד על יחידת משנה להתקדם על פסגת התל-פסגת התל, כדי לקבל שליטה טובה באש ובתפשית דרכיהם לסכתן איגוף. יחידה זו, הספיקה למגע ב-19 תנקים מול גל התקיפה הוה במשך שעעהה הסתמן מאמץ תקיפה נוספת מכיוון צפון-מזרח, מן הקפר דיר אל-עדס. היו אלה כוחות עיראקיים מהטיבעה 6 המשורין ומחטיבת 8 המונעת כ-130 תנקים בסה"ב.

ההמראקי נדחתה על-ידי המח"ט.

ההמראקי נדחתה על-ידי המח"ט.

בניטנים קידמו העיראים כ-20 טנקים לכיוון הכוח שעמד על התל, והיתה סכנה של איגוף ואובדן עמדות הטנקים של יחידת המשנה מגדור בכיספי. מפקד היחידה "ילחץ" מעט והבע זאת בברחתה הקשה. המג"ד ניסה להרגוו ושלח אליו את הסמג"ד, כדי לחבור אליו ולדוח על הנעשה

מרשם הקרב של התגופות הנגד העיראקיות בימיים 17-19 באוקטובר 1973

ונקים עיראקיים לכיוון הגדור של טוביה שהיה ליל התלים (כ-12 טנקים), והראשונים שבhem אגעו לטווחים של מאות מטרים. סכת האיגוף יייתה ממשית וכן הסכה שהתלים "ישטו" על-di העיראקים התופפים. המג"ד טוביה מבקש שספר אהרוןיה, המכ"ט מסרב ומוכנש את הגדור טל גיא עם כ-9 טנקים לאגפו הימני. קרבות האש התנהלו מטוחווים ורוחקים – כדי לנסות לעצור התווך וגם מטוחווים של נשק קל, כאשר טנקים עיראקים חושפים גחוןם, בגלל זווית הטיפוס – תחתלים. בכל עלייה צו של הטנקים העיראקיים – קדומים שלהם נפצעים. כנראה שדבר זה גורם בסוף להאטת התקיפה העיראקית ונSIGתם חזרה אזור כפר שמאס. כאמור, העיראקים נעמדו בהרבה ארטילריה ובمعدات טילים המפוזרות בשטח בębיסה גדולה של טנקים – כ-130 טנקים טי-55. לאחר כשל שעות לחימה בלתי פסקת נותרו משטח כ-30 טנקים אויב פגועים. לכוחותינו היו אספה נפגעים ובهم הקשים מכל – המג"ד טוביה ול והמ"מ אליעש ז", שנחרגו שנייהם מארטילריה עזה. כמו כן, נפגע מספר טנקים בפגיעה שירה, אך כמעט אחד שעלה בהבאות וצוותו ניצל,

אפשרה שליטה טקניתית של הכוח על כל המרחב, בעיקר מכיוון מזורה, לעבר הקרים כפר שמס ודר אל עds. חטיבת יוסי התמקמה על התלים האלה במשך ארבעה ימים והוא לבדה מול ארבעה גלי התקיפות של עשרה טנקים וח"ר.

יחסו הכספי בוגרת האוגדה של מוסה פלד, עם העברת האחריות אליה: 5–6 חט' עיראקית (מתוכן 3 שריון) ו-3 חט' של כוחות צה"ל (מתוכן 2 שריון). יש להזכיר שוב, כי הסד"כ בפועל של כל חטיבת שרין שנלו הינה/ng>aged בחלוקת עם טנקי שרמן, הנחוצים לעומת העיראקים. חטיבת יוסי מונתה בשלב זה כ-26 טנקים כשיירים. יתרונם של התלים היה גם חסרונו. מצד אחד הם אפשרו להחזיק בסיס מוצק וממננו יצא לחתוקות אגניות על כוחות תוקפים ומצד שני, לא אפשרו נמרוץ רחב, בגלל ההכרח להחזיק בשטח. כמו כן, ההיצמדות לעמדות קבויות על התלים, חשפה את החטיבה לאורך כל ימי הלימה לארטיליריה ולטיווח מדויק של האויב, שכן הטריד מאד. אופי הקרקע גם חשף את הכוחות שעיל התלים לסכתן כיitor ואיגוף מן האגפים, כפי שאכן קרה. בבוקר ה-16 באוקטובר, החלת תנועה של כ-40

החתיבה השמידה בקרבות אלה כ-30 טנקים של האויב ועשרות חילילים הרוגים שלו נותרו בשטח. ס"כ החטיבה הצטמצם לכ-20 טנקים כשירים, לעומת זאת העשרות שהיו לפני, בתום הקרבות על התלים. הסכנה העיראקית, שירחפה על החטיבה היזומה, שהעיראקים יוכלו עצמה מרבית באמירה צרה ויתקפו. למרות שלא פעלן כך, הייתה אצל נחישות לא קתנה להשתלט על התלים. הדלקות במשימות האחזקה בתלים, התגבות המהירות של יחידות החטיבה שלנו, להתחזוקות שקרו, כגון: הופעות של חי"ר וקומנדו על התלים, התקפות הנגד משני כיוונים וכן הלחימה העיקשת והמקצועית, בפרט בתוחנות הטנקים של אנשי החטיבה, הכריעו את הCAF לטובנהן. בניגוד למה שקרה בכדונה, כאן תפקדה החטיבה כמערכת משלבת מתואמת, והפיקה מעצמה את מרבית העוצמה וה יתרונות הפיקודים והמקצועים בכל הרמות.

כוחות החטיבה באג' שמאל מצפון, ואף להמשיך הלאה לעורף הכווות, ולכך החליט על מהלך מכירע שאותו ביצע עם עתודה קתנה של מספר טנקים בפיקודו של שמעון גולן, מ"פ מדוד 61, ונוצר הרכה דחוף להכריע קרב זה ולעצור את התקיפה העיראקית, שכן מלבד הסכנה שציוינה לעיל, ניכרו בכוחות שלנו סימני שחיקה, כתוצאה מן הלחץ הרב שהיו לנו תנים בו כמה ימים, בקרבות מטווחים כה קרוביים "כח מבהילים" וכן ממחסור הולך וגובר בדלק ותחמושת ובטנקים כשירים. החלטתו של המה"ט לנצל העונשה שהייתה בידו במהלך מתואם ובדיקה בזמן הנדרש, הביא להנעה אוגפת של כוח גולן מן האגף השמאלי של החטיבה – תוך שגרות הפתעה גמורה לעיראקים התוקפים. עם הופעתו של כוח גולן בעמדות הוא הצליח לפוגע תוך זמן קצר ב-7 טנקים שנדרקו ובכך למעשה נבלמה התקפת אויב זו.

במדיוק. בינו לבין הכוח הסורי התקדם ונוצרה חזמתה לבצעו מהלך שרירן בשירין קלאס. כאשר הכוח העיראקי נע לכיוון יחידת המשנה שבഫוגת עלייה, ובתקרכבו מכון דיר-אל-עדס לתקוף אותו מן האגף. יתרת הגדור שהיה ממוקם באוכף התלים (כל הגדור منه בkowski 10 טנקים כשירים). אכן, ששת הטנקים הראשוניים של האויב חטפו מן האגף מכת אש ודלקו מייד. החוויתים נטשו את הכלים וחבל שבלהט הקרב, לא היה אפשר להמתין עוד וללכוד בשטח ההרים יותר טנקים. כך, הפק מיעוט של טנקים אילו אינטימי משמעותי בגל תפיסת עדמות מתאימות בתוואי השיטה שהוא עליו.

בק לא נעצרה התקפת הטנקים העיראקיים שהמשיכו לדחור קרים. המה"ט העריך שציבורת המסחר של הטנקים התוקפים, שנראו בטוחה של כ-1000 מ', עלולה להשיג יתרון ובכך לאגוף את

חטיבת שכזאת

חטיבת שכזאת
שחורתה קורותיה בدم לוחמיה,
במרחבי הלס בסיני
ובסלעי הבזלת בגולן,
סופה להם
מוני שנה,
מתיחדת,
מחדשת דמעותיה בסתרי לבבה הקרווע.
חטיבת שכזאת,
של פלהה ואש,
ובתוכם אדם ולב
רעות ואחוות
זוכר...
קשררת מחדש ותיקה וצעיריה!
-
חטיבת שכזאת -
ש"קזוקודיה" בקרבות האתמול
אלופיה של צה"ל היום
חילילים עדין בחטיבת שכזאת"
עימה ולצדיה לאורך כל הדורך.
וקחו חטיבת שכזאת
עם חיוך אנשיה
צער משפחותיה
זכר נופליה
-
ואגדו הכל ייחד
لتקווה אחת גדולה
-
لتפילה חרישית
של שלום, ולא עוד נתבי קרבות!

דוד כספי, 23 באפריל 1989
כנס חטיבת פלוגות, פסח תשמ"ט

סוכן אמרנו לב, קצין ההייוש, נפצע בקרבות, נשא את בית החוליות, חזיר לג'דוד ג'ילה תושייה ואומץ לב בתנאים קשים ביותר. הונע לו עיטור העוז על פעולתו במהלך המלחמה.

סיפור אישי מן המלחמה הhai

היתה תחושה של חורבן. הימים הארוכים וה廣告ים בין בתיה החולמים, הלילות הקצרים היו צרוביים בריח העור החזרוך, בחראות הפנים העווי הכאב, בנסיבות הבכי העצוד של אהבות ונשים צעירות, ליז מיטות יקירהיהם, והחשבות על הסבל האופני והנפשי שעוז נכון להט ועל צער האובדן של שלחות הגוף. ביום האינסופים האלה בין הלל יפה, כרמל, רוטשילד, רחוב'ם, עפולה, פוריה, נהריה ובין זו שבעצת היהת גם התפעחות נוכח העוצמה והכוח של האנשים, אך הדמויות המהוות של חוסר אונים חול הכאב וההרס זלאו בסוףו של יום, בלבד בחוכנית לפני שיצאת לשוב לחטיבה.

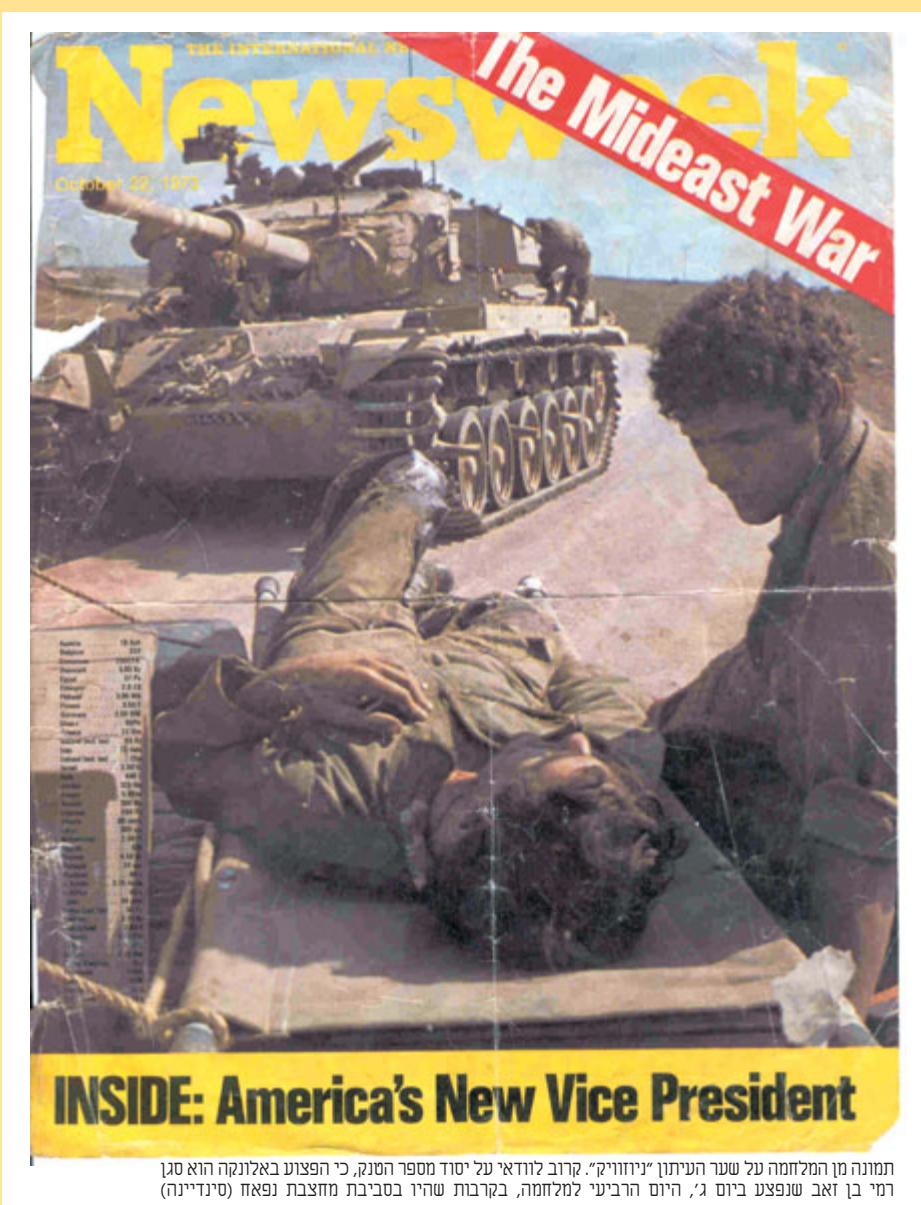
פזית סלע*

יום כיפור. שבת. סתיו 1973. כבר לפנות בוקר נקרא החבר שלי לטיסת שלו ושר את הצום בחביתה וקופה. לא יכולתי לחזור לישון. עם בוקר חיפשתי טלפון את מנהל רשות חדשות C.B.S בתל אביב, שם עבדתי זמנית כסטודנטית, כדיnbr
מה קורה. הוא שמח על הטלפון הזה כМОץ של רב:

"ש מלחמה, בויא הנה מיידית, אני בלבד במשרד, כל הצוות בחופש עקב יום כיפור!!!" נכסתי לדה-שבו המקרעת-אך-נאמנה שלי, הפרתי את כל הכללים ונסעתני ברחובות תל-אביב הריקים, שבאופן לא שגרתי ליום כיפור נסעו בהם עוד כלי רכב.

במשרד הריק של C.B.S פלטו הטלפרינטרים את המלחמה. זה היה כמו סרט רע ואני כמו סטוייסטי שלא מבינה את העלילה. במהלך היום התקבזו בהדרגה הכתבים והארח עובדי המשרד שהפך לאחוח תזוזת השתמונה המלחמה פלה אליו דרך שף של ידיעות מסוכניות זרות. כשנקראתי אחר הזרים לחטיבת המילואים, בה שירותתי מאז שחורי, כבר ידעתי מה קורה היחסי בחזרה עמוקה, א Rozhi Tik ויצאתי בדרך שהיתה הקשה בחיי.

באוטובוס שהוביל אותנו לחטיבה ישבו חילילים וקצינים שנראו, למtbody התמים, כמו יוצאים לטויל מאורגן. ככל אחד נשלו בפי כל הכנה מוקדמת מהלך החיים ועוד בעיצומו של יום כיפור, הם עזבו את הבית תוך דקota בלי פרידה ראויה לשמה, לא ממש יודעים לקרה מה. הם חשו כמו בתרגול חירום שבמקודם או במאוחר יותר. סוג של אי שקט מילא את החל האוטובוס. יגמר. הרשות מוכחת, מבינה שחברי לנסעה לא מבינים לקרה מה הם נסעים. למען האמת, אני לא יודעת אם אף אני, שידעתי כבר מהබורק שיש מלחמה של ממש, הרשתי לתודעתתי להבין באמות את משמעותה כאוים קיומי, כמווו לא ידוענו. אז, עוד לא ידעתי שכבר למחwart לא יהיה אפשר

תמונה זו מלחמה על שער העיתון "ניו וורקי". קרובה לודאי על יטוד ספר התנתק, כי הופיע באlonקה הוא סגן רמי בן זאב שנפטר ביום ג', היום הרביעי למלחמות, בקרבתו שהוא בסביבה מוחצת נפוא (סינדיינה)

בדיוק יציגי במפגשים עם המשפחות השכולות? את הממסד? את החברים לנשקי? את החטיבה שעדיין לחמה? עם הפסקת האש, כשהחטיבה הגיעה למchnerה עליקה להתרוגנות, עליית לפגוש את המח"ט אורי אורן ואת הסמ"ט לי מון מבית השיטה. המפגש עם מפקדי החטיבה ועם חיילים אחרים לרובר את קטיעי הסיפורים של הפעועים, ולהבין קצת יותר טוב את סיפור המלחמה של החטיבה ואת שחרתך בשדה הקרב העקוב מדם, את תוצאות הנפש של כל מי שהיה שם ובגופו ובכוווע ערך את הטורם מהגיאו לגשר בנות יעקב, זה אפשר לפגשים שלו עם הפעועים ועם המשפחות להיות יותר משמעוניים. המשמעות היומיומית שלו לבתי החולים ולמשפחות הפכו לאפשריים יותר משקלתי וכוב טובי יותר ונגה שלוויה אותן, יחד עם הדישה להגיאו מידי עבר לרמה כדי לעדכן את מפקדי החטיבה במצבת הנגעים ובמצבי.

עם הפסקת האש ומשתתרכונה החטיבה במוצבים במובלעת יצא מפקד החטיבה למסע בין בתיה החולים וmbiyat לפקוד את בית המשפחות השכולות, לספר את סיפור הקרבו, להיות עם המשפחות בעכשן ובאין האונים של האובדן. על החלק הזה של המלחמה, ממעטים לספר, אך גם כאן מקופלת גבורת הלב.

משנכנסה החטיבה לתוקופת היישבה במובלעת וחודשי החורף הארוכים והמושגים במוצבים אפשר היה גם להתפנות לתמיכה בחילילים ובמקדים, אשר במשרץ חדשים אוורים – אחרי מלחמה קשה ואובדן חברים – היו מנותקים מהחhips, משפחותיהם ומפרנסתם. בשלב זה הctrappeli אלי צוות של סמלת סעד סדרה מפקדת החטיבה, ומתנדבות שעשו ימים כלילות בעבודה עם הנגעים ועם החילילים במוצבים.

במאי 1974 אחריו שבעה חדשים מילואים השחרורתי, לא השתחררתי ממוראות המלחמה, מהמפגשים האנושים הייחודיים, מהמפגש עם משאבי האמונה, עם עומק הכאב של השכל, עם כוחות הנפש של הפעועים, עם היכולת לשמור תקווה גם בתוך תחושת החורבן שהיתה נחלת הכלל בתקופה ההיא.

היום – יום של בתקופה הארוכה זו היה ללא הינה מוקדמת, ללא הקשר מתאימה, ללא מערכת תמיכה מסודרת. הוא היה רבו כוכלו עבודה עצמאית, יזמות איסית מאולתרת על פי הצללים המזדמנים מיום ליום. את הכוונות שאבטי המהונגים עצם הפעועים המשפחות. זה היה שער השערורים של חייל על רוח האדם. חטיבה 679 שכלה במלחמה זו 74 לוחמים ומפקדים, חייל אחד נפל בשבי ו-180 חילילים ומפקדים נפצעו.

שלושים שנה אחריו המלחמה היא שיתה – וудין הינה – חוויה מעצבת של חי.

פיז'ת סלע השחרורה מצה"ל בשנת 1970 בדרגת סגן ושירתה במלחמה כקצינית נגעים בחטיבה השරון 679. את שירות המילואים סיימה בדרגת סרן. כו"ם היא דר' בפסיכולוגיה קלינית, נשואה וудין לשולחה ילדים, העizard שבhem חיל.

– הוא דרך המידע משלימות האוגדה ואני מבתי החולים, מתעדכנית דרך מיקי ואחרים במחנה יפתח בנעמה בשדה הקרב ועל חברים שלי שנפצעו. למעשה, שוב סיבוב בתיה החולים, מעבירה מידע לפצועים, לומדת מי הגיאו וממי, מעדכנית את מפקדת החטיבה, יוצרת קשר עם בני המשפחה, מתווכת בין חברים אשר מסווגים בתמי חולים שונים, מגלה להפתעתך איך פצועים "ברוח" מבית החולים כדי לחזור לשדה הקרב (כמו משה הראל המג"ד שנפצע פערם וחוות, או סגן רמי בן-זאב שהיה מ"מ בחטיבה והפרק למ"פ בעל כורחו, ואחרים).

מכיוון שמיידי יום נסעתי מן החזית אל העורף, חוותתי גם את העורף שהיה מובלבל, מבוהל ומוזוף בידיעות ובশמיות שנדרדו במהלך מלחמת לבית, כפי שקרה בארצנו, על הפעועים הרגומים והנעדרים. משפחות שלआ שמעדו דבר מקריהם, שהיו בעיצומה של חלימה, היכו מרותות עצבים ליד הטלפון. ההבנה שלו את גודל האסון הלכה והעמיקה מיום ליום, הן דרך התקשות המצתנזה והמנסונת אשר סיפקה מידע חלק – ועל כן מובלבל ולאאמין למורי – והן דרך המפגש עם המראות והקהלות של הפעועים וסיפוריהם.

היתה תקופה של חורבן. הימים הארוכים והגדושים בין בתיה החולים, הלילות הקצרים היו צרובים בריח העור החורבן, במראות הפנים נעווי הכאב, ב��ילות הבכי העוצר של אהבות ונשים צערירות, לד מיטות קירירום, המחשבות על הסבל הגופני והנפשי שעוז נכנן להם ועל צער האובדן של שלמות הגוף. ביום האינסופים האלה בין הלילה, כרמל, רוטשילד, רמב"ם, עופלה, פרויה, נהריה וב"ח זו שבחפות היהת גם התפעמות נוכח העוזמה והכח של האנשים, אך הדמעות המרות של חוסר אונים מול הכאב וההרס ולגו בסופו של יום, בלבד במכונית לפני שיצאתו לשוב לחטיבה.

כבר ביום הראשון, התחללו להגיא ידיות על מספר החוליםים, שהשתנה משמעות לשעה וmediום. אך המידע על שמות ההרוגיםஇיחר לבוא בגלל הכרה בזיהוי ודאי. מתוך המפגש היומיומי של הפעועים ומשפחותיהם בתמי החולים היה ברור שהזמן עבר בין מותו של חיל בקרוב לזמן ההודעה הרשמית למשפחתו היה אורך ובתי נסבל. הפעועים יכלו לספר קטעי מידע עבורי שקרה לחביריהם שנפלו בקרב והশמיות עבורי מפה לאוון והשאירו מושיפות ריבות בဓור וDAOOT, רווי חרדה ואימה לגולן קירירום. כשהתחילה להגיא שמות החוליםים, התחלתי ליטור קשור עם המשפחות ולהגיא אליהן אחת אחת. הייתה מעין "ניציגות" מאולתרת של החטיבה, אשר באה להקל במעט ותחושת אין האונים שהתלו לכאב האובדן: לא היה מי שידבר איתן, שספר, שיגיד מה קרה שם. החטיבה הייתה בעיצומם של הקרבות. הבהיר כי כאשר יעבור זעם, יגעו אליו מפקדים וחברים לטסר את שקרה. ווד שיתאפשר עברתי מבית אל אבלים אחד למשנהו הלוות CAB. והוא שם במפגשים אלה גם כעס לא רך על האובייב אלא, גם על הנגdot המדיינה שאיפשרה לאסון זהה לקורות. אני לא ידעת איך להתמודד איתי. את מי

להשתמש עוד במנגוני ההגנה הרגילים שלו, והשתודעה של תזק' במצוות שלocab ו Schul. הנגדי עםليلת מהנה יפתח מהנה ככוורת בהולה תחת מועקה של אי-ודאות ובלגן לא מוכר. רק חוזש לפני כן עבורי אליו הימ"חים של החטיבה, אחרי אימון הקמה, כשהחטיבה בתהארוגנו על בסיס מזדמן: הדרישה שהגיא מלהכחות הלחמים ברמת הגולן היתה לשלווח אנשים דוחה ומידית. אי לך, החטיבה לא חיכתה להתקנות הוצאות הארגונים. מי שהגיע ה策rf לטנק ועלה בנסעה על שרשרות לרמה, הישר אל תוך מה שהתרבר במחנה כתופת. הсолרים הגיעו למחנה נפה, חלק מהלוחמים חשבו זהה רק תרגל, כי הנוכחות של טנק אובי שם הייתה בלתי נתפסת. סיפור הגבורה, הנחשות והתשניה של היליא ומפקדי חטיבת של אורי אורן כבר סופר במקום אחר, אם כי, למען "הצד ההיסטורי" לא מספיק, בהתחשב בתפקידו המכריע בבלימת כוחות השריון הסורי (שאומר, כבר הגיעו ל传达 מזדמן) ומניינעם מהגיא לגשר בנות יעקב – ומשם לראש פינה.

סיפור המלחמה של לי התהווות בצליו ובמקביל אליו, תוך ימי הקרבות וביעיר אחריהם: סיפור הנוגעים – הפעועים והמשפחות השכולות.

אחריו יום אחד של קרבות הבלימה הנואשים ועקבי הדם ברמה, וחוסר המשанс הפתוח במחנה יפתח, וחוסר האונים נוכח הידיעות שהתחילה לזרום על חללים רבים ועל נגעים שפנו לבתי החולים בצפון הארץ, החלטי לחתה יומה ולעשות שהוא מועל. בגלל האופן הבחול בו הצלותו הטנקים וועל לרמה, והרשימות שלא היו מעודכנים, היה צריך קודם כל לאטר את נגעי החטיבה בתמי החולים: העצתי לסן מיקי – קצין השלישי החטיבתי, שארק夷 לחטיבה זמן קצר לפני המלחמה – לטפל בנושא הנגעים. וכך התהוות מזוק עצמה פונקציה של "קצינות נגעים" (לטטיב דעתי לא היה עד למלחמות העצומות).

לא ידע זה"ל אובדים בסדר גודל שכזה). רכבי של מיקי "הוחם" לצורכי המשימה, ומדי בוקר יצאתי לבי, נוהגת בטנדר הצבאי שדמה זמן לדה-שבו שליל מאשר למכונית תקנית, למסע קשה מנושא בין כל בתיה החולים מחרדה וצפונה מחפשת אחר פצעי קרב ומנסה להבין את שקרה וудין קורה בrama, בעיקר כדי לידע או להרגע את הפעועים לגביהם חביריהם ולגביהם המתוחש בשדה הקרב. פעמים רבות התמודדות עם הכלב הפיזי שהיא כריך בפצעה נרואה פשיטה יחסית להתמודדות עם הלם חווית הקרב והאובדים. המעבר החד מהבית השקט של יום כיפור אל התהווות היה טראומטי במיוחד. מדילילה חזרתי לחטיבה, יושבת עם קצין השלישות לעדכן ולהשווות את הרשימות שבידינו

שריון ברוח ההగול

מתחת לצוותים של 24 הטנקים שהתחילה באוד שלי, נהרגו 22 איש בקרוב. איןני יודע את מספר הפטושים; שטונה אנשיים נהרגו בנגמ"ש אחד. רוב הפגיעות נגרמו מידי טנקים ירי נ"ט. מ-22 ההרוגים, תחילת היה אפשר לזהות רק שניים, בגלל מהירות-יתר ורמת אכפתנות נמוכה מאד. בסופה של דבר, נותרו רק שמונה שלא זוהו. עד סוף הקרבות, לא זכית להכיר את חברי הצוות שלי או לדעת מה שמותיהם המלאים. זו אינה דרך טובה לנוכח מלחתה.

[הסיפור של קצין שריון ישראלי נבי שופר לביראיד-גנרל אס-אל-אי מדשל, כוחות המילואים של צבא ארה"ב (ההיסטוריון צבאי אמריקאי) *]

הגעתו לארץ ב-8 באוקטובר 1973 והתייצבותי במל התעופה בן-גוריון. נשלחתי באוטובוס לבית הספר לשוריון בג'יליס, שם חיכיתי עד אמצע הבוקר שלמחרת. זה היה יום שקט יחסית במהלך המלחמה, ודרוג הפיקוד יישן למדי יחד מספר מספק של שרויינרים כדי להרכיב עוד גודס. מי מאננו שהגענו מחול' היה קצין או נגד ששימש מפקד טנק. עוז שטי טיסות הגינו ב-9 בחודש, אחת מציריך ואחת מדרום אפריקה. בסך הכל באנו מ-17 מדינות שונות, והכרתי לנו מספרים. היחידה מהבריות ליחידה. לא חילקו לנו מספרים. היחידה נקראה בשמו הפורט של המפקד שללה והפכה לדודנו. בקושי הכרתי אותו, אף פעם לא שירתתי אותו. נסענו לאשקלון באותו יום כדי לקבל את הטנק.

הכנה חסופה למלחמה

היו לנו 24 טנקים לגודו או 8 לפלוגה, כולם מדגם סנטוריון. תמיד היתי איש סנטוריונים. רוב האנשים שלנו התאמנו או שירתו בטנקים אחרים. אבל אפילו לי הסנטוריונים האלה היו זרים. הם צוידו במונע שונה, ומערכות הקשר לא הייתה מוכרת. לא קיבלו שום תדרוך על המצב. כמה מהבחורים בצוותי הסנטוריון היו בני 18 או 19 שבדוקו סימני טירונות בבית הספר לשוריון ועברו רק שני ימי אימונים בשיטה. הם היו היחידים שגם מילאו שום תפקיד. האנשים חולקו לטנקים אבל לא להם דՏקיות. האנשים חולקו – שהרכיבו הטנקים. נעשו שום רישום שלהם או של מספרי הטנקים. מהטכניים, כמובן – בביבול – שהריכבו את הצוותים שלנו – אולי אחד מעשרה היה באמת מומחה לתותחים, למנועים או למכוורי הקשר של הטנקים שקיבלו. הטנקים לא היומצוידים. התהומות הגיעו במשאיות, אבל סחבנו פגיזים אחדים מחסני התהומות בג'יליס. את רוב הטעינה עשו טירונים, והתוכזאה הייתה נזק לכמה כרכבים. פירוש הדבר

הפלוגה של פantha דרומה, ושלוש הפלוגות האחרות של הגדור פנו צפונה כדי להצטרכן למתקפה בכיוון זהה. לא דועתם שהן פונות לשם, החשבתי שהן מאחורוי. יתר על כן, כשבשינו את הסיבוב, איבדתי קשר אתם ועם כל מי שהיה מעלי. פתאום מצאתי את עצמי מלפנים עם שני טנקיים בלבד. זאת הייתה תחושת הבדידות החזקה בכיוון בעולם, קרויה לפניקה. נצמדתי לפלוגת טנקים אחרית שככל לא הכרתי.

חגبورת מגעה

המשמעותי לנו עד שנות החשכה. כשבצתרנו
שמעתית קול מרגיע בעברית המכשיר הקשר.
הרוגשתינו שנייצלתי. הקול אמר: "אני מגיע עם
שלשה וחצי גודלי טנקים". הזכר היה אל"ס שריג
מקיבוץ בית-השיטה. החטיבה שלו הייתה מובשת
അמונת היבט, ולא ייחידה מאותרת כמו שלוי.
מיד הטרפתי אליו. בשלב זה כבר אלו לנו הדלק
והתחמושת, והוא ציד אוטנו בשפה.
ההשעה הייתה 2100. הסתכלתי בשעון, ובקשר
אמарו שהתקפת-נגד סורית נעה לעבר אוגדת רפול,
מצפון לנו, ושאנו חונן צירלים לנעו בכיוון זה כדי
לסייע לו. שעתיים היוינו על הכביש, ושוב היינו
בדרכם וברוחב שטחן הבלתי

בכדי שבקהו שמנמו והמנצ'ן. כל הטנקים שלנו התיצבו שם במעין חניון, כדי להחלישם את החטידות מחדש לאורך הכביש מצפון לדורם. צד אחד של החניון היה סמוך למרגליותיו של ג'בל קטן. בזמן התקדום הגיעו בעשרה טנקים של האויב מדרום. הם הסתדרו בטור והפיגזו את צדי ה'ג'בל. הסורים חשבו שהণינו בראשה והוא עלה מהמדרון. לא עשינו דבר. אלה בבחנה ארעה על המדرون. ניסו עלייה. השיטנו אותם שראינו. כשהפיצו אורן דראשון, פגינו בסיבוב רחב ואיגפנו אותו מכאן. קראה שם ישנו. הם ניסו להיחלץ, אבל הגיעו באטיות רבה. השמדנו את כולם. בד בבד חיטנו ששיתר משאיות שהגיעו על הכביש מצפון. כשהסתומים הקרב, הופיעו חמישה סנטוריונים מלחיפים, ושריג העבר אוטם אליו. שניהם מהם הייחודי סנטוריונים מהסוג היישן, והסתכלתי עליהם וברובם

בכל צדוקות וזרקם. כהמחלוקת זיהינו אותו במשמעות מתרחך של אמוריה להיות שם דיוויזיה סורית. עד אז שמענו בקשר אין-ספר אחרות מפני צוות טילים, אבל לא ראיינו כללה. אמרו לנו להיזהר מחוליה של שניים-שלושה אנשים. כשהגענו לנקודת תצפית נזוכה על ההר ראיינו שהוא מלא באנשים ובטנקים.

בוקר אנחנו צריכים לתקוף לכיוון דמשק. גופות ותדרוך מצב, ונאמר לנו שלוחות מוקדם ייו אמורדים להגעה על מוביילים. במקדה קיבלנו

ויליס לרמת האולן

בעבור שעות מס' הצטרכנו לצוותים שלנו
לסטוריוונים בכינסה לרמת הגולן, לא רחוק מגשר
דודות. בmorok של כקילומטר מעלה הכינרת ואיתו
חות טנק טי-62 הרוסי הראשון שלו. הוא היה
מצב מושלים וננטש בנקודת האchia המרוחקת
יותר של הסורים. ההרגשה הייתה טוביה. עד הערב
11 באוקטובר סגר הגדור שלנו על הקצה
המערבי של האזור המפוזר.

כם עלות השחר נודע לי שיש לנו שתי אוגדות רשותות לצורק ההתקפה בפיקודם של דן לנור ורפל. אוגודה של עבר דרך אלabo-חניר ותל-יוסף, שהציגו את האזור המפוזר, ועוד לא נתקלנו בתגניות כלשהי. אבל אז, אחרי שייצאנו מהאזור המפוזר, בסביבות השעה 0600 ב-12 באוקטובר, נתקלנו באש ארטילירית כבדה. האש החומרה על כביש, ואנחנו נכננו לכפר קטן ומונקוב פגמים. אחר כך התקדמנו ונחשפנו לאש בכינוי ישר משני נותח נ"ט – מימין ומשמאלי. באוטו זמן הגיהו עברנו ארבעה מטוסים מיג. הם פעלו בזוגות וירו קתקות מוגבה של כ-60 מטרים מעליינו. המטוסים היו נומכים כל כך שראיתי את פניו של אחד טיטיסים. הם השמידו טנק אחד והרגו שניים

שישיצאו מכך הראשו שמחזית מאותו בוקר לחמו בו, היה לי קשר עם כל הטנים של'. פניו ישם דרומה. היעד הסופי של סיובו 90 המעלות הבשנו את הכפר השני בתנאים: הארטילריה מסורית הפגזה אותו בכניסה, ותו陶ח' הנ"מ ייווחו אותו ביציאה. אותו דבר היה בכפר השלישי. הם התקמדו בראשם במעברי הדרכים, שששלישי. שם הגיעו מושלים שהקירות ומכלול הבזלת בשטח שידעו שהקירות ומכלול הבזלת בשטח

היה שלא היה אפשר לטעון כלוטין כמה מהשניטוריים. ניתנו לנו רק פגוי ח'ש, אבל לא פגוי עשן או תחמושת נ'א. לא היו לנו כדווי 7.62 מ"מ למקלעים. היו רק מעט נוראי-תאורה ורימוני - ייד וрок למטען מכלי הרק"ם.

כל היזוד שלנו – פטישים, מברגמים, תושבות
למלך, מפתחות ברגים ועוד, בהיקף של טון אחד
בערך לכל טנק – הגיעו אלינו במשאיות במשלוח
ענק גדול בחושך באותו לילה. והוא היה שם כמוות
לחמישים טנקים, לנו היו 24. כל פריט נארז בנפרד,
והיינו צריכים לשבר את הארגזים הענקיים האלה,
ובתנאים של חשכה מוחלטת לנשות למצוא את
החלים הדורשים לכל טנק. אף אחד לא הנחה
אותנו, ואיפלו לא ידענו איזה חלקים אמורים להיות
לנו. זו הייתה מדריך מטווך בחושך, סיווט שהיה
מציאות מוחשית. אף על פי שעשינו כמעט
יכולתנו, לרובנו חסרנו פרטיטים חיווניים כוגן
משמעותיים. מקצת מהחיזוק שהיינו זוקקים לו לא היה
שם בכלל; למשל, לא היו שמנים, אף על פי שטנק
אץקוק ולסוג אחד של שמן לתותח, סוג אחר למנוע
וסוג שלישי לבולמי הזרועותים. בשעה הבוקר כבר
ונגמרה לנו הסבלנות והיינו מותשים לגמור. את

שוויזריה נושא השער – במאמרם של הרצינר ווילנברג מ-1938, מונע מהשאנו מפוזר בשטח. בכל זאת, לאחר עלות השחר עברנו בזירות לגבעה רקטנה כדי לבדוק את הצד האופקי על ידי כונון דרכך קנה התותח, לפי הנהלה המקובל. אחר כך היינו אמורים לירוח פג אחד לעבר אותה מטרה, אבל לא הגיענו לו – זה לא היה אזכור מטווחה. בבלילה של 10 באוקטובר, התאספנו לקפפה, עוגות וعصית יבוש חברתי; זו הייתה החוויה והיחידה

שעוזר לנו לאחסן שאלותם או ללחוץ.
כ-250 חיילים מוח"ל שהגיעו כאשר אני הגעת
 עברו הסבה מידית להיות חיל"ר משוריין
 והוכנסו לנגמ"שיהם בג'וליס. עד לשלב זהה נשארנו
 יחד. ב-11 באוקטובר, בדיק לפני אור ואשון,
 קיבלנו את פקודות ההיסעים שלנו: מפקדי
 היחידות צריכים לנوع בהירות האפשרית
 לפיקוד צפוני, בשתי מכוניות נוסעים, רכב
 רב-טען ומכוונית סగ. המצוות היו
 אמרורים לבוא בעקבותיהם
 באוטובוסים. והטנקים

הפרד בין נקודות הירוי השונות של הסוגרים. הסורים ירו מעתות שוחכו מראם, ולא עזבו אותן. אני משער שלא יותר מ-15 טילים הגיעו אלינו בחצי השעה הראשונה. ידוענו שאחננו זוקקים לפחות לשנים לטנקים שלנו, והיה לא רע אילו יוכלו להיעזר גם בארטילריה. אבל שני הדברים האלה לא היו בידינו. רקטה פגעה באחד מהטנקים שלנו וחרמלה אותו; רוב הרקטות האחרות נפלו למרחק כ-400 מטר מעטנו. אולי הינו זירום מדי, אבל כל הזמן נענו מקום למקום, אם כי אני בספק אם זה עזר לנו.

שעתיים אחריו שהתחילה הקרב, כוחות השריון שלנו עשו תנועת מלכחים מצפון ומדרום, והuartאים נסוגו, אבל אז הם פתחו בהתקפת נגד משללים מצפון מורה. בד בבד נבא תגבורת נגד הטנקים שלנו בתנועת איגוף – כמו זוג מספריים שחוטק. זוג מספריים אחר. יכולתי לראות רק קטע מהקרב. המון טנקים מתחדשת רוסית בערו לפנוי, אבל אין לי מושג כמה חילאי אויב נהרגו. הטנקים בזירה של המשיכו לירות לעבר אתרי הסוגרים, אבל לא הייתה תגבורת-אש מצדם. יתכן שצווותי הסוגר הסורים יצאו לעזור לטנקים העיראקיים נגד מתקפת הנגד שלנו, אבל אנחנו לא ראננו שום עדות לכך.

לאחר מכן חזרנו לעמוד מול תל-חרה. כוחות השריון שלנו הותקפו בא-אר-פי-גי-7 ובטייל אורך-טוחן נגד טנקים, לא הסוגר. הפעם הראשונה שבה פגשנו את הא-אר-פי-גי 7 בקרב הזה הייתה לאחר שחיצינו את האזור המפוזר, ואילו פישקץין אחד נגע מרסיס של אחת הרקטות, ניחנו שהוא היה ירי של מטול רקטות נ"ט. בעת טילו הנ"ט לא היו מזמינים, והיר שילם לא הגיע אילו.

שלושה ימים אחרי שהuartאים ניסו ונכשלו, הגיעו הירדים. עדיין הינו עוסקים בתל-חרה, אבל נסוגנו מורתק קצר כדי להציג מחדש. סוף סוף היו לנו כוחות ארטילריה ישראליים פנויים, בטוחות פגעה בהר. שאלת אם מפקד היחידה מודיע הוא אכן יורה, והוא השיב: "אין לי תחמושת".

במשך שמענו שאחננו "עומדים להיות מותקפים מודרומים". בשלב זה היה אויר אוור המה"ט, ואחננו ישבנו קילומטרים אחוריהם מצפון לתל-חרה. התקפנו בצד דרום-מזרחי מהאגף המזרחי של ההר. כשהמשכנו יכולתי לראות את המורדות הדורמיים של תל-חרה.

שתי חטיבות הסנטוריון הירדנית – בפעם הראשונה שהרינו אותנו לא האוב – הגיעו בתוחים אם אלה כוחות שלנו או של האוב – הגיעו בתונעה מודרומים לצפון מזרח. תחילתה ראיינו רק שמונה טנקים ששימשו נקודת ציון, לאחר מכן, חמץ קילומטר מאחוריהם, ורינו מספר גדול של כלי. פתחנו באש לעבר נקודת הציון כשחטנקים שלה היו במרחק 1600 מטר. האש הייתה מדויקת, והסתוריונים של האוב התקלחו. מסת הטנקים מאחוריהם הייתה בתונעה במורד ההר, והטנקים החלו לנעו סביב כאילו מתוך בלבול. הרמוני את האש שלנו אליהם, ולא נתקלנו באש תגובה כלשה. נראה שיש כאן הצלחה גדולה.

טנקיסט סובייטי נהרג ליד טנק ט-55 מושמדים בשער מנהה נאפק, 7 באוקטובר 1973

דקות; הם לא הסבו לנו נזק מיוחד. כל יום ספגנו שלוש או ארבע תקיפות אויריות מאוד מטטרות. טיסות הבוקר הסוריות נערכו אך ורק למטרות סיור. בגל האש מהפרק נאלצו המטוסים הסוריים לטוס בגובה רב. אף על פי כן הפילו מכות האש המרוכזות שלושה מיגים.

ב-16 באוקטובר הגיעו ההתקפה העיראקית מזרחה. פניה הוי בכיוון הכללי שלנו. מראש לא שמענו על כך מיליה. הלחימה התמקדה סביב פלוגה של טנקים שרמן ישראלים שהיו על רכס נמו, כ-1,800 מטר מזרח לנקודה שבה התעמתנו עם הסורים בהר. הקרב החל ב-1400 וنمש שעתיתים. הסטוריונים – שלוי ושל אחרים – מיהרו למלא את הקו מצפון ומדרום לטנקים השורם על הרכס.

טיל סא"ד ומטל א-אר-פי-גי"

כאן פגשתי בפעם הראשונה את טיל היר. מפעלי טילים סוריים התערבבו בטנקיסטים היראקיים. הם לא היו מזמינים במיוחד. היראקיים תקפו בקצב יותר מ-300 טנקים; אני רأיתי רק 70 עד 100 טנקים מדגם טי-55, במרחק כ-1800 מטרים – הנקודה הקרובה ביותר שהם הגיעו אליה. צוותי טילים לא ראייתי בכלל. שמענו בקשר את המילים: "התקפת טילים, שפּוּ עמדות מיד". הרכבות הקדמיים בירור שלנו היו בסאסא, על הכביש לדמשק. הייתה בליטה של מרכז הצבא לכיוון כמה גבעות נמוכות מזרח. הגדור שלנו שימש האגף הימני של הצבא, ופנוי היו לכיוון דרום. נשארנו שם שלושה ימים והופגנו כל 10 או 15

ארבעה קילומטרים. כבר אז התחלו למשוך אש ארטילרית מהרמה. היר נמשך לסירוגין – עשר דקות אש ועשר דקות שקט. האש לא הייתה מדויקת במיוחד וגם לא ריצפה. בינוינו להר היה עמוק מכך או הרבה יותר של כ-

400 מטר. אם הכנסנו אדם או טנק לתוך משירות זה, מדרונות ההר שלפנינו התפוצצו באש. איבדנו שלושה טנקים בניסיונות האלה. ואז המתנו. לא סייעו לנו התקיפות אויריות, בנימוק שככל הכוח האויר דרוש בסיני. לא הייתה לנו ארטילריה. יכננו לראות את התותחים שלהם מבזקיקים, ולאחר מכן ראיינו את אתרי הטילים נפתחים. היה שפע של מטרות, אבל לא יכולנו להוריד אותן. הגבל היה מיחסם מוצק בדרכנו. טנקים לא יכולו לעלות במדרונות הקדמיים, משום שהם היו תלויים וסלעים. תל-חרה היה אגוז שהיה צריך לפצחו בארטילריה, בכוח אוורי ובכח"ר מוטס – ואלה לא עמדו לרשותנו.

התחלתי לאבד את חוש הזמן כשהיינו תקועים מול ההר. אבל נראה לי שבפעם הראשונה נתקלנו בתל-חרה ביום ראשון, 14 באוקטובר. בשלב זה החלו דרגי הפיקוד להריע את ההתקפה בצפון. הרכבות הקדמיים בירור שלנו היו יי' בסאסא, על הכביש לדמשק. הייתה בליטה של מרכז הצבא לכיוון כמה גבעות נמוכות מזרח. הגדור שלנו שימש האגף הימני של הצבא, ופנוי היו לכיוון דרום. נשארנו שם שלושה ימים והופגנו כל 10 או 15

סורים שהסתננו אלינו בלילה. אינן מאמנן שזה קרה. ראייתו יותר חזיל טנים מוטלים בעפר בסוריה מההשתיאות לישאפר. לא היה מקום שם לא נמצאו בו. זה השטח הכימישתק בעולם בעבר טנים.

נסארנו בעמלה הוצאה על כביש دمشق עד הפקת האש. בשעות היום המשיכו הסורים להפגיז אותנו בירי ארטילרי. היה לנו מעט ארטילריה אנתנו, אבל גם לפיקודות, לא השיבו התותחים שלנו אש. אחד השימושים העיקריים שלנו בח"ר ברמת הגולן היה לפנות את הפצועים שלנו, בעה שבחליל-השרון אין לה פתרון. לא היו מסוקים בגולן לשם כך; אנחנו לפחות, לא ראיינו אותם. היה נידר לפגוש כוחות ח"ר שלנו, וביחסו כשהיינו זוקים להם בזורה.

ניטוח

בסיפור איש זה יש כדי להמחיש המלחשה מצוינה עד כמה קרבי משורין יכול להיות מבלבל, אם צופים בו מהזרה. היעדרם של גיבושים חידתי ובניית צוות בגודל המאולתר המוזכר בסיפור מהמחישה את חשיבותם של הגורמים האלה. כמו שציין הקצין, "זו אינה דרך טובת לנחל מלחה".

* בראיג'ידר-גנול מושל ציין כי המקור לחומר זה הוא קצין שלמד ב-1973 באחת האוניברסיטאות האמריקניות המובילות ושבהכרה אין אפשרות לציין את שמו.

מזל אפילו כדי לקבוע שפגיעה כלשהי אירעה. הטנק השני של יירה עבר אך אותו מספר פגמים, אך בלחץ הקרב, סביר לשגות בשיעור של כ-30-35 אחוז בהערכות מספר הפגימות שנורו. בערך בשלושה מקרים חשבנו שאחננו מעסיקים טנק טי-62. אבל גם כאן, במרכז קרב לאור יום, קשה למדוד להזות טנק אחר במרחב של 300 מטר בלבד, ולא קל להבחין בヰוקום של התותח.

טנק בヰוקום נואג

בצחות שלו היו כולם לוחמים מתחילה שרצו לעשות עבודה טובה. הם היו בחורם דתים, אבל לא היה להם הידע הדרוש. הנגה היה די טוב, והתווכח בינוי. קשה לאפשר למציאות אם זורקים יחד חיילים קרבאים ביצור כוז. מונך החזותים של 24 הטנקים שהתחילה בגודר שליל, נהרגו 22 איש בקרב. איני יודע את מספר הפצועים; שמונה אנשים נהרגו בגנג"ש אחד. רוב הפגימות נגרמו מירי טנקים וירי נ"ט. מ-22 ההרוגים, תחילתה אפשר להזות רק שניים, בגל מהירות-יתר ורמת אכפתנות נמוכה מדי. בסופו של דבר, נותרו רק שמונה שלא זהה. עד סוף הקרבות, לא זכיתי להכיר את חברי החזות שלי או לדעת מה שמוטיהם המלאים. זו אינה דרך טובת לנחל מלחה.

לא היה לנו ציודليل ולא ניהלו קרבותليل אמייתים. לא השתמשנו בנו-רוי-תורה ממטוסים או מטנקים. שמעתי סיפורים על כוחות קומנדו

בשלב זה הסתובבו כוחות השרין הירדנים וננו לדינה, וככלנו לראות נחיל גדול של אנשים וכלי רכב של האויב זרים מבודדים מזרון מזרון תל-חרה. ידעו שהם ברוחם נגד עינינו. סבבנו שהוא שצערך לעשות הוא לנו לעברם.

עת קיבלו הוראות מדרגי הפיקוד לשוב לעמדות ההתחלה שלנו, וכך עשינו. ההתקלות אירעה על קרע שטוה, זורעה במכתשים של ריי ארטילריה ומוגמות ובמוקשי יבשה ומצברים נטושים של רקטות. מזרחה לתל-חרה, למרחק כ ארבעה קילומטרים, יכולנו לראות שני מגדלי רדאר גבוהים עם כיפות מסתובבות. השלך כבד כמעט היה בידינו, אלא שלא אפשר לנו, השרוירנים, לסגור עלי. השעה הייתה בערך 1600. בקשו לנו תקיפות אויריות וסייע ארטילריה. דבר לא נעשה. עדין איני מצליח להבין את הפוליטיקה מאחורי החילטה הזאת.

האמנתי אז שהסורים גמורים. הסתערות אחת למרכו, והם יקרים. הגוף היה חובל מטלטלות הסנטוריון כשצלח את מכשולי הבזלת של הגולן. אבל הרגשתי שעדי אותה נקודה הכל היה כדאי. טיל האויב לא הרשימו את האנשים. עברנו דרך שדות שהיו ממש זורעים בהם, אך כמעט לא רחשו פגיעות. וזה מה שחשוב.

למהרת בוקר שינוינו את הנתיב, ובמקומ לתקוף בצד הדרומי, נעו לכיוון צפון-מזרח מול גבעה בשם תל-כרים. הגוף העקורי שמש להתקפה היה חטיבה 9. תוך כדי תנועה חקרה הפלוגה שלי לשאריות הגודר המאולתר שלנו. התחלנו את התקיפה בשעות אחר הצהרים המאוחרות וסימנו הרבה אחרי רדת הלילה. הסורים בתל-כרים היו מציגים יטיב ב_ARTILERY ובתום נ"ט. הם השתמשו גם ברכבות קטיעות גדרנו; היה נדמה שהלהבות כמעט זינקו לעבר הטנק שלנו. השיל ספג פגיעה ישירה מקטושה. גלגל הקפיץ השומר על השרשורת מתוחה נשבר. נדרשו חמיש שעות לתקן בעזרת חלך שחולץ מטנק אחר.

התחלנו באיגרן כפול של הגבעה. שניים מהטנקים שלנו נשרפו מיד מפגיעות ארטילריה, אך המשכנו קדימה עד שמחצינו את העמדה. על- אף החושך וטחי הקטושה שהעלו ענני אבק והקשו עליינו לביצع ציפייה בורה, יכולתי לראות את כוחות השריון שלהם חומקים מזורה. ל מהרת עברנו למגננה, והגדוד הعبر לגבעה אחרת, מעט צפונה משם. משם יכולנו לראות בירור את כביש دمشق. אצלנו הוא נקרא בשם הקוד "אמריקה". הכביש היה מלא בחילים סורים בנסיגות. ירי ארטילרי היה יכול לעצור אותם מזמן, אבל לא השתמשו ב_ARTILERY. התנדבות ואובי שכה. הטנקים שלנו יכולים להפגיז חלק מהכפרים הקרים יותר. הם נעו שם בחוסר סדר, אבל זה היה פהות או יותר הוכל. טרטור מתמיד נשמע בקשר, בעיקר ברוסית ובערבית. המילה "נדורה" נשמעה תכופות; פירושה "עגבנייה" והוא מצוינת פצע. לא נתלו בחסימה אלקטטרונית בשלב כלשהו.

טנק של יירה כ-150 פגמים, כולם פגוי נ"ט. ראייתי שכמה מהטנקים שלהם נפגעו למרחק 2500 מטר או יותר. אשר להדרות של שריון קדמי, בטוח כזה אי-אפשר לראות היכן הייתה הפגיעה. צרייך

טנק טי-54 שנפל בעקבות חציית תעלת הניש שבמתת הגולן

סיפור לוחמים

מלחמת ים היכרים היא בעיקר מלחמתם של החילים, המט"קים, המ"טים והמ"פ"ים שנקלעו באחת לעין הסערה של המלחמה הקשה. בדרכם במטרה, במסירותם ללא ליאות, בתחושים האחריות הכבידה שנשאו על שכם, בסדר ובמלואים, הם שהפכו את הפתקעה הצבאיות לניצחון צבאי ברור בשתי החזיות. רבים שילמו בחיהם, רבים נפצעו, חלקם נשארו נכים לכל חייהם, יש שנשרטו נפשית. הבנו קטעים שבחרנו מתוך ספרים שכתבו חילים ומפקדים לאחר המלחמה ואשר קוראים צוהר לימים הקשים שחוו ויש בהם לשקר את מלחמת החיל הפשוט. אל תסתפקו בכך. לנו למקור וקראו אותם במלואם ואת הרבים האחרים שפומם.

ליקט: אל"ם (מיל') שאול גדר

השדה, ננסנו לחניון לילה. הכוח שהגיע עם סגן מפקד המודוד הצטרכן לחניון. מרובה המול לא הופמן השדה באותו שעה, ואני יכולתי לבסס את המפקדים למסור דין-וחשבון על המצב ולתדריך קצר. מובן שקדום בקשתי לברר מי נפל למים, מתוך תקווה שחזרת שואה חרדי. אבל המציאות טפחה על פנוי.

מן הדיווחים התברר שבין הנופלים לימי הפלגה היה סואן היה גם סגן שבתאי זורחה, מפקד פלוגה ח', קצין שקט וצנוע, מן הקצינים שניכרים בעמשים. את המלחמה המתהיל כמפקד מחלקה, ובשל קור רוחו וסגנון פיקודו ושאר תכונות חשותות מיניתו אותו תחילת למלא מקום מפקד פלוגה ז', ולאחר-כך למפקד פלוגה ח'. עתה מיאן לבי להאמין --- מעמוד 64: לא עבר זמן רב והיינו תחת הפגזה. המצריים היו מרססים את השדה בפוגים, אבל כמו באקראי, ופעם פגענו הפעם רגעה --- מן ההרעשה על אוזור הצליחה היה ברור שהמצריםים כבר התאוששו מן ההלם הראשון של הצליחה וכבר התחרורה להם יפה התמונה, והם מטיריים אש מכל קנה על אוזור הצליחה ועל סיבובו הקרובה --- ושוב ושוב הוריתי למפקדים להקפיד שחייבים יימצאו כל הזמן בתוך הכלים, אף-על-פי שקשה מאוד לישון בתוך הטנק, ולא יימצאו בחוץ אלא לצורכי תדוק מהיר בהפגזה שבין הפגזה להפגזה.

אבל בהפגזה כבודה אחת נפגעו כמה חילים, ובهم סרן ישראל קופר, מפקד פלוגה ז', שהוא לא כבר ראה את הטנקים ונופלים למים. בתוך רגע נודע לי שהוא נהרג --- ריסיס הפגז חדר ליבו. לבוי נצטט بي. אווי לי שעלי כאלו להיות מורגלה בכך בינוינו. גורלו של אדם נעשה חידה כשאתה רואה כמה דק יכול להיות הפתיל שבין החיים

על "תמסח", זה עובר את התעללה, ושב וлокח זוג טנקים אחר. וההפגזה נמשכת בלי הפוגה והאווריה נערכת והולכת. הוריתי לכל מפקד כי שעה על הרכב האמפיבי לפתח מדפים - אם חיליה יפגעו כלים או יטבעו "תמסח" יוכל לצאת מן הטנק ולהציג את הנפש. הטנק שי והטנק של קצין הארטילריה עלו על "תמסח". בשעת צלחת התעללה היטי מלא התרgesות לנוכח המפנה הזה במלחמה.

בשעת הצליחה הואר השיטה בפצצות תארה, ובמים נראו היטב נפילות הפגזים. אין פלא שהשתפרה ההרגשה עם הירידה אל קרקע מוצקה. --- הגדה המערבית של התעללה הייתה מוגDOTת צמחיה עבותה, עד שקשה היה להתנהל לפניה, והתא מודוכנת בכל שתחיה. הוריתי לסגן וראובן שפיגל, מפקד מחלקת הסירור, לשילט את נתיב ההתקדמות עד היציאה מסבך הצמחייה, ולסרו זימון קרן, מפקד פלוגה ז', הוריתי להתקדם מאיתימים מטירים ולהתמנן עד שתירדו שאר כוחות הגדור.

מעמוד 63: בדקתי בקשר היכן צוואר הבקבוק ומה מעכבר את מעבר יתרת הגדור אל הגדה האחורה. מפקד פלוגה ח', שהיה צריך לצלוח את התעללה עם פלוגותנו, לא ענה, והדבר זהה הדאג אוטי לא מעט. לא עבר שעה קלה וסרו קופר, מפקד פלוגה ז', דיווח לי בקשר שראה שני טנקים נופלים מן "תמסח" למים. אשר יגורתי בא. הוריתי לסרן קופר לצפות היטב על המים ולנסות לחוץ חילים ממש, אבל אם אין הדבר עולה בידי יסודו את המידיע לאנשי חיל-הנדסה, שיעשו הם מה בלבנה מעיטה התהילה המלווה את החילים האפורים האלה. הגדור שלו הופנה לצலח את התעללה במעבר הצפוני, באמצעות "תמסחים", רכב שאפשר. --- בנתיב הצר העובר בצדמיה הופנו לנו עד שדה התעופה, ושם, בשיטה פתוחה בצפון

חattr אלישיב שםshi
חattr אלישיב שםshi

מעמוד 60: השעה הייתה 18:30, המשמש החלה לשקווע והشمיים כמו היו מוסיפים שכבות של אפור, רמז לא רק לחושך ההולך וקרב, אלא אולי גם לבאות. הראות היהינה לקיה מאד וה頓ונה היהינה קשה, והיה צורך לחוד את החושים כדי שלא להיפגע שלא לצורך (כאילו יש פגעה לצורך כלשהו...). הרעשה ארטילרית כבדה נחתה על כל השיטה וגופות של הרוגים נערמו בכמה וכמה מקומות, וועל-ידי שכבו דוםם הפטועים, כאילו לא רצוי להטריד את מנוחת העולמים של הנופלים. ערפל הקרב היה כבד, ורק חיל הנדסה עשו מלאכה למופת ועמדו בגבורה חזופה בעלי צריכה וכיונו את הכלים למקומות הצליחה, ואני חשבתי בלבנה מעיטה התהילה המלווה את החילים האפורים האלה. הגדור שלו הופנה לצלח את התעללה במעבר הצפוני, באמצעות "תמסחים", רכב אמפיבי צרפתי מסוג "ג'ילואה": שני טנקים עולים

צריחו. כאחוז טירוף הסתערו יואל על הטנק, אחוז בסיפונו ומשך עצמו כלפי מעלה. ידו הימנית, שהיתה עיישה של דם ובשר חרוץ, נקלפה עת לפניו ידיו את הפלדה. בשארית כוחותיו הטיל עצמו על הטנק והטנק עקר ממקומו בדרכה.

בטרם יצא דקה, תפsha האש בפגימות. התופצותה אדיירה חלה עת התלקחה התחרומושת שהיתה בבטן הטנק. הטנק נקרע לגזרים.

מעמוד 63: עם ארבעת הטנקים הנוגדים יצא גיא מערבה לשירות אחרים. רק בדרך זו יכול גיא לדעת את המצב לאשורי. שפן באוטה שעיה היו דרגי הפיקוד הגוביהם המומדים. בשעת בוקר זו של יום ראשון, ה-7 באוקטובר, היה המצב בחזית הדרום לוט בערפל סמי. כל המידע על הענשה בחזית זו הסתכם במספר שברי אינפורמציה, שנקלטו מן המועזים אשר על קו המים. באותו שעתה לא הייתה מסוללת מפקדת-הפיקוד להוריד הנחיות ברורות למפקדי שלוש חטיבות-השריון שלחמו על גותת התעללה. סמכות ההכרעה, נידדרה וירדה עד לדרג של מפקדי פלוגות. אולם בשלב זה הראה צה"ל את גודלותו. היו אלה שעותיהם היפות של הקצינים הזרורים, מפקדי הפלוגות. הם הבינו, שהבדורו נתן בידייהם, והם לא הצליחו. כל פלוגה לחמה את המלחמה הפרטית שלה, בבדעה כי מצפון ומדרום לה עשוות אחיזותה את מלאכתן אמונה ממש כמותה.

מעמוד 77: כאשר יצאו ממעבר הג'יד', פרש הטנק של הסמל דורון את אחד הzahlים ונתקע. תשעה טנקים המשיכו לדחור אליו. במרוצתليل אמש דלק הטנק של סג"ם גרי. נותרו שמונה טנקים. הטנק של סג"ם בלום חטף טיל עם עלות השחר. שבעה טנקים נותרו. הטנק של שאול והטנק שלו עלו על מוקשים. חמשה טנקים נותרו בפלוגה. חמשה?! טרם חלפה יממה מפוץ המלחמה וכבר הושמדה מחצית הפלוגה. זה לא יתכן. וודאי טעיתני!

חוורתי ובודקית את עצמי.

לא לעזאזל, לא טעיתני זה נכון! ארבעה טנקים הלכו לאבדון וטנק אחד – הטנק של דורון – השתרך אי-שם מרחבי המדבר. אכן, זה יקרה "שחיקה".

מעמוד 79: "כן, זהו בדיק", אמר המט"ק ודיקלם במהלךות את נוהל הירי הסטנדרטי: "תותח, ח"ש, טנק, עלי!" "ח"ש, עלי!", השיב התותחן. "טעו! הカリ הטען. אש!"

"ירוה!" הカリ התותחן ולוחץ על הדקי-הירי. פגנו חודר-שריון הוואץ עבר מטרתו ב מהירותו לעז, הגובהה פי חמישה ממהירות הקול, והחטיא. הטען היה זרייך כشد. עוד רעם התותחן מתגלגל

בא חבו במקומו, וכך הילכו והידלו שורות הטנקים, ושורות הלוחמים הילכו והתכווצו, אך לא תמו והמשיכו לבולם את נחשול המתקפה, תוך שהם נהדפים על-מנת לחזור ולצלוח ולהבקיע ולהעביר את המלחמה לעומק שטחו של האויב ולהביסו שם.

מעמוד 33: "כשחיל רואה טנק נושא אליו, הוא מבד את העשונות", נהגו לומר מדריכי בית הספר לשוריון, והיו מסכימים את הנושא באומרם "ח'רין-ב'רין זה אפס נגד טנקים". גם להם וגם לנו נוכונה אפתחת-דמים אכזרית.

מעמוד 35: הבתתי וראיתי קו של אש מכסה את פאתני מערב. ואז החלו לחוש את הרגשות החלים, אורה הרגשה סורי-איליסטית המתחננת ומפצירה: "אנא, האמן שזה לא יכול להיות אתה לא יכול להיות, שאתה הוא היושב בצרicho של טנק הדורח אל מול אלי קנים השופכים מלועיהם אש, וממות וachelor". הבנתי, שנפשי מסרבת לחלוק עם גופי את האימה, כמו אמרה הנפש לבשר: "אתה, הבשר, ישב כאן בצרicho של הטנק הדורח אל המות. לא אנא, אני לא!"

מעמוד 49: "בוואו הנה! צעק אליהם ברעם, "בוואו, עלו על הטנק!".

הוא יצא החוצה, כדי לאפשר להם להיכנס לנורו. ראשון נכנס אהוד, התותחן. ריח בשר חרוץ על

בין המות. סון ישראל קופר עשה מאצחים קדחתניים לשוב מארצחות-הברית הרחוכה ולהשתתף המלחמה, והוכיח כמה חזק הקשר שבין בין הארץ הזאת ובין מולדתם המתחדשת, קשר זה שכאיילו לא ניתן כל לפני השנים, ובא לידי ביטוי נעלם ביותר בעת כזו. יומיים לאחר עם הגדור ונפל. אשר העם שכאלה בנו.

חטוך "סיפור מלחמה" מתן זוהר

מתוך הקדמה הרומטכ"ל ראי"ן דן שומרון: המרכיב העיקרי בכוחו של צה"ל הוא האדם שבו ומעל לכל – הlohומים והמפקדים הוהלכים בראש, בכוח רצונם, באמונתם ובדוגמת האישיות שלהם נונטים. מתוך המבואה מאת האלו"ן ישראלי טל: הספר

שלפנינו מתאר את מלחמת המעטים בربים – את עליונות האיכות האנושית על הכלמות. הוא אינו מתימר לתאר את יחסיו הכוחות, האסטרטגייה ומהלכי המלחמה. הוא בעצם אינו מתימר כלל, ובכך גודלו. רון זהר מלמד אותנו בעלי משים את תמצית העניין, את סוד היישודותנו. הוא מספר לנו, אולי, מבלי שהתכוון לכך, כיצד הוא וחבריו היצלו את מדינת ישראל.

בזכותו של המחבר, הטנקייט רון זהר, אנחנו מיכרים את הlohומים והטנקים מפקדי המחלקות והטנקים הנפלאים של פלוגתו,

חצ' אויר הצליחה בצהרים יומ 17 באוקטובר 1973

בנחירות. פניתו להתבונן בו ונבעתתי. כפות ידיו היו כעין עיישה חומה, והבשר השסוע תלה מהן פלחים-פלחים. עיניו בהו לפני פנימי ללא הבעה ורוין בן זב משפטיו.

מעמוד 62: הטנק כבר היה מרוחק כמה שורות טנקים מן הטנק הבוגר, כאשר מהציגיה של זיינקה דומות מפוחתת, בגדיה אחווי אש, ונחתה בכבדות על החול. הדמות נשאה ראשה, ראש לא שערות, והביטה בטנק המתרחק.

אשר, שהבחין ביואל המזנק מהצריה הבוגר, היה חסר אונים.

"נהג עוצר", ציווה אשר משאגיוו לkrabbet הטנק, שלשונות אש גדולות השתלו כעט מבעד לפתחי

ובראשם את מפקד הפלוגה מוטי פז – גיבור שרין ומפקד קרב מציין, ואנחנו למדים מה גודלים כוח העמידה וכושר הלחימה העילי של לוחמי חיל השירות של ישראל. אנחנו מונים כיצד הם עמדו מעתים מול ריבים, ואיזה חוב חיבת מדינת ישראל ללחמים והבראים. הם היו מעטים במספר, בטנקים, והנכדים האלים, אנשי השריון, המתים והחיים, ובעווצמת אש, אך הם היו ריבים באיכות – באותם לב, בדקירות במשימה, במקצועיות, בתבונה ובмотיבציה. הם היו ריבים מושום שכיל יחיד היה בחזקת "מכפיל כוח" – כאשר נפגע הטנק שלו קפץ על טנק אחר והמשיך להלחם, כאשר נפגע ורכע תחתיו

עוד דמות והצטופה אל גיורא. דמות נספת ניתקה משכבה והצטופה אל השניים. תוך שניות ספורות ניצבו בתוך שמונה טנקים מפולה ל'. דומה כבדה עמדה בחרד. "בוואו אחר'" אמר הקמ"ז, והקובוצה הקטנה נבלעה בלילה השחור שרבץ על סף הדלת.

מעמוד 110: בעודני סורך את הגבעות הלו, ראיתי את המות פנים אל פנים; ברוחק כמה מטרים, על פסגת-דונה, הזדקן חיל מצרי, כשבזוקה שעונה על כתפו. קפאיי במקומי. הרפייתי מברק הצד, והצריח פסק לשוב. המצרי היטיב את הבזוקה על כתפו והיטה וראשו אל הכוונה. אט אט, כמו כל הזמן שבעולם עומדים לרשותו, כונן הוא את הבזוקה, עד שהלו היישר אל מול פנוי. פצצת הבזוקה, מסורבלת ושהורתו ניבטה היישר אל תוך עיני. בבת-אחת התעוורתי. לא פחדתי. לא היה לי מספיק זמן לפחד.

"יש שם בזוקה! גדי, פתח 'תנראה' צעתקי, תוקני מכוןן את התווחה אל המצרי, בשיטת הירי לטוחקים קצרים מאוד.

"מה! איפה! נחרד ברעם, "לא חשוב, לא חשוב! תיריה!" ביל להמתין לסתוך דבוריו של ברעם, קרأتي "ירוה!"ohl ולחצתי על הדקי-הירי. ב מהירות הבזק גמא הפוג'ה"ש את מה המתורים, ובטרם חלפה עשרית השניה פגע במטרתו. ניסיתי לדאות, מה עלה בגורלו של אותו מצרי אמי, אולם לשועה. דומה היה כי פשטוט נגוז עולמו ונעלם. פעמים רבות עתיד אני להרהר במעמד זה, ודומה שהפקתי ממנו לקח כלשהו: למדתי לדעת שהבדל בין האדם לחיה אינו כה רב, כפי שמרובית בני האדם נוטים לחוש. כלום לא הינו – אני והמצרי – לחיות, ולו אך למשך אותן שנויות מעונות של אותן עימותנו או?

מעמוד 117: הפטון בדריכות לרוגע בו יגיחו הטנקים המצריים מתוך העשן. צודתי את התווחה שמאללה אל קצחו הקרוב של מס' העשן וציפיתי לבואם. הם הופיעו בפתאומיות: שלושה טנקים טי-34 פרצו מתרוך העשן. הם דרכו במלוא המהירות, ולפתע ביצעו בבדר מזד��ים: הם ירו מתח-ותחים אחדיך, תוך כדי הסתערות קדימה. היה זה חזון נורא הדר. רשות התווחה עטה אותן בגלומות של אש צבע צהוב-ירוק, והם הושיבו להסתער קדימה במלוא עצמתם מונעים. למשך שביר שניות החשי רגש משונה, מעין מזינה של שנאה והערצה. הטווח היה 3000 מטרים. ברורתי לעצמי את הטנק המוביל, יריתי עליו והחטאתי. המצריים שלחו מתח לתותחים נושא.

"אי! מה זה?" צעק ברעם, בכабב, "הם פגעו באחד הטנקים מפולה ל'!"
ובכן, מתח-ותחים אלו לא נעדו לשם קישוט!
הם הבחינו בשני הטנקים מפולה ל' ווחלטו להsslם. היה בכך מושם עלבן צורב לכלונו. חימה קרחה השתלטה עליו.

"טיעון!" הכריז גדי.
"ירוה!" קראתי ושתתי בכוח את הדקי הירי, כאילו יש בכם להסיק עוצמה לפאג. הפג נחת לפני חרטום הטנק המוביל. הוא נבהל, עצר במקומו, ובכך חוץ את גורלו.
"טיעון!"

גדוד 198 בהכנה לצליות התעולה

באזונינו, היה התווחה טוון בשנית.
"טיעון!"
"ירוה!" ו עוד החטאה.
קול נקיית הסדן ו "טיעון!"

"ירוה!" והפג השלים החטיא את המטרה.

ニיכר היה בו, במפקד הטנק, שהחחטאות מתחילה לעצנן אותה. הוא נתן פקודה לפתחה בסדרת ידיי חדשנה. שלושה פג'י ח"ש נספים נורו לעבר הטנק המצרי ושלושתם החטיאו. עם כל החטא היה מפקד הטנק משלה בעיטה עצנית בגבי, בסברו שהוא בועט בגבו של התווחה שלו.

כאשר פקד המט"ק בקורס רודע מזעם לפתוח בסדרת הירי השלישית, הקדמתית תרופה למכה, והחטיא את גופי שמאללה. גם בסדרת הירי השלישית לא הצליח התווחה לפגוע במטרה. אולם, לפחות, היו בעיטותיו של מפקד הטנק פוגעות בעיטה בגבו של התווחה.

מכיוון שאלו פג'י הח"ש, נאלצו לעברו לסוג תחמושת אחר: פג'ים חלולי מטען.
"תווחה, חולול, טנק, על'!" אמר מפקד-הטנק בעיטות, ונראה היה שאיבד שמע של תקופה להציג פגיעה.
"חלול, על'!"
"טיעון!"
"ארש."

"ירוה!" החטאה. בעיטה.
"טיעון!"
"ירוה!" הכריז התווחה ושתי שניות לאחר-מכאן ניתר בשמחה מקומו. "טורה!" צעק, "טורה!
פגעתתי בו!"
אויריה חגיגית ירדה על הצריה. ככל שמחו ושירבו ידים לטוף על שכחו של התווחה. יותר מכולם שמח הטען-קשר, שהחל להתייגע מהמאיץ המתיש הכרוך בטיעינה בלתי פוסקת של פג'ים. התווחה קרן מנהת. הוא הסב פניו אליו ורמז ליחסן מבעד לפראיתסקופ. ה策טי. במרקח

שלושה קילומטרים מעורב לנו ניצב טנק טי-62 – פאר תעשייתי נשוך הסובייטית – אפוך להבota. **מעמוד 97:** "אני ממש השtagueti" סיפר גיורא, בכיר טוני-הגדוד, "הוא זינק החוצה, מתוך תא-התווחה, קופץ מהצריח והתגלגל על החול, כדי לכבות את האש שתפשה בסובלן. אחר-כך קם והחל לרוץ, הרחק מהטנק הבוער. והוא לעצמכם, שאות כל זאת הוא עשה עם רגלי אחת! אני חטפי 'שוק' כשראייטיו מדזה כך, על רגלי אחת, הרגל השינוי נשאר בצריח".

"אתה יודע, גיורא, מה שהרס אותנו, היה הדם", אמר חברו לטנק, "הדם שטף מהגידים בזרם מפחיד. אני פשטוט לא ידעתו מה לעשות!"
"נכון", אמר גיורא, "בכל התפלאתך, איך הוא עדיין חי, ליטרים של דם נשפכו לו מהגדם! אני חשב, שהטיל פגע ישירות ברגלו."
נוו, טוב. זה היה טיל קרקע-רגל", אמר אחד הצלצדים, וככלנו חקננו, כדי להסוט את פחdeno.
מעמוד 99: "צ'ץיך לאיש שני טנקים," אמר הקמ"ז, "אני רוצה טנקים ותיקים. פלוגה ל' הנה הותיקה בגודו. יש פה אנשים מפולה ל'?"
דממה.
"אני שואל עוד פעם: יש כאן אנשים מפולה ל'?"
אין לי קול ואין עונה.

"מה?! אתם רוצה לומר לך?", שאלון כאן אף אחד מפולה ל'?" תהה הקמ"ז.
הוא, ששמע על המלחמה ורק באמצעות מכשיר-הקשר, שכח שקיים מושג מופשט הנקרא "פח". האנשים ששוכבו בחדר הוו, לא יצאו מן הכלל, אנסציות אשר ניצלו מטנקים שנפצעו. מהם שחו במוחות חרביהם הטובים ביותר, רובם שמעו את אנקות הפציע, וכולם חשו על בשרם את הלם הפגיעה.
את הדמהה המעליקה הפר גיורא, "מלך הטענים", שקס על רגליו ואמר: "טוב, חברה, בואו נלך."
במשך חצי דקה לא ניכרה כל תגובה. אחר-כך קמה

ג'ילבר, נהג הטנק של ברמן, הושיט ל' יד ומשן אותו למעלה אל הסיפון. הטנק עקר ממקומו בדרכה. ג'ילבר החזק بي שלא אפוא. רק עתה ראיית השטנק עמוס פצעים.

מעמוד 156: היה רחמי קצת בקצב הקטילה המטורף של המלחמה הזאת. רק אטמול, בצדדים, דהרתי עם הטנק שלו על פני הכביש הזה, כדי להוכיח את ברעם הפצע אל התאגד". טרם חלפה יממה אחת, וכבר אני עצמי מוביל פצע אל התאגד".

חטף: "תיאום כוונות" שנת חיים שבת

מעמוד 41: הינה טיקטין מתגלל בווער עם ג'ירין מיי, והמלך"ק צועק: תותחן, אש, אש! יורים علينا! ואני משיב: אבל אין תיאום כוונות! והצריח של הטנק שמלנו מוטען באוויר וחזר ונוחת בכדור אש. ורוני אומר לי: לא מצליח לצאת, התותח של חוסם את המדים, ואמא של דוב אורזות עוגת גבינה בפניהם מתחות, ואביו נשק לו, ודוב מנפנ' ליפרדה בפתח והסמג"ד מזרז אותו להצוף לאחד הצותים והוא עוד מספיק לומר: חבל שאחננו לא ביהיך. באותה חבל. ורק הבווק עולמים מן המשם המשמעותית ומקרים לי את כל הכוונות, ואני מאמץ את כל שריריו הען לראות משחו, ואני רואה ולא כלום, רק איזה לבון, אני יודע שבאותו רגע לתותח הטיח חמישים-וארבעה שמולנו מעלה אותן על הכוונות, אני מוכחה להזות אותן. כל הוצאות סומך עלי. ונתרו רק כמה שנויות עד שהוא ייצא פג'. אני מוכחה אבל אני רואה ולא כלום. והשפעים ממלאות מעצמן פסקים ושברי פסקים של רחמים: אל-יתן למוטן רגלה, אל נ'ום שמרקה' ה' צ'לה עיל-יד ימ'יניה, קומי'ת' ה' קוותה ג'פש' ול'ך'רו' הוקולתי, באברון' ס'ך' לך' ותמתת-קנפו' פרחשה, צנה' ולסורה אכגון, נ'ה מל'אך-ה' ס'ביב' ליראוי ייח'לצם, חנה' מל'אך-ה' ס'ביב' ליראוי ייח'לצם. ואזוניות מחשבות להיפקע מלוח' כובע הטנקיסטים הקטן מכדי מידתי שחתפת לי מן הארכו באפסנאות של יפתח רגע לפני שיפני ישיאן, כההסמג"ד צועק: לנו' כבר! תפיסק כבר עם התיאומים! תיאום כוונות תעשו בשטח! לנו' לא חשוב מה יש בטנק! רק הוא ידע אותה שעיה מה קרה נפאה. למי היה רגע למדוד כובע. ומן האונינים הלחוצות בוקע בלילה צעקי נשל קולות; רוסית וערבית ולשון הקודש משמשות בערבוביה, ובוינהן ועליהן פקודות וקריאות וצעקות ורועשים ורחשים ופותחים עוליה אויזו נעימת מוזיקה שקטה בתוך כל הקולות. מי יודע מהיכן באה. אמני מאץ את כל כוחי לדלות מותך המהומה את קלו של גדי. אני חייב לשמעו את הפוקה שלו ולכון.

מבאר שבע, ישבתי בתאגד' וחיכיתי להזמנות להצטרך לקרב. **מעמוד 142:** "נו, איך היה היבול?" שאל אמיר, שהוא קיבצניק. "יוואש הדליק שני טנקים ואני הדלקתי ארבעה", השבתי.

אמר היין בנחת. למחwart בצהורי-היום, עתיד היה לההיר. למחwart בצהורי-היום תעללה הפלוגה לעמדות אש. מנגד תමתי פלוגות טנקים מצריות, פרושה בעמדות-צריחת. **גיא יצווה:** "תחנות גיא, עלו לעמודות, הרביצו פג' אחד ורדדו מיד מהעמדה. נועו, סוף".

אמיר יאמר לנו'ג: "סע קדרימה". הטנק יעפיל לאיטו במעלה הדיוינה. לפעת ראה אмир ממולו, בטוווח 600 מטרים, טנק מצרי. לועתו התוחה האפל מישיר אל מול עיני. "אש!" ייאג אמיר.

"אין לי הנמכה" ישיב התותחן, ערן קרן. "אש! למה אתה מהכח! אש!" ייעק אמיר. "אבל אין לי הנמכה" ישיב ערן קרן.

הטנק המצרי יטיח בטנק של אמיר פג' ח'ש, שייגע ישירות באמיר.

אולם, אмир אינו יודע כל זאת היום. הוא מהיין, טופח על שכמי וממשיך בדרכו.

מעמוד 149: לאחר ששסימנו את הטיפול, נכננו לתאים והמתינו בשקט. אף אחד לא דבר. בבורק זה, בורק יום רביעי, ה-10 באוקטובר, יכולתי לחוש במחות המרחק באוויה. בבורק זה למדתי יידית פג' נסוך ומשפחות נספוחות שכלו את ביתה. אבל זה רק הרהרו חולף, מעין הבזק של תמייה מהולה ברכחים על כל הדורות של בני אדם שבאו והלכו מן הימים בו ירד, לראשונה, אותו יצור שער, מן העץ וראה כי טוב לו בכך. למעשה, אני יודע, יידית, שאם אפסיק לירוט על נהר-האדם הגולש במרדות הגבעות הללו, עתיד הוא לא לטושף או תי ולחמשך לי. המשכתי לירוט, יידית עוד ועוד ועוד, עד שהגביעות החומות נרפדו בגוויות, עד שכלהה התחומות.

מעמוד 130: איז-זה הגיע בሪיצה סגן צעיר ונופף בידי לעומתי בהתלהבות רבה. "חסר לך איש צוות?" צעק, תוך שהוא מסתער על הטנק.

"חסר לנו מפקד-טנק", אמרתי. "הה! טוב מואוד! מצוין!" צעק הוא וזינק אל סיפון הטנק, "שמי אורי". הציג את עצמו. "נעימים מואוד, רון" ושבתיו ידי להחוץ את ידו המשטח. **מעמוד 132:** "אתה חייל מילואים, נכוון?" שאלתי את אורי, כדי להסביר את דעתית מההשיבות הקודרות הללו. "כן."

הטנק עצר בפרק שני מטרים ממי.

"וואו! עלה מהר, רון!" צעק אמיר. דומה, שכחתי שאני פצע. הסתורתי כמטורף על קדמת הטנק, אחזתי באחד הפנסים הקבועים שם ומשכתי את עצמי למעליה. זה היה קשה. רגלי החליקו על השיפוע החלק שבקדמת הטנק וגלשתי בחזרה למיטה אל ה الكرקע.

מקלה שלמה האיצה ודקקה בי: "מהו, רון? מהו!" נוראי עד שלא הצליחתי למצוא את ייחידת המילואים שלי! הגיעו לכאן הבורק בטרפם

"ירוה!" והטנק המצרי עלה בלហבות. בו ברגע נפצעו שני הטנקים שמאחוריו והחלו לבעור. היה זה מפגע של עליות מוחצת. הטנקים המצרים הנותרים, שהגיחו בעת מותך העשן, עצרו במקומותיהם. ניכר היה בהם, שמתרשימים הם עמוקות למראת שלושת הטנקים הבוערים.

למעשה, הם התרשמו כל כך עד שהחליט להסתלק מהשתה במחירות המקסימלית בטראם יפהו אף הם לאבוקות בעורות. **מעמוד 124:** "עליה לעמדת-אש, מנשה, מהר," ציווה ברעם בקוצר-רוח.

הטנק העpiel מעליה. כאשר הגענו אל פסגת-הדיונה נעצקה הנשימה מפיינו. המחשה הראשונה של הייתה: "הרי זה כמו קן-נמלים ענק!"

הגבעות החומות היו מכוסות במאות חילים מצרים, לבושים מדים לבנים. הם גלשו במרדות הגבעות כמו נחל אורבה עצום. הדבר המדחים מכל היה, שעד שלפניהם דקota אחותה הי הגביעות הללו שוממות לחloitין, והנה, כמו התעורר המדבר והקיא מתוכו מאות אנשים.

"דפק עליהם מעייםם," אמר ברעם. יירתי, טבח נורא התחולל שם. לא היה כאן כל מקום להחניה, פשטו כמשמעו. הגבעות היו ממש מכוסות בשטיח אנושי מתנווע, רוחש ומ��宓ל. יידית פג' והרבבה בני אדם נפלו ולא קמו עוד. יידית פג' נסוך ומשפחות נספוחות שכלו את ביתה. לאב זה רק הרהרו חולף, מעין הבזק של תמייה מהולה ברכחים על כל הדורות של בני אדם שבאו והלכו מן הימים בו ירד, לראשונה, אותו יצור שער, מן העץ וראה כי טוב לו בכך. למעשה, אני יודע, היבט, שאם אפסיק לירוט על נהר-האדם הגולש במרדות הגבעות הללו, עתיד הוא לא לטושף או תי ולחמשך לי. המשכתי לירוט, יידית עוד ועוד ועוד, עד שהגביעות החומות נרפדו בגוויות, עד שכלהה התחומות.

מעמוד 130: איז-זה הגיע ברייצה סגן צעיר ונופף בידי לעומתי בהתלהבות רבה. "חסר לך איש צוות?" צעק, תוך שהוא מסתער על הטנק.

"חסר לנו מפקד-טנק", אמרתי. "הה! טוב מואוד! מצוין!" צעק הוא וזינק אל סיפון הטנק, "שמי אורי". הציג את עצמו. "נעימים מואוד, רון" ושבתיו ידי להחוץ את ידו המשטח.

מעמוד 132: "אתה חייל מילואים, נכוון?" שאלתי את אורי, כדי להסביר את דעתית מההשיבות הקודרות הללו. "כן."

מתי השחרורה מהחוצה הסדייר? "הה, זה היה לפני זמן רב. אוי הספקתי לעבור את כל ההתשעה, שירתתי כמפקד-מלך בחתיבה האחوات שלכם, חטיבת אמונה."

"אה, אז אתה כבר לא מתרגש מפגוזים, בזוקות וכל השאר." לא, ודאי שלא. הוא שהה רגע, "המלחמה הזו נשפה אותנו על חם, הא? שמעו, היה כזה בראק מקלה שלמה האיצה ודקקה בי: "מהו, רון? מהו!" נוראי עד שלא הצליחתי למצוא את ייחידת המילואים שלי! הגיעו לכאן הבורק בטרפם

למה. רוני! אתה יכול? כן, הנה, התחלתי לפתח, אני דוחף מדרך ימין, פתחתי, הוא אומו, כמעט, לא, לא מספיק, עוד קצת לצדדים, עוד קצת והראש יוצא. אין לי כבר כוח ביד, הידית נגידו, עוד מכח ועובד אחת. רוני פתח. אני יוצא! צועק לי רוני.

התקן: "הכל החוצב מהזח" חאות חנוך חילסון

מעמוד 109: בלילה שבין יום ראשון לבוקר,ليلת ה-7-8 באוקטובר, תקפו המצריים את המוצב בכוחות גדולים. נראה, כי המזח היה עצם בגורו, והם החליטו לסלקו. אולם, התקפתם נכשלה והם נסוגו אחריו, כשהם גורדים עםם את פצועיהם ומשאירים בשטח את הרוגיהם. ההתקפה הוז גרימה להגדלת מספר הפצועים במובן.

מעמוד 110: אביחיל, בודד בעמדה, ידע, כי אם לא יפעל מיד, המצריים יעלו עליו. תפס, איפוא, את המקלט והחל לירות. לפתע הפסיק המקלט לרירות, אביחיל החלה סרטויר, ואז התקופץ בתוך העמדה פגנוoso. הפעם נפגע אביחיל קשות. ידיו רוסקו, בצווארו נפער שרעע עמוק. ראייתו הייתה מוגבלת בלאו הכל היגיינה הקודמת בעיניו. כמו לא די בכך, לפתח הלחלה הת חמושת שעמדה להתפוצץ. אביחיל הבין, כי אם לא ינסה להיחלע מהעמדה, יאביד כל סיכוי לשורוד.

במאיצים אדרירים, בכוח על אנשיו, הצליח להתרומם, ולהטיל את עצמו אל מחוץ לעמדה. שסוע וקרוע, חצי עיוור, נישש את דרכו בחזרה למוצב, כשהוא נופל ווקם, מדדה וכמוש. הדם זרם מגופו אשדות-אשדות. הוא חש בעילוי, כי אילו הן הדקות האחרונות של. אבל, הוא החליט להילחם על חייו. למרות מצבו הפיסי הנורא, היה מוחו צלול ובהיר. הוא נזכר כי על דרך העפר, שחצתה את המוצב, עמד טנק, ואמר לעצמו כי הוא חייב להיות אליו. שם, קר קיווה, אולי יצילו אותו, לפטע, עלתה בזיכרונו תפילה 'נעילה', שאותה התפלל בכוונה עצומה. לא יתacen – כך שכנע את עצמו – שתפילה זו, מלכ מורתה, לא תיענה. לא יתכן. בKO פניו, שرك הוא יוכל היה לשמעו, זעק בקרבו 'שמע ישראלי' – והמשיך לגרור את עצמו, לדaddr את עצמו, לגלגל אותו עצמן, לעבר המוצב. מפעם לפעם חזר על הפסוק "השם הו האלוקים!" – הפסוק שאותו אמר בסיום תפילה 'נעילה', שעתה ונאותה לו כמו התקיימה בעידן אחר, על פלטנה אחרת. "אל תיכנע, אל תווור", לחש לעצמו בשפטים קפוזות, "בטוח בה", והוא יצליח, בתוכה בו".

פתע הבחן בגוש גדול מולו. היה זה הטנק שהוביל חתר להגעה בריצת חיו. בשארית כוחותיו האוחלים זעק: "הציגו!" – ולמזרלו הרב שמעו אותו

את עיניו ומשפיל אותו. ידעתי שרוצה לומר: סלה לי. לא יכולתי.

מעמוד 72: התהממהתי והסתכלתי עוד רגע על האדמה כמו מחפש משה. ראיתי חוף מי' זיהתי. חצי משקפת שבע חמישים. משקפת מ"פ. הרמתי אותה: הבטו בו.

– הנה, אמרתי. המשקפת שלו, של אביהו, שבורה, בדיק כאן.

הנガט לenza את חצי המשקפת והتابוננה דרכ' העדשה האחת אל החלל שמולה. רק אז עלה על דעתך לשאל אותך מה היא עשוה בנטחה במחצבה, ולמה היא מתעניינת כל-כך.

– המחצבה זו של המשק שלנו, אמרה, בלי ששאלתי. אני מכפר-גLEYUDI. גם אביהו, הסמ"פ, היה מהמשק, מכפר-גLEYUDI. הוא היה מנהל המחצבה.

התחלנו יצאוד לרכב ואז אמרה, כאילו לעצמה:

– אביהו הוא אח.

מעמוד 90: לקחתי את העוזי ללא הרצועה ביד אחת ומימיה ביד שנייה. השענתי שני מרופאים כל כיפת המפקד השתחווית מן הצרפת. קופצתי במחירות מן הטנק. ידעתי, כל רגע הוא עלול להתפוצץ עם התהממות. ראייתו את אליו הטען בחוץ ליד הטנק. הוא היה עייף, כל הבוקר טען פגאים ללא הפגה, פניו נראו מותחות, מפוחחות, הסרבל שלו ספוג זיעה. בידו היה רימון. גם גדי קופץ.

רגע! קראתי. מה עם רוני? רוני לא יצא מהתא. אויל הקשר שלו לא עובד. כדורים שרקו סביבינו. קרבתי לתא הנגה וצעקתי בכל כוחיו: רוני! נפצענו, רוני, צא! רוני השיב לי בשתק: לא יכול. אמי נעל. אי-אפשר לפותח מדיי נאג. התו陶ת שלך חוסם אותך.

כל טנקיסט יודע, כשהתו陶ת נמצאה מעל המדים הנהג אינו יכול לצאת מן הטנק. במצב הזה של התו陶ת הנהג גם אינו יכול לzychול פנימה אל תוך החצריה. תמיד מזהירנים הנהגים את התו陶תנים לא לשוכח להסיט את התו陶ת מעל מדיי הנהג. כשעברנו את גשר בננות – יעקב החoir ל' רוני: אם קורה משחו אל תשכח את המדים. עלייתו שוב על הטנק ופצחתי לתא התו陶ת, ממחר לצדוד התו陶ת, שלא ייחסום את המדים של הנהג. הצדוד החשמלי לא עבד. האלטרונטור היל. כסצ'רין אותו הוא לא עובד. התחלתי לשובב את הדיתית הדינית. בקושי זזה. דפקתי עלייה בכף ידי בכל הכות, ומהר. ידעתי, עכשו אנתנו מטרה לכל הטנקים הסוריים שמדובר. כל התו陶תנים אוחבים לנו על טנק שכבר נפצע. מטרה נחה.ומי שירה קודם בודאי יורה שוב, ועכשו יכוון לזכה עליון, לפגוע בצריה. מן הסתם הפקדות אצלם הן כמו אצלנו. סוף סוף הדיתית זזה. אני מורייד את הראש להתחנית הצריח וושואל: רוני, אתה מצליח? לא, הוא ממש בשתק. המשיך לצדד מינה, מהר! אני מאמין את כל הכות. הדית בקושי נגענית. משחו מפרקיה לה לנוע. היד כרב כואב, יש פטיש קלול ידי. רגע קודם שציאנו מפתחה אליו מצא אותו בתיק כל וגיה שוהיה זורק על הרצפה אפסנאות. הוא הספיק לדוחוף אותו לצריח. אני מכח בפטיש. לא חשב על כלום. רק על הדית. היא זזה. היא זזה. הדית זזה. ועכשו,

– זיהיתי! אני צועק, זיהיתי אותן! שניה אחר כך נגלהה לי צלליתו בתוך הלובן שבעדשה, אבל זה הספיק. אני מוציא פג. תותחן יורה. קצר, הוסף חצי, אש! הוסף חצי, יורה. מטעה חדל... ופתאום, חבטה אדירה וגדית קורא: צוות נפצענו, לנוטש את הטנק!

מעמוד 46: נכננו עם הטנקים לנפהח ביום ראשון בערב. התופצויות האירו את החשכה. טנקים בעוריהם היו בכל מקום. מן הקרקע שמענו קולות של חילילים פצעיים שצעקו לנו שניזהר שלא נדרוס אותם בשרשנות הטנק. הם המתינו שייפנו אותם לאחר. פצעים אחרים שדרינו שוכבים על התמסורות ועל צרחי הטנקים. מישחו סימן לטנק שיעזר. עזרנו. איש מזוקע עם פנים רחבות וקול רך ושקט עלה לצריה. עייפים הינו עד מוות, בעיקר המומים הינו. לא כך דמיינו כך מה'ט. הסתכלנו בו בפלאה. מעולם לא דבר אלינו כך מה'ט.

מעמוד 49: הפעם עם המה'ט הפעם, בחוץ הלילה בנפהח, הייתה אחרת לנורי. האיש המזוקע, שעלה על הטנק בפנים מאובקות, אמר בקול רך: שלום, אני המה'ט שלכם. הוציא חפיסת שוקולד וחדק לנו. אני יודע, אמר, קשה לכם מלחמה קשה, אבל הפעם זאת מלחמה אחרת, אחרת לנורי. החטיבה איבדה הרבה טנקים. שדרת הפיקוד נפעה. נשארתם בili מג'ד ובili מ'פ. קשה, מה'ט מאדן, אבל אני בטוח שננצח. מי שיחזק יותר מעמד ניצח. מי שלא יותש, ניצח. אנחנו ננצח. אין לנו ברירה, אנחנו מוכרים לנצח. כולנו סוכמים עליהם. עם ישואל סומך علينا. נארגן כאן מחדש את החטיבה עם כל הטנקים שנשארו, ולפנות בוקר נתהוו לכיוון הרים של חונשניה.

מעמוד 53: שישים וארבעה מאיינו: שלום לכם. אוי אהוב אתכם. טפלו בطنקים ותדלקו אותם. אנחנו יוצאים לפני הזורחה. נותרו לכם ארבע שעותות לנו. נצלו אותם. יום קשה יהיה מחר.

מעמוד 69: ריח עלי האקליפטוס הזכיר לי את המבטים שהבטנו אחד בשני באotta שעה, מחייבים לדראות מי ישיב וראשון לкриיאת הקשל'ח: הנה אני. אני עולה. ומיסב לרגע את עיניו של יתקל בעיני הקשל'ח או בעיני חבריו. כולנו ידעו מה הכוונה, אבל לא אמרנו מילה. אחד מן החברים העומדים שם עוד לא עלה אף פעם. תותחן טנק היה. איךיר לבוא למחנה פחח במזובי יום כפוף. כשגעה כבר לא היו טנקים. מאז עוד לא מצא טנק. כשהקהל'ח היה קורא: תותחן! הסתכלו עליו כולם. העיניים נפשו לרגע. ידעו מה אמרות העינויים: אנחנו כבר הינו שם, עכשו תורך. והוא היסב את עיניו. מוטי היה התותחן שעמד אחריו. אני היתי התותחן אחרி מוטי. ראייתך איך מוטי מנע את ראוות בתו陶ה דה אל אותו תותחן, קופץ אץ שפתחו ומביט בו בשתיקה. הסתכלתי בהם. גם אני שתקתי. מוטי עלה. אני עלייתך אחריו מוטי. הוא לא עלה. שניים אחר-כך, בכל פעם שהייתני נפצע עם אותו תותחן היה מיסב מבני

"אנחנו נעים בכו' מצפון-צפון-מזרח לדרום-מערב, מין אלכסון זהה, לכיוון השטחים הקיימים הביצתיים. אני עולה על חילית קומנדנו ומשמיד אותה. ההתקומות נמשכת עם ליווי של ארטילריה [...] הם (המצרים) מודעים לתנועה הזאת ומולווים אותנו בארטילריה".

מעמוד 76: בעדותו סיפר סגן בועז כהן: "עמדנו ורינו לכיוון מערב. תוך כדי היי נפצע הטנק שלי מטיל סאג'. עפת מהצריח לקרכע. הנג החל לנעו לא פקודות. רצתי אחריו ועצרתי אותו. חבשתי את הטعن עידוי אסא, שנפגע מירי הטיל ופונינו לכיוון התאג'ד' שנמצא בצד' ספונטי'. עידוי אסא נפער עברו זמן מה בתאג'ד'.

הוסיף סיפר מ"פ' כי ודמני: "וורוק, בחורשת דקלים, זיהנו טנק אובי. ירינו מטוחים רוחקים (בעיקר פגוי מעיך). תוך כדי תנעה וירי ספגנו אש ארטילריה חזקה. משמאלי, במרחב 100 מטרים ממנה, נע הטנק של אילן בני, שהוא מ"פ' יומם לפני כן. לפטע התופצ' פג' ורסיס פילח את גבו של אילן והרגו במקום.

בשעה שהגדוד שיר עמדות ופינה טנקים שנפגעו לאחר מכן, הגיעו דיווחים על כך, שבቤן התהומותה בכמה כלים יש 4 פגעים. לכן ניתן אישור לכמה טנקים לדלג לאחר מכן, כדי למלא תהומותה, ואילו יתר הכוח המצווה להמשיך ולהחזיק בגזרה.

טנק הגודוד המשיכו לירות מן העמדות שתפתחו וקרוב לוודאי שהשמידו 5 טנקים אובי. לעומת זאת, נפגעו מירי טילים הטנק של שלמה ינאי והטנק של יair טל. בין השעות 13:00-12:00 הגיעו אורי המג'ד, לבקשתו, אישור של המוח"ט לבייצוע מילוי מחדש. בהתאם לכך נע הגודוד לכיוון "חויתית", ומשם לצור' ספונטי' מוגן; רק במועד הריבבה יותר מאוחר נודע כי באוטון שעות אבד טנק, שהיה

שייך במקורו לגודוד. סיפר על כך יש' וקסלר: "הטנק של סמ"ר אברהם וחונגו נלקח ממי בחניון היליה ב-7 באוקטובר והועבר לחפק הסמ"ט. אנשי הצוות היו: מפקד, אברהם רוזנברג; תותחן, קלמן ניימן; טען, מאיר שטיגר; נהג, יצחק ברינטו. אנשי הצוות אלה היו מביבס'ל"ש בעוד אברהם היה מדריך במלחקה שלו בקמ"ט. על פי עדויות שונות, נע הטנק של אברהם בצד' לטנק ולגמ"ש של הסמ"ט שונה של טיל. בשלב מסויים, עם ההיתקלות של גודוד 19 בקשר הפוראן, הטרוף הטנק ללחימה. העובדה הזאת נודעה לי לאחר המלחמה, כשהתחקירנו קצינים בגודוד 19 על טנק שוט, שלא נודעו עקבותיו. מהתחקרו הזה התבגר, כי הטנק נע בתוך גודוד 19, יירה, נלחם ונפגע בקרבת התעללה. עוד הוסיף מפקדי גודוד 19, כי לטנק לא הייתה תקשורת דידי, והוא לא הופיע בראשת הגודודית.

השני מי יהיה יותר גיבור". חיל אחד שכב על الكرקע, פצע קשה, וניסה בשארית כוחותיו לזורק רימון על הטנק של מיקי. כוחו לא עמד לו, הרימו התגליל לידי והתפוץץ ויסקו. מיקי עצמו נפצע בגבו מרסיס פצצת בזוקה.

מעמוד 33: עמי, שרעבי ונוח הגיעו לתעלות הח"ר שעשוות חיללים מוחופרים בהן. לא ניתנו פקודות, וכל טנק ניחל את מלחתתו הוא. תוכתי הטנקים כמעט שלא תופלו, כיון שהכללים שלנו הסתובו על היעד בצליפות רבה והיתה סכנה שייפגעו אלה באלה. האנשים השתמשו במקלעים המקבילים, בעוזים וברימוני יד. עמי השאיר לעצמו רימון אחד לכל מקרה.

כשחיליל האויב נראם מכונאים טילים ופצצות בזוקה אל כוחותינו, עלו עליהם הטנקים וניסו לדرسם בשרשראותיהם, אבל כפי שידוע אמי תי שרעבי, היה לנו קשה מאוד להסתדר איתם. בייחוד עם אלה שנשארו בターון הממחורות ואפילו לדROSS בתרוכתם לא יכולנו.

אחד מחיליל האויב הצלח לטפס על הטנק של

המשתלהת סביר, הרימו אותו מן האדמה, ודרך התעללות נשאו אותו בידיהם אל התאג'ד'. אביחיל לא איבד את הכרתו אף לא לשניה. במוחו התעוררלו ורצו חוותות התפילה של יום הכיפורים, הוא לחש פסוקי תפילה, אבל חש כי משחו בתוכו הולך ונגמר.

אוקטובר - 1973 סיכון של גוז' מחר'

חאת ב' ז' קיד

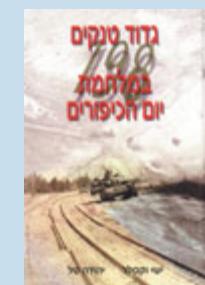
מעמוד 30: אורה שעלה החלה הארטילריה המצרית להנחתה מטחים כבדים על היעד, התמידה בכך בכל משך הקרב. פטריות העשן היו רבות וצפופות עד שלפעמים התקשו הטנקים שלנו לראות אלה את אלה.

לאחר שהמג'ד זיהה את הח"ר המצרי, פתח באש וראה את מיקי אליו. מיקי פרש את פלוגתו משלני צדי המג'ד, איתר את חיל הרגלים בחפירות שלפנינו ופתח באש. בו בזמן הורה המג'ד לשרגא, מפקד פלוגה כלה, להסתעד על הח"ר המצרי ולשטוף את חפירותו כשמיkey מחהפה עליו מוקומו. שרגא פרש את הטנקים שלו, עלה מיד על חפירות הח"ר שבראש הרכソン והמשיך לנעו במדרון ונעלם תוך כדי כך מעיני המג'ד.

"כאן היה השוק הראשון שלו במלחמה", יכוחב המג'ד, "אחריו שהטנקים עברו על פני התעלות והזדקפו מתוכן חיללים מצרים והמשיכו לירוח, חלקים על שרגא שמאחוריהם, חלקים על מיקי ועלי שלפניהם. חיל הרגלים המצרי, שנשינו נגהו לקרוא לו בזלו' ח'ר'י' הוכיח את עצמו כוכו לוחם".

כיוון שכפקד המג'ד על מיקי לשטוף פעם נוספת את החפירות שלפוגה ח' עברה עליהן זה עתה. מיקי, מפקדה הנמרץ של פלוגה ז', הזניק קדימה את הטנקים. מפקדי המחלקות הסתערו בראשונים, בגין מקלעי מפקד, ירו רק המקלעים המקבילים, ולכן השתמשו מפקדי הטנקים בעוזים ואף זוקו רימוני ד' לתוך החפירות. אבל לאחר שהטנקים עברו עליהם, שוב התורומו חיללים מצרים והמשיכו לירוח. המג'ד פקד על מיקי לשוב לאחר ולשטוף שוב את החפירות.

מיקי ראה שאין טעם לעבו רק להlon השוחות כשבול אחד עובר בתוך השוחות עצמן. "הערבים" כר' יספר מיקי, "ירו מכל הכלים, מכל מלחמות. הם נלחמו בפנויות נוראיות. התחררו אחד עם

חאת ישי וקסלר ויזודה על

מעמוד 75: תוך כדי התנועת הגודוד לאוזר 'סגול' 279, נתלו טנק המג'ד והטנק של ישי וקסלר בחוליות קומנדנו ובחוליות קציני סייר ארטילריה והשמידו אותן מטווח קצר. חוליות הקומנדנו היתה עמוסה בצד' מתקדם, כגון מכשורי קשר בתחום HF (לטווח אורך), מוגרי אור כוכבים וכוכנות טלקופיות. באוזור הדקליות בקרבת ציר 'ערוב' התגלו מושיחית-טנקים וטנקים T-55. המג'ד פרס את כוחותיו, והפלוגות החלו לנחל חילופי אש עם האויב מזרחה לתעללה ממערבה. בעודותו בועדת אגרנט, אמר על כך:

שהמצב קשה. קיים חשש רציני, שהסורים יצליחו לפרוץ היום. כל הכוחות הפנויים באגפים מופנים לכיוון אזור הפריצה, כולל העתודה. באgor ההפני משך הלחץ. ר' נהרג, ר' מקבל פיקוד על אף צפוני, ושאריות הכוח של ר' עבורות אליו. הוא מנסה לפתחה בהתקפת גנד ולהפוך מחדש את הרכס.

התקפת-הנגד נערכת בטוחחים של 150-50 מטרים. המלחמה קשה ממש הצדים. מצבנו חמור, על סף ייאוש. הוא מגיע עם חמישה עשר טנקים. הודפים אותם מן הרכס. עד כאן היום.

יש בעלי שיאם בהחלפת טנקים, טנק אחר טנק נפגעו תחתיהם והם המשיכו לחשוף טנקים ולחילם. ויש בעלי שיאם בהשמדת טנקים של האויב. לא עשינו סיכום מדויק, אבל אם אתה דואק מהופש, לך אל החותם של טיגר".

החותם של טיגר. טיגר, רק מכנים הכל אל מאיר. הוא מוחיך: "נתנו לי את השם עוד לפני המלחמה, ובמלחמה היהתי צרי

לצדיק אותו". אחריו – אל פרוג, התותחן, חיפא, צחוב-זקן, עדין-מראה, נבוק. אחריו – אורי דרדייקמן, הטען-קרש, תל-אביבי, גוף מוגדל וחוזק, פניו פג-בר-נען, בהירים ונקי-קי. אחריו – בני טובין, הנגה, מבית-זרע, מראהו כשל בישין שובב אחד, שאליו לא מסוגל לנגן בזובוב עמוד בצד ובתוכו כך מסתלק וסוחב טרקטור, לדחו עליו בלי רשות.

מעמוד 98: "ובכן?", שאלתי, "כמה טנקים סורים המשמיד החותם שלכם?".

"רגע", חיך טיגר, "קודם כל אני רוצה שתדע,-scalable החותמים ביחידת הזאת הם אל'ף-אל'ף. היא היחידה הזאת להפכו ל-130 טנקים, ומה שלא פחות חשוב, אצלנו לא נגע אף טנק אחד. ייאנו מן הקרב עם כל הטנקים שלנו. זה, כמובן, גם עניין של מקרה, גם עניין של מזל. יש יחידות אחרות אל'ף, שנפגו קשות. אבל זה לא הכל. היחידה הזאת היא ייחודה מבעיטה כבר מזמן. היו לנו הרבה כוונונות, הרבה תרגילים בכל הנושאים, הרבה אימונו תותחנות ביום ובלילה. אבל זה לא הכל. שיחבר'ה הנמצאים כאן יקרעו' די חזק. יש ליחידה הזאת שם טוב, והוא לו קחמים אותה לכל מני תרגילים מיוחדים בשיתוף עם יחידות אחרות."

הוא חיך שוב: "רגע, קודם נשמע משוה על היחידה. הדגש ביחידה הזאת הוא על המשמעת, ואצלנו לא מפרידים בין משמעת מנהלית ובמצעית. הדרך של הפגוי אל הטנק הסורי מתחילה מהಗלוות. מעמוד 100: "הרגע הקשה של'", אמר אל פרוג, התותחן, "היה בלילה הראשון. היינו קרוב לרכס,

בנקודות מילוי מים. זוביש מילא את קסדת הטנקיסט שלו במים ושתינו בשקייה. המשכנו לлечט מזון-מה ואז נתקלו בשלט: ציר 'חזית'. המשכנו לлечט לכיוון צפון ולפתע ראניו אורות רכב. ביקש מזובייש לבדוק אם מדובר בכוחותינו. כאשר הוברר כי הם כוחותינו, חזרנו אליהם. העומסת עעל זחל"ם ונלקחתי לבית-החולמים בטסה. בדייבד נראה, כי אין ארוגוב ומתי קרס נעدوا עטם הלחימה. במהלך חיפוי הנעדרים בסיני נמצאו גופותיהם, במהלך חילוצו של תמייר אשר נגע קשה בבטנו ובאגן. עצרתי את הטנק. לפנינו ברוחק של פחות מאה מטרים ורציתי אל אחורי הטנק, העומסת את תמייר וביחד התפנינו, אגםון ויוני הפטיעים ואני עם תמייר, אל הטנק של יקי שעמד בתחתית הגבעה. עם תמייר, אל הטנק של יקי כהן אשר שכב מפוחית ליד הטנק של מוטות. העומסת את גדי על גבי והבאתי אותו לטנק של יקי ומיד לאחר מכן השעמד בתחתית הגבעה. לאחר שהשבתי את תמייר על התובה, שלח אותו יקי להביא את גדי כהן אשר שכב מפוחית ליד הטנק של מוטות. העומסת את גדי על גדי ולטנק של יקי ומיד לאחר מכן שפגשתי בו כshedעת צולחה. למחמת כתזואה מדלקת חידקית, מערכתית, נגע מוחה והוא לא שב לאיתנו עד ליום מותו (מדוּם לב) בסתיו 2001. הטנק של ישראל מנות נפגע גם הוא, והוא עצמו פונה על ידי צוותו של זובייש.

מעמוד 79: סיפור שמואל כרמלי: "היהתי הנהג בצוות של תמייר ורפאלי. כאשר נפגענו חרך הרשף את הקסדה שלו ואת נבי. הייתה הימום הטען קשור לפצץ, פתח את המדים שלו וקרא לי לעזר בחילוצו של תמייר אשר נגע קשה בבטנו ובאגן. עצרתי את הטנק. לפנינו ברוחק של פחות מאה מטרים ורציתי אל אחורי הטנק, העומסת את תמייר וביחד התפנינו, אגםון ויוני הפטיעים ואני עם תמייר, אל הטנק של יקי שעמד בתחתית הגבעה. עם תמייר, אל הטנק של יקי כהן אשר שכב מפוחית ליד הטנק של מוטות. העומסת את גדי כהן אשר שכב מפוחית ליד הטנק של מוטות. העומסת את גדי על גדי ולטנק של יקי ומיד לאחר מכן שפגשתי בו כshedעת צולחה. למחמת כתזואה מדלקת חידקית, מערכתית, נגע מוחה והוא לא שב לאיתנו עד ליום מותו (מדוּם לב) בסתיו 2001. הטנק של ישראל מנות נפגע גם הוא, והוא עצמו פונה על ידי צוותו של זובייש.

סיפור ישראל מנות: "צוות של כל זאת ארגזב, צוער בkek'ש, כתינ – קשור, את גדי כהן מקמ"ט כתותחן ואז מתי קרס מקק"ש נהג. קיבלנו פקדוד לנעו לכיוון 'חמולת'. הגיענו לקו העמדות. לפנינו היה רכס חול, שראהנו בטעות 'חמולת', הצבנו עדות ופתחנו באש. בשלב זהה הינו בחיפה. יתר הכוח, בראשותו של עمير יפה, פרץ קדימה ועלה באיגוף מנני. מהעמדות של ראייתאיך שטנק אחר טנק מתחלים להידלק בשיטה הנשלט. אנו שומע בקשר את עمير צוקע לכוח המחפה להסתעה. החלה תחלה להסתעה. תוך כדי כך אני מקבל מכה על היד. הבתו הצעירה. רן ארוגוב הצעיר על איש קומנדו המכונן אליו RPG. הגעתינו לפסגת הגבעה שלפני עלייתו לערמת התכיפה. טיפשי גובה בצריח הטנק, והדבר הבא הזוכר לי הוא להבה גדולה. זמן מה לאחר מכן התעוררתי לשמע קולות מסביבי. אני שכבת עלי הירוק, אוחז בידי שנפוגעה. ליד הטנק זיהיתי את זובייש ואת צוותו. הם סיירו לי, שם ניגשו לטנק שלי כדי לחפש מטפי ליבבי אש. הינו היחדים בשטח והחוושך ירד. בקשרתי מזובייש לראות אם ישנים אנשי צוות בטנק שלי והוא ענה: "תא הנガ של ריק, הטנק עולה בלהבות". העמיסו אותו על אלונקה והניחו אותה על תותת הטנק של זובייש. התחלו בסינעה. בשלב הזה כנראה נפגענו ואש אזהה באזור בו שכבת. הורידו אותו עם האلونקה וביקשתי לדודת ממנה. התחלו בהליכה. בשלב מסוים נתקלו

קריקטורה בעיתון הארץ, 8 באוקטובר 1973

באזור 'מכシリ' והובאו לקרב ישראל."

מעמוד 81: סיפור יקי ודמנ':

"תווך כדי הסתערות התבර לנו, שעליינו על מתחם מבוצר היטב, וווך כמה שנויות נפגעו לפחות מחצית מהכללים. היהת אש תופת של טילי אגר, תותחים, ונק'ל. לא רוחק ממנה החל טנק מצרי לשובב את תותחו. כיווני עליו ופקדתי 'אש!' התווכת לא הגיב. הפעלת מחולטי יי' חירום וטנק האויב נפגע והתפוץץ. עמר פנה אליו בקש וביקש שאסוסף פצועים והוא ייחפה עלי. רידתי והתחלתי לאסוסף לטנק שלי את כל הפציעים שראית. כשהשתתכלתי לכיוון הטנק של עمير, הבחןתי שהתחותח שלו מופצץ לשניים. אספתי על הטנקים ארבעה עשר מלחומי הגדר, והתחלנו לנעו לאחר, עבר כוותוניו."

חตอน: "מי אוקטובר"

לשונית חזק נאזר וזאב שנ'

מעמוד 97: הר' כמה קטיעים מיום המלחמה של היחידה מה-9:10:

טייגר מודיעו עתה, שהתחמושת שלו אזהה: מודיעע,

וסייע אובי צמוד עצרו את כל ארבע הפריצות במרחך 15 ק"מ. בצהרים, ניתה פקודה לארכעה הכוחות לשוב לראיי הגשר. איבדו 250 טנקים, יותר מכך שאיבדו בכל המלחמה עד כה. האיבר איבד 50.

שעה 11:00: כאשר היה ברור שמתוקפתנו נמחצתה ללא תקנה, טלפנתי למיטה הארמונית השנייה וביקשתי את ליווא אمانון. ראש הסגל של מסר לי שטפקדו נה. המפקדים נהגו עתה לחטוף תונמה מדי פעם בפעם, אך בדרך כלל לא בשעה שכוחותיהם היו בעיצומו של קרבות. על אף הפתעתם, לא עמדתי על כך שיעירורו משנתנו.

שעה 13:00: הנשיא הגיע למרכז עשר. לאחר ששמעו על גורל התקפה הוא פקד עלי' יצאת לחזית ולעוזד את רוחם של הלוחמים. תוך שעה הייתה בדרכי אל התעללה בפעם השלישייה.

שעה 16:00: הגעתו למפקדה הקדמית של הארמונית השנייה וביקשתי לפגוש את מאמון. נאמרה לי האמת. האיש שוכב במכיתתו במצב של התמוטטות. בשעות הבוקר, כאשר החלו זורות אלו בזו אחר זו הודיעות על כישלון התקפה ומספר החללים הגדל בקצב אנשיו, הוא התנסה לשאצת זאת. לפתע הוא התעלף. מאותו רגע ואילך הוא שוכב במכיתתו, בהכרה מלאה, אף משולל כל יכולת למלא את תפקידו.

מעמוד 186: יומן רביעי, 17 באוקטובר
אור וראשון: ראש הגשר של האובי השתרע עתה עד 5 קילומטרים צפוניים לדורוסואר. נתן היה צופות שהאויב יפעל להגנתו להרחבתו:

■ דיוויזיה מושוריינית אחת אבטחה את ראש הגשו. כוחותיה התפרסו ממשני עברו התעללה. קו וראשון: חטיבת שריון וחטיבת ח"ר ערכו בגדרה המערבית להונת נקודת הצליחה. קו שני: חטיבת שריון בגדרה המזרחית.

■ חטיבת שריון וחטיבת ח"ר בגדרה המזרחית נערכו לבליות התקפות כוחנו המשוריין הקרוב ביותר, הדיוויזיה ה-21.

■ דיוויזיה ובבה שלוש חטיבות שריון המתינה כ-15 קילומטרים מזרחיות לתעללה לגשר שהאויב עסק בהתקמות. היא עמדה לחוץ מידי לאחר השלטונו.

■ בעת ובוונה אחת, חטיבת שריון אחות פעלה נגד ראש הגשר של קרבנותו. כגדג רח' פלא אפוא כי ברגע הקריטי במהלך הלחימה, מציע שאזלי פתרון צבאי מובהק ואני יורד לסתום דעתו של סאדאת המסרב להחזיר מן הגדה המזרחית "אף חיל אחד או הרבה אחד".

החזקה בגדרה המזרחית הייתה חשובה לסאדאת יותר מכל, שהוא לה יוססה היכולת לשבור את הקיפאון המדייני; סאדאת לא היה נכון להשמש את השואה עצמו מוסר אותה בספר, נשארת תחומה לעניינים צבאים קונגונציאנליים ואין הוא חש בעומק הפער הקונצפטואלי המفرد בינו ובין קרבנותו.

לא יפלא אפוא כי ברגע הקריטי במהלך הלחימה, השיגו צבאי מובהק כבד בחזית הצלבאות. במבט לאחר, הוא ראה החלטה זו כהחלתו החשובה ביותר במלחמה כולה – ואילו שאזלי ראה אותה כמעשה איזוות, כהפרקתו חי' החילים, וכ'חומר אחריות צינ'. לדיוו של סאדאת, השיגה המלחמה את יעדיה אמתיים בצוותה מזהירה, ואילו לדברי שאזלי, "הגשיא בזבז את המאמץ המשותף הכביר ביותר שקס א-פעם למצרים [...] הוא בזבז את המאמץ המשותף הכביר דיוייזיות שריון.

מעמוד 189: יומן חמישי, 18 באוקטובר
בוקר: במקל הלילה הונח הגשר הראשון של האובי. עם שחר היו לאובי בגדרה המערבית שלוש חטיבות שריון וחטיבת ח"ר. כגדג כוח מרשים זה שלחנו עתה את החטיבה המשוריינית ה-23, אחת משתי מוסתרים היבט בחיפוי מעיך צפוף של טילי נ"ט

ובהירות את תפקידם של הכוחות המזוינים בראש וראשונה לתוכן. הסתכלתי וראיתי טנק סורי במרחך חמישה מטרים, הקנה שלו כמעט עלינו. התחלתי במחשבתו של סאדאת התפיסה שameda בסופו של המוגבלת – אוטה התפיסה שameda בסופו של דבר בסיסוד מלחמת אוקטובר והוכיחה את עצמה בהצלחה ובתי' גם כאשר הצד הצבאי נחל כישלון.

בתאיור המוגש ב-6 ביוני 1972 הוא מביא את דברי סaadאת התובעים הבחנה בין תפקיד איש הצבא ותקפיד המדינאים; לאחר מכן הוא מצטט מפיו את השאלה השצתה הוליכה לפריצת מחסום הטנק נדלק, האש כמעט תפסה גם אותנו.

אווי דודיקמן, הטען-קשר, אמר: "הבעיה הניצבת בפנינו", שואל סaadאת, "היא מה עליינו לעשות אם המצב הפלסטיני יאלץנו לצאת למלחמה בטרם השגנו כושר ההרעה זה?"

סאדאת הולך כאן בדרך של חדשנים ובמים לפניו (לא רק במדיניות אלא גם במדע ובכל שטח פועלה אונשי אחר) והוא חותר לפריצת דרך על ידי כך שהוא מציג שאלה כאשר עס כל פשוטה לא עליה על דעת איש לשאלת. הוא רוצה בעצם לברר אם אפשר להשיג את המטרה המדינית באמצעות מלחמה גם כאשר חסרים הנתונים שיאפשרו לנתח בה, וגם טרם נוצרה אפשרות לנטרל את כוחה המורטיע של ישראל (וב畢竟 את עליונותה האווריתית)? לשון אחר, האם בין "האופציה המדינית" וה"אופציה הצבאית", אשר כל הצמות המצריות הייתה שקוועה בת恬בות בינייהן, יכולה להיות קיימת דרך שלישית? עצם הציג השאלה כבר היה כדי להוליך את סאדאת אל הפתרון כבר היה בה כי עתה שאלת השאלת שיעמדה ביסודו של המלחמה המוגבלת במשמעותו יום היגור. (ובאותה דרך ניתן לומר כי עצם הציג השאלה בצד שלו עומדת בסוד הטיעות בكونציפיה ובברערת-המצב הירושלמי.)

תשובה של שאזלי לשאלת זו של סאדאת, כפי שהיא קיירה, עם התגלוות הצלחה-הנגדיות הישראלית, מציע שאזלי פתרון צבאי מובהק ואני יורד לסתום דעתו של סאדאת המסרב להחזיר מן הגדה המזרחית "אף חיל אחד או הרבה אחד".

החזקה בגדרה המזרחית הייתה חשובה לסאדאת יותר מכל, שהוא לה יוססה היכולת לשבור את הקיפאון המדייני; סאדאת לא היה נכון להשמש את השואה עצמו מוסר אותה בספר, נשארת תחומה לעניינים צבאים קונגונציאנליים ואין הוא חש בעומק הפער הקונצפטואלי המفرد בינו ובין קרבנותו.

לא יפלא אפוא כי ברגע הקריטי במהלך הלחימה, השיגו צבאי מובהק כבד בחזית הצלבאות. במבט לאחר, הוא ראה החלטה זו כהחלתו החשובה ביותר במלחמה כולה – ואילו שאזלי ראה אותה כמעשה איזוות, כהפרקתו חי' החילים, וכ'חומר אחריות צינ'.

סאדאת, השיגה המלחמה את יעדיה אמתיים בצוותה מזהירה, ואילו לדברי שאזלי, "הגשיא בזבז את המאמץ המשותף הכביר ביותר שקס א-פעם למצרים [...] הוא בזבז את המאמץ המשותף הכביר דיוייזיות שריון".

מעמוד 180: יומן חמישי, 19 באוקטובר
התוצאות הקודרות התגשמו במלואן. מתקפתנו הchallenge עם אור ראשון. אש אויב מרכזת של טנקים נורחבות, מציע יוזמות נועזות להסדר, ורואה

היו שם טرسות, ופתחום בני, זה הנהג, צעק: טנק דורס אותנו. הסתכלתי וראיתי טנק סורי במרחך חמישה מטרים, הקנה שלו כמעט עלינו. התחלתי לצד אילו, ופתחום לא היה צידוד לנו. כלומר, לא יכולתי לעשות כלום. אז המפקד נתן פקודה לנו את ההחלטה והפזת קפיץ שורה. בני הקפוץ את הטנק על הטرسות, אלה היו קפיצות קשות, עד שהגנוו אל הטנק הסורי מאחוריו. אורי, הטען – קשר, הדליק את הפרוז'קטו לוודא שהוא לא טנק שלנו, ואז מילונתי את הquina ישן עלי ווירתי. כל

היתה טרייה, היה לה ריח נורא".
ובני טובין, הנגה: "הרצע החוא, כשלגילי את הטנק חמישה מטרים מיאתנו, היה באמת מפחיד, אבל בכלל, כל הימים הראשונים היו קשים. לעומת זאת, מושעות רצוף, לנוח רגע ולמהוג עוד פעם עם כהה, זה קשה".

"וורגעים הקשיים שלך? שאלתה את טיגר. "בשם מדפסים קיבלו וטיסים", עזרו החברה למפקד

שליהם, "אתה זוכר?"
טיגר חיך: "או, ועוד. בכלל, הכி קשה היה ביום הראשון. אתה יודע למה? רק התחילו בלחימה, קיבלתי כאב שניים נורא זהה נמשך כל הימים הראשונים. בן אדם עם כאב שניים זה דבר רע, אתה יודע".

כלום צחקו. בודאי, יום מנוחה ראשון אחר רצוף עשרים ימים ולילות של חיים. החוק דועך. שתיקה קצרה, ואז אמר טיגר: "נו, אתה עוד רוצה לדעת כמה טנקים השמיד צוות זה? טוב, אגיד לך. שלושים. זה לפחות. שפshoot לא נעים להגיד".

חตอน: "חצ'ית התעללה"
חאת פריך טען אלדין שאצ'י

מעמוד י"א – י"ב (מתוך הקדמה של פרופ' שמיעון שמייר): מפליא הדבר עד כמה נעלם ההבדל הזה מעינו של שאזלי. מבלתי לחוש בכך, משקף ספרו בנאמנות את רוחב וראייתו של סאדאת לעומת צורות ואותו הוא. כמו בלעם בשעתו הוא בא לגנות ונמצא והולל. סאדאת מציין בדיווחים שאזלי מושבר בספר על אודות המפגשים עם צמרת הצבא, כבר מראשיתם (למשל, ב-23 במרץ ו-11 במאי, 1971), כמדינה המתויה תפיסת מדינית נורחבת, מציע יוזמות נועזות להסדר, ורואה

סיום של קרב (תמונה מהספר "צבא עיראק במלחמת יוה'כ")

מטוח אפס.

מעמוד 155: הפתעה הקרב צוות בכל פינה, בכל רגע. מරחק של 50–30 מטר מופיעים כתריסר טנקים מצרים, פותחים באש. השטח כולם מכוסה באוטם חוטי נילון שבאמצעותם מכונים את טילי הסagger. כמויות–ענק של בזוקות בתוך התעלות – שם נהרגו אנשי הח"ר המצריים שלא נמלטו.

היתה זו הפתעה לא קטנה לעוצבו של אמנון. באזרע החוויה הסינית היה כל המשור שמצפון לציר עכבר חפור בתעלות. בנוסף, כל שטח התמרון של העוצבה של אמנון גם אзор ביצות בלתי עבר. למרות זאת, הוכו המצרים בתחוםה בשלב הראשון של הפריצה. הם לא קלטו כלל כי כוח ישראלי – יהידת הסייר של אמנון – הגיע לנצח ומי לא את משימתו. רק ממשך הלילה הם החלו לו, לתגבר את מערכיהם, להזרים ח"ר ושריון. אך

היה זה מאוחר מדי. הפריצה הושלמה.

אך המחרי נורא: 118 מאנשי עוצבת אמנון נהרגו בלילה אחד, המצב: עשרות טנקים פגועים, ציר עכבר פתוח. ציר טרטור עדין סגור. ובשעות לפני–הצהרים חיב כבר אמנון לקדם את פני התקפות–הנגד של המצריים.

מזרחה ומצפון מסתערדים עליו ח"ר וטנקים מצריים. הוא הודף אותם, למרות המחשוך בתחוםות והצורך הגונש בהתקאות אחוריו ליל האש.

התקפה מצפון נשברת לאחר שאמנון משמיד 60–70 טנקים מצריים. שם הוא נחפז דרומה: תצפית שלו, המונה טנקים ספורים, מדוחת לו כי כוח שריון מצרי שם מפתח התקפה.

זהו המתקפה של חטיבת 25 המצרי. הקרבआיתה מתנהל כל שעת היום. בנפול החשיכה, בעור כל האופק. בתיאום עם נתק'ה, מפקד השריון המעלוה מאוגדת ברן, משמיד אמנון כ–20 טנקים.

פוגע בה קשות והיא מאבדת 11 טנקים, כאשר היא יוצאת מצפון לחוויה הסינית.

לפתע גועש הקרב. מפקדים נפצעים. זה"ס חוטף פגעה ועשרה אנשיו נהרגו במקום. החל משעה 21:00

זורמת לא הרף הידיעות על הנגעים. יחידה אחרת של אמנון נתקלת בטנקים מצריים ערוכים בעמדות להתקפת–נגד מקומית. הכל בוער. המדבר מואר כבאו–יום בפגזי–תורה. מאות כלי–רכב מצריים וישראלים בוערים. עשרות טנקים והופכים לפידים רבי–איימה. משאיות עלולות באש, מצברים–נסק מתחפצחים, והארטילריה המצרית והישראלית נוחתת על הכל.

במדבר מתרוצצים מאות חילילים מצריים. חלקים בורדים, אחיהם תופסים עמדות, יורים בשnek 'ט' על הטנקים של אמנון. "המצרים בורחים כמו דברים מכורת", מבשר אמנון בקשר לאrik, הנמצא באזנה מתוחה.

יש צורך במאץ רב על–מנת להבחין מה הולן. הטנקים של אמנון מהלים קרובות מטוחים של טוריים ספורים. לעתים ממש מתנגשים עם טנקים מצריים. טנק ישראלי יורה על טנק מצרי ממרחיק של מטר. במקומות אחד דבק טנק ישראלי לטנק מצרי – פלהה צמודה לפלהה. המט"ק הישראלי מבקש בקשר לטנק ישראלי אחר לירות בטנק המצרי, כי הוא עצמו אינו מסוגל לצדד את התותח

החותמות של עתודות החירום האסטרטגי שלנו. היא נהדרה תוך סיגת אבידות כבדות.

ছהידים: בינותיים חצתה חטיבת שרין נוספת אשר תגברה את כוח האויב לאربع חטיבות שרין וחטיבת ח"ר אחת. לאחר שהחטיבת ה-23–23 השמדה למעשה, נותרו ברשותנו בגדה המערבית רק אותן שתי חטיבות שרין שהושארו מאוחר רק אונן שת היטיבות שרין לשני למתפקידו כאשר הדיוויזיה ה-4–4 נשלחה לסייע חנה עדין חסכת הסיכון, ומשמר הנשיא שחנה עדין בקורסティינים שלו בקהיר. זה היה כל כוחנו.

האויב ניצח בקרב דורוסואר. הצעד שלו חיב היה להיות הזרמת שרין נוסף, פיצולו לשני ראשים ופריצה צפונה ודרומה בעת ובשעה אחת מהזרמיות שתי הארימות שלנו.

מעמוד 196: יום רביעי, 24 באוקטובר
מצבנו הצבאי ב-24 באוקטובר היה בשפל המדרגה. הארמיה השלישית – שתי דיוויזיות מתוגברות, כ-2,000 חיילים ו-250 טנקים, הייתה מנותקת לחלוון. נותר ברשותה מלא מזון ומים לארכעה ימים בלבד. היא נשלטה על ידי שרין אויב שתפס עמדות על סוללות העפר שלנו בגדה המערבית. בהיותה מוחז לטווח שרדיי מעיך הסאס שלנו, היא שמשה טורף קל לתקיפות אויר של האויב. לא היה בכוחה לפוך לה דרך מערבה: שכן מרבית המבקרים מזרחה פורץ לה דרך מערבה: שכן מרבית ציוד הצלילה שלה כבר הושמד בתקיפות חיל האוויר הישראליות. עליונות חיל האוויר והשרון מבחן. ולאחר שהאויב החל בכתישה אוירית שיטותית ספגה הארמיה השלישית עד מהרה 600 נפגעים שנזקקו לפינוי.

המצב היה ככל אחר יאוש.

ח doc 150: "ראם גשור

חאה אורן דן

מעמוד 154: הביעות מתחילות עם ייחידת שרין השליישית המונה 21 טנקים. היא נתקלת באש כבדה בצומת טרטור–לנסיקון. מערכת נ"ט מצרי

חברת "tamor ש.מ.ר" בע"מ, יצרני:

- * חוליות לכל סוגי הטנקים
- * גלגלי דרך ומרכוב לכל סוגי הטנקים
- * מיכלי מים לטנק המרכבה
- * מיכלי-דלק לטנק המרכבה
- * ערכות גלגלי תמן לטנק המרכבה
- * ספקים לצה"ל, לצבא האמריקאי וצבאות אחרים

מברכים את מדינת ישראל, צה"ל,
חיל השריון מפקדי ולוחמי

www.tamor.co.il

www.imco-ind.com

ומחויקים את ידי הלוחמים

אימקו
תעשייה בע"מ

ווכרים את הנופלים

**"יכולת הניצחון היא כעוזצת השריון
זעוזם הרוח של האדם שבטנק"**

השוריון המצרי לkerjaת מלחמת יום-הכיפורים - חולשותיו ותחליפיו

הפעלה טיל ה"סאגר" במלחמת יוה"ן, האם שנתקפה כהפתעה, לא הייתה צריכה להפתיע איש! טיל זה היה אט התחזקה המצרית העיקרית מול עדיפות המוחצת של השוריון הישראלי. הצבא המצרי, שבראשית דרכו היה מצויד ומאמן לפי מתכונת בריטית, נבנה בהמשך על ציוד סובייטי. ההשפעה הסובייטית תרמה והשפיעה על המבנה, הארגון ודרכ הפעלה של הצבא המצרי במהלך המלחמות מול צה"ל. סוגיות הפעלה האמצעים נאדו טנקים, במהלך יום-הכיפורים, על-ידי צבאות ערב ובמיוחד על-ידי המצריים, נחשבות לאחד החידושים המרכזיים של המלחמה

אל"ם (מייל') ד"ר דני אשור

שתי חטיבות טנקים עצמאיות הופלו כתותחות הפיקוד, ואילו דיוויזיית השריון היחידה, דיוויזיה 4, הופעלה כתותחת המטה הכללי. במהלך המלחמה נגרמו לצבא המצרי אבדות רבות בקרבים, בנשק ובציוויל. לא הייתה, כמעט, יחידה מצירית אחת שלא נפגעה בקרבות ביצורו כזאת או אחרת, וכולן נזקקו לשיקום אינטנסיבי בתום המלחמה. על פי הערכה, היו לצרים במהלך המלחמה ששת-הימים כ-15,000 הרוגים⁴ וכ-50,000 פצועים.⁵ מתוך 845 טנקים שהיו בסיני בפרקן הקרבות נשרו 590 טנקים. היו אלה ברובם טנקים מודרנית מזרחה ובהם, לראשונה, גם טנקי טי-55 וטנקים קלים אמריביים פי-טי-76 שםשו מואוחר יותר את צה"ל לבניית יחירות של טנקים שלל. רק מספר מצומצם של ייחדות שריון הצלicho לחצות את התעללה מערבה ולהימלט למצרים ללא אבדות. רוב היחידות הושמדו כליל.

הdomיננטיות בשדה הקרב של כוח ההלם המשוריין והעלונות המוחצת של חיל-האוור הישראלי, מול חולשת הרגלים וכישלון המערך האוורי וההגנה האוירית המצרית מעלה הגיסות הלוחמים והנסוגים מרובי סייני, הביאו במהלך מלחמת ששת-

הפעלה לקחים והסקת מסקנות. המצרים למדו את מהלכי צה"ל במהלך ששת-הימים. את התייחסות ואת המסתוקנות הują על הכתם, ולימדו באקדמיות. הם ראו, בין השאר בשריון של צה"ל את נושא הלחימה העיקרי זואת בשל יכולת המהלהמה והתרמן שלו, כולל יכולת האיגוף והתקיפה מהעורף, בעיקור כאשר הוא פועל בשיטה מדברי. בהזדמנויות האחרויות בעתיד הם נמנעו, כפי שנראה, להפעיל את כוחות השריון שלהם אל מול הכוח המשוריין של צה"ל. הצבא המצרי שוקם לאחר מלחמת ששת-הימים, ונבנה מחדש בהתאם בכל הקשור למבנה ייחודי, לנשך ולצידם שלהם, למשימותיו באזרות הלחימה העיקרית בחזיות תעלת סואץ וסיני.

השפעה הסובייטית תרמה לשינויים תורתיים בדרך הפعلתו של הצבא במהלך המלחמות אל מול צה"ל.

במלחמת סיני (במבחן "קדש"), באוקטובר – נובמבר 1956, لكחו חלק רק יחידות שריון מצריות מעוטות. אלה פעלו בעיקר במסגרת של משלחת הדריטי אמריקני, נאלצה, בעיקר בשל האمبرגו שהוטל על הצלחות במורה התקיכון, להסתפק בטנקים וכוחות צה"ל שפרצו והתקדמו אל תוך ומעבר לעריכיהם. השוריון המצרי ב"סיני" התבפס על טנקים מושננים כמו ארצ'רים (משחית טנקים) ושרמנים וכן על טנקים טי-34-34 מותוצרת ברה".

צבא מצרים, הגע למרחבי סיני שבו עבר מלחמת ששת-הימים ב-1967, לאחר תהליך ארוך של מודרניזציה בסיוו' מדיניות הגוש המזרחי ובעיר ברית-המוסדות. הצבא גדל והתעצם, בעיקר בעוצבות ורגלים, כשמיינע משיפוי מרכבי באוטם שנים על צרכי הצבא, וכך בניתו הכוח, הייתה מעורבותו במהלך המלחמות האזרחיים באזרוי ההר של תימן.

וכיוון, תוך שהוא רואה בצבא הבריטי הפרסוס להגנת תעלתו סואץ, את אויבו העיקרי. הסכסוך המתמשך עם בריטניה, שהגיע לשיאו עם פינוי כוחותיה מהעתלה ב-1954, וסירושה של ארצות הברית

לספק נשק למצרים, הביאו לקשיים רבים בبنיה

ובאיומון הצבא המצרי. פעולות התגמול של צה"ל, ברא�ות עזה ולארכו של הגבול המשותף בסיני,

תרמו גם הם לתחשות המזיקה בצבא מצרים.

מצרים של נאצ"ר שנינה באוטה עת את האוריינטציה המדינית שלה, למדינת העולם השלישי עם זיקה הולכת וגוברת מזורה. במישור השלישי הריש עסוקאות הנשך, קודם עם צ'כה ואחר כך שירותים עם ברית-המוסדות, חיבור קרטרים והולכים ומתרחדים בתחום הטכנולוגים, הטכנו-טקטיים, ובהמשך גם בתחום תורתית נספם.

בניהם הצבא המצרי על ציוד סובייטי חייבה במקביל ההגנה "קאהר". העוצבות שלבו במרחבי ההגנה של פיקוד המזרחה, בפיקודו של הגנרל מורתגי, שהיה אחראי על סייני, דיוויזית חיר"ר אחת ועוד

הצבא המצרי בראשית דרכו היה מאורגן, מצויד ומאמן על פי מתכונת בריטית. זו הכתיבה את התפתחות הצבא, ובתוכו גם הכוח המשוריין, בשנים הראשונות של אחר מלחמת העצמאות. מצרים שניסתה באותו זמן להחליף את הסיוע הבritis אמריקני, נאלצה, בעיקר בשל האمبرגו שהוטל על הצלחות בתיכון, להסתפק בתחליפים. בתחילת היר הוא אלה מומחים וצדוק קצינים, מדענים, ומהנדסים גרמניים.⁶ יעיצים גורמים שותפו בהתלבויות הנוגעות לשיטת ההגנה על סייני. הם עשו גם בהקמת כוח השוריון המצרי, בהכשרת מפקדי ובסיתות הפעולה בינו לבין הצלחות האחרים.

הफיכת "הקצינים החופשיים" ביולי 1952, זעעה את הצבא המצרי. נגב, יורשו של המלך פארוק בהנהגת מצרים, ניסה לארגנו מחדש. הוא המשיך לחשוף מומחים ומכוורות לאספקה סדירה של נשק תימן. ציון, תוך שהוא רואה בצבא הבריטי הפרסוס להגנת תעלתו סואץ, את אויבו העיקרי. הסכסוך המתמשך עם בריטניה, שהגיע לשיאו עם פינוי כוחותיה מהעתלה ב-1954, וסירושה של ארצות הברית לספק נשק למצרים, הביאו לקשיים רבים בبنיה ובאיומון הצבא המצרי. פעולות התגמול של צה"ל, ברא�ות עזה ולארכו של הגבול המשותף בסיני,

תרמו גם הם לתחשות המזיקה בצבא מצרים. מצרים של נאצ"ר שנינה באוטה עת את האוריינטציה המדינית שלה, למדינת העולם השלישי עם זיקה הולכת וגוברת מזורה. במישור השלישי הריש עסוקאות הנשך, קודם עם צ'כה ואחר כך שירותים עם ברית-המוסדות, חיבור קרטרים והולכים ומתרחדים בתחום הטכנולוגים, הטכנו-טקטיים, ובהמשך גם בתחום תורתית נספם. בינם הצבא המצרי על ציוד סובייטי חייבה במקביל ההגנה "קאהר". העוצבות שלבו במרחבי ההגנה של פיקוד המזרחה, בפיקודו של הגנרל מורתגי, שהיה אחראי על תורת הלחלה והשפעה דבota על המבנה, הארגון ודרכ הפעלה של הצבא המצרי.

רכב חוצה גשר מצרי הפרש עابر פרצה בסוללה בגדה הרווארלית של תעלת סואץ

בשל היות הטנקים הישראלים הנדרך העיקרי עליו נשענה התשובה הישראלית החלטה הפעילה מול כל מתקפה ערבית הפכה לחימת הנ"ט לאבן יסוד בתכנון מהלכי הכוחות התקופים בכלל ובמיוחד אצל הכוחות המצרים, בשלבי בנייה וראשי הגשר ובעת ההערכות לסתיגת התקפות הנגד.

יתרונותיו היחסיים של חיל-הרגלים המצרי, המציג בשחק נגד טנקים מתקדם קל משקל, ויכולתו לפעול בשטח המדברי "בחותמה נמוכה"⁽⁷⁾, שקשה לאתרו ולהשמדתו, שכפלה עד לממדים של תוכנית מבצעית כוללת. על-פי תוכנית זו נערכו הגודדים, החטיבות, הדיוויזיות, ובוסף של התהיליך גם הארמיות, בראשי גשר הגנתיים באמצעותם חסמו, ומהם פגעו בטנקים צה"ל התוקפים מערבה.

סוגיות הפעלת האמצעים נגד טנקים, במהלך מלחמת ים-הכיפורים, על-ידי צבאות ערב ובמיוחד על-ידי המצרים, נחשבת לאחד החידושים המרכזים של המלחמה. את החידוש בעצם הפעלת כוח חמוץ בטילי נ"ט מול כוח טנקים משווה היחסוטריין הצבאי הבריטי פ. קרבר, במאמר אדוחות היוכחו הסובייטי בנושא לוחמת נ"ט, לחדיש הטקי מקרוב לאופן בשנת 1339. בקרוב זה הצליחה קבוצה קטנה של חיילים שווייצרים, חמושים בכידונים בלבד, לעמוד מול אבירים עות'נירין, להוריד אותם מהסתומים ולפתח נבר עידן חדש בתולדות המלחמות. החידוש הטקי בקרב לאופן לא רק שקבע את עליונות כוחות י"ר קלים על עוצמת המחץ של כוחות נידיים ומשוריינים היבט, אלא בישר מפהכה מדינית חברתית⁽⁸⁾. כדי לתת

■ 24 גודי קומנדו.

בסדר הכוחות הפעיל, של כוחות היבשה המצרים, נכללו אמצעי הלחימה העיקריים הבאים:

■ C-2200 טנקים בינוניים, בעיקר מהסוגים: טי-54/55 וטי-62.

■ C-2900 נושאי גייסות משוריינים,

■ C-2400 טנקים ארטילריים בקליברים שונים.

■ C-800 מערכות לשיגור טילים נגד טנקים.

■ 12 משגרי וקטות קרקע-קרקע מסוג "פרוג 7"

■ 9 משגרי טילים קרקע-קרקע מסוג "סקאד".

■ שירות הטעורות, משאיות אמפיביות, מעבורות, רפסודות וಗשרים מסווגים שונים.

למתקפה שככל אל שתי מפקדות הארמיה וחתת פיקודן חמוץ דיוויזיות ח"ר מוגבות, שתי דיוויזיות משוריינות, שתי דיוויזיות ממוכנות וכמחצית מגדודי הקומנדו.

ב-6 באוקטובר 1973 צלחו את התעללה כוחותיהם של חמש דיוויזיות ח"ר מוגבות בטנקים ובאמצעים נגד טנקים. דיוויזיות אלה בנו במהלך המלחמה אף נמנעו משלבים בחימה בראשי הגוש. העוצמה הכלכלת של כוחות היבשה המצרים, כפי שנגתה עד עבר פרוץ מלחמת ים-הכיפורים, כללה בעיקר את העוצבות והশורוּרִינְתָּשׁ שמר הצבא המצרי בדרג שני המערבי, ככוח עתודה, ובזמן המלחמה אף נמנעו משלבים בחימה בראשי הגוש.

שני הצבאות התקופים במלחמת ים-הכיפורים המצרים והסורים, פעלו עקרונית על פי תורה הלחימה הסובייטית. נושא ההגנה בכל ונאשא של יהדות השין הישראליות.

הצבא ארגן במסגרת לוחמות שתאמנו את צרכיו המבצעיים. דיוויזיות הח"ר, שנשאו בעיקר הנטול במלחמות ששת-הימים, המשיכו להוות את עמוד השדרה של הצבא במשימותיו ההגנתיות אך גם באלו ההתקפות שחיבבו מעתה את צילת הtell. התעללה. הדיוויזיות עבו וחוקו באמצעותם נגד טנקים ובונקרים אורגניים, כדי שיוכלו להתייצב כיחידה הומוגנית אל מול הטנקים הישראלים, מנצחים מלחמת ששת-הימים.

ערב מלחמת ים-הכיפורים תוגברו דיוויזיות הח"ר בחטיבות טנקים עצמאיות, או כאלו שהועברו מתחדש דיוויזיות הטנקים. היו אלה צוותי קבוע, שתורגלו והוכנו זמן רב לפני המלחמה, כדי למנוע התקלות שכח אפיקו נוכחות מאולתרים. את הדיוויזיות הממכנות והশורוּרִינְתָּשׁ שמר הצבא בדרג שני המערבי, ככוח עתודה, ובזמן המלחמה אף נמנעו משלבים בחימה בראשי הגוש. העוצמה הכלכלת של כוחות היבשה המצרים, כפי שנגתה עד עבר פרוץ מלחמת ים-הכיפורים, כללה בעיקר את העוצבות ואת המפקדות העל-עוצבתניות הבאות⁽⁹⁾:

■ 2 מפקדות ארמייה – הארמייה ה-2 והארמייה ה-3.

■ 2 דיוויזיות משוריינות – דיוויזיה 4 ודיוויזיה 21.

■ 3 דיוויזיות ממוכנות – דיוויזיות 3, 6, 1, 23.

■ 5 דיוויזיות רלים – דיוויזיות 16, 18, 19, 7, 2.

■ בין שלוש לחמש חטיבות טנקים עצמאיות.

■ 2 חטיבות חיל רגלים עצמאיות.

■ 4 חטיבות חיל רגלים עצמאיות.

■ 3 חטיבות צנחנים.

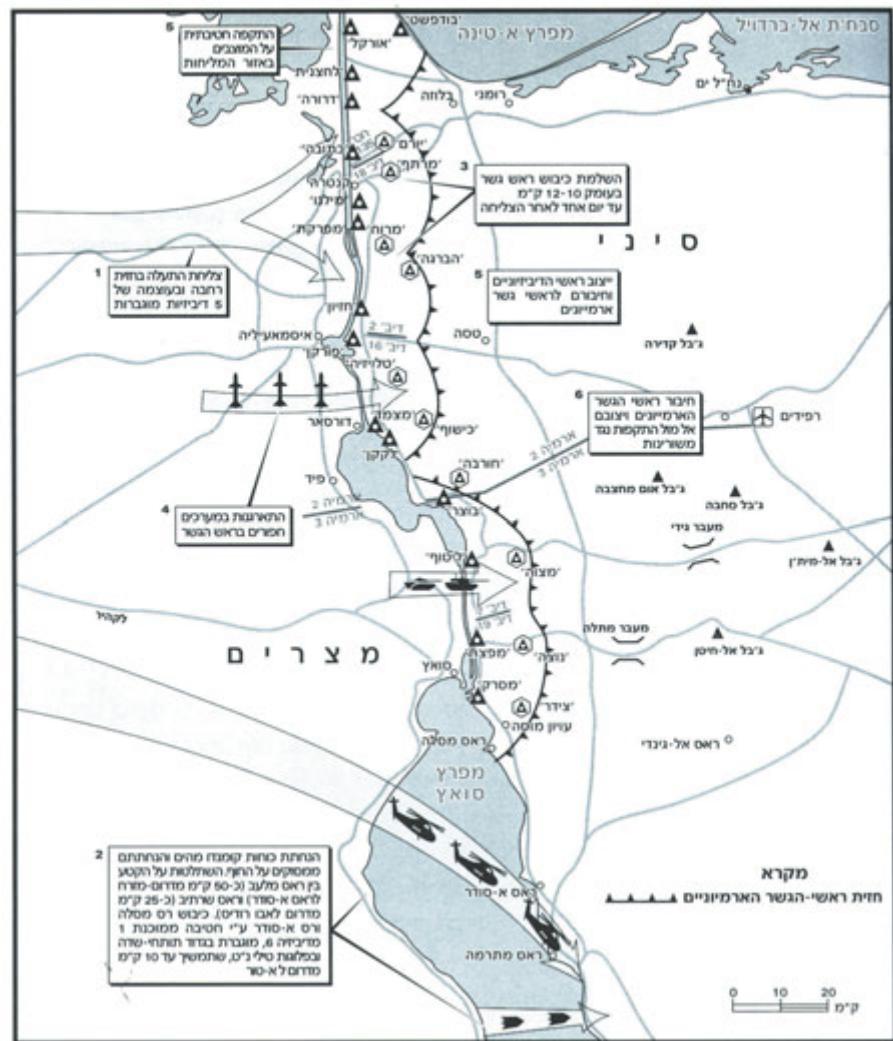
כח"ל דוח מפורט, שכלל לא רק פרטים טכניים אלא גם שיטות הפעלה אפשריות בשדה הקרבות תקנים וכמוויות עדכניות. למשיב בדייטי ובהטרוף אל מסקות ועדת אגרנט, לא כל החומר שהופץ ניתוח של המשמעות המבצעית תורהiot של הפעלת אמצעי זה בשדה הקרב במלחמה כוללת.

מכל מקום חמור זה לא הגיעו ליחידות. מערכ הגן המצרי ממוקה ליד תעלת סואץ, שנשען בעיקר על טיל ה"סאגר", נטפס כאמור על-ידי המשתתפים במלחמה והוקרה כהפתעה המרכזית של מלחתם יומ-הכיפורים⁽¹⁾. המר"טים מסוג א-ר-פִי-גִי-7 הופעלו גם הם במספרים גדולים בכל יחידות הח"ר, הח"ר הממוכן והכוחות המיוחדים (קומנדוז וצנחים). הם השתלבו מסקן הנ"ט, בדרך כלל בחזית הכוחות ואף לפניה, כדי פגוע ולמנוע התקדמות של טנקים צה"ל. המצרים - שהכרו בהנחתותם בכל הקשור לכולת התמרון - ביססו את הגנת הנ"ט בעיקר על המערך הניתיה. כמענה לאיום ישראל, השיכלו המצרים לפרק את ריכוחו הנ"ט ולפזרם, כמעט באופן שווה, לכל רוחבם של קווי ההגנה.

בנוסך על הכוחות הפרוסים נבנו גם עמדות נ"ט ברמת החטיבה, הדיוויזיה והארמייה. אלה היו כוחות רגליים ומונידים שהופעלו להגנת האגפים, לבליית התקפות נגד במהלך קרבות התקפה וכן לחסימה ולטיפול האויב במהלך ביצוע קרבי ההגנה. נשק הנ"ט לשוגיו הוכיח עצמו במהלך אפקטיבי ביתו, בעיקר כאשר השתלב בהגנה מתחוך עמדות מוכנות בטור מערכ הגן בראשי הגשר, מול התקפות הנגד המשוריניות של צה"ל. גם מרבים קטנים בהיקפים נגד טנקים, בחזית הכוחות ולאורך ציר התנועה, כמו אלה שהופעלו כבר במהלך מלחתת ההשתה, התגלו כיעילים ביותר. האפקטיביות של הנשק הייתה גדולה במיוחד, כשיחסות הרשין הצה"לית הטעפה הסתערו כשייחיותם בה"ר אינטוגלי ובסיוע ארטילרי אמיתי.

נחיותו של המערך המשוריין המצרי, שהייתה מוכרת מכישלונותו במהלך ששת-הימים, מעדן שכמעט ולא התנסה בפעולות שבמהלך ההשתה, הביאה לכך ששחלקו בכל אחד משלבי תוכנית הצלחה והלחימה בהמשך, במהלך מלחתת יום-הכיפורים, צומצם למינימום הכרחי. המסגרות המשוריינות הגדלות של דיוויזיות הטנקים נשאו ברוב שלבי המלחמה ממערב לתעלה. הפעלת חלקים בשלבים השונים של הלחימה, כולל בתפקידו של ה-14 באוקטובר נעשתה לשיעוריין ובדרך חסורה נחישות. הפעלה העיקרית נעשתה רק בגין המערבית כשהחטב המצרי נאלץ להפעיל, לדוגמה, את דיוויזיה 4 מול הכוחות המתקדים של צה"ל מערבה ודרכמה בואך ציר סואץ - קהיר. הטנקים המצריים שפלו עם הכוחות האחרים של חמש דיוויזיות הח"ר המצריות בראשי הגשר, הוזקו בדרך כלל בעומק המערך ונעו ל神州 ככוח עתודה לסתימות פרצות במערך. הפעלים בכל ימי הלחימה בגדר המזרחת של הסואץ נעשו בזירות רבות. הם הופעלו במסגרת קטנות ופעלו בעיקר ממצב נייח, בטוחים ארכומים,

התוכנית המצרית ל"מתקפה כוללת מוגבלת במדידה" בחזית התעלה

הרקוטות קצרי הטווח מסוג א-ר-פִי-גִי, היו את התשובה המצרית העיקרית מול עדיפות המוחצת של השריון הישראלי נ"ט (זאת נוספת על כמות

הפעלת טילי הסאגר, גם שנטפסה כהפתעה, לא הייתה צריכה לצריכה להפעיעו. על-פי חוקר ההפתעה והוכנו ואומנו במיוחד לקרב האנטי טנק⁽²⁾. היחידות אלו היו מוגנות ביותר וכללו החל בחוליות נ"ט ברמת צוותי הקומנדנו, דרך סוללת נ"ט ברמת הגדר, פלוגות ברמת החטיבה, וגדודים נ"ט ברמת הדיוויזיה והמטר"ל. כמו כן נכללו יחידות הטעפה שטחית מלחמות ששת-הימים. הפטرون שמט נ"ט הימים פתרון לעדיפות הטנקים הישראלים בתנועה ואש - עדיפות שנחנילה למצרים את התבוסה הצורבת במהלך מלחמות ששת-הימים. בטילים נ"ט ובוגנות עבורות תורת לחימה מתאימה. מצרים שרכשה כבר לפני מלחמות ששת-הימים טילים נ"ט מושנים מדגם "שמל", הצעירה במהלך מלחמת התחשה בטיל המוצלח והמודרני "סאגר" (מליטוקה בפי הרוסים) והשתמשה בו - בדומה לסורים - במספר אירועים בשלביה האחוריים של מלחמת התחשה, בשנת 1970. לדברי לנו, עקב אגף המודיעין של צה"ל בקפידה אחרי התפתחות זו, והתריע לאלאור על הימצאות של טילי הנ"ט החדשניים: נאספו נתוניהם הטכניים, נלמדה בקפידה שיטת הפעלים ואף הופץ ליחידות גדולים ביחידות שבקו המגע הקדמי, בצד מטולי

מקורות:
1. יואב גלבר, *תולדות המודיעין*, חלק שלישי, צמיחה החבצלת, המודיעין בשנות המדינה הראשונות 1949–1953, עמ' 1325.

2. מלחמת ששת-הימים – המערכת בזירה המצרית, מה"ד היסטוריה, דצמבר 1971, עמ' 29–30.

3. הנסיבות המאולתרים המכוראים יותר היו: כוח שדר'לי וכוח איקוט, איגודי כוחות של שרין, גאלים וארטילריה של כוחות סדרים ומילואים שנבנו אד' חוק כדי למלא פערים בתוכנית ההגנה.

4. על פי גאטסי, עמ' 123, היו למצרים 9800 חיילים הרוגים ונודרים.

5. מלחמת ששת-הימים – המערכת בזירה המצרית, עמ' 419.

6. סא"ל אבּי שי, "מצרים לקראת ים-הכיפורים מטרות המלחמה ותוכנית המתקפה", מערכות, 250, עמ' 20.

7. מושג צבאי מודרני מתייחס פעילות שקשה להבחין בה באמצעי הגלויים המקבילים. פעילות המקשה על הצד שנמנג לפגע בה באמצעות כל הנשק שנענו לפגוע במטרות גדולות יותר.

Karber Phillip A. *The Soviet Anti-Tank Debate*. Survival May-June 1975, PP.105-111.

9. על הבדל המוצרים שהטילו כמעט את כל היבט על טילו, המשיכו הסורים להיעזר בטנקים כמכביך חשוב במהלך נסיגת צה"ל.

10. צבי ניר, *הפעטה בסיסית – מודיעין בஸבר, עם' 49–48*.

11. על ה"סיגר" כהפעטה ראה דני אשר, מ"הוויה 41 "להחזרי", עמ' 49.

12. על-פי שדר'לי, "חצית התעללה", עמ' 180, השתתפות בהתקפה רק ארבע חטיבות טנקים וחטיבת ח"ר מוכן אחת, שהיו אמורים לבצע ארבע פריצות עצמאיות.

13. מעודיו של שבויים וקצינים מצרים, כמו גם מדברי מפקדים ישראליים, עולה תמונה של התקפה ספורית השירין העצמאית, שפעלה בסדר הכוחות של דיוויזיות הרגלים 7 מפוזץ המלחמה, שוב הזנקה מזרחה, כמו ביום הקומם. גם המהלך הימי זה נבלם בקו ההגנה של טנק צה"ל, שלא משך מעמדותיהם הקבועות בziej' החת"ם.

14. על-פי דבורי הקמן "אל"ם (לימים אלוף) יהושע שנייא בכנס לציון 20 שנה למלחמות ים-הכיפורים.

15. בדיקת הנחיב בו פעולה חטיבת טנקים 3 מודיעין 4 בזירת מטבח מיאה אוטה למבו טונון, המאפרש אויל עיקוף מוקמי של הפתחה המערבית של המתלה. אין זו, בשום מקרה, ציר התנועה שתונן לדיוויזיה התקופת לעבר המערבים. במפת שלל שבד"י טומון תוווי התקומות לדיוויזיה 4 לעבר פתחת וידים. על הלחימה בציג ואה מאמרו של רס"ן דרורו, (לימים האלוף דורון קרב) ה-14 באוקטובר בגזרת ואדי מבעוק", מערכות, 266, עמ' 19–9.

16. על כמות הטנקים המצריים שהושמדו ב-14 באוקטובר אפשר למצוא מספרים. לקל מקותביבים המצריים יאמץ את המספר המוגזם של 250 טנקים, שמצוין במרקוריות ישראליים. גם שדר'לי וגם גאטסי, כל אחד מסיבותיו קיביל מספר זה. בעוד שבזירה שפרנס שפערם רם-ים מ"אוט"ס אלון ב-14 באוקטובר 1973 הוא הודיע על 150 טנקים פגועים לאויב ו-100–100 שנפגעו למצרים. אל"ם אברהם אילון במאמרו "וים ה-14 באוקטובר 1973 מודיע נמחק מן ההיסטוריה בספר זיכרונו של סא"ת?", עשה סיקום מפורט של הדיווחים על פגיעות בזירות הלחימה השונות ונוקב במספר 200. אל"ם עמנואל ולד במספר "קלטת הכלים השבוריים", עמ' 109, מציין על מספר ריאלי יותר, של 150 טנקים מצרים שהושמדו, מתוך 300–300 שנפגעו. זאת לעומת 12 טנקים צה"ל שנפגעו.

שלה, נעה בגין דיוויזית ח"ר 18 שאליה הייתה מסופחת, בziej' קטרנה – בלווה, ובglmehה לאחר תנועה של כ-4 קילומטרים, עוד לפני שחצתה את ציר החת"ם.

חטיבת מזורית 24 מודיעין מוכנת 23, שפעלה בשיפוח לדיוויזית ח"ר 2, נעה בפרקיה רחבה בגזרת הפירדאן, ובglmehה בכל ניסיון לצאת מתחם השטחים המוגנים של ראש הגשר הדיוויזיוני.

שתי חטיבות טנקים מודיעין מושוריין 21 פעלו בחזית הראשית של דיוויזית ח"ר 16 במרחב שבין איסמעיליה ודורוסואר. החטיבה המשוריינת של נאלצו כל הנראה, בעיקר מטעמים של טולידאריות ועמידה בהתחזיות, להביא לאוזועם במערכת הצבאית הסטטית שהפתחה בסיני,

מחייב להיתקלות בכוחות משוריינים של צה"ל. הפעולה הצבאית המצרית במהלך מלחמת יום-הכיפורים, שיש בה, אולי, להצביע על כוונה כלשהי לפתח את תוכנית התקופה והרחבתה אל עבר היעדים האופרטיביים בעומק החזית, אל מעבר לקו ה-8–12 קילומטרים, עומק המתוכנן של ראשי הגשר הדיוויזוניים, הייתה כאמור ההתקפה המשורינת של ה-14 באוקטובר. המצריים שהיו מוכנים להספקה בהישגים מוגבלים-הטווח בראשי הגשר בצדיה המזרחי של התעלה, נאלצו כל הנראה, בעיקר מטעמים של טולידאריות ועמידה בהתחזיות, להביא לאוזועם במערכת הצבאית הסטטית שהפתחה בסיני, מערכת שעונתה על כל ציפיותיהם.

המצרים שפאו להבלת יעדיו המלחמה היסטו לצאת מכוויהם המאorigנים בחזית ראשי הגשר בגדה המזרחי של תעלת סואץ, כאן בקו המוגן, החוסה תחת מטריית הטילים נגד המטוסים שבסיסה בגדה המערבית של התעלה, כאן בקו המבוצר שעובה בינוים ברצועות מוקשים ובמוכרים נגד טנקים, עדמו הלחומים המצריים בהצלה ממשימותיהם, ניצפו את התקפות הנגד המשוריינות של צה"ל והסיגו את מאczy הירושלמי. כאן הגיעו המצריים כי מצו אות מטרות המלחמה. מכאן יכולו להביא לביטוי את כל יתרונותיהם, למצות את יכולתם מוגבלת של חיליהם כפרטים, ושל צבאים מכוכנת מלחמה מוגבלת ביכולותיה. מפה יכולים היו המצריים להגנה סטטית להמשיך ולהחזיק בשטחים החינויים להגנה טעינה של התעלה, מבלי לסבך את צבאים בקורבות המונחים. מפה נידים, בלחימה מורכבת ובאפורציות נזומות. מפה שפאו המצריים להביא לסתופה של המלחמה ולהמשכה של המערכת בשדה המידי.

הסורים לחזו והמצרים היסטו. כבר ב-12 לאוקטובר חיכה צה"ל לחידוש התקפה. המצריים עיבדו תוכנית הפוזה. הרמטכ"ל המצרי, מי שעמד בראש המתכננים של התקפה הכלכלת, המשיך להתנגד להרחבת היקפה.

המצרים הפעילו ב-14 באוקטובר, לטובות התקפה, כוחות משוריינים שהיו מושלים בלחימה על ראשי הגשר, אותם תגרבו רק בשתי חטיבות טנקים נוספות לרואת התקפה. מוכחות הדרוג השני בגדה המערבית של התעלה. התגבור ככל קח את חטיבת 3 מודיעין, 4, וחטיבת 1 מודיעין 21⁽¹²⁾. בתקפה זו שנערכה בגמוגם, לא פעלו הכוחות המצריים על-פי תוכנית נחרצת עם יעדים ברורים, כך שבושים גורה ובשם נתיב לא נראה כי התקונו להגעה לקו המשימה הסופית⁽¹³⁾. הכוחות שעלהים הוטל רק להתקדם מזרחה נעו בו הפסנות. הם נצרכו, בכל זאת מהגוזרת לאחר תנועה של מטרת פיקוד דיוויזיה ח"ר 19, נעו במקביל דרומה במאץ אוגן שהתרמסם מול נוח הרגלים הצה"ל הערדן להגנה באוזר. יתרונותיו היחסים של הכוח המשוריין של צה"ל באו בשלב זה לידי ביתוי ממשי והביאו להשמדת מספר רב של טנקים אובי⁽¹⁴⁾.

כח השירין הישראלי שהווית את הנדרך העירקי בקרבות ההגנה בגדה המזרחתית לא נשר או מזרחה נעו בו הפסנות. הם נצרכו, בכל זאת מרגעם שבו נתקלו לראשונה באש כוחות צה"ל, שיירו ופגעו מעמדות ההגנה הסטטיות שליהם בכלים המצריים שנעו מזרחה. קsha לתאר את הכוחות המתקדמים ממקשה אחת. כל חטיבה נעה בדרך כלל בzej' התקדמות אחד, במציע חטיבתי מוגבל שלא ניתן לחוש בכל מעטה דיוויזיוני, לא כל שכן ארכמיוני. חטיבת משוריינת עצמאית 15, על טנקים טי-62

דן ויזימי ספר זיל האחים שנפלו ב-8 באוקטובר 1973

בהפציע השחר של ה-8 באוקטובר 1973, לאחר לחימה קשה ורצופה של 36 שניות, נפל ברמת הגולן סגן יוסי ספר זיל, הקמ"ץ בגודן הטנקים 55 של חטיבת 88. באותו היום אחר הצהרים, פגע טיל נ"ט בטנק של אחיו, סא"ל דן ספר זיל, המג"ד של גודן הטנקים 429, על הגבעה "חmortel" הצופה אל תעלת סואץ, והוא נהרג. גודנו נסוג וגופתו נשורה בשטח אויב. לאחר כחודשיים הובא לקבר ישראל. אלה הדברים שנשא אל"ם [AMIL] חיים עדיני ביום 8 באוקטובר 2003, בטקס חלוקת מלגות של עמותת האחים ספר, זיל.

חימ עדיני

מקור רוחו, כאשר עצמתו הינה ברוח אותה יnk מבית אבא ומקבוצ גת. מחרות היום, ב-7 באוקטובר בבוקר, הגודן מתכנס לאזור תל פארס כשהוא מוקף מכל עבורי בשירין סורי ומנהל מלחמה על החיים. והחחים אינם רק גודן 53, החחים הם מדינה מעורבה, יוסי לוחם במגמה לחבר עם הכוחות שנשנאו מהחטיבה שהתרסקה, כאשר הוא מפנה פצועים ורוגנים, לאחר 36 שניות של לחימה רצופה, ללא מנוחה. יוסי, הילד הענק, מוביל את הכוח בדרכי הרמה, ואז הוא נפצע ונחרג. עת הפציע השחר של ה-8 לאוקטובר, יוסי איננו עמננו. אומר עלי מפקדו לשעבר, יוסי בן חנן: "אייבדנו בן קיר. זה"ל אייבד קצין מעולה, בוגר ובעל יכולת בלתי רגילה. בלעדי קצינים כיסוי וחבריו, ההינו עומדים בפער?" וכי שהיה שם, אני מעד, כי לולא ה"יוסים", לא היוינו עומדים בפער. 15 שניות מאוחר יותר, פגע טיל מצרי בצריח הטנק של המג"ד על הגבעה "חmortel", ופתיל חיוו דן, אחיו של יוסי, נקטע לעד. דן היה ענק ודמותו ואישיותו מרכחות ביןינו, כבחו גם לאחר מותנו. חבר העמוהה, ציבור מגנו של אנשיים בעלי דעות ועמדות שונות, מתאחד סביב אישיותם ודמותם של דן ווסי, ורואה במעשיהם מצות חיים לכלנו, להמשיך, לפועל, בספר, להתגאות ולנטוט להנחלת מורשת של אהבת העם והארץ, אהבת הבrioות.

יוסי, קצין צעיר, קמ"ץ גודן 53 בחטיבה 188, חטיבת סדרה שעמדה בפיק' ברמת הגולן, דן, מג"ד 429 בחטיבת מילואים, שעזב את ביתו ב-6 בחודש, יום היכפורים, ולאחר יומיים, בראש גודן טנקים, נפל על הגבעה "חmortel" הצופה אל תעלת סואץ. באותו יום נפלו שני האחים, האחד בצפון - מול העוצמה הסורית המתגלגת, והשני בדרום - מול הצליחה המצרית. שניהם מפקדים הホールכים בראש המחנה, כי זה טבעם ולכך חונכו. ב-6 באוקטובר 1973 פגש יוסי לראשונה את פני ברמת הגולן, מול הצלאה כינוס, לרגל הכנסות המלחמה, מושל הצבא הסורי. ערב יום היכפורים היה גודנו של יוסי בשטח כינוס, לרוגל הכנסות ברמת הגולן, בשבת, בשעה 14:00, החלה התקפת מטוסים סוריים, לאורך הגבול. כוחות הגודן וויסי עימם, נעו לאורוך הקו הסגול ותפסו עמדות. הצבא הסורי פרץ את עמדות הגודן. שמוליק הסמ"ג בלם הסידור פרך את עמדות הגודן. שאר הגודן בלם עם פלוגות טנקים באוזו כוננה, שאר הגודן באוזו ציר הנפט, כאשר יוסי והמג"ד בטנק הפיקוד. באוזו הגודן התערער והסורים חדרו לאוזו מעריך הגודן החשניה, אך הגודן הצליח להחזיק מעמד. עם החשניה, אף הגודן הצליח להחזיק מעמד. עם חשיכה, ב-6 באוקטובר בלילה, קיבל הגודן תגבורת טנקים, אולם תגבורת זו עלה על מראב וולקה הגדר. הסורים חזרו בהמוניים ומוגמת פניהם דרום הרמה והירדן. יוסי, עם המג"ד עוזד ארץ, מנהלים את הקרבות. אומר עלי עוזד ארץ המג"ד: "יוסי לא אייבד מוקור רוחו". ואיך יאבז

לפני 30 שנה הייתה בזירת המלחמה ומאורעותיה וחוויותה מלאוים אוטמי מזע ודע היום. מלחמת יום היכפורים מצטיירה בעיני רבים בעם, ובמיוחד בעיני אלה שלא היו את המלחמה, כמלחמה של חידלון מתמשך ולא כקרב גבורת עילאי של נוער ושל לוחמים, שעמדו בפרק מתוך אמונה כי בהם, ורק בהם, תלו העתיד של המדינה ושל הבית. מלחמת יום היכפורים אינה רק מלחמה של כשל הנגהתי, אלא של אומץ בלתי רגיל של לוחמים, שהאמינו בעתידה ובקיומה של המדינה, ולא בחורבנה. בשנות הקרב נהרגו הרבה מחברינו תוך אמונה בעצם ובחביריהם. לא המפקדים הבכירים הם אלה שהכריעו את המعرקה. היא הוכרעה בשדה הקרב, על ידי לוחמים אמיצים - עזם, אשר בגופם וברוחם נשאו את הקרב ואת קורבנותו, תוך הפנתה נחישות, עוצמה נפשית והקרבה מעל ומעבר לממה שידע צבא הגנה לישראל, במלחמותיו הרבות. האחים דן וויסי מסמלים עבור כולנו את הלוחמים אשר העזו לעמוד מול אויב ללא חות, בגוף בלמו אותו ובעווז רוחם הדפו אותו עד לניצחון. ב-8 באוקטובר 1973, ברמת הגולן, בשעות הבוקר המוקדמתו, נפל סגן יוסי ספר זיל והוא בן 21. באותו יום מר 8 באוקטובר 1973, בסיני, בשעות אחר הצהרים, נפל אחיו סא"ל דן ספר זיל והוא בן 34. חיים קצרים נקפדו, אבל עוצמתם, מעשיהם ורוחם מלאוים אותנו עד עצם היום הזה.

האחים דן (מיימין) ויוסי ספריר ז"ל

של יהודיה המכבי נגד לוסיאס, המשנה למל' אנטינוכוס, אשר בראש צבא של כמאה אלף חיילים, עשרים אלף סוסים ו-32 פילים, השירין של אותם ימים, התיציב למערכה זו ליד בית זכריה, הלא זכריה של ימינו, ליד קיבוץ גת. אלעזר, אחיו של יהודיה, הבין כי הדרק לבולם את האויב המשוררין והעצום היה לפגוע במפקדו. וכך נאמר שם (פסוק מ"ג): "אלעזר ראה אחת החיים משוררין בשרוין המלך, אשר גובה מכל החיים, ובדמותו כי עליה המלך, נתן את נפשו להושיע את עםנו, וירץ אליה בגבורה, אל תוך המזוזה וירוווג על מני ועל שמאל, וחילו המלך התרחקו ממנה הנה והנה. אז נכנס מתחת לפיל, דקרו ויירגו והפיל נפל עלייו לאירוע וימיתתו". סיפור הגבורה של אלעזר מהדדה מעל דפי ההיסטוריה של עם ישראל מאז ועד היום. עם לא עבר, איןינו עם. את סיפור הגבורת של חבירינו שנפלו, שטעה علينا להניח לדורות הבאים, כי גבורה כזו עוד לא נראתה בעם ישראל. פרק הגבורה איינו רק במלחמה. פרק הגבורה הוא גם בחצריה לשלו, והחקלאות כמשל, הינה מנדיבי השלום והיא שאפיניה את מעשיהם ופועלים של כל הספרים, ולשיא התגלתה בספרorum של זו וויסי.

אתם, מקבלים הפרסים היום, בפועלכם זכיתם להיות ממשיכי פועלם של זו וויסי. יהיו זכרים ותהייה אמרנותם עמננו ועם עם ישראל לעד.

הו את משמעות הקרב וכבר נושא על זהזח את עיתור המופת, על גולי אומץ לב, אותו קיבל במלחמתם ששת הימים, כשהוא מפקד פלוגה. דן וחיליו משמדים כ-25 טנקים וונגים בכוחות החיה"ר והטילים שהופלו נגדם.

לקראת ערבו של ה-8 בחודש, פוקד דן על התקדמות מערכה, לכיוון "חמווט". דן נע לראשונה ונפגע על ידי טיל נגד טנקים. הפגעה הייתה בצריח. דן נפל. התקפת הגדור נבלמה. הגדור נע אחוריית והזין נשאר בשטח האויב, על "חמווט". רק לאחר כחודשיים, הובא לקבר י"ר ישראל.

"חצבי ישראל, על במותך חלל - איך נפלנו יבורים". הגיינה העת, לאחר שלושים שנה, כאשר מדברים על אנשי המלחמה, לתאר את אנשי המלחמה האימיתית, שלא זכו לכותרות אלא לפצעים, שלא חכו למלחמה נורלים, אלא למלחמה קשה ואוצרית באובי ומפגינו רוח קרב, בדקות במטרה וועל הכל - חברות מופלאה.

דן ויסוי בחיהם היו לא רק לוחמים, אלא גם אנשי חזון ויצירה, כאשר הקבוע והנתנווה היו מוקור הרשאה, ובתיים - בית מאיר ולאה ספרי, היה מעוני לא אכזב להתגלמותו וליצירתו של נער עברי קוף-קומה, מאמין בעצמו ובעתידו כאן בארץ ישראל. ספריא וסיפא מהווים את אישיותם של דן ויסוי. עם ישראל ידע תמיד לזכור את גבורתו ולהאדירים. בספר השמוניים א', בפרק ו', מסופר על הקרב

והאמונה בהם, ואהבת עבודת האדמה, לדורות הבאים אשר לא הכירו את דן וויסי ספר, בחיהם. ב- 6 באוקטובר 1973, נמצא דן, איש המילואים, בקיבוץ ביבון, נשליך תרצה והבניס גל ונוי. עוד באותו יום, ובראש פלוגות טנקים, יורד דן דרומה לכיוון התעלה. המצרים פלשו וייש לעצור בעמד. בראש 14 טנקים, דוחה הוא לחיזית, על שרשראות. הטנקים לא היו כשירים, האנשים עוד לא היו מוכנים, אבל רוחו הייתה איתה איתנה ואמונתו לא הייתה מסוייגת: אפשר לעצור בעמד. עםليلת, מגיע הגדור לאוזר קוטורה - רומני, מתקלך ונע לכיוון טסה, כאשר חלק מהטנקים של הגדור מופנים לאורה הצפונית. גודדו של דן מונה אז 11 טנקים בלבד. להזיכר לכולנו, גוד טנקים פירשו 36 טנקים. דן מכב פקודה להtmpעם עם הכוח בקו החזית, מול האויב המצרי.

ב- 8 בחודש, בעשויות אחר הצהרים מפתחה קרבי שרין בשירון. דן ויחידתו מוגפים קשות וסופגים אש ארטילירית וטנקים והוא מוקף במעלה מ- 100 טנקים מצריים, מלווים בכוחות ח"ד גדולים, ויחידות טילים נגד טנקים. דן משפר עדות לפנים, ליזור מעג עם האויב. היה ברור כי אם הגדור, המונה רק 11 טנקים, לא יכולlich לעצור את התקפה המצרית, עשויים המצרים להגיע עד טסה. דן מקבל פקודה להחזיק מעמד בכל מחיר, והוא - למד קרבנות - לא זוקק לפקודה זו, כי יודע

התקפית שהוחמזה -

8.10.1973

ב-8 באוקטובר נלחמו, נפצעו וננהרגו חיילים בשדה הקרב, תוך אמונה בעצם ובעוצמת המعرצת. חיילי גדוד הטנקים 19 עמדו ביום

זה בראש התקפת הנגד בדרום ובגוף את התקדמות הארמייה המצרית השנייה. התחששה הקשה של החמזה והאמונה בתפנית שעמדה להתמשח מלווה את המג"ד חיים עדיני עד היום. לא המפקדים הבכירים היו במערכת האמיתית ב-8 באוקטובר 1973, אלא הלוחמים אשר נשאו בגופם וברוחם את הקרב, תוך הפגנת דבקות במטרה, חברות, נחישות ועוצמה נפשית, מעלה ומעבר למה שידע צה"ל במלחמותיו הרבות.

אל"ם (מיל') חיים עדיני*

לב בלתי רגיל של לוחמים, ושל דור שהאמין ומאמין בעמידה ובקיומה של המדינה, מאייך גיסא. ב-8 באוקטובר 1973 התיעצב לראשו צבא המילואים בחזיות. במעט הטנקים שהיו ברשותו, ותוך אמונה שהפקוד הזכה"לי מכיר את החזיות, ידע את האויב ופקודותיו הינן אמיתיות, הסתער ללא היסוס על מערבי האויב אשר כיסה באלפי את אזור התעללה. הכוח נגע ביום זה בימי טלית סואץ לבדו. הכוחות שהסתערו היו מעטים – גדוד טנקים בודד, גדוד 19 עם 24 טנקים – אך התקפתם בערך מ"פ מגודד 19: "במרחק 500 מטר מהסוללה

לבע מתקפת נגד, אלא בגלל חוסר התבוננה של דרגי הפיקוד – מפקדי חיזית ומפקדי אוגדה – שלא השנி�לו להפוך את עוצמתה הכוח שהתרנכו והופק בידם, לביצוע המשימה ולהכנעת האויב, ובכך להביא לתפנית, אשר הייתה מקצתת את המלחמה. מלחמת יום היפורים מצטיירת בעיני ובבים בעם, ובמיוחד בעיני אלה שלא חוו את המלחמה, כמלחמתה של חילון מושלם, ולא כקרב גבורה יליאי של נוער ושל לוחמים, שעמד בפרק מתוק אמונה כי בהם וرك בהם, תלי העתיד של המדינה ושל עם ישראל. מלחמת יום היפורים הינה מלחמה של כשל הנגוטי מחד גיסא, אך של אומץ ביעני זו. ביום זה הנחית צה"ל, בעוזרת כוחות המילואים שהצלוו להתרנכ בחזיות, את מתקפת

זהב שיפ במאמרו "השミニ באוקטובר": היה החשוב ביותר במהלך מלחמה "שהתפרנס בעיתון הארץ", מספר חודשים לאחר תום קרבות, כתוב: "היום החשוב ביותר במהלך מלחמה היה להערכתי, يوم שני – 8 באוקטובר, שהוא היום השישי למלחמה. ימצאו ואנשי שיחלקו על הערכה זו. אלה ייקבו מן הסתם את יום הצלחה של צה"ל למערב התעלה. ככל שחולף הזמן ומתגלים פרטיהם נספים (בחולקם שלא היו ידועים גם למפקדים עצם), בילג' גודש האירופים והפרטים) כך מתחזקת דעתינו בעניין זה. ביום זה הנחית צה"ל, בעוזרת כוחות המילואים שהצלוו להתרנכ בחזיות, את מתקפת הנגד הרואה שלו בחזיות המצרית".

עם חלוף העתים, מתחזקת הדעה כי התקפת הנגד של ה-8 באוקטובר, גם אם לא הצליחה, נתנה לצה"ל עוצמה מרבית, שתוצאתה באו בהמשך, עד ההכרעה הסופית של המלחמה. תפיסת צה"ל על כל שדרותיו, הייתה והינה, כי בניסיונות חינוי יש להגביל ומידי על כל פורענותו. ב-8 באוקטובר בא להדי ביטוי תפיסת צה"לית זו. כישלונה של הפעולה נגע לא בגין חוסר היכולת של אשיש השרה

התקפת הנגד שלא הייתה

טיל ה במסגר

זו של גונן לבון הינה תולדה של תכנון צה"ל מוקדם, מיום 7 באוקטובר, שהתפתח בפיקוד דרום ושתכליתו להפוך את המציאות שוכפתה עם צילת התעללה על ידי הצבא המצרי, בהתקפת הנגד על-אוגודתית.

3 אוגודות היו אמורות לבצע את התקפת הנגד: זו של ברון, זו של שרון וזו של אלברט, כאשר בחזית הדרום, לרעתם, ב-8 באוקטובר, התרכזו כבר כוחות מילואים וברשותם כ-500 טנקיים. משלוש האוגדות רק אחת נכנסה לקרב. סיוע אוורי רציני לשירותו התוקף לא ניתן, והמצרים הוסיפו להעיבר כוחות ולהתבסס בגודה המורחית. בפועל, שתי חטיבות היו צרייכות לנوع במקביל בשטוח שבין ציר הרוחב, וחטיבת שלישית על ציר הרוחב, תוכננה להיות עתודה.

בשלב זה, החלו לנוע שניגי גודדים, גודוד אחד בפיקוד עمير יפה וגודוד שני בפיקודי. במפקדת פיקוד הדרום נוצר הרים, בשעה 09:00, שכוחות אוגודת בין אינם נתקלים בהנוגדות רצינית (хиיזוק לטעינה זו אפשר לראות בדבר משה דיין בספרו "אבני דרך"). בעקבות כך, הורה גונן לבון על שינוי בתוכנית התקפה, לפיו הכוחות של ברן יפנו מערבה לעבר "חו"זון". גונן, שלא היה מודיע לנעשה בחזית ודיוחים אמינים אודות הענשה בחזית לא הגיעו אליו, הורה לצלוח את התעללה על גשר מצרי באוזור "חו"זון" ולתפסו מאחור בצד המערבי. בשעה 10:40 הнич גונן, למורת המציאות בשטח, שאוגדת ברן מלאת את משימותה והוא הורה לאוגודת שרון לנוע לעזר הגדי כדי שישפיך לתפוס לאור היום גשר מצרי נוסף וצלוח את התעללה באוזור סואץ. ואמנם, אוגודת שרון ירצה דרומה, לפני שהתרבר אס אוגודת ברן מסוגלת לבצע את המשימה שהוטלה עליה.

בפועל המציאות הייתה כך: אט חנין הלילה עשינו על כביש הרוחב, כשלושים ק"מ ממזרח לתעלת סואץ ולמעוז "מלון". בערך ב-05:00 של ה-8 באוקטובר התחלנו לנוע לציר "מאדים". ענו באופן רצוף אחר גדרו של עמי. בשעות הבוקר הגענו לציר "חיצית", הוא ציר חיל התותחים הנמצא מספר קילומטרים ממזרח לתעללה. קיבלנו פקודה לחבורו לגודוד של עמי. התקדמנו ב"חיצית"

קצת יותר דרומה וירוה מערבה". המשמעות מתיאור זה: המשימה החטיבתית שאמורה הייתה להיות אוגודתית, בוצעה בפועל על ידי גודוד 19, הנמצא לבדו בחזית מול האויב, מסתער לבדו לעומק מערכיו האובי, ללא קבלת עזרה מאר' כוח. הגודוד הגיע עד לפאות התעללה ושם נעצר.

גודוד "מחץ" בפיקודו של עמי מורג, מפקדיה 421 של חיים ארוז באוגודת שרון, צפה במערבה. בספר שהוציא עלי ידי הגודוד "אוקטובר 1973 – סיפורו של גודוד מחץ" מאת ב' ז' קידר, נכתב: "בשיטו הנמוֹן שמשמעותו לגודוד נאו כוחות דבבים שלגון. דמה היה שהנה הנה, עומדים המצרים להיזרק מקו המים. עוד כמה דקות אמר אחד הטנקיסטים, 'וهم מצרים'יעשו תחרות שחיה'. מיק, מפקד פלוגה ז', ביקש מפעם לפעם, רשות להתקדם מערבה. כשנענה בשלילה, זرك למג"ד בקוצר רוח: 'אם ככה, עוד מעט לא יהיה לך ולצ'r' (קוד פלוגה ז'). אלא שgam'ך קיבל תשובה שלילית בתורה, כשהבקש רשות מהמח"ט לפrox אול' המים. תחת זאת נאמר לו, לשוב במחירות דרומה, אל כביש הרוחב, ולנוע עליו במחירות דרומה, אל מעברי המתלה. הגודוד רק התחליל לנוע מזרחה, והנה נכנס לרשות הגודוית גבי עמי, מפקד חטיבת אוגודתו של ברן. הוא ביקש מהמג"ד להצטרכר אליו מיז, כדי לנסות להבקיע יחד לאזר גשר פירדאן. המג"ד ביקש אישור מן המה"ט חיים ארוז, זה פנה לאלו' שרון וקיבול תשובה שלילית. פניה נוספת של המה"ט גבי אל המג"ד, עברה שרשות בקשנות דומה, ושוב הורה מפקד האוגדה לגודוד לנוע למתקלה בכל המהירות. אז התפרק גב' לרשות קורא: "החברה של נקטלים ואתם מתווכחים?!" חיים המה"ט הסביר לו את המצב והמג"ד הורה, "במצפון שותת דם", כפי שיכתוב לימים, לנוע אל המתלה.

хиיזוק לתיאור זה, אפשר לראות מציגוטו נסף המופיע בספר הנידון, המציג את אמן של אב שיר "הארץ", תחת הכותרת "גרסת האלו' אדן": "לדרבי, ביקש האלו' אדן (ברן) כי אחד מגדודיו של שרון, שניצב בஸמרק, יסייע למדור התוקף לי הפירדאן. מפקד הגודוד מאוגדת שרון סירב לעשות זאת משום שקיבל הוראה מפקדיו שלא להצטרכ אלינו להתקפה זו."

גודוד 19 נלחם בלבד מול הארמייה השנייה, ביום 8 באוקטובר התקפת גודודית – 24 טנקים, מג"ד, בפועל התקפת גודודית – 24 טנקים, מג"ד, מ"פיהם, מ"ט"קים וטנקיסטים ייחד עם סמ"ט החטיבה, שיילה ששון ועוד טנק בווד מגדוד 198 שבעתנו הצלחן לתקפה. בשעה 10:20 הורה אלף פיקוד הדרום שמאול גונן (גורודיש) ל'ברן' לצלוח את התעללה, במחירות האפשרית בסביבת "חו"זון". תשובה ברן הייתה: "אנחנו נעשה את העסק כמה שייתר מהר". פקודתו

עצרתי. קרייאתו של המג"ד להמשיך הנעה אותו קדימה. כשהגעתו לתוכה תחת הווה וכוחתי כי 2 טנקים עדים נותרו פעילים ובניהם הסטובבו כמה עשרות חילילים מצרים, מצודים בא-פ-גי' ונק'ל. החלהטי לחסל קודם כל את הח'יר שדרוש ממש מתחת לטנק שלו, ואז פניתי מכיוון ההסתערות של שמי שמאללה. נסעתו עוד 20 מטר ואז נגעתי ממשאל במנוע, והטנק נעצר. תוך שנייה נוספת נפצעתי בצוואר, נראה מא-פ-גי'".

גודוד 19, שהינו גודוד טנקים מילואים, מהוותיקים בחיל השריון, גויס ב-6 באוקטובר, התארגן ברפייה, וכבר מעדבבו של היום התקדם לכיוון התעללה, על שרשראות. למרות הכוח הניתה מהירה והגודוד היה ערוץ לקרב, בלבד 3 פלוגות הטנקים שלו, בראשות המ"פים ייבר מתניה, יעקב זעירא וג יורם מורג. הגודוד היה שיר' לחטיבת 204 (60 לשעבר) אולם כבר ב-7 באוקטובר הוכפף הגודוד לחטיבת בית הספר לשריון (חטיבת 460), בפיקודו של גדי עמר. המפגש בין צבא המילואים לצבא הסדייר, ב-7 לחודש היה קשה. לנגד עניינו התגלו חילילים – טנקיסטים – שהזورو זה עתה מקרובות קשים באזורי קנטורה, כשבהם עייפים ופגועים. בשלב זה, החטיבת כללה 2 גודודים – גודוד סדר 198 וgodod 19.

בספר "גוד טנקים 198 במלחמת יום הכיפורים" (דראה סקירת ספרים בגילון 18 של "שירותן") מתואר חילקו של גודוד 19 ביום 8 באוקטובר כלהלן: "בבשיבות השעה 09:00 נמצא גודוד 198 בסגול, מדרום לציר 'ערוב' והמג"ד איתור מטרות גוריות ירי ונונן קורות אש. לאחר זמן מה, החלית המה"ט לקצר טוחה לכיוון התעללה, והורה לגודוד 19 להתקדם על ציר חביבה, לכיוון מתחם המעוזים 'חו'זון' במטרה לתפות גשר מצרי ולהעיבר עליו מחלקה טנקים לצד המערבי של התעללה. גודוד 198 קיבל גם הוראה לנקוט מושתת ונשאר עמדות חיפוי לתנועה של גודוד 19 ... בשעה שהגודוד (198 – הדגשה של ח' ע') שיפר עמדות ופינה טנקים שנפגעו לאחר מכן, הגיעו גיינו לאחורי, המופיע בפרק אחד מהרשות בכתמה כלים נותרו 4 פגעים רק ששבטן התהומות בכתמה כלים נותרו 4 פגעים בלבד. لكن ניתן אישור לכמה טנקים לדלג לאחר מכן, כדי למלא תחומיות ואילו יתר הכוח הצעודה להמשיך ולהחזיק בגזרה. במקביל, כפי שהעיד לימיים המה"ט בזעפת אגונט, נלחם גודוד 19 מדרום, באוזור ציר חביבה. הגודוד הזה קיצר טוחה לכיוון התעללה, בмагמה להשמיד את האויב ולגלות גשר מצרי, כדי להעיבר עליו כוחות לכיוון מערב. 7 טנקים של הגודוד נפגעו כשותך בכווות ח'יר מציז ב-בנ'ט. כמו כן, נגע בניתים טנק נסף של גודוד 198. עمير יפה, מג"ד 198, העיר בזעפת אגונט: "אני בקשר מתעדכן (מג"ד 19) הסטובן מדרום ופונה למפקד העוזבה ומבקש ממנו לסייע בחילצנו ממש. אני מפנה כוח (2 טנקים)

לא כבשנו את הפירדאן, אולם ברור שבמננו
אותם".

לימים יספר כי "הה ניצחון" הגיע ל"בור" במטכ"ל
ונני הכנס פתק ליישוב הממשל בה דוחה כי
כוחותינו צלחו את התעללה. לדאוני הרב, באוטה
עת כבר אבדו אז לכוחותינו 19 חברים ועימם כ-
35 פצועים, ומתחם 24 טנקים נשארו רק 7 טנקים
לפעה.

לאחר המלחמה טענתי, ואני מחזק בעדתי זו גם
כיום, כי אם צה"ל היה משכיל לרמז את הכוח
שהצטבר בגזרה, דהינו 2 האוגדות של ברן ושרון
(אשר רבים בינויהם עד עצם היום הזה), ולהפעילו
ביחד, הרי שלמלחמות ים הימיroot היהת מסתiemת
באוטו ים או לפחות היהת נוצרת תפנית ממשית,
אשר היה בה כדי ליעזע את הצבא המצרי ולהביא
לסיום מוקדם יותר של המלחמה.

בל נוכח שב-8 באוקטובר נהרגו 114 שריוןאים
בשדה הקרב בדרום, תוך אמונה בעצם ובუכמת
המערכת. לדאוני הרב, לא המפקדים הבכירים
הייו במערכה האמיתית ב-8 באוקטובר 1973. ביום
זה היו בשדה הקרב לוחמים אשר נשאו בגופם
וברוחם את הקרב, תוך הפגנת נחישות ועוצמה
נפשית, מעלה ומעבר להמה שידע צה"ל במלחמותיו
הרובות. הגעה העת, לאחר שלושים שנה, כאשר
מדוברים על אנשי המלחמה, לתאר את אנשי
המלחמה האמיתית שלא זכו לכותרות, אלא
לפצועים, שלא זכו ל"מלחמות גרגלים" אלא
למלחמה קשה ואכזרית באויב והפגנו רוח קרב,
דבקות במטרה ומעלה הכל - חברו.

ולעומת זאת, הגעה גם העת לחשבון נפש נוקב
של המפקדים הבכירים, ברמת מפקדי האוגדות
והפיקודים, אשר היה ביכולות להביא להתקפת נגד
אמיתית ולגורם לתפנית במערכה, אותה תפנית
שהוחמצה, החמזה המלווה אותנו מזע ודע היום!!!

אל"ם (מיל') חיים עדני היה מג"ד במילואים של
גדוד 19, חטיבת 204, שהוכפף בראשית המלחמה
לחטיבת בית"ס לשוריון, ונפצע ביום 8.10.1973
במלחמת ים הימיroot.

המדבר, הושט היד וגוע בה. אולם המציגות טפה
על פנינו וכוחנו לא עמד לנו לגבור על אלף מצרים
שעמדו מולנו, כאשר כל תגבורתו או כוח נוסף לא
נע בעקבותינו. ומסתבר, גם בדיעד, כי לא הייתה
כל תוכנית וכל כוונה, לבצע ייחד אתנו התקפה
אוגדתית. וכמו שאמרתי וחזרתי - גדור 19 נלחם
לבדו, יצא משדה הקרב, ולאחר פצעינו של המג"ד
השיכל לחזור לעצמו, כאשר המ"פ עזב צעירה
קיבל את הפיקוד על הגדור והמג"ד בבית חולים.
הקרב של גדור 19 מתואר על ידי אליעזר יפה,
מ"מ בפלוגה של יירוא מורה, גדור 19: "ירדן בצר
הרווח דרומה ואז פגשו באנסים שעשו את
המלחמה. חבותת סדרים, שידי הכוחות שעמדו
משבত בתופת, ו록 עכשווי נתקבצו, קפואים
מוזעוז, והקרב עדרין לפנינו. התקדמנו באשمرة
לייל אחרונה אל התעללה, אל גשור פירדן. תחילת
"טפטפה" הארטילריה, ואחר כך ניחתה עליינו.
מרוחק ירו טנקים. סוף סוף השבנו אש מטווחים
ארוכים ואז קלנו פקודה להסתער על הגשר.
הסתערנו - 3 פלוגות... גדור... יצאונו 7 טנקים
מהתופת. פלוגות מתניה, פלאות יירוא ופלוגת צעירה
- פלוגות שנכנסו אל האש... התופת! מכל עבר ירו
בנו טנקים, כלוי נט", טילים! השיטה שירץ מצרים.
איש איש נלחם על נפשו, לעצמו, השמיד טנקים
של האויב, השמיד חי"ר. נלחמו באש, בעשן,
באיימה. לא היה שם כל קרב טנקים. היה קרב
פנים אל פנים. הם היו ובים כל כך... מכל עבר.
ראינו טנקים שלהם נפצעים, וمبין תמרות העשן
והאבק היבטנו בהם שנייה כשם עולים בהבות.
חברינו גנחים, החלו לחפש דרכם אל מחוץ
לזועעה המתופצת ואנחנו המשכנו לירות
ב"עווזים", להטיל רימונים, לירוט בתותח. המג"ד
נפצע באורח רציני, סבל מכך מכ Abrams. חילצנו
אותו עם שאר הפציעים ונוטרנו בשטח. זה השפיע
על המורל, ועוד איך, אבל המשכנו. נסוגנו כמה
טורים לאחר מכן, מלאנו את הבטנים, חזרנו לפנים
ואז חזרנו שוב לאחר מכן, כשלל הסייפים חברה
שחלצנו ופצעים רבים. הקרב תם. ואני יודע דבר
אחד - בלםנו אותם! הם "דקוק" אותנו נוראות,

והגענו לעמי. עד אז לא נתקלנו באויב. גדור של
עמיר היה בעמדות סטטיות. הטנקים שלו ירו
מרוחק לעמדות של האויב, וספגו התקפה
ארטילרית של המצרים. הגע אליו הסמ"ט שילא
ופקד עליינו לנעו ב מהירות מעוז "חיזיון" ולהשתלט עליו. הובטה
לගדור כי קיבל סיוע ארטילרי ואוירוי וכי כוחות
נספים של האגדה והחטיבה יפעלו ויחזקו אותו.
תמונת האויב לא ניתנה לגדוד, לא עם החבירה
לכוחות החטיבה הסדירה וגם לא לפני התקפה
על הפירדאן. מסתבר גם שתמונה זו לא הייתה
נירה לפיקוד אשר פקד על התקפתו הנגד. קיומה
של הארמיה השניה, סדר הכוחות שצלח את
התעללה, עוצמת כל שנסח שביבו וכומוון
היו יודעים לאלו מלח"ט. כפועלי יצא מכך לא ידעו
מי האויב שלפניו. בל נוכח כי מדובר בגדור
מצא עצמו בחזית, מול האויב, כאשר האסטרטגיה
הכח"לית בונה על כך שהצבא הסדיר על מפקדיו,
מקבל את צבא המילואים ומהובתו להנחותו
ולהדריכו, כי בידיו האמצעים לך. כיון שלא מסר
לי המידע, לא הייתה בטוח שאקבל סיוע ובקשתי
פירוט. הפוקה היהת: "חיים, קיבל את כל הסיוע
שתצרך.נוו!" עדין לא הבנתי לאיזה תפרק לKO
נקלע צה"ל בטבח הימי שנכח ניצחון מהיר,
ששבאוני מהדחתת הפוקה לנעו ולתפס את הגשר
על הפירדאן. הגדור נע קדימה רק עם הטנקים,
כאשר כל היחידות הלוגיסטיות של הגדור, בפיקוד
הסמ"ט, נשארו מאחור. עם 24 טנקים התקדמנו
לכיוון התעללה, 2 פלוגות מלפנים ופלוגה אחת
מאחור, כאשר לצד נמצא ונלחם כל העת שילה
בתיק"אקיינוס" של חי"ר מצרי. כל חיל היה בתוך
מחפורת אישית. הם ירו בנו, מעבר לתעללה,
בעשרות טילי סגרו (שלא ידעו כלל על קיומם,
מהותם ועוצמתם), ובכל כי הנ"ט שברשותם כולל
אר-פי - ג'. זאת הייתה אמורה להיות התקפה
אוגדתית - לא חטיבתית ולא גדורית. ראיינו טילים
עצמוני לבן מערך האויב. פקדתי במקירפון על
אל הטנקים המסתערים. פקדתי במקירפון על
טור זמן קצר, השמידו לנו המטנקים 4 טנקים.
התקדמנו והגענו עד למרחק של כ-500 מטר
מהתעללה. זו הנקודה הקרובה ביותר אל קו המים
שכח"ל הגיע אליו, עד ליום הצליחה. אלפי מצרים
הקלפו אותנו. לא יכולנו לירות עליהם בכלי נשקנו.
لتותחים לא היה כל עורך. חרם"ש לא היה לנו.
נאלאנו לירות ב"עווזים". זה היה בבחינת "לעג
לרשות". ואז קרב מדהים. המצרים יצאו
מחפורותיהם והתחילה לברוח. הם ברחו
בהמונייה. כמו שנלחם בתוך טנק נגד הצבא
המצרים, במהלך קרבם ובמלחמה שנות הימים,
והיה שותף במהלך הלחשה, חשתי את שיכרין
ההצלה. האויב ברוח. פשוט ברוח. הכרעה של
המלחמה יכולה היהת מונחת לפניו על משטח

חיילים מצרים בפרקcia בסוללה בצד היישורי של תעלת סואץ

האם אוגדה 162 השחידה לבדה את חטיבה 25 החרית?

דן קריינט*

עד לרגע שנוצר המגע בין חטיבה 25 המצרית לפלוגה א', בשעה 13:30 בקרירוב [הקרב עצמו התנהל עד השעה 17:00 ולא הסתיים תוך רבע שעה כפי שפורסם בכתבבה בידיעות], לא נורה על החטיבה המצרית אפלו פז אחד. יש להניח שאילו הטנקים של פלוגה א' מגדוד 407, שחוגרו, בשעה 14:30 לעורף, בטנקים של פלוגה צ' מגדוד 79, אשר הגיעו יחד עם מ"ט 14 מאיזור ציר 'שיין', לא היו נמצאים במקום כוחם בולם - היה ראש הטוור של החטיבה המצרית מגיע לראש הגוש. הכוח הבולם עמד בשטח מישורי לחטוטין, ללא עדמות מדרום לעילקון' על ציר 'קסיקון'.

טנקים של חטיבה 217 [נתקה] הגיעו לאיזור הגבעות שמאחור רק סמוך לשעה 15:00, ככלומר בשעה וחצי לאחר שהחל הקרב. זה פרק זמן סביר, בהתחשב בעובדה שעדי שנקלה ההודעה של אמןון רף מ"ט 14, על המגע שנוצר, ועד ש'ברן' הכנין נוהל קרב שאמור "לרדת" לחטיבות, לגודדים ולפלוגות, ועד שהכוחות - שחולקם היה במרחך רב ממקום המארב - הגיעו אליו. ציריך לזכור שמדובר בנוקי' שוט ולא בכוונות פורומוליה. 1. בסיוור שנערך לאחר המלחמה 'בגיא הריגה' של חטיבה 25 המצרית התגלתה העובدة החד-משמעית שככל טנק שפה בצדפון ואותו 62 הגיעו בחזרתם, ככלומר מכוח שהיה הצדgeo טי-כח לא היה מאוגדה 162 אלא הטנקים של פלוגה א' מגדוד 407, שאליה הctrופר מאוחר יותר פלוגה ח' של גודוד 79 ומה"ט 14 [רשף].

ambil להעמיד את הדברים על דיקום.

* דני קריינט, מכפר הס, היה מ"מ בפלוגה א' גודוד 407 במלחמות יום-הכיפורים

פלוגה א' מנתה בשלב זה 4 טנקים. שלושה טנקים של הפלוגה עצמה, שעיליהם פקדו המ"פ רס"ן אחד גורס, הסמ"פ סרן אליל הררי ומ"מ 2 סמ"ר דני קריינט, שאלייהם הctrופר סגן צביקה [פוקס] יוגב מ"מ בפלוגה ב' [של בסין] של ס"ן גלעדון גלעד זיל, שהייתה הטנק היחיד שנותר מהפלוגה שהושמדה כולה במהלך הצליחה, בצדota 'טרטור' 'קסיקון'. סגן יוגב, למולו הרב, 'פיספס' את הפניה לציר 'טרטור' והמשיך בתנועה על ציר 'קסיקון' וכך ניצולו חיו. שאר שנות הטנקים של פלוגה א' נפגעו במהלך הצליחה בצדota 'עכבי' ובבוקר ה-16 באוקטובר, בניסיונות החילוץ בצדota 'טרטור' 'קסיקון', של צנחו המילואים של גודוד נתן שנורי ופלוגה ב' של גודוד 407, פלוגתו של ס"ן אמןון גלעד זיל, שקיבל את אות הגבורה על חלקו בקרב. לאחר שנוצר המגע בין פלוגה א' לגודוד החוד של חטיבה 25 המצרית, דיווח המ"פ גروس למפקד חטיבה 14 אמןון רף, שנמצא באوتה עת יחד עם הגודדים 184 ו-79 ועם פלוגה ג' של גודוד 407, בפיקוד רס"ן גבי ורדי, שהייתה ת"פ גודוד 184 באיזור ציר 'שק' במאחז בלילה לכיוון צפון, למונעת מתקפה של ארגמיה 2 על ראש הגוש.

מה"ט 14, רף, דיווח למפקד אוגדה 143 שרון ולמפקד אוגדה 162 ברן על המגע שנוצר בין פלוגה א' לבני חטיבה 25. הצעתו של אמןון רף הייתה שכוחות חט' 14 בפיקודו יבלמו את החטיבה המצרית ושוכחות אוגדה 162 יניחתו התקפת נגד מכיוון מזרחה. בעת שנוצר המגע לראשונה היה מפקד אוגדה 162, ברן, בחפ"ק שלו 'כישוף', חטיבה 217 בפיקוד נתקה ניר ההייה באוזו ציר 'טרטור', ואילו חטיבה 55, של אריה קרון, הייתה באוזו ציר [מנדייל], ציר הרוחב ליד מעבר הגיא.

בסדרת הכתבות שהtrapסמה בעיתון 'ידיעות אחרונות' בחודשים האחרונים בנושא הקלטות הסודיות שנחשפו ממלחמות יום ה-28.8.2003 בMODULE 7 ימים כתבה מאת רונן ברגמן וגיל מלצר ואשר דנה בהשמדת חטיבה 25 המצרית, אשר ניסתה לנתק את ראש הגוש "במצמד".

בכתב זה נכתב כי האלו' 'ברן', בקריאת מהירה 217 ומושכלת של שדה הקרב, שולף את חטיבה 25 של נתקה, מתגבר אותה בכוחות, מכין מרוב, מזנק ותיק ובע שעה מצליח את כל החטיבה. התיאור כפי שפורסם בכתבבה מסלף את העבודות האמיתיות כפי שהן באו לידי ביטוי בצהרים יומ 17.10.1973. מהתיאור הנ'יל יכול הקזוא המצוי להבין שאוגדה 162 לבדה השמידה את חטיבה 25 ולא כך הדבר. כדי להעמיד את הדברים על דיקום להלן השתלשות העניינים של כל השלבים של השמדת חטיבה 25 המצרית, על-פי עדות אישית, שמקבלת סיוכין מתחקיר הקרב שפורסם בבטאון "מערכות" לאחר המלחמה, ומספרו של נשיא המדינה לשעבר, אלוף חיים הרוגז זיל,

בספרו: "עם לביא יקום", עמודים 220-221. מי שאיתר לראשונה וייצר מגע עם חטיבה 25, חטיבת העילית של הצבא המצרי שהייתה מצויה בטענים מס' 62, 62, הייתה פלוגה א' של גודוד 407 מלחטיבת טון 600 [של טוביה רביב] שהייתה מצויה בטנקים טי-60-60-1-1 בפיקוד רס"ן מציגת בטנקים פטון אם-60-60-1-1 בפיקוד רס"ן אהוד גROS, אשר סופחה ערב הצליחה לחטיבה 14 ואשר באותו לילה פרצה את ציר 'עכבי' ממערב למזרחה ואיפשרה את מעבר חטיבת הצחניים 55 [של דני מט], את מעבר התמסחים והטנקים של חטיבה 421 [של חיים אחר].

צלחת תעלה סואץ בחלחה יום-הכיפורים, 1973

בימים אלה אנו מצינים 30 שנה למלחמת יום-הכיפורים. אחד המבצעים הגדולים, המורכבים והמושלמים ביותר במלחמה זו הייתה הצלחה של תעלה סואץ והעברת הלחימה מערבית לcontra, לעקיפתה של ארמיה מצרית והאיום על שטח מצרי מיושב. הצלחה הייתה אכן דרך ושינוי ממשעוני של המערכת כולה. לפניו סיפור הלחימה והצלחה של מפקד פלוגת הטנקים הראשונה שצלחה את תעלה סואץ. הטנק של המ"פ, על אף שנפגע, שרד את כל המלחמה ומוצב עדות במוזיאון הטנקים שב"יד-לשריון" בלטרון.

רס"ן (AMIL) יוסי רגב*

והאפשרות לשנות את דרך הלחימה. היה علينا לתכנן צלחת מכשול מים רחב – תעלה סואץ – באזור שנמצא בשטית אובי, להבקיע אזור שהיה תפוס על-ידי כוחות אויב חפורים ועם מגני נ"ט, באזור בו צו שבו מציגות תעלוות רבות ושדות מוקשים. נדרשו לארגן כוח רב להבקעה ולהקמת רשות, ובישוף של כוחות הנדסה, כוחות בילמה, כוחות לחימה ורגלים ושריון. נדרשוalamona כי אפשר להקים ראש גדרה השנייה של התעלה אך זה מחייב תעוזה בלתי רגילה, ארגון יכולת הפעלה ויזירות רבתה. נראה כי מי שקיבלו את החוללה היו בעלי אמונה חזקה בעצם ובנו. משימת ההבקעה בצייר התונעה "טרטור" ו"עכיבש" הוטלה על חטיבת השריון של אל"ם אמן רף ועל חטיבת המילואים של הצחנים. המשימה של חטיבת הצחנים של דני מיט הייתה לצלוח את התעלה בסירות גומי וליצור ראש גשר בגדר המערבית. על חטיבת 4, חטיבתו של אל"ם חיימן ארז, הוטל על חטיבת המילואים של אל"ם בפיקודו של מג"ד 257, סא"ל שמעון בן-שושן, עליו הוטל Lagerot את גשר הגלים ולהביאו לקו המים. כמעט כל התוכניות התרכו סכיב תנועות כוח זה והגנה עליו. היה ברור תחילת כי זו הלחופה המועדף, שכן האגרר הוא פיתוח הנדי חדשני שנראה ייעיל. הכוונה הייתה להביאו ולדחוף אותו למים, ותוך דקות ספורטיות להפעילו כגשר למעבר טנקים וכלי לחימה נוספים.

הכוונה שנייה היה בפיקודו של סמ"ג"ד גדוד 264 (הגדוד שלנו), רס"ן אילן מעוז, עליו הוטל Lagerot

שהוטל עלי לחת עימי 4 טנקים מפלוגתי, יחד עם פלוגת חרמ"ש מוקטנה, ולהסתנן בלילה מעבר לקו המצרי, לעبور מIDDEN את החולות המפורסמת שנקראת "חמווטל", לחוץ את גבעות "חולות" סמוך לדרך החת"ם ולהתייצב לארב לילה בפאתי המעוות הנוטש "נוול". היה עלי להמתין לאור ראשון, לנסות למשוך למגע את חטיבת השריון המצרית שניצפה מהרבה. במהלך הפעלה מזורה יומ קודם לכך, במקביל נערך החטיבה כולה לקרב מול השריון המצרי באזור גבעות החול שנקראו "ציוונה". יומיים קודם לכך הגיעו לירית חביבה, אך בלחץ האירועים לכין שלחאה לי רעיתיה חביבה, לא חזק את אימונם לא הזמן לי לפתח אותה. באותוليل ישבנו בשקט בטנקים וכן היה גם זמן לחשב מעט על הבית ועל מה שלחלו לנו. בטנק ועם הכוחות פתחנו יחד את החבילה. מלבד המכתבים, הרכות והמאלים נמצאה גם עוגת דבש, אותה אכלנו בשקייה.

עם אור ראשון זיהו אותנו כוחות הסיר של חטיבת השריון המצרי. לפני הפקדה היה علينا להיסוג לאחרר ולהימנע, עד כמה שאפשר, מפתחה באש. חזרנו לאחרר עד מעוך "ציוונה", כאשר חטיבת השריון המצרית נפרסת מדורם לנו ונעה מזרחה. בהגיע הטנקים המצרים הראשונים עד אזור "ציוונה" נפתח קרוב שריון בשירון קלאס. איני בקיא במספרים המדוייקים אך לפ' התוצאות, החטיבה המצרית השמדה כולה ואכלנו לא נגע אף טנק. זו הפעם הראשונה, כאמור, שהרגשנו כי ביכולתנו לשנות את תנועת הקרב. זו הפעם הרראשונה בה חשו החיילים כי נתונים בידיינו הכלים

שימושי כמפקד פלוגת טנקים, בגדוד 264 בפיקודו של סא"ל גיורא לב (לימים תא"ל), בחטיבת 421, חטיבתו של אל"ם חיים ארו (לימים אלוף). הוטל עלי להוביל את כוח החולץ באוגgetto של אריאל שרון לעבר אזור החזיה שנבחר, ולהוביל את קבוצת הטנקים הראשונה לצלה את תעלה סואץ ממערב. במהלך הפעלה זו יצאנו בהפתקה, עם ציוד שריה בחלקו בשימוש ובמחסור רב בפריטים שונים. עם זאת, החטיבה הייתה מאורגנת ומאומנת היטב, מרבית אנשי הכוחות היו בוגרי מלחמת התשה הצלותים והיחידות סיימו זה מקרוב את אימונם – אנשים מאומנים ובועל ניסיון והיכרות טובה עם אזור הלחימה.

בכבה החיליטו, בצדך, להعبر את ציודנו לכוחות הסדרים שייצאו לקרב יומ פנינו; וכך אנו, כוח מילואים, נאלכנו לאסוף וללקט טנקים וציוד אחר מבסיסי האימונים השונים. כמקובל בצבא, התארגנות הייתה תוך כדי תנועה ולייטים תוך כדי לחימה. ביום הראשון של המלחמה השלמנו את כל הדושן עם הרבה אלתו, בעורת יחידות חימוש ואספקה ובעזרה כוחות הסיוע הרבים. כמעט כל היחידות (פחות שליל) היו עם עוזר אנשים, כלים וציוד. בששת ימי הלחימה הראשון השלמנו לא נחלנו הצלחות רבות ועיקר פעלוננו הייתה האגנית, לעירית אפשרות התקדמות של כוחות מצרים.

הלחימה מתעוררת ומתכוונasm לצלחה

השנייג הגדול בתמונה הקרב התרחש למעשה ב-14 באוקטובר, בעת קרב שריון מול שריון. מבחינה הchlilah שעה

יוסי רבי ליד ציריך הטנק טי-55 שצרכיו והונף בפגייתה השנייה

בשעת לילה זו שאל מפקד האוגדה, האלוף אריאל שרון, מי יכול להתקדם ולהגיע לקו המים? עניתי מיד כי אני מכיר את הץיר ואני מתחיל מייד בהתקדמות. בתיאום עם המג"ד גירוא לב, שפיקד על הכוח שלנו, נאמר לי להגיע במהירות למפגש הציגים "עכבייש" ו"טרטווור" ולחבור יהודיו למפקדת האוגדה שתצטרכך לכוון שי. כך המשכנו בתנועה מעורבה על ציר "עכבייש" כשמטה האוגדה של האלוף עם 3 נגמ"שים שלהם מצטרפים אליוינו, כשאנו מוביל והם נושאים אחריו הטנק השלישי בשיריה שלו. נסייתו זו של מפקד האוגדה, בכוח החלוץ שלו, נראית לי כתעה מיוחדת במיניה וגרמה לי לחץ רב. כל מספר דקוט נשאלתי אם אני מכיר את הדורך. אסם אני בטוח בהובלה ובינויו של ואיך בכונתי להתגבר על כל מכשוליו הדרך ואש האויב. לאחר שעברנו את מעוז "לקקן", על חוף האגם המר, פנינו צפונה על ציר "לקסיקון". החלטנו ל��ר את הדורך, לעזוף מגנני נ"ט, להתקדם במעבר הץיר החולי "נחלה", המקשר את הכביש עם שני מוצביי "מצמד", באזור שנקבעה להתקמת ראש הגשר המזרחי למעבר. שוב ושוב נשאלתי על-ידי מפקדת האוגדה ועל-ידי המג"ד שנסע בתוך פלוגותי, האם מוכרת לי הדרך בין שני שדות מוקשים (למזלי הכרתי היטב דרך דרכו זוז המתקופת שירוטי במלחת התהשה).

עם אור ראשון הגיענו לקו המים. בדרכנו לשם עברנו בחלקה הדורומי של החווה הסינית והבאנו את כל כוח המשימה שנועד לצילחה ללא נגעים. זכור לי כי בעת חציית החלק הדרומי של החווה

יכולם כי אנו לקראות מבצע שבו יידרש מכל אחד מאייתנו לתחת את כל שהוא יכול, להיות מותאים מקצועית, ובעיקר להקדיש את מלאו יכולתנו למדוד את המשימות הרבות. הייתה באויר תחושת בטיחון כי ביכולתנו לעשות זאת, אך יחד עם זאת היה גם חשש. חלק מהחיילינו היו שומרי מסורת תחילה כיפור, תלמידים ביקשו, אם ניתן, למן פרקי וחובשי כיפור, תלמידים בקורס הפקודות, כדי לחזק רוחם של הלוחמים. עצתי הייתה כי הפעם יוקדש החזון ללימוד חומר ונשנה של מופת ה"קח".

הצלחה חתckerת

יצאנו לדרךנו בשעת דמדומים, מחוברים לכל רשותות הקשר – הפלוגתי, הגדודית, החטיבית והפעם גם לדשת האוגדתית. התקדמנו מערבה, צפוניית לcir "עכבייש", ערוכים לקראות קבלת פקודה לנעו לעבר התעללה. ככל שנתקפו השעות שמעתי את בעיותיהם הקשות של כוחות ההבקעה והתחושה הייתה קשה. נשברו קווים בקשר, במקומות שמות קוד של ייחודת החלו המפקדים לקרוא אחד לשני בשמות פרטיים, סוג של קירבה והתחשבות, וזה העצים את תחושת השברירות של תהליכי ההליך ההבקעה. במקביל גם בעיותיהם של כוחות הצלחה הלאו והחריפו. כוח הדוברות לא הצליח להתקדם על cir "עכבייש", שהיה חסום בכוחות נספים, והוא ברור כי לא יהיה ביכולתם להגיע לקו המים. גשר הגלילים, בגל גודלו ומשקליו הרבה, העmis של בעיות טכניות שגרמו לעיכובים. היו תקלות לכוחות הגוררים ולא היה אפשר להגיע עימיו לקו המים.

את דובבות הצליחה, להביאן מרחק של כ-40 ק"מ לקו המים, לחברן ולהופכן לאסדות נחיתה המסוגلات לשאת ולהעביר טנקים. עלי הוטל לטפל ולהוביל את הכוח השלישי, הקטן והפחות חשוב, כוח צילחה שהורכב תחילת מפלוגת טנקים, פלוגת חרמש (קורס מ"ס) וגדר הנדסה 605 עם כליל צילחה שנקרו "תמסחים" ("ילואות"). התמסח הוא סוג של רכב אמפיבי גודל נושא מצופים, המתנפחים לקראות הירידה אל המים כדי להגביר את כושר הנשיאה. כל שני כלי רכב מתחברים ביניהם במים לדבורה המסוגלת לשאת טנק אחד במשקל של כ-60 טון.

לאורך כל קבוצות הפקודות השונות ברמת אוגדה וברמת החטיבה, ובסוף ההסברים המפורטים על התנהלות הקרב הצפוי לכל הכוחות, נאמר לי: "יוסי, חשוב שתתדע את התקפייך שלך לגבי כוח הצלחה שלך, תלמד את המשימה שלך, אך חשוב יותר שתתדע מה עושים الآחרים, כי נתנו לכם כלים ישנים, ספק אם יגיעו לך המים. כאשר תשמע בקשר לשגורת הגלילים פרוס על התעללה, עזוב את ה"תמסחים" ורוץ עם הטנקים לחצות את התעללה". תחושתי הייתה אחרת. בערב يوم 15 באוקטובר יצא לי להعبر לגדוד את קבוצות הפקודות. המג"ד נקרא להתייעצות אחרת, הסמג"ד עסק בהזון מערבה של הדוברות ורק עמדתי מול חיל הדרוד, עם כל כוחות המשימה הנספים, להعبر את קבוצות הפקודות האחרונות לפני היציאה לאחד המבצעים המורכבים ביותר שכולים להיות במלחמה. האוירה הייתה מוחשנת. היה ברור

הזהרים צפינו בענן אבק גדול של גדור טנקים מצרים מסוג אס-יו-100, משחיתתי טנקים כבדים, מישנים ומוגבלים (חרשי צricht). פרנסון את הכללים מהורי גביעות באוזור "מקרירה" והמנתו. כך, כאשר התקרבו, ארץ הקרב עימם דקוט ספורות בלבד והם הושמדו.

החבר בתשלה סואץ

בימים הראשונים של אחר הצלה מהזעקה בצד המערבי של התעלה צבא מצרי "אחר", כנראה ליגת שניה, כך שתנתנו לנו היהיטה קלה ופושטה לאת התגנודות ממשית. נדרש לי כי הרשתי לעצמי לאשר לאחת המחלקות לגרור טנק שמנעו נד. יתירה מכך, מפקד החטיבה אף "העיר" לנשלא נגע במהירות כמו "איינסן חאן". לעומת ערב נקראנו לשוב לתעלה ואז הבנו כי למשעה אנו הכוח היחיד שצלח את התעלה באותו יום.

בלילה שבין 16-17 באוקטובר השארתי מחלקה טנקים כדי לאבטחה את המעבר על שור שמעל תעלת המים המתוקים, המקבילה לתעלת סואץ וממערב לה, ואת שאר הכוח ריכוזתי סמוך לתעלת סואץ. עם שחר 17 באוקטובר הודיע לי כי מפקד מחלקה הטנקים שנותרה להגן על גשר תעלה המים המתוקים נהרג, כנראה מטיל נ"ט שנורה אליו, והוצאות יצא מהטנק. הגעתו ב מהירות האפשרית למקום, חילצתי את המפקד ההרוג והרגעתי את הטעותים במקום, התיצבתי במקומו עם הטנק כדי להראות כי אנו שולטים במקום. במקביל פרשתי את כל טנקי הפלוגה לאורכה של תעלת המים המתוקים. כיוון שעל הגשר יכול היה לשמר רק טנק אחד – לקחתי על עצמי משימה זו. השטח משני צידי התעלה היה בניו עם צמחייה צפופה. בעת התארוגנות עדכן אותו שמואל ארז, מפקד מחלקה 3, כי מצחון – מערוב מגעים לעברנו 5 טנקים מצריים. תוך דקות ספורות התיעצב מולו, במרחך של 300 מ', טנק טי-55. פג זאשון שנורה אליו פגע בו וдолיק אותה, אך הטנק המשיך בנסיעה. פג שני גורם לפיצוץ והעפצת ציריך הטנק לתעללה בצד הקביש, ומראה זה נחרת בזיכרוןינו שנים. תוך כדי היריזה שני טנקים נוספים נספחים נעצרים במרחך של כ-400 מ' מהורי שטי גבעות הסמכות לבביש. נסענו מעט לאחר מכן (למרdon אחרוי) וביקשתי הטנק כי כעת נעה שניים לעמדת ירי ונבצע כעת, כמו שאנו עושים באמונינו, "ירז מהיר" על מחלקה, לפי הכללים. וכך עליינו בשנית לפני התרגולות. תוך מספר שניות נגענו שני הטנקים המצריים עוד בטרם הצלחו לירות פג אחד. כעת נשארו לנו במערכה שני טנקים אויבים שלא ידענו את מקומם. התקדםנו מעט ובזערות משקפת ניסיתי לחפש אותם. במרחך של כ-1,000 מ' ריאתי עשן ומעט אבק. zun צפונה מספר עשרות טריטים וכך יכולנו לראות את קצה ציריך של טנק האויב. שוב בירז מהיר של כדורי ח"ש נפגע גם הרבייעי. כעת נותר לחפש את החמשי. כל ניסיונותינו לאתרו לא העלו דבר. במקביל הגיעו הגיוס מהורי המג"ד גירא לב ומסר כי קיבלנו פקודה לעזוב את החץ החקלאי ולהתකם מערבה לעבר השטחים הפתוחים. טענתי כי אסור כעת לנوع, עליינו לאתר תחיליה את אותו טנק

Յוסי עם צוות הטנק שלו מהמלחמות ליד הטנק שלו שבטרון באחד הטקסים שהתקיימו

הסינית נתקלנו בירי לא מדויק לעבר השיירה של הטנק על הגדה. מג"ד ההנדסה 'התלון' בפני כי עלי לנקת בחשבון שאנו מוגנים בטנקים והם חשופים לפגיעה. מתוק 'הלצה' אמר לי בקשר כי אולי נגע בשולם אך הם היכלים שלו ייפגעו אנחנו נהייה אלו ש"יטבעו" בתעללה.

את משימותנו הקשה הראשמה של המלחמה. הצלחנו להביא את כוח הצלחה לגדת התעלה. התוחשה הייתה של הצלחה כבירה, הייתה התרומות רוח בקרב החילים. צורו לי כי בעת ההגעה היה בכונתי לדודת מהטנק, להגיע לנגמ"ש של מפקד האוגדה ולהתלונן בפני מודיעץ הטרוף אלינו למבצע כה מסוכן בתחום כוח החוד. המג"ד גירא לב הרגיע את הדירת הנגמ"ש, אך את הנגמ"ש השני כבר עצר הפג הראשן השוגר לעברו. בכל זאת הגוטי לנגמ"ש של מפקד האוגדה, האלוף אריאל שרון, ורואה איזה פלא – מהנגמ"שים יצאו מספר אלופים וקצינים נספחים. לשאלתי מדוע נשלעו עימנו במבצע מסוכן זה? אמר האלוף: "ראיתי שהוא חשוב שאמצא בכוח החילוץ", על כך לא נותרו לי מילים.

הצליחון

במקביל להכנותינו לצילוח, מקום שנקרוא מאוחר יותר "החצץ", שלחתי את סגני, יונתן אדרת, עם מספר טנקים לסייע לכוחות הצנחנים להשלים כיbos שני מוצבי "מעמד" ולהסס אפשרות הגעת כוחות מצפון מכיוון הארמיה השניה. אחרי שכוחות ההנדסה השלימו את הכנת השיטה והכנת חלק מהדבורון, התחלנו במבצע החציה כאשר אני ע過 בדוברת התמසחים הראשונה עם הטנק הראשון. (מספר תמסחים, מהם הורכבו הדבורות, מצויים במוזיאון הטנקים בלטרון). לפניו נחתו בגדרה המערבית כוחות הצנחנים, שאמרורים היו לאבטחה את שטחי הנחיתה. לروع מלנו ירדו הצנחנים באוזור של לא אפשרר את הנחתת הטנקים וכך, כאשר הגעתו לגדה המערבית של תעלת סואץ, חיפשתי מקום שיאפשר רידת הטנק כשלל, עברו חיל האויר שלו. בשעות אחר-

להגיע לאותו עיקול בכביש ולחפש בתעלת אותו ציר טנק מצרי טי-55 שזכורתי. ואכן, בתעלת, באותו מקום אחרי 25 שנה, ניצב אותו ציר טנק שנתקע אחריו הפג' השני שפגע בו.

מלחמות ים כיפור מהוות עד היום אבן-דרך קשה להבנה ולמחקר, זו מלחמה שנפתחה בהפתעה עקובה מדם, אלפיים איבדו את חייהם ורבים יותר נפצעו. מבחינת הצד השני, המצריים והטורקים, נראהית מלחמת זו כניצחון, בעיקר מהצד המצרי, לפחות מבחןינו מלכתחילה התודעה. מבחןינו מלכתחילה היה לא מוצלח, אך הדריך מלחמת זו, לא מלחמתנו מלחמה זו והיא, לדעתינו, סימן-דרכ ניצחון גדול, לפחות כל תנאי הפתיחה הקשים והכוונים. זה סימן ליכולתנו הצבאית להגן על מדינת ישראל כמעט בכל תנאי,

דבר שיציר את ההבנה לחפש דרך אחרת שאינה צבאיות כדי לדבר עינינו. זורמים לדבורי של האלוף, שרון בעית התאגונותנו וקליטת חילוי המילואים, ביום-הכיפורים 6 באוקטובר, לחזרו להגן על מרחב סייני הנופל.

את המלחמה סיינו מערבית לתעלת סואץ.

למציע הצלחה שנערכ אין כמעט אוח ורע בעובודה רפואית מרשימה ובתוישה רבה הצליחו רופאי בית החולים בא-רב-שבע ולאחר מכן בהסדה עין-כרם לגרים ליחו לעמוד על גולני ולתפקיד. לימים, 25 שנה לאחר המלחמה חזרתי לבקר באותו מקום ובטעהו המינוי של המפקדים שהובילו למבצע, עליינו הווטל לבצעו. בכוחות ההבקעה שנתקלו במערבי אויב קשים ביותר להבקעה נפצעו רבים. לפחותנו, אנו שביצעו את תחילתה של הצלחה,

לטנק שלו לפגיעה. להזמנה של מח"ט, וביעיר שמדובר בחיים ארץ, לא מסרבים. טיפוסתי על הטנק שלו ומצתתי אותו יחד עם קצין האג"ם החטיבתי, סרן צביקה קון-טור (לימים תא"ל), מונחים את מחלמי הקרב, וחשוב יותר, אוכלים מנדינות יrokes וטעימות שישפירו מאוד את ההרגשה. דקות ספורות מואהיר יותר התקרב מולנו גדור טנקים מצרים. לא מצאתי עמדת טובה. כאשר עמדתי גבוה מעל הצריח, מנשה לאט בראש מושקפת את האויב, הצליחஆחד מטנקיו האוביילירות לעברי נסעה של כ- 400 מטר בלבד זיהיתי בין שתי קדרות ח"ש, מתקן חורשה במורחק של כ- 1,000 מטר. חשוב כי אשר תותחו מצד עבר הטנק של גירוא מצרי מתקדם בمهاراتו. בירי מהיר של מפקד, מפרק פיציעתי הייתה קשה, כתפי ורסקה, ידי נקראה, ימיינית ואת גבי. מלחתמי תהה. בעת והותלי למאבק הקשה, המורכב והכווא על חייו ועל החלמתני שארך יומרו משנתנים זמן ובנוסף עד לשיקום ולחזרה למולך חיים נורמלי.

פצעית הימנית נקראה וריאתית המשאלית נשטמה. ריאתית הימנית נקראה, ידי נקראה, ימיינית ואת גבי. מלחתמי תהה. כתפי ורסקה, ידי נקראה, ימיינית ופעיטה בטנק המצרי מעלה ראשו של המג"ד גירוא, אשר נפל לתוך הצריח שלו, מעוצמת הרף וההדף של התותח שלי. שניות אחדות לאחר מכן ראייתי את אצבעות ידיו של גירוא המנסה לטפס מחדש ולבסוף בצריח הטנק שלו ולהבין האם נפצע מטנק אויב, ואני יודע כלל את שאריע. אמרתי לו בקשך: "תראה את הטנק המצרי הפוגע מימיין ותודה לך שאחריך (אני) שירה והציג אותן".

המצעה הקשה וטיקום המלחמה

אחר-הצהרים התייצבנו בכו הגנה על גבול החיעץ החקלאי. לקו שלנו הctrף גם המה"ע, אל"ם חיים ארץ, שעמד לא רחוק ממוני והזמין אותנו אישית

טנק מצרי שנפגע מטוחה קדר

יוסי ניסים צוחת הטנק שלו מהמלחמה ליד הפלג המוצב כיום במוזיאון "יד לשריון" בLETTON

לאחר מכן פגע טיל נ"ט בטנק שלי שמפקד אחר פיקד עליו וכל אנשי הצוות נפצעו קשה, ייעקב גורגוב הטען-קשר אף איבד את ידו. בוקר יום-הכיפורים 6 באוקטובר הוזעקה לשירות מילואים מקיבוצי עין-חרוד מאד. גלתי והתרכתי בקיוב זה והייתי בין הרשונים שגוייסו למילואים לקרהת המלחמה עוד בטרם החלה. לאחר שנתיים של אישוף בתתי-חילים שונים בארץ, יצאתי לחימם חדים והתקבלתי לעובדה במשרד החוץ. ביום אני עוסק במערכת אחרת לחולשת. בתפקידו כשריר ישראל בצלילה הרחוקה, אני שוקד על פעילות פוליטית, תקשורתית, מסחרית ועוד, משקיע מרצו' בשיפור הקשיים והתדרmitt של ישראל. אלה אולי תחומי פעולה רחוקים ושוניים מהמשימות אותן מילאתי לפני 30 שנה, אך בשנייהם לקחתי על עצמי, כמו הרבה חברים, משימות להגנתה של ישראל בדרך הים ולמדינה מתקדמת ומשמעות בחימם של ביטחון ושלום.

* רס"ן (מייל') יוסי רגב, היה מ"פ טנקים בחטיבת 421 והוא עם צוותו בטנק הראשון שזכה בתהלה בתהלה במהלך המלחמה יום-הכיפורים. ביום משמש שגריר ישראל בצלילה.

על מפה משרד מזוזג אפשר בשקט לערוך תוכניות מעבדה, אך באסק, בחוות, באש, בעשן ובלחץ של נפגעים – הדברים מקבלים משמעות אחרת.

בנימה אישית עלי להוסיף כי בליחימת שריון עליינו לחשוב במושגים של טנק, והוא מי שיאמור גוש פלהה גדול, 4.6 מטר, או מונץ שרין זורי חזק ובעל עצמה המייצר אש עיליה. אך החשוב מכל זו מכונה, "מכרבה", שבמרכזה 4 אנשים הפעלים בשלמותם והם המות, הנשמה והלב של הטנק. עימי בצוות היו יעקב גורגורוב, טון-קשר רב-פעלים כל-יכל בטנק. בעת הלחטידות שלנו, לפניו הציגאה מגוליס, השיג עבורה מה גדול של שוקולד לMRIחה ובהדרמן מנות קרם ואוכל אחר, היה זה מזוננו היחיד במשך 4 ימי הלחימה הראשונית. דוד יעקוב התותחן המוכשר, שנדמה לי יש מעתים בין בני נשוי השריון שפצעו בכל כך הרבה טנקים כמותו. מלאתה הנגיעה הייתה בידיו הנאמנות של נסים זורי. היה זה צוות למופת שידעו לישוט את כל הנדרש ושהחר אותי בעט אירוני הקרב לעסוק בשטחה על יתר הכוח. לאחר פיצועתי הקשה ב-17 באוקטובר סופר לי כי ה挫ות טعن כי לא יכולו להמשיך יותר כי המפקד שלהם יוסי נפצע וכך הם חשופים ללא מזל. ובאמת יומיים צפויים רבים על תכנון אפרשי. ליד שולחן-חול או

עשינו זאת כמעט ללא נפגעים. במהלך המלחמה זו קמו מקלטנים רבים, היו הפגנות וודאות חקירה על נושאים רבים. מתחום הפעולה שלנו נראו הדברים אחרים. עברנו משימות קרביות רבות מאוד, קשות ומורכבות, אך הצלחה היא המבצע הקשה, והמסובך ביותר, שדרש תכנון קפדי, כושר ארגון וב[Unit] הרבה יכולת מהלוחמים. את רוב רובן של המשימות סיימנו בהצלחה רבה וב[Unit] קרא את משימת הצלחה, והשוב יותר, עם מיעוט של נפגעים. כל אדם שアイיד חיו הינו עולם שלם וכל נפגע אחר ונכח ספג את כאבו עד סוף ימיו. אנחנו הקפדיינו על סדר, ארגון, יעילות ובעיקר שמירה על חי אדם. כמעט ככל מהלך מלחמתי ידענו את תנאי השטח, את הענשה סביבנו ואת סדר הכוחות, דברים אלו היו תודות לצוותים המצוינים בפלוגה, ניסיונות הרב של החילאים ושיליטות המעלוה של הקצינים. בנוסף לכך, מערך הפיקוד שלנו פעלה ביעילות ובשליטה הנאמנה של נסים זורי. היה זה צוות למופת מלאה. המג"ד גורא לב נמצא קרוב לרוב האירועים ושלט בעילות בנעשה. המה"ט חיים ארנו ניהל את המערכת בהרבה תבונה ושקט והשרה ביחסון מלא על כל הסביבה, וכמוון כל המתוות שאלייהם היוינו קשורים. מלחמה היא מערכת בה הבלתי- צפויים רבים. מלחמה היא מערכת בה הבלתי-

אלוף אלברט מנדLER, נפל בקרב במלחמת יום הכיפורים

אלוף אלברט מנדLER היה מפקד האוגדה ה-252 שהייתה פרוסה בסיני בפרוץ מלחמת יום הכיפורים ב-1973. באוקטובר 37' עמד להתמנות למפקד גיסות השירות ולהחליף את אלוף אברהם אדן (ברן). האוגדה של אלברט בלהה כל יכולתה את התקפה והפלישה המצרית בתחילת המלחמה עד הגעת כוחות המילואים, ספגה נפגעים רבים ואיבדה טנקים רבים. אלוף מנדLER, שפיקד על הכוחות הקרובים, נהרג ביום 13 באוקטובר 37' בעת שהנגמ"ש שלו חטף פגעה ישירה. הוא לא זכה לראות את גלגול המלחמה מתחפר ואת הניצחון הבולט שהושג. הבאנו קווים לדמותו של קצין שירות מעולה ומפקד קפדן ונערץ כאחד

ערך אל"ם (AMIL) שאל נגר

הצבא הסורי ברמת הגולן במלחמת ששת הימים בקרוב ההבקעה עד יבוש קונייטרה. בתפקידו כסון מפקד גיסות השירות והמפקד הכוחות המשוריינים בסיני עסק בחישול הכוחות ובשלול תורת הלוחמה וההיערכות למלחמות. במהלך מלחמת יום הכיפורים הוא עמד בראש היכנס לתפקידו החדש כמפקד גיסות השירות. דרכו

אל הצמרת נראית סלולה. המלחמה פרצה לפטע, ו"אלברט" ניצב שם, בחזיות התעללה, בכו האש, ופיקד על קבוצות הבלתי הקשיטים. שם, בחוד החזיות, ביום השמיני למלחמה, מצאה אותו אש האויב. "אלברט" לא זכה, לדבון הלב, לראות את אחריתה של המלחמה. אני משוכנע, עם זאת, כי לא היהobilו, עד נשימתו האחורה, שום ספק בניצחונו של צה"ל. הוא, שחווה כלוחם את מלחמת העצמות, שהוביל לוחמים בקרבות וחינך והשיר שירותנים לעמוד בכל משימה ו邏輯, הוא בטח בחיליו וידע כי הם לא יצליחו. והם אכן הצליחו את האמונה. אגדתו של "אלברט", תחת פיקודו של מחליפו וחברו הטוב האלוף קלמן מגן זל, צלח את התעללה, והוא שהגיעו ביום הפסקת האש עד למלעדי והקלימטר המאה ואחד. רוחו של "אלברט" פעעה בלוחמי, עד לניצחון.

משפחה מנדLER היקרה,

לכם, "אלברט", איננו מפקד נערץ, שם ואגדה. לכם הוא בעל ובב שאינו, נפש אהובה וקרוה, שאין תמורה לחסרונה. שלושים שנה בלבדיו אין מקהות את הזיכרון, אינן מלאות את החלל. אך החיים נמשכים ו"אלברט" בוודאי לא היה רוצה

אלוף אלברט מנדLER (משמאלו) בחברת מדרכי ציפורן יידיזן

ונערץ על חיליו ומעורך כאיש שירות מן המעלה העליונה ביותר. היו הוי קודש לשילוחות למען ביתחון ישראל. מ"נחשון", "שועל שמשון" ו"גבעת" בתש"ה, דרך של תפקידי פיקוד, מטה והדרוכה, מג"ד בגולני, ומפקד חטיבה 8 שבראשה הסתער על מוצבי

"אלברט" - מפקד ולוחם "נטו", מקצועני, נקי-דעת, הוגן וישר ללא דופי שלושים שנה חלפו מלחמת יום הכיפורים, והוא עודנה קרובה, מעוררת עניין ומחולקת, מטרידה וממאנת להתפרק ולשקוע בתחום הפשרה. מאז ועד היום, כל שנה בראשית הסתיו, נפתחים מחדש פצעי המלחמה, והויכוח צף וולה שוב ושוב במושגים שהתקבעו בתודעה: "העירורון", "המחלדן", "הקספציה המודיענית", "כישלון ההנenga המדינית" ו"מלחמות הגנולים". רק על דבר אחד אין יוכות, כי הוא האמת היסודית והעובדה שקבעה את תוצאות המלחמה: גבורת הלוחמים בשדה הקרב. המפקדים והחיילים בחזית התעללה, סיני ו"ארץ גושן" ובחזית הגולן הם שהציגו את מדינת ישראל. הם שhapeכו בدمם והקרבתם את פני המערכת מעמק היבקרים של פתיחת מלחמה אל הניצחון המזהיר בסופה. חללי מלחמת יום הכיפורים הם גם גיבורייה הגדולים.

האלוף אברהם מנדLER, "אלברט" בפי כל, היה בכיר חיליה של המלחמה. נפילתו כמפקד ולוחם בשדה הקרב קטעה את מסלולו המבטיח אל קצה קודקוד הפיקוד בצה"ל, אל הפיסגה הרואה לו, אך נפילתו בקרב גם הימה באורה טריית דמותו המיחודת ואת דרכּ חייו.

"אלברט" היה כל כלו מפקד ולוחם "נטו". מקצועני עד הסוף, נקי-דעת, הוגן וישר ללא דופי, חף ממאבקי כוח ורוחוק מכל יריבות או אינטראגיה. אהוב

לכינעה על כתפיו של סגן צער שבייע את משימותיו ללא דופי, אנהנו נכללו ואנחנו צרים לקבל אחריות. אלברט הנהה ויצאשוב לטיור בקרב – סיור שמננו לא שב.

כאשר הסתימה המלחמה והגנרים התקוטטו ביניהם, לא נשמע קולו של אלברט בנסוחה "זהותינו אתכם" – אלברט לא היה שם. היום, שלושים שנה מאוחר יותר, שתקתו של אלברט – צעקה. תא"ל (מיל') גدعון אבידור

חייו ומותו סייחו את ההיסטוריה, האומץ וההקרבה, שהם יסוד שוחחו של צה"ל

אוגדת השריון של סייני היא שפגה את המהולה המאיסיבית של פתיחה מתקפת הפטע המצרית בסיני במהלך יום היכרויותם. אלברט היה מפקד האוגדה והנהיג אותה בקרבות הבלימה עד השחלה, יחד עם חבירו והגייסות הנוספות שחשו לסיני, ליצב את המגנה. כאשר עברה היוזמה לידיינו ובערנו למוקפה, כבר לא היה אלברט בין החיים. הוא נפל יחד עם ריבים מלחומי – יחד איתם שילם את מחירות הכבד של הצלת ישראל. כמו בכל מלחמותינו, נוהלה גם מלחמה זו על-ידי הסגל המצוין של מפקד צה"ל בכל הדרגים והם שהניבו את הלחומים ללא חת. אלברט נמנה עם המפקדים שבולטו בייחודה. אישיותו, חייו ומותו סיימו אויל יותר מגורלות דברים אחרים את המסירות, האומץ וההקרבה, שהם יסוד עצמנו של צה"ל. הוא היה כל יכול מוצקות שלמה אחת – רוחו ללא חת, צניעות וענווה מחד-גיסא ותקיפות שאינה יודעת לשורה בכל הקשור במילוי החובה מאידך-גיסא. ייחסו לו זולת היה לא רבב ושות בעיה אונישית לא הייתה קטנה מדי בעינוinci מכדי שיטפה בה.

הוא נិיחן בנפש רגישה ובמוחו אנגלי, היה בו מיזוג של אמונה ושל שכנתנות, לא היה יסודי ממן ולא היה לו מתחורה בתחום המתודה. החוש ליסודות והחתרה לשלהם, שהיו טבועים באופיו, לא הניחו לו להסתפק בקווים ולהשלים עימיו. השלים נטה פסה על-ידי כמושג הנitin ליישום הלכה למעשה בנסיבות והוא לא הסתפק בכך מעולם בחלקי. הוא חתר לשלהם, אך עם זאת לא היה רשאו בענינים. הוא תפס והבין כי הדברים הם יחסיים ולכן ידע להפיק מן הזולות ומן הסביבה את מה שיכלו ולא דרש מאחרים מה שלא ניתן למשועש. אפס, מעצמוطبع עד תום!

אלוף (מיל') ישראלי טל בהקדמה לספר "אלברט" מנדLER

אלברט היה אdoti

אלברט לא היה רק מפקד, ידיד, איש חברה ומשפחה. אלברט היה אדם! מהו גילה היסטורייה שלמה של יהודי בן דורנו. מיליד יהודי, פליט בחוץ ויינה, עולה בלתי לגאל הנע על פניו נהורות וימים בדרך למולדת, עד לפיקוד על כוחות צבא ההגנה לישראל בסיני – ועד לנפילתו בקרב במהלך מלחמת ים הים.

הקשים בנתיב חייו של אלברט גילשו דמות הרואה להוות מופת לכל. שעה שאני מעלה בזיכרונותי את שנות עבודתנו המשותפת עלולים

רוחב ועמוק החזית. אלברט היה בביבורת מוכנות החפ"ק לתנועה. כדרכו הוא לא השאיר שום פרט ללא ביקורת אישית שלו – והוא ירד לשוחח בדוק. המלחמה אישרה את כל הששותיו של אלברט: הקו לא תוגבר, הכוחות לא נפרסו בזמן והצבא המצרי תקף בכל עוצמתו לרוחב כל הארץ.

בתוך שעתים מפוץ המלחמה הבין אלברט כי כל התוכניות המבצעיות המקדמות אין ישימות הפעם, וערך את כל שלושת חטיבות הטנקים שעמדו לרשותו בשלוש גזרות חטיבתיות לרוחב כל הארץ, כמשמעותו מונע, או לעכוב צליה, להדוף צולחים ולסייע למעוזי הקו בלחימתם. זו לא הייתה התוכנית המקורית שהתרבה בעת כבלתי אפשרויות לביצוע. אלברט לא צעק – אלברט עשה. דרגי הפיקוד והגבוהים יותר המשיכו לדובק בתוכניות המקוריות. נדרשו עוד יומיים – שלושה של לחימה קשה ועוד כישלונות חרוצים כדי

שדבר ייעיב עליהם. אדרבא, או רמותו והשראותו קורן ומחזק, מפח תקווה ואמונה. היהת לו, "אלברט", נוכחות חזקה מאוד, מבט צח בעיניהם, משראה אמן. הנוכחות הטובה הזאת, באופן כלשהו, קיימת גם בהיעדרו. היא לא נעלמה. כל מי שזכה להכיר את "אלברט" נושא אותו רושם עז ממו, שלא נמוג גם עם חלוף השנים.

נכור את "אלברט" באהבה, בהערכתה וב��ת – תודה. יהי זיכרו ברוך.

דברי שר הביטחון מר שאל מונדל ז'ל, 8 באוקטובר 2003

האיש שצעק בשקט

בעור אלברט, תחילת אוקטובר 1973 הייתה אמורה להיות תקופה ההלפתו בתפקידו כמפקד אוגדת סייני, אוגדה 252, וקיבלה תפקיד מפקד ייסות שריון. בדרך, פיקוד על יחידה מסוימת מגע בלתי אמצעי עם חייליה ומפקדיה, וכן עסק אלברט בסדרת מפגשי פרידה וסיכום ביחידות המשנה בקו תעלת סואץ ובמקנים העורפים.

אלברט, חHIGHLY confident, הגיע בכל מ"ח אבiron, דאג גם לרענן את התוכניות המבצעיות, להתקפה ולהגנה, כדי להוביל למחליפו, קלמן מגן, מערכת ומפקדה מסודרת יטיב. אלברט ידע היטב כי בעת מסירת הפיקוד, קו ההגנה שהוא מעביר אינו ערוך למילוי משימותיו המוגדרת בפקודות הכתובות. חדשים רבים הוא נאבק עם אלף הפיקוד הקודם, אריך שרון, על ההחלטה בקשר, הלהה למשעה. מאבקים שהגיעו באחד המקרים להפקעת משיתם סגירת המעודים מהאגודה והעברתה לאחוריות הירשה של קצין ההנדסה הפיקודי, תחת פיקוד מפקדת הפיקוד. אלברט רצה לראות היררכות חיליפית להגנה לפני שמרוקנים את התוכניות הנוכחות מתוכן. דעתו לא נתקבלה – ואלברט לא צעק.

כאשר התחלף אלף הפיקוד, החלה עבודה מטה לשיפורים קלים במערכות ההתראה בקשר המים ומערכות הגזורה בכוחות טנקיים אחוריות במרחב הגנה. התוכניות האלה לא הספיקו להתmesh – המלחמה לא חיכתה להשלמתן.

כאשר החלו לזרום הידיעות על הערכות המצרית בקו התעלה, דרש אלברט להעלות את רמת הכוונות במשמעותו שהה אלברט בהפולת הזמן שנדרש לעדכוון, לקבלת החלטות וממן תוכניות תגבור המעודים בכוח אדם ובצדוקו לחיימה, ווגבבו הגוזה בכוחות שהיו מזועדים לה. אלברט העירק כי עומדת לפוץ מלחמה. אלברט פנה לכל מה היו לו יד ורגל בקבלה החלטות במפקדות הממוןוט – אלף הפיקוד, ראש אמ"ן, סגן הרמטכ"ל והרמטכ"ל – וטען את טעונוינו. דרישותיו נדחו פעמי אחד פעם. אלברט לא צעק. אלברט ביקש לפירוט קדימה את הכוחות שהיו תחת פיקודו באוגדה – הוא לא קיבל אישור ואלברט לא צעק. אלברט נקט בכל פעולה אפשרית שהייתה בסמכותו – והן לא היו רבות. חטיבה 401 הייתה שמיית באימוני צמ"פ חומשה בחימוש בטון, חופשות מתוכננות (ומאושרות) לסיום השבוע בוטלו, והוגבה כווננות המפקדים במשמעותם "תחליף" לתגבור המתוכנן בכוח האדם ובאמצעים, ואשר לא אושר לביצוע.

ב-6 באוקטובר בשעה 13:55 תקפו המצריים לכל

אלברט (אברהם) מנדLER

שהחמצב ייחודו אליהם – אלברט לא צעק. בגין הלחימה שהה אלברט בחפ"ק רק מינימום הזמן שנדרש לעדכוון, לקבלת החלטות וממן פקודות. בנסיבות זמנו ערך סיורים בכוחות שבקו המגע, נע מהחטיבה לחטיבה עם מסוק ונגמ"ש בודד שהמunitן לו בפקודות מפגש להסיעו לקרב. פעם אחת יצא אלברט מגדרו, פנה, דרש, התהנן וצעק – כאשר הגיע מוצב המזח לказח יכולתו לקיים את חי הפציעים שהיו בו. אלברט בחר בדרכ אפרשית לחילוץ את חייליו המעוודים. בניסיון האחרון, הילוץ ימי, נאמר לו כי אין כל סיכוי. אלברט פנה לשירות למפקח חיל-הים ולמפקח השיטית לנשות – הניסיון נכשל. CUT נדרש אומץ במוסרי מדרגה ראשונה שבו המפקח צריך>Title להחליט להילוץ, כי הוא, המפקח, אינו יכול לעשות יותר דבר מענעם.

אלברט הורה לפיקוד על מפקד מעוז המזח להיכנע. הוא אמר כי אי אפשר להטיל אחריות מוסרית

אלוף אלברט (משמאלו) בחמ"ל של פיקוד הדרום במהלך יום ההפירוט

מערכת הפיקוד: מטה חיל הפעולה, המפקד במקום הוא "bos". לא הייתה זו תורת-פיקוד חד-סטרית. ביממה הראשונה של מלחמת יום הכיפורים, עת הטיל קרב את שלוש החטיבות של אוגדת סיני, ישב אלברט בחדר-המלחמה של האוגדה והאזין לדיווחים. פעם בפעם אף עקב אחר המלה-קרב ונכנס לרשומות הקשר החטיבתיות; הוא עשה כמעט יכולתו להעביר את מעט הסיווע שעדם לרשותו, פעם לעזרת החטיבה האחת, ופעם לעזרת האחרות, אבל אף פעם לא התעורר בהחלהות טקטיות של מהמ"טים. הם היו המפקדים בשדה, וכל עוד פעלו במסגרת המשימה שהוריד להם - הם היו "bos'ים".

מעמוד 75: דומה שאלה – ידע, ארגון, משטר וסדר – באו לו בנקל. טליק אמר לעליו: "הוא היה הפקר היחיד שלו, שהסטודנטים שלו היו כשל, ואולי אף יותר".

מעמוד 99: (מדברי רפי, חיליל) "אבל לאחר החודשים – הכוונות של Mai 1967 הייתה כבר בעיצומה ואנו רצבנו במדבר, אי-שם ליד הר צניפס, ואני העיסקתי בדוואר החטיבתי – נפלו לידי שתי גלויות שכתב לבנותיו. ראו, המפקד כותב הביתה" – אמרתי לחברים. ו록 אז, הצעתי בכתב בבהן – ונודמתה: כל כך הרובה חום ועדנה היו בכמה מילים פשוטות. קsha היה להעלות על הדעת שכן נכתבו

מאותם זיכרונות –ילדות מעלבים וצורים. מעמוד 49: (מדברי יוסק'ה גבע) היה ברור לנו שביעת-מנחון, בקרוב, לא רוח ההתקנות היא שתקבע, כי אם תקינוו של הרכב. אלברט היה אמיין – אלם ישם שני סוגים. האחד הוא אומץ שאינו מכיר במורא המות. מאיר הר-צ'יזון היה בעל אומץ כזה; ומשה דיין. הם כמו שהוא בסכונה, כאלו חזרו ושיחקו מדי פעם בROLטה רוסית'. והוא מעולם לא היסס לכת – כשהיה צורך בכך. אבל הוא לא היטר 'ק'יביצר' לפעולות תגמול ואין יוכל לתארו בדמיוני, נאמר, מצטרף ל'חול'ם של אריך, או של מי מפקדי האוגדות האחרים, מתנדב לא-קרוא במלחמות יום ההפירוט. הסיסמה הצברית 'יעזוזל החיים', העיקר הבריאות' לא כסמה לו מעולם. הוא היה מברר לעצמו מה ח' ב' י' ס' לעשות – ואז היה עושה את הדבר בשלמותו!

מעמוד 69: (מדברי אלעד פלד) "זהנה יצא הסיוור מעבר בגבול דزا"ן לדורך. העצבות בחפ'ק' ובורת ומדי מספר דקות מתקשר יצחק רבין [אלוף פיקוד הצפון] אל אלברט מבקש לדעת: האם שומעים משהו? עד שפקעה סבלנותו של אלברט והוא אמר: 'המפקד, אני על הירדן, והסיוור חצה אל העבר השני. ועכשיו אני מבקש לא להפריע לי'."

בפסקוק ייחיד זה התמצתה השקפת עולמו על

פני מספר תוכנות, אשר היו חלק מאישיותו של אלברט. יושר אישיי כלפי הזולת וככלפי עצמו, ליאילות בלתי מסווגת לחבויו, לפקוויו ומפקדיו וחותירה לשלהות בכל תחום ובכל שיטה. מזיגה זו של אנושיות, יושר אישוי ומתקעות, העמידה אותו בשורה הראשונה של הטוביים שבמפקדי צה"ל. אלברט היה סמל בחיו ובטומו לכל הטוב והיפה הטמון בין העם היהודי.

תא"ל (מיל') מרדי ציפורி, בהקדמה לספר "אלברט" מאת אביעזר גולן

קטעים מהספר "אלברט" חאת אביעזר גולן

מעמוד 12: אכן, אישיותו של אלברט ועוד יותר מכון – דרך חייו, ניוזה והשפעה ישירות מאיירעים שארעו בילדותו. הוא נהייה לאוטו אדם מופנם, תלי אק בעצמו, מפני שהחיותיו בן חמש הסתלקה מתחוק חייו הדמות שעניינה נוטהILD בגיל זה להזדהות: דמות האב; והוא התגלגל לארץ-ישראל – מפני שאכזר היה בן עשר, גורשה משפחתו מעיר המולדת, לנץ, ובמוחי קוּלְמוֹסָו של בלר אלמוני, נהפכה לאבק-אדם, לחסרת-תניות, "בלתי-لغאלית" בארץ שראתה אותה הארץ-המולدة. לבטח, גם בחירותו בקריירה צבאית בשורות צה"ל והתמדתו בה, גם דבקותו חסרת-ההיסוסים ברעיון הריבונות היהודית, הושפעו

אלברט מנדלב (משמאלו) בחברת מרכדי ציפורן יידיזו (לידו)

הדבר הראשים אותו. וכחתי לדעת שבאותו חסר-

מעמוד 147: מוסולג 'עלות' גם על עצמו. זו יכולת נדירה".

כל סימני השאלה בדבר "הנהוגות-מעוררת-החינוך" של אלברט. המלחמה נתנה להם תשובה חד-משמעות. לימים עתיד הוא לומר בגינוי לב: "או (במלחמות הימים) הוא הגע ממש לבשלות. או אולי נכוון יותר לומו, שאז עמדתי אני על כך. מבחינתי, זו הייתה הפעם הראשונה שהמנהוגות שבו, המקצועיות – כל הערכיהם המתמזגים באישיותו של המפקד, כולל הדאגה והטיפול בחיליל והלחימה על ציוויתו של החיליל – בא לדי ישא של מיצוי; ומקצת הפעיל בתוקף מעמדו ודרגתנו הוא נהפך למנהיג בעל השראה וקסם, מעורר הערכה אצל פקודיו. לא תמיד ניתן להבחין במעבר זהה, אבל אכן המעבר היה חד וברור".

מעמוד 167: כשנתיים וחצי שימוש אלברט סגן-מפקד גיסות الشرון. לא הייתה זו התקופה המאושרת בחיו, ובכל זאת – כאשר העומד בפני הבירה, להתמנות אalive פיקוד הדורות או למפקד הגיס, בחר לא-הסוס בתפקידו השוני. "שם אני יכול להשפיע על דורך התפתחותו של זה", אמר. יש בבחירה זו כדי להעיר עד כמה נחשב בעיניו התפקיד שמיילא במפקדת הגיס, למרות חילוקי הדעות שנאלץ להתמודד עימם.

האישה עיליה מילא פקודה, הורה לנגה הזחל"ם לעקוות את הטנקים ולפרוץ לחוץ המוצב. הוא עצמו עמד זקור והמטיר אש מן "עווזי" לתוכ חפירות הסורים. שני זחל"מי החוף'ק האחרים נעו בעקבות המכח"ט – וויטה התעוררו גם שני הטנקים ועל על המוצב.

מעמוד 144: (מדברי עמוס עוז) "אלברט קרא את הטיטה בשקט, עד שהגיע לפסקה שאמרתי בה: 'bahkuka לרמת הגולן עדמה לפני המפקדים בעיה אסטרטגית'. ואז הוא מרים את מבטו מעל הניר ונוועץ בזوج עיניים קרות כפלדה ושולא, בלי חיקן ובמין שקט אrosis כזה: 'סלח לי, מה זאת בעיה אסטרטגית – אתה יודע?'

"לשוני דבקה לחיכי משום שבאמת לא ידעתי. ייאז הוא אומר לי, בחיצ-חויך לגורמי-לא-ידיוטי: 'חששתי שישופרים מקפידים בבחירת מילם'. והוא מעביר קוו עבה על המילים 'בעיה אסטרטגית'.

וכותב תחתן 'בעיה טקנית וטופוגרפית'. "כאן הגע תורי לעברו להתקפת-נגד. שאלתי: 'אולי תסביר לי מה זו בעיה טקנית וטופוגרפית?' ברצון, אמר ופתח בהרצאה על ההבדל בין בעיה טקנית לבעיה אסטרטגית, ומה היה חלקה של הטופוגרפיה בשיקוליהם של מתכני הבקעה. אבל כשכליה להסביר, נטל לפטע את עטו ומחק את המשפט כולו. 'למה?' שאלתי, נפטע. "כפי עכשו אני לא כבר בטוח אם הייתה זו בעיה טקנית או אסטרטגית' הודה.

על ידי אותו אדם נוקשה ומעשי שהוא היכרנו. הגלויות עברו מיד ליד באוהל הדואר ושמענו נפוץ במחנה כלו. תגובת הכל הייתה כשל: תדהמה והפתעה על מרכיבתו של האדם הזה, שעד אז דמיינו כי הוא עשוי וובד אחד בלבד".

מעמוד 121: לימים נתבקש אלברט, באחד הראיונות העיתונאים שנכפו עליו אחרי המלחמה [ששת הימים], להסביר מה פירוש המונח "הعزza שcola" שבה הגדיר את תוכנית ההבקעה אל רמת הגולן. הוא אמר כך:

"מה זאת העזה שcola? אמר לו: כשדודו החליט לתקוף את הרמה לאור היום – זו הייתה העזה. כאשר הוא בחר בנVIC שnochav בלתי-עברית, ועל כן מפתיע לגבי הסורים – זו היפה להזשה שcola, באשר גורם הפתעה העניק את הסיכון הסביר להצלחה... ונשאמה סוקר את הקרבות הדולים של המלחמה זו, אתה מגע למסקנה שהזשה שcola – לא זו בלבד שהיא ממשga את המטרה, אלא אף חוסכת בחיה אדם. נכון, נפלו קורבנות רבים וקרבים, אבל אם אתה עוזה ניתוח קר, אתה מוצא ש בקרבות שהופעל בהם העזה שcola, נפלו פחות קורבנות מבלך דרך ארורת".

מעמוד 131: "אמור להם שייזווז" קרא המכ"ט אל אבי הקם"ן, כשהוא מצביע על שני הטנקים. אבוי, וקצין סיירים שהיה עימם, ישואל, קפצו על חזחל"ם והחלו לזרע בשטח המוכה-אש, אל הטנקים. המכ"ט לא המתין. בידיעו שבמצב כזה הדוגמה

פלוגת הטנקים "חריף"

חובשת כוחתה אזרחה

(חט' 421)

רס"ן (מייל') אליהו עממי* סמ"פ "חריף"

מפגיעות לא ישירות, אך כשיר ללחימה. כוחות נוספים של ח"ר על זחל"מים מגיעים לצומת מכיוון דרום ואנו הופכים ל"בעלי הבית" של הצומת, בהכוונות הכוחות ובפניו פצועים ולחוחמים שנמשכו את כליהם הפוגעים, על גבי זחל"מים לכיוון "לפקון". בשארית הלילה אנו ממשיכים בניהול אש מושכל, כשמובן לנו שיש להסיט את תשומת לב המצריים מתחני העצנים על "נהלה" ופעילותם להכנת הצלילה וביצועה בפועל.

השחר עולה ואני יוצר קשר ראשוני עם המג"ד עמי מורג ומדוברנו אותו בקורס היליה ומתקבל החניהה לנתק מגע מהצומת ולהציג לאזרור שמאזורה "לפקון" לקרה חבירה איתם. פלוגת "חריף" איבדה באותו לילה שבעה מלחומיה בגיןיהם המ"פ יוסי ויינברג, קצין הסיור יהושע יוחי גלעד, המ"מ יוסי ויינברג, קצין הדריך צוותם של יוחי ווסי. הטנק צליין הוא היחיד שנותר כשיר ללחימה ואילו שלושה אחרים פוגעים ללא יכולת לחימה.

אני מאמין שהחmittת הפלוגה בצומת היא שאפשרה לצחננים להציג לקו המים, לבצע הצלילה ולתפוס ראש גשר בגדה המערבית של התעלה. וכי השהガיד רשות המג"ד עמי מורג: פלוגת "חריף" זכתה בគומה אדומה תרתי ממש.

הכתבה הוכנה בעוזרת המט"קם אמייתי שרעבי ועזרא מנספלד.

1) השם יוחי מרכיב מראשי התיבות של יוסי חיים (ברנר)

* (רס"ן (מייל') אליהו עממי, שימש סמ"פ פלוגה ח' ("חריף") בגדוד של ס"ל עמי מורג, בחטיבת 421 שצלהה ראשונה את התעלה במהלך יום הכנפורים.

מ"מ 2 וגם כן עולה באש. קרב האש מתנהל בטוחים קצרים כנגד ח"ר המצדיד היטב בכל נ"ט וטנקים. יתרת הטנקים של הפלוגה מנהלים אש בנסיבות טקטיות תוך כדי תנועה אחוריה וקידמה ומנרzon בין הטנקים הפוגעים. הטנקים הבוערים של יוחי ווסי ויינברג מאיירים את הצומת ומקשים علينا למצואו מסתור ומסנוראים את עיני תותחני הטנקים. ביחסות קרב האש שלנו ממשיכים הצחננים בתנועה על ציר "נהלה" לעבר חזץ הצלילה.

טנקים נוספים נפגעים בזירה אחר זה; הפלוגה של יערן ונפגע, אך ממשיך בתנועה ועולה על מוקש כשירוד מהכביש בניסיון לשיפור עמדת. בהשלטה זו ריזה אני לזרות צוותת נטווש את הטנק התקוע ללא יכולת תזוזה. הם מזנקים החוצה מהטנק, שחוטף מיד פגעה נוספת ונמלך. הוצאות של עזרא על הטנק נטווש ומנסה להפעילו אך הדבר לא צולח בידם. יכולת התמרון שלנו פוחתת עקב הידיעה שהדרך זורעים מוקשים. באותוazon מגע מאחורינו, מכיוון דרום, כוח טנקים בשם "בסיין". אנו מצטרפים אליו בניסיונות נוספים על מנת שירא הצלמת לכיוון מזרחה, אך הטנקים שלו נפגעים בזירה אחרת זו ואנו מאבדים את הקשר. תוך כדי לחימה אנו מזוהים ירי בעורפינו מכיוון אזור תנועת הצחננים על "נהלה". נראה כי הצחננים נמצא ביחסן קו האש של המצריים שיירו עליו והшибו אש למקורות האש שיזרו.

קראתי בראשת הרים "מוסקיטו" והודיעתי את מיקומנו וביקשתי להפסיק האש לכיוונו אך לא ציתית למענה. בשלב זה נותרנו שלושה טנקים בלבד, כשהטנקים של שרעבי וייצחק פוגעים ומרקטים ובקושי מתפקדים והטנק של "מגולח" צלליתו של מעוז "לפקון" ופונים צפונה על החullah. שנאנו מגעים לצומת "נהלה", המשיך לאגם המור והמוביל לאזרור חצר הצלילה המתוכנן, אנו נפרדים מהצחננים שנכנסים לציר "נהלה" ואילו אנו ממשיכים צפונה לכיוון צומת "טרטור" לביצוע משימתנו השינויה. התנועה מתבצעת במתכונת של שלושה טנקים פרוסים בחזית, ככל שהשיטה משני צידי הכביש צפונה לכיוון צומת "טרטור" לביצוע משאותו.

סיפורה של פלוגת "חריף" החל בקרבות הבלימה עם פרוץ המלחמה עת מרבית מפקדי והרבה מלוחמיה נפלו בקרבות "חמותל". מתי מעת מלוחמיה המקוריים שיצאו מהים יוחי¹ בשבהה תימן בשחר השבועה באקטوبر אישיו את מעת הטנקים עבר הצלילה. במפקד הפלוגה התמנה יוחי גלעד ואני התמנתי כסגנו. שניינו התחלו את המלחמה כמפקדי מחלקות. שלד הפלוגה כלל את מפקדי הטנקים אמיתי שרעבי, שלמה יצקיי ועזרא מנספלד שני מפקדי מחלקות שצרכו לפוגה: יוסי ויינברג ודוד יחזקאל (חיג'ו). הוציאים בחלקים שרידים של ימי הלחימה הראשונות והשאר צורפו ערוב הצלילה להשלמת הפלוגה שמנתה שבעה טנקים בלבד.

יו希 מגע לחניון הפלוגתי בשעות הערב ומתדרך אותנו בקשרו ובłączן זמן במשימת הפלוגה: הובלות חטיבת הצחננים של דני מט עד ציר "נהלה" והמישר על ציר "לפקון" להשתללות על צומת "טרטור" כדי לסייע את היציר בשילוט מואר לגשר הגלילים שהוא אמרו להציג מזורח ובניצב לתעלת. לצורך משימה זאת צורף לפלוגה יוחשע צץ קצין סיור מ"שקד". יו希 יוצר קשר עם דני מט ומתחילה בתרועה על ציר "עכבי" שהצנונים בעקבותינו על הזחל"מים הנושאים את סירות הגומי.

התנועה מתקדמת באטיות ותוך כדי עצירות, אף ללא הפרעה ממשית, כאשר מיידי פעם אנו מזוהים פרצי יריות ושורות נזבים, אך אלו לא מכוננים אליוינו. אנו מגעים לצומת "לפקון" ומזהים את צלליתו של מעוז "לפקון" ופונים צפונה על החullah. שנאנו מגעים לצומת "נהלה", המשיך לאגם המור והמוביל לאזרור חצר הצלילה המתוכנן, אנו נפרדים מהצחננים שנכנסים לציר "נהלה" ואילו אנו ממשיכים צפונה לכיוון צומת "טרטור" לביצוע משימותנו השינויה. התנועה מתבצעת במתכונת של שלושה טנקים פרוסים בחזית, ככל שהשיטה משני צידי הכביש אפשרו, ואילו השאר בשדרה על הכביש מאהו.

כל שאנו מתקדמים אנו נתקלים בביתר ויתור שרידים כוחות שלנו הcoliils טנקים פוגעים ולחוחמים שאיבדו את הכלים שלהם וממליצים לנו שלא להמשיך. הטנק של שרעבי נפגע ראשון ומיד אחריו הטנק של יוחי שצורך בקשר פעמיים "משנה נפגעת" ומידי נפגע שוב ועולה באש בהבהה אדירה. הבא בתור נפגע הטנק של יוסי ויינברג

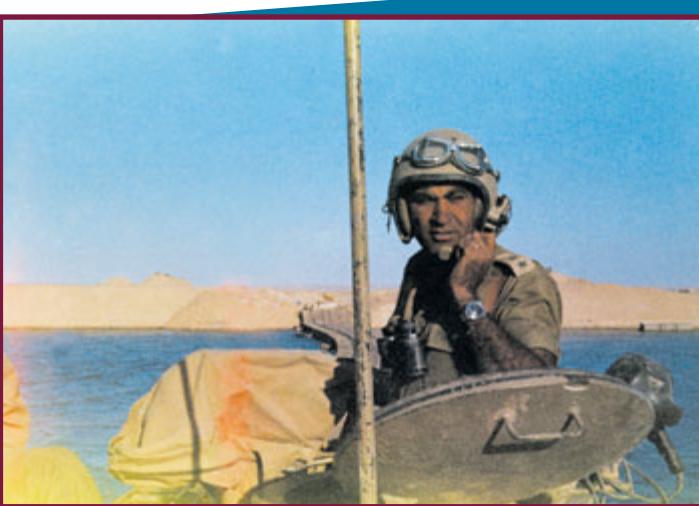

צחננים בדרך למשימה, מן קצר לפני חציית התעלה

סואץ אינה סטליינגרד

הקרב על העיר סואץ הוא דוגמה בולטת לקושי הرب שבלחימה בשטח בניו. השדר מודיעין על עצמת האויב, הזמן הקוצר שנוצר לתיוונים ולהכנות והעדר נחישות ודבקות במשימה - גרמו בימים ובה להסתבכות הלחימה ולהפיקת המהלך, שנראה לנכורה פשוט, לקרב היחלצות. העיר סואץ לא הייתה סטליינגרד, והבדיל אלף אלפי הבדלות, לא הייתה כירוסלים - "לב ליבו ומרכז האוויו של העם היהודי". לא צו הייתה העיר סואץ ולא נר היה נחישות צה"ל לגביו כיבושה. זהה סיפור לחימת גדור טנקים 334 בפיקודו של נחום ז肯 בעיר סואץ

תא"ל (מיל') נחום ז肯

המג"ד נחום ז肯 על הסנק שלו ליד תעלת סואץ

בערב ה-24 באוקטובר ביקש ברן, מעוז בעקבות ביקור של דיין, רשות לתקוף את העיר סואץ. תגובת גונן הייתה: "אם העיר ריקה, בסוד; אם היא מגוננת חזק, לא". הopsis טאגנו אורן בן-אור: "אם זה באר שבע (שנפלה בקלות במלחמת העצמאות) - כן, אם זה סטליינגרד - לא".

על רחובות הראשיים והמרכזיים של העיר – הציג "סרג'ן".
השלטה של הרוגע האחרון

המועד השני שנקבע להפסקת אש, היה 24 באוקטובר בשעה 7:00 (הפסקת האש הראשונה שנקבעה ל-22.10.73 בשעה 19:00 לא נכנסה לתוקפה).طبعי הוא שבשבועות האחרונות שלפני הפסקת האש ייססו הצבאות לשפר עמדות ולנצל הצלחות אחרות. במסגרת זו החליט הפיקוד להשלים, באמצעות כיבוש העיר סואץ, את ניתוק וכיור הארכמיה השלישית. המשימה הוטלה על

המסיעים – יקי דם رب וספק אם יזכה בניצחון. הלחימה על העיר סואץ היא דוגמה של קרבות שבו נעדרו רוב התנאים לניהול לחימה מסובכת מסוג זה. הערכת המודיעין על האויב בעיר הושתתה על התרשימותו יותר מאשר על ידיעות. התהווות כי המלחמה מתקרבת לסיום, הובילה את דרגים הגבויים להעיכבה שליאויב לא יהיה עניין להילחם על הגנת העיר. המציאות הייתה שונה לגמרי. במהלך הלחימה ולאחריה, מתוך מסמכיו שלל,علاה כי המצרים היו נחושים להילחם על העיר; והוכנו תוכניות ותורגל מערך ההגנה על העיר שעיקרו הגנה

מאז ומعلوم הייתה הלחימה בשטח בניו סוג לחימה מהייתה קשיים אשר דרש הכנות רבות, לחומים מיומנים ונחישות ובה. לרוב הצבאות בעולם, כיבוש עיר הוא אירוע טראומי שיש להימנע ממנו כל עוד אין הכרה לשעות. התקפה בשטח בניו היא קרב מתיש, לרבות בשל קשיים בשיליטה ובתפעול הכוחות ושל הכוחות להטמוד עם מוקדי לחימה רבים וקשים. תוקף שאינו מiomן מבינה מכך, ויחידותיו, עד לקטנה שביניהם, לא למדיו היבט את משימותיהם ובכלל זה התיאום בין הכוחות התקופיים והשיילוב עם הכוחות

מראת מהקרב בעיר סואץ

פורט אברاهים, כדי לאפשר לגודר 429 (גדוד טנקים אחר של החטיבה), להתקדם דרכנו לכبوש את פורט אברاهים. אם יילך – נמשיך אנחנו וככוש את פורט אברاهים. צידוד לאגפים תוך ירי לאזרטיכים ושמירה על אריג-אש צמוד ורצוף. אין לפתח רוחותם ואין לאבד קשר-עין האחד עם השני. להקפיד שלא לסתות לרוחבות צדדים, גם אם תיתקלו באש רצינית מהם. יש להגיב באש מתאימה ולהישאר בשדרת הגדור ולהתקדם לעבר הצומת הפנימית".

המג"ד הניע את הגדור אל רכס בסיס-הטיילים שמצפון-מערב לעיר, לתצפית אחרונה. ירינו אש מקלעים לבדיקת עצמים חדשניים בשטח, אך מענה האויב היה קלוש. ניתנה פקודת תנועה ויר-טור-תנועה אל עבר החילילם המצריים שנרוואו בשיטה, התרכזו בין הבטים הראשוניים בכינסה לעיר ויירו לעבר השדרה שלו אש נק"ל אשר שותקה על ידי הטנקים והחרם"ש – איש בגוראות.

ash aioib hllca vgorra um htakr hvd gdord al azor tulat-himim hmotkims. thwshnto shahcenisah leuir tihha kllh poga mdka ldkha, b'uiqr bgel chosar hdyah aizha aioib nmaz' b'uiqr vciatz hov uruk ba. ak dyanu shchotot hzchonim ztropf aliyo tuv duktot vlochotot ahdrotim shel hchiba vhaogda, shayoi prorim sviv huiyr vponim lachma, kiklu ulinu, am iyya zrak bck.

בתוכה השיד סואץ

המשכו, תוך ירי לאגפים, לנוע לעבר תעלת המים

שואפות לאפס. זמן ואמצעים ללימוד העיר אין בידינו, הסיווג הארטילרי והאוורי מושפעים מגורמים חיצוניים וממלחמות מדיניים, בכלל הפסיקת האש, והנסק העיקרי והוואדי שלנו, בשלב זה, הוא טנקים. החרמ"ש שלנו ובעיר כוכלתו, המפקדים, להגב נסן ומורר לטלתי צפי. הלחימה בעיר יכולה להיות קלה אך יכולה גם להיות קשה וمضתעה וצריך להיות מוכן לכל מה שיזמן לנו בקרב בעיר סואץ, וזאת הסיבה שמעט מאוד ידוע לנו על מה שקרה בעי.

לקראת ניסיה לעיד סואץ

המג"ד הורה לכל המחלקות הממצוות (סир, תאגד"ד החוליות הטכניות) להישאר בצדמת "סרג' 91" ולכל פלוגות הטנקים וחזרמ"ש לטפס לכלים ולהיות מוכנים לתנועה. בסביבות 9:00 ניתן לנו דרך מהחטיבה לנעו, ללא הצנינים, ולפרוץ לעיר דרך רחוב המרכז – הציג "סרג'".

את הפקודות הסופיות הוריד המג"ד בראש הקשר הגדודית דקוט מספר לי התנועה: "תחנות 'דינר' (אוט הקריאה של הגדור) כאן 'דינר' ניקנס לעיר מבנה הבא: 'מפתח' (פלוגות טנקים מוקטנת מ') במוג'ה הבאה, 'טפט' (פלוגות טנקים מוקטנת מ') מוביל, אני עם 'מפתח'. אחרי 'כובס' (פלוגות טנקים כ'), אחרי 'כובס', 'סורט' (פלוגות חרמ"ש על גמ"שים), אחרי 'סורט', 'לביק' (פלוגות טנקים ל'), אחרי 'לביק', 'חיז', (פל' חרמ"ש על זחל"מים) וסוגר 'מיכה' (פלוגות טנקים). נפרוץ לעיר ברוחב הראשי עד צומת 'סרג' – פולחן' (מבואותיה המזרחיים של העיר, נשתולט על אזור הצומת, ונאנבטה כלפי

אוגדה 162 שייחידותיה היו פרוסות כה: חטיבת 217 באזורי ציר "עbara" 83 והחיה החקלאי במוגמת התקדמות דרומה, חטיבה 500 באזורי ציר "עbara" 81 בהתקדמות לעבר ציר "סרג'" – ציר סואץ – קהיר, חטיבה 460 הייתה בתנועה בתוואי הציג "מורפק" לעבר אזור המפעלים הפטרו-כימיים בדרום-מערב סואץ. משימת כיבוש סואץ שהוטלה על חטיבה 500 הייתה פריצה של העיר לאזורי ציר "סרג'", רחובות המרכז של העיר, עד לצומת "סרג'" – "פולחן" ומכאן לעבר פורט-אברהים. על גדור 433 הוטלה בבוקר יום 24.10.73 המשימה להבקיע בציר המרכזי של העיר ולהתייצב במבואות המזרחיים שלה. מודיעין באמור לא היה, מפות בקנה-מידה גדול לא היו, שלא לדבר על תצלומי אויר, זמן למלמד את העיר לא היה. בגלל הנסיבות ואילו צי הזמן לא שלמננו את תוכניות התיאום בין הכוחות הקורקעיים לבין עצם ובינם לבין כוחות סייע הארטילריה והאויר.

גדוד הטנקים 433 היה אחורי להחימה וצופה מאז תחילת המלחמה וככל 4 פלוגות טנקים מוקטנות ו-2 פלוגות חרמ"ש, האחת על גמ"שים והשנייה על זחל"מים. גודוי הצחנים שהיו אמורים לפרוץ לעיר בצדמו לנו, השתחוו והתעכבו בಗל בעיות לוגיסטיות וארגוניות.לקראת השעה 9:00 נאמרו לנו לפרוץ לעיר וכי לוחמי חיר"ם יצטרפו אלינו בעודם. עוד בטרם תנועה הספיק המג"ד לתת למפקדי הפלוגות קבועות פקודות ותדרוך חפוזים, הוא הבHIR למפקדים שהידיעות על האויב בעיר

את הכלים שנתקעו מאחור. כתה היה ברור ל', יותר מאי-פעם, שכלי שייתקע ברחוב הזה או בסמטאות שבאגפו יימצא את סופו. נדמה היה שכל כל גמר ומושמד בתווך.

בנסיבות שנותרו ביצוע הפוקודה לא היה פשוט כל ועיקר כי מה אפשר לדרש מהתוחן שמקדו הפוגע שורע עליון, או מלוחם נגמ"ש שרוב חבריו מוטלים לפניו פציעים או הרוגים. מ"פים כאמור לא היו, מפקדי המחלקות – רוב רובם נהרגו או נפצעו. בלית ברירה ניתן פקודת להעתים שנותרו לעבר לרשות הקשר הגודזית בניסין של המג"ד. לפחות הירוי של הטנקים על ידי צידוד והגבלה טובים יותר. עוד בטרכם הכניסה לעיר הדגש המג"ד שאין לפתח פערום ואין לאבד קשר-ען האחד עם השני ובוואדי שאן לסתות לרוחבות צדדים. ידענו, כי ככל שמתנתך מהגדוד סיכויו לשודר הם אפסיים.

די היה בסטייה של גוש בתים אחד כדי שטהenk שלו הנגמ"ש שטעה ימצא עצמו בשדה-קרב חדש ואחר למורי, מבודד ומונתק מחבורי הלחוממים, בעלי יכולת להסתיע בהם בדרך כלליה. רשות הקשר הפכה לביל של צעקות ובקשות עזרה פרצו מכל כלי. כל ניסיונות המג"ד להשתלט על הרשת עלו בתוהו ולמרות זאת פקד בראשת, לכל מי שבכל זאת שומע, לא לעצור ולהמשיך תוך כדי לחימה לעברת השני של העיר. הוא הורה לכל מי שמסוגל להתקף לקבל פיקוד על הכלים שבו המפקד נפצע, להוביל אותו לאחריו ולהפעיל את כל הנשק באפשרויות ובמגבלות שהיו בו. הוא קרא זהה אחר הפלוגות ובקשות עליינו בקטש שבין קו תעלת-הירקון ומי שעדיין בחיים שייננס לתא המפקד וענה".

מפה ומשם לאורך שדרת הגודוד התעוררו מכשייר קשור בודדים לחיים. כמו הסמל צביקה שענה מן החול"ם של המג"פ שלו: "מדובר משנה של חז", יש אצלנו פציעים רבים בינויהם קודקוד חז"י המג"ד דימה עצמו כי מדובר בשם הסמל נמצא בזול"ם אחר והורה לו ליטול את הפיקוד על הפלוגה. רק בשלב מאוחר יותר גילה כי צביקה איינו אלא סמל, אולם עד אז כבר הוכיחה את עצמו עד כדי שהורה לו להמשיך ולפקד.

תקפיו של מפקד הווא, בין השאר, היה מפשיר בנקודת הקיפאון. הכל קפא, אך מפקדים שיישריו את המצב לא נותרו. הפעם אוטנו המחשה להיתקע עם טור משוריין ברוחבה הראשי של העיר, החצוי במחיות הבטון בגובה 60-70 ס"מ התוחמות את מסילת הרכוז ומגילות את מעט התמונה של מעבר מנתיב לנטיב, כדי לשפר את זווית הירוי של הטנקים על ידי צידוד והגבלה טובים יותר. וכך בטרם הכניסה לעיר הדגש המג"ד שאין לפתח פערום ואין לאבד קשר-ען האחד עם השני ובוואדי שאן לסתות לרוחבות צדדים. ידענו, כי ככל מרופס, חלון, גג של בית וסמטה.

במכת-אוז נפצע כמעט כל מראה מהירה. מנש נפצע מרימון שהתפוץ על סיפון הטנק שלו וטיסיו פגעו בכתפו השמאלי והוא נכח לתוך הטנק. מש באותו רגע נפצעו גם סגן פטר גורבר והמג"פ רמי. דקota אחר-כך המג"ד דיווח שכדור פילח את צווארו של המג"פ אלברט. בפלוגות האחרונות המבצ' היה דומה. המג"פ מינקו וסגנו נפצעו, סגן אביגדור יעקב וסגן דוד כהן נהרגו וובים אחרים נפצעו.

קוביות יורם ארבו לשדרת הגודוד מכל סמטה, היגיו וירו מטווח מטירים בודדים לעבר הטנקים והנגמ"שים שדרשו ברוחב הראשי. מכת האש הקטלנית בזיהור, שכמעט שברה את עמוד השדרה של הגודוד, ניכחה עליינו בקטש שבין קו תעלת-הרים המתוקים לצומת 'אל-ארכני'. במכת האש הקטלנית נפכו מרבית הטנקים, הנגמ"שים והחול"מים של הגודוד. הגיעו בלהומים, ובעיר במפקדים, היו קשות ואנושות. נרו טיל נ"ט, הוטלו צורות רימונים ולוחמים מצורים זינקו מפתח התבטים והסתמאות וירדו מ羅ビ סעד וכלי נשק אחרים. הגודוד נלכד באש המפתיעה והתקשה לתמן, בגליל הכלים הפגיעים והתקועים ובגלל מעקי הבטון שנשנץ צידי מסילת-הברזל שעברה במרכזו הרחוב, והקשרו על התנועה. הטנק שלפניו טנק המג"ד חטף פגעה ישירה ובער. המג"ד שהיה עסוק בינה קורה סביבו וברשת הקשר הדודית לא הספיק להתריע בפני הנגג ונתקע בעוצמה בטנק הפוגע. מעוצמת ההتانגשות נשלף החוצה מתא המפקד וחילקו התהווון השתקתק. בקושי רב של עצמו חזרה ותמן לעקוף את הטנק הבוער ולמשוך אחריו את השדרה. מכת האש גרמה להלם אלחוטי. מערכת הקשר שותקה כמעט לחוטין, השליטה של המג"ד על הכוחות היפה בלתי אפשרית כי מרבית המפקדים נפצעו. חוסר הودאות היה עצום בגלל הקשיים בתכנית ועם גלן הנתק שנוצר בשדרת הגודוד שמילא השתרעה על 2-3 ק"מ. אט אט נתברר כי לא נשארו בגודוד מפקדים שמתפקדים, הם נפצעו או נהרגו.

מלחמות הירדן

לאורך השדרה שהמשכה על פני 3-2 ק"מ, בין בתים המהנסאים ל-5-7 קומות, ניהל כל כליל מלחמה פרטיטי עם צלפים, רפנינים וויר פצצות נ"ט שהקיפויה. מרופת זאת, בכוח ההתמדה והרצוץ לחירות, הושיר גודוד 433 להילחם ולחטור לא הפוגה אל יעדו – פורט-א-יברהים. בתנועות דים ובסימנים מוסכמים ניסה המג"ד לסייע לנוגדים וללוחמים שעמדו הפקדו, בכלים שמקדרם נפצעו, להמשיך אחריו ולא להיעזר. תוך תמרון עם הטנק שלו, סימני דים ופריצות לקשר ניסיה לkrav אליו

הגודוד בתנועה

טנק בודד מנהלים מלחמה פרטיט ווחללות חייבות להתקבל, במקרים אלה, ברמות הנזקות שלהם. ככל שהם מתרוגלים ומכירים את השיטה והמשימה – כך יקל להם.

יש הבדל תחומי בין סגירה על העיר או לחימה בפאתי השטח הבני של לחימה ברוחובותיה המרכזיות של העיר. היה גודלו של הכוח המקיף את העיר וסגור עליה אשר יהיה – הוא לא יוכל במאומה על מצוקתם של היחידות הנלחמות ברוחובותיה של העיר. בכל רחוב ובכל קטע ממנה מתקיימת המלחמה הפרטית של ייחידת המשנה הקטנה הנלחמת על חייה. הכל נגזר שם ממי יכולת שלא לירוט, לתמןן, לצפות ולהתגונן וՓחות מושפע ממה שקרה ברוחוב המקביל לה.

עד לשעות אחה"צ לא הצלחנו להבין את תנועת הקרב החטיבתי ובודאי

לא האוגדתית. הינו טרדים ביריכו הכוחות וברשת הקשרים והקשר הדודית מכדי להקשיב לרשותות המנוןות ולגבש לעצמנו תומונות מצב. המהעט שלמדו הבנו שבמקום לתקוף ולגבות את הכוחות שבפניהם להשלמת היבוש, כולם עוסקים בפעולות חילוץ הצענים והכוחות האחרים.

המג"ד הבהיר למ"ט אריה קרן את מצב הגדור וחידתו וביקש לדעת מה הפקדות להמשיך. האם תקיפת פורט-איברהים עוזין בתוקף או שיש תוכנית חלופית אחרת. בשעה חמיש ערך קיבלנו מהחטיבה הוראה להתארגן ליציאה מהעיר. הנגעים שאפשר היה לפנותם בכוחות עצמים ועל ידי כוחות אחרים – פונו. האחים, שטרם פונו, אורגנו בכלים שלחם לאחר מתן עוזה-ראשונה ברמת הצוות. טנקים וכליים פגעים נרתמו לכליים תקינים וארגנו מחדש.

כוון שחימשה מחרוך ששינה מפקדי פלוגות נפגעו ולא תפקדו – דבר שగם לשיבוש מוחלט ברשות הפלוגותית – לא נותרה ברורה אלא להעביר חלק מהגדוד לרשות של מנש ואית התרה לרשות המג"ד, כדי לפקד על כל צבאי אונ' ישיר. עם רדת החשיכה עזבנו את היכיר המערבי דרך היציר הדורמי, ציר 'פולחן', והתקרנו עד לצומת 'דר-פולחן' ומשם צפונה עד לצומת 'זר-סרג', מקום בו היו פרוסות המפקדות הממנונות ויחידות הרפואה השונות.

היציאה מהעיר לא עברה ללא תקלות. נורטה علينا אש בעיר מנק"ל וליד המבנה הכהול והכיכר שעלה 'פולחן' גם אש נ"ט זזה. זו שותקה מייד והושמדה באש התותחים והמקלעים. הינו דודים יותר מאשר יכלנו להרשota לעצמנו נפגעים נוספים פעם, לא יכלנו להרשota לעצמנו נפגעים נוספים לאחר כל מה שעבר עליינו. בעוד כל גורר כל, מתחשים ותשושים עשינו את דרכנו החוצה, המומים מהמחריר הכבב בנפש שבגהה העיר מאיינו: 63 נפגעים מהם 18 חללים, וכן שלושה טנקים שרופים כליל שלא היה אפשר להצלם. ככל שהתרחקנו ממרכז העיר נראתה סואץ בוערת וממעnota, קרועה וושועה. כל תיאור יישמע חיוור למראות שהתרנו ברוחבה המרכזית ובכיכר המשולשת.

המג"ד נחום ז肯 (משמאלו) באחת ההופסקות במלחמה

ברגעים שנדרה היה שאפשר להגיע להסדר כלשהו, עשינו ניסיונות להידבר עם בודדים שצצו מהיכן שהוא מתיק הפתים, כמו המצרי הצען שהופיע מונך אחד הפתים ואותה משוח לא ברור. המג"ד הורה לקמ"ץ שמוליך אבטל רודת אליו בהירות לבחון את כוונתו ולשאלו אותו מיקום המושל. המצרי הצען הסכים להනחות את שמוליך למושל והשניים החלו לפסוע לכיוון, אך לאחר מספר עדדים הניסי מטר יריות את המצרי לכיוון אחד ואת שמוליך לכיוון אחר, חסל הניסיון למציאת המושל.

סמוκ לצהרים קיבלנו פלוגת טנקים מוקטנת מהגדוד של אחד ברק, שהגיע לכיכר דרכ' ציר החוף, ציר 'פולחן', ואotta מיקם המג"ד לכיוון סוללת המוח לאבטח לירושלים פורט-איברהים. טנק אחד שלה עלה על מוקש אך חולץ והוכן לפינוי. יתרת הפלוגה אבטחה מפני דרום-מזרחה עד לשעות הערב, עם עזיבת העיר. במקביל, המח"ט אריה קרן הפעיל את גדור החומר"ש 'רגל' בטיהור מבנה ברחווב המקביל לרוחב הראשי, במוגמה להקל, בין השאר, את הלחימה עליינו בזבוב הגדור, שחלקו היה עוזני פרוס לאורך השדרה הרואשתית. אש האויב המשיכה להcontin בטנקים ובנגמ"שיהם התקועים ולעיתים לא יכולת להגיב באש, כי התהומות הפגעים והאלה מטופלים אל כלים אלה, היכן שהיא אפשר לעשות זאת.

אותה הלילה בשטח בני

אותה הביעות הקשות בהימה בשטח בניו הוא ריבוי השטחים המתים והונתק בין רחוב לרחוב ובין גוש בתים אחד לשני. לכן, לחימת יחידה ברחווב מסוים עלולה שלא להשפיע כמעט במאומה על לחימת יחידה ברחווב המקביל. פנים רבות לה לחימה בשטח בניו: פסטורליה וגיהינום מותקניים זה לצד זה בהפרש של גוש בתים אחד. מיזמיות מקצועית חשובה ביותר בחימה מסווגה כבצע הסתערות התאבדות על הטנקים ונושאי

עם לוחמים פצועים הזועקים בקשר לסיעור רפואי וליגבו. כאן בrama המיני-טקטית בשדה הקרב במרכזי העיר, היחידות היו צריות את העזרה והיא לא הייתה.

חלהה קשה בין שתי ברירות דעת

בנסיבות אלו התקשبت קשות המג"ד האם להמשיך ולהתקדם לעבר יעד המשימה או לסתגת ולצאת מהעיר. אף בחירה מהשתאים לא הייתה קלה: לתמן אchorה גדור פצוע ושועם במבנה, ולהוציאו מהעיר תחת אש בלתי פוסקת שהייתה ברוחב המרכז – וזה גבל בבלתי אפשרי. מצד שני, להמשיך את הלחימה עד ל採取 הפנימי של העיר – אל המורח שבין סואץ לפורט-איברהים נראה כהתאבדות והסתבכות נוספת. כיצד אוספים את השברים ומשיכים את הלחימה? מאיפה לוקחים את הכוחות הנפשיים והפיזיים לך? מאיון ומתי תבוא עוזה אם בכלל? מה משמעות האמרה "לקחת את סואץ בתנאיinea סטילינגרד" יותר מכך, כיצד הרמות הממנונות מישימות את רוח האמרה זו בהפעלת הכוחות להשלמת כיבוש העיר? אף אחת ממשאלות אלה לא הייתה לי תשובה. ובכל זאת חיבם להחילט. האינטינקט הוביל קדימה על-ידי פקודות בקשר למישמע את המג"ד בראשת, ובסימיidiים למי שראה אותו. על-ידי תמרון עם הטנק שלו בין הטנקים והנגמ"שימים הורה להתקדם אחוריו אל תוך העיר וליצור רצף בשדרה הגוזית.

הכלים הפגועים חסמו את הכביש ואת ציר התתקומות. כדי לעקוף אותם היה צריך בתמרון ובגיגית הקיר החוץ שבמרכז הרחוב. שום תנועה ושום תמרון לא היו קלים אך את התואשו השותרים ובכווותיהם האחוריים, אחזו בתותחי הטנקים, במקלילים ובנסחים האישי והחלו לנtab דרכם והצטרכו לנוכח המוביל, שאתו פרס המג"ד בכיר המזרחי עם הקנים אל גוש הbatisים מלפנים ומשמאלי, כדי לטפל בצלפים ובמקורות הירוי האחרים, כאשר באג'ה ימני שנלו סוללת המזח (הדיק) שארכה כ-600 מטרים ורוחבה כ-15 מטרים והmobila לפורט-איברהים, ומאהוריינו מפרק סואץ.

מצב הגדור היה בכ"י רע אך זכרנו שגם לאובי קשה והשתדלנו להחזק מעמד קצת יותר ומנו. כל כל שגעה לאזרה הכיכר והיה מסוגל לירוט ולתפרק קיביל גורה שעלייה היה אחראי. הכלים שהיו עמוסים בNEGATIVים קיבלו נזירה להכנים לפניו ולהניף דגל לזיהוי. הלחימה בכיכר ובשדרה שמאחוריה גאתה ודעכה חליפות והוא בה תהופכות הרבה. האש התקלה וכבתה לסרוגין, היי דקוט של שקט, בהן נדמה היה כי מסע ההבקעה לא היה אלא סיוט, ולפעת פַּרְץ של ריוות מהבתים ומהסתמאות, תוך ניסיונות של החילים המצריים לבצע הסתערות התאבדות על הטנקים ונושאי

בצורה מימונת ומקצועית. נכון היה לחזק מן המדיinci וצבאי על כל הצדדים בשל הפסקת האש, נכון שבנסיכותה השהי, לא היה אפשר לצפות ליריכוך אוירתי וארטילרי מיסיביים וגם לא לפירסית תצפית והשתלטות על מתקנים חינוניים, שטחים גובים לתצפית ולשליטה, אך יש דברים שבשלידיהם הלחימה בשטח בניין קשה עד בלתי אפשרית: מיפות בקנה-מידה גדולה ותצלומי אויר של העיר הדורשים בידי המפקדים בכל הרמות, זמן לתוכנו ולימוד העיר על מרכיביה ומאפייניה, ארגון השטח בעיר, ציוויל וcohות מתאימים ובוקר התיאום ביןיהם. תיאום של הח"ר עם הטנקים, תיאום סיוע צמוד ארטילרי, ואם צריך גם אוירתי, לחימה

ושימוש באמצעים פסיקולוגיים (רמקולים, שבויים וכו'), היערכות נכוונה לפינוי נפגעים (קשה להפוך בטנק או נגמ"ש שבתווכו חלק מהלוחמים הרוגים או פצועים הוציאים לעזרה). אחרי הכל, לא מדובר בכפר או בעיר אלא בעיר עם כבע מיליון תושבים.

גודוד 433 הדיחים ביכולתו לשകם את עצמו: לאחר השלמת צוותי טנקים ולוחמי חרם"ש במקומות אלה שנפצעו, מיד אחרי הלחימה בעיר סואץ ועד 3 בנובמבר '73, הגודוד עסק במשימות לחימה וטיהור הסוף, בהבטחת הגזרה המערבית של התעלה באזרה המשוואה "רד" ו"לימה". בכוחות קתינים של מחלקות טנקים וחירם"ש סורק הגודוד את הסוף בגזרתו ומטהו אותו מכל המכרים שמצאו בו מחובאות. למehrבה הצער, בעפליות זו יש לדוד עוד 9 נפגעים נוספים. ב-3 בנובמבר '73, עוזב גודוד 433 את ארץ גושן ומתקדם, במסגרת יהדות החטיבה, מזרחה לאורניה השלישייה. בוסף המשימות במבצעת ככל גודלי החטיבה, הוא מקבל גם משימה חשובה אחרת: לשמש כבית-ספר לשוריין ולהסביר קציני ח"ר לשוריין כדי למלא את הפעורים העצומים שנוצרו בשוריין עקב המספר הרוב של קציני שרירן שנפצעו.

לסיקום – הקרב על העיר סואץ הוא דוגמה בולטת לקושי הרוב שבלחימה בשטח בניין. העדר מודיעין על עצמת האויב והזון הקצר שעד מדראות הכוחות לתיאומים ולהכנות והעדן נחישות ובדיקות במשימה – גמו ממידה רבה להסתבכות הלחימה ולהפיקת מהלך שנראה לכארה פשטוט – לקרב היחלוות. על העיר סואץ אי אפשר היה לומר את מה שנאמר על סטלינגראד, ולהבדיל אלף אלפי הבדלות, את מה שנאמר על ירושלים – "לב ליבו ומרכו מאויו של העם היהודי". לא כזו הייתה העיר סואץ ולא כך הייתה נחישות זה"ל לגבי כיבושה.

להשלמת כיתור הארכמיה ה-3? התשובה לכך, גם אם היא נחוצה ומתבקשת, פחות מעניינת מההשובה לשאלת הבאה: משנתה של החלטה לכבות את העיר, אז למה על תנאי? למה לכבות אותה רק אם אינה סטלינגראד? כיצד יודיעים אם היא סטלינגראד או לא, ללא מודיעין טוב או, לפחות, להילחם בה? אם ברמות הממון חשבו שכיבוש סואץ ישולול מהארמיה ה-3 מים, אספקה, ומחסה וימוטט אותה מוקדם יותר, אז מדוע לא ללבת על העיר בחטלויות ובנחישות? ולבסוף למה הייתה פקודה לחילוץ ולא להשלמת הכיבוש?

זה"ל כמו כל צבא אחר בעולם מושתת, בין השאר,

ב'סרג' 87, מיד עם יצירת הגודוד בchnion, המג"ד מכנס את המפקדים והמטו, מארגן מחדש את הפלוגות וממנה בעלי תפקידים חדשים, כדי למלא את הפער העזועים שהשאירו הנגעים אחרים. אחרי זה מדובר המג"ד עם החיילים לעודד את רוחם. מזור, אלמלא היו יודעים מהתרחש בלב אנשים אלה, לא היו יודעים למאורות שעברו עליהם בזום זה, לא היו מבדילים בין תדריך זה של המג"ד לבין האחרים שקדמו לו. על אף זאת, בלבנו ידעו כי לא כל הצלקות הנפשיות נמחקו וכי עוד צפופה לנו עבודה רבה בתחום זה. המשך הלילה היה עדות לכך: אנשים מספרים באיפוק, במשפטים קטועים ובחשבה לא מסודרת,

כמעט במוניוג, מכונים בתוך עצם, תוחים ושוואים כמו שלא מאמנים במווצא פיהם ובכל מה שהם עברו בגופם בו בזום. "מעולם לא הבנתי את המושג מלך המותות, אך היום פגשתו בו פנים מול פנים. אם לא בעזרת היצור לחיות, לא הייתי מנצח אותן. נמלט לו מלך המותות שבזעם התקווה שבעם הבאה יצילה. האם תהייה פעם נספת?" מלמל לעצמו נהג הטנק שלידי. אותו יוסי, הנהג שהתקעקש

לצאת לחזית עם הכלים הראשונים הפה למנחים ולמקרים: "נותרנו יתומים ממיטב חברינו... תוהה אני אם אלו יודע איזה דבר רע ברא

בעולם, אם הוא יודע מה משמעותה של המלחמה. לא יתכן שהוא ידע דבר כה והוא מודע לנסיבות אלה להתרחש. רמי נשבע שראה היום את הסוף מול עיניו. הוא נגע במוות והצליח להינתק ממנו בטרם זה הצלlich להשתלט עליו.

למרות האבדות הרבות והכואות שסבל וบทנאי קרב בטלית נסבלים ולמרות התהווות הקשות – מילא גודוד 433 את משימתו במלואה: הבקיע את העיר סואץ ברוחבה המרכזית (ציר סרג') והתייצב בפתחה המזרחי של העיר כשהוא מבטח כלפי פורט-איברים כדי לאפשר לגודוד אחר מהחתיבה (শস্মিত যুদ্ধের লক্ষ্যে) להתקדם דרכנו לכיבוש פורט-איברים. בניגוד הקרב על סואץ באפריל 1977, עוזבה זו צוינה והודשה גם על ידי הרמטכ"ל מوطה גור ז'ל ועל-ידי ראש מה"ד האלוף רותם אברהם.

האם הקרב בעיר סואץ היה נחוץ?

פעמים רבות מדי נשאלת השאלה האם צריך היה את כיבוש סואץ? האם היה זה באמת חיוני

עשן נולה מהעיר סואץ המותקפת

על ארגון, ציוד, הכשרה, תרגול ותורת לחימה. אך מעל לכל, על רעליה לחימה שייחודה אצלנו הוא ביומה, בחטלויות ובדיקות במשימות. היחוז הזה הפרק את זה"ל למודל היקי לצבאות זרים רבים.

דוועות לכל המגבלות של הכוח הtokuf בשטח בניוי, ובמיוחד לכוח השריון:

- קשיים גדולים בשיליטה.
- מגבלות בתצפית.

- קשיים בתנועה ובתמرون.
- זוויות ירי מוגבלות.

- לחימה בטוחים קצרים.
- לחימה נגד עמדות רבות והיקפיות, לרבות הממד השלישי.

• השפעות מודוליות כהוואה ממתה נPsi ממושך

בלחימה בטוחים קצרים.

- אוכולוסיה עונית.
- מגבלות פינאיות ותחזוקה.

- קשיים באיגוד כוחות חדש וועוד.

הדרך הבודקה למצער את השפעת מגבלות אלו היא דרך של אימון הכוח הtokuf והכנתו למשימה

פונתח ים מדף

סקירה ספרות צבאית

דבורי בורגר

**הצופה שנרדם; הפתעת יום הciporim
ומקורותיה / מאת אורי בר-יוסף
זמורה-ביתן מוציאים לאור, 532 ע'**

"יהיה דבר אドוני אליו לאמר: בן-אדם דבר אל בני עמק ואמרת אליהם, ארץ כי אביא עליה חרב ולקחו עם הארץ איש אחד מקציהם ונתנו אותו להם לצופה... והצופה כי יראה את החרב באה ולא תקע בשופר, והעם לא נזהר, ותבוא חרב ות תיקח מהם נפש והוא בעוננו נלקח ודמו מיד הצופה אדרוש". (חזקאל ל"ג, 1-6)

את דברי הנבאי יחזקאל, כפי שצוטטו בחילם לעיל, יודע לצטט כל איש מודיעין. ברור אם כן, לאו הרשם אשר נבחר לספר, כי הוא נושא עמו תוכחה כלפי קהילת המודיעין במלחמת יוםciporim. את הדין ייתן הצופה אשר טעה בערכתו ולא התריע בפניו מכבלי ההחלפות בدرج המדייני, אשר סמכו, ובצדק, על מוצא פין. ולצופה זהה יש שם, והוא לו "צופי-משנש", שוגם להם חלק ישייר באחריות. באופן הנוקב ביותר מעלה המחבר את שמותיהם וממעיד את הקורה על חילם היישיר לכשל.

אורן בר-יוסף, מרצה בכיר במכון לחישום בינלאומיים באוניברסיטת חיפה, היה חייב במלחמה כל כך לא הסברים כיצד תפסה אונשיין עס סיום המלחמה מוכנים. لما שהחלה כענין איןashi עם סיום המלחמה התווסף העניין האקדמי. הוזר לפריטים מהקרים היה האקדמי העוסק במחקר אסטרטגיים (בעיקר חקר הפתעה האסטרטגית), וכן מעלה תיאוריית מורכבותיו בחשיבה פסיכולוגית הדנות והכיפורים, בכלל זה ראש אמרן' דאן, אשר ערכו על תפיסות מסורתיות בנוגע לאחריות האישית לכשל, השכלתו וסיבותו. המחבר בא עימם חשבון ומוכיח את אחוריותם במלחמות הciporim, ובלשונו "תרדמת הצופה הביאה על מדינת ישראלי את החוויה הטראומטית ביותר בתולדותיה" (עמ' 15). לא בצדיו מי שניסו לטוף את מאמציו - העל שלו להוציא את הספר לאור, וכמו כן, לא מנקנת סופרים.

תיק שהוא מסתיע במקורות צה"ליים ומדיניים, אשר חילם מעולם לא נחשפו, וכן במקומות ובתיירות במחקר הבינלאומי, טווה בר-יוסף את התיאוריה שלמה. הוא פועל בצד המלחמות כשהוא מנהת את השתלשות האירועים, מערכות היחסים בנסיבות אמרן' וההיסטוריה העורכת המודיעיניות.

שלמה ארדנישט, הורה מיד לחיליל המוצב להתלבש, להעמס על עצם את כל ציוד הלילה והישאר בתוך הבונקרים... בשעה 14:00 פתחו המצרים בהרעה ארטילירית כבדה... ההפגזה האימה נמשכה שלושת רבעי שעה... להלל וחביריו הייתה זו הפעם הראשונה תחת אש... לחימתם של אנשי המזח השתלה עם לחימתם של השרוינאים..." (עמ' 99-98).

כך נשכח הלילה בדורות התעללה במשך שמונה ימים, עד הרגע שבו ניתנה ללוחמים הוראה מלמעלה: להיכנע. ל-16 הלחומים שרדו את הלילה הנואשת היה זו חוויה קשה, ובעור הלל אונסדורפר וז היתה חוויה מעצבת במוחו. הוא התעקש לקחת עמו את ספר התורה, אשר עברו הלל אונסדורפר וז היתה חוויה מעצבת במוחו. התוועלו לשישר מדורומניה. ובכל זאת, להצלת ספר התורה הייתה הטענה ממשמעות הרבה. התמונה המפורסתת של הל האוחז בספר התורה בעת פניו לשבי מרגשת אותנו כל פעם מחדש. אפשר לבנות עליה מדרש תמונה, היכלול לעודד כל אדם אשר שκע בתחוםות הנשיות. כוח האמונה של הל, אשר הניע אותנו להציג את ספר התורה הוא הכוח אשר סייע להל לשרוד את העינויים והתנאים הקשים בשבי, ולסייע בזאת גם לחבריו בשבי.

הל לא זכה להיבא עמו את ספר התורה כשחזר מן השבי, וכל המאמצים שנעשו עם השניים לאtraceו ולהביאו לארץ עלו בתוהו. בספר שזורה מסכת חייו המורתקת של הל מילדותו ועד למותו הטרגי, בתאותם דרכיהם, בשנת 1993.

מחקרו בא להוכיח כי לאמ"ן היה כל המידע הדרוש כדי להוביל אל ההכרעה הנכונה. אלא שבתחוםعيובם המדיע הוא נחל כשלון. הוא מביע על ראש אמרן' דאן, האלוף איל זעירא, אשר סבל מביטחון-יתר ומהונגולות על תיאוריות, כמו שעבד על פי שיטת עבודה, השמה דגוש על הפן האיסופי על חשבון הפן המחברי. עיבוד נכון של המידע, הדורש זמן ומשאבים, בשילוב הפתעות המוחשבתיות היוו לדעתו, וחוסכים ממזינים ישראל סבל מה רב.

חשוב לזכור את כל הספר כדי ללמידה את התיאוריה על כל היביטה: מהות האחוריות של אמרן' דאן, השלכות הפתעה והסיבות לכל התרעה. בכך, הוא רווי מושגים מתחום הלימוד האקדמי העוסק במחקר אסטרטגיים (בעיקר חקר הפתעה האסטרטגית), וכן מעלה תיאוריית מורכבותיו בחשיבה פסcoolוגית הדנות ובפתרונות של תהליכי קוגניטיביים ואחרים בפתרונות של תהליכי קוגניטיביים ואחרים המבאים אנשים וקובוצות להגעה למסקנות אלה נכונות, ובכל זאת חשוב לקרוא ולהפניהם עד כמה שניתן את המסרם החשובים כל-כך בתפיסת המחדל. כולל לוחות צילום, העורות, רשימת מקורות וምפתחות.

**הلال מוצב המזח / מאת מנחם מיכלסון
ידיעות אחרונות – ספרי חמד – ספרית בית אל,
'97, 359,**

אוירית השגשה של המוצב נקטעה בשעה 13:40. מחרד המלחמה בגדר הטנקים של עמנואל התקבלה התראה על כוננות ספיגה. המפקד, סגן

ליל הפתיחה - 24 שעות

במלחמה יום-הכיפורים

עפר דרורי *

החיליל הבזוז במלחמה מה כוחו, גרייהו כגדוד חול הנישא ברוח, אך חיללים רבים כבר יוצרים "דיזונה אנושית" שבכוונה לעצוד אויב. עפר זדרוי, חיל חודה"ש בשירות חובה במהלך יום הכיפורים, התחיל את המלחמה באגדוד טנקים שנפגע קשה בימים הראשונים של הלחימה. צוות הנגמ"ש של עפר הctrpf ליחידה אחרת ועסק בפינוי נפגעים. כשהפגע גם הנגמ"ש שלו הוא עבר לנגמ"ש נוסף והמשיך בחילוץ. כאשר נאנב הנגמ"ש השני (אכן נאנב על-ידי יחידה אחרת) הוא המשיך רגליית בחילוץ ופינוי נפגעים. אפשר לקרוא לזה דבקות במשימה, אך יותר חכק, זו רוחם של החיללים שbezczotom נקבעה תוצאת הלחימה

ב-2030 המצים התואשוו מההפתעה והיכינו לנו, הגדור השלישי (שםחנו להשתיק אליו בתחלת הקרב), את' קבלת-הפעם העיקרית. כאשר הגענו לצומת התעללה נפתחה علينا אש מכל הכלים מטוחחים קצרים ביותר. זו הייתה תופת אiomah ואחד מהלילות הקשים ביותר של במלחמה. נענו בשירה בצייר התעללה, שלא היה מוכן לנו, כאשר מסוללות עפר שהיו ממש צידי הכביש יורים علينا מנשך קל ומטנקים. רשות הקשר, אשר הייתה בדממה כמעט מוחלטת בכל שלב הנזועה, החלה להיות פעילה. נשמעו דיווחים רבים על טנקים שנפגעו ועל פצועים רבים אשר נטשו את הטנקים שלהם ומסתובבים רגלי בין הכלים הפוגעים.

במהלך התנועה המהירה שבה ניסיתי להיזמד לטנק שנסע לפני, ראייתי הבזק חזק של אש בצריח הטנק שלפניו והוא נוצר. התבדר לנו שפאם בו בצריח ושיטק את תנעותו. עקפוו את הטנק והמשכנו בנסיעה אך מהר מאוד מצאנו את עצמנו נסעים על כביש התעללה בלבד, כאשר אנשי הכוחות משכיבים אש ממוקלי היסוף לעבר האש החזקה שנורטה לעברנו. ניסינו להתקדם מהר וליזק קשר עם המג"ד אשר לא ענה לנו, התבדר שנוצר נתק של מספר קילומטרים בגדור, בתוך שטח שהיה בשליטה המצריים. לאחר שאיתן, מפקד הנגמ"ש שלנו, הצלח ליצור קשר עם המג"ד וזה הורה לו לטפל בנפגעים מאחור, סובבנו את הנגמ"ד דרומה. את סיוב הנגמ"ש עשינו הפעם בזווירות כדי שלא לרדת מכביית האסفلט הצר. בשלב זה כבר למדנו מודיעחים בקשר שני צידי הכביש ממוקשים ומספר טנקים שיידרו מציג הכביש על מוקשים. נענו ב Maheriot דרומה כדי לחבור לטנקים שלנו. הייתה זו נסיעה מפחידה למדי בקטעה של כשלושה

יעיסוקינו היה חילוץ פצועים, סיוע בתיקון כל ר'ק"ם שנפגעו וסיגות התקפות מטוסים מהאוורור תוך שאנו מצליחים בשני מקרים יחד עם כוחות אחרים אף בהפל מטוסים תוקפים.

יום ב' 15 באוקטובר

ב-15 באוקטובר נמסר לנו שאנו עוברים להתקפה. עד אותו היום ניהלו נור כרב סטטי מעמודות, כאשר כוחותינו רושמים לזכותם מס' ספר ימים של השמדת כל ר'ק"ם מצריים רבים, אבל הקרב עייררו התנהל בשיטוננו. היה זה מיתוס, בנסף לאחרים, שנופע אצלנו, החיללים הצעירים, עם פרוץ המלחמה. אנו גדרנו על הסיסמאות המוכרכות שאמרו שכוחות האויר המצרים יושמדו מיידית על-ידי חיל האויר שלנו ושהלחימה הקרה עתיד לשלוח האויב. והנה במציאות, זה שבעו אנחנו מותקפים יום אחריו יום על-ידי מטוסים אויב ללא כל מענה של כוחותינו וכמו כן מנהלים זה שבוע וחצי לחימה עם המצרים בשיטוננו.

ב-15 באוקטובר חל המפנה, והחולט על תזהה. ב-1700 נכנסנו לשדרה חטיבתיית כאשר הגדור שללו אחרון בשדרה. הרעיון המכוון של ההתקפה היה תנועה חטיבתיית בלילה בשדרה באיגוף של ציר "עכבי" מדרומים, דרך החולות, והגעنا לכוחות המצריים בעורףם, בציר המקביל לציר התעללה. הייתה איזו שמחה קרנהavel החבר'ה שאנו חנו מיעדים להיות הגדוד היחיד שחייה עורך בצהורה זו!

לאחר יום וחצי של לחימה הפסיקו הגדור והפלוגה להתקאים כמסגרת צבאית וכל שלא נגע ונאר לעצמן. הנגמ"ש של, בפיקודו של סרן איתן (ז'לי) שביט (ושאיצקי) ז'ל, סייף עצמה לגדור 184 (בחטיבה 14) בפיקודו של ס"ל שאל של ז'ל וצוחת לפלוגת טנקים ז' של רס"ן אלישע ז'ל. עד 15 באוקטובר היו בקו האש כאשר עיקר

באוקטובר 1973 היו פלוגת חרמ"ש י' בגדור 79 גדור "סופה" בחטיבה 401, ישבנו בסיס הקבע ברכדים, מסיימים הכנות ואימונים לקרה הורידה לנו שאמורה הייתה להיערך ל-7 באוקטובר. ביום ה' 4 באוקטובר הוכזה כוננות ג' ובעקבותיה בוטלו כל החופשיות. המג"ד ניצני (ס"ל מוני ניצני, ראה בגילון "שירות" 18) אסף את כל חיליל הגדור וסיפור לנו על התרגיל רוחב המדים אשר מבצע הצבא המצרי. כמו כן ציין באזניינו כי הכנות מוטלת כדי להרטיע את המצרים מפני אפשרות של מעבר ישיר מהתרגיל למבצע "אמיתי" וצlichtת התעללה. המג"ד סיים את דבריו בהערה אישית שאת מילוטיה אני זורע עד היום: "אני מאמין שאין הזולת להיות מלחמה ולכן אנחנו נערך בהתאם".

ההנחה הראשונה שננתן המג"ד ניצני הייתה להוציא את כל הרק"ם של הגדור מהמחנה ולפזרו אותו בשיטה הפתוחה, הרחק מהמחנה, תחת רשותות הסווואה. באותו יום יצאו פלוגות הטנקים והחרמ"ש ממחנה הגדור, הטנקים והגנשימים ימי פוזרו בשתי חינויים יומם והסווואה תחת רשותות הסווואה. כאשר תקפו והטסום המצרים, יומיים לאחר מכן, היה תנועה חטיבתיית בלילה בשדרה באיגוף של המצריים בעורףם, בציר המקביל לציר התעללה. מקן, את מחנה הגדור, יחד עם שדה התעופה הקרוב, היו מוחוץ לשטח הגדור תחת רשותות הסווואה, וכנראה הגדור היחיד בסיני שהוא עורך בצהורה זו!

לאחר יום וחצי של לחימה הפסיקו הגדור והפלוגה להתקאים כמסגרת צבאית וכל שלא נגע ונאר לעצמן. הנגמ"ש של, בפיקודו של סרן איתן (ז'לי) שביט (ושאיצקי) ז'ל, סייף עצמה לגדור 184 (בחטיבה 14) בפיקודו של ס"ל שאל של ז'ל וצוחת לפלוגת טנקים ז' של רס"ן אלישע ז'ל. עד 15 באוקטובר היו בקו האש כאשר עיקר

שידוי הנגמ"ש האחרון שבו היה עפר דרווי

של האנשים, כפי שנשמעה בקשר הפנים, הייתה לירות. היה משוח מפחיד ומרתק בדמות עצה לאקרנתנו בחשכה, מתעלמת מכל הירミ מסביב וצועדת כシירה לקראותנו. כאשר התקרבה מעט יותר והייתי שחדותה אינה נשאה תשק והסקתי לעזוק לאנשים לא לירות. הדמות הגיע לחזיתו של הנגמ"ש והתמודטה לידי. אחד החבר'ה ירד מהנגמ"ש ומצא שזה טנקיסט שלנו שהועף מארח הטנקים שנפגע קודם לנו והוא פצע. הוא לא ידע מה קורה סביבו ובנס ניצל מכל הירמי מסביב. התברר לנו שבחניון יש פצועים נוספים. איתן לא היסס לרגע והורה לי לתקrab עם הנגמ"ש לחניון המטופוץ, שהוא מטווח כל הזמן על-ידי טיל נ"ט מצריים, ושמננו עפוי לכל עבר גושי פלה בערים. התקרבתי עד כעשרה מטר מהנגמ"ש, והחל הורה לי לעזוז. הוא ירד לבדו מהנגמ"ש, והחל מטפס מטנק לטנק, כשחלק מהטנקים בערים, מודאי שלא נשאו בתוכם פצועים. בחיפוש בתוך הטנקים הוא מצא עוד מספר פצועים אשר לא פינו עצם בשלב הראשוני וגם אותן העביר לנגמ"ש שהיה צפוף עד אפס מקום. איתן עצמו נפצע בשלב זה מרטיסים ביד וביצוע פעולה זו כאשר ידו חבשה. לאחר שהעבورو את כל הפצועים לנגמ"ש נסעו לאחר חמיש מאות מטרים ואז ספג החניון מספר טילים נוספת אשר הדליק את שר הטנקים ואת הנגמ"ש השני של הגדור. מרשת ברפין ותנוועטה לא הייתה ישירה. התגובה המיידית הקשר הבנו שהמצב נואש, שהמג"ד אלמוג נשאר

ובפועל נוצר פקק של כלים פגועים על הכביש אשר מנע מיתרת הכוח להמשיך צפונה ולהוביל את הכלים הבודדים של הגדור בחזית החלימה. יותר מאוחר בלילה גילו המצרים את ה"חניון" (כך קראנו לרכוז הכלים הפוגעים על הไซ) והחלו להטיר לתוך טילים מצפון. ראיינו את נקודות האור מתרומות ועושות דרכן בטישה איטית לתוך החניון ומתקופצות בתוכו. הטנקים החלו להיגע בשנית וחלקים אף החלו להתפוצץ. היו הרבה מעשי גבורות בחניון טנקים זה; צוותים אשר נשארו על הצריכים וירו מהטנקים לכל עבר אשר הטנקים עצם בערים. צוותים אחרים פינו טנקיסטים פצועים מתוך טנקים אחרים שנפגעו, תוך שהם מורידים אותם מהטנקים מפות ומקם"שים (מקלט-מסדר) כדי שלא ייפלו בידי האויב, תופעה שלא ראיינו כדוגמתה עד אותו יום של לחמה. לאחר מסטר טילים נוסף שנפגעו בחניון הטנקים וכאשר חל מהם החלו להתפוצץ התרחקנו כמאתיים מטר דרומה כדי לא להיפגע מophysיות (היינו בשלב זה על הנגמ"ש שלושה פצועים מרסיסים חלקם מחלקי מתכת אשר הועפו מהטנקים שנפגעו לדיניו). במקביל ניהלו החותות אש מקלעים כגד חיר' מציע שהייה קרוב אליוינו מאוד. לאחר שטנק שנפגע על הציר זמן מהקדם לנו, הפעם, אשר התקרבנו לטנק זה מצפון, מצאו שם ארבעה טנקים ונגמ"ש פגועים זה לצד זה. מסתבר שהטנקים אשר נסעו אחרינו נזקנו, כמונו, לעקוּף לאחר כשעה של שהייה במקום וריאנו דמות יורדת מולנו מאות הסוללות מימין לבביש. הדמות נעה ברפין ותנוועטה לא הייתה ישירה. התגובה המיידית של הטנק הראשון שעקב מימין נשאר על מקומו והטנק שעקב משמאלו גם הוא נשאר על

ק"מ שבו היוו כל בודד בתוכה שטח אויב וכל הזמן נורית עליינו אש נקל' ומורים מטווחים קצריים ביתר. במהלך הנסיעה אני זכר הבזק עצום החולף קרוב מאד לראשי, מיימין לפחתי אוטון שניית לא עצמתי את עיני. כאשר פחתי להין אני נהג את ראייתי דבר ובפועל לא ראיתי להיכן ידי החוצה והעברתי אותה הנגמ"ש. השטתי את ידי החוצה והעברתי אותה על זוכחת הפרסיקוף החיצונית של הנגה וניגבתי ממנו שכבת פיח אשר השחרירה אותה ומנעה את הראייה החוצה. כפי הנראה היה זה פג או קלע אחר שחילף קרוב מאד לפני הנגמ"ש. לאחר שניות מס' ספר נפתחה פצצת תאורה מעל ראשינו. התאורה סייע לי מאוד בהגברת מהירות הנגמ"ש בחשכה המוחלטת שסבירנו אך ריצה אילינו את האש. התהוושה הייתה של נסיעה במטוס כאשר אנחנו מוארים מעל ואניلوح על דושת השגשח עד למקסימים, בתקופה לצאת מהר ככל האפשר מהשתח המואר. היו אלו דקות אדרוכות מאד אשר חרבנו ליתרת הכוח בקצה הדромוי של הנתק, ליד הטנק שנפגע על הציר זמן מהקדם לנו, הפעם, אשר התקרבנו לטנק זה מצפון, מצאו שם ארבעה טנקים ונגמ"ש פגועים זה לצד זה. מסתבר שהטנקים אשר נסעו אחרינו נזקנו, כמונו, לעקוּף את הטנק הפגע על הציר עלו על מוקשים אשר הונחו על גבי החול משני צידי הציר. כך קרה שהטנק הראשון שעקב מימין נשאר על מקומו והטנק שעקב משמאלו גם הוא נשאר על

אדירה בצד ימין של הנגמ"ש וגל של אש אפה אוותי ונכנס לתוכו כובע ה-VRC. בתגובה אינסיטוניקטיבית הורדתי את הרגל מדוותת הגז והרגשתי כיצד הנגמ"ש מאט את מהירותו ומתגאל לאיטו במרוד המטון של הקביש. במקביל זוקתי מרاسي את כובע ה-VRC כדי להיחלץ מהഷחה כלואה בו. היבטי לחלק האחורי של הנגמ"ש וראיתי אש עליה מוחזקן מהנגמ"ש. אני זוכר היה ברור לי שצורך לкопץ מהנגמ"ש. השועה הספקתי לעצור את הנגמ"ש ול קופץ מטה הנגה החוצה לסייע. בזווית העין ראייתי את גירוא ואת החובש מתרחקים בריצה מהנגמ"ש לתוך מחסה בחול, ובעוד אני מתכוון לפרק אחריהם ראייתי את פניו המעוותים של איתון אשר נשר בפייחון המפקד. הוא אמר לי בקול חלש "תוציאו אותי מכאן, תוציאו אותי מכאן". ניסיתי לסתובו אותו החוצה מהצריחון אך לא הצליחו להתגבר על משקל גופו. איתון נפגע בפלג גופו התהתקען דבר שמנע ממנו לעזור לי להרים את גופו. עקתי מעלה הנגמ"ש לעזרת גירוא והחובש אשר עברו התרחקו מהנגמ"ש. באמצעות רב חזרו השנאים ועל על הנגמ"ש הבוער ועוזר לי לשולוף את איתון מהצריחון. פרנסו אלונקה על סיון הנגמ"ש, כמו בתרגולות, השכנו עליה את איתון ובריצה שהבנו אותו עם האלונקה למחסה קרוב בצד הקביש. במחסה שכנו וצפינו כיצד דzon ימין של הנגמ"ש בעירטה. לפתע פיצוע בנגמ"ש והסיפון נקרע מגוף הנגמ"ש תוך שהוא מתגאל לאיטו מכוסה של קופסת סדרדים וצירחון המפקד שלו הועץ באוויר ונחת במרחך של כעשרה מטר. מעבר לתולולית החול, ששמשה לנו מחסה, מצאנו מספר נסוך של חיילים מצוות טנק דחפור של הנדסה אשר נפצע בשלב מוקדם יותר. הם סייפו לנו שראו את הטל במעוופו אליו ואף סימנו לנו בידיהם שנייהר, אך אנחנו לא ראיינו אותם.

הינו הינו חברה של מספר חיילים שנחלצו ממכלים פגועים וביניהם פציעים יותר ועוד מספר פצועים יותר קל כולן החובש. היה ברור לנו מאופי הפצעה של

"לכון" הטנקים והנגמ"ש הפוגעים בזומת טרטור ביל ה-15 באוקטובר

איתון שיש לדאוג לחילוץ המהיר. לאחר התיעցות קצרה החלנו שנצא ארבעה חיילים בראים מזרחה לכיוון כוחותינו. השארנו שני חיילים בראים עם נשק ורימונים לשומר על הפצועים. בפועל, כפי שהתרברר לנו מאוחר יותר, המצרים חסמו שוב את ציר "עכבי"ש", במשך הלילה והבוקר של 16 באוקטובר, מבלי שאנונדע על כך, וככל רכב שנע על ה策יר נפצע. בפועל נוצר בשטח מעיןsis שהייתה בשליטת המצרים. מזרחה לليس המצרי ישבו כוחותינו ומערבה לו, לאור ציר התעלה, ישבו כוחותינו מהפריצהليلת קומן. התווך בו ציר "עכבי"ש", שהיבור את שני שיטחים אלה. היה כאמור בשליטת המצרים.

שהייתה במעו "לקון" כדי לנחות פצועים נוספים. נשארנו הנגמ"ש היחידי בגין מושימות אלו, ב"לקון" המתנו זמן מה עד שהרוופא סיימי לנחת, על היבש, חיליל במצב קריטי ואז נסענו בשדרה של שלושה נגמ"שים לפינוי פצועים "לקון" לכיוון "טסה", באותה דרך בחולות בה נסענו לילה קומן. כן. עוד בטרם היציאה בדקנו את הנגמ"ש ומיצאנו את הדפנות החיצונית שלו מלאות בריסים. בדופן השמאלית, באזור שבו ישבת, מצאתי תקועים שלושה קליעים שחלקם האחורי מבצע מתח המתקפה. הרגשנו שעברנו זמן קשה וההשגה היה לא צידנו. הדיוווט היו מנותבות עם סימני השדרה החטיבית שערורה במקום כ-12 שעות קודם לכן. את הכלים הראשונים ניווט מג"ד טנים, עמדם מצען (לימים אלף פיקוד המרכז), שנפצע לילה קומן בברכו. הוא היה מג"ד של דוד 79, הגדור המקורוי שלו אשר הוקם לתchia מס' ימים קודם לכן בתגובה כוחות חדשים ובאנשי מיילאים. לאחר שפינוו את הפצועים להציג"ד" בעכבי"ש" מיהרו לזרז ל"לקון" כי קיבלנו דיווח שהגיאו פצועים נוספים הזוקקים לפינוי. בשלב זה האיך בי איתון המפקד לנסוע ישירות בציר הקביש "עכבי"ש" ולא בדרך האיגוף האיטית בחולות, כפי שנשענו בדרכנו להציג"ד. התקדםנו על ציר "עכבי"ש" שהיה נטווש מכל רכב או רכב. הדבר עזר את השדרנו אך המשכנו במסעה.

הינו ארבעה אנשים על הכליל, איתון הקצין - מפקד הנגמ"ש, גירוא - מש"ק סיור שהצטרכ'alינו בחניון העברנו דוד תאג"ד של אחד מגדודי התותחנים. היה זה ממש לפני אור ראשון עם הנץ החמה. היה שקט מסביב, ערפל בלבד כביסה את האדמה וטל סמיך הרטיב את הכל מסביב. באותו רגעם של שלוחה, כשפהוועדים קיבלו טיפול ראשון לפני שהופינו לתאג"ד הגדרה, ראייתי בתאורה מטוס שלנו טס בודד לכיוון מערב. רעש מונעיו כמעט ולא נשמע ולפתע דלק אחריו במלחמות טיל קרקע-אוויר. הטווח ביניים התקרר והטיל פג

עם עוד שלושה טנקים תקינים בלבד וכי הוא זוקע לעזרה דוחפה של טנקים. באותו שלב קריטי הופיעו לפטע, מדרום לנו, כתשעה טנקים חדשים מדגם מגח 6', דגם חדש ביותר באותו הזמן, שאפשר היה להזות אותם בחשכה לפי צורת הציר ה动员ה שלם ומקליעי 0.5 המילודים בצריחון המפקד. הפלוגה עקפה אותנו משמאל לציר והמשיכה צפונה, הרגשנו דקות וראינו אותו טור טנקים מוחצת נסע בחזרה דרומה לכיוון שמננו הגיא. לא יכולנו לקיים קשר איתם, כי לא ידענו לאיזו רשות האזינו, אך הייתה זו סטרית לחץ רצינית למורל שלנו. להרגשנו אז - הפלוגה האלמונייה התקרכה לתופת, הריהה אותו והעדיפה להסתלק. הרגשנו נטושים וכוכעים.

יום ג' 16 באוקטובר

במצב זה, תוך שאנו נותנים טיפול ראשוני לכל הפצועים שהיו איתנו, עליה השחר של 16 באוקטובר. לאחר שניסינו ליצור קשר עם המג"ד ולאחר שהתרברר שכוחותינו הצליחו להפוס רצואה באורך מספר קילומטרים, החליטו איתון לנסוע לאחר כל הפצועים שהיו על הנגמ"ש. נשענו עם אור וראשון חזרה על הכבישים השוממים במלחמות כארס פתעה נחבט הנגמ"ש בחזקה בטור בו שנפער בכביש כתוצאה מפגיעה פגיעה. נפילה איזומה זו והחבותות שבאו בעקבותיה הוסיפו לנו פצעוע נוסף לנגמ"ש.

עבדנו דוד תאג"ד של אחד מגדודי התותחנים. היה

זה ממש לפני אור ראשון עם הנץ החמה. היה שקט מסביב, ערפל בלבד כביסה את האדמה וטל סמיך הרטיב את הכל מסביב. באותו רגעם של שלוחה, כשהפהוועדים קיבלו טיפול ראשון לפני שהופינו לתאג"ד הגדרה, ראייתי בתאורה מטוס שלנו טס בודד לכיוון מערב. רעש מונעיו כמעט ולא נשמע ולפתע דלק אחריו במלחמות טיל קרקע-אוויר. הטווח ביניים התקרר והטיל פג

במטוס שנכנס לשחרור והתרסק מעבר לדיוונות החול וחוק מתאננו. לא נראה מטען נפתח. היה משחו מהם בסיטואציה של השקט, השלווה והאדיות לאירוע זהה של נפילת מטוס שלנו, מבלי שמייחשו יתיחס או ינסה לברר מה עלה בורלו של הטייס. עוד מיתוס התפף.

המשכו משם לתאג"ד בציר "עכבי"ש" 55 ושם הורדנו את כל הפצועים שהיו עמו ואות אנשי הכוחות שפינוו כמה עשרה מטוסים וראינו גון"ש בנהר הירדן. על הנגמ"ש היו 32 לוחמים, בחילם הגדל פצועים אשר נחלו על הנגמ"ש וממנית את הירודים. על הנגמ"ש היו שני אנשים, עד כדי כך הגעה הצעיפות בנגמ"ש. לאחר שפרקנו את הנגמ"ש חזרנו מערבה לתאג"ד

שור השריון של חזיבה 14 נערך לתנועה ב-15 באוקטובר בצר עזק "עכבייש". בפינה שמאלית תחנתונה הנגמ"ש של עפר דרורי פוחת מים לפני הירקון

פגיעה ישירה וסגן איתן שביט ז"ל נפגע ונפל. בעשויה אלה גילתה סרן איתן שביט ז"ל אחוזות לחומים ואומץ לב.

משפחתו של המ"פ רס"ן אלי שנון ז"ל קיבלת את עיטור העוז לאחר המלחמה. בכתב העיטור נאמר: "...ב-18 באוקטובר 1973 הוביל את פלוגתו בהסתערות על "החזזה הסינית" כשהוא נע עם הטנק שלו בראש הכוח המסתער, בשטח מכוסה אש טנקים וארטילריה. בקרור רוחו ובדבקותו במשימה, שף אחריו את כל אנשי הפלוגה. בקרבת זה נפגע ונפל, כשהוא מגלה אומץ לב ודבקות במשימה".

לאחר שהנגמ"ד שאול שלו נהרג בקרב על התעוז "טלוייה", ביום השלישי למלחמה, החליל אותו בתפקיד סא"ל אברם אלמוג אשר פיקד על הגודל בקרב על החזזה הסינית. על מעשו בקרבות אלו קיל אלמוג את עיטור העוז. בכתב העיטור נאמר: "...ב-15 באוקטובר 1973 הוביל את יחידתו בקרב ההבקעה בחזזה הסינית. בקרבות קשים ואכזריים גילה סא"ל אברם אלמוג כושר מנהיגות, קור רוח, שיקול דעת ותועזה רבה, ובזות אלה עד מהה ייחידתו במשימה, על אף אבדותיה".

旃וגה י' שאיתה פתחתי את המלחמה איבדה שמונה עשר חיילים, חלקים חברים טובים שליל עוד מהטייזנות. רב"ט אדר אייר נתן, רב"ט בארגמ' ג'ורג'-הרצל, רב"ט בומבייגר פנחס (פאול), סגן דשא גלעד, סגן יינגרוד דני (דניאל), רב"ט ידיעיה איתין, רב"ט ירד יהודה שאול, סמל כהן אל, סמל לוי שמעון, סמל מודיש אבינוועם, סגן מלינצקי אריה, רב"ט מלכה יהודה, רב"ט סופר הרצל, רב"ט ערגי אהרון, רב"ט שיטרית יצחק, סמ"ר שפירא נתע, רב"ט שפכת אליעזר, סמל ששון הרצל. ה' זכרם ברוך!

דף הנצחה לחלי פלוגה י' נמצא בכתובת <http://shum.huji.ac.il/~offerd/yom/plugayud.htm>

* עפר דרורי – מנהל אגף פיתוח תוכנה ביחידת מחשב גדולה ומגדלם באוניברסיטה העברית בירושלים

בצעיתה לכיוון מזרח בין הדיוונות. רעש מנעו של נגמ"ש הפר את הדמה ומעבר לדיוונה הגיע מולנו גם"ש פיקוד עטו אנטונת דבון. בחריח המפקד שב מישחה המ"כ של בטירונות. טיפסו בשמהה ובקלה על הנגמ"ש שנשלח לחיל אוטנו וישבנו על הסיפון. תוך כדי נסיעה הוא סירף לי שהוא שיך לח'ק של מפקדת אוגדה כלשהי. לדבריו הם ראו, מהרכסים בהם ישבו, כיצד הכליל שלנו נפגע והוא נשלח לחיל אוטנו. כאשר הגיעו לח'ק האוגדה דווחתי על הפצועים הנוספים בשטח. קצין בדרגת סא"ל מסר לי שאין לנו מה לדאג וכוי נשלח נגמ"ש נוסף לחיל גם אותם. הנגמ"ש פינה אותנו לאחור עד לבביש שם עדמו, מחייבים לטרמוף אשר ייציאו אותנו מהמקום שאליו נקלענו. רק עכשו חשתי לרשותה את משמעות ההיפגעות שלנו. נותרתי בגדידי החורכים עם נשך וחגור ללא חפץ נוסף, ללא חברים ולא יחידה. נ"י שעבר בכביש לך אותן לחידת תותחים קרובה והשאר אונטו לנפשנו. ביחסית התותחים, שהייתה יחידת מילואים שאנשיה הפעילו מטלי"ם שנפלו של במלחמות ששת הימים, יכולנו אותנויפה, הכננו לנו לאכול וכך נתנו לנו מקום לישון בו בלילה, אך התחששה של הימצאות עם אנשים זרים לא אפשרה לי להישאר אתם. לאחר יום מצאנו לנו נגמ"ש אחר וחזרנו לקו להמשך פעילות. לאחר שайдנו גם את הנגמ"ש הזה הצטרכנו לקרהת סוף המלחמה לצועות מילוט טיסים ברפדים בו החזקה הפלוגה דרך קבע צוות כוננות.

אחרית דבר

מג' 79, סא"ל מוני ניצני, שאיתו התחלתי את המלחמה, וכיה לעיטור המופת על לחימתו. משפחתו של איתן שביט, שהיה הקצין על הנגמ"ש של בעית הפגיעה, קיבלת לאחר המלחמה בטקס מרושג בכנסת את צל"ש הרטמ"ל על פעלותיו. בכתב החזון לשבח נאמר: "תחת אש כבדה, על אף היותו פצוע בעצמו, עבר סרן איתן שביט ז'ל בין הטנקים וארגן את חילוץ הנפגעים. לאחר פרינוי הפציעים המשיך בתנועה על ציר עכבייש" על מנת לחילע נפגעים נוספים. תוך כדי תנועה נפגע הנגמ"ש

יצאנו הארבעה לכיוון מזרח כאשר בשלב הראשון ירו علينا מנק"ל שקליעו נתקעו בחול לא רחוק מאיינו. בהתחלה נשכבנו על החול מכל רוח ולآخر זמן הפכו אדישים אליו, תוך שאננו מתקדים בשטחים נוכחים יותר. בשלב זה התפוצצו באוויר פגזי רסיק-אוויר. לא ידענו אם מירץ מצר או שלנו, אך מכיוון שלא ראיינו וריסים קרובים אלינו המשכנו בדרכנו. לאחר כמה מאות מטרים עצרנו לצפות על השטח של פנינו. ראיינו קבוצה של שמנה וחילים נעה לכיוונו. ברגע שזיהו אותנו יירה הקבוצה קו מולנו נסעה לחיל גם אותם. פינה בסדרה). הייתה בטהוח שאלת חילים מצריים וקלתית את הרגע שני מחזק ברשותי עוזי שהתווחה שלו לא אפשר לי ירי עליהם. כמו רציתי באתם רגעים את הרומ"ט הישן והמסורבל, אשר בו אפשר לכוון ולפגוע גם בטוחים של 300 מטרים. החילים הללו והתקרבו אלינו ובהשכבותיהם השלמתי עם העובדה שלא נמצא בחים מההתקלות הזה, הייתה רק מוטרד מהמחשבה איך ימצאו אותנו לאחר המלחמה כי כבר התרחקנו למדוי מהכבש. בינו לבין שנות החילים אשר יישרו קו מולנו חצה דיוון חול. הדבר היהודי שנתרן לנו לעשויות היה לנסות לאגף את הקבוצה מעבר לדיוונה ולהגיע מאחוריה, כך נוכל אולי לגבור עליהם. דרכתי את העוזי והתחלנו לרוץ בחול כדי להגיע לדיוונה לפניהם. הדבר עלה בידינו כך, שיצאנו מאחוריו הדיוונה מיד כאשר האחרון מהמושונה עבר בטוחה של כביש הירקון. מטווחה הכביר יכולנו להזמין מטר אליוינו. תוך שמדובר בשמונה חילים שלנו שהיה לבושים באופן מזור, בגדים קרוועים וחלקם ללא נשק. התקרנו אליהם, תוך שאנו פותחנו עליהם באש בשלב מוקדם יותר.

התברר שהוא צוות של נגמ"ש מגודד סיור 87 אשר נפגע מספר שעות קודם לכן (את הנגמ"ש השורף שלהם ראיינו בשלב הנסיעה שלנו ביצור עכיביש). צוות זה, התברר, לא הבחן בנו ושינוי תנועתו לפניו היה מカリ לחולטי. לבנו חזר לדופק רגיל וכן הציגו לנו קבוצת השמונה

דבוק בחשיפה בכל לבבו, בכל נפשו ובכל האודו

תיאור המעשה: ביום 6 באוקטובר 1973 שימש סגן יובל נריה כסגן מפקד פלוגת טנקים של חימה באזורי "קנטרה". בקרב זה נפצעו מרבית הטנקים של פלוגתו, וסגן יובל נריה המשיך להילחם וגם עסוק בחילוץ לוחמים וטנקים. ב-7 באוקטובר 1973 ארגן טנק, שאויש על-ידי 4 קצינים, שנותרו מפלוגתו ללא טנקים, כשהוא המט"ק. ב-8 באוקטובר ה策טרף לטנק זה קצין המבצעים של הגודוד כאיש צוות חמישי, אשר קיבל לידיו את הפיקוד על טנק זה. הטנק ה策טרף לחטיבת אחרת, שהשתתפה בהתקפה באזורי ה"פרידאן". באותו בקרב, בהביחינו בטנק ש率领ו נפגע, עזב את טנק הקצינים

ונטל לידיו את הפיקוד על טנק זה, כאשר הקמ"ץ המשיך לפיקוד על הטנק הקודם. אחר-כך, בעורף, ארגן לעצמו 3 טנקים וה策טרף ללחימה במסגרת יחידה אחרת. באזורי הלחימה נוספו לו עוד 4 טנקים, והוא מונה למפקד פלוגה. ב-14 באוקטובר 1973 השתתף סגן יובל נריה עם פלוגתו בהתקפת נגד מול דיוויזיה מצרית. בקרב זה השמידה פלוגתו ורים מטנקים האויב, אך 3 טנקים מפלוגתו נפגעו, והוא ארגן את חילוצם. בليل 15 באוקטובר 1973 פיקד סגן יובל נריה על פלוגה של 6 טנקים. בקרב זה, באזורי "החווה הסינית", נפגע הטנק שלו. הוא ה策טרף כחמיישי לטנק אחר, ולאחר-כך ירד ברגל בשטח המוחזק בידי אויב רבים, עלה על טנק אחר והמשיך בלחימה. ב-18 באוקטובר 1973 השתתף סגן יובל נריה בהתקפה חטיבתית מצפון לחווה הסינית. הוא נפצע קשה בקרב. על מעשה זה הוענק לו עיטור הגבורה לפי חוק העיטורים בצבא ההגנה לישראל.

אייר תשל"ה, Mai 1975

לאות ולעדות
כי סרן נריה יובל
מ"א 2118590
גילה גבורה עילאית
בעת לחימה מול פני האויב
תוך חירוף נפש
במלחמת יום הכיפורים

ליקט וערוך אל"ם (מיל') שאול נגר

לחום תוך השרכת החub תמי'זית

"זה היה גודוד מאד מאומן", מספר יובל שלושים שנה לאחר המלחמה, כשהוא מהרדר ומנסה לעצמו כל מיליה לפני שתצא מפיו. "האמונים גרמו לנו להכיר מאד טוב את השטח, ואני חשב שהפעילות שלי בימים שהייתי בגזרת הגודוד, אפשרה לנו לשחק מחובאים" עם מי שאתה רוצה, להיכנס וליצאת, ולדעת איפה בטוח ואיפה לא. כזכור שדברים לא לغمרי תלוויים בכך כי יש אויב בשטח. "ברגע שהתחלנו להיכנס פנימה ונחשפנו לטילים", הוא משחזר שלושים שנה לאחר מכן, "התחלנו לצבור נפגעים. הפלוגה, עצם כל הגודוד, נפגע מהר מאד. אני חשב שבשלב ד' מוקדם קלטתי שהאופן הכי חשוב לפעלויות הוא אחר מאשר לימדו אותנו

מ'"מ אצלי וחילצו אותו", סיפר יובל נריה בשיחה איתו באוגוסט האחרון "ואחרון" כך הוא פגע بي. והוא פגע במקבע התותם, שיחסית יש שם הרבה מאד שרירין, חדר אותו, הרג את הטعن קשור והטנק מיד בער. אנחנו נפצענו, אני חשב שכולם נפצעו. קופצנו מהטנק והטנק-קשר לצעררי נשאר בפנים. שכלתנית כמשמעותה אחת מולו - להילחם באויב. כמו רבים החליף טנקים שנפגעו וה策טרף ליחידות אחירות מכורחה הנسبות, אך גם צעד ברגל בין חילים מצרים וחזר ועלה על טנק והמשיך ללחום. הוא דבק במשימה באורה יציא דפן והוא עשה זאת בכל לבבו, בכל מפשו ובכל מאודו, עד שנפצע קשה בהיותו כבר מ"ס, לאחר שניים-עשר ימי לחימה - כהה, מאד בפחד. יובל נפצע קשה ברגל שמאל וסביר מכוויות גם בפנים וביד.

סגן יובל נריה, בן 21, שימש סמ"פ בגדוד 9 כשפราชת מלחתם يوم הכיפורים. גדורו שהירה פרוס ליד התעללה היה בין הראשונים שהותקף ונפצע קשה על-ידי חיל האויר המצרי בפתחת המלחמה. בתוך הכאוס של המלחמה יובל נריה לחם בצוරה שכלתנית כמשמעותה אחת מולו - להילחם באויב. כמו רבים החליף טנקים שנפגעו וה策טרף ליחידות אחירות מכורחה הנسبות, אך גם צעד ברגל בין חילים מצרים וחזר ועלה על טנק והמשיך ללחום. הוא דבק במשימה באורה יציא דפן והוא עשה זאת בכל לבבו, בכל מפשו ובכל מאודו, עד שנפצע קשה בהיותו כבר מ"ס, לאחר שניים-עשר ימי לחימה - כהה, מאד בפחד. הטעក האחרון שבו לחם נפגע קשה מותחת נ"ט גדול. הוא פגע קודם בטנק של אורי רוזנשטיין, שהיה

הordanו את האנשים בתאג"ד. עליינו על הטנק ארבעה קצינים: נעם, מוטי רטר, מוטי פיין ואני, ויצאנו לפגוש את המוג"ד. היינו חברים טובים", הסביר יובל, "רצינו להילחם, וזה נתן לנו הרגשה טוביה, להילחם יחד, יתכן שמחנית צה"ל לא טוב שארבעה קצינים ייגעו יחד, אבל בזכות זה צה"ל הוא מה שהוא. ובכלל היה רק טנק אחד ורקינו לתפעול אותו וללכט ללחום במצרים.

"בוקר يوم א' נפל מעוז מפרקת", ממשיך יובל בסיפורו, בטון המתאר מעשים מופלאים כפרשה של יום-יום. "רוכב נהרו ומיעוטם נישבו. אנחנו צורפנו באותו בוקר לאוגדה של ברן. האנשים ביחידה שלנו היו עייפים מאוד ובערב יצאנו להתרוגנות מאוחר. הגענו בשתיים בלילה, הלכנו לשישן ואחריו שעה וחצי העירו אותנו. יירקה, סגן יורם אופיר, הקמ"ב"ץ של הגודן, מתמנה למ"פ' ועלה על הטנק שלנו החמוש, כי אף אחד לא היה מוכן לדודת מהטנק. עם בוקר, ב-8 באוקטובר, יצאנו להתקפה המפוארת של אוגדת ברן. החטיבה שלנו ירצה לכיוון הגירה המרכזית, כדי לתקוף מצפון לדרום ולהחלש את הכוח המצרי שהחזיק את התעללה. עענו כל החמון תחת אש ארטילרית. באזר גשר הפידאן נתקלנו בכמה טנקים מצריים. לא יותר ירצה נתקלנו בכמה טנקים מצריים. לא רק אש מ-20. לא היה علينا לחץ מצרי, אלא רק אש ארטילרית ואש מהרמפות ואש מהטנקים המצריים. האש הארטילרית הייתה, אמן, כבדה. פגענו בטנקים מצריים והיתה לנו הרגשה טוביה, שבקרוב נוכל לתקוף לכיוון התעללה. תוך כדי ירי הופיע לדיון טנק עם אנשי מילואים, שמספרקו נהרג. עלייתו על הטנק הזה, להיות מפקד".

"המפקד שכבטנק. הוא היה בחור ענק, והדם שלו מילא את הטנק. הוצאות היה היסטורי למומר. מחר הכנסתי אותם לתלם והמשכנו לחימה. אוחז

ידיוחתי למ"ד על המארב והוא הורה לי לנסות להיכנס לקנטרה מצפון, בצר הביצות. עליינו בתנועה זהירה מצפון, כשאנחנו יורים לפניו בתותחים ומקלעים. בדרך פגשנו את פלוגת החром"ש של היחידה, עם הרבה הרוגים ונגמר"שים שרופים. הסברתי להם איפה התאג"ד ומ"פ החром"ש הצטרכו אלינו עם נגמ"ש. עם דמדומים הגענו לתולויות חול לפני המעוזים והתחלנו לקבל אש חזקה מאד מהרמפות המצריות ומטצרים שהיו על הסוללה שלנו ובשתה.

"הpongנו עמדות וניהלו אש עם הרמפות ועם הפלוגה שבסיטה שהיו עכשו המונחים. ביןתיים הפלוגה שליד מפרקת התפרורה. כמו טנקים נגעו והיתר שקעו ביבשות, בשעת התהמקמות מפני טילים. המוג"ד הורה לי לחזור למפרקת ולהליץ את הטנקים ואת החזותים. הרגשית חוסר אונים, טנקים נדקים והכל לא מסתדר. ירדנו דרומה, ובדרך צירפתி לכוח שני טנקים ש��עים ואני נכנסתי לחץ את מרבית הפלוגה. פגשתי את נעם ז'ל ואט מוטי רטר ז'ל, והש machka היהת בגובה. במשך שעوت ניסינו לחץ את הטנקים, אבל לא הצליחנו, והחטינו לחץ רק את האנשים. פגנו את כולם לתאג"ד והגענו לשם קרוב לשולש לפני בוקר.

בתאג"ד פגשנו שני טנקים לא תקינים מפלוגה אחרת. תקינו אותם ויצאנו איתם לכיוון התעללה. בדרך לשם היה לנו חוסר מזל רציני מאד. הטנק של המ"פ התקקל והושבת. השארנו עליו את הוצאות ונועם המשיך איתהנו. לאחר נסיעה קצרה בתוך אש ארטילרית וחווש נורא גברה העייפות לארב מצרי. היו שם 50 איש בערך עם בזוקות ומקלעים. חטפנו אש חזקה. מוטי זיהה אותם וישר בזומת כביש התעללה וכביש קנטרה-בלוזה נכנסנו לארב מצרי. היו שם 24 איש. לפרקת את המחלה, כי לפרקת נשלה אליהם ונפצעה כולה.

"יצאנו לknutra בשני טנקים - של מוטי פיין ושל לי. בזומת כביש התעללה וכביש קנטרה-בלוזה נכנסנו לארב מצרי. היו שם 50 איש בערך עם בזוקות ומקלעים. חטפנו אש חזקה. מוטי זיהה אותם וישר בזומת לוחם פג והחטיל לירוט במקלעים. התו陶ה הכלnis לחוכם פג והחטיל לירוט במקלעים. שלי לא פעל ווגם המקלע המקביל לתו陶ה לא פעל. יריתי במקלע המפקד ועשינו הילצות לאחר.

"בום רביעי אחריו ה策רים יצאו מזורה לחניון החיטבי, להתארגנותו. האנשים התקלחו, הטנקים חומשו ותדרלו. אספתי לאשונה את האנשים לשיחת פלוגה והוחתי להם שהענינים מתחילהם להתקרגן, שיש להם קצינים טובים ושוחר יומ-יומיים נפתח בהתקפה. הגיע ציוד, החלפנו בגדים, הטנקים תוקנו, גורזו וושמונו, והחייבים התעדדו. DAGATI שוכלים יקבלו ציוד ופקדי עלי כלם להתקלח, להתגלח וככוב מכתבים הביתה. התגבשה פלוגה. האנשים הכירו סוף סוף את המ"פ זהה את זה..."

"בום ראשון בוקר, 14 בחודש, עם שחר נפתחה התקפה מצורית כבדה מאוד, ממערב למזרחה (היתה זו התקפה אוגדתית, במסגרת מתקפה מצורית כוללת). המ"ט ספר לי לאחר כך, שהוא חשש שהם ישטוו אותנו. באו מולנו כל כך הרבה טנקים ונגמ"שים וחילילים שקפצו מכלים פגועים שלהם, שחשבתי שהם יעברו אותנו. אני הייתי הפלוגה הדורנית ביותר בגדוד שליל, שהיה הדורומי בשני גדודים שדפקו אותם מלפנים, כאשר גדור שלישי המתין מהצד, לעלות עליהם מדורים לפצוף. ברגע שהחלה ההסתערות, המ"ט הקפיך אותו לגדוד המסתער וטורן כדי תונעטו הטרופטי אליו והתחלנו להשמיד אותם בטוחים קרובים מאוד: 300, 200, 400 מטר. הטנק שלי פגע מיד בשני טנקים שלהם שהתרוצזו בשטח. אניאמין שהפלוגה שלי המשמידה חמישה, שישה טנקים, ובערך שלושה נגמ"שים, אני לא רוצה להציג אבל ההייתה הצלחה וכל הטנקים שלהם הושמדו. בשלב זה, קרוב לסיום התקפה, התחליו לירות עלינו טילים מטווח 'טלוייזה' שכוב היה בו מצרים, ומכוון החווה הסיינית שבדרך מרעב.

"ראשון נגע הטנק של צביקה, מ' 1. על הטנק היו שיש אנשים, כי צביקה אס' מט'ק וטען-קשר טנק אחר שנלו שנקלה על ידי המ"פ, אחרי שהטנק של המ"פ נגע. כל השישה נפצעו קל. התקרבתי לטנק עד מרחק נגעה וכל האנשים עלו על הסיפון שלו מאהרו וחבשו זה את זה. נתני להם תחבשות אישיות והמשכתי לתפעל את הטנק נגד המצרים ש'טלוייזה', קראתי לSAMPLE 1 שיאספוך את הפצועים ויפנה אותם לתאג"ד, הוא לך את הפצועים, הספיק להתרחק ממוני 200 מטר וקיבול טיל לטור קבוצת האנשים שיישבו מאחור. ראייתי את הפגעה ושלחתה את SAMPLE 2 שיחלץ אותם. אחר כך נודע לי ששישה מהם נהרגו ואבעה נפצעו. SAMPLE 2 נסע עם הפצועים לתאג"ד ואני נשארתי עם ארבעה טנקים.

"הטנקים המצריים על-ידי 'טלוייזה' השמדו כולם וחיסלו את כל חילילם בשיטה. השטור שקט. המ"ג"ד עמרם אמר לי לחזור אל הגדור שלו. המ"פ, שלקח ממי טנק, הספיק להיפצע ופינויו אותו חזרתי לגדור בשלווה טנקים, ושם נפגשתי בטנק שליל, שלקה המ"פ, הנגה נשאר לבדוק בשדה הקרב כי כל החוזות נפגע אבל לא התבבל, יצא ממש ובא אילינו. קיבלתי שוב שלושה טנקים חדשים.

"ב-15 בוקר אס' אותנו המ"ג"ד והסביר שאחנו הולכים לפרוץ את המערך המצרי באזרו החווה הסיינית ולהתפוש ראש גדור לרקען חציית התעללה, לטהר את האזרור ולאפשר לחטיבת אחורי לחוץות.

החלתי למפקדת החטיבה. בשער המחנה היו שלושה טנקים שהיו בהם מט'קים, יוני ז"ל, ואמרתי לו: "אתם חולכים אותי".

ונכنتי למפקדת החטיבה ואמרתי לkiemב"ץ: "תן לי תדר

לשקר של אחד הגודדים. יש לי שלושה טנקים,

ואני רוצה להצטרכך לאיזה שהוא גדור.

קיבלתי תדר של הגדור של עמדים מצנע".

בשער, ואמרתי לו שיש לי שלושה טנקים ואני רוצה להצטרכך אליו. הוא נתן לי י'ץ, הייתה לי מפה והניזוט היה קל יחסית והוא פנסים על הטנק. הטנק היה מאד מאובזר, מאד מסודר. כך גם שני הטנקים האחרים. העגונו לגדור ועלית עלי הטנק של מצנע והוא אמר לי: מי אתה ומה אתה ומיפה אתה בא? ואני מספר לך, והוא אומר: אוקי, בוא לך עוד ארבעה טנקים ותהייה מ'פ' אצלי בגדור. והייתי מאד מאושר מזה. והייתי עם הגדור זהה בגדור - גדור הי ממתפרק ומסודר עד הקרב של החווה הסיינית שזה עד חמישה ימים, שזה הרבה מאד זמן. וזה דזוקה היה רגע של פנפה שבו הרגשתי שיש לי כוח שארבו לנו מאוחר. אחד מהם "השחיל" לי את הטנק. קיבלתי פגיעה במנווע והטנק שותק. נתני פגיעה לנוטש, וטורן כדי נטישה הטנק קיבל פגיעה נוספת. התותחן קופץ, נספת ובער ברגע שנגעתי באדמה. הנגה והטعن קשר נורגו מידי ונשאו בטנק.

"ירדו ברgel לטמה, והאנשים שלנו ירו עלינו, כי

הם השבו שאחנו מצרים שגולשים מהגבעה. נופתי בעזיו ופונינו על-ידי טנק מלחטיבה אחרית

אל התאג"ד. התאג"דים היו כמו מזחחות שכלי מים שנונן בצהרת נלחמה עליהם. לתותחן שלי נשברה

היד והרופא לך אותו לטיפול. כעבור חצי שעה

הגיעו למקום המ"ג"ד עם הטנק שלו, שהיה ממש

הרט. שאלתי אותו מה עם הטנק הקצינים, החברים

שלו, והוא אמר: "נכנסו לתוכן מינון נט' והוא שם נורא". כל האורבה נהרגו: נעם, יורקה אופיר, מוטי רטר, מוטי פין - כולם חברים טובים שלו,

שיהיד שירטנו יחד לחמנו.

ב-8 באוקטובר כבר ה策רף יובל לגדור של עمير,

עלבו ליחידות שהיו בשיטה ולהילחם איתם".

סיפר לאחרונה. "אני מנסה להיות כן עם עצמי. אני הייתי צרי' ידעת את זה, אבל אין לא ידעת את זה. אני

חוש שבלל הפעילות שלו במלחמה היה משחו,

שהণיע אותו כל פעם לבדוק מחדש מה זה נורא,

או האם זה בכל הגוראה, או מה קורה במלחמה

הזאת. וכל פעם, יש אייז אשלה מחדשת שבכניתה

הבאה או בעפם הבאה זה יראה אחרת. אני חושב

שהם הייתי יודע לאן אני הולך, הייתי חושב יותר.

אבל אני באמת לא ידעתי. לא יכולתי להרשות

לעצממי שלא עלולות על טנק ולשבות בחוף'ק בטסה

עם חברה של אנשים שהם זרים לי. לא הרגשתי

גדוד 9 בתוננה ל"שובך יוני" 6.10.1973

כשעתיים, יצאו מזורה לתידוק ותיחמוש. המ"ג"ד אסף את הקצינים ואמר שאחנו יודים דרומה לכיוון "מכשור" – גבעה בגירה המרכזית – ויש לנו סיוכו שנתקל בכוח מצרי. הבנו שהמשימה שלנו שונתה למורי. נענו דרומה ובתווח של קלימוטר וחץ "מכשור" זיהינו טנקים מצרים על הרכס. תפנו עדמות וירינו עליהם. לאחר שנראה היה שכולם הושמדו, ניתנה פקודת התקפה. הפלוגה שלנו התחללה לטפס על היעד תוך כבiry, ואו הטנק שליל נפגע על-ידי שני טנקים מצרים שארכו לנו מאוחר. אחד מהם "השחיל" לי את הטנק. קיבילתי פגיעה במנווע והטנק שותק. נתני פקודה לנוטש, וטורן כדי נטישה הטנק קיבל פגיעה נוספת. הנגה והטען קשר נורגו ברגע שנגעו כמו אבוקה. הנגה והטען קשר נורגו מידי ונשאו בטנק.

"ירדו ברgel לטמה, והאנשים שלנו ירו עלינו, כי הם השבו שאחנו מצרים שגולשים מהגבעה. נופתי בעזיו ופונינו על-ידי טנק מלחטיבה אחרית אל התאג"ד. התאג"דים היו כמו מזחחות שכלי מים שנונן בצהרת נלחמה עליהם. לתותחן שלי נשברה היד והרופא לך אותו לטיפול. כעבור חצי שעה הגיעו למקום המ"ג"ד עם הטנק שלו, שהיה ממש הרוס. שאלתי אותו מה עם הטנק הקצינים, החברים שלו, והוא אמר: "נכנסו לתוכן מינון נט' והוא שם נורא". כל האורבה נהרגו: נעם, יורקה אופיר, מוטי רטר, מוטי פין – כולם חברים טובים שלו,

שייחד שירטנו יחד לחמנו. ב-8 באוקטובר היה באמת, להישאר כל הזמן פועל, יופה. "הרעיון היה באמת, להישאר כל הזמן פועל, לעבור ליחידות שהיו בשיטה ולהילחם איתם".

סיפר לאחרונה. "בבר היו מצרים שנחצוו בגבעות חמוטל, וממושיר והגדור של עمير יופה היה מעורב שם בהתקפת נגד. זה היה שלב מאוד טראומטי מהפלוגה שלו ונשארתי למורי בלבד".

"השרاري את ה策ותי של בתאג"ד וועלתי כשייש על טנק המ"ג"ד. נסעו לחניוןليلת באוצר טסה. הלאנו לישון מאוחר מודע. התעוררתי בוקר והסתכלתי על הגדור. הבנתי שאין לי מה לחפש כאן, כי מכל הגדור נשארו רק טנקים בודדים.

ותען-קשר, כך שה策ות היה ממש מעולה.

נפלו אנשים וכלים ללא הרף, אך בו הגיעו אביזרים המצריים לדוגה צו, שכוחה התקפי של הארמייה השנייה נשבר. זה היה אחד הלילות המדמהיים ביותר בחיים של'. היה קרבות'ם בטוחים מאד קצרים. היו מעורבים בו גם המצריים וגם היישאילים. הוא נגמר בשקט הנורא של 5-6 בובוקר כשהחל שורף ומעלה עשן, אבל איש רגעה קלה והוא מושך מה קורה ומה עושם".
במשך הלילה חוסלה חטיבה מצריית. עם בוקר והותקפו אנשינו באש נ"ט מהרמפות המצריות שמעבר לתעלת נבו בזומן עליה עלייה כוח חטיבתי שהתרחק מחדש.

עד לצהרים פעל הטנק של יובל בלב המערך המצרי, כשהוא משמיד כלים מצריים באלה הרף ואז נפסקו התקפות המצריות. הארמייה השנייה נטרלה למעשה. בשעות אחרי החרדים חזר יובל למדורו המקורי על גבי הטנק היחיד שstrand מפלוגות, טנק שהתקלקל לפניו היציאה לחוויה הסינית ועכשו נתגלה לו לפתע. מתחן כ-30 טנקים של הגודד שיצא לחוויה שרדיו חמישה טנקים.
ב-18 באוקטובר השתנה יובל בהתקפה חטיבתי, להרבת אור הפריצה צפונה. הוא נע בראש כוח מלקלתי של ארבעה טנקים, בשתו חשוף. חידתו השמידה טנק אויב רבים. ול��וך עליה על מיגון נ"ט. הטנקים שלו פגעו בזה אחריה. שלישי נגע הטנק של יובל. פג' נ"ט פגע בצריח, הרג את הטען קשר ופצע את יובל ברגלו. הטנק החל בוער מייד וובל ניכבה בידו ובפניו. אנשי החוטות קפצו החוצה, פצעים ומלאי כוויות. טנק המ"פ התקרב אליום לחלצם. השעה הייתה שותים וחצי אחרי החרדים. שבעה בערב שכב יובל על שולחן הניתוחים בבית החולים "aiclub".

"בשדה הקרב" אמר המ"פ, מתרוצצות במוחו של אדם אלף מחשבות ומתחולות בלי הרף מלחמה בין היצור הטוב לצער הרע. היו לו רגעים רבים שבהם יכול היה לומר לעצמו: עשתית ד', אני אנווכ קצת", והוא אף פעם לא אמר כך לעצמו. אני היכרתי אותו כמ"מ ואהבתו אותן. הוא היה צערו מאד, זרי, מקצועני, נכוון לכל משימות ועשה הכל בזרחה טובה. ידעתי שהוא לחם בגיןה הצפונית והיהתי בטוח שנרגה זה כבר, ופתחותם הוא בא ומתברר שהזה מ"פ שהיה בכל מקום. כשהחודה עלה לעיטור הגבורה – ואני דמויות שענינו והוא אמרו: מה פתאות? על מה? לא נתקלת עudo במרקחה כזה של אדים שנפגע ומנישך ולא בוחל בשום תפקיד, והוא רק להמשיך ולהילחם, וזה הוא שהוא כבר יודע מה זו מלחמה על כל מראתיהם, וחבירו נופלים בזה אחר זה, אבל הוא אכן מפסיק לרגע, זה הדבר שמייחד אותו, מייחד את גבורתו.

מקורות:
שיחות עם יובל באוגוסט 2003
כתביה של ברוך נאדל בעיתון "במחנה",
גיליון 35-36, 9 במאי 1975
יובל משמש כיום פרופ' ח' לפסיפייאטריה
באוניברסיטת קולומביה בניו-יורק

שריון ורג'ם של חטיבה 14 באירוע החוויה הסינית לאחר 15 באוקטובר 73'

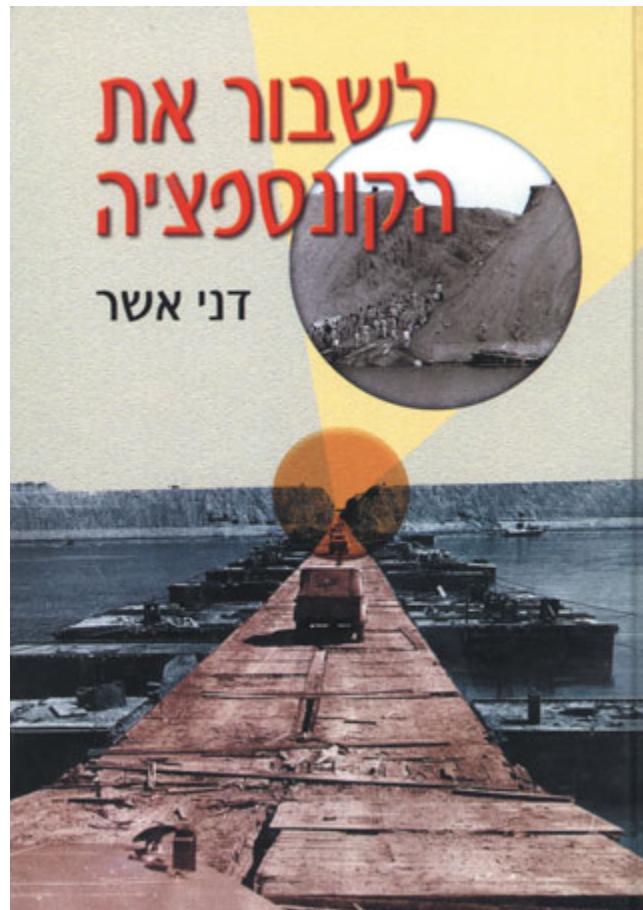
בשעה ארבע אחריו החרדים, יצאונו דרומה מערכה ונענו בשדרה לאזרע מעה "לקון" שלל האגם המר, מדרום לאזרע ראש הגשר. התקדמנו עם דמדומים והגענו מדרום לחוויה הסינית. פתאום הועף הטנק שלי באוויר ונחת שעון על צידו – כל הצד חלק. עליינו על מוקש רציני, שנראה "סנדוויץ" (חיבור של שני מוקשים). אמרתי (חיבור של שני מוקשים). אמרתי לוחות לנוטש את הטנק ולבדוק מה קרה לו. הנגה לא יצא, כי היה בהלם ממכה ונפצע בעין, הוציאו אותו וביתים כל הפלוגה עברה על פניו.

"באוטו רוע נפתחה אש חזקה של מארב מצרי רציני – נ"ט ותול"רים. טנק מהגדוד שנשען אחרינו עצר ליד. הכנסתי לתוכו החרד את אוני הוצאה שלו. הקשר בטנק הזה לא פעיל, ואת הדברים כמעט מבחן פיזית. אם אין לך אפשרות לדבר בקשר ולהודיע איפה אתה ולחפש את האנשים שלך, אתה לא בסדר; אתה לא שודר; אתה לא שודע שהתקפיך שלו זה להתחבר לך ולחיות על טנק מתקף. שם עשית דבר שהוא מאי לא שורתטי, אבל בניסיבות המאוד ספציפיות שהיה שם, הוא מורה לך דזוקא, באיזה חופש של פעילות הייתי. זה היהليلת, אך ידעת איפה אני. היה חושך אבל ראייתו במרחך טנקים שלנו. המצריים ירו פגוי תארה וטנקים שלהם ושלנו בערו, עשרה טנקים ועשירות משאיות מצריות בערו. השיטה היה מלא מצרים במסדר, רצוו על ידי במרחך שלם שהתרוצצו סביב בחוסר במדים הבהירים שלהם שלהם גורם איזשהו טנק, זה טנק להתקפות, ואנחנו עוזרים איזשהו טנק, זה טנק גור, שאני לא ידע אם הוא שיך לפלוגה אחרת או לגודז אחר, ואנחנו עולים עליו. אנחנו שמונה על הטנק הזה, חילק יושבים על החרד. ואני אומר עצמי: למה להיכנס עכשו עם טנק עם שמונה אנשים פנימה – איזה מן רעיון זה, ואני מתחבר לאייה פתרון, ואני מבקש להציג לך את ההתלבטות בrama האישית ואיך ההתלבטות מוכרים בrama האימון, ועם מושך מתקנים המוכרים בrama האימון, כל רגע ורגע אתה מעתמת, בעצם, עם התורה. אם אתה נכנס עם שמונה אנשים בטנק, מה אתה שומרה? אתה לא יכול להפעיל את התותח, ומה נשאיר זה המקלע בחוץ וקצת זבבים ורימוניים. הטנק כבד באנשים ואתה מרגיש את האחריות הכבידה. ואז להיפגע, ואתה מרגיש את האחריות הכבידה. ואני לוקח את הסמל הזה, ומדבר אתה ואני אומר לו: 'תשמע, יש פה בן אדם פצע, יש פה אנשים שצורך לפנות אותם אחריה, אין סיבה שאתה תיכנס איתם פנימה.' אני צריך לרודף אחרי הפלוגה והגדוד שלו. אנחנו מתפצל עכשו. אתה תיחס את הכליל לך, כי זו, כמובן, הרגע האחרון שעוד אפשר לחזור אחורי. קח אותך, ופנה את האנשים אחריה. בסדר? הוא אומר: 'בסדר.' ואני לוקח את העווי ואני יודע למטה, ועוד רגע עבר ועוד שניים, ואני אומר, 'אוקי', אני ביל טנק כרגע, אני ביל קשר. אני לבד מהচותות ואני מרגיש פתאום איזה חופש אידיר דזוקא. אני זכר את הרגשת הרוחה, בזה שאני מרגיש שאני הצלתי אותם, אבל

לשבור את הקונספציה

תקציר ספר חדש מאות אל"ם (מייל') ד"ר דני אשר*

המלחמה חשפו נקודות חולשה לא מעטות אצל האויב הישראלי, אך זה המשיך להחזיק בגדת תעלת סואן, ולא אפשר פתיחתה. שנות המלחמה הציבו על חoston מצרי, אך הוכיחו לקברניטים כי יש לחפש דרך אחרת. סאדאת פעל לשבירת הקיפאון והיציבות שנוצרה בשל ישיית ישראל בשטחים בכלל ובסיני בפרט, קיפאון שהיה להערכתו פועל יוצא מקומו המצב של "לא שלום ולא מלחמה". מלהלים מדינים, יוזמות וניסיונות תוקף, הן מצירות והן חיזצניות, עלו בתוהו. סאדאת, שבחן גם אופציית צבאות, ראה, כבר בשלב זה, בהפעלת העוצמה הצבאית רק מעין מאיץ (קטליזטור) לקידום הסדר פוליטי ביסודו, שיווג תוצאות הנעת הילכים מדיניים. אי-יוםים לחדש את המלחמה בהיקף מלא, נתקלו בהסתנות של הדרגים השונים שנבעה מחולשה או أولי מחוור בשלות של המערכת הצבאית. הצבא המצרי שמנצא שם בתבוסת מלחמת ששת הימים לא היה قادر לבצע ממשימות צבאיות רחבות היקף. סאדאת שירש מנצר צבא בתהילך שיקום והכשרה חיליקת למבצע צבאי התקפי בהיקף מלא, בחוץ לא הרף אופציוני מכל הסוגים. מרגע הגעה לשולטן לא חדל סאדאת להתריע נגד כניסה הרופתקנית למלחמה, ללא ההכנות החשובות להתבצע על "בסיס מדעי". בחינת המערכות הולידה בסוף שנות 1972 את התפיסה הסאדאתית המאוחרת, שעיירה מלחמה כוללת מוגבלת בממדיה כתוכנית צבאית הוננתה מענה לביעות שמציבה מולה המعرצת הצבאית הישראלית ובכך מאפשרת שימוש בה כמנוף להנעת התהילך המדייני. החלטה שקיביל סאדאת הiyah לפנות ל"אופציה הצבאית". המבצע הצבאי שנoud רק להניע את גללי הדיפלומטיה כלפי התגבשות הדטאנט, ולשרת אינטראס מצרי, מבלי להתחשב יותר מדי במטרות כלל ערביות, יכול היה בעצם להיות

תקציר התפיסה המוצגת בספר:
ה頓悟的總結在於：
ה頓悟的總結在於：
ה頓悟的總結在於：

בימים אלה, ובמלחמות 30 שנה לפרוץ מלחמות יום היכפורים, יצא לאור בהוצאה "מערכות" ספר חדש העוסק במחקר ורകע למלחמת יום היכפורים ועיקורי המענה הstorioti-צבאי המצרי לביעות שהצייה מערך ההגנה הישראלית בחזית סיני עבר מלחמת יום היכפורים.

במבוא לספר כתוב האלוף שלמה גזית – מי שהיה ראש אמ"ן מיד לאחר המלחמה ואדור על מחקר של האירועים, מתוך כוונה לאפשר למודיעין הצבאי להשתקם – את הדברים הבאים: "לשבור את הקונספציה" הוא סיפורה של מלחמת יום היכפורים מנקודת מבט של הצד המצרי. סיפור זה של אל"ם (מייל') ד"ר דני אשר בא להשלים פן מכירע בהבנתנו את מלחמת יום היכפורים. פן אשר ועדת אגרנט לא עסקה בו ולא בדנה אותו. מאז אותו יום גורלי, 6 באוקטובר 1973, אנו דשים שוב ושוב בשאלות המשיכות להטרידנו –

– כיצד מסבירים את המחדל החמור של אמ"ן ושל קהילת המודיעין? כיצד מסבירים את חוסר יכולתו לתת התרעה בזמן על הכנותה של מצרים וסורה יצאת למלחמה? פן חסר זה עוסק במישור האסטרטגי של יRibetano – בא-הבנתנו את כוונותיה האמיתיות של מצרים.

"לשבור את הקונספציה" הינו ספר חובה לא רק להבנה טוביה יותר של מה שקרה לנו לפני 30 שנה, יש בספר מסר חשוב מודרגה וראשונה – עליינו להיות קשובים וערדים לאפשרות של שינוי בתפישה האסטרטגית של הצד השני. הקונספציה הזרותה מניה קיבעון בתפישה האסטרטגית העברית. הסנה הרכבתה לפנהנו – סנה בה נשללו לפני 30 שנה – היא הקיבעון שלנו. מי שחוור שוב ושוב על המנטרה "היא הקייון אצלונו. מי שחוור שוב והעורבים הם אותם ערבים" מסתכן בנפילה תוך הפוך אותו הוא כרה לעצמו.

ה策略, כיבוש ובניית ראי הגשר, השכilio המצריים לשלב בהצלחה מרובה את מערכיה הסiou של צבאם. הם הפעילו את מערכ הארטילריה בהכנה לרבת התקף והביסו את כוחות הצלחם, התוקפים והמגנים, הם שילבו את כוחות הנדסה, בכלל ואת יחידות הגישור בפורט במהלך הצלחה, כמו גם במהלך המלחמים המכינים ובבניית ראי הגשר, הם זכו ליביי מוצלח של המערלים הלוגיסטיים לסייעם בכל שלבי הלחימה.

חלקים ניכרים מהכוחות המשוריינים והמכוננים של הצבא המצרי, מקרב אלה המיעדים תורתית לתגבר, לתמן ולנוע להמשך פיתוח התקפה, צרפו המצריים מראש לעיבוי מערבי דיוויזיות הרגלים בראשי הגשר. כאן יצרו כוחות אלה עזום, אך שוב עזום בערך ההגנה של ראי הגשר ולא במערך הקרוב התקפי של הדיוויזיה, או של הארמייה.

את יתרת הכוחות המשוריינים והמכוננים העדיפו המצריים להשאיר ולערוך מערך תעללה, בראש ובראשונה דרג שני ארמיוני במערך ההגנה. הכוחות ממערב לתעללה דולגו נפרשו מגמה אחת קדימה, אך נשארו, על פיה הראייה המצרית, בכוחות

להחזקת המערלים ברכזות ההגנה השניה. העברת החלק קטן מהם לגדה המזרחית בשלבים המאוחרים יותר של המלחמה, ושילובם בהתקפה הספרודית, המוגממת של 14–15 באוקטובר, מהווה סלע מחלוקת בין המתכננים המצריים לבין עצם, עד עצם היום הזה. טיטה זו החלישה את עומקו של מערכ ההגנה ואפרה, כיצד, לכוחות צה"ל לחדר, לאחר צלחת התעללה, לעזום, לבוש שטחים בגדה המערבית ולכתר את ראי הגשר של כוחות הארמייה השלישי המצרית בגדה המורווית.

המצריים בפעולות ובמהלך הכנותם לקרואת המלחמה העריכו נכונה את המצב. הם הכירו היטב את השיטה במגרת התעללה ולמדו לנצל אותו לטובות מהלכיהם בשדה הקרב. הם איתרו את הבויות שהציגו מולם המתכנן הישראלי וכוחות צה"ל בחזית סייני. הם הכירו בתרונותיהם, אך בעיקר בחולשותיהם והשכilio להתחאים ולצודם לתכנית מלחמה שאפשרה לגבור על יתרונותיו של המגן הישראלי. המכשיר הצבאי המצרי הופעל בשלביה הראשונים של המלחמה, מכונה משומנת, על פי מתכונת תורתית סודורה. ברגע המבחן אפשרה, "תורה מצראית" זו, כפי שהוזאה לפועל על ידי הגיסות בשדה הקרב, לפצח את "יסודותיה" של הקונספציה שהתגבשה בצד הישראלי ולהביא להישגים צבאיים, ובהמשך גם לאלה המдинים בהם זכו המצריים במהלך המלחמה, ולאחריה.

*אל"ם (מייל') ד"ר דני אשר הוא היסטוריון וחוקר צבאי. הוא משתמש כמטרה במלולות של צבאי מטעם האוניברסיטה העברית. בעקבות ניסיונו רב-השנים כקצין מודיעין הוא אחד ההיסטוריהים היחידים בארץ שעסוק במחקר צבאי של פעולות הצבאות העربים במהלך מלחמות השונות. פניו הקודם הפעלת כוח מושוריין בהר – המעורבות הצבאית הסורית בלבנון (1975–1976) "ראא או רשות 1976 בהוצאה "מערכות".

שהועתקה לעבר המזרחי של תעלת סואץ. בחינת תורת קרב-התקפה המצרית, והשווואה עם הורתה הסובייטית, מוגלה תאימות כמעט מלאה. הספרות הstorית, ששימשה את המתכננים ברמות המטה הכללי, ארכימיות השדה, הדיוויזיות והחטיבות, שימושה גם את המפקדים שהופקדו על הביצוע. אלה התאמו, כבר בשלבי קליטתה הראשוניים, לצורcis, לתנאי הירח וליכולות של הצבא המצרי. בהמשך עם ויבושה של התוכנית המבצעית המצרית הכוללת למלחמת יום היפרומים, ערבותה המצריים למשין "קוקטיל". הם התאמו את הਪתרונות הstorתיים לתוכנית המבצעית.

ה"קוקטיל" שהתקבל לא היה, למעשה, תוכנית התקפה נטו. התפתחה כאן תוכנית שצעidea הראשוניים נגורו אمن ממותת התקפה אך אלה הפכו במהרה לצעדים הגנתיים. רק אקט הצלחה המורכב ותחליל בינו לבין ראי הגשר היו מהלכים התקפיים. מרגע זה העדיף המצריים בתכנון לביצועו, את התפיסה הגנטית.

המצריים ויתרו מראש על המדרגות ועל העומק בתפיסה התקפית. ראש הוגש והרחיב בתחום האסטרטגי אותו הייתה אמורה לפתור עצם הם אורגנו לחתה מענה מול התקפות הנגד, בעיקר מול התקפות הנגד המשורייניות של צה"ל, שהמצריים כה חשו מהם. "יחידות" הדרוג השני תרמו, אך רק את מערכ האש שלהם, אלא גם בתחום ניכרים מוכחים, לטובות הכוחות בדרוג הראשון. בכך ויתר למעטה, המתכנן המצרי מראש על יכולתו לפרוץ מתחן ראי גשר אלה ולהמשיך בתנופת התקפה.

הטירה המדינית ותורגם לתוכנית המלחמה לא חיביה פיתוח המתקפה לעומק. שיטת הפעולה שנבחרה והיקף המשימות שנגורו מהתוכנית, לא חייבו תפיסת יעדים ב עמוק. המתכנן המצרי יכול היה עת לוותר על הטלה מסודרת ורצופה של כוחות הדרג השני לשמירה על תונופת התקפה. הוא כיין כמעט כליל את משימותיהם של כוחות קדמוניים יבשתיים, מונחותם מהאויר או מביבלה. גם בrama הטקנית נאלצו המצריים על תמודד עם סוגיות מוכבבות כמו: מכשול התעללה, סוללות העפר המזרחיות, מתקני התחנה, המעווזים, וביתרtron הצה"ל במספר הטנקים, בשרידותם, בנזידותם ובכוח האש שלהם.

הביטחונות שהציבו הישראלים, בצד מחסור באמצעים ולקיים או מוגבלות בכישוריים וביכולות של הצבא המצרי, הובילו במערכת הביטחון הישראלי קוונספציה שאתחה היה המצרי ציר לפצע. הצורך למצוא מענה הולם לביעיות חפנה את המתכננים לתורת המלחמה הסובייטית, זו שנולדה בשדות המערכת האירופאים, והותאמת לצורכי הצבא המצרי בחזותו המזרחתית. בדרך לאימוץ ולהתאמאה לקחו חלק לא מבוטל הייעוצים הצבאים הסובייטיים שישבו במצריםים. אלה, על אף חוסר האחדה שהופגן כלפיהם, פעלו רבתם בדרגים השונים לשאלהם שפה ישראלי. המצריים התהמקו מקרוב בתנאים שלא בהם שפה ישראלי. הם הכתיבו תנאים משליהם – זו שיטת וולגנטון להחימתו של המלחמה.

בספר: התקפה אסטרטגית עם גגנה טקנית. המצריים ויתרו על צורת התקפה המועדף תורתית של הסובייטים, של "התקפה מתוך תנועה". הם בחרו בזו של ה"התקפה מתוך מוגן" אך גם כאן צמצמו את מדיה ומדידה, בעיקר בכל הקשור לעומק המשימות. כל דיוויזיות צה"ר יצאה לתקפה מתוך מערכי ההגנה שלה, ממערב לתעללה, יינקה לצלחת תעלת סואץ וחזרה, מהר ככל האפשר, לקווי הגנה החדשים המוגברים ביחסות, במערלים ובעתודות נ"ט ומוגנים נ"מ, ב תוך ראש גשר מצומצמי-השתת. במהלך התמונה ה"טכנו-אופרטיבי" של פועלות

מצומצם ומוגבל ביעדו. השינוי הכספי-טואלי הביא בעקבותיו גם שינוי וצמצום במטרות המלחמה ואלה הועברו למפקדי הצבא שהתבקשו לתרגם לתוכניות מבצעיות לקרהת המלחמה הבא.

אם שבירת הקיפאון נקבעה כמטרת היסוד של המלחמה, הרי את התמודדותו בין מצרים וישראל הגדיר סדראות כ"התמודדות ישירה עם דוקטרינה היבチון של ישראל". על בסיסה של האסטרטגיה והבתיחון של צבאותם, גימית אבדות ובוטת כל את שברת הקיפאון, גיבתת המלחמות שככלו האפשר ושהורו האדמות הכבושות בשלבים, בהתאם ליכולות לאפשרויות. על פי המטרה והמשימות שנקבעו על ידי הדוג המזרחי, הצבאי הבהיר של צבא מצרים. דוג זה הcin את תוכנית המלחמה, פיתח את תורת הלחימה שנדראה לביצועה, אימן והכשיר את הגיסות כדי שיוכלו לעמוד במשימותיהם.

בדרכם לביצוע התוכנית המבצעית, איתרו המתכננים את הביעות שהציבה מולם המערכת הצבאית הישראלית. מלבד הביעות בתחום האסטרטגי אותו הייתה אמורה לפתור עצם היציאה למלחמה, عمדו בפני המתכנן בעיות ברמה האופרטיבית, כמו: עלויות אוירית, יכולת תמרון משופרת של הכוח המשוריין היבשתי, מערכת דודור עם עתודה חזקה בעורפו וכן הצורך להיאשר דרך ומוכן להגן מפני מתקפת נגד ישראלית מקבילה. גם בrama הטקנית נאלצו המצריים להתמודד עם סוגיות מוכבבות כמו: מכשול התעללה, סוללות העפר המזרחיות, מתקני התחנה, המעווזים, וביתרtron הצה"ל במספר הטנקים, בשרידותם, בנזידותם ובכוח האש שלהם.

הביטחונות שהציבו הישראלים, בצד מחסור באמצעים ולקיים או מוגבלות בכישוריים וב יכולות של הצבא המצרי, הובילו במערכת הביטחון הישראלי קוונספציה שאתחה היה המצרי ציר לפצע. הצורך למצוא מענה הולם לביעיות חפנה את המתכננים לתורת המלחמה הסובייטית, זו שנולדה בשדות המערכת האירופאים, והותאמת לצורכי הצבא המצרי בחזותו המזרחתית. בדרך לאימוץ ולהתאמאה לקחו חלק לא מבוטל הייעוצים הצבאים הסובייטיים שישבו במצריםים. אלה, על אף חוסר האחדה שהופגן כלפיהם, פעלו רבתם בדרגים השונים לשאלהם שפה ישראלי. המצריים התהמקו מקרוב בתנאים שלא בהם שפה ישראלי. הם הכתיבו תנאים משליהם – זו שיטת וולגנטון להחימתו של המלחמה.

השימוש הממושך הוביל בסופו של דבר תוכנית מפורטת ביותר בכל הקשור לפתרונות בדרג הטקטי או אפליו רק בrama הטכנו-טקטית. בrama האופרטיבית הכננו המצריים משמשים עדים נושא לוויכוח, לא רק בין החוקרים והפרשנים אלא גם בין המתכננים עצם, מפקדיו של הצבא המצרי באוטה מלחמה.

אחד השאלות השינויות במהלך הירא האם יצאו המצריים לתקפה במהלך מלחמת ים הים הים? או אולי הירא זו רק אקט התקפי של צליחה ובניית ראי גשר, בעקבותיו, בעצם, מערכת הגנה מצרית

חיל החימוש כ"מכפיל כוח"

במסגרת מלחמת יום הכיפורים הוגדר חיל החימוש כ"מכפיל כוח" וזכה לשבחים רבים הפי לוחמים והפקדים בכל הרכות שהשתתפו במלחמה. במלחמה זו באה לידי ביטוי ייעילותם של כוחות חיל החימוש, שהאמיציהם להחזיר לכשירות הבצעית רק"ם וציזד לחימה שנפגעו בקרב ולהציגם לידי הגיסות הלוחמים הצלicho בעל להשוער. עבוזתם הבלתי נלאית והמסירות הרבה שבה ביצעו את השיחתם תרמו רבות לשיפור המזון הכוחות בזירת הקרבות, והיו לעזר בידי הלוחמים להטית הCAF לשובתנו בחאבק עם אויבינו

אל"ם עופר גולינסקי, מפקד יח"מ צפון

חודשים לפני המעבר. ברגע שהגענו למנהה עופר, הודיעו לנו שאסור לנו לבצע ניסויי דרך זיהוי את העבריים. כתוצאה לכך מצבם הטכני הוא פחות טוב, ובמקרה הכללי קצתי יותר גורין, כשירותו של הטנקים לא הייתה טובה". כשירותו לקויה זו של הרק"ם עיכבה את הגעת הכוחות לפיקוד צפון. טנקים רבים נתקעו בדרך, ואחרים נשארו ביום"ח, ומהס מהשיין: ממחנה עופר יצאו 104 טנקים של חטיבת 205, והרבה מادر טנקים השארנו בדרך, כאשר אנחנו קיבלו את הפקודה, והתחלנו לתקוף בשעה 02:00 בלילה, היו במקומות קצתי ביום ראשון. בשעה 02:00 בלילה, הגיעו ממקום קצתי מ-40 טנקים בצתה, כאשר היינו מוכנים לתקוף בשעה 02:00 בלילה".
אפשר לסכם את התוצאות היחידות וכשירותו הטכנית עם פרוץ המלחמה כך:
■ ימ"חים של אוגדה 210 נמצאו בלתי מאורגנים, ולא כשירים ללחימה.
■ ימ"חים של אוגדה 36 נמצאו בכנותות טובה, מאורגנים ומוכנים כראוי.
■ ימ"חים של אוגדה 146 לא מאורגנים ולא מטופלים כלל בהיבט הטכני, ובעיר קח חטיבת 205.
■ היחידות הסדירות שבוגרות צפון היו כשירותות ללחמה.

הΖב בפיקוח המלחמה

מערך האחזקה הושפע אף הוא מגורם הפתעה. במרחב רמת הגולן נמצאו רק חיל'י חימוש מעטים, על בסיס המערוך הסדייר ביחידות, ובسدנאות "פאה" ו"צנובר". אנשי החימוש נדרשו לבצע תיקונים והוחזרה לכשירותו של הס"כ הלחום כדי לסייע בשל בilities הכוחות הסורים. היחס הכספי הלחומים חיבו החזרת לטנק תקלול לשדה הקרב מהר ככל האפשר. עם פרוץ הקרים נפגעו כמיות גדולות של טנקים, תוך משאבים מצומצמים

בימי"ח ונעשו תיקונים חימושיים אשר שיפרו אך במידה מסוימת את רמת הקשריות של אמצעי הלחימה, ומכוננות הכוחות.

הגיגנות והוח"ם וכשירותם העכני

ריהוק הימ"ח מזירת הפעילות הצפופה, מיעוט הזרים המוביילים לאגירה זו, המספר הקטן יחסית של מוביילים שעמדו לרשות צה"ל, ומכאן דרישות פיקוד הצפון, חייב לשנות את הפריסה לצורה כזו שעיקר כוח השריון שברשות הפיקוד יתרכו עד כמה שקרובה יותר לזרות המערכת, מտוך הנחה שיגיע על גבי שרשרות, ויידרש בנסיבות לתגובה הכוחות הסדריים.

גורמי חיל'ח היו חודים לנושא האחזקה ביום"ח, ביצוע שירות טיפולים כנדרש, ארגון מערכ החלפים, וכשירות הצל"ם, ולכן נערכו ביקורות חייליות ופיקודיות ל渴בלת תමונת מצב ונמצא כי המערך הסדייר וחידות אוגדה 36 היו כשירות ומאורגנות בהתאם לשיבוץ הקרקבי ואילו יחידות אוגדה 210 לא בכנותות. בביטחוןם ביום 23 בספטמבר 73' הוגדר מצב כשירות הרק"ם כך:

■ מצב הטכני ברק"ם טעון שיפור רב!

■ נבדקו 2 טנקים והתגלו ליקויים רבים בנושא טיפול מיטול ברק"ם רע.
טיפול מונע וליקויים חמוריים בדרוג 'א'-'ב'.

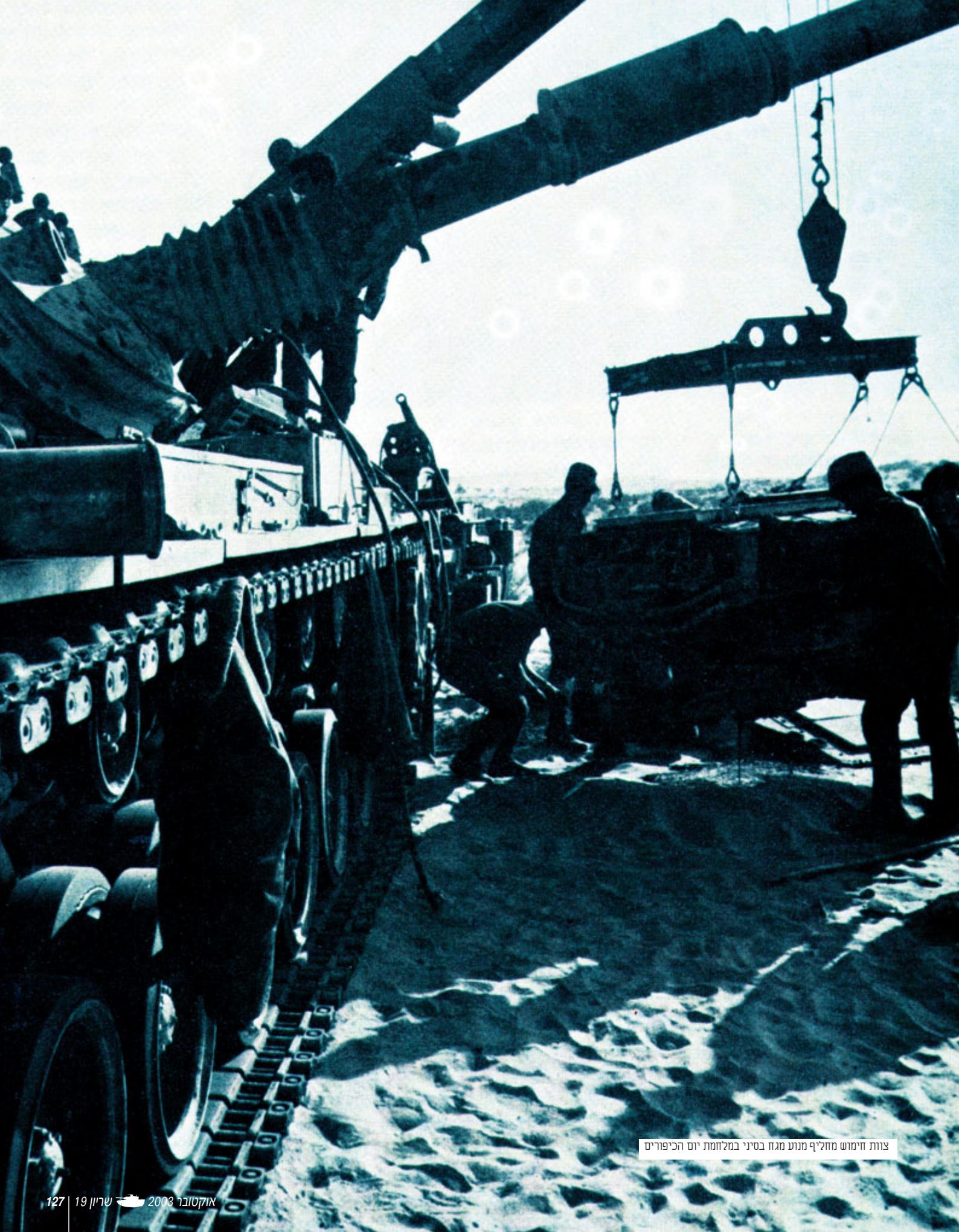
תמונה מצב לדוגמה באוגדה 146: האוגדה קיבלה פקודה לנעו מררכז הארץ צפונה, לסייע לכוחות בהתקפת הנגד בחזית הסורית. חטיבת 205 שלה שהייתנה בנזיה על טנקים שוט מטאור עברה למנהה עופר וחודשים ספורים לפני המלחמה. על פי עדותו של מפקד האוגדה תא"ל מוסה (משה) פל"ל, לא בוצעה שירות טיפולים בצל"ם כראוי: "תהליך העברה שלה (של חטיבת 205) היה זהה, שנחנו בעצם, הפסכנו לעשות ניסויי דרך חדשניים או 3

בכתבה זו מתוארת עבودת גופי האחזקה במהלך פיקוד הצפון במהלך מלחמת יום הכיפורים ומתקנת ברמת הגש"ח (גדוד שירות חימוש). מתוארת האחזקה בצוות הקרב השוני, כפי שהיא לדי בטוי בעבודת הגש"ם וכוחות האחזקה בדרוג א'. אין ספק שהאחזקה של הרק"ם בחזית הדרום הייתה דומה מאוד ובעיקר ברוח הלחימה של אנשי חיל החימוש, כפי שציין תא"ל דר אלעזר ברק, מי שהיה קצין החימוש הראשי בעת המלחמה: "לצין מיוחד ואוים אנשי המילואים הרבים של חיל החימוש, רוח התנדבות של אנשי המילואים הייתה אדירה. מי שלא נקרא לשורת נעלב, והופיע בכוחות עצמו לעשות כל מלאכה בהתנדבות בין אנשי המילואים שורה רוח טובה, שהתבטאה בכל העבודה הרואה לשבח שעשו". כמו כן תציג האחזקה במהלך מלחמת יום הכיפורים לאור עקרונות המלחמה של צה"ל.

הכנות ללחמה

הרטמל"ד דוד הרה על ביצוע הכנות ל McKenna שתתלבך מלחמה, יצאה פקודה שנתקראה "כחול לבן". מטרת ההכנות, לפי הגדרת הרטמל"ד, רב-אלוף דוד "דדו" אלעד, הייתה "להיענות לאפשרות היותר חמורה של פתיחה כוללת באש בחזית המצרים והסורית במקביל או בדרכו קל". בפיקוד הצפון נעשו, בין היתר, הכנות הבאות:

- הימ"ח של חטיבות טנקים 179 (טנקי "שוט קל") ו-679 ("שוט מטאור") קודמו למchnerות פילון ו'פתחה', באזור ראש פינה.
- נרכזו דרכי טנקים מהימ"חים אל גשר הירדן.
- נבנו ושרים מקבילים לגשר בנות- יעקב ולגשר אריק.
- זורזו הכנות הולוגיסטיות ללחמה ובתווך כך: מערך האחזקה ביצע טיפולים יומיים לציל"ם

צוות ד"ר מושך מחליף מנוע מגה בסיני במלחמות ים הים היפרויים

די כל כוחות הגש"ח. לאחר קבלת הודעה מהיחידות על טנקים פגועים בשטח, ובמקום להוציא חוליה לכל טנק עם רכב וכלי עבודה ספציפיים (בעיקר אמצעי הרמה) שהיו מוצומצמים ביותר, ריכזה פלוגה זו את הטנקים "למועד עבודה", ולשם נשלחו כוחות האחזקה מצוידים כראוי. כך נוצר חיסכון בכ"א ואמצעים ואפשר לפלוגת האחזקה להתמודד עם המשימות בהתאם לאמצעים שברשותה.

■ החזרה לכשירותות טכנית של רק"ם

שהוחזר מן הקו החזית לטיפול במסגרת

סבב של 24 שעות או בזמן התארגנות גדור

מחוץ לארץ.

■ "קניבלייזה" מתנקים צל"ם מושבת.

"לא רק שהצלילו להעמיד טנקים אחרים על הרוגלים אלא היו ממש מוקור לא אכזב של חלקיים. מסתבר שהם והרידי המ坦קים חקלים שהיה ברור להם שאט הטנק הזה אי אפשר יהיה להעמיד על הרוגלים לפחות לא בשבוע הקרוב" (בדברי סא"ל יעקב סלעי שהוא מפקד אחד הגש"דים).

■ סבב טיפולים יומיים בכלים, כולל

אספקה של חלפים, שמנים ואמצעים לדרגי האחזקה ביחידות חט"פם, מח"ם.

חטיבות לעובדה - קצב העבודה

"דבר שלא יאמונ, אני זוכר ביום שלישי

ללחימה, משך כל הלילה עבדו החשמלאים עד שנדרמו בתחום הטנקים, באותו בוקר הגיעו 12 טנקים, והוא שם נציג של החטיבה שהוא היה מלאו אותם בצוותים מכל מיני "נקודות" מכל מיני מנוטקים. בין 06:00 ל-09:00 בוקר ננסו 18 טנקים חדשים..." (בדברי סא"ל יעקב סלעי שהוא מפקד אחד הגש"דים).

אפשר להעיר את עבודת אנשי החימוש אך ורק מנתונים על כמות כלים שהוחזרה לכשירותות, ולא צורך נוספת בתיאורים. להלן מספר נתונים:

זמן:

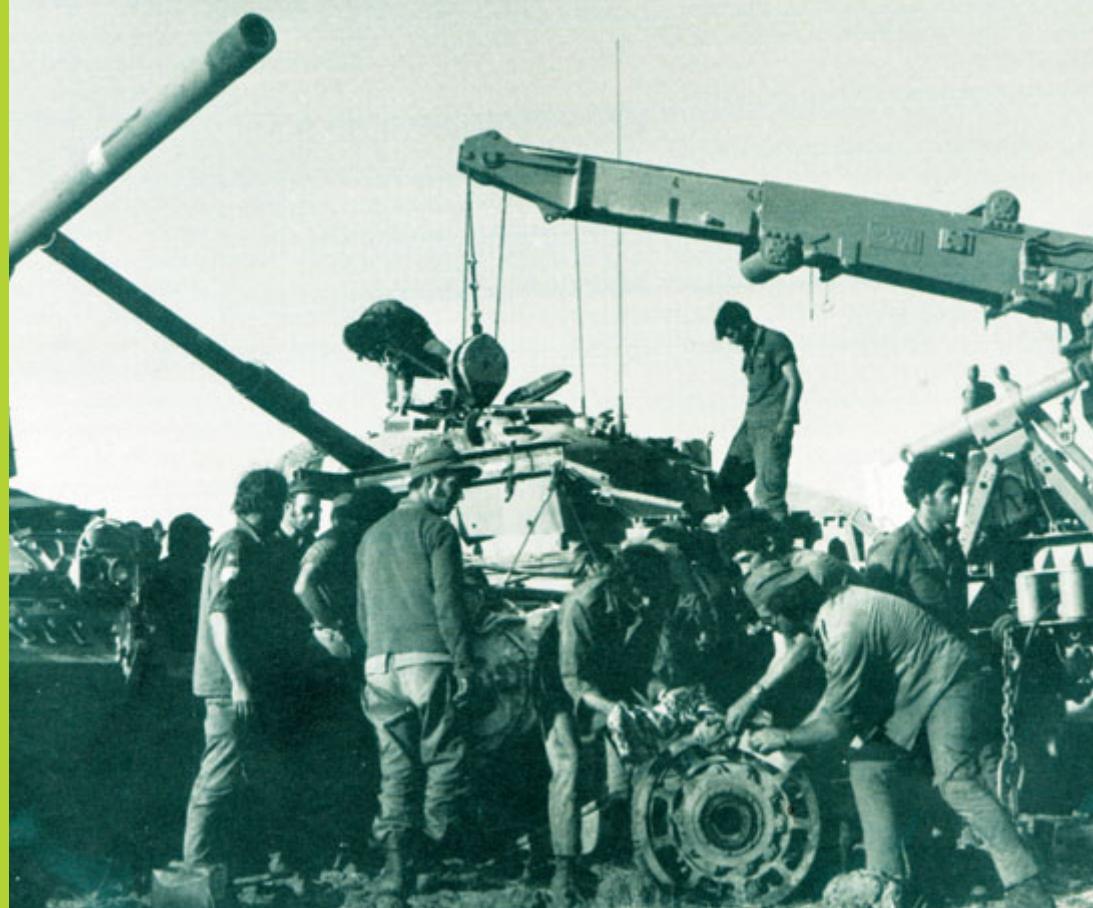
הזמן	כמות באחזוים
עד שעה	30%
משעה עד 6 שעות	20%
6-8 שעות עד 24 שעות	40%
מעל 24 שעות	10%

משתיקון והחזרה לכשירותות:
זמן:

הזמן	עד שעה
עד 6 שעות	40%
עד 24 שעות	40%
מעל 24 שעות	10%

- 70% מהמרקם חזרו הטנקים בגמר תיקון והוצאותים לכוח המקור שליהם. בשאר המקרים הטרפו לכוח אחר.

תיקונים שבוצעו על-ידי הגש"ח של אוגדה 146 היקף של התיקונים באוגדה אחת להלן, מאפשר לקבל מושג על כלל התיקונים בפיקוד שבו לחמו שלוש אוגדות.

נקודות בעבודה לתקן טנקים (במלחמת שלום הגליל)

עוד במערך האחזקה היו:

■ מערך האחזקה במסוגות העוזבות/יחידות הכלול מחלקות וחוליות חימוש.

■ גש"דים (גדוד שירות חימוש). לכל אוגדה גוף למטען שירותים לוגיסטיים בחירום, הנקר אגד תחזוקה. שירות האחזקה נתנים על-ידי הגש"ח שהוא כשר נתקה מגדוד התחזוקה. המאפיין את הגש"ח שהוא כשר נתקה מגדוד התחזוקה. השירותים הקיימים את הגש"ח מבצעות תקโนבים בוגרים בוגרים, וסיווע ליחידות הגש"ח מבצעים בתיקוני דוג' א', כל כוח אדם בגש"ח מבוסס על חיילי מילואים. עיקר פעילות הגש"ח מבוצע במרחב האוגדה, תוך ביצוע צוותי כוחות בהתאם לתיקון במערך הסדנאות, תוך פרק זמן מינימלי לאופי המשימה המבצעית של הכוחות הלוחמים.

שירות האחזקה במלחמה

מוגון שירותים שמשו את הגש"דים לאחזקה בתקופת המלחמה ובלבד להשתלט על כל הביעות שהתעוררו. בתוכו כך:

■ אחזקה צריתית – תנועה של כוח חימוש על גבי ציר ותיקון כל כלי תכול בדרך, כולל טנקים שנתקעו בדרכם מן המ"ח לשדה הקרב. זה כל גם כויתות מנויות בפיקוד קצינים שונים בעקבות הכווית כאשר המUNK ואיתור הטנקים שנעשה בידי קמ"ב צ"ש שמש מרכז תקלות בחפק הגודוו.

■ אחזקה מרחבית כדוגמת פלוגה הבסיסית שהתקממה בהচזרה וננהה שירות "לכל מי שנכנס וכי שעובר באזור".

■ שליחת חוליות טכניות לכליים "תקועים" על פי פניה מהיחידות ודיווחי הוצאותים או לחיפוש כלים בשטח ותיקוןם, לרבות טנקים נטושים שנמצאו על-ידי מחלקת החילוץ.

■ הוצאה חוליות לשטח – שיטה זו בוצעה על

הצלילו אנשי האחזקה להכשיר את מרבית הצל"ם הפעועל, וכל זאת סוטם קבלת תגבורת כ"א מיילאים.

הערך והשימוש בחזית צפון במלחמה

מחילקת החימוש הפיקודית הינה הרמה הממונה על גוף האחזקה האורגניזם במרחב הפיקוד. גופים אלה הם דנדנות ח"ח הפעועלות במסוגות היחס"ם (יחידת חימוש מרחבית). משימות היחידות לבצע אחזקה לאפסנויות ח"ח בדרג ב', במסגרת מרחב האחזקה שלhn או איגוד כוחות למשימה. פעילות היחס"ם והסదנאות הקיפה את הנושאים הבאים:

■ מתן כושר מבצעי לכל הצל"ם שהוא נחוץ בתיקון הסדנאות, תוך פרק זמן מינימלי לקראת ניוק לכוחות הלוחמים.

■ סיוע למ"חים בתיקוני צל"ם להבטחת גמר גיוס והתארגנות מהר ככל האפשר ליציאה לחזית.

■ ביצוע תקノונים ופעולות חילוץ על צירי התנועה ובשטחי הלחימה.

■ תגבור היחידות הלוחמות בכוח אדם חימושי.

■ הקמת חוליות טכניות לכוחות מאולתרים.

■ הפעלת מערכת המוסכים המשלבים ותנתונות השירות.

■ סיוע באספקת חלקי חילוץ לגש"דים וליחידות הלוחמות.

■ איתור, פינוי ותיקון של רק"ם צח"ל פגוע.

■ קליטה ודייגם וראשוני של צל"ם, רכש ושלל.

■ ביצוע משימות למל"ח נגון: המשמש מונעים,

רדיאטורים, מערכות דלק, שיפוץ מערכות חשמל,

ציו אופטי, גלאים מושלמים.

■ פירוק ואיסוף מקלים וחקלים מתוך רק"ם,

ומרכיב מושמד.

■ יצור כל עבודה מיוחדים לגש"דים.

הפגועים לנוקודה מסוימת, כ"א ואמצעים בהתאם לצורך.

האחזקה בתקנות 11-12 באוקטובר

לאחר נסיגת הטורפים אל מעבר ל'קו הסגול' עברו כוחות פיקוד צפון לקרבות התקדמות ורדייפה (קרבות ניידים). בשלב התקדמות הכוחות הלחוחמים נמצאו הגש"חים ברינויים פלוגותיים מאחוריו גזרות הפעולה האוגדתיות. יחידות החילוץ המערחות פעלו ללא הרף, כיתות טכניות נשלחו כדיימה לתיקון כלים בשיטה. "הגש"ח דילג מסטר דילוגים כאשר תונטוו במרקח קען כ-10 ק"מ מאחוריו קו הלחימה הראשוני מסטר קצין החימוש של 210. כעקרון בוצעו נקודות ריכוז טנקים פוגעים לאורך היצורים והחוליות הטכניות הגיעו לשם וביצעו ריכוך מואץ להכשרת מירב הכלים בזמן קצר ביותר.

האחזקה בהאגנה (ברחה האופרטיבית)

התקנות 13-22 באוקטובר
בימים 13-22 באוקטובר ביססו שלוש האוגדות את שליטתן ב"МОבלעת" תוך הדיפת כל הניסיונות, בסיוו כוחות עיראקים וירדנים, שנוספו לחזית, לכובש שטחים ב"МОבלעת". בימים אלו אף הרחיבו כוחות פיקוד צפון את אחזיתם. מערך האחזקה בשלב ההתקרגנות וההתבססות במרחב היה מאורגן היטב. הפלוגות התבפסו בשטח נתנו אחזקה מרחיבת. עיקר האחזקה מבוססת על החלטה לבצע החזרה לשירות הטנקים. בסבב של 24 שעות הוכנסו מסגרות של פלוגות לדנדנות לביצוע תיקונים וטיפולים יומיים. מסטר ס"ל יעקב סלעי, מג"ד הגש"ח של אוגדה 36: "הוחלט לעשות סבב של 24 שעות החזרה לשירות של טנקים ממש מה keen, בעיקר אנחנו הינו אחדים על החזיבה. 7. עוד לפני הפסקת האש הם היו מוצאים פלוגות טנקים מהמשיטה, כי בכל אופן האנשים האלה נלחמו כבר 10 ימים, נתנו לצועותיהם האלה למלת בית הבראה וננתנו לנו 24 שעות לטפל בטנקים. אנחנו קבענו בדיק מה אנחנו עושים וזה בסיכום עם חטיבת 7, הם עשו את כרטיסי התיקון ואנחנו תיינו את הטנקים עד כמה שיוכלו. הינו מסדרים את זה וזה שמלhorות שתיה הchèלה בין הפלוגות. הינו שמים מתקלה שלנו רעננה - 24 שעות בשיטוף עם 7... בקייזר זה דפק לא רע והසפנו לעשות ככה כמה פלוגות עד שנכנסה הפסקת האש לתוכפה".

חספור בטיחות עיקריות באחזקה

ריבוי סוג הצל"ם כב"ה: על כוחות האחזקה לתת פתרון בתיקוניים, אספקת חליפים לסוגי צל"ם שונים, המשתתפים במערכה, לדוגמה בחזית הצפון השתתפו סוגים רבים של טנקים: שרמן, שוט קל, שוט מטאור, טנק גישור, טנק חילוץ וכו'. סוג הטנקים והותם"תים השווים החריפו את בעיית האחזקה והשליטה ב策וך להצמיד גופי אחזקה. ייעודיים לחטיבות בהתאם לסוגי הצל"ם שברשותם. קנייבלייזה: קים קונפליקט בתחום זה, היבט משמעתי של פירוק חלקים מציל"ם לעומת האפשרות של החזרה כלפי ר'ק"ם נוסף לשדה הקרב במהיירות. כל מפקדי הגש"חים מצינים בתפקידים שבוצעו לאחר המלחמה, כי פירוק חלקים מטנקים

הrok"ם	פלוגה ב'						פלוגה ג' בסיסית סה"כ
	עד 4 ש'	עד 8 ש'	עד 24 ש'	סה"כ רנ"ם*	סה"כ רנ"ם*	סה"כ רנ"ם*	
טנקים				260	58	134	243
זחל"מים				11	131	78	51
נגמ"שים				996	8	1	2
ס"ה"כ				1691	537	210	249
							13 113

* רכב, נשק ומכתירים מיוחדים

צירית" במגמה להחזיר לכושר נסעה את הטנקים שנתקעו בדרכם מן הימ"ח לשדה הקרב.

המצב באוגדה 146 לדוגמה: שירותי קזואה של הצל"ם באוגדה 146 הביאו לתקלות ובות של טנקים בימי"ח, וכשני שלישים מהס"כ של חטיבת 205 נתקע בפרק. כוחות החימוש נרתמו לשיממה, ובڪב"ז "צחני" החיזרו לשירות את מירב הכלים. אנשי החימוש בדרוג א' פוצלו, חלום נשארו לעובדה על טנקים תקולים בימי"ח "עופר", חלום פורו לאורך היצרים.

האחזקה בדרוג ב' ועובדות ייחודות הגש"ח מפורטת על-ידי קצין החימוש של 146: "בשלב הראשון זה התקממה הסדנא בצומת 'צמח', והדף טנקים לרמה, טנקים נאפסו, תוקנו, תודלקו ונסלחו מעלה. מיד לאחר כיבוש החלק הדרומי של הרמה (אזור רמת מגשימים) קודמה פלוגת תיקונים קדמית לשות מטאור לאזור 'אל-על', ושם נאפסו טנקים, תוקנו צוותו ונשלחו לכוחות. מחזור התיקונים בימי"ח היה קי-כ-30-40 טנקים ליום, אשר ירדדו מחסד"כ הלוחם, וחזרו אליו עד שחר. יחד עם פלוגה זו קודמה פלוגת תיקונים קדמית ממוכנת (שרמן) כ-1.5 ק"מ צפונית לאל-על, והחלла במתן שירותים לחטיבות המסופחות לאוגדה חט' 9 וחת' 4 וכן לאוגדה 210".

האחזקה בתקופה 8-10 אוקטובר

פיקוד הצפון עבר להתקפת נגד פיקודית החל ב-8 באוקטובר בבורק. ההתקפה נשאה עד ל-10 באוקטובר לפונה"ץ כאשר כוחות הסוריים והדרפו מורתה הגולן חזרה אל "קו הסגול". קרבות מתקפת הנגד היו ברובם קרבות שרירין או קרבות שרירין במנגני נ"ט של האויב, בסיוו אוורי וארטילרי ניירות. האחזקה בשלב התקפת הנגד הייתה ברובה "אחזקה מרחיבית" ייחודות הגש"חים פרסו את הפלוגות בנקודות מפתח כצמתים חשובים, צמוד לכל האפשר לכוחות הלחוחמים. בימים אלו של התקפת נגד נפגעו כמות גдолות של טנקים והיא צורך בהחרמתם מהיראותם לemuota. פלוגות הגש"חים שלחו חוליות טכניות לתיקון טנקים על פי דיווחים, ולעיתים הגיעו טנקים אל כוחות החימוש לביצוע תיקונים. מספר מפקד אחד הגש"חים ס"ל יעקוב סלעי: "אחד הדברים המעניינים של המלחמה הזאת, בغالל קירבתו המיוحدת לחזית, הטנקים היו באים אלינו בנסעה ממש לתיקונים דבר שלא יאומן, אני זכר ביום השלישי ללחימה במשך כל הלילה עבדו החשמלאים עד שנדרמו בחוות הטנקים".

שיטת העבודה כפי שוביעה ע"י הפלוגות כללת הודיעה מהיחסות על טנקים פוגעים בשיטה, ובמקום להוציא חוליה לכל טנק עם רכב וציוד העבודה, וכל הפלוגות את הטנקים

האחזקה בצדquetות והקרב השונות

תוכנית האחזקה החימושית מותאמת לצורת הקרב של הכוחות הלחוחמים. למוניותם ולזמיןותם של גורמי האחזקה חלק חשוב ומרכיש בקביעת ה策חתה המבצע. שיטות הפעלה של מערך האחזקה היבירות להיות מותאמות לצורות הקרב השונות, ולשיטות הלחימה מבלי להקשوت על ביצוען ו/או להפריע להליך הלחימה. השאיפה להביני כמות צל"ם מרבית לשירה בכל נקודת זמן בלחימה מחייבת כמויות גדולות של אמצעים בכל דרג, אך האילוץ המשקאי אינו מאפשר זאת. על כן חלוקת האמצעים והמבנה האגוני משפיעים ישירות על צורת התפעול, אשר צריכה למצוא פתרונות, על אף אילוצים אלה.

האחזקה בהאגנה 6-7 באוקטובר

כוחות האחזקה בשלב זה התבפסו על מערך החימוש בדרוג א' שהיה בייחודות, ועל הסדרנות המרחבית הקדימות של היחש"ם הפיקודי למתן אחזקה דרג ב'. גורם הפתעה וחיסכון עדיףם לאויב לאפשרו ביצוע בקרונות ויפולים יומיים טרם היצאת הטנקים ממחנות הקבע לשדות הקרב. היפוגעות גדולות של צל"ם כבר בשלב הראשון של המלחמה הביאו לצרכי חלפים מותק המלאי של היחודות בדרוג א'. האחזקה ברמת הפלוגות בגודדים המתורמים הייתה בהattachה לתו"ל. כיתות החימוש הפלוגתיות הזמכו ליחזות לביצוע אחזקה צמודה. הן היו תחת פיקוד המ"פם האג"מים (או המפקד הבכיר בפלוגה שנמצא בשיטה). בשלב זה סייעו החט"פם (חוליות טכניות פלוגתיות) רבות לארגון וטיפול בכלים שנפוגו. האחזקה ברמת הגודוד התבessa על הוצאות חוליות ניירות אשר נשלחו אל הרק"ם על פי דרישת המזוקה באמצעים ובכ"א לא אפשרות מרכז ארגון מירב עבודת גודדי וביצוע בקרונות הדודיות הטרכזה בסיוו לכתות החימוש הפלוגתיות בתיקון הליקויים, אשר הtagלו או דוחזו על כלים פגועים.

האחזקה בדרוג ב' התבessa על הסדרנות. האופי המיוحد של מרחיב רמת הגולן, וקוריב הסדרנות ליחזות הלחוחמות מאפשר הוצאות חוליות טכניות לכלים הפגועים. היחש"ם סייע רבות ליחזות בתיקונים בדרוג א' ובاسפקת חלפים. בוצע ריכוז ממאמץ להכשרת צל"ם השווה בתיקון/טיפול/טיפול יום בסדראות.

הגש"חים נמצאו עדין בשבי גיוס והתרוגנותם בימי"ח. רק ב-7 באוקטובר החלה תנוצה לכיוון החזית. כוחות האחזקה נתקלו בכלים רבים ובתקועים לאורך היצרים, והחלו ביצוע "אחזקה

אישית, כשור אלתו רוח הלחימה. "כשהגענו לחניון, נבהلتנו למורי. היו שם עשרה טנקים. כולם בעלי יוצא מון הכלל בתלי כשירים. את כל הטנקים הפגעים העמידו בצד, כדי שונכל לטפל בהם. היינו 8 אנשים, לא ידענו מה נוכל לעשות, ועוד לעבור בחושך, הייאוש היה גדול. ציריך לזכור שלא יכולנו להעלות אור. ציריך את המוכנים בפנisi כס, נתתי לכל זוג מוכנים משימה לתקן והתחלנו לעבור. החבריה עבדו ממשוגעים. זה היה אתגר בשבלנו, והוא תקלות מסובכות, טכניים, הצריח "התלבש" על בעיות הצד ופרט אותן. היהת פגעה ישירה של פג מטען חלול בדיפרנציאל של הטנק.

בכל פעם שהטנק היה עולה או יורדת, חששו האנשים שושםן ישפוך מחדיפרנציאל. היה בו חור רציני ולמרבה הפלא לא נפגעו גלגול השינויים. זכרתי שיש לי במוכנית חומר הקורי 'פלסטיל', שבתקשותיו הוא חזק כפלדה. בחומר זה סתמתי את החור בדיפרנציאל. הטנק המשופץ הזה עשה את כל המלחמה. בשעות הבוקר המוקדמות הושלמה העבודה ו- 18 טנקים עמדו herein לצאת לקרב. היינו מלאי סיוף ושבচিন্তা לטפיחה על השכם מהסמאג". עשינו את הבלתי יאומן. היינו נרגשים עד כדי דמעות כאשרנו את 18 הטנקים מסתדרים בשיריה ל יצא לקרב. ידענו שהטנקים כשירים, ומגרוטאות בנינו טנקים טובים".

סיכום

במלחמת יום הכיפורים באו לדי ביתו כל צורות הקרב המוכרות הן ברמה הטקטית והן ברמה האופרטיבית. כוחות האחזקה התאמו עצמן לדרישות ופעלו על פי עקרונות ההפעלה של חיל החימוש, זאת תוך כדי אילוצים ומגבילות. חיל החימוש יישמו "שיטות בעבודתם ובשיתות האחזקה במהלך מירב הunkronot: דבקות במסמיה במהלך המטרה, ריכוז הכוח, מצויה הכוח, ועובדת מטרות ומשיכויות. כוחות החימוש עבדו ברכזיות 24 שעות ביום בתנאי שדה, לעיתים תחת אש ובתנאים קשים, תוך גilly יוזמה אישית, כשור אלתו ורוח התנדבות. הכוחות המתוגדים היו במצוקה עקב יחס-כוחות נחותים, באמצעותם ובכוו אדם ושל מצב כשירות גרווע בי"חים טרם המלחמה. חיל החימוש נורם למשימה של הקשרות מירב הצל"ס בஹירות, והחוורנו לשדה הקרב פעמיים. במלחמת יום הכיפורים באו לדי ביתו ייעילותם של כוחות חיל החימוש: מאמץיהם להחזיר ציוד לחימה ור'ס שנפגעו בקרב לכשירות ממציאות בידי הגיוסות הלחוחמים הצליחו בעבודתם הבלתי נלאית והמסירות הבלתי מעורערת בה ייצעו את משימותם תרמו בבורות לשיפור מזון הכוחות בזרת הקרים, והוא לעזר ביד הלחוחמים להטיית הקף לטובתנו במאבק עם אויבינו.

ברק לאחר המלחמה, שהתרשם ב"מערכות חמימות", גילון 51-52, יוני 1974).

תיקונים וטיפולים בטנקים נעשו בתנאים קשים, תחת אש, לפעמים אש עיליה, בנסיבות מושבים מצומצמים (חלפים וכלי עבודה), ולא הפסקה يوم ולילה, וכך מתאר לוחם את עבודת אנשי הלחימה: "הוצאות הטכניים עובדים ממוגufs, נעים מיחידת משנה אחת לחברת, ומחפשים יחדות אחריות בחשכה בין הגבעות, "שריונאים ישנים רק בין פג לפג" מסביר לי סמל צוות טכני, "אבל אנחנו ישנים רק בין מלחמה למלחמה, ובכל פעם התקופה הזאת נעשית יותר קרחה".

יום והתקפיות
על היוזמה וכשור האלתו של אנשי האחזקה כתוב קחש"ר תא"ל אלעזר ברק: "מלחמה נוצרם מצבים שאינם חוזים מראש, ואשר הפתורנות

פגועים, אך ביצעו רישום מודיעין של החלקים שנלקחו, וצינו שהפעילו שיקול דעתם פירקו חלק מטנק. בנוסף יש להפריד בין מצב חירום במלחמה לבין מצב שירה, בו חל איסור ברק את ההפורים מצין קחש"ר תא"ל אליעזר ברק את פירוק החליפים בסעיף אלתו ותושיה: "ושור האלתו, בתיקונים בדרכם בלתי מקובלות המשרתים את המטרה של המשחתת הכליז אפלו על ידי השחתת כלים אחרים לשם השגת החליפים – הם עשויים נפלוות".

נויד מערכ האחזקה: במלחמות יום ההפורים הייתה בעיה של נויד כיתות הש"ב (שירות כתלי), וכיתות דרגי ה-ב' בוגש'ים ובסדנאות. נוצר צורך בכלי

רכב מוגזם שייתאים לצורכי של החוליות הטכניות בעיל יכולת עמידה בתנאי השטח ותחת אש. כדי רכב אלו נדרש להעברת ציוד ח"ח ובעלי מkn'oz (כליז וחילוף), לכל מקום שבו נמצא כליז הזוקוק לטיפול אנשי החימוש.

המבנהות והמ"ח'ם למ"חה

מספר רב של טנקים ותומ"טים לא היה כשר, רמת האחזקה נמצאה נמוכה. אילוצים של תקציב וחוסר כ"א הביאו לחיפוש דרך, אשר תיתן פתרון לביעות האחזקה בימ"חים, תוך ציפויה לרמת שירות טובה ביותר. הובן שהגורם המכריע הוא המהירות שבה יגיעו לתפקידם.

האחזקה במלחמות יום

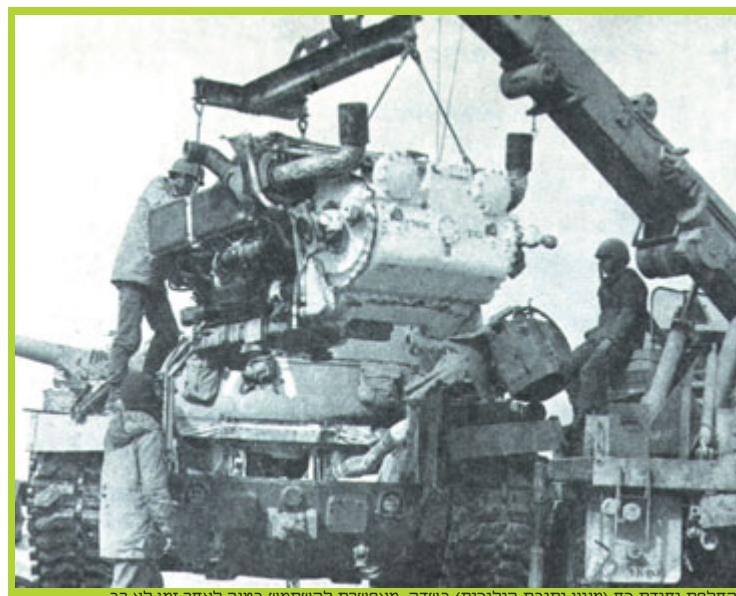
ההפורים לאוד עקרונות

המלחמות

האחזקה בתקופת המלחמה תامة לעקרונות המלחמה המוכרים של צה"ל. אפרט בקצתה:

דבוקות במשימה לאור המטרה
cohoot מעתים עדמו בימים הראשונים של המלחמה בקרבות בלילה קשים. עדיפות כוחות האויב גורמה לשחיקה גודלה בקרב הכוחות הלחוחמים, לפגיעות מרובות בצל"ס ובუיקרט טנקים, שהיוו את כל הלחימה החשוב ביותר. משימות כוחות החימוש הייתה בלולם את שחיקת המערכת: "במשך שלושה – ארבעה ימי לחימה הראשונים נעמד גולן המערה על לשון המאוזינים, ולביטוי כוחו של חיל החימוש נודעה בימים אלה חשיבות רבה ביותר. בראש ובראשונה היה על חיל החימוש לעצור את שחיקת המערכת על ידי החזרת כל כל"י מהירות הרובה לרובה למערכה, ולאחר מכן לתרום ליצירת אותו כוח עדיף, שלו זוקים כדי לצאת למתקפת נגד, ולקרב הכרעה. כך בaczon ובדרום, תרם חיל החימוש בצדורה מכרעת לשיפור מאון הכוחות ולשינויו. בשלב המתקפה הצלחנו ממש להכפיל הבלתי, ושלב המתקפה הצלחנו ממש בלחימה, ובתום יומיים שבין שלב

עדותו של רב סמל קלון מפקד כיתה מוכנים ביחידת חימוש באוגדה 146 של האלוף מוסה ביחסות הכוחות הלחוחמים שורה רוח טובה, שהתבטאה בכל אנשי המילואים שררה שכבה שעשו".
עדותו של כ"ר סמל קלון מפקד כיתה מוכנים באוגדה 146 של האלוף מוסה ביחסות הכוחות הלחוחמים שורה רוח טובה, שהתבטאה בכל אנשי המילואים שררה שכבה שעשו".
ראין עם קצין החימוש הראשי תא"ל ד"ר אלעזר

החלפת יחידת כח (מנוע והabit הילוכים) בשדה, מאפרשת להשתמש בטנק לאחר צמן לא רב

גדוד 79 - אודוד המלחמים הראשונים בצה"ל

כמעט ארבעים שנה חלפו מאז יצאו לאירופה, בשנת 1964, כ-40 קצינים וחילאים שנבחרו בקפידה, למשימה שהוגדרה 'סודית ביותר', ועד שהתרו לעצם, לקרה יום השנה ה-53 למלחמת יום-הכיפורים - לשבת ולספור, להיזכר ולשחרר את הציבור במה שהיא אחת מאבני הדרכן החשובות בבניית כוח השריון של צה"ל. טנק הפגח באו לבייטי לדראשונה במלחמת ששת הימים והיה להם חפקיד חיוני בחזית המצרית במלחמת יום-הכיפורים

אלוף (מיל') יעקב (ג'קי) אבן, בעריכת רמה ורדיאל

או מודרני ייחסית למה הייתה בצה"ל. החלח נ שא פרט, האמריקאים ניאוונו להעביר אליו פטונים, אבל לא באופן 'שייר', אלא דרך הצבא הגרמני, ותוך שמירת הדבר בסוד. למעשה, גם בישראל לא היה נהוג לפרסם כי דוקא אナンנו, מכל עמי העולם, מבאים טנקים מגermanיה וגם לגרמנים לא היה עניין זהה יתרפסם".
מוסיף גלעד אבידט: "צריך להבין שהשריון הפך באותה תקופה ליותר ויותר מוכן בכוחות היבשה. את המינוי המשמעותי הוא קיבל לאחר מלחמת קדש בשנת 1956. הוא החל והפתחה, מהশמנים, לאי-אם-אקסיסים ולנסטורוניים. אבל היה צורך לשפר את הנימיות, את עצמת האש ואת וווחת הפעולה. כוכור, במלחמות קדש השתתפו נגד רצונה של ארצות-הברית ובעקבות כך היה למשעה אמרבו אמריקאי על ישראל. בסופו של דבר, באמצעות שנות ה-60', ניאווטו האמריקאים לספק לנו טנקים חדשים, אבל לא שירות, אלא באמצעות גרמניה כרווע שטאפק את הטנק. כתוצאה לכך נולדה הנסעה לגרמניה, שהיא לא זאת מוגדרת כסודית ביותר".
רב-סרן ג'קי אבן, טנקיסט מלידר', כפי שאמר עליו אלוף טל, היה לא רק מפקד, אלא דמות מרשים, בחזותו ובסגונו. 'הבלונדי' בעל האופי הגינגי', כפי שכונה אז על ידי חבריו, נודע במקצועתו ובקדונותו, והיה האדם שנבחר לעמוד בראש הוצאות ולפקד על המשימה: "השריון היה או בתנופה קידמה" משוחרר אבן, "צבא הרים לשוריון כוח אדם איקוטי, קצינים טובים, שחלקם הוסבו וחלקם כבר גדלו בתחום השוריון. החללה להיווצר המקצוענות של השוריון ובעקבותה טיפוח הייחודיות, הגאותה והאמונה בעצמנו. טליק, אלוף ישראל טל, שהיה אז מפקד גיוסות השוריון, לא הסתפק בכך. הוא הבין שהשריון עתיד להיות עמוד השדרה שלו. הוא רצה לעשות קצת קפיצה מרגגה של ממש, להעלות את רף המקצועויות ולהציג את הטכנולוגיה הhei מתקדמת באותו זמן שמדינת ישראל יכולה יכלת להשיג. כך עברנו לשלב הבא באמצעות טנק חדש, הפטון AM-48-AI-1, אותו

המג'יד סאל' ג'קי אבן

הדברים שנוצרו באותו ימים.

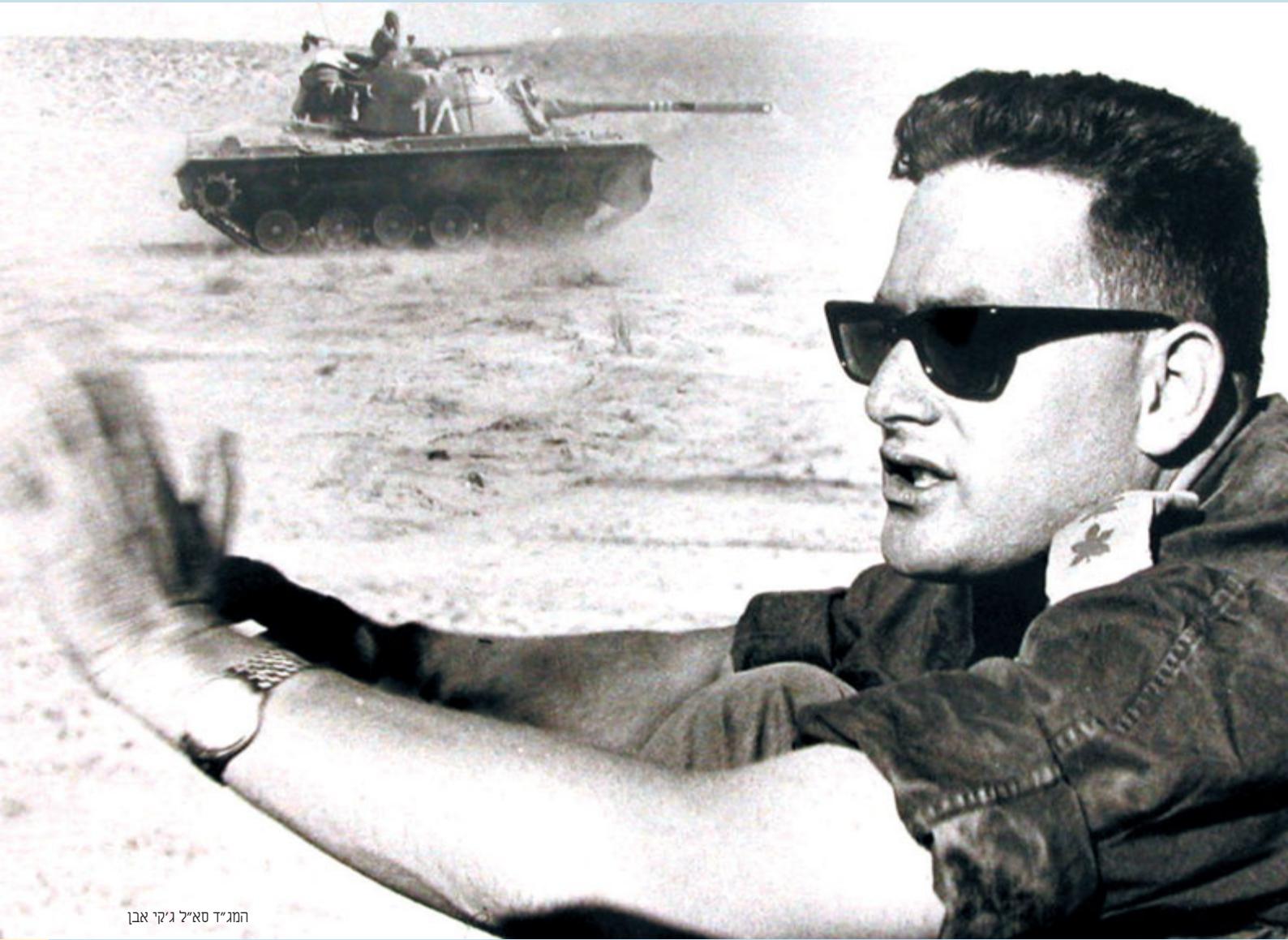
מדוע הייתה חשיבות כה דבה בהבאת השנק ולמה זה היה כל כך סודי?

מנחם (מנדי) מרוץ מסביר את הרקע לשימושה: "את מלחמת קדש עשוינו עם נשק שרבו צרפתי. ארה"ב סייריה בעקבותיו לחיות ספקית הנשדק למדינת ישראל ולמורוח התקיכון בכל. היא לא רצתה להופיע כמעצמה השולטת והיורשת של אנגליה, שיצאה מהມזרחה התקיכון. מיסיבות פנימיות ומוסריות, אמריקאים סיירבו לתה לנו נשק. עם כניסה הרוסים לאייזור והתחלת חימוש מדינות ערב בנשק Soviety ומזרח אירופאי, גבר הלחץ על ארה"ב לסייע לישראל, כולל לחץ פנימי. ישראל רצתה לקבל את טנק הפטון, שנחשב

השתתפו במפגשים אלוף (AMIL) יעקב (ג'קי) אבן, אלוף (AMIL) חיים ארץ, אלוף (AMIL) יוסי בן חנן, תא"ל (AMIL) גלעד אבידט, תא"ל (AMIL) יואל גונן, אל"ם (AMIL) יהושע (יש) רוזן, תא"ל (AMIL) יום-טוב תמיר, תא"ל (AMIL) עמוס צע, אלוף (AMIL) מנחם (מנדי) מרוץ, אל"ם (AMIL) עמי סלע, תא"ל (AMIL) אביגדור קהלני, תא"ל (AMIL) אריה קרן ופרופסור צביקה שטון, שהיו חלק מאותה חברה מיוחדת שהקימה את גודח טנק הפגח הראשון של צה"ל. אחים ממחשתפים מראויים בחילק זה והאחים מצוטטים בחילקה השני של הכתבה, שיופיעו בגלויון הבא של הביטאון שדרין".

"היוינו אנשים צעירים ונלהבים למשימה, החנוו שהווט עלינו תפקיד חשוב מה אין כמוו – הביא את הטנק החדש בהא הידיעה לצה"ל", נזכר אלוף במילואים יעקב (ג'קי) אבן, מי שנבחר לעוזר בראש דוד, 79, דוד הטנים החדש שיווקם. "ראינו בך, כבר אז, צעד משמעותי, קפיצה מדרגה, שתוביל להתקצעות, למודרניזציה של השוריון ותביא את הטנקיסטים, כמו את הצבא כלו למקום אחר לגמרי, שונה לחלוון מהה עד אז. הייתה לנו תחושה של שליחות, והגבואה, אפשר לומר, אכן הגשימה את עצמה. השוריון הפק לכוח המשמעותי של צה"ל ביבשה, הוא הוכיח את עצמו בששת-הימים ובוים-הכיפורים והוא המשיך להתחדש ולהתקצע, עד היום".

היה מהهو ייוזן, ואשוני ויצירתי מאוד בתהליך הבאת המגנים הראשונים מגermanיה ובניית הגדר. נספה לכך סודיות המשימה, שנשמרה שנים רבות בקפידה, דבר שתרם אף הוא לרוח וההוו המיחוד של אנשי גוד 79. ג'קי אבן, חיים ארץ והאחרים חזרים ומציינים בגאותה כי אני הגדור ההוא, חילילים ומפקדים, בלטו במיוחד בתפקידם ורבים מהם היו לאלופים ורמותו תרומה של ממש בכל היחידות בהן שירתו. זה הגדור ממנה יצאו הוי הרכבה קצינים בכירים, לפחות תשעה-עשר מהם היו לאלופים ותתי-אלופים, שהתביעו חותם של ממש על השריון בפרט ועל צה"ל בכלל, ברוח

המג"ד תא"ק ג'קי אבן

התפיסה המקצועית הקשורה לטקטיקת הפעלה של גדר טנקים והבאתי אותה לידי בתיו במסגרת הקורס. סיימתי את השלב הזה ואז דדו קורא לי ומפתחיע: 'אני אגיד לך למה עיכבתني אותך (במינוי למג"ד) – עיכבתني אותך כי אני רוצה לקלוט

טנק חדש, עוד פעם מגרמניה, אבל זה לא טנק גרמני', קודם כל הרוגשת טוב שזה לא טנק גרמני, שאלתי אותו: 'אייזה טנק אם לא גרמני?' טנק אמריקאי, 'פטון' (עוד לא קראו לו מלח). אל תדבר על זה עם אף אחד, זה סודי ביוטר' אמר דדו.

זמן קצר אחר כך, קרא לי דדו, הפעם ייחד עם סגנו טליק, זה היה קיץ 1964, ואז הוטלה עלי משימה קליטת טנק הפטון מגרמניה. 'מדובר כאן ברמה טכנולוגית גבוהה, זה טנק שייצטרך להתחמוד מול הטנקים הסובייטיים של המצריים', אמר לי טליק, 'ואתה תעמוד בראש משלחת, שתצא לגרמניה ותפקיד את מרבית המידע המקצועני שיש לך על הטנק. אבל', הוא הדגיש, "שם לא אמרוים לדעת שיש לכם בכל קשר לישראל".

העניין הזה עורר בי תהומות מעורבות. מצד אחד, הכרה בחשיבות המשימה וגאווה על הבחירה بي, מצד שני, עברה בי צמרורות ממש רק מהמחשבה על אימוניהם במסגרת צבא גרמני. אמן הייתה זו תקופה של חידוש היחסים עם גרמניה, אך עדין

לקראת סיום פ"ס, הוא קורא לי עוד פעם ואומר לי: 'אתה מהמנה למג"ד 82'. למרות שהכרתי את טנקיו השוט מהייתי קצין אג"ם של חטיבת 200, ביקש לעשות הסבה של טנקיסטים, כדי לשולט בכל פרט הקשור בטנק השוט. ואננס באתי לגדוד 82, שם הדריכו אותי הקצינים הצעירים של הגदוד ועשוו לי את ההסבה כמו שטנקיסטים היו עושים לטנקיסטים, כי אם אתה כמפקד טנק לא בקיא בכל הטנק מ-'א' ועד 'ת', מה'בוג' ועד מ"ד המפקד, אתה לא מפקד טנק. על פי תפיסת עולם, גם לי, במג"ד המופיע, היה ברור שעלי להיות בקיא בכל פרט, לפחות כמו כל טנקיסט בגדר. רציתי לדעת הכל, להיכנס לדנדנה, להוציא ולהרכיב מנוע, להכיר את כל מגנון החריפה ואת מנגנון בקרת-האש וככה אלה. למדתי את הסנטוריון, למדתי אותו פרפקט'. בתקופה זו והזמן לי להכיר את הקצינים הצעירים של השירון, (מג'ד 82, מבית הספר לשריון, מג'ד 52) ביןיהם היו אביגדור קהלני, אדם וילר, עמוס צע, שלום אנגל, גולד אבירם, יוס-טוב תמייר וארורים.

קובץ חוברת חולפה

בעוד אני מתכוון לקבל את גדור 82 במג"ד, קורא לי דדו פעם נוספת ושלוח אוטה להפתעתו להדריך בקורס מ"פ. באותה תקופה gibشت לי את

היה צריך להביא לארץ, בגל התנאים המיוחדים – בדרך עקיפה ובחשאי".
כיוון שהטנק הועבר דרך גרמניה, הרעיון היה, מבהירות ולעדי אבירם, "ליצור צוות הקמה, כ-40 קצינים ונגדים, שירionarioים ואנשי טכניים, בעיקר אנשי חימום, שהווו את הגרעין המרכזי של כוח האדם, שילמדו את הפטון בגרמניה, יביאו אותו לישראל ויקלוטו אותו בשירון. לצורך כך קיבצו את הקצינים שבאותו הזמן נחשבו לקצינים ונגדים טובים במשורר המקצועני, ולא פחות מזה, גם בכישור המנהיגות שליהם".

ג'קי אבן: "אני גדלתי בשירון, מהטירונות, דרך הקורסים המקצועיים, הפיקוד, מ"מ ומ"פ, השתתפתי במערכות קדש (1956), הייתה בצוות ההקמה של גדור 52 עם הרצל שפיר במג"ד, הייתה קצין אג"ם של חטיבת קצין אג"ם של חטיבת 7 וחטיבת 200. והנה מוגעה שנת 1963, ואני ביתה לפני הספר לפ"ס. לפני הסיום קורא לי דדו (דוד העוזר), אז מפקד גיסות השירון, ואומר לו: 'אני רוצה להטיל עליך משימה מיוחדת, קליטת טנק לאופרד מגרמניה'. קיבלתי ממש צמরמות שהוא אמר גרמניה, טנק לאופרד... ודדו ממשיק: 'זה סודי ביותר ואל תדבר על זה'. הוא דבר איתי באربع עניינים ובזה נגמר העניין.

הказינים הכה טובים מגייסות השרין ואתת מצטרף אלינו לנסעה סודית ביותר". בהתחלה הוא לא רצה אפילו לומר לאן. סיפורתי לו שאני משתחרר בעוד הוודשים. דיברתי על המוסך ועל התוכניות שלו, והוא: "עזוב אותה ממוסכים... מה מדובר פה מדויב על משימה לאומית! וככה, תוך כדי שיחה הואobar אמר לי שההאר נאש ושהסר לספר על כן, אףלו לא להרים של. בשלב יותר מאוחר כבר אשרו להגיד להורים, ובאמת באתי לאבא שלו, שהקשיב, הבן ואמר: 'זו החלטה שלך'. היה לי מאוד לא נעים מבאב שלו, אבל הוא שאל אותי: 'אתה מרגיש שאתה צריך לעשות את זה? זהה בא מנבנים?' אז שמעה שדריך לעשות את זה? זהה בא מנבנים?' אז שמעה שדריך לעשות את זה? זהה בא מנבנים?' אז שמעה שדריך לעשות את זה? זהה בא מנבנים?'

חותג ושות גודז 79

לאומיה נצאה המשלחת דרך צרפת, כדי ליטשוש את ההקשר היישראלי. שם נתנו למארכים להבין שזו משלחת אפריקאית או לחיליפן טורקית. ההסתוואה שלא משחיזה מעמד... כל החזות צויר בבדים זחים אף שהטירה הייתה לא להתבלט. הכל היה מאד סודי ודיסרטני", משוחזר גלעד אבירם "את האמונהם עשינו במחנה אימוניים של הצבא הגרמני במנסטרה,

שם עסקנו בקהלית התרבות המקצועית ובאיסוף החומר. בערבבים היינו ישבים ומעבדים את החומר שהועבר לנו למרכז סיור, שבאמת היו את הבסיס ושימושו אותנו אחר כך בארכ לקליטת החיניכים לקורס המקצועות הראשון שנערכ על המהגרים. התגבשה שם בגרמניה רוח מיוחדת של חברות אנשים ברמה ובאיכות. הייתה מסירות של כולם, רצון לקולט כמה שאפשר, להפיק את המקצועים מהידע של הגננים, שהשתתפו בקרבות שרין דולדים במהלך המלחמת העולם השנייה. הרעב הזה לידע, יחד עם האיכות של האנשים, יצרו הזדמנויות בלתי רגילה להtagבשות קבוצה שבעצם, יקרה מנו לפיתוח גודז 79, כפי שפרק לאחר מכן עם הרבה זוועות לרוב יהדות השרוין. אני חושב, "מדגיש אבירם, "זהה האלמנט המרכזי, הדבר הכי חשוב, החברים שלי הם מאותה תקופה. החוויות היכי חזקות שליל הרים כן מאותה תקופה. לא רק של עצם קליטת הטנקים אלא גם בנייתם הגדור, ולאחר כך המלחמה – מלחמת 67', עם אותם האנשים, וחלק לא קטן מהם גם ב-73', אריה קרן שהיה מלח"ט בגודזה 162 כשלג'י התי קצין אג"ם של האוגדה. נתקה שהיא אז סמג"ד והיאhin ביחידת גראנינה. אמנון גלעד שנהר, הוא היה בגדור 46. כשמדברים על אחותות לוחמים – זה זהה. זו

עוד ה策רף לשלחת אחד בלבד ז"ל, שנבחר על ידי טילק כמו שהיא אמורה על נושא המגמה מטעם תח"ש (מחלקת תורה חיל-השרין). לימים החליף אותו את ג'קי אבן והוא למפקד הנגד בתפקיד מלחתה ששת הימים, שבמהלכה נהרג. כמו כן היו במשלחת אנשי חיים וביניהם מי שעבד להיות מפקד פלוגת החימוש של גדור המגמה וחנן מל' ז'ל' וסגן אבישי, קצינים ונגדים נוספים. התלו למשלחת שני קצינים דוברי גרמנית: דן געמן וגורי ארייבא שעלהים הוטלה משימה לא פושטה לתרגם וזמן אמיתי את כל החומר הנלמד בכתב ובבעל-פה – משימה בה עמדו בהצלחה הרבה. סך הכל היה מדבר בקבוצה לא כתנה שמנתה כ-40 איש. כל המשתתפים נשלו מופקדיהם השווים וראו בכך נכות גודלה. מספֶר גלעד אבירם: "היה איז איז סגן מפקד קורס מפקדי-טנקים, שמפקדו היה יונש (אבייגדור) בן-גלא. יונש, כמו מפקדים אחרים, קיבל רשימה של קצינים המועדים לה策רף לשלחת. אני נכלתי, ופנו אליו. אף שהייתי קרוב מאד

האוירה הייתה קשה ביותר ביחס לגרמניה והכאב היה מאד טרי".

יום-טוב תמייר: "כאספסו אותנו לקרה הנסעה, והסתבר שמדובר בנסעה לגרמניה, זה לא עבר בקהלות, אנשים קיבלו את זה די קשה. מודבר בשנות 64' בסך הכל, סביבנו ניצולי שואה רבים, גם בתוכנו ישם מי שבאים ממשפחות שעברו את השואה – סיפור לא פשוט. ואכן, ניסנו אותנו לשיחה דדו, מפקד גייסות השרוין, שבאותה הסביר לנו למה זה צריך להיות בגרמניה ועל כך שי-אפשר לנוסע לארמיה וזה הדרך היחיד לקבל את ה頓ון".

עמוס צץ, אחד מהказינים שנבחרו להשתתף במשלחת, בין השאר בגלל הדעת הרבה שלו בהיבט החינושי של הטנק וכישורי הטכנייני, ח"ש אויל יותר מאחרים את הקושי שקבלת המשימה. הוריו של צץ היו ניצולי שואה ורבים מקרוב בני משפחתו, שהייתה יוצאת גרמניה, ניספו במהלך המלחמה. צץ לא העז לספר על המשימה להוריו, כדי לא לפגוע ברגשותיהם. "הוטלה עלי פקודה ומילאי אותה" מספֶר צץ, "אבל רק אחרי כך הבנתי עד כמה העניין היה זה יכול להיות קשה עבור הוריו. היה זה ממש מרובה כבוד שלנו הוטל לקבל המשמר כבוד, בשנות 65' או 66', ואמי נתקלה בתמנוני מפקד מושמר הכבוד, וקיים זאת כל-כך קשה, שבסמך מספֶר חזושים פשוט לא דיברה איתי".

האמビולנטיוז הוזה הייתה כאמור גם בתהיחוסתו של ג'קי אבן למשימה, וכך לא היה לו קל לעכל את העניין, התגנשஆ צאלו הכרה כי הוא קיבל על עצמו את המשימה ועשה אותה בדרך מכובדת ומקצועית שאפשר.

"התחלתי להבין", הוא מספֶר, "כי מבחינתי זו הולכת להיות הוכחה, התרסה והצהרה, הנה אנחנו כאן, אצלים הגרמנים, אבל הפעם כיהודים וישראלים גאים, חיילים ואנשי מקצוע בעלי איזיקיות ויכולת כמו שלכם ואיך טובת משלכם. זו הייתה הדרך שלי להתמודד עם המשימה. ראייתי לצד עניין את העניין היהודי והציוני, וזה הנחה אותן והשפיע על התנהלות המשלחת בכלל החודשים שישינו שם".

ג'קי אבן ביקש שיינטן לו לבחור בעצמו את האנשים הטוביים ביותר, אנשי המקצוע, שאיתם עתיד היה להקים 'ນבחרת', לבנות מסגרת ולהרשיש נורמות של מקצוענות ואיכות. וכן, החל אבן מכין את רשיונות ה'יבחרים', שאת רובם הכיר במלך פעלילותו בשרוין, קציני שרין, שכבר הוכיחו את מקצועיהם ואיכותם האנושיות. בינוים היו: גלעד אבירם, שלום גלעדי ז'ל', אמן גלעדי ז'ל', אדם וילר ז'ל', אביגדור קהני, יום-טוב תמייר ואחרים. חברו אל ג'קי אבן, לתפקיד מפקדי פלוגות לעתדי, קציני שרין שנח拶ו לקצינים מהתובים שהסמג"ד ביקש אבן למנות את נתקה ניר, אליו גדל בשרוין, והעריכו כקצין מקצועני ואמין, ש"אפשר לסוך עליו בעניים עצומות", לדבריו.

בポート קצינים מהגדוד, משמאל גלעד אבירם

ביקור ראש הממשלה לוי אשכול בגזר. משמאל: המג"ד נקי אבן, ראש הממשלה לוי אשכול, הרמטכ"ל יצחק רבין, ישראל טל מפקד גיוסות השריון, יהונתן מגן כי' החימוש בגזר, שלמה להט (צ'יק) מלח' 7

לדעת אם מישו יודע אודוטינו ואם חיליה נחשפו. אותו שלייש היה צמוד אליו לאורך כל אותה תקופה. ואמנם, עשה על-ידי הגרמנים כל מהអץ להיענות לבקשתינו בנושא תוכניות האימונים, שהצרכו שינוי וחירgotות בלוח הזמנים המתוכנן של בית-הספר. לעומת אמי הכתבי את תוכנית האימונים של הקורס והגרמנים קיבלו את כל דרישותינו".

שחגנו לשם, החל החורף", משוחרר אבן, "מצג אויר שלא היינו בדיק מוגלים בו, אבל מבחינתו לא היה זמן והיה צריך להספיק כמה שיותר, בלי שום ויתורים. קבענו לוח-זמינים קשה ביותר והתחלנו להתאמן, ללמידה הכל מהפרט הכי הקטן. כל הזמן יזמננו, כל הזמן דחפנו את הגרמנים. הם לא הגיעו קצב כזה בכלל. למרות הקורס והשלג לא נרתענו ממשום פעילות, אימונים בחוץ, פירוק והרכבת מזוק"ם וככל הקשור בהפעלות טכניות למיניהם. רצינו להכיר את הטנק על קרבי ולמצות את הזמן בכל תנאי. מבחינה מקצועית רצינו לבחון את גבול היכולת של הטנק הזה בשני דברים עיקריים: ביכולת התמרון ובכוח שלו, וביכולת באש. נסענו בשלג, ביערות, הורדנו עצים וכל מיני תרגילים מהסוג הזה, והיינו מבסוטים, ראיינו שהוא טנק אחר. בשבלנו, באמת, זו הייתה מהפכה; זה טנק אוטומטי ברמה אחרת ולמדנו אותו בקורס בלתי רגילה. התאמנו ועבדנו מסביב לשעון. ככל

מנהיגות ואיכות אוניות גבוהה. שנים רבות אחר כך, ב-1990 פגשתי באיטליה, במסגרת אחראת למורי, את מי שהיה שר ההגנה הגרמני, פון האסל, שאמר לי: אתה לא יודע איך ושם אתם עושים בזמןו בעבאה האגרמנית'.

לוחדים וברצינות

kowski מנטלי ליווה את האנשים כבר בפגש הראשון עם גרמניה, עם האנשים, עם השפה: "מהארץ טסנו לצרפת", מספר אבן, "משם נסענו לגרמניה ברכבת הגרמנית ואתה שומע כל הזמן קרייאות: 'אקטונג', 'אקטונג'. אתה שומע את האקטונג' זהה ומתקבל צמרמורת. ואנחנו מגיימים עם האקטונג' ברקע, ל'מוניטור לאגר', בית הספר של השירות הגרמני, הגרמני, של גודריאן ושל רומל...". התהומות שליהם היו שם, המסורת שלהם הייתה שם. המדריכים והצוות שלמדו אותנו, היו 'בוגרי' מלחתת העולם השנייה, נאצים לשעבר. זה לא היה נעים ולא היה פשו. אבל, היחס שלהם היה יוצא זהה באידי בייטוי בדברים הגדולים והקטנים גם יחד. כך למשל הצמידו לי, כמפקד המשחתה, שליש בדרגת סרן. האיש, פון היימן דאל, כפי שנקרא, נהג להתיציב אצל מיידי בoker עם מדיו המצווחחים בדום מתוח ולחוכות לפקוות. תפקידיו היה לעדכן אותנו בתוכניות האימונים בבסיס. אני הטלתי עליו משימה נוספת, לאסוף עבורי את קטיעי העיתונות היומיית בתאונת שעלי

היתה התגשות והתגלמות של 'פי הטהור ב-ט' והתואר ב-ט'. זה שהוא שנמצא איתי ואני אקח את זה לתמיד. זו הייתה תקופה בלתי רגילה. עיצבו את האוירה המוחדרת זו 'ק' אי, אבן, ואחריו אחד בלבד, שהיה איש מקצוע בלתי רגיל. ג'קי, מפקדנו הראשון, היה מפקד שכולנו הערצנו, גם חבר וגם בן-אדם. הוא הכנס מערכת של גינונים שלא הייתה ידועה בצה"ל. זה שירותו אותנו בגרמניה ונמשך בכל תקופה בניין הגדר. זה היה לדם, וזה הייתה יחידה שכולנו התגאנינו בה מאד מאד. היה אז שיק לגוד 79 – זה היה brand name – זה היה שם מותג".

ואמנם, לקרה היציאה לגרמניה, ח' אבן כי השווות בגרמניה ואופן התרבות שם, עתדים להוביל גם על המשם: "רציתי למשם מספן מטרות", מספר אבן, "קודם כל להשיג את הידע המקצועי הימי שאפשר, באופן הכى עמוק ורציני, שנית, להביא לגיבוש טוטאלי של הוצאות, שימושת חזן על המקצוענות והחציניות והן על ההיבט האנושי, ולבסוף, דרך שני הדברים שציינתי, להביא לידי ביטוי בכל מה שהוא עשוי – את ההבטה היהודי והישראלית, להראות לאנשי השוריון הגרמני הנודע, שהוא השירionario הישראלים טובים מהם. את כל זה עשינו בסדו ובמשמעות מופתית, עם גינונים וקובדים מיוחדים שלנו. ראייתי בטנק מדויים שייבא לידי ביטוי יכולת מקצועית, כשר

בสมוך למחנה ההשמדה הנורא זהה, תחול על
מטקס הזיכרון ולא תפיג נוכחות במקום כזו. את
ענין הסודות נפתחו מופיע שבטקס ישתפו רבים
ואין הכרה שיידיעו שאנו חלק ממשלה המתאמנת
על טנק חדש דזוקא. התקשתית על העניין הזה כי
בעיני הייתה חשיבות עליונה בנסיבותנו במקום
כהודים. עמדתי על זכותנו וחובתנו להיות שם.
התעקשות הוכיחה את עצמה. ואכן, בטופו של
דבר, הגיע האישור המוחלט מירושלים, והותר לנו
להשתתף בטקס. ובאמת האירוע הזה זכור לי
כממעמד מרגש ביותר ובבעל משמעויות רבה. על אף
שהם עמדו במדים ישראלים, כולנו הרגשנו ברגש
העם היהודי האומרים לכל: **הננו כאן!**

ישיבות לה毛主席

במבט לאחרו ברור לי כי המעודם המפורסם ההוtier ורישומו על כל אחד מאיתנו והקנה ערך מוסף לשוחות שלנו בגרמניה עם השפעות גם לטוויה הארץ. לאחר השתתפותנו בטקס, חזרנו לבסיס האימונים, וחשנו כי הגרמנים גלוו ככלפינו 'ספקט' גדול אף יותר. כאן בא לידי ביטוי העניין הערבי והיהודי".

גָּלְעֵד אֲבִירֶם: "האופן בו קיבלו אותנו הגרים היה באמת ויצא דפונ", מסכם גם אבירים, "האנשים שהיו במשלחת, חלקם הגדול היה לאחר מכן בגודל 79 והחלק الآخر היה חיל החימוש או במקומות אחרים במערכת, אבל בראש ובראשונה הגיעו זהה של גודל 79 היה, הינו אמרו, 'כוור היטון' ממנה יצאו המרכיבים של אחר מכן נבו שדרה גודלה מכך של ייחידות מגוח שמננה התפתחה לאחר מכן התורה, המנהיגות והסטודנטרים בכל התחומים לכל היחידות של השIRON, מה עוד שמכדים מאותו גודל היו, לאחר מכן, מג"דים ומה"טים ואלופים והופיעו, ללא ספק, על השIRON בכל מובן. קשה לי היום לראות את חיל-השIRON שה��פתחה, לפחות אוטם הסטנדרטים שעוצבו אז בגודל 79; סטנדרטים של משמעת, סטנדרטים של קפדיות, סטנדרטים של עבודה וסטנדרטים של מסירות. זה היה – לא יום ולא לילה. כולם היו – כולל המשפחות וגם הנשים – כולם היו חלק מן העבדה, הינו אמרו, העבודה הקדושה זו, כי אכן בכך ייעוד של התאמת מערכת שולחת זרועות להבטחת יסודות נורומיות

הוקם גזע אחדן נספחים. בשנת '67 היו לנו, אם איני טועה, שני גדי מג' – גדי 79 וגדי 46 – שנולד גם כן מגדוד 79, ושםנו לאחר מכן נבנו חתיבות. יותר מאוחר, גם 'המרכבה' קלטה הרבה מאד מיחסות האלה שנבנו אז בגדוד 79. הצעירות המקצועית, הפטריוטיות והחברות האישית, את כל היחסות האלה שנוצרו בגרמניה, הביאו החבורה לארץ זהה הפך ל'סמל המ��חרי' של גדי 79, שאותו הקימו ובנו במחנה נתן בהתלהבות רבה, מתוך תחושת חילאיות ויזונות".

על השתנויות בהן נבנה הגדור מאפס ועד שהוא
לגדוד מנצחוני ומפואר, בעל מסורת ורוח מיוחדת,
שמתווכו יצאו אנשים של איקות שהשפיעו על חיל
השוריון כולם – בחלוקת החני של הכתבה, שייתפרנס
בגילוון הבא

הגרמני, המלחמה, ההשמדה והשואה, שכוכב החזותותיה היו אז טרויות מrador ב佗ודען כולם, היה סיפור ברגן בלון. "יום אחד מופיע אצל השיש פון היימן דאל", מספר 'קי אבן', "משמעותו אני דובר גרמנית, על אף שאני מפיך לשוחח עימו באנגלית בלבד, והוא מודוח לי על העיתונות מאותו היום, כמסוכם ביניינו, אז הוא אומר לי: 'יש דיעה על עצרת זיכרון לשואה, העתידה להתקיים בעוד מספר ימים במהלך ההשמדה ברגן בלון, הנמצא לא הרחק ממוסטרא'. כששמעתי זאת הודיעתי לו מייד כי יש לשנות באופן התאריך את תכנית האימונים, שאוthon anno הכתבעו, כיון שככל חברי המשלחת יצאו להשתתף בטקס. פון היימן נאלם ודום וצין כי שינוי תוכנית האימונים איננה בסמכותו והוא חייב להעביר את הנושא לנגרל,

טננק מגד אס-48-אי-1 מהראשונים בצה"ל

כתבו מערכי שיעור, כל צוות היה מופקד על תחום אחר. מאוחר וכל העוזרים היו בגרמנית, ובכבר הייתה לנו מוכחת יחסים טוביה עם הקצינים שלמדו אוניברס. בקישתי רשות לצלם את החומר שלהם. אחד אלעד, אמנון גלעדי, גלעד אבירים ואני נכנסנו ללילה לכל חדר הלימוד, צילמנו כרזה אחר כרזה, ככה עברנו את

כל בית-הספר לשריון, מונסטר לאגר".
ח'ים א"ז: "הו הרבה חווויות בגרמניה, אבל קודם כל עבדנו קשה. כל אחד מאיינו היה מופקד על החומר מסוים, שתורגם ועובד בלילה, מפני שהשנהנה הייתה שנגע הארץ וכל הידע למשעה מצוי אצלנו בגדוד. אנחנו, למשעה, הוגו שיודע הכל על המוגדים ולכן אנחנו גם נלמד את המקצועות והצמ"פ עדקורס מ"קם, וכך כבר בגרמניה הבנו את מערכי השיעור העתידיים.
זו הייתה העבודה רצינית וקשה, שבאה לאחר כל יום של אימונים ולימוד שלנו, שהיה יומיומיות ורוויה".

תְּהִלָּה תְּהִלָּה תְּהִלָּה תְּהִלָּה

מקצועות של אנשי המשלחת הישראלית

מחויבתם לתפקיד וגינוניהם עוררו כאמור

כבוד והערכה רבה בקרוב הגורמים: "באמת
ונגענו שם את המקשים, לאורך כל
התתקופה", מציין אבן, "אבל צורה במילוי
הצגות התכליות הכי גודלה שלנו, שהראשינה
אתם באופן מיוחד. זה היה מוטוח מרושים
במיוחד, זו הייתה היגיינה. אנחנו פשוט עשינו
הצגת תכלית של ירי, שזה הימס את כולן.
וכמובן שהיינו מCKERענים בויה, ידעו לנצח את
ההරושים הנכון גם בדברים הקטנים שעיליהם
הקפדנו. בגדים, למשל, החלפנו לפחות
פעמים ביום, לחדר או כל בכונה לא נכננו
עם כדי העבודה הגרמנית, שכן לבוש את
המודים הגרמניים היה בכלל קשה מאד, ולכן
קשה לא התאמנו היהת לנו תלבשות האזון
שלנו. כשעברנו את הלובי של 'מווניסטר לאגר'
הסתכלו עליו, היכנו בהיד, זוקפים, מאור
ולומרות דרישת הסודיות, לא יכולנו שלא להניח
ונוכחות, בשבייל הכבוד... אי אפשר היה להחיה
מאניזיו, וזה היה ממש חשוב!"

עמוס כז: "היה לי קושי מנטלי עצום לבוש בגדי
עבדודה של הצבא הגרמני, עצם המחשבה
שהמדריכים שלנו היו חלק מהמלחמה יקרה
תחשושה קשה ומעיקה, ולמרות זאת רצינו למלוד
מהם כל מה שאפשר, להפיק את המקסימים". צ',
שהיה אמון על החומר הטכני, למד לפטריטים
את מערכות הטנק וה'גיר' האוטומטי, שיעבור
הישראלים היו דבר מהפכני, המנווע, מערכת
המזוקן', נושא הנחיה. הוא היה היחיד שלט
בגרמנית, דבר שהקנה לו יתרון ואיפשר לו לסייע
במלאכת התרגומים בשעת הצורך. חלק רציני מוכנות
מעורכי השיעור והותלה על עמוס צ', שעם כל
העבודה המקצועית הקשה והרבה שונט על עצמו,
מצחיק כiya: "בכל שהוינו שם, לא שכננו אף לא
לרגע מאיפה אנוabanoo. הביקור המכובד שקיינמו
ברגע לאיי בר גייזו לרב'"

לא שchner לרגש חאיפה בגין
ובאמת אחד המקרים בהם באה לידי ביתוי
ההתיחסות המיוחדת של המשחתת לנושא

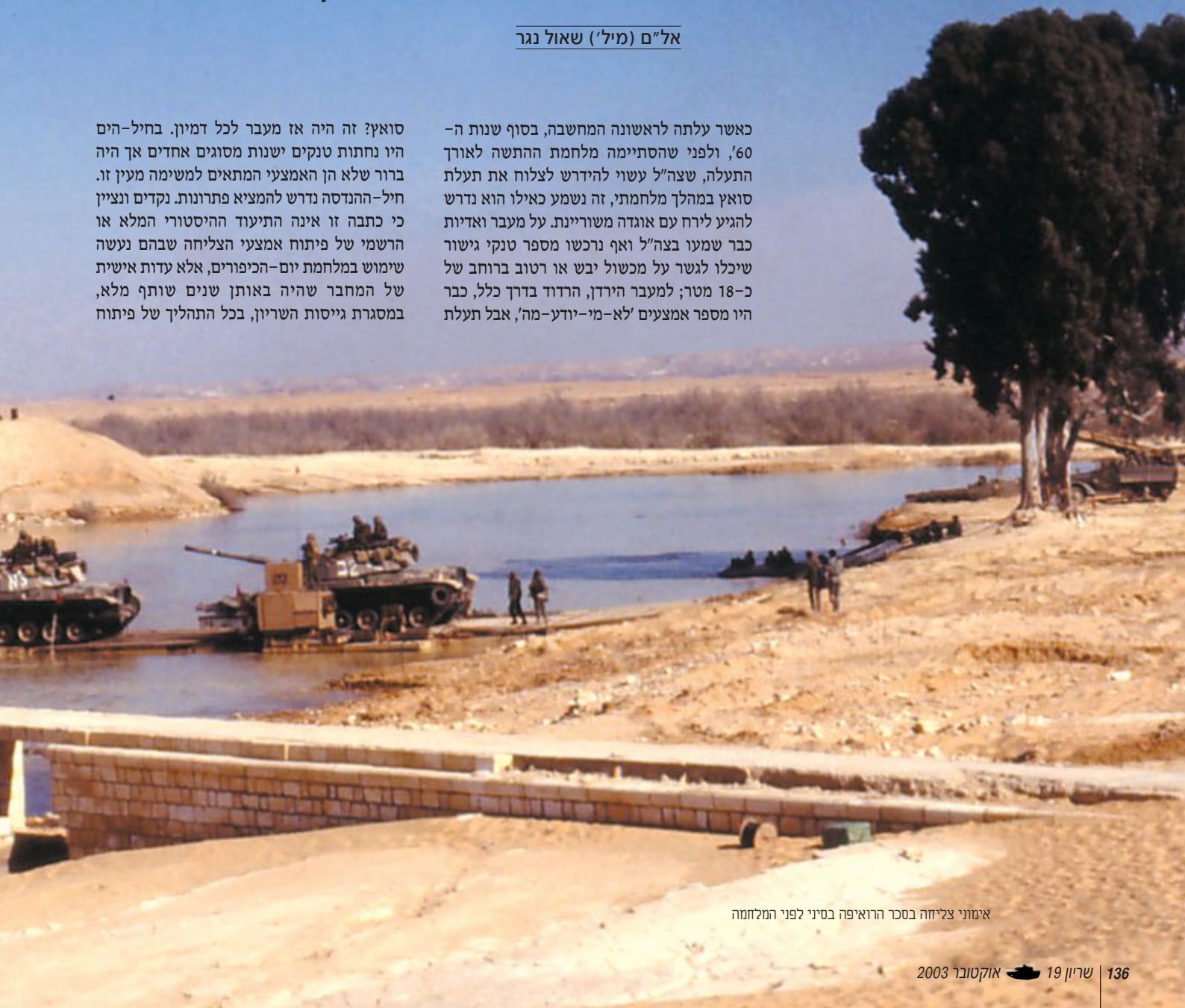
צלילה שצלחנו וניצחנו

תעלת סואץ הייתה הוצאה חתנווה חזק מלחמת ששת הימים ב-1967, ורוחבה לפני המלחמה ים הים הקרים בשנת 1970 היה כ-180 מ', הייתה חסום מים רחוב ומחייב בקנה מידת של חסולי הנגרות באירופה, שנחצו על-ידי שני הצדדים במהלך השולם השני. לאחר מלחמת התחשה עלתה המחשבה שצה"ל עשוי בנסיבות מיוחדות לצullo אותה בצה"ל לא היו כחובן אחצעים כלשם ולא תורה לחיה סדרה של צליות חסום כזה. בחאמץ רב-חילוי שנחשך הסוף שנות ה-60, ובמהשך עם חיל החימוש, בהובלה של הפקד איסות השריון ובשותוף הדוק עם הפקד קצין ההנדסה הראשי, נרכשו וותחו אחצעי הצלילה, פותחה תורה לחיה ותפעול שבאו לביטוי מוצלח במהלך עצמה והיו הבסיס למהפך בחזית התעלת

אל"ם (מיל') שאול נגר

סואץ? זה היה אז מעבר לכל דמיון. בחיל-הים היו נחתות טוكيים ישנות מסוגים אחדים אך היה ברור שלא הן האמצעים המתאימים למשימה מעין זו. חיל-הנדסה נדרש למציא פתרונות. נקדים ונציגים כי כתבה זו אינה התייעוד ההיסטורי המלא או הרשמי של פיתוח אמצעי הצלילה שבם נעשה שימוש במהלך ים-הקרים, אלא עדות אישית של המחבר שהיה באותה שנות מלוא, במסגרת גיוסות השריון, בכל התהילה של פיתוח

כאשר עלתה לראשונה המחשבה, בסוף שנות ה-60, ולפני שהסתיממה מלחמת התעלה לאורך התעלה, שצה"ל עשוי לhidרש לצullo את תעלת סואץ במהלך מלחמות, זה נשמע כאילו הוא נדרש להגיע לירח עם אוגדה משוריינת. על מעבר ואדיות כבר שמעו בצה"ל, וכך נרכשו מספר טנקים גישו שיכלו לשר על מכשול יבש או רטוב ברוחב של כ-18 מטר; למעבר הירדן, הרדו בדרך כלל, כבר היו מספר אמצעים 'לא-מי-זודע-מה', אבל תעלת

אימוני צלילה בסכר הירואיפה בסיני לפני המלחמה

הדרושים לכדי גשר אחד, עד למכתש המים ממש, נדרשו משאיות רבות וברור היה כי הובלת של מצופים מסווג זה עם שיירה ענקית של משאיות היא עוד חולשה בולטות שהופכת משימה כזו לבלי אפשרית כמעט. במקדמת גיוסות השוריון הדגשeo את הצורך בתפיסת הסער גם לצורכי צלילה, ככלומר למציאות פתרונות שאפשרו ביצוע מהיר של כניסה למים והעמסת טנקים ללא העכבות מיותרת על הגדה הקדומה (הגדה שמננה וחצאים לצד השני).

בנייה דוברה על הקדקע ואידתא על האגוחן

אחד הרעינוות הראשונים שהוצעו היה לבנות דוברה ביבשה, מכמות המצופים הנדרשים למעמס טנק יחיד, הרחק ממכשול המים, ולגרור אותה על-ידי טנקים אל שפת המכשול, במסגרת צוות הצליחה המבוסס על סוג זה של מצופים נכללו גם מנועים לדוברה. לכל דוברה המיועדת להוביל טנק יחיד נדרש שני מנועים, אחד בכל צד שלה, ואלה הורכו על מצופי צד קטנים שחוברו לצד הדוברה. ייחידת המנוע כללה את המפעיל וכמובן את הציר שבצחו מדחף היורד למים, אל מתחת למיישר התחתית של הדוברה. לפני הגיעו למכשול המים היה ציר המדחף מקובל כלפי מעלה כך שלא יינזק בתנועה. בשלב זה של הניסיונות נמצא פתרונות לניר הדוברה לא הותקנו המנועים על הדוברות. אחד הרעינוות המבירקים, להחליף את המנועים הזרים המשוכלים, כמו המנוע האזרחי הזרחי, אינה באח בחשבון. יתר על כן, להובלת המצופים הרבים

בינהם ועוד מצופי עוזר מצד אחד של הדוברה, אשר שימושו בכֶּבֶשׂ (רמפה) לעלייה ולירידה של הסנק מהדוברה. תהליך הבנייה הצrik מונך ולשם כך נעשה שימוש במונך אזרחי זמני עם זרוע הרמה מסתובבת. גובה קצה הרווע היה כ-10 מ' מעל הקרקע והמנוף יכול היה לנוע על משטח חול או ררככים קבועות בマירות של הליכה. הבנייה ארוכה זמן רב. כל מצוף היה מחובר לשכנו במספר מחרבים, חלקים במישור של תחתית המצוף וחלקים במשוור בעליון של פני המצוף. לפני חיבור של מצוף נוסף היה ציר לודוא כי הוא מכוון למיישר של המצוף או המצופים הקודמים. החיבורים במישור העליון הצריכו לאחד השחלת פין עבה בעזרת פטיש כבד ואחר כך אבטחה שלו מפני יציאה לא מבוקרת. לאחר העליה של טנק על דוברה כזו נדרש דחפור לדחוף אותה מהחוף שעליו נשענה במשם הרודודים עד למצב ציפה. ברור כי בעת העליה של טנק עליה היה צורך לעגן אותה בדרך כלשהי למנוע תזוזה בלתי נשלטת לתוך המים.

ההדגמה הממחישה מייד ובבירור כי תהליך כזה של בניית דוברה אינו יכול להיחשב תהליך צבאי קביל בתנאי הלחימה העשויים לשורר בפועל צלילה. בנייה של דוברה על שפת המכשול, באזורי מיועדים יונייפלוט, במידות של כ-5x5 מ' וגובהה של כ-1.2 מ' כל אחד. המצופים נקבעו פלאה ענקיים ממעמס של טנק אחד, סנטוריון או פטו, שמשקלם היה מעל 50 טון, נדרש לפחות 8 מצופים המוחברים

אםצעי הצלילה והනיתה והתול', שנמשך כ-5 שנים, לראות המלחמה האפשרית. המערך העיקרי של אמצעי הצלילה התבസ על ציוד אזרחי שנרכש במקומות שונים. כל בקשוט ישראל בשעתו לרוכש ציוד צלילה צבאי וייעודי מדינות ידידות נעו נועל, כולל מארה"ב. הציוד האזרחי ישראלי קנתה לבסוף התבסט על דברות שנbowו מצופי יונייפלוט ומחלקות גשר ללא מנועים העשויים מאותם מצופים. ציוד היונייפלוט נרכש באנגליה. עוד היו במערך הצלילה כל רכב אמפיביים מסווג 'תמסח' (שנקראו במקור ג'ילואה) וגורר הגלילים. על נושא התמסחים (שנרכשו במצב ירוד והגיעו לארץ במחצית 1971 וושוכמו אז) ותרומותם לצלילה במהלך מלחמה - ראה כתבה בגליון "שרון" מס' 11 ממרס 2001 בשם "התמסח עובר בס". כתבה זו תמקד בצד המבוסס על מצופי היונייפלוט.

בנייה דוברה במאוץ הקישו

בסוף שנות ה-60' ערך חיל ההנדסה במאוץ הקישו, בפני קציני שריוון ובראשם אלוף אברהם אדן (ברן), ששימש מפקד גיוסות השריון, הדגמה של בניית דוברה על שפת המים, למעט טנק ייחיד. הדוברה הייתה מורכבת מצופי פלאה ענקיים מסווג יונייפלוט, במידות של כ-5x5 מ' וגובהה של כ-1.2 מ' כל אחד. המצופים נקבעו פלאה ענקיים. למעט של טנק אחד, סנטוריון או פטו, שמשקלם היה מעל 50 טון, נדרש לפחות 8 מצופים המוחברים

היו מוחברים לקורה שבמוכרזה ציר שהוברל לגוף הדוברה. ציר זה אפשר לצמצמי המרכובים והזחל לעקוב אחרדי הטופוגרפיה של השטח בעת התנועה. הרעיון של שימוש בזחלות וזל נזהה על-ידי המהנדס חיים אוד, ידי וחבר נעורים קרוב של אלף אדע, אשר גם תכנן את המערכת לפרטיה. הבנייה של הדגם נעשתה במסגרייה איזורית בכפר-סבא. כיוון שלא היה אפשר להרים דבורה שלמה בכאוור לשם חיבור יחידות חזול, נבנתה הדבורה מראש בין שתי תעלות, שנחקרו מראש כך שהמרחק ביןיהן היה כרוכב הדבורה. הקנסה לתעללה הייתה משופעת. לאחר שהושלמה בניית הדבורה על הקרקע, כרגע, הורכבו יחידות החול בצעירותו אותו יעה אופני מפורסם קטופילד 988 לצידי הדבורה, כשהם בחלעות שמצודייה. עומק התעללה היה כמעט גדול יותר מגובה יחידות החול, כך שבבסיס הרכבה החולמים היו באוויר בתוך התעללה. עם תחילת הגיריה היו החולמים מגיעים לשיפוע היציאה מהתעלות והדבורה הייתה מתקוממת ונשענת על בזחלים.

בכינויים התברר כי אכן כוח הגירה הדורש קטן
וותוך אך ההיגיון היה עדין קשה כי הרוחב בין
החולמים היה כ-8 מ'. התברר עוד כי החיכוך
שבמערכת החולמים עודנו גבוהה וכשהשתה בוצי
עלול כוח הגירה עקיף הבז ש Hatchbar במערכות
החולמים. יתר על כן, המשקל של כל 4 יחידות
החולמים היה מספר טוונת שהותוספו למשקל
הדוורבה ונדרנה כל השאלה של אופן הניתוק
שליהם מן הדוברה, אם בכלל, לאחר השקה למים,
בדי למנוע ביליטה של עצם כלשהו מתחתיות
הדוורבה שהיא מונעת גישה לחוף רודם לפי הצורך.
עלתה גם שאלה נוספת נסotta והיא העבודה שהדוורבה
הבנייה מצופים מוחוביים מהוות בעצם שלדה
של עצמה ולא היה ברור האם החזק המחברים בין
המצופים, שודאי חושבו ובננו ממקומם לפחות ציפה
 בלבד, יעדמו בטוטלי הגירה הארכית. אלום, כיוון
שמהירות הגירה עם החולמים הייתה עדין נמוכה,
לא בא נושא זה לביטוי. בסופו של דבר נזנחה גם
העיהון הניזד במאכערות יהדות זחל.

ניזד על אללים

במהלך המאמץ למצוא פתרונות עליילים יותר לנורו
העליה צוות של אנשי מילואים של מחלקה תורת
חישין' (תח"ש) – אנשי הetcינו ובראשם פרופ' דן
סלבסקי (שבעם בשעתו גם בראש פרויקט דרכי
הפלסטיκ באזורי הביצות של בלואה בצפון התעלה)
– את הרעיון להציג לצדדי הדобра צמדי גלגלים
גדולים (מושגים) של מטוסי נסיעים. הם טענו
שהיכן יוכל טנק לירוד דברה ובקלות. כמו
כל רעיון גם לרעיון זה היו תומכים והוא מסתցים
יאולם שיש מהר בנייתם וגם בחולות שליד נמל
הקיישון נבנתה דוברה 9 שלצדיה שתי תעלות עם
בנייה משופעת לצורך הרכבת הגלגלים. בהינתן
האות הגbir הנג הטנק את הספק המונע, הדобра
הכבדה נגרה על גובהה במטר או שניים עד שהחלו

בקוטר של כ-50 מ"מ שהוכנס ברוח שבין שורת המצופים הראשונה לשנייה. המוט הושחל דרכ' הטבעת שבקוצה קיבל גירירה תקנית של טנק סטניטוין. בעת הגירירה היה המוט מעבר את כוח הגירירה שככל אל הדפנות האחוריות של המצופים שלפניו. התברר כי לא היה של דברה, 9, המתאימה לנישיאת טנק אחד במים, נדרשים 4 טנקים לගירירה על הגחון: 4 הטנקים נתרמו בשני טורים מקבילים של שני טנקים בכל טור. כל שני טנקים בטورو היו מחוברים בכבלי גירירה והאחוורי שבhem נרתם לקבל שחובר לדוברה. בעת ביצוע פניה התברר כי תוך הטנקים שברדיוס הפנימי מתאמץ יתר על המידה, כי טור הטנקים של הרדיוס החיצוני לא יצא את כוח ההיגוי הדורש. לאחר זמן קצר התווסףו 2 כבלים בלבד מן הדוברה אל 2 טורי הטנקים וכן בעת פניה היה הטור שברדיוס הפנימי מותח את הכבל האלבסטוני הרתום אל הפינה החיצונית של

הדורותה ויוצר בכך מומנטו היגייני. הניסויים בגדירה נעשו בעיקר בטנקן מגח משומש שסוג זה של טנקים היו מוצבם בסיני. טנקים המגוח בעיל הימסורת האוטומטית (וכמה מהם הסנוורוינוים בעיל חטיבתי כוח זהה) לא נבנו לגדירה ארכוכית ובעת גיריה ארכוכית ניכרו בהם סימני שחיקה. בניסויים נגדרו דוגמאות קילומטריים ריבים כדי לבחון את עמידות החיבורים שבין המזופים, את בעיות התנועה והתרמן ועוד.

הניסויים הראשונים לבנייה של דוברה שלמה על הקרכע והגורירה שלא נעשו בסיסים עצמאיים בשנות 1970 ומאז שימש בסיס זה לאזור המרכזי שבו פותחו אמצעי הצליחה והתאי"ל המבוססים על מצופים אלה. בתוך כך נבנה בשלב מסוים בסיסים צאילים "מכשול יבש" בדמות תעלת סואץ, כלומר שת סיולות עפר גבוות שהמרתק בינייהן כרוכב תעלת סואץ ושם פותחו ונמוס תרגולות שונות של פעילות הצליחה. במסגרת הניסויים נבנו שני

איסיזון לשיפור האריזה על הארון

על אף שנמצא פתרון ואפשר לימיוש תיפוי טער בעזוז הצלילה, בכך שאפשר היה לבנות את הדבורה הרחיק מקו המקוריים, לגרור אותה מרחוק של עשרות קילומטרים ולקצר את משך השהייה על הגדה הקרובה לפניה השקה, עדין השימוש ב-4-5 טנקים לගיריה היה מסורבל. השלב הבא כלל ניסיון להקטנת הכוח הנדרש לגיריה על-ידי בניית הדבורה מעל גבי זוג מגלשים. המגלאים היו מעין סירות פלדה ארכוכות עם תחתית מישוריית שהותקנו מתחת לשני הרוחחים שבין 3 טורי המזופים שיצרו את המבנה של דוברה 9. רוחב המגע בקרקע של כל מגלש היה כ-60 ס"מ. המחשבה הייתה כי בעת היגוי התנוגדות לסיבוב לא תהיה ברוחב של דוברה שלמה (כ-7.5 מ') אלא של כ-2.5 מ' בלבד וגם בגרירה בכו יש לחץ השטח שפעיליים זוג המגלשים עדין קтен במידה שתקל על הגיריה. המגלאים לא הוכיחו את עצם ובכבוד ניסויים מועטים נזנחו.

חיבור מזקויים לדобра

הנישון הראשון נצל את המצאת הגלל בינו
הזרבורה נעשה על-ידי צירוף 4 יחידות חול, שתיים
מכל צד של הדבורה, בדומה לנויו המוכר כיוון של
מעבורות החל והטייל הנושא אותן מבנה
ההרכבה כגון השיגור. כל יחידת חול הרכבה משני
ונגנות של גלמי מרכוב של טנק מגח עם חול מגח
וינזונס אדריכל הארכיטקט ליליאן המרגרט רולין יזדה

בקצה של חזובה המורכבת משלושה צינורות שחווברה אל כף החפירה של היעיה. היעיה היה זורי מאד בתנועה ובഫעלת הכה עם המנוון שהותקן בה והוא קל מאוד לכוון את המשא שהרים בדיקנות כל שנדרש. הוא גם ניתן בקשר עבירות מיוחד גם בחולות, בזכות אופני הגודלים והרחבים שייצור לח קרקע נמוך. בעזרת היעיה הממותקן עם מנוון היה תחילה הבנייה של הדוברה על הקרקע פשוט ומהיר יחסית. לצורך הבנייה נבחר משטח אופקי ומישורי ככל האפשר כדי להקל על החיבור בין המזופטים המתווספים אחד לשני. חיליל חיל הנדסה שהיו מגיעים לניסויים עם הציוד היו מיונינים בבנייה, ושיתוף הפעולה איתם היה למופת. אחד מקציני ההנדסה החוץים והמעולים הזכורים ל'היטב מאותה תקופה דוחסה הוא סגן (לימים רס") יהודה חזודה' ז'ל שנפל לאחר מכן במהלך יום הקרים בעודו עסוק באחד הגשרים של התעלה.

הניסיונים הראשוניים בבנייה של דוברה שלמה על הקרקע והגירה שלא נעשו בסיסים צאילים בשנות 1970 ומאז שימש בסיס זה לאזור המרכזי שבו פותחו אמצעי הצלחה והתיאל המבוססים על מצופים אלה. בתוך כך נבנה בשלב מסוים בסיס צאילים "מכשול יבש" בדמות תעלת סואץ, כלומר שתי סוללות עפר גבוחות שהחרק ביניין כורחן תעלת סואץ ושם פותחו ונמוסו תרגولات שונות של פעילות הצלחה. במסגרת הניסויים נבנו שני סוגים דוברות, דобраה של 8 מצופים ודобраה של 9 מצופים. דобраה 8 מצופים גם היא הספיקה להצפת טנק יחיד במים והמבנה שלו כלל 3 זוגות של מצופים שחוברו אחד אחריו השני ובמהשך 2 מצופים כבש, ועוד מצוף אחד מכל צד של זוג המצופים המרכזי. הרוחב המרבי במרכז היה לנ' של 4 מצופים אך הרוחב בשאר השטח היה של 2 מצופים בלבד. דобраה של 9 מצופים הייתה מבנה מלכני פשטוט של 3 מצופים לאורך ושלוחה מצופים לרוחב ועוד 3 מצופים כבש. לדобраה 9 היו מספר יתרונות: יתרונות בכשור ההצפה, רוחב קבוע גדול יותר של -7.5 מ' שהקל על תנועה אפשרית של טנקים בעת חיבור של מספר דוברות לגשר ובעת העמסת טנק יחיד על דוברה, ויציבותו רוחבית בעת ציפה ושיטית או בעת שימוש כगוש. לאחר זמן קצר התמקד התהילה בדобраה 9 בלבד אשר באה לביטוי גם במלחמות עזמה.

יש לציין כי מצופי הכבש שבקצה הדוברה נדרשו רק כאשר כל יחידה שימושה כdobrha. אולם אפשר היה לחבר מספר חלוקות של 9 מצופים, ללא מנועים, לאחר ההשקה וליצור גשר ובמקרה זה נדרשים מצופי הכבש רק בשני הקצחות של הגשר. בקרבתה הגירה היה צורך למצוא פתרון למספר שאלות: כמה טנקים נדרשים למזרעה, כיצד נורתמים הטנקים אל הדוברה וכיוצא הטנקים לתמן את גירחת הדוברה. שאלת הרווחים של הטנקים מצאה פתרונו על-ידי שימוש במסוט פלאדה עגול

טנק גורן דבורה על גורן באימונים ליד בסיס צאלים לפני המלחמה

במלחמה. אחד הקוריאזים הזוכים מאותה תקופה הוא שאישור הדגם של הגורן התעכבר מפני שפנסי האיתות לפניה לא הושלמו ערבו... התנוועה "הסואנט" במדבר...

לחברם מהירים לדובבות

בדרכ ליצירת גשר אחד לכל רוחב תעלת סואן, המורכב מרצף של דובבות המוחוברות ביניהן, או מרכיב מחולקות גשר יוניפלוט של 9 מטרים כל אחת (חלקת גשר זהה לדבורה ורק ללא המונעים ולא מצופי הכביש), היה צורך למצאו פתרון לחברו מהיר בימים של דובבות או חלוקות גשר יוניפלוט. הפתרון של חברו מהיר היה חוני לאור האפשרות המוחשית שפעולות הגישור תעשו תחת אש. כאן נכנסה לתמונה יחידת פיתוח חח"ז (המכוררת בשם יפתח) בראשות אל"ם דוד לסקוב (לימים תא"ל) אשר סייעה במציאות הפתרון המתאים. יהודה זו, שהतפרסמה ביכולת הציונית שלה בכל הקשור לנושא חבלה ומיקוש, ואשר שיטת העבודה שלה הייתה "לשורת בברזל" כפי הדמיון שהיה לה בשעתו, מצאה פתרון ראי שיטות.

פתרונות משלבים

הנושא של צליחה מכשולי מים העסיק רבות את מפקדת יי"ש השינוי בשנים שקדמו למלחמה. בין השאלות שנדונו היו הטכניקה לצלוח מכשולים בעלי רוחב משתנה, צרים יותר מתעלת סואן, ושאלות הטיפול בגשר שנפגע או התקלות בגדר גבואה בימה ניכרת מקו המים. לשם כך פותחו תרגولات של שימוש בשילוב של טנק גישור ודבורה. בין התרגولات שפותחו:

■ פritis גשר של טנק גישור מעלה גבי דבורה צפה

והעלת רعيון חלופי לבנות גורר לדבורה. מדובר בגורר אשר ינoid על גלגלים, כموון, יהיה בעל יצול גיריה שלו מוחברים הגלגלים הקדמיים של הגורר שיש להם ציר היגוי (כמו של גורר נתמך). הגורר יאפשר ניתוק הדבורה ממנו לצורך השקה למים. רעיון הגורר היה טוב, אך הדרך עוד הייתה ארוכה. פותח דגם של גורר והוחל בניסויים. ככל מסגרת האימונים ופיתוח התו"ל של אמצעי הצלילה היה דרוש גם מכשול מים ממש לתרגל גם את כל שלביהם של ההשקה והצלילה בפועל. לשם כך נמצא כי האגם העונתי של סכר הרואיפה שבסייעי (שהחפרסם לראשונה בקרב השרון שם במהלך מלחמת סיני היא מבצע קדש" – 1956) מתאים לשימוש זה. אמנים ווחבו היה קטן מרוחב תעלת סואן אךabalcszon היה מרחק מותאים. על שפת האגם נבנתה סוללת עפר דומה לו שהוקמה בצד הישראלי של אורך תעלת סואן. עוד נבנו במספר נקודות בהיקף האגם א佐רי גישה מבוטנים. אגם זה שימש אזור ניסויים אינטנסיבי לאמצעי הצלילה ולתרגיל צלילה.

בחודש ינואר 1972 התקיימו באזרע סכר הרואיפה בסיני תרגול צלילה בהיקף אוגדתי, שנודע בשם תרגול "עו", שכלל תנועה ארכוכה לאחר שלב הצלילה. בתרגול השתתפו 2 דובבות, אחת מנויות על גלגלים הצמודים לצידי גופה ואחר מנתית על גורר פרי פיתוח חיל החימוש. שתי הדבורות, המוניות שונגרו כל אחת על-ידי טנק יחיד, עברו בהצלחה את המוגבל שמנשר יום לאחרليل הצלילה שבתרגיל. לאחר תרגול זה התמקד הפיתוח רק בפתרון של הגורר לדבורה ואשר אושר לייצור סדרתי ושימוש בהצלחה את מערך הצלילה

הgelglimים לצאת מן התעלות וגם הטנק הגורר לbedo התחליל לנשומם לרוחה, לפחות התshawot של כל מי שנכח באירוע המרגש. אפשר לפחות איזוע זה כסוף ההתחלה של ממאנץ הפיתוח לניד סער של דובבות, כל צמד גלגלים – והוא ארבעה אלה לדבורה, שניים בכל צד – חוברו למוללה קורות קל יחסית, שהתחבר לחוברים הרגילים של המוצפים. לכל צמד גלגלים היה ציר לניד סער כדי להבטיח שככל מקרה ישתחפו שני הגלגלים של כל צמד במאיצ הנשייה. חיש כל החלו ניסויים ווחבים בידי זה שהצrixrik רק טנק אחד לגרירה. התברר כי הפתרון היה "וותר מי טוב" וכשרצו לבלם דרפה הדבורה אחריו הטנק הגורר עם הכלב מכוח האינרציה שלו. עכשו התווסף טנק בולם מאוחר, שגム הוא היה מחובר לכל, והיה צריך לתאם את מהירות הנסעה של הטנק הגורר והטנק המיעד לבילמה. כך או כך הוכח, מעבר לכל ספק, כי טנק יחיד אכן מתאים להגירה של דבורה כזו גם בשטח חולני וגם בשיטופים הדומים לשיפור הعليיה של הסוללה החולית של אורך התעלה. זמן קצר לאחר מכן נבנה צול גיראה אשר ביטל את הצורך בטנק בולם מאוחר.

חיל החימוש ורומח למשיאה

כאמור היוזמה העיקרית בפיתוח הייתה של מפקדת גי"סות השירותן בשיתוף מפקדת קצין ההנדסה הראשי. לאחר שהוחחה אפשרות הניד על גלגלים ומהירות הגוררה עלתה באופן ניכר, היה צורך לבחון כיצד שאות את השאלה האם האם מחברי המצופים לא יימזקו בטלטולי הגיראה הארוכה. חיל החימוש, שעוד כה לא מצא פתרון בנושא, הסתיג משימוש בגוף הדבורה כשלדה הנושאת את עצמה

ኒיקוב מפגיעה כלשהי. אחת הביעות הקשות הייתה התמרון של גשר באורך מלא של 180 מ'. רדיוס הסייבוב המינימלי היה מאות מטרים והוא חوب שטפס הנישר והטונקים הגוררים אווינו מהצד הניגע ל-40 מ'. הגירה מוקימה אבק רב הגראה למחרך ובוואדי שציר חיוני כזה הוא ייעד לתקיפה אווירית של האויב, כפי שאכן קרה במהלך הגרירה לתעלת בעת המלחמה. במוחלך הגרירה במלחמה היו מספר תקלות וחווליות המקשורות בים הגלילים תוקנו ובסופו של דבר הגשר הושק ביום 18 באוקטובר, ה策טוּרְלַמְּרָעֵךְ הגשרים שכבר היה קיים בתעלה ותרם את חלקו במהלך המלחמה. סיوروו הובא כאן בתמצית ויורחוב בהזמננות נפרדת.

הצלחה יצאה מהכלל למאיץ הצליחה

בשבוע המבחן הクリיטי במלחמה – ציוד הצליחה לא אכזב. המאמץ הרב – שנית' שנטלו בו חלק אלפי אנשים בשלבים השונים, ברכש, בפיתוח התו"ל ותרגולות אמצעי הצליחה ושכלולים, בפיתוח התו"ל ותרגולות הפעולה, בהבאת הציוויל קו המים בעת המלחמה, בהש��תו למים, בהובלת טנקים על גבי הדבורות ובבנין גשרים ותחזוקתם במהלך המלחמה, מאמצז זה הסתכם בהצלחה כבירה. קשה לשער שבתאים הקשיים שהדרו במהלך המלחמה באזרע הצליחה היה צבא אחר מצילה למשמש את הצליחה. וכך זה כשלנו במניעת הצליחה של המצריים, בין השאר בהעדר ארטילריה מספקת אשר יכול לפגוע מבעוד מועד בשירות הארכות של משאיות שהובילו את ציוד הצליחה של המצרים (לכל גשר מצרי נדרשו 36 משאיות כבדות!) והרי היו כמה וכמה גשרים מצריים. צרך לזכור ולספר כי אלמלא צלחנו בהצלחה לא הייתה המלחמה מסתיימת בהצלחה צבאיות כפי שהסתמימה.

מי ומי במאיצז הפיקוח של אמצעי הצליחה

רבים וטובים עשוليلות כדיים והתרדוות את מוחם הקודח במציאות פתרונות לפיתוח אמצעי הצליחה. כל רישימה שנאנסה לעורך לא תהיה שלמה ותחסיר מישחו, אבל הזכרתי את אלף און שעמד בראש המאמץ בהיבט של תפיסת השער והדורבן לפיתוח האמצעים ותרגולות, את פרופ' דן זסלסקי מהטכניון שיים את הנידוד על לגלים שאשוו היו במהלך המלחמה צמודים למטה ההנדסה של אוגדת הפלדה ואת רס"ן יעקב ירושלמי הנמרץ מift"ח, שאקרה לו "אבי גשר הצנע". ועוד ראיים לאזכור כאן גדור הצליחה 605, שעליינו פיקד סא"ל אבי זוהר, על כל מפקדיו ובמיוחד פלוגות הדבורות, שירות הגומי, הצלולנים, אנשי הצמ"ה ואנשי החימוש של גדור זה, אל"ם דוד לסקוב צ"ל, שפיקד על יפתח, אלף נהמיה קין ששימש ראש אג"א (קיים אט"ל) והוטל עליו לרכמי את כל הפעולות הלוגיסטיות בשלבים האחוריים של הפיתוח וההכנות למלחמה, אל"ם מנשה גור ("זוגי") מחל' ההנדסה שנשא בתואר עקל"ץ (עווזר קהן"ר לצליחה), מפקדת קצין החימוש הראשי בראשות תא"ל אליעזר ברק וסא"ל דוד שובל מתח"ש אשר ריכז את פעילות הפיתוח והתרגולות בשלב האחרון שלפני המלחמה.

גשר צנע

הרעין היה לבנות על היבשה גשר שלם כיחידה אחת, באורך הדרוש לתעלת סואץ, עשוי ממצופים גליליים המוחברים ביניהם, ואשר משמשים גם לנוי יבשתי בגדירה, ולהשיק אותן תוך כדי גירה עם הגיעו לקו המים. על כל גליל היה קטע של מיסעה שהתקימה לנסיעת טנק ורכ"ם אחר. על הגשר השלם יכולו לנוע בו זמניות מספר טנקים, בתנועה חד-סידנית כموון, כמו בשאר האשימים. הרעיון היה מבריך והוא גילם את האפשרות להקטין את השהייה בנקודת ההשקה למינימום. בתרגולים שלפני המלחמה, שנערכו בגשר שלם באגם של סכר הראיפה שבסייעי, הגיעו גשר הירק לגדר הנגדית בתוך 3-4 דקות וטנק ראשון יכול היה לנוע עליו מייד בתום ההשקה. משקל הגשר השלם היה אוצר טוננת ולගיירתו נדרש טנקים רבים אשר נרתמו בראשו ומצדדיו. בתהליך הפיתוח נערכו ניסויים ראשונים בקטעים של 50 מ' בבריכת מי-ים שנחפרה בחולות שילד פלמחים. ניסויים אלה הוכחו את תפיסת השער של גשר זה ואת מימושה. ברור כי המוצפים הגליליים מולאו גם הם בקצב מותאים למנוע חדירת מים במקרה של גשם.

נוד' דוברה על גגנלים חמודים מחד, באימונים
לאס"ר הראיפה לפני המלחמה

לעבר הגדה הרוחקה.
■ פרישת גשר מטען גישור הנמצא בגדה הקרוובה על דוברה הצמודה אליה.
■ שימוש בשני טנקי גישור המונשרים האחד מהגדה הקרוובה אל הדוברה המרוחקת במידת מה מהגדה והשני מהדוברה לצד הרוחקה, ככלומר: גשר – דוברה – גשר.

■ גישור על גשר המורכב מודבותות, לדמיות של תיכון גשר שנית' מפגיעה. ואכן, במלחמות נגע אחד מגשרי היוניפלוט וטנק גישור פרס את הגשר שלו מעל מקום הניתוק ואפשר את המשך זרימת התנועה שעליו.

הניסיונות של הפתורונות המשולבים נערכו בנחל הקישון והמם בסכר הראיפה שבסייעי.

אשור "צנע"

אחד מגשרי המוצפים מסווג יוניפלוט שהוקם מעל תעלת סואץ במהלך מלחמה זכה לכינוי גשר "צנע". הגשר היה מרכיב משולש של מוצפים לרוחב כ-100 מטרים היה מושתת מוחבות ביחס אחד אחדו השניה. כל שלשה הייתה מחוברת בקשר אחד אחורי השניה. רס"ן יעקב ירושלמי הנמרץ והח��טי, איש חיל ההנדסה, ממנה לключи הגדירה שהתגלו באימוני הגדירה של גשר הגלילים בתקופה שקדמה למלחמה. לאחר שכבר היו גשרים בתעלת עד שקד ירושלמי על צירוף חלקה ומבנה, סמוך לתעלת ייחודה באורך המתקרב ל-100 מטרים שגורלה הייתה קלה בהרבה ביחס לארון הגלילים. בסופו של דבר הושק גם גשר זה לתעלת והארון החסר הושלט בימים בחלוקת של מוצפי יוניפלוט. גשר ה"צנע" היה פעיל יחד עם שאר גשרי המוצפים.

שורדות המוצפים

מצופי היוניפלוט שייעדו במקור לשימוש אזרחי בנמלים היו מבנים חלולים ולא נדרשו לפחותן בתקופה של מלחמה ולמקרה של חירית מים ואיבוד פגיעה של מוצפים פגיעה עקב פגיעה פגיעה או קלע כלשהו; הם גם לא היו מודדים למספר תאים כפי שנוהג בספינות. היה חשש לא מבוטל שמצופים יפגעו במהלך המלחמה ויתמלאו מים ולא יملאו את ייעודם. הרעיון שההעלה ונבדק היה למלא את החלל הפנימי שלהם בקצב פוליאורטן כל משקל אשר גם במקרה של נזקי כלשהו ימנעו מונען חירית מים. מייד נעשה ניסוי של מילוי קצף אך התבדר כי הקצף בעצמו סופג מים. לבסוף נמצא מציא סוג של קצף אשר עמיד בפני ספיגת מים והמצופים מולאו וקצף לקראת המלחמה. תהליך המילוי היה אף הוא נושא הנדי שהצריך יזמה ופתרון והוא אכן נמצא. משקל המילוי היה זניח ולא השפיע על כושר הנשיאה של הדבורות.

אשור הגלילים

גשר הגלילים הוא רעיון מקורו ישראלי שנגה בפתח'ח בפיקוד אל"ם דוד לסקוב ובמהשך פותח בלילויים צמוד של אלף טל בתפקידי סגן הרומטכ'ל.

הטנקים שנולדו במלחמה

"טנקים לא יוכלו להגשים בידי מלא השפעתם האפשרית בשדה הקרב, אלא אם יפעלו לצדם ולמענם סיוע האש, האספקה והאחזקה - שבו הן אשר עליהם נשען הכוח המשוריין להשגת אותה רמה של מהירות ושל כושר צליחת שטחים המצינית אותו בזמננו".

[מדברי אלוף חיים לסקוב (לימים הרמטכ"ל), בהקדמה לספר "אורחות שרין", הוצאת "מערכות" 5590, לפני "קדש"]

שיחות עם אל"ם (מיל') נחמן ורד (ווגר)

שעה שהשריון הופיע ככוח היבשה המכריע במהלך המלחמה. בשנת 1956, נפל בחיליקי, יחד עם עוד הרבה חברים בחימוש, לעבר טירונות מואוד מקוצרת ומיד להתייצב בבה"ד 20, לעבר קורס מכונאי-אים-איסקיים (חברים אחרים שלנו עברו קורס מכונאי שרמן). כבר אזותה שנה נטלנו חלק בערך זהה של האחזקה. עד אז החליות הטכניות היו חלק אינטגרלי של מערכת

השריון. ובשנת 1956, אנחנו יודעים על הרכבות שפעלו בשטח, ואנחנו כבר עשינו טבילה אש ראשונית. שירתנו במסגרת חיל טכני קרב, והינו חלק אינטגרלי של המערכת הlohוט. בכל מקום שאליו הגיעו הטנקים עם הטנקים – הגענו גם אנחנו, אך בהבדל אחד, אנחנו הינו 'חשופים' בצריח' בשלבים הראשונים ללא יכולת להתארון עם אמצעים ניידים ללא מיגון. כך יצאונו בשנת 1956 ו愧疚ously ב-1967. ב-1956 אף בשנת 1967 יצאנו עם רב אזרחי מגיס 2X4, עם מצברים ישיה וולט, ועם זה הינו צריכים לתת מענה, לרוץ אחרי חתיבה. בכל השנים שקדמו למלחמת יום הכיפורים הפקנו לקחים ואחריהם עשוינו "מקצת שיפורים". בכל אחת תקופת המשכננו בנינוי המוח האחזקי, והלוגיסטי בכלל, והשתלבנו בנינוי כוח השריון שצמח כפטוריות אחרי הגשם – חטיבות הוקמו, אוגדות הוקמו ובכל אלה הינו משולבים איתם בחזית. בשנת 1956 הינו עירומים, לא היה שום

և מוגון של אחזקה טנקים ערבי מלחמת יום הכיפורים. אף בניי היחסו יגעו שנים רבות בפיתוח אמצעים ושיטות, תרגولات וכלי עבודה, וב犹יקו תייגלו את עצםם ביחידות השריון ובסדרנו, ממורומי רמת הגולן ובתוככי סייבאכה תעלת סואץ, כדי לאחזק את הטנקים והרכ"ם לאחר, גם במהלך, וכמובן בתום האימון, המבצע ובעיות בלתי צפויות, כשמה מוגעים את מוחם וידיהם, מול אנשי השריון המשוערים לקבל בהקדם טנקים לחימה.

שנפגעו והוחזרו לשירות במלחמה היו שנפגעו ותוonto פעמים ואף יותר. המאמץ האדיר, של התקין והחזרה לכשירות של אנשי חיל החימוש נרשם לזכות פועלים המזהיר של אנשי חיל החימוש שעסקו באחזקה, לעיתים תחת אש ממש, ימים ולילות ללא הפוגה, תוך התמודדות עם קשיים וביעילות בלתי צפויים, כשהם מוגעים את מוחם וידיהם, מול אנשי השריון המשוערים לקבל בהקדם טנקים לחימה.

נפגשנו עם אל"ם (מיל') נחמן ורד, הידוע בשם ווגר, אשר שירת שנים רבות בסדנה היגיינית ובסייני באחזקה טנקים, לשם עלי השמשת הטנקים הפגועים במהלך המלחמה.

חקופה בראשיה

שנתיים ארוכות של אחזקה כל סוג הטנקים והרכ"ם של צה"ל, בסדרניות ובתנאי שדה, בתקופות של רגעה ואימונים, במצעים ובמלחמות שקדמו למלחמות יום הכיפורים, נצברו לכדי ניסיון עצום

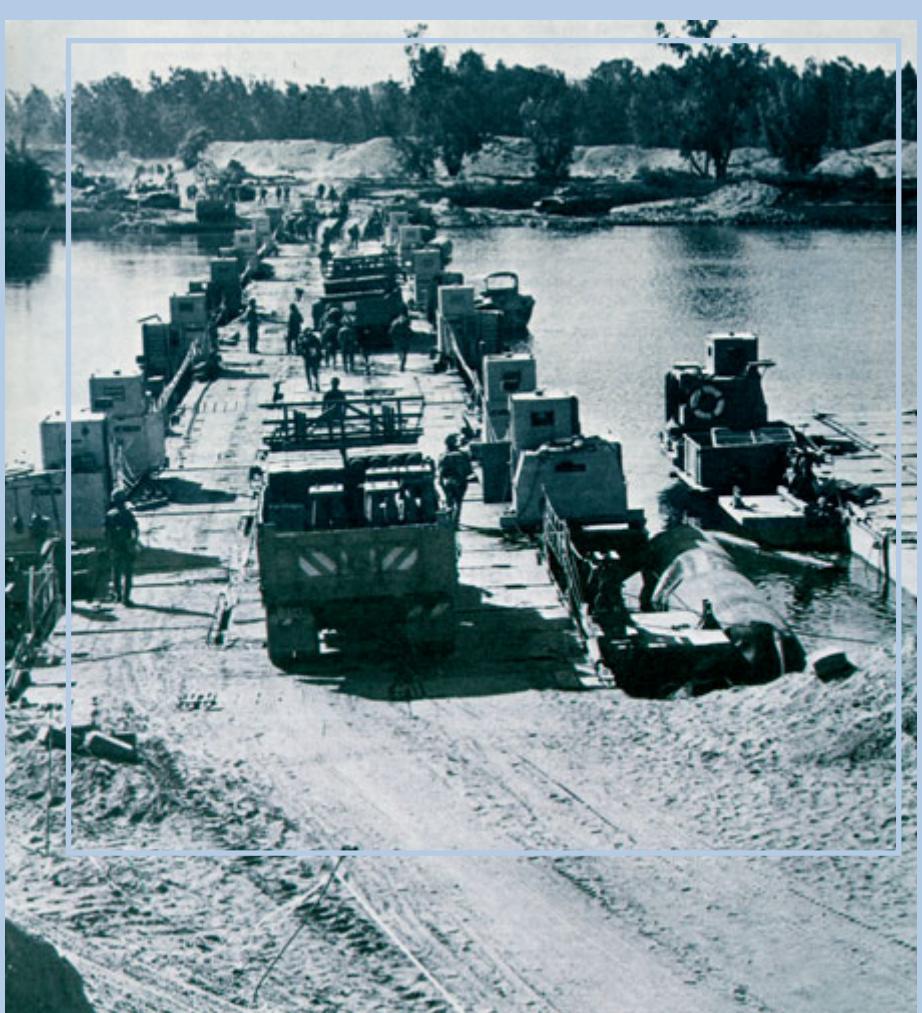
"באחד העربים הגיעו אליו הילים ואומרים שהם רוצחים אפטו. המ"פ התחלחל ועשה לי סימן. אמרתי, תן להם לדבר. אנחנו רוצחים, אמרו החילים, פעם בשבעה ימים שלishi, להפסיק את העבודה באربع וחמש רוצחים לאכול אורחת ערב חגיגית. אחר כך אנחנו מבקשים במועדון קפה ועוגות, להביא את הבנות מרפידים, אנחנו מבקשים תקליטים, רצחים גיטרה. אנחנו גנשא צוות הווי. אמרתי להם: קיבלתם הכל, לפחות שני דברים שני אני לא מוכן לדרת מהזה. ראשית, מחלוקת דרג ב' אחזקת שבר, פועלות, אין זה שום הנחות, אין שום ותוורם ואין שום פשרות. הדבר השני, אתם זכרים כי בכל חדש צריכים לטפל בעשרות ושמונה זחל"מים. תאמין לי", מצין גורן, "הם היו וצאים פעם בשבועיים. הם היו עובדים כלليل עד עשר או אחת עשרה, כדי לעמוד במכסה של הביקורת. ביקשו מהם ושיינו להם בגין העבודה נקיים ואוטובוסים מופדיים. התוצאה הייתה שהם הספיקו בחודש לטפל בשלשים שניים זחל"מים, וכמעט ולא עבדוليلה. זאת כדי להציג עד כמה נושא המוטיבציה בא לבתו, כמו גם גאות היחידה".

"בזכות היכולת שלנו לבנות את עצמנו כדי שאפשר יהיה לתת מענה לכל התקלות ולהבטיח את ההצלחות של הרק"ס וציזו אזכור כדוגמתה את מבצע רדימה (1968). במבצע זה קיבלתי פקודה לצאת עם פלק"ד (פלוגה קדמית) מוצמצת. לא נמסר לי מאייפה לקח אמצעים. עד שעתה הערב היינו צריכים להיות ביריחו בשתייה הבנים, כדי לבדוק את הטנקים שהיו סנתוריין עם מנוע בנזין מטאור. כשהחכוות חזרו מאימונים נאמר לי לקחת זחל"מים מפלוגה ב', שם בסוף הביקורת התקופתית, לעורך את השיבוץ הכספי של עלי המקוץ. עוד אמרו לנו גם להוציא מטיפול ג' טנק חילוץ סנטוריין שיש לו כננת חשמלית, וצריפתי לזה את הצotta שהצטרכו שירותים לכוח של חטיבה 7 בפיקודו של קצין החימוש דוד שילה (שקיבל את עיטור המופת על פעולתו מבצע זה).

יצאנו לאחר שהתארגנו בחיפה שקשה לתאר. העמסנו ערכות צמ"שיהם ויצאנו ליהיר. ראיינו את הטנקיסטים שהאמון שלהם בשויות היה בעירובן מוגבל מכל הבדיקות הטכניות של המערכות שלו, ואת הטנקים האלה היינו צריכים להעמיד בבדיקות מלאה. זה מה שדרשו ממי בלילה וזה מה שעשינו. לא קיבלנו שום מידע באיזה שטח טופוגרפי ללחמים, הירדנים ירו علينا והטנקים נכנסו שם לביצות, ארבעה נשארו שם. המאבק הקשה היה להחזיר טנקים שנפגו להם היניעים סופיים ואבד להם ההיגי. עבדנו עם פגושים דחיפה שפתחנו קדום לנו ובסיומים הוחזרו הטנקים. טנק החילוץ שלנו פעל, ובבקבות פועלות החילוץ ארבעה חברות שלנו וקצין החימוש דוד שילה קיבל צל"ש מגורדייש.

הא"ח בסיני וחרוואט למקונית

אחרת הפעולות הראשונות שבוצעו היו הגדרת המודיעות של היחידות הלחומות במתן שירותים אחזקה ובאמונות הרואה. בפרק התאפשרה הפעלת תוכנית עבודה מסודרת. ציוד לחימה הוכנס באופן

שירות לוגיסטי חזק את גשר הדרות על תעלת סואץ

שינויים אלה שימשו מאי לפיתוח מסודר בהמשך ולתקינה מסודרת על-ידי חיל החימוש. דוגמה נוספת: ערבי מלחמת ששת הימים היה צריך להחליף קנים מעשרים ליטראות ל-105 – מ"מ. מದנו ותרגנו להחליף קנים והחלפנו קנים בפועל לקראת המלחמה ובתוך פחות מארבע שעות בלבד. אבל כיצד הובילו אותם? ואינו את חברת החשמל שMOVEDה את עמודי החשמל, על מין סטנדרטים כאלה, ובניינו מתקן הובלה דומה על משאית, לרבות נעילת הקנים כדי שקנה לא יברך לנו, שלא נמצא אותן בדרך, או חיליה יגרום תאונה".

בתיקופת מלחמת ההתשה שללאו שית הימים נבנה בסדנה הגייסית, שבאראה עמד או ס"א"ל אליהו ברק (בליטוי), דגם של טנק פניינ פואיא על בסיס שלדת טנק שמן. הדגם כלל תא משוריין לשתי אלונוקות מאחוריו (אשר חייב העתקת המנוע קידימה יותר). דגם זה שימשesis היסוד והמנע לפיתוח המסדרוד יותר ע"י מפקדת קצין החימוש הראשי וליפוי הסדרתי שבאחריו. הדגם הראשון מוצי היום בטלרונו.

כשנתיים שימש גורן מפקד ג"ח בסיני ויצר ניסיון מושדרת לציזו ואמצעים שונים. בתוכך כך גם כוח האדם וביכולת להוציא ממנה תוצאות". כך הוא מספר על אחת מפלגות האחזקה שהיה לו בסיני:

מושג איך אנחנו נוהגים במרחב נידי. היינו נטולי ידע מקצועני, نطולי אמצעים וחסרי נידות. אחרי מלחתת סייניה התחלו להתארגן, לבנות תפיסה של אחזקה ניידת בזמן רגעה, וכמוון השתלבנו בכל תרגילי ההקמה של יחידות חדשות אחרי המלחמה".

הסדנה הגייסית נבית יצער

"שנים ארוכות היו ייחידות השריון כפופות למפקדת גייסות השריון והסדנה הגייסית הייתה לב מערכ האחזקה של השריון. כשיצאו למבצעים נדרשו אנשי הסדנה להתלוות לכוחות ולפעמים בהתרעת זמן אפסית. הכוונה להתארגן בהירות והצורך להמציא פתרונות אחזקה בשטח הביאו את הסדנה הгиיסית לפתוח אמצעים ושיטות לאחזקה ניידת ובשדה, ולפתח סטנדרטים של היגיון וטיהור המונע זמינים של פעולות אחזקה שונות. כשהיה צורך קידימה לפולה מעבר לקו הירוק בנו ארגנו פח לאחסן חלפים וציוד וכלי עבודה. בהמשך ארגנו צמ"ש, ציוד מיוחד לשדה. זה מעין ערכה שהכילה כל מה שהניסיון הנוצר לימד. עם הזמן גם התקינו בחו"ל"ים, שנשאו את אנשי האחזקה, אחסנה מושדרת לציזו ואמצעים שונים. בתוכך כך גם התקין, לדוגמה, גרטורו של כל יצור ותכתת ניידת על זחל"ם במקומות גורר רתכת שסרבבל את התנועה. כמובן, לנכון, לא הכל היה תקין תחילת אך יוזמות

והסדנה יכולה עברה לעובודה צופה של 24 שעות ביממה, במתכונת חירותם. חלפים שוקמו, וביניהם חטיבות כוח של טנקים ונגמ"שים, ונסלחו לחזית בסביבים של משאיות כבדות. המלחמה לא הייתה קצרה, יחשיטה למלחמות ששת הימים ולמלחמות סיני. השחיקה הגדולה של הבלימה וצבירת כוחות המילואים, לרבים מהם נסעו עם הטנקים מאות קילומטרים בדרךן לחזית, העלה את החשיבות העליונה של התקון והחזרה של כל לערוך תורגולו בעבר לא אפשר מtan מענה מותאים והיה צורך ביצירתיות רבה, בתושייה ובקשר אליו. פעלו בקרים הקדמים שהפכו לא פעם לכוח החזית ממש עקב תנויות הכוחות הלוחמים לאחריו והוא לא פעם נתנו תחת אש ואספגו אבדות. גם אנשי החימוש היו מודעים היטב לקריטיות של חיל החימוש והיו על כן במסירות, בהתמדה והבקשות שקשה לתאר. בסדנאות העורפיות השימוש במחריות כל כי שאפשר ושלחו לחזית ובשיטות גיסו את כל כושר האתור והתשייה להציג פתרונות ולהחזיר את מרבית הכלים הפוגעים לחזית.

הסדנאות שבעורף עבדו גם הן סביבה השעון להכשרו במחריות מערכות שנשלחו לאנשי החימוש בשבשה הקרב, בין אם מהמלאי שהמתין לפני המלחמה לתקן והכשרה ובין אם מתו טנקים פוגעים קשה שפנו לעורף. חלק מהטנקים הפוגעים קשה תוקנו באוטן סדנאות עורפיות במהלך המלחמה והוחזרו לחזית.

בכל האימונים והתרגולים שהיו במשך השבועיים ואני היתי מציג את הਪתרונות הטכניים שנדרשו לשימה הקדומה. להתחנינותו שלו בכל מני בעיות ולמודעותו זה היה משקל רב גם בากחת הצד, וגם לכל הדברים האחרים".

הפעילות במלחמה

המאפיין את נושא האחזקה במלחמות יום הכיפורים הוא הרשותות של מצבים שונים שלא היו חזויים מראם. מכאן שהفترונות השגרתיים שנלמדו ותווגלו בעבר לא אפשר מtan מענה מותאים והיה צורך ביצירתיות רבה, בתושייה ובקשר אליו. על כך נוסף ממד הזמן בהחרות טנקים למעגל הלחימה, שהוא קריטי בכל מולך המלחמה. כמו רופא הנתקל בפציעים רבים בו-זמןית ונדרש להחלטה לא קללה במי לטפל ראשוני, כך גם אנשי החימוש בשטיח נדרשו לקבל הכרעות לא פשוטות בנושא אחזקה (כמובן שאמות המידה באחזקה שונות מאשר בטיפול רפואי). אמת המידה הראשונה באחזקה הייתה הזמן. בהתאם לכך טנקו של "קניבלייזיה" כאשר, לדוגמה, פורקו מטנק שנפגע קשה מערכות ומכללים שנשארו תקינים והועברו לטנק שנפגע קל יותר, ובלבד ששני הטנקים הפוגעים יוחזר לכשירות טנק אחד ובמהירות.

כשפרצה המלחמה הוציאה הסדנה הגייסית מתחפה גש"ח נידי עברו אוגדת הפלדה (בפיקוד של סאל"ל יעקב מרדכי (מורקו) ז'י', שהיה מפקד הסדנה,

יום לסדנאות הגש"ח, בוצעו בו ביקורות וטייפולים יומיים תוך עמידה בלוח הזמינים ובסטנדרטים גבוהים. על הגש"ח היה להיות ערוץ למtan אחזקת בריאותם. בהתאם לכך הוא ואנשיו התארגנו לפועלAGAINST חימוש נידע מס' כל המשתמע מכך. התרגול באימונים היה לפועל כגוף נידע ממתכונת תקני חלפים ורמות מלאי וארגנו צמ"ש. הותקנו חול"מים וכי רכב ייעודיים כדי לפועל בנסיבות ויעילות בעיתות מלחמה. אנשים שובצו לתפקידים ובפרק מלוחמות יום הכיפורים היה הגש"חמצויד, מאורגן וערוך למלחמה. הוא לא נזק להשלמות מימ"ח בעורף והוא מוכן לציצאה מיידית. בתו המלאכה והמתකנים פותחו והורחבו והקנו לגש"ח יכולת לחתם מענה בעיתות הימושים של צמ"ה (奇特 מכך הנדי), צב"מ (奇特 בתמי מלאה), גנרטורים, נשך, אופטיקה ועוד. יכולות זו אפשרה לתת מענה לכל בעיתות האחזקה של המעווזים והתעווזים. ולא פחות חשוב – החילים, הקצינים והמפקדים טופחו והוא חזרו מודעות, כשרם המוצעוי היה גבוה והם יכולים לספק שירותים אחזקה ניידת ברמה הראوية.

ונור זכר את התקופה שהייתה לו כמפקד גש"ח שני עם אלף אלברט ז'ל שהיה מפקד אוגדת סייני. אלברט היה עם תדמית של גנרטל פרוסי בלי פשרות. בשעה שמנוה בערב היה סגור בחדר, קורא ספר, קם בבורק, משתחף בכל האימונים, גם כשהיא בלילה. הוא היה מתייצב בגש"ח פעמי שבוביים, עם פנס והוא מציג לנו את הביעות שהתגלו לו

היה שם ניצחון גדול

שולמית ספר-נבו

אייזו מלחמה נוראית זו הייתה
כמעט שאבדת לנו הארץ
אבל הם אחינו, חרפו נפשם על גבולותיך
פתחו את ידי החנק
שסגרו על צווארך
עד שעלה האויר שוב בריאותיך
עד שעניך מלאו אוור
ודמעה וחין.

היה שם ניצחון גדול
אך לא היה לנו לב
לדבר עליו
יותר מדי הינו שרויים בעצב
על אלה שנפלו.

עם השנים
חסרו הם לנו יותר מדי
ויתר מידי דברים נעשו כאן
ambil' שהם היו.

היה שם ניצחון גדול
והם הביאו אותו אלינו.
זכור אותם
ואת מה שהם הביאו.

הם הלו מכאן
שולמית ספר-נבו

הם נעצרו
כמו פרחים בדף הספר
עם חיק שלא תם
וצבעי לדות שלא דהו
הם הלו מכאן ביחיד
אחרי שהלחמו ללא מנוח, עד שניצחו
הם השאירו את שמותיהם על האבן.

אם אפשר היה להעיר אותם בנשיקה
בטעפות של גשם
אך הם נסכים רודמים -
כמו פרחים
באץ אגדה
שלא מתעוררתה.

אתנו היום
שולמית ספר-נבו

שלושים שנים מאז
אזור הסילוות
תפילה נפרעה במשכן
אך השמים היו סגורים
ולא שׁוּלַבְּ הַלְּבָן
המתהנן על נשפו כמו ענן
ומודפק בשערם
ולראו את האש שפרצה
אותו היום -
יום תענית
סיני וגולן
שותתים.

אותו היום
ארץ רעשה
מצפון ודרום נפתחה הרעה
הברית בין שמים לארץ נשכח.
אותו היום
נכתרה ברית בין הבתרים -
ברית גיבורים
וקדשה בגופה ונפשה
את הארץ.

ללאעת בנהב ונתנהו

נועם, אורן, לי-היא, ג'נט, הדס וחבריהם נוגעים מדי יום בכאב ובתיהלה, ואורםיש לנכל כך הרבה אנשים להעלות דעה ולהיות גאים בחורשת המזהימה של השריון והארון, הוצאות. הם צוות חיילים בשירות חובה השיר ליחידת הגדרה ב"יד לשוריון" בלטרון, ששירותם הצבאי שונה כל-כך חיילים אחרים. אין הם מודאגים בהפגש עם השפחות שכולות, איזה חסר הם רוצים לעבר לקבוצות השונות של החברים באתר. אין הם מודאגים בគותל השמות. מה משותף להם ומה מייחד אותם, ומה בעצם חנייע אותם לעסק במלחמת ההנצהה של "יד לשוריון" בלטרון. הבאנו פורופיל אישי שלהם.

שולמית ספר-נבו

ערש באמהרתית. מקרים כאלה נשארים איתך ומסדרים לך פרטפקטיבה. אני מסתכל על החיים מלמעלה ופוחת מטעסק בשטוויות".

שאלה: איך משפייע השירות כאן על המשך דרכך? אורן: "כשהגעתי לאאן הייתה לי דילמה אם ללבת להיות פסיכון לאחר השירות הצבאי. החשיפה לכאב ולקשר עם האנשים נתנו לי את הדיפה שזה יהיה הדבר שאני עוסק בו בעתיד. אין דבר ממשתוזה זהה".

שאלה: מה האתגר?

אורן: "אם גרמתי למשחו אחרי הביקור כאן, לפתח ספר, לקרה וללמוד על המקום הזה, הרי שאני מרגשי שעשייתי ממש شيئا. התהוושה היא של שליחות. אני עושה משהו כי אני מאמין בה. אני פותח בבודוק את העיניים ומאמין במה שהאתר הזה עשו ולא חשוב למי. חשוב לכל אדם לבא לאתר הזה, חשוב לעבר את המסר הזה".

לי-היא גולדנברג

נולדה בקדנה להורים יהודאים. בשנת 79' הייתה במצעד החיים – "שבוע של מוות" בפולין ושבוע של חיים" בארץ. "החלמתי לבוא לאאן לשנה במסגרת תוכנית נוער וראיתי שיטור טוב לי בארץ. ואז חשבתי איזו זכות יש לי לא להtagasis אם אני רוצה להיות פה. האמת היא שרציתי להיות מדריכת ח"ר והיוס שליל כלכל צה"ל היה נורא".

שאלה: ובכל זאת את-can?

לי-היא: "אנשים שבאים מקדנה לא יודעים מה זה שכול ומה זה להנצהה. בהתחלה חשבו שאני מדריכת מוזיאונים. גם אני לא כל-כך הבנתי מה

מאד הלחץ אותו. לאט לאט אתה קשור קשרים עם האנשים ולא מಡלים. המלים מקבלות משמעות אוניות. לכל קבוצת מבקרים יש את הייחוד שלה

סמל נעם גבריאל
משמעות טרי. התחל את שירותו הצבאי בשוריון. יצא לקורס קשרים ושירות שנה בגודוד "אדם".

הדרך שנתיים בלטרון. "אני אוהב מאד את מה שעשית. אתה מרגיש כבוד ליצג צה"ל לצד כל המדינה. חשוב מאד להיות מקצועי בהדרכה. חוץ מהשליחות העיקרית לזכור את החללים יש סמכות להוביל קבוצה זהה מכפיל את הרגת השילוחות שלך. אם מגיעה לפאן קבוצת חיילים מחטיבת מסוימת, אני מזכיר את הטנקים שלה, את שם המח"ט שנלחם בקרבות וכל מה שקשור לחטיבתך".

שאלה: "אתה נתקל לפעם בשאלות שאתה לא יודע לענות עליהן?"

نعم: "אין מבי את ידעת כמה למדתי להיות מקצוע. אין פיסת ברזל בטנק שאין לא מכיר. ובהיסטוריה של ישראל אני סתם פסיקופט".

שאלה: "מה עם חירות המדrik בתוכניות ההדרכה?"
نعم: "ברגע שנונתנים לי את המפתחות אני עשו מה שאני רוצה".

שאלה: איך אתה רוצה שהאנשים יצאו מהביקור? נعم: "שהסיוור יהיה סיוף, חוות ולא ביל של אינפורמציה ושיכירו את המוטיבים יותר מאשר את החומר. אני מטיים כל ביקור כאן בבית הכנסת. אם הקבוצה של בוכה, סימן שהצלחה".

סמל אורן שצ'יגובסקי
היה בחט' 401, תפkid נהג טנק מגה. הגיע לאאן לאחר פצעה, נמצא באתר מעל שנה.
אני בן אדם שלא מסתדר עם מה, בהתחלה זה

חיילי הרוחה בצדד המודרנים

דילבי היחידה

תאמם את הציפיות שלי. יחידה קטנה, מקום שונה ותפקיד עם משמעות. נושא ההנצחה הכי ריגש אותי. בחודשים הראשונים בכית' שהדרכתי יוגם היום עם מה שאני אומרת אני גורמת לעצמי לבכות. לא מתרגלים לדבר כזה. המפגשים עם משפחות שכולות לא מסתיימים ב ביקור. אני ממשיכה להיות איתם בקשר.

שאלה: איך קובצתה את היכי אהבת להדריך?

ג'נט: "היכי אני אהבת להדריך קבוצות מצפה. כי החרפתיים מאד אהוביים את ישראל והם אמוץינליים. רובם למדו בבתי ספר יהודים ויש להם זיקה חזקה לארץ. אני דוחפת אותם לבא וכל ביקור שלהם הוא חוויה".

שאלה: מה את רוצה להוציא מהקובוצה שאתה מדריכה?

ג'נט: "כשהייתי מקבלת קבוצה המטרתה של הייטה שכל הקבוצה תרגיש את זה עמוק ותבכה. אפילו חילילם מגולני בכו אצלונו. וצריך להגיד לחילילם שלנו כל הזמן תודה".

הדים

ויש בין המדריכים גם את הדס. היא אמנם בין הצעירים שביביהם, אך לה יש סיפורי אישיים מאהורי השירות שלא באתר. אח של שבתא שלה היה נאג שוט ונפל במבחן קדש. הדס נמצא צאן כדי לסגור מעגל והיא בחרה לשורת פה מתחוך שליחות והכרה

היא יצירה בפני עצמה. ואני רוצה שייצאו מכאן עם איזו תחושה שחוו חוויה חדשה. לא מעט מבקרים חוזרים עם חברים אחרים לביקורים נוספים באותו מקום. כל פעם נוספת שבחאים לפה מותקנרים לאין יותר ויתר".

ונגלה לכם סוד קטן: לי-היא אמנם ילידת קנדה ומדריכה בעיקר אח"מים וקבוצות מוח"ל דוברות אנגלית. רק שעת שגריר קנדה בישראל היא השAIRה לסתא"ל רמי מפקד היחידה להדריך. מי שרוצה לדעת למה ישאל אותה...

עט: "עמ' ישראל חי בזכות החללים ועם ישראל יהיה בזכות החילילם". אומרת ג'נט בלהט. היא קטנה ודינמית ומאמינה בכל מזודה בדרך שברחה. היא עלתה מצפה, עזבה את משפחתה ואת הcken החם בגיל 16 ומאז היא מאהבת בארץ ו בשליחות שהיא עשו".

שאלה: כהה ויתרת על פאריז?

ג'נט: "ין. רוב הילודים בגלות רוצים למות בישראל, אבל לא חושבים על החיים כאן. אבל אני יומ אחד החולט לבא לשירה. מצאתה את עצמי כאן בלבד, אך עם תחושה ברורה שזו המדינה שבה אני רוצה לחיות ושבה אני רוצה להיות חיל. כך שוק טبعי היה בשביבי לשורת שירות צבאי מלא. בפעם הראשונה שהייתי בלטרון התלהבותי מיה מקומם והוא

זה המקום הזה. למדתי והחלטתי להישאר פה. ועכשו מוזר לי להגיד שכשאני אשחרר בקורס או אני לא אהיה פה להישען על הכלות, זה לא מתקבל עלי".

שאלה: איך את מרגישה במפגש עם משפחה

שלויה?

לי-היא: "מגעיה משפחה שכולה, וכשאתה פוגש אותה (ולא יודע קודם מה זה) אתה רואה כמה זה חשוב העניין של ההנצחה, רואה את החברים של השובב העניין של ההנצחה, רואה את היחיד להדריך. מי אלה שנפלו. רק פה כל העולם עוצר כשיש צפירה ביום הזיכרון וזה דבר מדהים. אי אפשר להסביר שוכן. צריך להגיד את זה, או להזכיר מישחו שעבר את זה. קשה לי לראות גברים בוכים. כל השעה שדרכתי – אב שכול בכח. הייתה בשוק סוטאלי. אני לא יודעת מה להגיד למשפחה שכולה שאיבדה את הבן שלה. אבל בסוף ההדריכה הם מודים".

שאלה: איך קובצתה מועדף עליך?

לי-היא: "היכי אני אהבת להדריך תיירים. אולי ייוזן שאני יכולה לתת להם את ההרגשה לגבי מה שהם לא רואים ולא מכירים ואז הם מודים מחלביהם. הערים שביניהם גאים כי שבאתם והתגיסטי. הביקור כאן עבורם הוא המפגש עם הצבא. הם מגלים עניין וスクנות ורובם מגיעים להתיעץ. אני מרגישה חלק מהמעשייה כאן. זהויו שללא נמצא באף מקום אחר. כל הדרכה

שי, דורון ואורי

הויכוחים ביניהם והכל ברוח טובה. הם לא מוגבלים בזמן ומשיכים מסיפור לצ'יזבט על אותן הימים ועל מה שהיה.

קבוצות אוזניות. יש להן הרבה כבוד למקומות. לרוב האנשים יש ילדים בצבא והם מתיחסים אליו לטrown חלק מצח'ל. אנשיים גם מספרים על שירותם הצבאי, על תפקידיהם בתפקידים הקרים. ככל אהובים את הטנקים וגם המבוגרים שביניהם עולמים ומצללים.

גוריילים מחו"ל. הם מקבלים את זה יפה, כי הם אנשי צבא. פעמי בקר כאן מפקד כוחות היבשה הגרמני ודודו הדרייך אותו. מפקד מז'י' היה כל מרצו צו. מושג ממן והעניק לו דרגת סמל.

קבוצות מחו"ל. יש פה התרגשות רבתה ורבה והרבה פעמים הם 'גרטבים' בדמותם. רובן קבוצות של יהודים מחול' וחויריהם.

תא"ל ("מייל") מנשה ענבר,

מנכ"ל "עמותת יד לשירוען" אחד הדברים הקשים בהתקומות דודות עם התפקיד הוא שהמדריכים צריכים להביע את דעתם. העברת המורשת והשימוש בשכול נטאף עיטוסק של מבוגרים. ואכן לוקחים צעירים שזו אינה החוויה האישית שלהם ודורשים מהם למדוד אותה ולהעביר אותה ברמה מקצועית, וברגעות אונשות גבואה. וכצעירים נושא מה מכבייד מאד וקשה להם לעסוק בו, אך הם עושים את המהפק כשהם נפוגים עם המשפחחה השכללה ואוז התחששה שלהם היא זה המקום שלו.

אלוף ("מייל") חיים ארז, י"ר "עמותת יד לשירוען" לצועות ההדריכה והנהלת האתר יש חלק מהותי בתתייחסות המבקר באתר, וביחסוק הקשר בין חיל השריון של היום, לבין המורשת המפוארת של חיל השריון בעבר. לאחר הביקור באתר מבוגרים טוב יותר את המחיר היקיר שנדרשו לשלם מדינת ישראל ונצה'ל, כדי להשיג את עצמאוננו בארץ הזה, ובתוך כך גם את חילוקם הכבד של חיל השריון בהישגים האלו. במהלך הביקור באתר מבוגרים חיל השריון שגם הם חוליה בשירותת ארוכה של לחומי השריון מלוחמת החזרתו ואילך, וכי האחראית לביטחון המדינה מוטלת כתעת על כתפייהם. לצועות ההדריכה באתר יש חלק רב בחזוק ורוחו של השרוון ונצה'ל. הם לא סתם מורי דורך, הם גורם חשוב בחינוך ובבנה למה אתה פה.

אתם באותה שפה. הם באים כדי לדעת.ணקים מעוניינים אותם מאד והרכבות הן אטרקטיביה.

השריונאים באים ומרגשים בביטחון. יש כאן את כל הטנקים של החיל, הם עבבו כאן את כל טקסי הסימום של מסלולי השריון. הם היכי שמחים לבואכאן ואנו חוננו מהם מאד שם באם. חלק מאיתנו חברים שלהם. יש אפילו המג'ד אדם שהוא תותח רציני. הוא הביא לנו לאיזה יום ראשון את כל גדור 74. אם כל פעם היו מבאים לנו גדור זה היה נדרה. הדבר הכי יפה הוא שגם למדו כאן שומקסם הזה הוא בשביבים ושליהם זה יותר מאשר לימוד הדברים. חשוב מאד Shirao שחייבם מיווצג בכבוד. זה המקום המכושק ושבו צה"ל מוצג בצוורה הכי יפה, ולודאי הרבה מאד טקסיים נערכים כאן.

אשר לחיליל כל צה"ל, גם הם רוחשים כבוד, הם מבנים שהוא צבא אחד. כמנון שיש גם כאלה שאיפכת להם מאד מהחיל שליהם והם מוכנים, כי אין להם מקום שמתפרק לאטר ההזה. חיילים מגיעים לאיזן להדרכות מקצועיות, הדרכות רק"ם משאתי ורוצה. הם באים עם מוטיבציה להקשיב, שהרי הם חלק מההשייה ובסך הכל השריון עובד עם אותה רוצה. הם גם חיים את השכול ומכירים חיילים שופל, וגם מבחינה זו יש הזדהות הרבה. רבים חזרים לאיזן עם משפחותיהם וחבריהם כדי שיכירו ויראו את האתר.

בני המשפחות השכלות. אלה הביקורים הכי מרגשים בדרך כלל נוצרת בהם אווירה אינטימית. ללוותם אם שכלה זה הדבר הכי נוגע ללב. כאשר או אימא קאותה אהובה את מה שהיא עשו, ואתה רוצה לעשות את זה הכי טוב שאפשר. חשוב להורים האלה לראות שאהזה זוכר את הילד שלהם. הם רואים בלטרון את צה"ל וחשוב שהמקום יהיה צוגני.

קבוצות דורות מגיעות לאיזן במסגרת בתיה הספר והן קבוצות מאד טובות. לדורות יש מנטליות של לכבד את מי שמולם. בסך הכל אחות גבוהה מהם עשו שרות צבאי, הם חלק מהמדינה כך הם מרגישים וכך אנו מתיחסים אליהם.

פנסיונרים. הם אהובים יותר להשמע מאשר לשמעו. "נו תספר מה אתה יודע" הם אומרים בחיכון, והכל באוירית בחינה. אחר כך מתחלים

בחשיבות נושא הנצחה.

מה בתוכנית הביקור

תוכנית הביקור כוללת בנוסף להכרת המורשת של השרוון, גם את הכרת השיטה, ההיסטוריה של האזור מתקופת התנ"ך, ימי יהושע בן-נון, ימי המכבים ועד היום הזה. כל מה שדברנו מסתכם בעובדה ספציפית שטובה שקשורת אותנו לאורך כל הדרך והוא עובדת היוטנו יהודים".

משך הדרכה והסיוור כעתתיים וחצי. באיזה שפות? בעברית, אנגלית, רוסית, גרמנית, צרפתית, הולנדית וספרדית.

הרבה קבוצות מגיעות לכאן

כל קבוצה ומה שמאפיין אותה. כמו שאומר צוות המדריכים – כל קבוצה חיotta באופן שונה והיא עצמה גם חיotta. מה מייחד את הקבוצות, אולי קשר נוצר איתן ומהו האתגר?

ילדים מגיל 4 עד 11. הם באים לטרון במאות עד אלפיים. הילדים הם הכי חשובים. הם מגיעים ביל אגו וכבוד, ריקים מכל מידע, הם לא באים כדי שתוסיף להם משהו, אלא כדי שתבנה להם משהו. המורה נותנת לך אותם ותעשה אותם מה שאתה רוצה. בטוחה הרחוק הילד לא יזכור הכל, אבל מספיק שיזכר מה זה שכול, מה זה גיבור, מה זה טנק. כשאתה מספר להם סיפור גבורה הם מודריגים. הרטט על השריון סוחף אותם.

אחרי הצפיה יכולים ורוצים להיות טנקייסטים. **בני נוער.** זהה הקבוצה הכי משמעותית. גם בני 12-13 מספיק מבוגרים כדי להתמודד עם אתר ההנצחה ויצואים מכאן מורוחים. החינוך לרעים מגיע בדרך כלל מהבית ולא מבית הספר. רוב הילדים שmagיעים לאיזן לא היו קודם בכך אף אחר של מורשת או ערכים.

בוגרים, בני 16-18.庖רים הביקור בלטרון הוא הכהנה לצבא. כאן הם נחשפים פעמי יש כנס ותאותם הם יוצרים להגעה בדיק בינם לבין הילדים ווגם כל הטנקים מסביב. הם בגיל הכי יפה מכל הבחינות ובגיל הכי מעירך את הגיבורים ואת הצבא. הרבה מהם מגיעים עם מוטיבציה לשירות קרבי. הם רוצים לדעת הכל, הם 'ושאבי המדייע'. הם מתיחסים לשכל נומו אנשים מבוגרים.

חילילם. הכי נכון להדריך חילילם, כי אתה מדבר

מרכז המידע על המלחמות

דברי בורגר

מלחמת יום הCAFROS הביאה אל המדים אלפי ספרי עיון, דוחות, מסמכים, עבודות מחקר וכן אוטוביוגרפיות וביווגרפיות של מפקדים ולוחמים, בכלל זה יומי מלחמה, סיורים שבויים וספרי זיכרון. גם ספרי קריאה נכתבו ברוח המלחמה ההיא, עם שירה ומחזות. העניין הגדול בעולם הביא לתרגומים מקוריים רבים לשפות זרות ולהוספה פרטומים רבים, אשר תורגמו לעברית בחלקים. כך הדבר גם במקרים-המידע המשלימים: סרטי תעודה ועליליה, מאמריים וכתבות בכתב-עת (בכלל זה העיתונות היומית), מפות קרב, צילומי ארכיאון, קלטות שמע, שkopיות, אמצעי המחשה והדמיה ומוצגים אונטנטים. מרכז מידע לטrown מבקש להכיל את כל אלה בתחוםו ולהשபם לקהל. למעשה, אני מביאה לשינהביביוגרפיה חלקית של אוסף הספרים וסרטים-הויזאו במרם"ד שבטרון, שכן קצחה הריעעה מהכיל את מסת מקורות-המידע בנושא מלחמת יום הCAFROS (מאות הפניות). מה שלא כלל בדף זה תוכל להשלים באמצעות תדייסים מקטולוג המרם"ד

עמ' 183

13. ח' ברטוב: דדו, ספריית מעריב, 1978, 675 ע' (2 כרכים)
14. דוח ועדת ארנרט; ועדת החקירה מלחמת יום הCAFROS, עם עובד, תל-אביב 1975 עמ' 155
15. מ' ברקאי (עורך), דרך האש; גודן 52 במלחמת יום הCAFROS, תל-אביב, 1974 עמ' 123
16. ו' מאיר, פ' שמידט, האוקטובר הגורלי: 17 ימי מלחמה של ישראל, מותואר על ידי שני עיתונאי חז' כפי שראו ושמעו, תל-אביב 1973 עמ' 145
17. מ' הרן (אחים), ההולכים ואשונה; חטיבת נתקה במלחמת יום הCAFROS, ירושלים 1975 עמ' 190
18. צ' לניר, הפתעה הבסיסית; מודיעין במסבר, תל-אביב 1983, עמ' 213
19. מ' מילסן, הלל ממוקב המות, ידיעות אחרונות, ספרי חמד, ספרית בית-אל, עמ' 359
20. א' מילשטיין, הצליחה שלא הייתה; מלחמת יום הCAFROS, מערך הצליחה, קו הדם, תל-אביב 1992, עמ' 372
21. י' בלום-הלי, התקשרות; זיכרונות מלחמת יום הCAFROS, אלפי מנשה 1999, עמ' 560
22. א' מאיר (עורך), החטיבה; מלחמת יום הCAFROS תש"ץ – אוקטובר 1973, תל-אביב 1979, עמ' 156 [חטיבה 37]

ספרים בנושא מלחמת יום הCAFROS (לפי סדר א-ב של שם הספר)

1. B. Misheiker, *Days of October*, Johanesburg, 1974, 86 pp.
2. *Insight on the Middle East war: The insight team of the Sunday Times*, London 1974, 256 pp.
3. H. Osman, H. El-Badri, *The October War; An authentic illustrated record*, Cairo 1977, 154 pp.
4. H. Badri, T. Magdoub, *The RammadanWar*; 1973, New York 1978, 239 pp.
5. א' מילסן, אבירי לב; גודן 434, 2003, ת"א 184, עמ' 434
6. קידר ב'ז', אוקטובר 1973; סיפורו של גודן "מחץ", תל-אביב 1975, עמ' 142
7. א' כפיר, אח' גיבורו התעללה; סיפורם של הלוחמים שניצחו את המלחמה, ת"א 350, 2003, עמ' 186
8. י' נריה, אש, זמורה ביתן, מוציאים לאור, ת"א 1989, עמ' 32
9. מ' אדלשטיין, ש', ריזמן, צ' רם (עורכים), בין אגרוף ורומה: חטיבת "יום" במלחמת יום הCAFROS, תל-אביב 1977, עמ' 32
10. י' ול' קבלסקי, ביתתו של נעדר, משרד הביטחון, תל-אביב 1987, עמ' 220
11. א' וייס, בשבי המצרי במלחמת יום הCAFROS; יומנו של שריגן, משרד הביטחון 1998, עמ' 96
12. י' וקסלר, י' טל, גודן 198 במלחמת יו"ג', משרד הביטחון 2002

- ע' (גם באנגלית) .**53**
53 י' לב, שם שחורה; מימנו של קצין קרבי, תל-אביב
54 ה' באר, תולדות חטיבת המחז, תל-אביב 1978, ע' 228, 1974
54 ח' ספטו, תיאום כוונות, ת"א 1999, 40, 1999
55

סרטים וDAO המציגים בולטים בנושא מלחמת יום הכיפורים
(לפי סדר א-ב של שם הסרט)

- 1.** אוגדה 146 במלחמות יום הכהبورים; שחזור מהלכי הקרבות ברמת הגולן (ד', עברית, צבע) 1.9.1998
2. אוגדה על רמה; אוגדה 146 במלחמות יום הכהبورים, גודוד 377 במלחמות ים הכהبورים; גזרות הלחימה במלחמות ים הכהبورים (ד', עברית, ש/ל) 1.9.1998
3. ארבע שעות ואשונות; גזרות הלחימה במלחמות ים הכהبورים (ד', עברית, ש/ל) 1.9.1998
4. ארבעה ימים ברכמה (ד', עברית, ש/ל) 1.9.1998
5. בחזרה למוצב המוח (ד', עברית, צבע) 1.9.1998
6. גודוד 52 במלחמות ים הכהبورים (ד', עברית, ש/ל) 1.9.1998
7. דרך האש; סי פורו של גודוד 52 במלחמות ים הכהبورים, כנס לוחמים בטלטרון (ד', עברית, צבע) 1.9.1998
8. הצליחה; פרקי קרב של חטיבת הטנקים 421 במלחמות ים הכהبورים (ד', עברית, צבע) 1.9.1998
9. הצליחה 1973 במלחמות ים הכהبورים [זרחי וילאי], עמותת פלטס (ד', עברית, צבע + ש/ל) 1.9.1998
10. הקק'ש שלא נגמר; קורס קציני שירות מלחמות ים הכהبورים – מבחן נ"ה, מגש בדברות אוקטובר 1988 (ד', עברית, צבע + ש/ל) 1.9.1998
11. הקרב על עמק הבכא (ד', עברית, ש/ל) 1.9.1998
12. השירות בימים הכהبورים; לקט כתיעים (ד', עברית, ש/ל) 1.9.1998
13. חטיבת 679 במלחמות ים הכהبورים; מקרובות הבלימה ועד הניצחון (ד', עברית, צבע + ש/ל) 1.9.1998
14. ימים גורליים; אוקטובר 1973 – אוגדה 162 במלחמות ים הכהبورים ועוצרת אוגדה 162 ספט' 1999 (ד', עברית, צבע + ש/ל) 1.9.1998
15. מלחמות ים הכהبورים [DISCOVERY] (ד', עברית, אנגלית, צבע + ש/ל) 1.9.1998
16. מלחמות ים הכהبورים; War on Yom Kippur [שירות הסרטים היישואלי] (ד', עברית, צבע + ש/ל) 1.9.1998
17. מפגש העלה זאת זכרונות; גודוד סיור 288 באוגדה 146 במלחמות ים הכהبورים (ד', עברית, צבע) 1.12.1999
18. סיירת שירות שירות ים הכהبورים (ד', עברית, צבע + ש/ל) 1.9.1998
19. עצרת אוגדת הצליחה; אוגדה 143 במלחמות ים הכהبورים, וכן קלטות וידאו רשות תקשורת גשר הגלילים (ד', עברית, צבע) 1.9.1998
20. צלילה התעללה; תמסחר, גשר הגלילים (ד', עברית, ש/ל) 1.9.1998

תודה מיזוחת לא"ס (מייל') אוריאל רוזן על תרומות צלומי אויר, מפות צללים, מפות טופוגרפיות ומפות קוד סרייס של גיורת סיני, אשר שמשו את אוגדה 143 במלחמות ים הכהبورים, וכן קלטות וידאו רשות תקשורת גשר הגלילים. הכהبورים.

- .**23** א' גור (עורך), החטיבה במלחמות ים הכהبورים: 1978, 6.10–22.10.73
24 י' ברגמן, ג' מלצר, זמן אמיתי; מלחמות ים כיפור, תל-אביב, 2003, 528, ע' 25
25 י' טל, ע' עוז (עורכים), חטיבת בית-הספר לשינוי במלחמות ים הכהبورים, תל-אביב 1975, 95, ע' 26
26 נ' מנ (עורך), חטיבת הצליחה; 421, "מצמד" 15 אוקטובר 1973 – "טלtron" 15 אוקטובר 1998, 1998, 56, 56
27 פ' שאולז, חציית התעללה; זיכרונות הרמטכ"ל המצרי במלחמות ים הכהبورים, תל-אביב 1987, 253
28 מ' נאור, ז' עניר (עורכים), ימי אוקטובר; כתבות מלחמות ים הכהبورים, תל-אביב 1974, 277, ע' 29
29 ח' הרצוג, הימים הנוראים; פרשנות על מלחמות ים הכהبورים, ירושלים 1973
30 י' האזרחי, כאיש גברתו; פרקים ממלחמות ים הכהبورים, תל-אביב 1975, 225, ע' 31
31 א' לוי (עורך), כל חנות "איילה" במלחמות ים הכהبورים, תל-אביב 1973, 222, ע' 32
32 א' הבר, ז' שיף, לקסיקון מלחמות ים הכהبورים, ת"א 2003, 448, 448
33 ש' צץ (מאיין), לוחמי הבזולות; רשם ורישומים בעמරקה על הגולן, פצ"ן/חינוך 1973
34 ד' אשר, לשבור את הקונספציה, מערכות 400, 2003, 219, 219
35 י' קורדובה, מדיניות ארצות-הברית במלחמות ים הכהبورים, תל-אביב 1987, 307, 307
36 י' בן-פורת (ו אחרים), המחדל, תל-אביב, 408, 408
37 ח' גולן, ש' שי (עורכים), מלחמה הימים; חקר מלחמות ים הכהبورים, ת"א 2003, 271, 271
38 ח' הרצוג, מלחמות ים הדין, ירושלים 1975, 31, 31
39 א' זהר, מלחמות ים הכהبورים; כקו פרשת הימים של החברה הישראלית?!?, כקו מאמריים על מהלכי המלחמה בגולן, 2003, 2003
40 א' חשביה, מלחמות ים הכהبورים; תיאור וניתוח מהלכי הקרב והרתקע המדיני של הגולן במערכות ישראל, תל-אביב 1974, 278, 278
41 א' גזית, מלחמות ים הכהبورים מזוינת אישית של לוחם בגදוד שירות, 2000, 2000
42 ר' (פרק) רונן, נץ בשחקים, ידיעות אחרונות, ספרי חמד, משלכל, 2002
43 י' בן-פורת, נעילה; סייפור הפטעה של מלחמות ים הכהبورים מפי מפקד לשעבר של יחידת ההתרעה המרכזית של אמ"ן, ידיעות אחרונות אחרונות, תל-אביב 1991, 173, 173
44 ר' זהר, סייפור מלחמה, מערכות, 164, 1994, 164
45 סיפורה של "וונקל"; במלחמות ים הכהبورים, 1973, 347, 347
46 א' שמשי, סערה באוקטובר, מערכות, תל-אביב 1987, 117, 117
47 א' קהלי, עז, 77, ת"א 201, 1975
48 א' אדן, על שתי גדיות הסואץ, ירושלים 1979, 347, 347
49 פלוגות טנקים במלחמות ים הכהبورים, 1973, 63, 63
50 צ' עופר, א' קובר (עורכים), צבע עיראק במלחמות ים הכהبورים, תל-אביב 1986, 295, 295
51 א' דן, ראש גשור, תל-אביב 1975, 288, 288
52 ז' שיף, רועית אדמה באוקטובר, תל-אביב 1974, 264, 264

ללאןן עד הסוף

חילופים בקורס מדריכות שריון אולאי אין קרביזות כמו השריונרים, אולם המתבונן מהצד על הסע הכהמתה שישים את הקורס, עשוי להתבלבל. מדריות מושיביצה עם ניצוץ בעיניהם, יצאו החילופים להסע שבסופה יכלו לשאת באגויה את כוחת השריון. כתוב וצלם של הביטאון "שריון" הצטרף להסע המפרק וחצאו את עצם נגדדים אחורי חבורה של חילופים הורעלות שמשע כוחת המשא לא מוחזק אותן. הצלומות לפניכם

כתב: סמל דורון בר-גיל, צילום: תום סופר

6

ביסל"ש, לפני הש"ג, 03:00 לפנות בוקר, מסתדרות בשני טורים. עוד רגע והensus האמתי מתחילה, הבנות לוקחות נשימה ארוכה...

5

ביסל"ש, מגורין בנות, 02:40 לפנות בוקר, מסדר יציאה למסע. הדס מכינה את הבנות ומסבירה כי זה הרגע שהן צריכות להוכיח לעצמן כמה הן שות...

8

ממשיכות במסע, 4:20 לפנות בוקר. כמה בנות עוצרות לשנייה ודופקוח חיוך למצלמה. המסע הזה קטן עליהן, תאמיינו לי...

9

ביג'יפ, 4:30 לפנות בוקר. הפצועות יושבות באביר' מנסות לעודד את החילופים מאחוריה. לא נורא, עוד קצת ומגייעים.

7

מחוץ לביסל"ש, 03:50 לפנות בוקר, שייאו של המסע. הבנות מקבלות 10 דקות הפסקה בטרם ממשיכים.

10

משיכים, 4:40, מגירים קצב לפני הסוף, מרחוק
רואים אלומות אור... האם אלה אורותיו של ביסל"ש?

11

היגענו! 00:5, נמצאים על גבעה סמוך לביסל"ש. ברקע מוזיקה
של דיוויד ברוזה והבנות לא יודעות נפשן מרוב שמחה!

12

טקס סיום המסע, 5:25. עומדות תשושות ושתופות
זיהה לקרה הרגע המוחל, אך עם חיק נצחיה!

13

טקס סיום המסע, 5:25. עומדות תשושות ושתופות
זיהה לקרה הרגע המוחל, אך עם חיק נצחיה!

הענקת הכותנה, 5:35. סוף סוף זה מגיע. המפקדים מניחים את
כומתות השירות שיילו את הבנות לאורן כל מסלולן הצבאי.

עומר - צוער בבה"ד 1 ובבוחן לנצח

אחרי שליוונו את עומר בטירונות שריון, בצל"ב ובקורס מט"קם (ראו בגלגולות הקודמים של "שריון") עכשו אנו אותו בקורס קציני ח"ר בבה"ד 1.

שולמית ספר – נבו

הרביה יותר מתגייםים לשריון. גם אלה שמנעים לאן, ולא ממש מתוק בחירה, נדבקים מהר מאד בגאות החיל, מושפעים מהמפקדים המורעלים והומוטיבציה שלהם עולה".

איך נראה עכשו המסלול שלו מטא הפוקוד של בה"ד ?

עומר: "ארבעה חודשים בה"ד 1, אחר-כך 4 חודשים בקורס קציני שריון בשיפון, ואחר-כך اي ממד מקווה שהאהיה קצין בצל"ב של אחד מגדודי חטיבת 7. ויש לי שנה בקבע".

איך האינטראקציה עם הח"נאים? יש מתח? תחורך?

עומר: "אני אכן רך שבוע וחצי בבה"ד 1 והוא עוד ארכוה אך כבר זה עשה לי משהו. בה"ד 1 פותח אותו. היתי מוקובל על קר השחרירון הזה החיל היחידי, ופתואם אתה נחשף לדברים חדשים. צחנים, ואני איתם בחדר. והם לא רצים כל-כך מהר, ולא מנוטים טוב יותר מהם לא מעליינו. גם החברה מהסירות. פתואם אתה רואה שאין השריוןאים טובים לא פחות ואולי אף יותר גם ביל הטנקים וגם בדברים שחשבנו שיש להם עליינו יתרון יחס. מה שנראה בולט במיוחד זה שככל זאת נשארתי שריון, לא יצאת מהריבוע (השריון זה חיל מרוובע), המשמעת בשריון הרבה יותר גבואה. אתה רואה לפי השאלה של אלה מהח"ד, וההתיחסות שלהם. בכל אופן הח"ר נרים לוחקים את בה"ד 1 היכי קשה. צריך להיכנס למונטליות שלהם כדי להבין, ואילו לנו מה שהשחוב בעיקר זה הקק"ש. בה"ד 1 זה המקום לדבר, לפתח את העניינים, לראות את הצבא". (תגיתו לי שזה לא נשמע כמעט כמו פרטנות). "מי שהולך להיות קצין שיידע קצת יותר איך הצבא עובד ובסוף יש גם תרגילים מסוימים של זרוע היבשה".

שבעו וחצץ ביל טנק. אתה מתגעגע?

עומר: "זה הפסקה טוביה. הרבה יותר נהמד לבדוק אם רך השנק שלך נקי".

שפחת הגוף של עומר השתנה. האם זו הגובה? האם זה רוחב הכתפיים? האם זה העיניים הבורקות, הගואה, האחוריות, היכולת להשפיע, המוטיבציה, הרווחת השירונית שנדונה ופורתה, מלים כמו 'חbillim של', האהבה האוניות לטנק, אפילו שכעת יש רך רובה ביד. בהצלחה עומר, אהובים אותו, ונפגש בסיום בה"ד 1, רגע לפני קק"ש.

או איפה היינו קודם?

עומר: "לפני שנה היינו בקורס מט"קם והייתי שם בתפקיד מט"ק שמונה חודשים. במחזור הראשון חזרתי עם פצעה, והייתי מ"ב של טירונים 02, אחר-כך, בזמן שנשאר עד סוף המבחן, היינו בפלוגת הסבה של מרכיבה סימן 4".

איך היא המרכיבה החדשה?

עומר: "זה תנך מאד קר. אני בא מטנק (סימן 2) שדורש שיטפלו וישקעו בו, דורש אהבה, זה הטנק שאתה גדול אליו, חי איתנו, חלק ממנו. ואילו המרכיבה 4 הוא תנך שהכל מוחש בו, הוא עושה מיהיעים ומהיכים מה שהוא לו. כך שבשלב מסוים שאמרו לי שאני לא ממש במרכבה 4,לקח את זה בקהלות. היה מעוניין מאד, למדתי עליו את הכל, ריתתי בו, פקדתי עליו, אני מבין את הטכנולוגיה שלו אבל המרכיבה 2 זה הטנק שלי. רק עם מרכיבה 2 יש לי ביחסון וرك איתו הייתה מלחמה. זה תנך שאתה יודע עליו מבחן טכנית הרבה דברים, ואילו במרכבה 4 אתה תלוי במחשב ולהסתמך על כך זה לא מזיאותי וזה רוי תנך ולא מחשב". (את זה אומר עומר שהוא גם פרק של מחשבים).

וכך סיכנו שהמרכבה 2 הוא תנך אנווש ואילו מרכיבה 4 הוא תנך היי-טק ועל הראשו יש לך השפה, או יותר נכון כל התפקידים, אך גם כמפקח אני עדרין רואה את תפקידו התותחן כחשוב ביותר. למרות שתפקידו טען יותר מرتתק, ואני כמו לנוגה בטנק שעובר כל דבר אפשרי".

אני מהচ"כ, עומר יצא מזה בכבוד, מה שנקרה צוער וטתקין. הсолרי של עומר מצצל. אני בטוחה שהחברים כבר מוצאים בו להצטרף.

עומר: "התקופה הכי משמעותית מבחינה זו היא ארבעת החודשים בהם פקדתי מט"ק על טירוני שריון בביבס". שם פיתחת את המנהיגות שלו, שריון בביבס. אחר-כך הוא מסתכל עלי את האחריות, את הקשר עם החילילום וזה גם הסיבה שהיציעו לי ליצאת לקורס קצינים. בראייה של אני חשב כי המנהיגות האמיתית היא להעביר את המסר ביל פקודות, לדבר עם החילילום של בוגרי העניינים ואין צורך לשמור מרחוק מהם כדי שיכיתו לך, וכן על ידי דוגמה אישית, ליטול אותם חלק בכל. יצאתי אתם לכל המסעות שלהם. הגעתם כל בוקר מוכן ומסודר כפי שדרשתי מהם, והייתי

איך להראות את הטנק והצוט בעניינים של מט"ק

מול עניינים של טירון?

עומר: "בטירונות, ואילו בצל"ב, זה נראה מסובך. אתה לא בדיק מבין איך כל העסק הזה עובד בידך. אבל אחרי קורס מט"ק קים כשאתה בשוחה זה הרבה יותר פשוט. פתואם אתה מקבל תנך שליך ויחד עם הצוטות של הכל מתקף אצבעות כף יד".

אתה עדרין חושב שתותחן זה היכי היכי?

עומר: "אני מעריך את כל התפקידים, אך גם כמפקח אתה תלוי באיכות הטכנולוגיה, והוא חדים ומושכלים עד כמה שהוא, עדרין העניין של יכולת השליטה הוא לפעמים מה שקובע את סדרי ההעדרה".

אחרי שדברנו על הטנקים בו נדבר על עיבוב כישורי היגייל שלך?

עומר: "התקופה הכי משמעותית מבחינה זו היא ארבעת החודשים בהם פקדתי מט"ק על טירוני שריון בביבס. שם פיתחת את המנהיגות שלו, שריון בביבס. אחר-כך הוא מסתכל עלי את האחריות, את הקשר עם החילילום וזה גם הסיבה שהיציעו לי ליצאת לקורס קצינים. בראייה של אני חשב כי המנהיגות האמיתית היא להעביר את המסר ביל פקודות, לדבר עם החילילום של

"שריון עשה היסטוריה", אך איך נראה ההוויה

עומר: "מאז הלחימה בשוחהים שומעים יותר ויותר על השריון שפועל בשוחה. רואים שהוא עושה תפקיד מרכזיו וזה כמובן משפיע על המתגייםים. אפשר להגיד שהשריון עכשו פופולרי ורואים

הוצאה ראשונה לثور טנק המרכבה סימן 4

כתב *ynet* הטרף לאיהוני פלוגת הניסוי שבחונת את הטנק "הטוב והחומרן ביותר בעולם" לפני כניסה לשירות הבצעי. חזק מאשר על המיגון החשופר, הפעם חשבו גם על המראה החיצוני והוריפוד, והכי חשוב: הגירוז יותר קצר

פליקס פריש*

הוחלקו וצורתו נראית אוירודינמית, על מנת לא גורם לטילי הנ"ט להחליק על הצריח במקום להתגש בו ולחדור לתוכו הטנק.

הבדלים נוספים הם מנווע בעל הספק של 1500 כוחות סוס, תותח משופר בקוטר 120 מילימטרים (מתוצרת תעש"מ) ועל מגנון יצוב מתחוכם, ומערכת כפולה של ציפוי וכוכנות (מתוצרת אלביט – אל-אופ): בשעה שההותחת עוגד עם מערכת כוונות אחת ומשמיד טנקי אויב, יכול מפקד הטנק להפעיל את מערכת הכוונות השניה ולהביט באמצעותה לכל הצדדים, כדי לחפש אויבים חדשים.

מערכת חישנים מתقدמת מתריעת בפני צוות הטנק על איזומי טילים: המערכת מזזה קרנינים אלקטומוגנטיות שמאפשרות ממערכות הנחיה של טילי נ"ט, בשעה שאליה מופנות אל הטנק. מערכת מצלמות ופריסקופים הפונים לכל הצדדים מאפשרים נהוג ולמפקד להビיט בכל עבר, תוכונה שעשויה

שעת בוקר מוארת ברמת הגולן. בסיס שחלק מחייב מושדים עכשוויים בשטחים, מחמים כמה טנקים מרכבה סימן 4, את מנועיהם. המ"פ, סרן אלצפן (25), יצא לא מכבר לשטחי האימונים כדי להחביא כמה מהחילי החוליה הטכנית, שיבינו מואחר יותר את האויב. הוא מסביר להם איך מותגנת חולית נ"ט ומורה להם להמתין לטנקים. בינו לביןים, על משטח כורכר סמוך לבסיס, אנחנו מתוודעים לראשונה לתא הלוחמים: מי שיצפה לכטאות עוד של רב מנהלים, צפוי להתאכזב מעט, אבל עברו טנקייטים, בעיקר אלה שמיכרים מגה או מרכבה מדור ישן, מדובר בכם ארמן. בשל הציריך רחב המידדים, גם תא הלוחמים מרווח למדדי ומאפשר תנעה חופשית ללא מציאותech מתחcit בולטים. לתותחן ולטען-קשר יש כיסאות עם משענות יד, מכסים בריפוד לבן מבד קשייה ושיבת נורמלית. לכל איש צוות יש צג מחשב שבאמצעותו מופעלות המערכות השונות.

השכלוניות

ההבדל העיקרי הנראה לעין, בין המרכבה סימן 4 לבין קודמוני, הוא המיגון הכבב (מתוצרת תעש' ורמטה), שהותקן על הצריח, ומצביע אותו להתמודדות מול אוים טילי נ"ט מודורות מתקדמים. אלה טיסים בגובה של כמה עשרות מטרים ופוגעים בטנק מלמעלה. טילים אלה, כמו גם גט"ט המשגרים ממסתוקי קרב, יכולים במיוחד נגד טנקים מן הדור הקודם שעיקר המיגון שלהם רוכז בקדמת הטנק ובצדיו. כדי להתמודד מול הטילים המתתקדים העמיסו מפתחיה המרכבה סימן 4 מיגון רב על סיוף התובה ובצירichi. למרות הגדלה משמעותית של המיגון והמנוע, הצליחו המפתחים לשמרו על משקל הטנק ללא שינוי: 65 טון.

הפתחה העליון ששימש את הטען-קשר בוטל, ובחלקו העליון של הטנק נותר פתח אחד – של המפקד. קווי המותאר של הצריח

לא נעים לומר,அחרי הכל, הכל פותח במטרה להרוג בני אדם – אבל התוכנה הבולטות של טנק המרכבה סימן 4, היא מראהו המצווד. גם חיליל פלוגת הניסוי, שבשל מגבלות ביחסן לא יכולים למספר הרבה על הטנק בו הם מבלים ימים כלילות, לא מסתירים את התהלהבות. זה הטנק הראשון שהמראת החיצוני שלו נכנס למערכת השיקולים של המתקנים", אומר, מפקד פלוגת הניסוי. סרן אלצפן, מפקד פלוגת הניסוי.

"האושוואיטשים"

הדבר נסף שמאפיין את המרכבה סימן 4, הוא הסודות וה"ושושואיזם" של 12 אנשי הכוחות שפעילים את שלושת טנקי פלוגת הניסוי. "עד היום היה לנו פק"ל מיוחד של ריבועים מוצדים על הפנים", פותח את השיחה סגן מפקד הפלוגה, סגן אמר, "רק עכשו הורדנו אותו". מיד אחריו מספר כל אחד מחייביו את ה"שטייק" התורן בתחום: "אי לא מספר להורים שלי מה אני עושים", הסוד הגדול ביותר, לדבורה, אומר אחד מהם. הסוד הגדול על אחד התפקידים המורתקים הוא כיצד הגיעו לשרת באחד התפקידים שקיים ביום בצה"ל. "עד היום אנחנו לא יודיעים איך הגיעו לכך", אומר סמל דן, מפקד הטנק השליישי – וב'. "בדרך כל מגעים אלק המפקדים ומודיעים על כך, ולא ברור לאף אחד למה", הוא אומר.

השבוע אפשר צה"ל ל-*ynet* הוצאה ראשונה לתוך תא הלוחמים של המרכבה סימן-4, והשתתפות באימון שקיימה הפלוגה במרומי רמת הגולן. די בשקט, לדלקטש השקת הטנק ביוני 2002, החל צה"ל בחטניות בטנק החדש, "הטוב והמנון ביוטר בעולם". עד כה נכנסו לשירות רק מספר קטן של טנקים מרכבה סימן 4, בשלוש קבוצות עיקריות: פלוגת הניסוי, שקטה את הטנק הראשון שיוצר; פלוגת האימונים בבית הספר לשריון, שבו יכשרו אנשי חיליל המחזור הראשון שיישרו על הטנק, והתגיגיסו בمارس האחרון, וחידה נספה אליה הגיעו הטנקים לקרהות פתיחת הגדר המבצעי הרראשון של מרכבה סימן 4, בגדוד "שלח" של חטיבת "עקבות הברזל".

החילים הבאים ילמדו הכל מוהם. כל מערך האחזקה בטנק זהה קפץ מדרגה. הגישה למערכות, המיקום שלHon, וקלות הטיפול. הכל מחושב ובוני נown יותר".

ה哉ויים את הטפ"ש

פחות דבר אחד שהשורינרים ישמחו ללמידה חדש הוא הטיפול השבועי (טפ"ש), אותו טקס שנוא למי על שוריינרים לדורותיהם, שבגללם הם יוצאים מאוחר בביתה, אם בכלל, כשהם מלא גרי. "טיפול שבועי בטנק זהה הוא קצר וקל מדי פעם", אומר סגן אמרו. "הטפ"ש הטכני בטנק הזה נמשך כשעתיים וחצי, כשבמגגה הוא נמשך יותר מחצי יום".

בניגוד לשוני הקצינים, מרבית החילאים בפלוגת ה"פיילוט" מעולים לא ראו מלכחה מקרוב. "ברור שמעט שנתיים הם נמצאים בפלוגה שעורכת את מרבית האימונים בדروم ושיכת לבית הספר לשוריון בסירירים שבונג" מספר אלצפן. לדבריו, "הם נהנים מאד, יורים הרבה, וידעו שהם משחקים תפקידי חשוב. מוזר, אבל ככל מתים להגע להחימה, לשטחים. מוזר, אבל אחרי שהתחילה ליהרגו, שוריינרים בשטחים וטנקים עלולו על מטען בעזה. זהה הדיטהה בבקום לשורת בשריון עלתה מאד. זהה מעין הוכחה עבור החילאים הצעריים שהשריון הוא חיל קרב, וחילאים רוצחים להילחם".

بعد חודשיים, אחרי מעט יותר משנתיים, התפרק פלוגת הניסוי של המרכבה סימן 4. חיליליה ומפקדיה יתפזרו בין שתי הפלוגות הראשונות שייעיפו את הטנק בצה"ל. במילך השונה, יסימים צה"ל לקלוט את הגודד הראשון על טהרת המרכבה סימן 4.

* באידיות עroz ynet
(התפרסם במאי 2003)

איומיים מרוחק יוכל לנוע מהר, שטח הררי דומה לשטחי עירוני, אומר אלצפן, "זהו שטח סגור שבו אתה מואים גם מהגובה וגם מטוחנים קצרים. זהו שטח שיש בו יתרון לוחמי חיר" – אלה שצפויים לאים עליינו, ואנחנו מגבשים شيئا' עובודה לטנק בשטחים אלה. חילילים שלנו מדמים תנועות של לוחמי נ"ט של האויב, ואנחנו נלחמים בהם היום ביבש, ללא ירי".

כל התרגולות של הטנק נכתבו מחדש, ועליו בקורס אל מוחשי הטנק. לא הרבה חילילים בצה"ל יכולים להתגאות בכך שכתו בעצםם את סדרי הוראות והבדיקות החינויו. הלוחמים גם הכניסו שורה של שינויים מבניים בתא הלחומים, במבנה החיצוני ובמערכות השונות.

הלק חשוב לא פחות מצוותי הניסוי המבצעי הם אנשי החוליה הטכנית של הטנק, שלוudo על המערכות השונות מפני היצרנים, ומפתחים את שיטות העבודה והטיפולים החדשניים עבור כל מערכת המרכבה סימן 4 של צה"ל. הם גם אלה שתורמים לתחזוקה הכליל ישראליית של פלוגת ה"פיילוט": אחד החילאים דרוזי, וכמה נספים – يولים מחבר העמים. מבין 12 הלוחמים, 10 הם ליד הארץ, ושניים אחרים, נהג ומפקד טנק, يولים חדשניים.

רס"ר שמעון אסולין, ראש צוות החימוש ומהנדס במקצועו, דזוקא ידוע לפרט יציד הייע כל אחד מאנשי הצוות הטכני לפלוגת ה"פיילוט": "ההלך בית הספר לחימוש ובחORTH אישית בוגרים מצטיינים מכל קורס של טכני מרכבה. ככל כאן מודעים לעובדה שיש מקורה אחד בדור, שבו צבא קולט טנק וכל

לשורת את הטנק וצוותו גם בלחימה מוגבלת, בשטח עירוני, כדוגמת ערי השטחים. "פיתוח הטנק החל והשתים לפני העימות, אבל הסיבה העיקרית לכך היא שמדובר בטנק מערכה. כל שנוועד להילחם מול טנקים אחרים במלחמה, ולשם כך הוא נבנה", הם מבקרים.

מהחילים בתנעה

השם⁵, סגן אמר (23), ישמש הפעם כמפקד המחלקה המתאמת. אמר סגור מגעל: "אביו, נפתלי, היה חיליל בשירותו במלחמות יום כיפור, והוא נלחם עם קלאני בברמת הגולן והוא אחד מפתחי תותח טנק המרכבה הראשונית. אמו של אמר שירתה כפקידה של כמה מפקדים בקרים בשירין. אחד מסביו שירת כקצין בתפקידים טכניים בשירין בימי הריאנסים, וילו סבו الآخر שירת לוחם ביחידת פרשים – הורתה של יחידת הטנקים – בצבא האדום הסובייטי במלחמות העולם השנייה. "ידעתי די מוקדם שאהיה קצין, אבל החלטה הסופית התקבלה רק בעקבות הלחימה בצרירים".

בימים הראשונים של הלחימה⁶, ס"ר אמר. מחלקת הטנקים מתחילה בתנעה. נחותה המנוח הבריאות הן רק הקדמה למה שאנוanno עתידים לראות בתוך כושא: הטנקים חוזים את השטה הבוצי כאלו מדובר בכיביש שזה עתה נסלה. הם מטפסים על צלע ההר ומרסקים אבני שנקרות בדרכם. "המגח (טנק פטון), שעליו שירתה, לא היה לוחק את העלייה", אומר אלצפן.

המשמעות העיקרית של הניסוי היא לגבות תרגולות ולבחון את מערכות התצפית ואת הכוונות הנדרדות בתנאי לחימה בשטח הררי סגור. איש הקשר של חבורת אל-אוף מתרדר אל-אוף מתרדר את הלוחמים ובניגוד לשיטה פתוחה, שבו אתה רואה

הילדים של חודש צ'ז'

כבר באגו והן להורים, אך הפגענו עודנו שותת ומדרתם

כמדי שנה, בעת הזאת, עם פעמי הסטיי הקִרבָּב, אנחנו ניצבים כאן נוכח כותל השמות, כותל הגבורה, וצפוגה מלבינו תפילה שלום וקץ לדם ולשכל. ארוכה מאוד רשיית השמות, כבדה מנשוא, מאחוריו כל שם – בית שקר, משפחה הלומת צער, רעים ואוהבים שלא ישכו לעולם. חיל-השריון, אגרוף המחץ, נתן את חלק הארי בקרבות המגן, ההבקעה, הסער וההכרעה במלחמות ישראל. וכगודל חלקו במערכה, כן רב חלקו בנופלים, גיבורי התהילה. אין מזור לכאב על אובדן בן או בת, בעל ואב; אין תמורה לחיים שנkapטו באיבם; אין מילות קסם מפיגות יגון. על-כן רק נישא שבועות אמוניים לזכור את הホールכים, להזכיר לעד את מעלה קורבנם לمعנו, ולאמצ' ולהזכיר את משפחותיהם הדואבות, באהבה רבה, באחוות ובשותפות גורל (מדברי שר הביטחון מר שאול מופז בעצרת)

ערך: סמל דורון בר-גיא

לחיקות את הדורך שבה חינכתם אותם, הורים ומשפחות שכנות, את יקיריכם, ותדע המהיגות שלנו ללחוץ לאחדות מטרה וצדקה-דרך תוך טיפוח ערך מגניה – צה"ל במרוצם ומורכבות הביטחון בכללם. אמר וא"ל יצחק רבין ז"ל,

בעת היותו ומטכ"ל בסיום מלחמת ששת הימים: צבאו זה שעמדה לי הזכות לעמוד בראשו, מעהם ואל העם הזה עט המהטעה בשעת דחק ואשר יכול לכל איבך בזכותו והמוטה המוסרית, הרוחנית והנפשית בעת מבחן – אנו בעת כזו? שומה עליינו לחזק את רעיון צה"ל – צבא העם' ודוקא עיטה יותר מתמיד להבטיח את איתנתונם של מושרטוי, לוחמים בסדר ובמלואם".

העצרת החלה בהנחת זרים למורגות כותל השמות. בסדר מופתי נקבעו המפקדים הבכירים של צה"ל להניח כל אחדزر ליד הכותל, מצדיים לנופלים שהיו תחת פיקודם, אחיהם לקרב, דמיות למופת

ומתקיים בו תהליך היזון והזדהות, בו כותל השמות, הדומם ברוב עצמה והדר, מניחה את זכר יקיריכם, משפחות יקרות. לבנו המפקדים נצרב במעמד זה". ועוד הוסיף קש"ר: "עוין בסייעו החסל מלמד, שלפרופיל הלוחם ולרווח לחימתו הייתה השפעה מכרעת על השגת הניצחון בקרבות מלחמת יום-הכיפורים, בכל החזיות. תעוזות נשפי מיוחדות נדרשו מלחמת המשורה להמשיך בחימה עיקשת ובחירוף נשפ בקרבות שהסיכוי להצליחם, בהיבט הצבאי, קטן. לוחמיםינו של חיל-השריון ועמותת יד-לשرون". עבורונו, פנה קצין השריון הראשי תא"ל אביגדור קלין אל המשפחות "מושפע ההצעה הינה שייא רגשי

בצלם הכאב של הפיגועים שאירעו יום קודם לכן בצריפין ובירושלים, התכנסו, בכבל שנה, המשפחות השוכנות מושאות זיכרון בעצרת הגבורה והזיכרונות לחיל-השריון, להללי חיל-השריון,

שהתקיימה ב"יד-לשرون" בלטרון ביום 10 בספטמבר. העצרת מתקיימת כדי לזכרו את הרינויים הרבים שנפלו המערבות ישראל, ולהושיט יד חמלה ותומכת למשפחות החללים והנדירים.

השתתפו בעצרת שר הביטחון מר שאול מופז, הרמטכ"ל וא"ל משה יעלון, יו"ר עמותת יד-לשرون אלף (mailto:) חיים אורי ועוד רבים אחרים, כדי להתאחד, לזכור ולהרגיש את תמיינתם החמה של חיל-השריון ועמותת יד-לשرون. עבوروנו, פנה קצין השריון הראשי תא"ל אביגדור קלין אל

לאחר הדברים שהיו קשים מנשוא, פתח בפניו נרגשת אל שר הביטחון והרמטכ"ל שיבשו מולו: "כמופקדים על עתידה של המדינה וגורל בניה, על ביטחון תושבה ועתידם, כמו היגים, כמשלה נבחרת במדינה דמוקרטית, אני מבקש בINU, לשם חברי למשפחתה השכול, שתעשו כל אשר לאל ידיכם לעשות כדי שנפיית הבנים לא לשואת תהיה, כדי שהאמירה "אשר במותם ציו לנו את החיים, לא לפארסה" תהיה".

הרמטכ"ל ראל משה יעלון, קם לשאת את דבריו. "כאן, בעמק איילון, נקודת המפתח לשליתה

בדרכם המובילות

ליישרים, ידע עם ישראל שיאים של גבורה, של הקربה ושל חימה באבק בן אלפי שנים, מה שרך תרבתו, עצמאתו וקיומו במולדתנו. אנו מציינים בימים אלו 30 שנה למלחמת העפורים. פרק עיקרי במורשתו של חיל השירות נכתב במהלך המלחמה הקשה הזאת, המלחמה אשר גבתה את מספר החללים הגבוה ביוטר מבין לוחמי השירות. זוג מלוחמה סיפורית התרחשו הגברה, היוזמה וגילויי תעוזמות

המתכונן דאייל משה יעלון בעצוזה

הנפש המהודלים בתולדות מלחמות מדינת ישראל". לאחריו, נשא דברים שר הביטחון ראל (מייל') שאל מופז. "כמובן, בעת הזאת, עם פעמי הסתיו הקרב, אנחנו ניצבים כאן ונוכח כותל השמות, כותל הגבורה, ואפונה בלבינו תפילה שלום וקץ לדם ולשלול. ארוּכה מאד רשות השמות, וכך מונשוא, אחורי כל שם - בית שדר, משפחחה הלומת צער, רעים ואוהבים שלא ישבחו לעולם.ليل-השרון, אגרוף המצח, נטلت את חלק הארי בקרבות מגן, ההבקעה, הטעיר וההכרעה במהלך מלחמות ישראל. וכגדול חלקו במערכה, כן רב חלקו בנופלים, גיבורי התהילה. אין מזור לכאב על אובדן בן או בת, בעל ואב; אין תמורה לחיים שננטפו באביבים; אין מילוט קסם מפיגיות יגון. על-כן רק נישא שבועות אמוניים לזכור את ההולכים, להזכיר לעד את מעלת קורבנם למענו, ולא מץ ולחבק את משפחותיהם הדואות באהבה רבה, באחווה ובשותפות גורל".

בסיום העצרת, החלו המשפחות להתפזר, מעבירות מבט אחרון לעברו של כותל השמות, מזהות - למרות גודלה הלא נתפס של הרשימה - את מקומו המדויק של יקרים, ומתפללות, מי יתן וליאיתוסף, ولو שם אחד נספף, לאוטו כותל אשר חייהם הפכו חקרים בו גם הם, מרגע שלא חזקם לחיקם.

30 שנה חלפו מאז מלחמת יום-הכיפורים, שהיתה הקשה במלחמות ישראל. אנו זוכרים את ההלם כאשר הותקפנו בהפתעה על ידי צבאות מצרים וסוריה, אנו זוכרים את הימים הראשונים של המלחמה, כאשר הכוחות הסדיירים בלמו את התקדמות האויב. אנו זוכרים את המחיר הנורא של המלחמה". אמר הייר איז, בפניה נרגשת אל המשפחות.

מציג המשפחות השכלות, שבתאי דותן הוא אביו של אביעד דותן זל. אביעד זל שימש נהג טנק ואוטו הירתי אישית מהטיינונות שעברנו ביחד.

אביעד נהרג כאשר הטנק שלו עלה על מטען תופת. הדברים שאמר אביו, וכל מילה ומילה בו, פגעו אליו בנקודות הרגשות והחזרוני לזכרונו ולחוויות של תקופה, שנדמה שרק אtamol התרחשה.

"...מצאתי עצמי חשב", פתח שבתאי דותן, "ביצד ביום אחד, ממש ללא התראה, נופלת עליך כרעם ביום בהיר בשורת אויב. זה מתחילה בדפיקות חלשות ומהיססות בדلت ובעקבותיה קריית המבשוש. אך ברגע נופל عليك החורבן, חורבן הבית. משתנים חיק, גלות הנפש העוזבת את הגוף ממחפשות קירובתו של האן...ה'ךרי' לזכר. אביעד, איש אשר

בת-השחוק מעולם לא משה מעל פניו, איש של בית, ילד של משפחה, אדם שהפרק ביום אחד מנער לגבר ושנה לאחר מכין ליכרון עד. אביעד, הילל שלון, אהב לאחובי, הו אהב את המשפחה ואחננו אותו. הו אהב את החברת - והוא גמלו לו באהבה. הוא אהב את היחידה והיא

החדירה בו גואה. אביעד נלחם לשם היותו לוחם קרבני, ניצח במלחמותו תוך התגברות על קשיים לא מעטים, צנע לתוך מדיה החאקי באהבה ובMOVIC ביצעה אדירה. נכן שהמחשבה על כך שהחיותנו נהג טנק הוא החתום על הזחל והובג', לא הסבה לו תענגם מיוחד, ובכל זאת, מה ממשועות לזו אל מול האהבות האחרות... זו הייתה שנת שיותו הראשונה בצה"ל - היפה בשנותיו. שנת שירות אחת בלבד שבו הייתה שיא פריחת חייו... כמה אור ושמחה נכנסו עוטים אבק הבית, עת הגיעו לסופי השבוע הקצרים והבזדים? וכמה שהאור הזה חסר מזיא למשימה ממנה לא שב? אלוקים!..."

שר הביטחון מר שאול מופז בעצרת

שהיו ואינם עוד. לאחר הנחת הזרים נמשך הטקס באמפיתיאטרון "שאול" באתר יד-לשורי".

"הזמן החולף אינו מטשטש את דמותם של יקרים", ציין אלוף (מיל') חיים ארז י"ר עמותת יד-לשוריון, "אנו זוכרים אותם כפי שהוא נלקחו מאיינו, צעירים ונמנצחים. לכל אחד מהם היו שאיפות, תוכניות וחלומות שנkeptו, כל אחד מהnoflim השאיר משפחה כואבת ומתגעגעת הנמצאת כאן איתנו, שדמותו של קירם ותחות השכל והאבודן מלואה מלווה תמיד. ואין ניחומים. עמותת יד-לשוריון", ייחד אתכם משפחות שכולות, המשיך לפועל כדי להנציח את זכר יקרים, בספר את סיפור החיים וגבורתם ולחנן לאור מורשתם.

שבתאי דותן, אביו של אביעד דותן זל, נשא דברים בעצרת

האישה שבטענה

סמל רות טיכר החזיקה חזק, כנראה, בשיא הצה"ל של מה אפשר להכניס בשבועה חודשי פ"ז'ם תמיימים, החל מקורס מזריכות-שרון, המשולב עם טירונות, וכלה בקורס הפקדי-טנקים היוקרתי. עם זדרגת הסחל תפורה היטב והיטב על השרוול והיא הפקדת-צאות בקורס מזריכות-שרון. המסלול החדשניים עמן בחובו נקודות משבר וחשש ("היה הרגע שהלכתי להפקד ואחרת לו שאני רוצה לעוזב") אבל זה לא גניא את רות היעד שקבעה לה מלכתחילה. סלוון לי על הקליישה, אבל כן, כנראה שסוף טוב, הכל טוב...

כתב: סמל דרווין בר-גיל / צילום: סמל תוכם סופר

קשהה לחיהת השניה קשה, ידעתה להיות חזקה ולהזק גם אותה, חבל שלא טיפחת את הגישה הזאת גם ככל עצמי. בהסתכלות לאחריה הקשה, מאטגר, בעיקר מהshell. כל דבר שאמרו לי או שנעשה, הימי מתביבנית קצת אבל ידעתה שהchein אותו הכי טוב לתפקיד.

רות מבחינה בין היחס של הסגל והיחס של החניכים. "כשמדובר בחניכים - הם לא ידעו איך לאכול אותן. זה מוזר, פתאות מופיעות שתי בנות, לא ידעו איך להתמודע עם זה. תאה, אני יכול לא לדבר על ההשתלבות מנקודת המבט של החניכים, אבל מנקודת המבט שלי? תמיד היה בינוינו פuro. תמיד אני הימי בחורה הצעירה, וגם אם במהלך הזמן הצלחתי להסתדר עם החקוקים והבדיחות שלהם, מתייחסו זה התהילה להציג. אבל, בסופו של דבר הצלחתי עם זה גם חינכתי אותם קצת, אם אפשר לקרוא לה כהה, ועם הזמן הרושתי סבבה וזה כבר לא richtig לי, אבל תמיד היה את הפער הזה, אין מה לעשות. בסופו של דבר אין שום דבר שיוכל לפצות על זה."

ונה לבו היחס של הסגנון?

"המפקדים היו בסדר גמור. תקשיב, בכל זאת, הם לא ידבוAli בלשון זכר, אן בכל זאת בת ואי-אפשר שלא להתייחס לה, אבל מבחינות מסוימות, לא הפלו יותרה או לרעה. אפללו בשיחת הפתיחה המפקד של אמר לשלמות שאין לא הולכת להיות במבעטיות, הוא הולך להתייחס אליו כמו מפקדת לכל דבר. ממש הערכתי אותו על זה. מצד שני גם היו המפקדים שהיו, קצת מותרים, אם זה היה בטיפול ב'בטנים. אני באה, שואלת מה אפשר לעשות, ואומרים לי לנוקת תא זיוד ומהש התבאסטי מהה. נכון, לא ידעתה הכל, אבל בעצם דמיון רעף של ת'כלס עבודות בטנק, אבל נורא רצית ללמידה, גם אם זה לוקח הרבה, גם אם יש לחץ של זמן, הימי ממש מתעצבנת מהה. תננו לי ללמידה כדי שבפעם הבאה אני כבר אדע, מתי אלמד אם לא עכשו? וככה היה גם עם החניכים שהעדיפו לעשות הכל בעניינים. הרשות ששם דבר נורא עוזים, אז אני מבינה שיש לחץ של זמן, אבל היו צרכים לקחת את זה בחשבון..."

איך הסתדרת עם התכנים?

"היה פער גדול. לא ידעתה מה לעשות עם עצמי. העגנו בהתחילה ועשנו לנו את המבחנים - אמרותי

השניה. ואז כשחדס, מפקדת-הקורס, אמרה לי שני אני מש"קית-מרגמות קצת התאכזבי אבל בסדר, באני בוגשה שלא ממשה מה אני מקבלת, אני אתן לך החלטה טוב שאני יכולת.

אבל של הורים שלי שלא יתערבו לי ואם זה מה אמרותי להורים שלי שאליה קצת המ"פ, שאליה מה יש. הדס המ"פ קראה לי לשיחה, היא הבינה שאני מעט מאוכזבת. שאליה אמרה לי 'מה? רשותת קמ"ט? לא ידעת...?' היא שאליה אמרותי אם אני בטוחה שאני רוצה זאת, אז אמרותי לה שכן, אני מאוד רוצה, ואז החליטו שאני יכולה להתאים ורק הגעתו لكم"ט".

مصطفיר שבצבא היו יותר זרים מרים. "באתי בספר להורי ופתאות גלויות שהם יודעים את זה לפני. קצינת הנגעים, שהיתה בקשר עקיבי עם המשפה ספרה להם ולשומתיהם הם מאוד תלתבו. רות,.Mustifir, מעת פחחות: "הימי מאד שמחה, אבל לא ידעת אם זה מה שאני רוצה וידעת שיהיה לי נורא קשה ושיחיה פער די רציני".

ובכן, רות אכן ראתה את התמונה הכרנה: "היה קשה... בתחילת הגענו שתי בנות, והבנות לא ידעו איך לאכול אותן, הם לא ידעו איך להציג לסייעת הנושא כזו. באנצ'ר, החילית השניה הודה מטעמי בראיות, ופתאות נשארות בתי חיהה".

בשבילי לסימן קורס מפקדי-טנקים (קמ"ט) זה פה הגעה נקודת המשבר של רות, "זה היה בשבועו ניוטים, ממש באמצע הקורס. החילית השניה נשלחה לבית חולים, הרושתי שהיא עוזבת. זאת הייתה נקודת השבירה, הרושתי שאני לא יכול יותר. ניגשתי למפקד של ואמרותי לו שאני רוצה לעזוב תראו, תמיד כשהיא קשיה, חיזקנו אחת את הדברים הללו. בכל בוקור שקמתי, אמרותי לעצמי שאם אחיה עשה את זה, וזה נתן לי המן המון מושיביצה וזה מאוד חזק אותי בקמ"ט".

הירעל שהוא השair לי, ייחד עם חילילו שרין שהרעליו אותגי, גורם לי להבין שזה מה שאני רוצה. על הצלב. לפחות הוא נפטר ולא הספקתי לשאול אותו על זה. בונסף לך, "היא מוסיפה", אחרי שהיא נפטר, בא מעין נגעים לקוראות הגויס התחילה לדבר איתי על השרין. ואה, אני מניחה, שבעיקר הרעל שהוא השair לי, ייחד עם חילילו שרין שהרעליו אותגי, גורם לי להבין שזה מה שאני רוצה".

בשבילי לסימן קורס מפקדי-טנקים (קמ"ט) זה מטורף, זה לסגור מגעל, לעבו את מה שஅי בקמ"ט. והו סוף לחווות את הדברים שהוא ספרר לי, חיתוי את הדברים הללו. בכל בוקור שקמתי, אמרותי לעצמי שאם אחיה עשה את זה, וזה נתן לי המן המון מושיביצה וזה מאוד חזק אותי בקמ"ט. היציאה לקורס מפקדי-טנקים בא בהפתעה. "עשיתי את סוף הקמ"ט, הימי משובצת להיות נהנית בו", היא מסבירת את השתלשלות העניינים. "וואז, לקרהת סוף הקמ"ט, הימי משובצת להיות מש"קית-מרגמות במיל"י (לשעבר - באלי"ש) ובכל לא רצית, אבל אכן השלהות של מלחמות עז זה. והזיאו אותנו למסדר ואמרו לנו שיש אפשרות שעוזלים שלוש בנות لكم"ט. הינו בטוחות שעוזלים עליינו מה החקלאות (הנפוצות) המוכרות שעוזלו לנו באותו שבוע (הנפוצות) בעגה הצבאית - דברים לא נוכנים או צב). בכל זאת היו בנות שהתלהבו וגם אני התייחס ואמרותי שאני רוצה זאת. רשותת את התלהבותי ואמרותי שאני רוצה זאת. רשותת את זה בתור אפשרות ראשונה ואת ביסל"ש באפשרות זה בתור אפשרות ראשונה ואת ביסל"ש באפשרות

רות בצריח של טנק מרכבה

בנות בטנק. "אין דבר שהוא בלתי-אפשרי", היא אומרת, "אם אני אומרת את זה, כנראה שאני יודעת מה אני אומרת. אם הן עוברות את ההכנה המתאימה, הן יכולות לישוטה כב夷ת הכל כמו הבנים. חוץ מזה יש מגבלות פיזיולוגיות וצריך להתאים את זה, בתחום הזה אין מה לעשות. אבל מבחינה פיזית בטנק, לדעתך, גם בנות יכולות להציגו ואני חושבת שזה אפשרי. הרוי לא חסר לוחמות בחלות אחרים, הבעה היא יותר השילוב של בנים ובנות ביחס".

למה קמ"ד שריון, לא קמ"ד חיר?
"אם יש בנות שמתלבטות בין שריון לחיר – בחיל-השריון זו בעודה הרבה הרבה יותר מעניינת. העבודה עם טנקים זה דבר מדהים. לקחת את המכונה הזאת ולדעתה להפעיל אותה. מעבר לכך שהקמ"ד הוא מאוד איקוני, בין הקמ"דים הימיים האיכוטיים. יש הרבה דברים שימושיים אותן, אבל לא יכול לעשות, אם זה לנוהג על טנקים, ואז מה מודרניות שהולכות ויורות בטנק, ואני חושבת שיש דברים שלא יכולים במקומות אחרים. זאת בעודה מאוד קשה, אבל אם יש בנות רציניות ועם מספיק מוטיבציה ורצוין לתה מעצמן, לפידעתם לבוא לעשות את הקמ"ד – שריון זה הדבר הכי טוב שכן יכולות לעשות. אני לא מזולגת בחילות אחרים אבל אני ממש ממש לא מצטערת שעשיתי קמ"ד שריון".

אני מפקדת במבצעים, או של טירוני שריון, או בקורס מדריכות שריון. או של טירוני שריון, או

פעם, כשהשנה רות אסף היא מרגישה שבתקופות הקמ"ט היא קיבלת אופי גברי יותר והיא הינה נעלבת. היום מסתבר, משש לא. תקשיב, אני נורא בטוחה במיניות שלי אז אין לי שום בעיה עם זה, אני אשאנו יצאת מהميدים אני אחרת לוגרי. יש לי עדין את הערכים של הצבא אבל אני בנאדם אחר. יש לי ידי אחד שכבר התחליל לסת לי צפיפות של החברה, אבל אני אפילו לוקחת את זה כמחמאה".

"חברות מהבית מאד מודרנוגות", היא מספרת, "הן הולכות לכלום ואומרות 'אני מכירה את המט'קיי' והראשונה בצה"ל. הם נורא נורא עוזר. היו לי בקמ"ט גיגים שהרגשותי שניי חיבת לדבר עם מישמי ואני לי עם מי לדבר, וסיפורתי להן הכל. אתה לא יכול לדבר עם בנים על מה שאתה מתלהק מהאחרים, זה בנות. וזה פעם ראשונה שזה קורה. אני דיברתי עם הסגל בקמ"ט. חשוב לי מפהחדת שלא אסתדר עם הסגל בקמ"ט. חשוב לי מאוד להסתדר עם החניכות של...

את מרגישה שיש פה פריצת דרך? שהמון עד שבנות אין יפקדו על טנק הוא קדר?
אני מוקה. אני חושבת שהיא שערתי הוא לא מה שתריריכים לעבורו. אני חושבת שטריכים לשפר את זה. אם באמת רצחים שהוא יצילח – אז הבנות צירוכות לעבורו עוד כשרה להשלמת כל הפעורים, כל הקורס דרפנו מפער לפער. לא מאד מפתיע, אבל רות בהחלט תומכת בשילוב

אני עוזבת. יומם אמרתי שאני פורשת, יומם אני ממשיכה... ככה זה התנהל. הוי תקופות שהפעיר הגיע לידי ביטוי כל כך בולט שנכונתי לדיכאון, אבל, אני חשבתי שברגע שאמורתי לעצמי שאני מסיימת את הקמ"ט עד הסוף, הפעיר שהצלחתי להשלים הוא ממש גדול, גם המפקדים שלי אמרו לי את זה. זה היה מוזר, הם רצו שנהיה באוטו לוח זמינים כמו כל הבנים ושנשלים את הפעיר בזמן החופשי שלנו, שהיה חמש שעות בלילה, לא כולל השמיורות. עדין יש לי פער שאני צריכה להשלים רק הניסיון ישלים את זה".

או אמ את לא הולכת להיות מפקדת טנק, ומה את בעצם הולכת לעסוק?

"אני הולכת להיות מפקדת בקורס מדריכות – שריון. קורס מדריכות – שריון הוא הקורס היחיד בצה"ל שהמפקדים שלו הם מפקדי – טנקים, בכל החילות האחרים, זה בנות. וזה פעם ראשונה שזה קורה. אני די מפהחדת שלא אסתדר עם הסגל בקמ"ט. חשוב לי מאוד להסתדר עם החניכות של...

בתכל'ס, מה המשמעות של הקורס שערת, אם כך?
אם כן את לא עולה לישם את מה שלמדת בקורס? "אם אני שאלת את עצמי במילך הקמ"ט למה אני צריכה לעבור את זה, אם אני לא משתמש בזה. אבל מכלול הדברים שלמדתי בקמ"ט הם בעצם שמכשירים אותי להיות מפקדת, וזה לא משנה

יוצאים לקורסים

את השריון שלי תמייך דהינתי בצורה האוד הטעית: אבוה, שרידי, חטוב ומסוקס. טוב, בעם דוב הבנות, אני מניחה, מזחינות ככה את חושא חולחותיהן. בכל מקרה, אותו דוגמן תחתונים שתיארתי לבש בפנטזיות שלי סרביל מלא פוזדה ונשען על ענק כשותך רחוב פרוץוף

פליהה קטנער

הטנקיסטים נעל רקע נוף הארץ

וגם התפקיד כייפי. הקורס עצמו היה ממש נחמד ומעניין. הגעתו אליו אחורי שהייתה הקצתה לאדם בקורס ואותו אחד שהיה אמר לנצח יצא בסוף לקורס מפקדי טנקים אז ביקשתי לצאת במקומו לקורס.

-יצא לך להשתמש במידע שצברת בקורס?
"רק פעם אחת, כשהייתי בקורס ביריחו. בעיקרו אני כאן (בנבייא מוסא) ארבעה חודשים ולא כל כך מסוכן כאן. הפעמים היחידות שיזען ממש להשתמש בהם שלמדת הן רק כדי>Create תאונות דרכיהם. פעם הייתה מלחמה חמושים פלוגותיים אבל מאי שהגדר שלו נח הפך להיות גדור של פלוגות צמ"פ הפסקתי, כי אין פלוגות מבצעיות ואין את מי בחיליפ".

"אני הייתה מועמד ל'קמ"ט' ולא יצאת בסוף", מספר דניאל דובשני מגדר גור", חטיבה 500. "לא יכולתי לצאת לקורס אז בinternים אני סמ"ץ בחמ"ל ומוקווה שהכל יסתדר".

חייב נסף שהיא מועד לקורס מפקדי הטנקים הוא יוני דניאל, גדור עשת, חטיבה 401. "יצא לשולח אותו לקורס אבל לא רציתי, כי טוב לי איפה שאני. אני נהג טנק ומאוד מרוצה מההתפקיד.

באחת מניסיונו הרבות בין בסיסים הוא פשוט הכיר אחרית ואוטו בעט החוצה מהיינו. אין ספק שנעשה מה פה טעות גורלית: להיפר ממושלמת כמווני? באמות! הרי אני הבחורה היחידה שאתה יכולת לדבר על וגוותיך העומקים כלפי הטנק שלו! אני היחידה שהקשיבה לך הפגז ואני היחידה המזוקן"ם בלילה, מה אמר לך הפגז ואני היחידה שיזדעת באמות, אבל באמות, כמה שוקל פטיש חמשי! בכל מקרה, אולי לא הסיבות האמיתיות שבגללן אני חושבת שהוא עשה טעות. למעשה, אחרי שבקורתו אותו בכל מוצב אפשרי שהוא בו, זאגתי לו לקוריאנסים ועוגות והייתי מסתובבת כאריה כלוא בכל פעם שהעה עליה למארב, בנוסף שבגללן אני חושבת שהוא עשה טעות. למעשה, כל אלה גם ניסיתי לעזור לו להגיע לקורס שבו ייקratio, נכו? "

אתם, קוראים יקרים, בחים לא הייתה מפנים עורף למי שניסה לעזור לכם להגיע לקורס ייקratio, נכו? רק אזכיר לכם שהשיר הוא שיר אהבה לשריון
איתון וקסמן מגדור עשת, חטיבה 401, התקבל לקורס שבו חזק - בלבד. "אחריו שסיימתי מסלול יצאת לקורס חמושים כי זה נראה לי תפkid טוב יותר ולא התאים לי להיות טנקיסט", הוא מספר. "היעילות הביתה כחובש נראות לי הרבה יותר

לש machati הרבה חיליל מרצ' 02" שאותם אני מלאה מרגע גיוסם עונבים על ההגדלה הזה ואני חייבת לצין שברגעים כאלה אני מוגלה את הנאות המזקיע: בכל מוצב, בסיס וטנק יש חייל מהמחוזה הזה. לכל מקום שאליו הגיעו, וחילילים זיהו אותו, ישר זכתי להתקין לבוש סרביל שידרך קפה וחשוב מזה: ייחיך אליו יפה. בכל מקרה, כשאת פֶּקְבָּת, ומאהורייך עומד מחזר שלם של שריוןאים, את מקבלת תמיינה הרבה. כנה, מיד לאחר שפרסמתי את הכתבה השנייה בסדרת "מרץ 02" ובה העלייתי את התהילה "מצד לבחורה מושלמת כמוי אין חבר?", תהייה - תשכימו אותי - מוצדקת בהחלט, קיבלת לי מכתבים, מבול הצעות ווסףה של טלפונים. מתוך כל אלה נבחר לו מאושר אחד להיות בן זוגי - שרירונ, כמובן. בכל מקרה, הוא ידע כמה אני אוהבת את השיר "פֶּשְׁוט שרירונ". רק אזכיר לכם שהשיר הוא שיר אהבה לשריון וגוי הוא מתואר כ"קצת נחמד, קצת נבזה". הטנקיסט שלו, באחבותו הרבה אליו, החליט להוציאו לי השופט הזה לא נכון ולמעשה היה צריך להיכתב כ"קצת נחמד, הרבה נבזה". הדריך שהוא לעשות את זה לא הייתה מקורית במילוי:

טנקיסטים שרים לבודשי סרביה - מושא הצלמות

לא כל כך נוראית. אני מוכן להחתום שנה נוספת ולחגיגת תפקידי מأتגר.

אף איזו, טען- Krish, רצה גם הוא לצאת לקורס קציני הרינוי. "הציעו לי להיות קצין קשר או מודיעין ולא רצית. אם לא שרירין אז כלום. הארון עצמו (ארון – כינוי לדרגות סג"ם בגדל צורתה) לא עושא לי את זה. אני יודע שאם יצא ל��ונה לא בטוח שאחזר למקום שבו אני משרת עכשו ובסך הכל נורא טוב לי. יש לי אחלה מפקד וצוות מצוין וחבל לי ליעזוב את כל זה בשבייל קורס שאני לא רוצה. אם היו אמורים לי לצאת ולהיות קצין שרירין – אז בכfin, היתי מותות. ככה סתם בשבייל תפקיד שלא מתאים לי לעשות רוק בשבייל ארון על הכתף אני לא עוזב את החברים שלי."

-ומה

"חשבתי לצאת לקורס מט"קים אבל הודיעו לי שאין בחורגת פ"ס", וכך שלא אוכל לצאת לקורס זה. זה מבאס, כי למרות שאין נחשב לצער יחסית, רק מחזור שלישי, אני לא יכול לצאת לקורס ונחשב ב"חריגת פ"ס". בשבייל דברים אחרים אני לא בחורגת פ"ס" ותוון כמו שציגרים טווחנים. לא נורא. עושים הכל עם חיק'ו".

אכן, הכל עושים עם חיק'ו ואני מניחה שגם צריכה להמשיך לחיק'ו. כשחכתבה הזו תתרפרס אני ודאי כבר אהבוקן לי בזרועותי בחור חדש, שרירון כמונן, כזה שלא יפסיק לחיק'ו, גם אם לא יצליח לצאת לקורס שרצה ויישמה בכל פעם שאבקר אותו במוצב.

אחד מאלו שכן הצלחו להגיע לקורס. "אתה החוויתות הגדולות בקורס הזה היא שאתה פוגש אנשים מכל הhayot", הוא מספר. "קורס הקצינים עצמו שמתקיים בהה"ד 1 הוא קורס שמשותף לכולם אז כל אחד מספר מה הוא עשה עד עכשו, אפילו הוא הגיע. לא כולם שרירונים זהה ונחמד גוון".

-از החלטת לצאת לקורס לשם הגיון? "ההחלטה לצאת לקורס נבעה מהרצין לגוון אבל גם בגלל שאני חושב ש��ונה זה דבר חשוב, עם כל האידיאלים והערכים שמסביב וכמוון המיצוי העצמי".

עומר אבודרם, גם הוא בקק"ש, מסכים אליו: "לහיו קצין זה שליחות ואתגר בשבייל. בהה"ד 1 נהנית אייל ההשלמה לשוריון הרבה יותר מאשר כוותחים מטה. אומנם עובדים קשה ובוקשי יישנים, אבל באופן כללי זה כיף. بعد חודשים, כשאסיים את ההשלמה, יכול להיות שאגע לעובוד עם מרכיבה סימן 4. עד עכשו עבדתי עם מגחים, ככה שזה יהיה שינוי גדול בשבייל".

-הסבירה תמכה בהחלטת לצאת לקורס? "המשפחה שלי תמכה מאוד. אבא שלו היה קצין ואח שלו היה קצין בשוריון. החברים פחותים. הם לא הבינו למה אני מוכן להחתום שנה נוספת בקביע ולהישאר במערכת הצבאית. שאלו אותי למה אני צריך את זה".

-ובאמת, מה אתה צריך את זה? "כי אני חושב שהשנה זו, שהותמים עלייה, היא

היתה בעלות שהוכנס לבית לחם כ奢כה לוחמים שהוא שם הסתבן. כשאתה בתפקיד זהה זה כי, אז למה לא יצא לקורסים? בפעם אחרת הייתי צריך לתרמן בין סטאות ורחובות צרים בעיר. זה הכי נכהג, פה בדיוק בא לידי ביטוי התפקיד הזה. אני זכר ששפנוני לאחד הרחובות היהעה מכונית מולי וברגע האחרון הצלחתי להסיט את הטנק שלא הגיע בה. אני זכר את הפרצופים של האנשים שהיוו ברכב הזה כשהם קלו שבעת נכנס בהם טנק. נראה לי שאני לא אשכח את הפרצופים שלהם לעולם".

יוני מאמין בנסיעה עדינה. "אני לא רק מנסה לא לעלות על אנשים אלא גם מכוניות אנחנו משתמשים לא להروس. יצא לי לשמע על צוותים שדרסו מכוניות בשבייל הכך ולשםחתה הרכה הצוות שליל לא זהה. אנחנו קיבלו אורה מהמפקח אך שגענו לסטואציה שבה אולי זה יכול לשבייל. אנחנו בשטח בשבייל להציג חיים ולא בשבייל לדروس המכוניות".

קורס מפקדי הטנקים הוא קורס נחשך ויוקרתי, ללא ספק. לא הרבה מצלחים להגיע אליו, הרבה גם נושרים בדרך. גם קורס החובשים, עליו דיבר איתן וקסמן, הוא קורס מבודש; אבל הקורס שאליו קשה יותר להגיע הוא ללא ספק קורס הקצינים. הקק"ש – קורס קציני השריון הוא אחד הקורסים הקשים ביותר בחילות היבשה. ההשלמה לשוריון היא ארוכה ולא הרבה מצלחים לסיימה ולהגיע לתפקיד של קצין השריון. אברהם אדלשטיין הוא

בחן את עצמך

האם אתה באמת שריונר?

שריונרים הם אנשים טובים, באמת. הם לא מקבלים את הילוה של החידוניים, לא את התנאים של חיל האוויר, ואףלו לא בומרה שתיה ייחודית רק להם, ובכל זאת, הם לא מתלוננים, ממשיכים לעשות את העבודה (בעצם, מי שואל אותם?), למרות הכל. אבל, מה לעשות, מה שלא עושה הבומרה, עושים האנשים, גם השריונרים הקנו לעצםם הרגלים ייחודיים, שבשניהם בהם נדע – זה שריונר אמיתי. אז בוחנו את עצמכם: האם אתם באמת שריונרים?

כתבו: סמל דורון בר-גיל ורב"ט שי ארחוון

1. מתי בפעם האחדונה טעם אוכל של אמא?

1. חיים בبوك, באמתו!
2. נו, שבוע שעבר...

3. באורך החגיגתי לפני שנתמי.
כשהתגייסתי לפני שנתמי.

4. יצאתם למבען, חישלתם 10 מחבלים, בעיתון יכטבו:

1. חישול! סוף עונה בזארה! כל החנות בחצי מהיר!
2. כוח צנחניים, גודן 101, פל' א', מוחלקה, 1, צוות, 2, שחם יוחאי, עופר ואלי חישלו 10 מחבלים, כל הכבוד לצה"ל!
3. כוח לא ברור של צה"ל יצא למבען. קיימס ספק אם הכוח חישל את עשרה המוחבלים שעמדו מולם, או מש"ק ש"מ עם כומרה של הנח"ל שהיה בקרבת מקום.

2. האם יש לך חברה?

1. דההה, אולי ברור.

2. תקשיב Ach שלוי, הומרה מסדרת לי כמה בנות
כל יציאה, אם לא, אז אתה יודע, מסתדרם...

3. כן, היא שוקלת 60 טון, ומכוונים אותה מרכבה.

3. מה אתה עונה בשאלהה קם בبوك?

1. נושא לקריה, מתקשר לחברת שלי...
2. מי ישן, לא אפס! צחנן אמיתי לא עייף!
3. טיפול לפני תנועה, טיפול אחרי תנועה, תמיד מוגרא, אגב, ממוטי קמים כל כך מאוחרה?

10. שחוור על שחוד זה:

- זה חולצה מ-ד-ה-י-מ-ה מהקולקצייה של קסטרו-מן לחרוף!
- אני וחברה שלי מהפיקוד.
- יש לי משפט בקרוב, כנראה לא גירוזתי מספיק.

11. איזה נשק יש לך?

- אין לי נשק, זה אולי מזוה מליטני.
- הנשק שלי אורך כמעט כמווני, והוא כל רגע נתען, אבל אתם יודעים כמה מחלבים הוא חישל?
- הוא כבד כמעט כמו הטנק,
- אבל לפחות מתקפל.

ועכשיו לתשובות:

אם בחרת בערך א':
קופם כל, איזה כבוד שהג'וניק מהקירה קורא את ביטאון "שידון", זה לא אליו צוע כזה לאחוב שריוון? אולי, אל תבין אותנו לנו, נכוו, ממי, זה לא שאנחנו שונאים אותו (כותבי הכתבה גם נמנים איתך), רק עם תנאים יותר טובים, תאכל תל'ב! פשט לא מתחשך לך לפעם לנצח למשיע יותר ארוך מהחדר שלך עד לפג'רו קיניג בחוזע? בכל אופן חמוץ, גם היינו ממליצים לקצץ באוכל אתה גם לא רוצה להיקרא - מרכבה.

אם בחרת בערך ב':
מה קrho? זאת לא ירידה בכבוד?? לקרווא ביטאון? (לקrhoוא בכלל!) ובלי ניקוד! עוד ביטאון של השירוון? מה קrho, הגלילון של בליזור היה המשעם כל כך? וחוץ מזה אין לך איזה מאורב או חוליה, או מבצעי, הרי מי לא יין על איזוחינו אם לא החירניק שריין בין הגבעות, וועוצר רק לשותות דיאט קולה במקולות נידחת בגין, תוך שהוא מנגב את הפאות הסקסיות בטירוף שהוא גילה לעצמו, כמעט בלי להיתחן! אנחנו ממליצים לך ללבת למשקיית החינוון, היא בטוח תמצא לך חומר קריאה יותר מעוניין! ותוריד את המשקפים כשאתהкроוא אותנו!

אם בחרת ג':
מה כתוב לך על המצח, ברעות שרויונאים?? אבל אחיך, אל תבין אותנו לא נכון, אנחנו יודעים שאתה קורע את עצמן, טוחן ובכל זאת נשאר נאמן לחיל שנגיד ואוּתך יפה יפה. אז אחיך, למורתה השוכמתה לך יכול להיות בערך של 90 אחוז מהצבא, שאוּתך בגאותה, תשוויז בנשק הבכלא-לא-רע שיש לך וחוכך - האדם שבטנק, כן, כן, אנו חייבים להגיד את זה - יג'ץ ח'!

7. במה אתה נהג לצפות?

- אהבה מעבר לפינה, אה וגום באפי!
- אוּ, אילו, איזו שאלה קשה.
- AGO או חמש+
- בمرכבה 5 תהיה טלוויזיה!

8. הסביר: מה זה מזק"ם?

- מנגו, זארה, קסטרו והמשבי (החדש כמובן) לצרכך.
- מארב, זחילה, קשר, ומושיק עפיה.
- מערכת זהלים, קופיצים ומרוכבים.

5. הוכמתה שלן מזכירה לחברים שלך?

- חтол מת על הכתף שבחים לא הסתפר...
- את הוכמתה של אריק ומופז? בבוד!
- את הוכמתה של החימושנים, השלישים, וכל חיל אחר שלא נמצא צבע אחר.

9. בשאתה שומע אילת אתה חושב על?

- הנופש שעשינו שם כל החילימים מהמשרד? וואי היה ממש פצוצות! יצאו תמונות מה זה יפות, חבל!
- תקшиб, ותקшиб, טוב, החטיבה שלנו שיחורה את אילית, ושהלא יבלבלו את השכל!
- נו מה הקטע? שאלת קרובה לביסל"ש? אל תשבי? אוטוי, טוב?

6. שלושה דברים שהיית לוקח לאי בודד:

- מיני דיסק, עיתון רייטינג ודיסק של בריטניה, אגב, חוזרים ב-17:00, כן?
- את הוכמתה של, את המקו策ר ומשכפי שמש, אלא מה?
- גריזי, פללית וגאנטקס.

0793-6990

